VENI-MECUM

PII SACERDOTIS.

SCITU DIGNUM.

Omnibus aliquod caput imò unam tantummodò paginam cuiuslibet operis à LIBRARIA RELIGIOSA *in lucem editi legentibus aut legere audientibus*, 2480 *dierum indulgentiam plerique Hispaniarum Praelati concessère.*

VENI-MECUM

PII SACERDOTIS,

QUOD EX VARIIS DEVOTIS LIBRIS EXCERPTUM, EX SUI EXILII LOCO, TAMQUAM AMORIS PIGNUS, SUO CLERO, OMNIBUSQUE HISPANIAE SACERDOTIBUS, AC PIIS LAICIS

OFFERT

Illmus. ac Rmus. D. D. IOSEPHUS CAIXAL et ESTRADÉ,

EPISCOPUS URGELLENSIS.

ACCEDIT

MANUALE ORDINANDORUM,

IPSIS IMO ET SACERDOTIBUS OMNIBUS PERNECESSARIUM.

EDITIO III EMENDATA ET AUCTA.

BARCINONE:

LIBRARIA RELIGIOSA,

EX TYPOGRAPHIA HAEREDIS PAULI RIERA,

in vico Robador, n.º 24 et 26.

ANNO MDCCCLXV.

Sacerdotes, qui accedunt ad Dominum, sanctificentur, ne percutiat eos. (*Exod.* XIX, 22).

Probet autem seipsum homo, et sic de pane illo edat et de calice bibat. Qui enim manducat et bibit indignè, iudicium sibi manducat et bibit: non diiudicans corpus Domini. (*I Cor.* XI, 28 *et* 29).

Cave ne nimis tepidus, et inordinatus accedas, et inconsideratus; quia indignè sumis, si non accedis reverenter, circumspectè et consideratè. (*S. Bonavent., de Praepar. ad Mis.*, c. 5).

Sacerdotes, peractâ Missâ, pro summi beneficii munere, Deo gratias agant. (*S. Carolus Borr. in Conc. Mediol. I, tit. de celebrat. Missae*).

PIO SACERDOTI.

Desiderabatur à nostris liber, in quo omnia quae ad plenam augustissimi Missae sacrificii cognitionem, ad illudque ritè ac salubriter celebrandum sacerdotibus necessaria sunt et utilia collecta reperirentur, quin eius moles ita excresceret, ut VENI-MECUM appellari nequeat. Id certè in votis habuimus, quando haec, quae tibi, carissime ac pie Sacerdos, in hoc volumine offerimus, colligebamus: si propositum obtinere potuimus, nostrum non est iudicare, tuum verò erit frui hoc libello, mole quidem parvo, utilitate autem, nisi multùm fallimur, maximo.

Plurimam eius partem ex libro, cui titulus: *Manuale ordinandorum,* decerpsimus, expungentes omnia, quae gallicanas liturgias redolebant, eaque orationibus ex Missali romano desumptis supplentes: ex aliis pluribus libris quae utiliora nobis visa sunt collegimus: paucissima ex nostro penu deprompsimus praeter ordinem et methodum.

In sex partes universam eius materiam distri-

buendam censuimus. In prima exhibetur tibi tractatus de sacrificio Missae, et de requisitis ad dignam eius celebrationem. Cùm enim Ecclesia catholica Sacrificio altaris augustius habeat nihil, et sacerdotes huic incumbentes *eam functionem gerant, quâ nulla maior et sanctior excogitari potest*, inquit Concil. Mediolanense III; consequens est ut *quàm mundè, et rectè, et legitimè*, ut loquitur sanctus Irenaeus, illam peragere curent; *ne inter homines et Deum positi ad ipsius iracundiam sedandam; si negligenter, immodestèque suo munere fungantur, Deum magis irritent*, aiebat Clemens papa XI. Quae porro illum in finem scire debeas et praestare, tradet tibi ista prima pars ex pio cardinali Bona, magna ex parte, excerpta, cui praefationis loco, exercitium quotidianum pii Sacerdotis praemisimus.

Secunda et quarta pars continent cùm ante Missam, tum post Missam, praeparationes varias gratiarumque actiones, itemque praeparationis et gratiarum actionis pro singulis hebdomadae diebus exercitia, quae quidem ad devotionem acuendam, et ad fructuosè expendendum tempus, quod sacrum praecedit et subsequitur, quodque adeò pretiosum sacra doctrix Teresia nostra pronuntiat, non mediocri possunt esse adiumento. His subiicientur pii affectus, litaniae devotissimae, supplicationesque et elogia, variis sacerdotum ingenio ac pietati accommodata, diversique generis orationes, quibus quarta pars coronatur.

Utrique tertia pars interponitur, in qua Ritus

et Ordo in celebratione Missae servandus offertur, quae ex Missali fideliter depromuntur. Hoc pacto speramus futurum, ut Sacerdotes, hunc librum in manibus semper gestantes, sacros ritus ignorare nequeant, imò eos perfectè calleant et executioni mandent. Quod ut faciliùs obtineatur, opportunum visum est adnectere Summarium Caeremoniarum Missae privatae, necnon rubricas de Defectibus circa Missam occurrentibus; ut iuxta Concilium Trident., ritus illi, quorum plures ex apostolica traditione descendunt, maximi habeantur momenti, quippe quorum ope maiestas tanti Sacrificii commendatur, et mentes fidelium per haec visibilia religionis et pietatis signa ad rerum altissimarum, quae in eo sacrificio latent, contemplationem excitantur. Ceterùm omnibus sacerdotibus commendamus librum P. Bernardi Sala, de Missa privata et cantata, nuper Barcinone editum.

In quinta parte traduntur compendiosae *Meditationes* de sanctissimo Eucharistiae Sacramento, deque statu sacerdotali, quibus adiunguntur piissimae *Consideraciones* ex libro *Instruccion de Sacerdotes* ferventisiimi P. Dom. Antonii Molina, hispano sermone depromptae. Pro reliquis punctis, quae pium sacerdotem singulis diebus meditari oportet, te ad *Meditaciones espirituales* venerabilis patris Ludovici de La Puente, aliorum auctorum, tum nostratum, tum exterorum praesertim ad V. P. Ludovici Granatensis opera, quae penes te habiturum non dubitamus; quas,

si coram Deo devotè perpenderis, speramus fore ut cum Psalmista exclames: *Concaluit cor meum intra me: et in meditatione mea exardescet ignis.* (Psalm. xxxviii, 4). Methodum orationis mentalis vulgari sermone praemittemus, ut commodiùs satisfacere queas huic christianorum omnium, praesertim sacerdotum, muneri, firmissimè tenens sine oratione mentali sacerdotalem spiritum te nunquam habiturum, aut, si illum habes, infallibiliter amissurum. Subiiciemus Regulam rectè sanctèque vivendi, ut in ea vivas perfectione, ad quam tenentur sacrorum ministri.

In sexta demum parte *Manuale ordinandorum* invenies, in quo seriem omnium sacrarum ordinationum, ex Pontificali romano excerptam, habebis. Hoc pacto ecclesiasticus vir facilè poterit se ad ordines suscipiendos ritè disponere, et, iis susceptis, ea in memoriam revocare, quae pro illis exercendis dat Pontifex monita adeo sancta, iusta, gravia, praeclara et apposita ad promovendum, nec non suscitandum ac fovendum clericalem spiritum, ut numquam satis ea legere et meditari possis. Pro recens ordinatorum Sacerdotum commoditate adiectae sunt missae, ab ipsis, Pontifici concelebrantibus, recitandae, et ita seorsim dispositae, ut facilè et utiliter iis uti valeant.

His igitur et aliis, pie et amantissime Sacerdos, utere sollicitè ac diligenter; et illius, qui te haec ad manum habere curavit, *coram Deo*, praesertim *ad altare* identidem memineris. — *Vale.*

QUOTIDIANA EXERCITIA

PII SACERDOTIS.

EXERCITIUM MATUTINUM.

Per signum ✠ Crucis, de inimicis, etc. In nomine Patris, etc.

Benedicta sit sancta et individua Trinitas, nunc, et semper, et per infinita saecula saeculorum. Amen.

ACTUS ADORATIONIS.

Adoro te devotè, sanctissima Trinitas, et confiteor te Patrem, Filium et Spiritum Sanctum, tres personas distinctas in una divinitatis essentia, hìc et ubique praesente. Confiteor te Creatorem meum, supremumque Dominum, cuius voluntati me, meaque omnia libenter committo.

ACTUS FIDEI [1].

Credo, Domine, quidquid in Symbolo Apostolorum continetur, et universim credo veritates omnes, quas catholica, apostolica et romana mater Ecclesia credendas

[1] Sanctissimus pontifex Benedictus XIV, considerans necessitatem producendi actus trium virtutum theologicarum, confirmavit indulgentias à Benedicto XIII, die 15 ianuarii anni 1726, iis concessas, qui praedictos actus elicere curaverint, et copiosiores elargitus est suo decreto, die 28 ianuarii anni 1756, ita ut, qui ore et corde recitant actus fidei, spei et caritatis, pro qualibet vice lucrentur septem annos et septem

proponit; quia tu, Domine, qui veritas ipsa es, fallere et falli nescia, eas ipsi revelasti.

ACTUS SPEI.

Domine Deus meus, qui solâ benignitatis ac misericordiae tuae abundantiâ, me indignum servum tuum ad aeternam beatitudinem per Iesum Christum Filium tuum vocare dignatus es, eam te mihi collaturum firmâ fiduciâ spero, atque media praestiturum convenientia, quibus eam mereri queam; quia miserationum tuarum non est numerus, et quia tu es in promissis reddendis fidelis.

ACTUS CARITATIS.

O Domine Deus, quàm serò novi et amavi te! Amo te super omnia ex toto corde, ex tota anima, et ex tota mente viribusque meis, quia tu es suprema bonitas, pulchritudo summa et infinitè amabilis. Eo te prosequi vellem amore, quo te justi in terra, et beati amant in coelo; quo te amat beatissima Virgo Maria; imò, si fieri posset, quo tu te ipsum amas, mi Deus et amor meus. Propter te amo proximum meum tamquam meipsum.

GRATIARUM ACTIO.

Quid retribuam tibi, Domine, pro omnibus, quae retribuisti mihi? In caritate perpetua dilexisti me; ad tuî imaginem et similitudinem me creâsti; Angelos tuos mihi dedisti custodes; proprio Filio tuo non pepercisti, sed

quadragenas indulgentiae, animabus Purgatorii applicabiles.

Qui uno mense, singulis diebus, id praestiterint, si confessi, ac sacrâ communione refecti, pro principum christianorum concordia, extirpatione haeresum, et sanctae matris Ecclesiae exaltatione piè devotèque preces ad Deum fuderint, plenariam indulgentiam fidelium defunctorum animabus applicabilem lucrari poterunt; ac demum in mortis articulo indulgentiam plenariam.

Quaelibet formula apta est ad praedictas lucrandas indulgentias, dummodò motiva propria trium virtutum theologicarum exprimantur.

illum morti pro me tradere dignatus es; in sinu Ecclesiae tuae me nasci, regenerari ac instrui fecisti; ab innumeris animae et corporis eruisti me periculis, et ad hanc usque diem incolumem servâsti. Quid ergo retribuam tibi, Deus meus? Immensas tibi refero gratias pro his omnibus, totque aliis à nativitate mea mihi collatis beneficiis; precorque beatissimam Virginem, atque Angelos, Sanctos, universasque creaturas invito ut pro me tibi gratias agant perpetuas.

VITA PECCATUM.

O Deus sancte! conscientiae meae stimulis pungor quotidie propter infidelitates, et innumera peccata mea; defectusque, quibus miser, eheu! succumbo. Confusus coram te, gemensque confiteor, sed propter te, et amorem tuum, propono emendare quod feci, et vigilare fideliùs, ut me corrigam. Confirma, Domine, propositum meum, et perfice quod in me coepisti. Quòd ad me attinet, iuravi et statui, tuâ adspirante gratiâ, viam mandatorum tuorum ardenti corde percurrere, sancti sacerdotis officium diligenter explere, consueta pietatis munia sanctè obire, defectus vitare, tibique in omnibus placere.

OFFER COR TUUM, ET PETE GRATIAM UT PROMISSA ADIMPLEAS.

Domine Deus meus, offero tibi cor meum cum omnibus eius affectibus, mentem, animam; corpus et sensus meos cum omnibus, quae acturus aut passurus sum hodie. Fac, Domine, ut ad maiorem tui nominis gloriam tam ego quàm mea cuncta procedant, ac saluti animae meae proficiant. Heu, Domine! dies haec forsitan ultima erit mihi: ne permittas, quaeso, eâ me abuti. Et quoniam sine tuae gratiae auxilio nihil possum, ideo suppliciter deprecor ut eam mihi largiri digneris. *Pater, Ave, Credo, ac deinde prosequitur dicens:*

Oratio.

Domine Deus omnipotens, qui ad principium huius diei nos pervenire fecisti, tuâ nos hodie salva virtute, ut

in hac die ad nullum declinemus peccatum, sed semper ad tuam iustitiam faciendam nostra procedant eloquia, dirigantur cogitationes et opera. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Oremus pro sanctissimo Papa nostro N., Antistite nostro N., pro omnibus pastoribus et Ecclesiae ministris; pro omnibus qui nos gubernant; pro iis, qui se orationibus nostris commendaverunt, et universim pro omnibus pro quibus orandum nobis est.

Oratio.

Domine Deus virtutum, cuius est totum quod est optimum, da nobis fidei, spei et caritatis augmentum: et, ut mereamur assequi quod promittis, fac nos amare quod praecipis.

Dignissima Virgo Dei Genitrix, Maria, monstra te esse matrem: sumat per te preces, qui pro nobis natus tulit esse tuus.

Et vos, Angeli sancti, quibus nostra est tutela commissa, Sancti patroni nostri, vosque omnes electi et amici Dei, intercedite pro nobis ad Dominum, ut dies et actus nostros in sua pace disponat, nosque ab omni malo defendat, et ad vitam perducat aeternam: et fidelium animae per misericordiam Dei requiescant in pace. Amen.

Hic fiet oratio mentalis, ut in principio V partis, et in fine dicetur:

Sub tuum praesidium confugimus, sancta Dei Genitrix; nostras deprecationes ne despicias in necessitatibus, sed à periculis cunctis libera nos semper Virgo gloriosa et benedicta.

℣. Dignare me laudare te, Virgo sacrata.

℟. Da mihi virtutem contra hostes tuos.

Oremus.

Concede nos famulos tuos, quaesumus Domine Deus,

perpetuâ mentis et corporis sanitate gaudere : et gloriosâ beatae Mariae semper Virginis intercessione, à praesenti liberari tristitiâ et aeternâ perfrui laetitiâ. Per Christum... ℟. Amen.

Angele Dei, qui custos es mei, me tibi commissum pietate supernâ hac die illumina, custodi, rege et guberna. Amen.

Oratio ad Dominum Iesum Christum.

O bone Iesu, vivens in corde Mariae! Veni et vive in cordibus famulorum tuorum in spiritu sanctitatis tuae, in plenitudine virtutis tuae, in perfectione viarum tuarum, in veritate virtutum tuarum, in tuorum communione mysteriorum, et fac in nobis, de nobis et per nos quod tuae placitum fuerit voluntati. In spiritu tuo et ad gloriam Patris dominare omni potestati adversae. Amen.

Angelus Domini nuntiavit Mariae, et concepit de Spiritu Sancto. *Ave, Maria. Gloria Patri*, etc.

Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundùm verbum tuum. *Ave, Maria. Gloria Patri*, etc.

Et Verbum caro factum est, et habitavit in nobis. *Ave, Maria. Gloria Patri*, etc.

℣. Angelus Domini nuntiavit Mariae;

℟. Et concepit de Spiritu Sancto.

Oremus.

Gratiam tuam, quaesumus Domine, mentibus nostris infunde, ut qui Angelo nuntiante Christi Filii tui incarnationem cognovimus, per passionem eius et crucem ad resurrectionis gloriam perducamur. Per eumdem Christum Dominum nostrum. Amen [1].

[1] Sanctissimus pontifex Benedictus XIII, in suo Brevi anni 1724, centum indulgentiae dies concessit iis omnibus, qui manè, meridie ac vespere, flexis genibus, *Angelus Domini* ad campanae pulsum recitaverint, et aliam plenariam singulis mensibus lucrandam die à devotis electâ, si confessi, ac sacrâ communione refecti, pro principum christianorum pace

EXERCITIUM VESPERTINUM.

Per signum ✠ Crucis, etc. — Veni, Sancte Spiritus, etc.

℣. Emitte Spiritum, etc., *cum oratione de Spiritu Sancto.*

ACTUS ADORATIONIS, FIDEI, SPEI ET CARITATIS.

Adoro te, Domine Deus, hìc et ubique praesentem, et maximâ quâ possum humilitate et reverentiâ immensam tuam reverear maiestatem. Credo, Domine, in te,

et concordia, etc., oraverint. Ad hanc conditionem adimplendam sufficit recitare semel quinque *Pater noster* et *Ave.*

Sanctissimus verò papa Benedictus XIV, easdem indulgentias confirmans, sub die 20 aprilis anni 1742, declaravit: 1.° *Angelus* recitandum esse stando à primis vesperis sabbati usque ad vesperam dominicae sequentis; 2.° tempore paschali illius loco et stando recitandum: *Regina coeli* cum versu et oratione *Deus, qui per resurrectionem*, etc.; 3.° eos qui ignorant *Regina coeli* sufficere ut *Angelus* recitent; 4.° demum eos qui utrumque ignorant sufficere ut dicant semel *Pater* et *Ave,* eodem modo stantibus vel genuflexis. (Vid. Collet, in *Tractatu de Indulg.,* tom. I, cap. 8).

Denique sanctissimus pontifex Pius papa VII, in suo rescripto in perpetuum duraturo, die 10 septembris anni 1814, ter centum dierum indulgentiam iis omnibus elargitur, qui manè, meridie et nocte tria *Gloria Patri,* etc., Sanctissimae Trinitati recitaverint in gratiarum actionem ob singularia privilegia beatissimae Virgini Mariae, praesertim in sua ad coelos Assumptione, concessa: centum scilicet indulgentiae dies pro qualibet vice. Et praeterea plenariam indulgentiam singulis quibusque mensibus, die ipsius mensis ad arbitrium electâ, lucrandam, à confessis, sacrâque Communione refectis, si quotidie tribus vicibus praedictam devotionem peregerint.

Supradictae omnes indulgentiae sunt applicabiles pro animabus in Purgatorio detentis; ut autem lucrari possint opus est ut Christi fideles ultra supradicta inscripti sint in Pia unione Sacratissimi Cordis Iesu, Romae canonicè erectâ die 14 februarii anni 1801 in Sancta Maria in Capella, ad Sanctam Mariam pacis posteà translata, aut nomen dederint alicui ex Congregationibus Sacratissimi Cordis Iesu extra Romam erectis, Piaeque unioni supradictae aggregatis.

et omnia verba tua fideliter suscipio; quia tu es veritas ipsa, qui falli aut fallere nequis. - Spero in te et in promissiones tuas superspero; quia non minus fidelis es quàm misericors. - Amo te ex totis meis praecordiis; quia summè amabilis es. Et propter te amo proximum meum tamquam meipsum.

GRATIARUM ACTIO.

Gratias tibi ago, Domine Deus, per Iesum Christum Dominum nostrum pro innumeris, quibus me cumulâsti beneficiis, praesertim quòd incolumem huc usque me servâsti; quòd proprium Filium tuum mihi dedisti Salvatorem, et eius divinum corpus in cibum, sanguinemque in potum tribuisti; quòd Spiritus tui eiusque gratiae participem fecisti, remittendo mihi toties peccata mea quibus inferni poenas merui, meque ab innumeris criminibus praeservando, in quae miserrimè lapsus essem nisi tu tenuisses manum dexteram meam. Repleatur ergo os meum, Domine, semper laude tuâ, et cor meum amoris tui flammâ semper exaestuet.

Petamus à Deo lumen, quo peccata nostra cognoscere ac detestari veraciter valeamus.

Omnipotens sempiterne Deus, qui omnipotentiam tuam parcendo maximè et miserando manifestas, quique non vis mortem peccatoris, sed magis ut convertatur et vivat; da mihi, quaeso, gratiae tuae lumen, quo peccatorum meorum multitudinem et malitiam cognoscam, ac dolorem ut ea verè detester.

Discutiamus nunc conscientiam nostram ut deprehendere possimus peccata sive cogitatione, verbo aut opere vel omissione hodie commissa.

ACTUS CONTRITIONIS POST EXAMEN.

Domine mi Iesu, in quem credo, in quem spero, quem amo et super omnia diligo, poenitet me peccasse, quia tu infinitè bonus es et amabilis, et quia tibi displicet peccatum. Idcircò tuâ gratiâ protectus, meritisque tuae

passionis ac mortis innixus, confiteri propono, digna poenitentiae opera facere, ac de caetero ampliùs non peccare.

Confiteor Deo, etc.—Misereatur, etc.—Indulgentiam, etc.

℣. Dignare, Domine, nocte ista.
℟. Sine peccato nos custodire.
℣. Miserere nostri, Domine. ℟. Miserere nostri.
℣. Fiat misericordia tua, Domine, super nos.
℟. Quemadmodum speravimus in te.
℣. Domine, exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Respice, quaesumus, Domine, super hanc familiam tuam, pro qua Dominus noster Iesus Christus non dubitavit manibus tradi nocentium, et crucis subire tormentum. Qui vivis...

Hic recitantur litaniae beatae Mariae Virginis.
Kyrie, eleison, etc., *ut in fine Gratiar. action.*

℣. Ora pro nobis, sancta Dei Genitrix;
℟. Ut digni efficiamur, etc.

Oremus.

Defende, quaesumus Domine, beatâ Mariâ semper Virgine intercedente, istam ab omni adversitate familiam, et toto corde tibi prostratam ab hostium propitiùs tuêre clementer insidiis.

Sanctissimae Genitricis tuae Sponsi, quaesumus Domine, meritis adiuvemur: ut quod possibilitas nostra non obtinet, eius nobis intercessione donetur.

Additur oratio Sanctorum patronorum dioeceseos, paroeciae ac communitatis, et posteà dicetur:

Exaudi, quaesumus Domine, preces nostras pro universa Ecclesia tua, pro Pontifice nostro N., pro Antistite nostro N., pro hac dioecesi N., et hac paroecia; pro

Rege nostro N. cum prole Regia et populo ac exercitu suo; pro hac domo, pro parentibus, benefactoribus, amicis et inimicis nostris; et praesta nobis, quod Filius tuus Dominus noster Iesus Christus nos petere praecepit. *Pater noster*, etc., *Ave Maria*, *Credo*.

Cùm occasio tulerit addentur sequentes orationes:

IN VIGILIA ORDINATIONIS FACIENDAE.

Oratio.

Protector Ecclesiae tuae, Deus, te supplices exoramus, ut super famulos tuos, quos ad gradus sanctuarii tui vocare dignaris, benedictionis tuae gratiam infundas; ut in conspectu tuo ministerium fideliter adimplentes, praedestinata Sanctis tuis praemia, te adiuvante, feliciter consequantur. Per Christum...

PRO INFIRMO.

Omnipotens sempiterne Deus, salus aeterna credentium, exaudi nos pro famulo tuo infirmo, pro quo misericordiae tuae imploramus auxilium; ut redditâ sibi sanitate, gratiarum tibi in Ecclesia tua referat actiones. Per Christum...

Si in extremis fuerit:

Omnipotens et misericors Deus, qui humano generi et salutis remedia, et vitae aeternae munera contulisti: respice propitiùs famulum tuum infirmitate corporis laborantem, et animam refove quam creâsti; ut, in hora exitûs illius, absque peccati macula, tibi Creatori suo per manus sanctorum Angelorum repraesentari mereatur. Per Christum...

PRO QUACUMQUE NECESSITATE.

Deus, refugium nostrum et virtus, adesto piis Ecclesiae tuae precibus auctor ipse pietatis, et praesta: ut, quod fideliter petimus, efficaciter consequamur. Per, etc.

Pro animabus fidelium defunctorum, potissimùm parentum ac benefactorum nostrorum. (Hic fient particulares recommendationes).

PSALMUS CXXIX.

De profundis, etc., *infrà, pag*. 76.
℣. Requiem aeternam dona eis, Domine;
℟. Et lux perpetua luceat eis.
℣. A porta inferi. ℟. Erue, Domine, animas eorum.
℣. Requiescant in pace. ℟. Amen.
℣. Domine, exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

PRO UNO SACERDOTE DEFUNCTO.

Oremus.

Deus, qui inter apostolicos sacerdotes famulum tuum N. sacerdotali fecisti dignitate vigere; praesta, quaesumus, ut eorum quoque perpetuo aggregetur consortio. Per...

PRO UNO LAICO.

Inclina, Domine, aurem tuam ad preces nostras, quibus misericordiam tuam supplices deprecamur: ut animam famuli tui N., quam de hoc saeculo migrare iussisti, in pacis ac lucis regione constituas et Sanctorum tuorum iubeas esse consortem. Per...

PRO UNA DEFUNCTA.

Quaesumus, Domine, pro tua pietate miserere animae famulae tuae N.: et à contagiis mortalitatis exûtam in aeternae salvationis partem restitue. Per...

PRO OMNIBUS DEFUNCTIS.

Fidelium Deus omnium Conditor et Redemptor, animabus famulorum famularumque tuarum remissionem cunctorum tribue peccatorum: ut indulgentiam quam semper optaverunt, piis supplicationibus consequantur. Qui vivis...

Commendemus nos Deo, beatae Mariae Virgini et omnibus Sanctis...

Visita, quaesumus Domine, habitationem istam, et

omnes insidias inimici ab ea longè repelle; Angeli tui sancti habitent in ea, qui nos in pace custodiant, et benedictio tua sit super nos semper.

Sancta Maria, mater misericordiae, et vos sancte Angele custos, Sancti patroni mei, omnesque Sancti ac Sanctae Dei, sub vestram confugio protectionem: intercedere dignemini pro me ad Dominum, ut supra me benedictionem suam effundat, utque tranquillam mihi concedat quietem et gratiam sanctae ac felicis noctis.

Offeramus requiem nostram.

Domine, in unione requiei illius, quam Salvator noster Iesus Christus in terris sumere dignatus est, et in unione mortis ac sepulturae ipsius, hanc tibi offero requiem quam, ut tuae me ordinationi submittam, sumere propono, quatenùs eius ope diligentiùs manè pro tui nominis gloria laborare valeam. Precor ut evigilem in unione vigiliarum et resurrectionis eiusdem Domini mei Iesu Christi; utque in his aliisque omnibus mortalis vitae necessitatibus eam animi dispositionem mihi conferre digneris, quae simillima sit eis, quae pro nobis sentire dignatum est divinissimum Cor Iesu, quod supplex adoro.
Vespertina oratio ascendat ad te Domine; et descendat super nos misericordia tua. Amen.

PACTUM CUM DEO SINGULIS HEBDOMADIBUS ITERANDUM.

Efficaciam huius pacti, quae certè maxima est, à contrario intelligere licet. Si quis enim secum statueret, quòd quoties pedem moveret, toties gratum et ratum haberet quidquid umquam mali actum est, optaretque se eius esse participem, quantae is se culpae obstringeret? Si igitur id in malo tam efficax est, quidni et in bono immensae virtutis erit ac meriti?

Domine Deus, testis desiderii mei et gemitûs mei! quoniam vitae praesentis necessitates impediunt mentem tuis laudibus iugiter intendere, hinc tale pactum tecum ineo, quod totâ hac hebdomadâ firmum permaneat:

Quoties hac hebdomadâ coelum inspexero, toties gratulabor et congaudebo tibi ob infinitas perfectiones tuas, quòd sis, qui es, Deus summè potens, sapiens, iustus, benignus, misericors et sanctus.

Quoties oculum clausero vel aperuero, toties grata et rata habebo omnia opera et actiones, quas Unigenitus Filius tuus, et omnes sancti ac iusti ad laudem tuam umquam fecerunt ac deinceps facient; meque horum participem fieri desidero.

Quoties halitum traxero, toties offero tibi vitam, passionem et sanguinem Domini nostri Iesu Christi, omniumque Sanctorum merita et passiones, in laudem aeternam et salutem universitatis, omniumque totius mundi peccatorum satisfactionem.

Quoties suspiravero, toties detestor et abominor omnia et singula peccata, tam mea, quàm omnium hominum, ab initio mundi contra honorem nominis tui perpetrata, quae utinam meo sanguine aliquatenùs compensari possent.

Demum, quoties manum vel pedem movebo, toties ex amore tuî proiicio et resigno me totum in sanctissimam voluntatem tuam, optans ut de me in tempore et in aeternitate disponas iuxta tuum beneplacitum.- Et haec quinque pacta, ne umquam irritari valeant, sacratissimis quinque vulnerum tuorum sigillis obsigno, eaque rata et valida esse volo, licèt tunc, cùm unum de eisdem edidero, de eo minimè cogitarim. Amen.

Renovatio huius pacti, vel signorum repetitio fieri potest his verbis:

Vivat Iesus in aeternum, et super omnia! ipsi soli honor et gloria in saecula saeculorum! Amen.

Vel: Oh Iesu, fiat voluntas tua sicut in coelo, et in terra!

Vel: Oh Deus meus, et omnia! Oh amor meus, et omnia!

PARS PRIMA.

TRACTATUS
DE SACRIFICIO MISSAE,
ET DE
REQUISITIS AD DIGNAM EIUS CELEBRATIONEM.

CAPUT I.

DE SACRIFICIO MISSAE.

§ I. *Quale sacrificium sit missa.*

Quamvis in lege veteri plura fuerint sacrificia, in nova tamen unicum est, quod omnium legalium hostiarum differentiam tantò perfectius complectitur, quantò excellentior Deoque acceptabilior est victima quae in eo immolatur. Est igitur missa sacrificium *latreuticum*, sive honorarium, oblatum Deo ad summum et supremum cultum atque honorem ipsi exhibendum, tanquam primo principio et ultimo fini nostro, in protestationem infinitae eius excellentiae, dominii et maiestatis, nostraeque ab eo dependentiae, servitutis et subiectionis. Est *eucharisticum*, in gratiarum actionem pro omnibus beneficiis naturae, gratiae et gloriae collatis et conferendis ab ipso Deo, ut summo benefactore. Est *propitiatorium* et satisfactorium pro peccatis et poenis debitis; applicat enim

omnibus, pro quibus offertur, vim et virtutem sacrificii crucis: imò est idem sacrificium quoad substantiam, eadem hostia, idem principalis offerens, licèt diverso modo offeratur. Ideo verò propitiatorium dicitur, quia hac oblatione placatus Dominus gratiam et donum poenitentiae peccatoribus non ponentibus obicem concedit: poenas item peccatis debitas relaxat, quia per ipsum applicatur sacrificium Christi, qui pro peccatis totius mundi in cruce satisfecit. Easdem poenas remittit defunctis existentibus in purgatorio, quia ad eum quoque finem à Christo institutum est, ut constat ex *potestate* quae confertur sacerdotibus in ordinatione, *offerendi pro vivis et defunctis:* nec potest hoc effectu carere, quia ex parte ipsorum nullus obex esse potest. Porro in illis, pro quibus tantùm offertur, sive vivis, sive defunctis, tanta erit poenae remissio, quantam Christus ex sua misericordia taxavit. Licèt enim res quae offertur sit infiniti valoris, nostra tamen oblatio non nisi finitum habet effectum, ut communiter docent theologi. In iis verò qui simul etiam offerunt, augetur pro cuiusque affectu et devotione. Denique quia Christus non solùm nobis remissionem peccatorum, sed alia quaecumque beneficia promeruit, idcirco hoc sacrificium est etiam omnium bonorum *impetratorium*, spiritualium quidem primò et per se, temporalium verò secundariò, et quatenus ad spiritualia conducunt. Sed quia ex se vim habet duntaxat impetrandi in genere; ut quid determinatum impetretur, debet ad illud offerentis intentio specialiter applicari. Ad impetrandum autem pro Ecclesia, semper intervenit eiusdem Ecclesiae intentio, praesertim quoad res quae in orationibus missae à Deo petuntur: nam ipsa quoque Ecclesia est offerens in persona sui ministri.

§ II. *De his qui offerunt hoc sacrificium.*

Primum et praecipuum inter offerentes locum obtinet Christus, qui solus potuit acceptabile sacrificium offerre Patri, quod quia quotidie offert per sacerdotes ministros suos, ideo dicitur sacerdotium habere sempiternum, sicut scriptum est: *Tu es sacerdos in aeternum se-*

cundùm ordinem Melchisedech. Non solùm autem ex eo est offerens, quòd illud instituerit, quòdque ei vim totam ex meritis suis contulerit; sed ex eo praecipuè quòd sacerdos in persona eius, et tanquam minister ac legatus, ipsum repraesentans sacrificet, ut constat ex verbis consecrationis; non enim dicit: *Hoc est corpus*, vel *Hic est sanguis* Christi, sed *Hoc est Corpus meum, Hic est Sanguis meus.* Christus igitur simul cum sacerdote idem sacrificium Deo Patri pro hominibus offert, et ex eius persona, cuius purissima sanctitas et dignitas infinita est, semper hoc sacrificium mundum est et gratum Deo, quamvis à ministro peccatore offeratur.

Alter offerens est ipsa catholica Ecclesia, cuius sacerdos minister est, et in ea omnes fideles non excommunicati qui etiam aliquâ ratione sunt offerentes per sacerdotem, non tanquam per ministrum, sed tanquam per legatum, seu mediatorem. Nam sicut tota respublica dicitur agere quidquid eius nomine legatus suus agit; sic omnes catholici dicuntur sacrificare, quia ipsorum nomine in persona totius Ecclesiae sacerdos sacrificat. Non tamen omnes eodem modo, sed quidam habitualiter tantùm, illi nimirum qui nec adsunt sacrificio, nec cogitant de illo; quia tamen uniti sunt toti Ecclesiae per caritatem, censentur habitualiter idem facere quod illa facit. Alii causaliter iubendo et curando ut quis sacrificet, quod maximè contingit in dantibus ad hoc eleemosynam; alii demum actualiter, qui sacrificio actu intersunt.

Tertius offerens, et proprius minister huius sacrificii, est sacerdos legitimè ordinatus, cuius tam firma et immobilis potestas est, ut etiam in haeresim lapsus, suspensus, depositus, degradatus, sive excommunicatus, validè hoc sacramentum conficiat et offerat, quamvis illicitè, dummodo legitimam materiam et formam adhibeat. Nec valor sacrificii minuitur, etsi sacerdos pessimus aut ab Ecclesia praecisus sit: non enim fructus ex qualitate ministri, sed ex Christi institutione dependet.

§ III. *De vi effectiva huius sacrificii.*

Duplex spectari potest in hoc sacrificio vis effectiva:

una, quam dicunt theologi *ex opere operato,* independenter à merito et dignitate ministri; altera, quam vocant *ex opere operantis,* dependenter nimirum ab ipso operante, eiusque merito et bonitate, atque ab ipso pretium et virtutem accipiens. Primum effectum *ex opere operato* plures theologi docent, nec sacerdotem percipere, ut offerens est, nec fideles, quatenus sunt offerentes, sed quatenus pro ipsis offertur; hunc enim effectum sacrificium istud non habet, nisi pro iis pro quibus est institutum, et eo modo quo institutum fuit: est autem institutum, ut pro hominibus offeratur, et ut illis duntaxat prosit pro quibus offertur. Cùmque sit applicativum virtutis sacrificii crucis, non causat nisi in subiecto, cui talis virtus applicatur; id autem fit ab offerente, qui determinat oblationem pro tali persona. Constans semper fuit catholicorum sententia habere hos infallibiles et determinatos effectus ex opere operato, nisi ille pro quo offertur obicem ponat, remissionem videlicet alicuius poenae peccatis iam remissis debitae, vel donum alicuius gratiae praevenientis ad obtinendam commissorum remissionem. Quod verò attinet ad vim impetrativam, eam non esse infallibilem quotidianâ probamus experientiâ; non enim omnia quae petimus, et propter quae sacrificium offertur, semper impetramus. Provenit hoc ex natura impetrationis, quae requirit libertatem in dante, adeo ut possit pro suo arbitrio negare vel concedere quae petuntur. Petimus enim proposito aliquo motivo, quo putamus posse Deum moveri ad aliquid faciendum, sed ex eo non arctatur, vel propter pactum, vel propter institutionem, ad concedendum. Deinde non impetramus, nisi voluntas nostra, respectu rei quam petimus, sit conformis voluntati Christi, quae, cùm nobis ignota sit, ei non possumus nos conformare. Certum nihilominus est non carere sacrificium hoc effectu, quia tametsi id praecisè Deus non concedit quod postulamus, aliud tamen tribuit quod hic et nunc magis iudicat expedire.

Quoad alterum effectum *ex opere operantis,* duo sunt capita, ex quibus augeri potest. Primum est bonitas et dignitas operantis, procedens ex habitu gratiae sancti-

ficantis et virtutum quae gratiae annexae sunt; nam quò sanctior est sacerdos et gratior Deo, eò magis acceptabiles erunt eius preces et oblationes. Secundum est actualis devotio, quâ sacrificium offertur; nam quò maior illa est, eò ampliùs ipsum prodest. Sicut enim alia opera bona à iusto facta, eò magis sunt meritoria et impetratoria, plusque valent ad satisfactionem et remissionem poenae, quò perfectiùs et ferventiùs fiunt: ita hoc sacrificium, sive spectetur ut est sacrificium, sive ut est sacramentum, quò ferventiùs peragitur et suscipitur, eò magis augetur meritum, magisque prodest pro se offerentibus et suscipientibus, et illis pro quibus offertur. Ideo satagere debet sacerdos, ut sit Deo valdè gratus, et continuâ virtutum heroicarum exercitatione crescat apud illum in gratia et sanctitate, semperque celebret cum ingenti fervore et devotione: sic enim fiet, ut tam ipse quàm alii pro quibus offert, plures et efficaciores sacrificii effectus ex opere operantis consequantur.

§ IV. *De valore et fructibus sacrificii.*

Quamvis nonnulli ex theologis existimârint hoc sacrificium ex opere operato valorem sive efficaciam intensivè infinitam habere, eò quòd sit idem quoad substantiam cum sacrificio crucis, resque oblata, corpus scilicet et sanguis Christi, sit infiniti pretii, et ipse Christus principalis offerens sit persona infinita, certior tamen et communior sententia est, non nisi finiti valoris esse. Potissima huius assertionis ratio ex Christi Domini voluntate desumitur, qui noluit hoc sacrificium ordinare ad fructum intensivè infinitum conferendum: sicut de facto rebelles angeli non sunt redempti, quia Christus merita suae passionis noluit illis applicare. Alia ratio est, quia ad infinitam sacrificii efficaciam, praeter hostiae et principalis offerentis infinitatem, requiritur etiam eius infinitas, à quo immediatè offertur. Cùm igitur sacerdos immediatus offerens sit finitae dignitatis, valor etiam sacrificii quoad actualem influxum et efficientiam finitus erit, quia actio illa à supposito finito immediatè producitur: et in hoc differt à sacrificio crucis sacrificium nos-

trum, quia illud fuit immediatè à supposito infinito, ideoque fuit actio secundùm esse morale infinita, et Deo Patri infinitè grata. Favet huic doctrinae communis fidelium sensus, qui plura pro se et suis sacrificia offerri curant, quod certè non facerent, si infinitam in singulis efficaciam agnoscerent. Possent etiam sacerdotes unico sacrificio sexcentis obligationibus satisfacere, quod ecclesiastica vetant decreta. Frustra pro uno defuncto tot multiplicarentur sacrificia, quia unum sufficiens esset ad omnes animas liberandas. Missa denique cuiuslibet sacerdotis, sacrificium Christi in cruce aequaret, quod ideo unicum fuit, quia valoris infiniti. Neque considerandum est id quod in sacrificio continetur, tanquam ens quoddam naturale agens secundùm summum gradum virtutis suae, sed ut ens liberum, cuius operatio tantam habet efficaciam, quantam habere vult ipsum agens principale Christus Redemptor noster, qui hoc incruento sacrificio vult nobis applicari finitum tantùm et limitatum fructum suae passionis. Habet igitur sacrificium efficaciam finitam in ordine ad omnes suos effectus, exceptâ vi impetrativâ, quam ideo infinitam esse omnes fatentur; quia non consistit in aliquo quod producatur à sacrificio, sed in excellentia et intrinseca dignitate ipsius, quatenus obiectivè movet Deum ad id quod petitur concedendum, quamvis semper non concedat, nisi cùm iudicat saluti nostrae expedire ut concedatur.

Si verò loquamur de infinitate extensiva: an scilicet sacrificium pro multis oblatum aequè singulis prosit, sicut uni prodesset, si pro eo tantummodò offerretur, gravis quaestio est, praemissâ distinctione fructuum missae, definienda. Est igitur triplex portio valoris missae, seu triplex fructus, generalis, specialis, et medius. Primus pertinet ad omnes fideles; secundus est proprius celebrantis; tertius subest dispositioni sacerdotis, ut applicet cui voluerit.

Primus ex eo provenit quòd generaliter pro omnibus fidelibus vivis et defunctis offertur: est enim idem quoad substantiam cum sacrificio crucis, quod pro omnibus oblatum est, et ex Canone constat debere sacerdotem

pro omnibus applicare, pro papa, pro episcopo, pro rege, totaque Ecclesia militante et purgante: et non potest non applicare, cùm sit ab ipsa Ecclesia ad hoc specialiter deputatus. Quocirca hic fructus ad omnes fideles extenditur, qui ab Ecclesiae unitate non sunt praecisi, et non ponunt obicem, et sic potest esse quodammodo extensivè infinitus, omnesque et singuli, si per ipsos non stet, integrum fructum percipere possunt, ac si unus tantùm esset. An autem hic fructus non solùm impetrationem, sed etiam satisfactionem includat, controversum est.

Secundus in hoc fundatur, quia sacerdos offert etiam pro se ipso: *Offero*, inquit, *pro innumerabilibus peccatis, et offensionibus, et negligentiis meis.* Debet enim, ut ait Apostolus, *quemadmodum pro populo, ita etiam pro semetipso offerre pro peccatis.* Provenit autem sacerdoti fructus, quatenus ab ipso ut publico ministro offertur; et ideo non est alteri applicabilis, nam dum offert pro se illis verbis, *pro peccatis et offensionibus meis*, eo ipso *sibi* applicat; sibi verò applicatum non est alteri applicabile.

Tertius colligitur ex natura sacrificii, quod ita institutum est, ut pro hominibus offeratur, ac praeterea illis prodesse debet pro quibus offertur. De hoc fructu medio communis sententia est non esse infinitum extensivè, sed eò magis in singulis minui, quò magis extenditur. Debet autem sacerdos hunc fructum illi applicare pro quo specialiter celebrare tenetur ratione beneficii, eleemosynae, praecepti superioris, vel alio quocumque titulo; idque ante missam, vel saltem in missa ante consecrationem, nam si essentia missae in sola consecratione consisteret, ut plerique sentiunt, applicatio post illam facta nihil valeret, sacrificio quoad substantiam iam consummato.

§ V. *Quae praxis servanda in applicatione missae.*

Quia diximus sacrificii fructum debere à sacerdotibus applicari, operae pretium erit ex communi et magis recepta theologorum sententia praxim aliquam, sive me-

thodum huius applicationis praescribere, quae ipsis *sa*cerdotibus usui sit, ne eos labi in re tanti momenti, et muneri suo deesse contingat. Et primò quidem observandum est sacerdotem multiplici nomine hoc sacrificium offerre, nomine Christi, primi et praecipui offerentis, ex cuius voluntate maximè pendet eiusdem applicatio; nomine item Ecclesiae, cui meritorum suorum et satisfactionum dispensationem Christus commisit; deinde nomine proprio, quatenus liberâ suâ voluntate offert, sibique aut aliis pro suo arbitrio applicat; nomine tandem aliorum fidelium, qui simul cum ipso, sive per ipsum interno affectu offerre dicuntur; illorum videlicet, qui missae inserviunt et assistunt, vel qui pro ea celebranda eleemosynam largiti sunt. Porro Christus et Ecclesia sacrificii fructuum, quoties offertur, participes esse volunt omnes fideles, dummodo capaces sint, et nullus in eis obex reperiatur; nec ulla requiritur ex parte sacerdotis celebrantis applicatio, ut communis hic fructus in omnes diffundatur. Omnium autem fructuum pars quaedam notabilis, Christo sic volente et disponente, relicta est liberae applicationi et determinationi tam ipsius sacerdotis celebrantis, tanquam ministri et mysteriorum eius dispensatoris, quàm aliorum simul cum eo offerentium, quod, ex communi Ecclesiae consensu morem fidelium approbantis, quo expetunt hoc sacrificium pro se peculiariter offerri, manifestum est: frustra enim id facerent, si omnis eius fructus iam applicatus esset, nec ullus per sacerdotis intentionem applicandus superesset. Sacerdos verò, in huius sacrificii actione, aliis cum ipso offerentibus superior est, et ideo fructuum applicatio ab eius intentione praecipuè pendet: nam cùm sit actus potestatis ordinis, eius subiacet voluntati. Sed quanta et qualis sit portio fructûs, quam Christus Dominus voluit, sive generatim ad omnes fideles, sive speciatim ad hos vel illos secundùm intentionem particularem sacerdotis celebrantis derivari, incertum omnino est; neque enim sacra Scriptura, nec Ecclesiae traditio, nec Concilia, aut Patres quidquam de hac re tradiderunt aut definierunt. Ideo satis est quòd sacerdos tan-

tum de fructu sacrificii iuxta devotionem, sive obligationem suam his aut illis applicare velit, quantum Christus Dominus ipsi applicandum concessit.

Observandum secundò quòd ut sacerdos sacrificii fructum validè applicet necessaria est eius intentio, qualem requiri aiunt theologi, ut aliquod sacramentum validè conficiatur. Quapropter habitualis sufficiens non est; actualis optima atque laudabilis, sed non necessaria; sufficit enim virtualis, illa nimirum quae ab actuali proveniens et non revocata, adhuc remanet secundùm suam virtutem. Debet autem haec intentio ipsam sacrificii actionem concomitari, et esse certa et determinata, nec effectum suspensum relinquere, quia non potest à futura conditione dependere. Quòd si sacerdos fructum sacrificii nemini applicet, vel ille pro quo offert eius capax non est, aut eo non indiget, manet fructus in thesauro Ecclesiae. Unde in tali casu optimum fore censent theologi conditionatam habere voluntatem, et alium substituere qui eo fructu potiatur. Optimum quoque aliquibus visum est, quòd sacerdos qui pro pluribus offerre intendit, eos specialiter et nominatim exprimat, non generaliter, et in confuso, quia singulis minùs prodesset; suum enim effectum producit secundùm modum quo applicatur: perfectior autem applicatio est, cùm omnes sigillatim nominantur. Ad scrupulos denique evitandos qui circa applicationem oriri possunt, debet sacerdos, reiectis incertis opinionibus, sacrificii fructus primò et principaliter illi applicare pro quo celebrare tenetur, ratione beneficii, eleemosynae, promissionis, aut specialis obligationis. Tum sine eius praeiudicio, et in quantum licitè potest, aliis item applicare poterit sibi caritate, aut aliâ quavis ratione peculiariter coniunctis, seu commendatis, suam intentionem intentioni Christi summi sacerdotis perfectè conformando et submittendo: sic enim poterit tutâ conscientiâ, ex infinito et nunquam exhauriendo thesauro meritorum et satisfactionum Christi, cuius dispensator est constitutus, partem aliquam in plures derivare, quae, ex summa et ineffabili Dei misericordia, non nisi uberrima sperari potest.

CAPUT II.

DE REQUISITIS AD DIGNAM MISSAE CELEBRATIONEM.

«Quanta cura adhibenda sit, *ait Conc. Trid.*, ut sa-«crosanctum missae sacrificium omni religionis cultu «ac veneratione celebretur, quivis facilè existimare po-«terit, qui cogitârit, *maledictum* in sacris Litteris eum «vocari, *qui facit opus Dei negligenter*. Quod si neces-«sario fatemur, nullum aliud opus adeo sanctum ac di-«vinum à Christi fidelibus tractari posse, quàm hoc ip-«sum tremendum mysterium, quo vivifica illa Hostia, «quâ Deo Patri reconciliati sumus, in altari per sacer-«dotes quotidie immolatur; satis etiam apparet omnem «operam et diligentiam in eo ponendam esse, ut, quantâ «maximâ fieri potest interiori cordis munditiâ et puri-«tate, atque exteriori devotionis ac pietatis specie, per-«agatur.» Quod quidem ut assequatur Christi sacerdos, varia praestare debet tum ante celebrationem sacrificii, tum ipso celebrationis tempore, tum demum peracto jam sacrificio.

ARTICULUS I.

Quid praestare debeat sacerdos ante celebrationem missae.

Ante orationem praepara animam tuam, et noli esse quasi homo qui tentat Deum. Quòd si Deum tentare atque ad iracundiam provocare dicitur qui ipsum audet in oratione interpellare, non praemissâ diligenti et accurata praeparatione; quantò magis eumdem suâ temeritate et audaciâ irritabit, qui unigenitum Filium suum illi offerre, ipsumque Angelorum et hominum Regem ac Dominum suscipere imparatus praesumit. *Praeparare* igitur *in occursum Dei tui*. Haec autem praeparatio in tribus potissimum consistit: 1.° in vitae puritate; 2.° in rectitudine intentionis; 3.° in actuali devotione.

§ I. *De vitae puritate.*

Christus Dominus quamvis Apostolis, quos sacerdo-

tes consecraturus, et sacrâ Eucharistiâ refecturus erat, dixisset: *Vos mundi estis*, illud tamen adiecit: *Qui lotus est, non indiget, nisi ut pedes lavet.* His verbis indicans homini etiam à gravioribus peccatis libero, affectus inordinatos, qui sunt animae pedes, abluendos esse. Etenim si in Veteri Testamento, ubi tantùm huius divinissimi sacrificii umbra erat, sub mortis comminatione priscis sacerdotibus mandabatur ut ab omni macula et immunditia essent expertes: *Omnis homo qui accesserit de stirpe vestra ad ea quae consecrata sunt, in quo est immunditia, peribit coram Domino:* quo non oportet esse puriorem sacerdotem novae legis tali fruentem sacrificio, quo solari radio non splendidiorem manum Agni immaculati carnem dividentem, os quod igne spirituali repletur, linguam quae tremendo nimis sanguine rubescit?

Atque huius puritatis defectus saepe in causa est cur sacerdotes non pauci tam parvum ex frequenti huius divini sacrificii participatione fructum reportent, adeo ut non immeritò hanc Prophetae obiurgationem eis adaptaveris: *Comedistis, et non estis satiati; bibistis, et non estis inebriati; operuistis vos, et non estis calefacti; et qui mercedes congregavit, misit eas in sacculum pertusum,* nempe, in cor distractum et vanitatibus discissum. Ne tamen omnino diffidas, si perfectam istam munditiem tibi deesse deprehenderis, sed frequenti quotidianorum defectum confessione et cordis contritione, animae tuae labes resarcire satagas.

§ II. *De rectitudine intentionis.*

Secunda sacerdotis dispositio ad celebrandum est intentio recta; constat enim omnes actiones nostras, vel vituperii notam, vel virtutis laudem mereri, prout finis quem intendimus laudabilis est, vel vitiosus. «Vae igi«tur, *ait S. Bonav.*, iis sacerdotibus qui dum... divina «mysteria accipiunt, non coelestem panem, sed terre«num quaerunt; non spiritum, sed lucrum; non Dei ho«norem, sed suam ambitionem; non salutem animarum, «sed quaestum pecuniarum: et ita corpus Domini non

«tam accipiunt, quàm rapiunt: quia accedunt non vo-«cati à Deo, sed impulsi à sua cupiditate et avaritia.

«Quin et illud peculiariter cavendum est, ne ex sola «quadam arida et insipida consuetudine ad sacrificium «offerendum accedas, sed excelsum aliquem et coeles-«tem finem tibi proponas, quales sunt qui sequuntur: «1.° Dei suprema laus et adoratio; 2.° Sanctorum in «coelis coronatorum religiosa memoria; 3.° peccato-«rum venia atque remissio; 4.° propriae infirmitatis «subsidium; 5.° tentationis amotio; 6.° alicuius boni «spiritualis impetratio; 7.° pro acceptis Dei donis gra-«tiarum actio; 8.° auxilium vivorum atque mortuorum; «9.° gratiae interioris augmentum; 10.° perseverantiae «in benè coeptis impetratio; 11.° sanctificatio ab omni «inquinamento carnis et spiritûs; 12.° continuus in vir-«tute et mentis puritate profectus, ut Deo ardentissimâ «caritate adhaereas.» *S. Bonav., Trac. de praepar. ad miss., l. 5.*

Alii ex septem Orationis Dominicae petitionibus, vel ex septem verbis à Christo in cruce prolatis, totidem fines eliciunt, quos in singulos hebdomadae dies distribuunt.

Quoniam verò personam Christi geris, qui se ipsum in salutem totius generis humani Deo Patri obtulit; item et nomine Ecclesiae agis communis omnium fidelium matris, cui satisfactionum suarum dispensationem Salvator noster commisit: ideo in applicatione valoris sacrosancti sacrificii maximè largum et profusum esse te oportet; non est enim quòd repulsam aut audaciae suggillationem pertimescas utpote cùm offeras Deo Filium suum unigenitum illi summè dilectum, ac per omnia aequalem: quae quidem victima meriti est infiniti, cuius pretium nullis limitibus terminisve concluditur.

Sed ne à recto tramite in huiusmodi applicatione deviare, et in re tanti momenti officio tuo deesse contingat, operae pretium est, ut advertas et sequaris quae dicta sunt in praecedenti capite, § V.

§ III. *De actuali devotione.*

Ignem, inquit Christus Dominus, *veni mittere in terram, et quid volo nisi ut accendatur?* In hoc igitur sedulò tibi incumbendum est, ut ardentissimum Christi amorem, cuius deliciae sunt esse cum filiis hominum, flagrantissimâ caritate et devotione compenses. Vix autem fieri poterit ut fervidâ illâ devotione non exardescas, si fide vivâ et intimo sensu sequentia capita mente conceperis.

Primum. Desumitur ex victima quae offertur: nempe ipsa est Christus Dominus, verus Deus et verus homo, Salvator et Iudex omnium, nom iam mortalis et passibilis, sed immortalis et impassibilis; unde, ratione ipsius, actio ipsa sacrificandi omnes humanas actiones transcendit, etiam actus coelitúm tantâ caritate Deo adherentium. Cavendum ergo est ne tuâ irreverentiâ tantae rei oblationem dehonestes.

Secundum. Est persona cui offertur, quae est solus *Deus*; nulli enim Sanctorum, nec ipsi beatae Virgini offerri potest, sed ex ipsa intrinseca rei natura soli Deo debetur; quia per victimae illius mactationem incruentam, agnoscimus Deum esse rerum omnium Auctorem et Dominum, profitemurque nos divinae maiestati totos devoveri cum victima, cuius sanguinem in huiusce nostri affectûs testimonium, offerimus.

Tertium. Ex modo quo offertur, nempe ex ipsa consecratione, quâ panis et vinum in corpus et sanguinem Christi transsubstantiantur, manentibus accidentibus sine subiecto. Est autem illa actio omnino miraculosa, et excedit omnem creaturae virtutem et potentiam, à nulloque nisi à solo Deo praestari potest.

Quartum. Ex valore ipsius sacrificii, qui ratione victimae infinitus est, sicut merita et passio Christi; ac proinde aequè placet Deo ac mors ipsius in cruce perpessa; licèt actualem efficientiam, Deo ita volente, non nisi finitam habeat.

Quintum. Ex fine propter quem institutum fuit: ut nimirum Deo Creatori nostro supremum latriae cultum

exhiberemus, nostramque servitutem et subiectionem humillimè testificaremur, ut dignas ei gratias pro universis beneficiis eius perpetuò persolvamus; ad auxilia divinae gratiae impetranda, et Dei protectionem in omnibus vitae huius angustiis comparandum; ad obtinendam peccatorum veniam, ad iram Dei placandam, et imminentia flagella avertenda; ad succurrendum omnium vivorum et defunctorum necessitatibus. Uno verbo spectaculum factus es Deo, et Angelis, et hominibus; cave ergo ne quid indecens et ineptum in te appareat, quod Dei ac coelestium civium purissimos oculos offendat; item ne quid agas quo et Ecclesiae militantis in terra, et patientis in purgatorio, expectatio defraudetur.

Sextum. Quoniam verò in hoc incruento sacrificio, cruentum illud quod semel in cruce peractum est, ex quo omnia bona, omnesque thesauri divinae gratiae profluxerunt, non verbis tantùm, sed reipsa repraesentatur et exprimitur; una siquidem et eadem est hostia, idem principalis offerens, idem Christus qui immolatur: idcircò, cùm ad sacrum faciendum te praeparas, fasciculum tibi colligere debes ex omnibus anxietatibus et amaritudinibus Domini, et inter ubera tua collocare, cordisque medullis inserere mente et affectu, sedulò revolvendo omnia tormenta, quae pro salute nostra perpessus est; haec frequenter in ore, haec semper in corde habeas; et haec tibi sit sublimior philosophia, scire Iesum, et hunc crucifixum.

Denique necessaria est ad excitandam devotionem humilitas, quae prae caeteris virtutibus, in institutione huius sacrificii maximè enituit; item et ingens fames, fervens desiderium, atque ardentissimus amor huius angelici panis, ad quem sumendum nos amantissimè invitat Dominus, dicens: *Venite ad me, omnes qui laboratis, et onerati estis; et ego reficiam vos.*

ARTICULUS II.

Quid praestare debeat sacerdos in ipsa missae celebratione.

Quàm triste est et deplorandum, ait *Card. Bellarminus*, videre sacerdotem divina mysteria peragentem, Angelorum choris undique septum, qui ad ea quae operatur et loquitur stupent ac tremunt, et prae admiratione ingentes clamores excitant; et tamen ipse sacerdos in medio positus, totus frigidus et quasi stupidus, non attendit quid agat, non intelligit quid loquatur; et ita properat ad finem, ita signa involvit, ita verba praecipitat, quasi latronibus à tergo insequentibus urgeretur Clamamus in Sacramento altaris Christum ipsum esse praesentem, et interim nonnulli ita se gerunt, ita sacra tractant mysteria, quasi nihil minus verum esse putarent. Nonne sacerdoti eiusmodi illud aptissimè convenit, quod olim Tertullianus, cùm diversam rem pertractaret, postulavit: *Sacrificat an insultat?*

Ad hanc tam gravem obiurgationem à te avertendam sedulò curabis, ut huius integri articuli lectionem et meditationem saepe, saepius repetas; nam pii in illo ad singulas missae partes suggeruntur affectus, ex quibus ut uberiores profectus spirituales haurire, et pietatem tuam magis ac magis inflammare poteris.

§ I. *De sacris vestibus, et earum significatione.*

Sicut reges et magistratus non vulgari et quotidiano vestitu in publicis functionibus uti solent, sed alio angustiore, quo potestas eorum appareat, et ipsis reverentia concilietur: ita sacerdos celebraturus sacro et peculiari utitur habitu, amictu scilicet, albâ, cingulo, manipulo, stolâ, casulâ sive planetâ, quibus et passio Christi ante sacrificium recolenda repraesentatur, et eiusdem virtutes exprimuntur, quibus ornari celebrantem par est; ut sacerdotio fungatur in iustitia et sanctitate veritatis. Cùm enim hoc sacrificium incruentum idem sit cum sacrificio crucis, ut suprà explicavimus,

congruum est ut sacerdos, qui Christi pro nobis morientis personam gerit, eius quoque similitudinem habeat in vestimentis, idque ad decus et reverentiam sacrificii adhibeatur, quod impius iudaeorum furor ad contumeliam intulit Salvatori.

Porro *Amictus* velamen illud significat, quo facies Christi velata est, cùm percutiebant eum illudentes, et dicentes: *Prophetiza nobis qui est qui te percussit.*

Alba vestem albam denotat, quâ ab Herode tanquam stultus indutus fuit.

Cingulum, funes quibus in horto cinxerunt eum; sive flagella quibus columnae alligatum crudelissimè ceciderunt.

Manipulus, vincula, quibus adstrictae sunt manus eius, tanquam hominis nefarii et scelerati.

Stola, funes collo eius iniectos, sive crucis patibulum humeris eius impositum, et ex quo pro nobis pependit.

Casula, vestem purpuream quam ei milites in domo Pilati, tanquam ludicro regi, imposuerunt.

Cùm igitur haec indumenta signa sint eorum quae Christus pro nobis perpessus est, varii actus à sacerdote, dum illis induitur, eliciendi sunt, amoris, doloris, gratitudinis et intensissimi desiderii eius patientiam et humilitatem imitandi in doloribus, afflictionibus, opprobriis, aliisque adversitatibus sustinendis.

Considerandae sunt etiam virtutes quae per eadem indumenta mysticè designantur, ut discat sacerdos quâ vitae sanctimoniâ et morum integritate praeditus esse debeat; scriptum est enim: *Sacerdotes tui induantur iustitiam,* omnibus scilicet virtutibus ornati sint, quas *iustitiae* nomine passim sacrae Litterae comprehenderunt.

Amictus itaque significat oportere mentem in aeternae duntaxat salutis, rerumque coelestium consideratione fixam habere, ab omnibus curis rerum caducarum amotam, et contra quoscumque hostium incursus spe et fiduciâ in Deum, tanquam galeâ salutari communitam. Refert etiam amictus Christi Domini humanitatem, cuius caput divinitas est, quae ab illa occultatur, sicut amictus caput tegit sacerdotis. Neque enim oculi

nostri Solis iustitiae infinitum splendorem intueri potuissent, nisi carnis nube operirentur. Quare sacerdos, cùm illum accipiens osculatur et capiti imponit, se amoris osculo sacratissimam Christi humanitatem tangere, et capiti imponere putet, ut ea se protegat et tueatur, dicens cum Propheta: *Domine, virtus salutis meae, obumbrâsti caput meum in die belli.* Obiter quoque per amictum monetur, sacerdos maximam servare oculorum modestiam, cùm pergit ad altare, et ibi manet, et ab eo redit nihil prorsus aspiciendo, nisi quod necessarium est ut videat quod facit.

Alba, totum corpus tegens, innocentiam, simplicitatem, puritatem, animique candorem et pulchritudinem indicat, quae totum sacerdotem complecti et exornare intus et extra debet, atque in omnibus operibus eius splendere, ut sit sanctus et immaculatus in conspectu Dei, seque talem semper exhibeat divinis mysteriis celebrandis.

Cingulum indicium est castitatis, quae in sacerdote *ita* splendere debet, ut nullam prorsus tam in corpore quàm in corde admittat labem. In cuius rei typum iussit olim Deus, ut comedentes agnum accingerent renes suos; et ipse Christus ait: *Sint lumbi vestri praecinti.* Idem quoque beato Ioanni apparuit in Apocalypsi praecinctus zonâ aureâ, ut nimirum intelligamus oportere nos omnes affectus purificare, et amorem carnalem vincere spirituali, quod est aurum caritatis.

Manipulus, praemisso crucis osculo, sinistro brachio insertus, ostendit lacrymas, dolorem et poenitentiam quibus lugere peccata ac perpetuò dolere sacerdos debet; carnis item et spiritus mortificationem, et humilitatem, quâ accedendum est ad altare; tum futuram bonorum operum retributionem, sicut Psalmographus cecinit: *Euntes ibant et flebant, mittentes semina sua; venientes autem venient cum exsultatione, portantes manipulos suos.*

Stola collo superposita, et in modum crucis per medium pectoris ducta, demonstrat sacerdotem teneri se Deo unire, et quodammodo colligare, suamque crucem

Dei causâ patienter ferre, divinae legi cum omni obedientia se subiicere, eiusque iugum alacriter portare, ac semper memorem esse mandatorum Dei ad faciendum ea.

Casula, quae caeteris vestibus splendidior et pretiosior illis superinduitur, signum est caritatis, quae reliquis virtutibus excelsior, omnibus supereminet, tanquam illarum regina, et vinculum perfectionis. Omnes enim sine ea sunt imperfectae, ab ea pendent omnia mandata divinae legis, et omnia bona in ipsa continentur. Sicut autem casula in duas partes dividitur, ita caritas duplex est, erga Deum et proximum: et sicut illa varios exigit colores iuxta temporis aut festivitatis diversitatem, ita haec varios affectus, nunc laetitiae ob Dei magnalia, nunc gratitudinis ob eius beneficia, nunc fortitudinis in adversis, nunc tristitiae ob propria et aliena peccata.

Hae sunt praecipuae virtutes quas vestes sacerdotales significant, quarum actibus induere se debet sacerdos, ut suum dignè offerat sacrificium. Consuetas etiam Ecclesiae preces singulis indumentis accommodatas attentè et devotè recitabit: et cùm indutus fuerit, se ipsum considerabit tanquam lupum in vestimentis ovium, et rubore suffusus veniam à Deo flagitabit.

§ II. *De accessu sacerdotis ad altare.*

Si ad omnes sacras functiones sanctè accedendum, et omnes sanctè peragendae sunt, multò maiori sanctitate hoc divinum sacrificium offerendum est, quo nihil sanctius, nihil excellentius, nihil divinius esse potest. Ad hoc omni conatu niti debes, christiane sacerdos, si tam sublimi et tremendo ministerio ritè et perfectè fungi desideras. Qua in re ut tibi prosim, documenta quaedam generalia praemittam: deinde sigillatim proponam aliquot considerationes pro singulis sacrificii partibus, ex quibus pios elicere affectus possis, et mentem utiliter occupare, ne distrahatur. Neque deterrearis, si huiusmodi considerationes et affectus aliquantò fusiùs explicavero; licèt enim multis verbis describantur, possunt,

tamen in momento elici, nec missae celebrationem solito proliziorem reddent, ut reipsa experieris; nam ipso usu memoriae tenaciter agentur, adeo ut eos quasi naturaliter eliciturus sis, absque ullâ confusione, aut capitis fatigatione.

Primum generale documentum est, ne toto sacrificii tempore Deum offendas ullo peccato veniali: nec ullo defectu et imperfectione tam venerandi sacrificii excellentiam contamines. Id verò assequeris, si eâ reverentiâ, attentione et devotione celebraveris, quae omnem vel levissimam animi evagationem excludat. si exactissimè et scrupulosissimè observaveris quidquid in Missali praescribitur circa ritus et caeremonias, eo modo quo à viris seriò perfectioni incumbentibus observari solent.

Secundò, omnia verba, quae sive elatâ, sive submissâ voce proferuntur, clarè, distinctè, ferventer et absque ullâ festinatione pronuntiabis, nihil interim mente revolvens, quantumvis bonum et sanctum videatur, quod à propria et litterali verborum significatione alienum sit, ut te menti Ecclesiae conformes. quae omnes missae praeces, lectiones et sententias magno cum delectu ad sacerdotis et adstantium instructionem et devotionem selegit. Ad hoc autem plurimum proderit omnes missae ritus perspectos habere, eaque omnia probè intelligere, quae tum in lectionibus, collectis, evangelio, versibus et caeteris huiusmodi, tum in canone continentur; quae facilè disces ex eorum lectione qui de officiis ecclesiasticis scripserunt, quales sunt Isidorus, Amalarius, Rabanus, Berno, Hugo, Victorinus, Rupertus abbas, Dionysius item in libro de ecclesiastica Hierarchia, Germanus in Theoria rerum ecclesiasticarum; et ex recentioribus, Gabriel Biel in Canonem, Durandus in Rationali, Ioannes Baptista Scortia de Sacrificio Missae, et alii plures [1]. Affectus verò elicies, quales infrà proponam, eorum quae recitas et agis sensui et significationi convenientes.

[1] *Vide praesertim P. Le Brun Orat.* in Tract. Gallico, qui ait: *Explication littérale et dogmatique des Prières et des cerémonies de la Messe*, t. I, in-8.

Tertiò, sicut in Missali praecipitur, antequam sacris te vestibus induas, missam celebrandam perquires, perleges, et ad ea quae dicturus es signacula ordinabis, ne te postea contingat aut verbis haesitare, aut in caeremoniis deficere, et perturbari.

Quartò, processurus ad altare, crucifixum vel aliam imaginem humillimâ inclinatione salutabis; te tanto ministerio indignum reputans, atque ideo ipsius Christi Sanctorumque opem implorabis. Tum ipsum Christum mente intuere, quasi cruce onustum, et ad Calvariae montem iturum, ante te incedentem. Sequere ipsum primarium offerentem, cuius passio et mors à te debet repraesentari; sequere, inquam, cum modestia et gravitate, et agmina Angelorum te undique stipantia venerare, teque existima ex hoc mundo in coelum transferri.

Quintò, cùm perveneris ad altare, coelum tibi desuper veluti apertum contemplare, et curiam coelestem. Deumque ipsum spectantem te, pro universa Ecclesia hostiam litantem immaculatam. Memineris poenam mortis olim indictam bestiae quae montem tetigisset, idque tibi applica hominum pessimo, et timorem concipe. Mox in Deum assurgens satage, quantùm potes, ferventissimos actus caritatis elicere, cupiens in Christum totus converti, eique simillimus fieri virtutum imitatione. Cùm denique librum aperis, memor esto libri quem aperit agnus, et septem signaculorum eius, et desidera Christi fidem in universum orbem propagari.

§ III. *De initio missae usque ad Introitum.*

Calice ritè collocato et Missali aperto, stans paulisper in medio altaris, et factâ cruci inclinatione, te cum Abrahamo quasi pulverem et cinerem ante conspectum Domini confiteberis, imitans Christum, qui coelos inclinavit et descendit, formam servi accipiens: quò enim humilior fueris, eò gratior et acceptior erit Deo oblatio tua. Mox descendens ad crepidinem altaris, Verbi aeterni Incarnationem recole, eiusque dilectionem et admirabilem promptitudinem ad opus nostrae redemptionis

suscipiendum. Iteratâ autem inclinatione, te intimè humilia, et Deum adora pro omni creatura. Dum signo crucis te signans dicis: *In nomine Patris, et Filii, et Spiritûs Sancti*, animadverte quale et quantum sit nomen à quo sacrificium auspicaris, et sic te gere ut tantam decet maiestatem. Magni momenti est sanctissimae Trinitatis praesentiam initio concipere, et ab ea numquam deflectere; ad ipsam enim et ad eius gloriam oblatio dirigitur, eiusque memoria robur tribuit ad improbos hostium conatus elidendos, qui semper tentant variis et inutilibus curis, atque imaginationibus mentem à sacrificio avocare. Sic conceptâ Dei praesentiâ, duos affectus raptim elicies; fidei contra infideles Trinitatem negantes, et recordationis crucis Christi, atque passionis in ea completae, ex qua fluxerunt omnia bona. Hos autem affectus ad omne signum crucis renovabis.

Sequitur antiphona, *Introibo ad altare Dei*, quae ter repetitur ante psalmum, in ipso et post ipsum; ut intelligas spirituali impulsu et alacritate, ac summâ veneratione totam missae actionem peragendam esse, omni abjectâ tepiditate. Dei admirare bonitatem, qui te vocavit ad altare suum: quis enim es tu, ut audeas ad ipsum introire? Ora abscondi in abscondito faciei Domini à conturbatione malorum spirituum; ne immittentes tetra phantasmata, divinum perturbent ministerium. Ora etiam renovari in te animae iuventutem, quae est fervor spiritûs, ex quo vera et solida laetitia procedit.

Ad primum versiculum psalmi, *Iudica me, Deus*, considera eâ praeparatione et dispositione ad altare accedendum esse, ut Dei iudicium non pertimescas, ut discernaris à gente non sancta et iniqua, sisque purus et sine macula ante Deum, quantum fert humana fragilitas. Hanc autem puritatem humiliter petes, cum certa fiducia eam meritis Christi obtinendi.

Ad secundum, *Quia tu es, Deus, fortitudo mea*, erubesce, quòd toties tanti Sacramenti divino alimento confortatus, adhuc imbecillis es, adhuc tristis incedis, et cuicumque levissimae tentationi turpiter succumbis: meritò ergo repellit te Deus, meritò te affligit inimicus,

nisi ipse vires suppeditet, qui est fortitudo tua et robur tuum.

Ad tertium, *Emitte lucem tuam*, pete divinum lumen, ut veritatem à vanitate discernens, ipsam veritatem sequaris, cuius splendoribus interior sensus illustratus, cum externo sacrificio concordet. Mons verò sanctus, qui in hoc versiculo commemoratur, altare est, Calvariae montem indicans, quia in eo Christi passio et mors repraesentanda est.

Ad quartum, *Et introibo*, magnum renova in te reverentiae affectum erga altare et sacrificium.

Ad quintum, *Confitebor tibi in cithara*, excita in te cordis laetitiam, quae per citharam significatur: sed statim oculos ad tuam imperfectionem reflectens, ingemisce et dic: *Quare tristis es, anima mea, et quare conturbas me?*

Ad sextum, *Spera in Deo*, ne despondeas animum, restat enim spes in salutari tuo, in quo tota fiducia collocanda est: quoniam ipse dabit ut, obtentâ culparum veniâ, in ipso gaudeas, et in eius laudibus perseveres.

Hâc spe excitatus, dices cum ingenti fervore, *Gloria Patri, et Filio*, caput inclinans et te offerens ad omnia adversa, et ad mortem pro Deo sustinendam. Tum repetitâ antiphonâ, *Introibo*, ut benè memineris, quò ingredieris, et quid aggredieris, dices: *Adiutorium nostrum*, ut discas non ponere fiduciam in tuis viribus et industria, sed in eo *qui fecit coelum et terram*, à quo duplex adiutorium postulabis, pro consequenda aeterna salute et mediis ad eam necessariis, et pro illa peculiari necessitate pro qua offers sacrificium.

Subditur statim generalis confessio, quia *iustus prior accusator est sui*, quam humiliter recitabis, actum eliciens contritionis, ut est distincta ab attritione: dolens scilicet de peccatis tuis et totius mundi, super omnia mala, idque purè propter Deum super omnia bona dilectum: dabisque operam, ut verba illa, *meâ culpâ*, cum magno doloris sensu proferas, et cum bona spe divinae misericordiae pro tuis et aliorum peccatis. Confiteris autem non solùm Deo Creatori, Redemptori et Iu-

dici tuo, sed etiam beatae Virgini, cuius innocentem Filium sceleribus tuis interfecisti; beato Michaëli archangelo, cuius obsequiis te ingratum exhibuisti; beato Ioanni Baptistae et aliis Sanctis, quorum monita et exempla contempsisti; fratribus quoque, quibus scandalo fuisti. Agnoscens autem fragilitatem tuam et necessitatem, auxilium eorum imploras, quibus confessus es, ut pro te orent; quod humiliter facies: cùm adstantes preces fundunt, dicentes *misereatur*, dum etiam ipsi confitentur, dum sequentes versiculos recitas, illum in te spiritum excitabis, quem verba sonant, magno animi ardore et devotione.

Osculum altari semper figes tenero amoris affectu erga Dominum Iesum Christum, cum intenso desiderio semper ei adhaerendi; et ideo brevem, sed ferventissimum, amoris actum elicies.

§ IV. *De Introitu usque ad Epistolam.*

Introitum et ea quae sequuntur, sedatè, attentè et devotè recitabis, adhibitis magna cum honestate praescriptis caeremoniis, ut spiritualem ac divinam rem agi omnes intelligant. Attendes autem ad sensum verborum; et cum dicis, *Gloria Patri*, sanctissimam Trinitatem adorabis, optando ut omnes illi serviant. *Kyrie, eleison;* ad singulas Personas mente in coelum erectus diriges, petens remissionem peccatorum cordis, oris et operis pro te, et pro aliis: et quia novies repetitur, quot sunt Angelorum chori, ipsorum vocibus tuam coniunges, et cor ad illos elevabis. Ad *Gloria in excelsis*, miraberis quomodo peccator in terra aliena canticum Angelorum canere praesumas; tum alios affectus adiunges laudis, adorationis, gratiarum actionis, fidei, spei, amoris, zeli, gloriae Dei, petitionis et obsecrationis iuxta sensum verborum. Haec autem verba, *Tu solus Sanctus, tu solus Dominus, tu solus Altissimus, Iesu Christe;* intensiori affectu caritatis et reverentiae erga Christum Dominum pronuntiabis, desiderans ut ab omnibus ametur, honoretur et glorificetur.

Hymno absoluto, sequitur salutatio populi per haec

verba, *Dominus vobiscum.* Quoties autem ea dices, optabis intimo affectu Ecclesiae Dei et toti mundo omnem Dei benedictionem, per quam singulis animabus, id quo maximè indigent, conferatur. Dicturus collectas, erubesces, quòd mediator inter Deum et populum esse audeas, qui toties alios ad malum pertraxisti. Cùm dicis, *Per Dominum*, offeres Deo omnia merita Christi cum magna fiducia; quia scriptum est: *Quidquid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis.* Expendes autem verba orationum, quae et per se magni ponderis et efficaciae sunt, et cùm in persona Ecclesiae à celebrante recitantur, faciliùs postulata impetrant ob sacrificii praestantiam.

§ V. *De Epistola, Evangelio et Symbolo.*

Absoluto Introitu, sequitur instructio populi in fide, per doctrinam Prophetarum et Apostolorum in Epistola, per verba Christi in Evangelio, per articulos fidei in Symbolo, quae omnia mysteriorum sanctificationi, ut nos purgent et praeparent, praemittuntur.

Ipsam verò Epistolam et Evangelium lecturus, mente elice hunc actum humilitatis: Egone in Ecclesia divina depromam oracula, qui tamdiu sedi in cathedra pestilentiae? Ego Evangelium promulgabo, qui factis et exemplis Evangelium impugnavi? Deinde considera beatos nos esse, quia, ut ait Baruch propheta, quae Deo placent manifesta sunt nobis. Deus enim voluntatem suam nobis revelavit per Prophetas et Apostolos in eorum libris et epistolis, et per Filium suum in Evangelio. Ideo haec omnia magna cum intentione et reverentia legenda sunt, tanquam sermones Dei, gratias ei agendo quòd mundum doctrinâ suâ illuminare et instruere dignatus sit, promptumque animum offerendo ad servanda ipsius mandata, tam in prosperis quàm in adversis: de hoc autem nos monent in Epistolae lectione manus super librum positae, et veluti operi admotae, itemque in Evangelio stantes pedes plebis circumstantis.

Graduale etiam, et caetera quae sequuntur, exsequendi desiderium significant, et ascensum ad apicem chris-

tianae perfectionis, qui sunt fructus propheticae et apostolicae praedicationis. Quidam devotus sacerdos dicebat se quotidie duabus concionibus interesse elegantissimis et efficacissimis, lectioni nimirum Epistolae et Evangelii, quas sic audiendas asserebat, ac si Apostolus et Christus praesentes forent et loquerentur, cum firmissimo proposito exsequendi quod docent. Turpissima enim esset eius praecepti transgressio, quod ab Apostolo et à Christo eâ die auditum fuit; nam videretur Verbi divini statim oblitus esse, et tantos concionatores neglexisse.

Initio Evangelii, librum et te ipsum signabis signaculo crucis cum tenero affectu erga Christi passionem et mortem. Fit autem ipsum signum in fronte, sede pudoris, ne Evangelium erubescas; in ore, ut illud palam annunties et confitearis; in pectore, ut in corde semper conserves, nec ulla diaboli suggestio fructum eius impedire queat. In fine, librum ibi osculaberis ubi priùs crucem formaveras, ad significandum amorem quo ea doctrina amplectenda et executioni mandanda est: ideoque propones factor verbi esse, et non tantùm auditor, actu ferventissimo amoris elicito erga Deum eiusque legem.

Certis diebus lectionem Evangelii excipit Symbolum, ut fides excitetur, et sicut corde ad iustitiam creditur, sic ore confessio fiat ad salutem. Actus igitur fidei exercebis verbis correspondentes, et contrarias haereses detestaberis. Christo item gratulaberis ob eius gloriam, dum ipsius resurrectio, ascensio, et judiciaria potestas commemoratur; et gaudebis, quia regni eius non erit finis. In illis verbis, *Qui cum Patre et Filio simul adoratur*, Spiritum Sanctum adorabis, et intimo animi sensu sanctissimam Trinitatem glorificabis ob singula beneficia naturae, gratiae, et gloriae omnibus creaturis concessa et concedenda. Dominum cùm dicis, *Et vitam venturi saeculi*, spem firmam concipies, vitam aeternam meritis Christi obtinendi.

§ VI. *De Offertorio usque ad Canonem.*

Hactenus instructio fidelium et missa catechumeno-

rum, qui deinceps adesse non poterant, diacono indicente eis ut exirent. Iam sequitur missa fidelium, et quia hic inchoatur actio sacrificii incruenti, maiori fervore et igneo pietatis sensu singula verba proferenda sunt. Exordiris autem ab osculo altaris, in quo divinum Sacramentum perfici debet, ut hâc amoris et honoris exhibitione, Dei quodammodo captes benevolentiam. Sed quia Dei amor annexam habet erga proximum caritatem, sequitur populi salutàtio tanquam commune amicitiae signum, quo ostendis te omni odio et dissensione carere; praecepit enim Dominus non esse offerendum munus, nisi praeviâ cum fratribus, qui aliquid habent contra offerentem, reconciliatione. Adstantes etiam mones, ut simul tecum orent, dicens: *Oremus,* et hoc ferventer facies, respiciens in coelum ad Deum Patrem, deinde ad te ipsum, tuumque nihilum, qui peccator cùm sis omnium natorum miserrimus, aeterno Patri Filium suum offerre debes.

Quando patenam cum hostia in manibus accipies, pones in ea cor tuum, et omnium circumstantium, omniumque fidelium, ut ea quoque Deo offeras hâc intentione, quòd sicut panis, quem offers, mox convertetur in corpus Christi; ita cor tuum et omnium fidelium, in ipsum Christum per amorem et imitationem transformentur, adeo ut dicere omnes possint: *Vivo ego, iam non ego, vivit verò in me Christus.* Idem repetere poteris in calicis oblatione.

Dum vinum calici infundis, gratias ages Deo, quòd sub his speciebus se occultare voluerit pro amore tuo: et cùm misces aquam, desiderium excitabis te totum immergendi in abyssum meritorum Christi, atque ad intimam cum Deo unionem suspirabis. In oratione autem, *Deus qui humanae substantiae dignitatem*, tres veluti mixtiones seu coniunctiones prorsus admirabiles celebrari observabis: primam in humanae naturae creatione, cùm mortali corpori immortalis anima copulata est; alteram in eiusdem à Verbo factâ assumptione, cùm duo extrema infinitè distantia in unitate personae coniuncta sunt; tertiam in eius elevatione ad gratiam

et gloriam, ad consortium scilicet et participationem Divinitatis, quam ardentissimè concupisces.

Quamvis hoc sacrificium unicum sit, duabus tamen partibus constat, corpore videlicet Christi sub speciebus panis, eiusque sanguine sub speciebus vini. Ideo, pane iam oblato, seorsim procedis ad vini oblationem. Utramque verò extendes ad omnes fines propter quos hoc sacrificium institutum fuit, qui, cùm sint maximi momenti, cum summo devotionis fervore hae oblationes fieri debent, ac si tu solus esses in toto mundo sacerdos, et ab hoc sacrificio omnium hominum salus penderet.

Subditur brevis precatio, *In spiritu humilitatis*, ex longiori decerpta, quam Azarias, unus ex tribus pueris, inter flammas fornacis Babylonicae concepit, animo verè contrito et summae humilitatis affectu recitanda. Sequitur alia oratio, *Veni, Sanctificator*, quâ Deum invocas Spiritum Sanctum, omnis sanctificationis auctorem, ut non solùm sacrificium iam praeparatum perficere, sed suâ etiam benedictione complere dignetur.

Dum manus lavas, protestaberis te velle purè ac mundè vivere, et à minimis etiam defectibus emundari: tum gratias ages, quod Christi sanguine lotus sis, aliosque affectus elicies verborum sensui conformes.

In oratione, *Suscipe, sancta Trinitas*, non nudam et aridam beneficiorum redemptionis nostrae, quae ibi commemorantur, memoriam facies, sed ea erit quae intimae gratitudinis affectum includat. Quare totus in demississimam gratiarum actionem effusus, hanc hostiam infinitae dignitatis te posse offerre gaudebis ad Dei gloriam, et ad honorem beatae Mariae Virginis et omnium Sanctorum, ut ipsis in coelis ante thronum Dei incensum orationum tuarum pro tua aliorumque salute repraesentent.

Postea memor imbecillitatis tuae, et considerans quanti momenti sit tantum sacrificium divinae Maiestati offerre, ad circumstantium confugiens suffragia, ipsos admones ut pro te orent. Manus autem extendis, ac si omnibus viscera pandas; et rursum iungis, quasi intra pectus receptos complectaris. Ipse verò, qui alios ad

orandum hortatus es, secretò quoque oras, ut tuum à Deo sacrificium acceptetur. Porrò inter haec, congruos his considerationibus affectus excitabis.

Secretis orationibus absolutis, statim clarâ voce dicis, *Per omnia saecula saeculorum,* nihil sonans temporale, sed sublime et aeternum. Tum populum salutans, non te ad eum pro more convertis, quia iam debes à terrenis abductus, totus Deo intentus esse. Iubes autem *sursum corda* attolli, ac si diceres, *Elevamini,* omnes creaturae, ad Deum, emergite è faece terrae, et quae sursum sunt quaerite, quae sursum sum sapite, non quae super terram. Corda verò ad superna subvecta ad gratias Deo agendas hortaris, quia nihil dignius, nihil magis aequum et salutare, quàm beneficiorum memorem esse. Ideo cor tuum expandes ad omnes creaturas, et ad omnia beneficia illis collata; gratiarum enim actio potissima est ad ampliorem gratiam dispositio. Succedit praefatio, quasi proloquium, seu praeparatio quaedam ad eam actionem quae propriè sacrificium continet, in qua Deum impensiùs laudas, advocatis etiam coelestibus spiritibus, ut tecum concinant. Ne tamen temerè in Angelorum choros te ingeras, facultatem à Deo petis humili supplicatione, dicens: *Cum quibus et nostras voces ut admitti iubeas deprecamur.* Ita angelicis iunctus agminibus, sacrum Trisagion psalles cum summa reverentia et fervore, qui tantus sit, ut, quantùm fieri potest, supernorum spirituum affectui correspondeat et adaequetur. Si enim *tremunt Potestates,* quae sunt veluti coeli columnae, quantò debes horrore ac tremore concuti tu vilissimus terrae vermiculus, qui Deum toties et tam enormiter offendisti.

Porrò continet hic hymnus tres laudes et duas petitiones. Nam primò laudas sanctitatem, potentiam ac supremum Dei dominium, cùm dicis, *Sanctus, sanctus, sanctus, Dominus Deus Sabaoth.* Secundò, celebras gloriam eius, quae in tot creaturis in coelo et in terra tam mirabiliter elucet, his verbis: *Pleni sunt coeli et terra gloriâ tuâ.* Tertiò, magnificas Christum Dominum, dicens: *Benedictus qui venit in nomine Domini;* et cùm hoc dicis, ipsum invitabis in animam tuam affectu omnium

Sanctorum. Duae verò petitiones insunt verbis istis: *Hosanna in excelsis*, quae bis repetuntur; et illis salutem postulas, et quae ad eam sunt necessaria, primò à Deo, deinde à Christo. Hic autem hymnus ideo canoni praemittitur, ut ex ipso admonearis te in maximi momenti negotio coram throno divinae maiestatis consistere, ac veluti in sancta sanctorum introire: et si hactenus oportuit te purum et ferventem esse, iam memineris te deinceps debere tanto ardore inflammari, ut eo possis omnes circumstantes, imo universum terrarum orbem succendere.

§ VII. *De Canone usque ad Consecrationem.*

Haec pars missae Canon dicitur, id est, regula quae in sacrificii oblatione servanda est. Constat autem, ut testatur Tridentinum concilium, ex ipsis verbis Domini, ex Apostolorum traditionibus, ac summorum Pontificum institutionibus; nihilque continet quod non maximam redoleat pietatem et sanctitatem, atque offerentium mentes in Deum erigat, ut cum eo coniungantur. Submissâ voce recitatur, ut per silentium tum gravitas negotii, quod quasi secretò cum Deo tractatur, tum compositus pacatusque animi status, qui ad hanc functionem ritè peragendam necessarius est, intelligatur. Eius verba attentè et devotè prolata, ipsâ litterali significatione pios affectus suppeditabunt. Per particulam, *Igitur*, connectitur cum praecedentibus: cùm enim tibi, Angelorum ministerio, quorum vocibus tuas adiungi in praefatione rogâsti, iam quasi pateat ad coelum via, statim fiducialiter ad thronum Dei accedis, et elevatis sursum oculis, expansisque manibus, preces tuas ad Deum effundis, per Christum eum rogant; uti accepta habeant *haec dona*, ab ipso nobis collata; *haec munera*, à nobis ipsi oblata; *haec sancta sacrificia*, quae pro peccatis nostris offeruntur. Et primò quidem personam commemoras cui oblatio dirigitur, nempe Deum Patrem; secundò, mediatorem Christum Iesum; tertiò, offerentes, eorumque affectum; quartò, res oblatas quas petis ut Deus acceptet et benedicat; quintò, eos pro quibus offertur, Ecclesiam

scilicet, summum Pontificem, et alios; sextò, ea omnia quae consequi hâc oblatione desideras, redemptionem, salutem, incolumitatem; septimò, beatam Virginem, et praecipuos principes curiae coelestis, quorum suffragia, memor tuae imbecillitatis, imploras, ut Deum tibi propitium reddant.

Ut omnium recordari possis pro quibus orare debes, postquam dixisti, *Memento, Domine, famulorum famularumque tuarum,* utque ipsae preces vim habeant efficaciorem, multùm proderit cum Christi Domini cruciatibus illas sociare, hunc ferè in modum. Primò, pro te ipso orabis per sanguinem pro nobis effusum, ut per illum expieris à peccatis, et eas virtutes obtineas quae tibi maximè sunt necessariae, et finalem perseverantiam; secundò, per latus transfixum, Ecclesiam commendabis, quae ex eo orta est; tertiò, per caput spinis coronatum, summum Pontificem, omnesque Principes, et Antistites; quartò, per vulnus dexterae manûs, amicos, consanguineos, et benefactores; quintò, per vulnus sinistrae, omnes qui te oderunt, vel aliquâ molestiâ aut scandalo affecerunt; sextò, per dextrum pedem transforatum, personas, et negotia à superioribus commendata; septimò, per sinistrum, omnes qui sunt in peccato mortali, ut in dexteram partem transferantur; octavò, per flagella, sputa et alapas, ethnicos, haereticos caeterosque infideles, qui Deum contumeliis afficiunt; nonò, per crucifixionem, religiosos omnium Ordinum, ut crucem voluntariae asperitatis libenter ferant; decimò, per sitim, eos omnes qui tuas preces expetunt; undecimò, per angorem quem in horto pati voluit, omnes qui in aliqua calamitate, periculo, necessitate, tentatione aut molestia versantur; duodecimò, per mortem et sepulturam, iustos nomina ut cum ipso sepulti semper in iustitia perseverent. Speciatim verò pro illis orabis quorum te Deus meminisse vult, et tu nescis; pro his quos Deus maximè diligit, licèt eorum numerum et nomina ignores, id enim gratissimum illi est, ut amicorum eius memor sis. Ab his autem orationibus te brevissimè expedies, imitatus Ecclesiam, quae paucissimis verbis se ipsam, sum-

mum Pontificem, et Antistitem, omnesque orthodoxos commendat. Neque enim decet privatas causas prolixiùs quàm publicas tractare, praesertim apud eum Principem qui omnia scit, et nos admonuit ne orantes multùm loquamur. Consultiùs itaque erit pro omnibus ante missam fusiùs orare, ut in ipsa brevior sis.

Postquam verò privatae devotioni satisfecisti, rursum publicas Ecclesiae preces assumis pro circumstantibus et pro offerentibus, sive praesentes sint, vel absentes: et quia sacrificium iam oblatum fuit in expiationem culparum, in gratiarum actionem et impetrationem omnium beneficiorum, iam primarius eius finis exprimitur hâc oratione, *Hanc igitur oblationem servitutis nostrae,* quâ protestaris et agnoscis supremum Dei dominium, et infimam nostram servitutem ac subiectionem, expansis manibus super oblata veteri ritu, ut ea transferas in Dei potestatem, ipsum exorans ut *ab aeterna damnatione nos eripi iubeat, et in electorum suorum grege numerari.* Tum ipsi commendas sacrificii oblationem, ut eam *in omnibus benedictam,* et inter dona sibi grata *adscriptam et ratam,* sive approbatam, et confirmatam atque *rationabilem,* divinis scilicet rationibus congruentem, ac tandem *acceptabilem,* id est, dignam, quae non solùm ex parte doni, sed etiam ex parte ministri offerentis à Deo acceptetur, non quidem ex nostris meritis habere, sed suâ gratiâ *facere* dignetur. Porrò ad illa verba, *Ut nobis corpus et sanguis fiat dilectissimi Filii tui Domini nostri Iesu Christi,* actualem et expressam intentionem renovabis consecrandi corpus et sanguinem Christi per transsubstantiationem panis et vini, Christi verbis conficiendam.

§ VIII. *De Consecratione usque ad Orationem Dominicam.*

Post multas oblationes verbis hactenus expressas, sequitur tandem realis oblatio, quâ idem Christus incruentè immolatur, qui in ara crucis semel se ipsum cruentè obtulit. Quòd si hactenus necessaria fuit puritas, humilitas et reverentia, multò maior nunc requiritur, cùm ad

tremendum mysterium non sine timore et horrore perficiendum appropinquas. Humilia te igitur quantùm potes, et recordare quid acciderit Ozae; tum ea Christi verba tibi ad aurem dici existima: *Ecce appropinquat hora, et Filius hominis tradetur in manus peccatoris.* Considera te hìc Christi personam gerere, totumque hominem internum et externum ad eius maiestatem et sanctitatem compone; et cura ne quid sit in te dissonum à persona quam sustines.

Haec verba, *Qui pridie quàm pateretur*, proferuntur historicè et recitativè, ut inspicias et facias secundùm exemplar quod tibi à Christo Domino monstratum est. Cùm dicis: *Accepit panem in sanctas ac venerabiles manus suas*, considerabis quàm purae debeant esse manus, quae tantum pignus attrectant, et hinc disces hoc opus esse divinae omnipotentiae. Cùm oculos in coelum elevas, illuc transferes universas animae vires et cogitationes. Cùm dicis: *Gratias agens*, gratias item ages ob huius sanctissimi Sacramenti institutionem. Verba consecrationis prolaturus, considera te ea formaliter et enuntiativè proferre in persona Christi. Ipsis autem prolatis, penetra oculis fidei id quod latet sub speciebus sacramentalibus: tum genua flectens, aspice iisdem oculis fidei exercitum Angelorum te circumdantem, et cum illis adeo profundâ reverentiâ Christum adora, ut cor tuum usque ad abyssum humilies. Ad elevationem, Christum in cruce exaltatum contemplare, et ora, ut omnia trahat ad se ipsum. Varios etiam virtutum actus, eosque intensissimos elicies, nunc hos, nunc illos, fidei, spei, amoris, adorationis, humilitatis, et similium, mente dicendo: *Iesu, Fili Dei, miserere mei, Dominus meus et Deus meus. Amo te, Deus meus, et adoro toto corde et affectu.* Poteris etiam renovare intentionem pro quo celebras, et sacrum offerre secundùm quatuor fines. Specialiter verò cùm calicem elevas, memor eris cum sensu doloris et lacrymis sanguinem Christi pro te effusum fuisse, et à te saepe contemptum; ipsumque adorabis veluti in compensationem praeteritorum contemptuum. Sanctus Petrus martyr in calicis elevatione gratiam petebat marty-

rii, et obtinuit; tu adversitatum incruentum martyrium postulabis.

Ad illa verba, *Haec quotiescumque feceritis,* passionis et mortis Christi recordaberis, quam consecratio panis à consecratione vini seiuncta repraesentat. Et quia peractâ consecratione, statim adsunt sancti Angeli, et perseverant venerabundi, donec sacrificium sit consummatum, tu horum reverentiam aemulare. Nam si coelum est ubi est Deus, coelum sine dubio efficitur sacrum altare in quo tantum peragis mysterium, tuque admirabili summi boni participatione quodammodo deificaris. Quoties verò hostiam tanges aut calicem, Christum complectere, et cordi tuo astringe omni possibili amoris affectu.

Post consecrationem sequitur oratio, *Unde et memores,* quâ Christi passionem, resurrectionem et gloriosam ascensionem commemoras, quibus mysteriis excitatur fides, spes roboratur. Sperare enim debes per merita tam beatae passionis, è qua omnis beatitudo nostra promanat, te aliquando participem futurum resurrectionis, et ascensionis in coelum, ac gloriae sempiternae. Nec nudam solummodo affers mysteriorum commemorationem, sed simul cum hostia pura, sancta et immaculata, corpore scilicet et sanguine Christi; licet enim propter species sacramentales panem adhuc nomines, non tamen panem qui priùs erat, sed *panem vitae aeternae, et calicem salutis perpetuae.* Elicies autem actus gaudii propter Christi glorificationem; et cùm dicis: *Supra quae propitio ac sereno vultu,* offeres Deo omnia antiqua sacrificia.

Cùm inclinatus Deum rogas ut sacrificium perferri iubeat in sublime altare suum per manus sàncti Angeli sui, ad summam interiorem humilitatem te excitabis, et ipsos beatissimos spiritus orabis, ac nominatim sanctum Michaëlem, ut opem tibi ferant. Cùm dicis: *Omni benedictione et gratiâ repleamur,* ingens desiderium elicies consequendi ex meritis Christi omnia possibilia dona, quibus maximè possis Deum glorificare. In *Memento* mortuorum, orabis primò pro consanguineis;

tùm pro eis qui tibi causa fuerunt alicuius crucis, seu molestiae; deinde pro benefactoribus; postea pro aliquo recenter mortuo, aut specialiter commendato; demum pro iis qui neminem habent cuius suffragiis nominatim iuventur.

In illa oratione, *Nobis quoque peccatoribus*, agnosce te peccatorem esse circumdatum infirmitate, et time; licèt enim nihil tibi conscius sis, non tamen in hoc iustificatus es. Spem igitur erige ob multitudinem miserationum Dei, et magno animi ardore partem aliquam et societatem cum Sanctis tibi donari humillimè pete, atque in eorum consortium admitti, optando eximiam vitae sanctitatem pro maiori Dei gloria, in Christo Iesu Domino nostro. *Per quem*, ais consequenter, *haec omnia, Domine, semper bona*, panem scilicet et vinum, *creas*, quia per ipsum omnia facta sunt; *sanctificas*, cùm in prima oblatione sacrificio sunt destinata; *vivificas*, mediante transsubstantiatione; *benedicis*, quia per haec Sacramenta copiosam acquirimus gratiam: *et praestas nobis*, in cibum et redemptionem. Porro haec verba valdè ferventer pronuntiabis, itemque sequentia, quia per Christum, cum Christo et in Christo est *Deo Patri omnipotenti omnis honor et gloria*. Hìc autem gratulari poteris toti sanctissimae Trinitati gloriam quam habet per Christum; et dum tenes hostiam super calicem, offeres sanctissimam Eucharistiam, quam sub utraque specie in manibus habes, in laudem et gloriam Dei, pro omnibus beneficiis, in expiationem culparum, et pro omnium bonorum impetratione.

§ IX. *De Oratione Dominica usque ad Communionem.*

Absoluto Canone, iam te ad Communionem praeparare debes, facto initio ab Oratione Dominica, quam cum tremore et filiali erga Deum affectu recitabis, oculis in Sacramentum intentis, quia Christus simul cum Patre preces tuas audit et exaudit. Septem sunt eius petitiones, in quibus summatim continentur res omnes à Deo petendae, et pro quarum impetratione hoc sacrificium offertur. In prima petitione desiderium excitabis eximiae

tuae et aliorum sanctitatis, ut gloria Dei augeatur, ut ab omnibus ametur et timeatur, eiusque sanctitas, bonitas, sapientia ubique innotescat. In secunda, optabis Deum in tua et caeterorum voluntate regnare, simulque petes ad regnum illius feliciter pervenire. In tertia, rogabis ut omnes homines sic Deo serviant et obediant in terris, sicut ei ab Angelis servitur in coelis, nunquam peccando, et quae illi grata sunt semper ferventissimè faciendo. In quarta, panem tuum *supersubstantialem*, corpus nempè Domini, panem Verbi divini, necnon omnia necessaria pro victu, vestitu caeterisque temporalibus postulabis. In quinto, implorata Dei liberalitate pro alimentis, eiusdem clementiam pro remissione peccatorum deprecaberis, elicito actu contritionis, et sincerae dilectionis omnium inimicorum et aliorum qui tibi causa fuerunt alicuius molestiae, purè illos amando propter Deum. In sexta, diffidens de propriis viribus, et timens malitiam et inconstantiam tuam, petes à Deo ut te praeservet à tentationibus, ne fortè in eas inductus, ab eius gratia et amicitia excidas. In septima, à malis culpae et poenae liberari precaberis, atque ab omnibus adversitatibus quas diabolus et mundus contra te moliuntur.

Haec postrema petitio fusiùs explicatur in sequenti oratione, *Libera nos, quaesumus Domine*, in qua mala enumerantur à quibus postulas liberari, praeterita scilicet, praesentia et futura. Mala autem praeterita sunt peccata de quibus scriptum est: *Fili, peccâsti! Ne adiicias iterum, sed de pristinis deprecare, ut tibi dimittantur.* Praesentia sunt quotidiana peccata, et aliae calamitates. Futura sunt tentationes et aliae imminentes miseriae quae sine speciali Dei adiutorio evitari non possunt. Ad haec impetranda opem flagitas beatae Virginis, sanctorumque apostolorum Petri, Pauli et Andreae, et omnium Sanctorum: et signans te signo crucis, pacem petis quam Christus nobis suâ passione promeruit.

Sequitur fractio hostiae in tres partes, quarum unam dum calici immittis, intimam cum Deo unionem postulabis. Pacem populo annuntians, triplicem cunctis pa-

cem desiderabis : pacem scilicet uniuscuiusque cum Deo, quae in eius gratia et amicitia consistit; pacem cum seipso, quae in concordia appetitûs cum recta ratione sita est, ut quod ista dictat, ille exequatur; pacem cum proximo suo, ut nemo alteri praebeat offensae occasionem, sed omnes potiùs christianae caritatis officii sibi devinciat.

Ad primum *Agnus Dei*, elicito actu fidei erga Christum ibi praesentem, qui est verè Agnus Dei pro nobis in cruce immolatus, liberari et praeservari petes ab omnibus miseriis spiritualibus, quales sunt habitus pravi, tepiditas in obsequio Dei, inconstantia in benè coeptis. Ad secundum, liberari item et preservari petes à miseriis temporalibus, à peste, fame, bello, morbis et persecutionibus, quatenus à servitio et cultu pacifico Dei nos impediunt. Ad tertium, pacem postulabis, quam parit bona conscientia, dominium suî, omniumque rerum creatarum contemptus.

§ X. *De Communione.*

Rectè Psalmographus de Domino loquens, dixit: *Et factus est in pace locus eius;* et Apostolus etiam ait: *Pacem habete, et Deus pacis et dilectionis erit vobiscum.* Non ergo mirari debes, si saepius repetitâ imploratione, docet Ecclesia proximè ante Communionem, pacem à Deo petere, quae et omnia bona in se complectitur, et dignum Altissimo praeparat habitaculum. Hanc petitionem continet prima ex tribus orationibus quae Communioni praemittuntur; post quam in secunda remissionem postulas peccatorum et donum perseverantiae. Tertia verò timorem in te excitat, ne Panis vitae et potus aeternae salutis *proveniat tibi in iudicium et condemnationem:* sed mox fiduciam concipies, sperans ut meritis Christi *tibi prosit ad tutamentum mentis et corporis, et ad medelam percipiendam.* Tum genuflexus Deum adorabis, ardentissimum concipiens desiderium ipsum in Sacramento suscipiendi, cùm versiculum illum profers : *Panem coelestem accipiam, et nomen Domini invocabo.*

Cùm dicis, *Domine, non sum dignus,* confitere indignitatem tuam, sed simul agnosce Dei omnipotentiam et misericordiam sequentibus verbis, *Sed tantùm dic verbo, et sanabitur anima mea.* Te autem indignum fateberis, primò, propter peccata tua; secundò, ob vilitatem naturae tuae; tertiò, quia ex te nihil es, nihil habes, nihil potes.

Ante Communionem subsiste aliquantulum [1], et praecipuarum virtutum, humilitatis, fidei, spei, caritatis, contritionis, abnegationis et adorationis actus breviter elice, quos sequenti vel simili modo formabis. Quamvis autem longiusculi videantur, si tamen memoriae benè impressos habueris, fient tibi ex ipso usu et agilitate à Deo tributa adeo familiares, ut quasi in instanti eos mente depromas.

Ita est, Domine Iesu, indignissimus sum, quia omnibus peccatoribus, et ipsis damnatis deterior sum, indignus omni bono, et dignus omni malo. Fretus tamen pietate et misericordiâ tuâ infinitâ, te sumere praesumo. Credo, Domine, quidquid credit à te edocta sancta Romana Ecclesia; et quidquid illa damnat, ego pariter damno et anathematizo. Spero à te, et peto omnia auxilia necessaria pro consequenda mea perfectione et salute aeterna, tuis infinitis meritis, et Sanctorum tuorum opitulationi ac communioni innixus. Gaudeo et exulto de omni bono et gloria tua, eiusque propagationem quam maximam desidero. Omnia peccata mea quantùm possum detestor propter te, paratus pro iis plenissimè in hac vita satisfacere, ut anima mea purissimum tuae Maiestatis habitaculum semper sit. Parco omnibus qui me aliquâ molestiâ affecerunt, aut dein-

[1] Haec è *Tractatu* card. Bona deprompta sunt. Sed auctores plurimi, qui de Rubricis scitè scripserunt, negant tales actus eliciendos esse; hoc nixi fundamento, quod nulli actus privatae devotionis debeant permisceri cum publicis religionis actibus, nisi ubi permittuntur. In Rubricis verò meditatio praescribitur tantùm post communione, non ante. (Vide *Merati*, in *Rub. Miss.* p. 2, t. 10, 4).

ceps efficient, et eos propter te sincerè amo. Offero me ad omnia mala poenae iuxta beneplacitum tuum toleranda, renuntians voluntati, iudicio, amori proprio, ac libertati, meque tibi resignans cum omnimoda indifferentia. Te denique summum bonum meum suppliciter adoro, et precor per illam amaritudinem quam sustinuisti pro me in cruce, maximè in illa hora quando anima tua egressa est de corpore tuo, ut miserearis animae meae in egressu suo.

Haec postrema verba addita sunt, ut impetres bonam mortem; et cùm ea dicis, Christi corpus sumere intendes per modum Viatici, si ipsâ die te mori contingat.

Sumpturus sanguinem, considera te nihil habere quo dignè possis pro Christi corpore quod sumpsisti gratias agere; et ideo paris valoris sanguinem offerens, dices magno spiritu verba illa : *Quid retribuam Domino*, cum sequentibus orationibus quae, sumpto sanguine, dici debent.

Quia verò post Communionem aliqua mora intercedit, dum abluitur calix, complicatur corporale, extenditur velum, eâ durante, eos affectus breviter et ferventer elicies, qui magnis principibus exhiberi solent, cùm alicuius domum dignantur invisere. 1.° Itaque tantum hospitem adorabis in eius divinitate et humanitate. 2.° Gratias ages, quòd ad te tam indignum venire dignatus sit, et pro aliis beneficiis generalibus et particularibus. 3.° Splendidè eum tractabis, praebendo illi omnia quae à te desiderat, detestando scilicet omnia peccata, renovando vota et bona proposita, proponendo ab iis abstinere quae illi displicent, et facere semper quod meliùs est; offerendo te paratum ad omnem crucem et molestiam. 4.° Petes à tanto Rege, qui omnia ptoest, quidquid tibi et aliis, vivis et defunctis, est necessarium.

§ XI. *De postrema parte missae, usque ad finem.*

Peracta communione, sequitur gratiarum actio, quae est ultima missae pars, incipiens à versiculo qui *Communio* dicitur, eò quòd olim caneretur, dum populus

communicaret. Sequentes autem orationes, non solùm gratiarum actionem continent, sed etiam postulationem, ut dona accepta in te permaneant, et maius quotidie sumant incrementum. Tum dimittitur populus, et dum ille respondet, *Deo gratias,* iterum gratias ages Deo. Ad orationem, *Placeat tibi,* rursum offeres sacrificium purissimâ intentione, et cum omni desiderio triumphantis ac militantis Ecclesiae, prout ipsa verba sonant. Deinde populo benedicens, uberem à Deo omnibus fidelibus benedictionem, omniumque coelestium gratiarum abundantiam ex animo precaberis, ut nunc in via, postea in patria, sanctissimam Trinitatem omnes glorificent.

Leges demum in fine initium Evangelii secundùm Ioannem cum reverentia et affectu gratitudinis pro beneficio incarnationis et vocationis ad fidem, et cum desiderio gloriae Dei, ut ab omnibus agnoscatur et glorificetur. Sanctus Augustinus, ut gravissimi auctores testantur, hoc Evangelium aureis litteris conscribendum, et per omnes ecclesias in loco eminenti proponendum esse dicebat. Idem antiqui christiani tanti faciebant, ut plerique collo appensum ferrent, tanquam alterum christianae fidei symbolum, ac veluti amuletum contra daemonum vexationes. In prima eius Evangelii parte agnosces quantus sit hospes quem sub panis et vini velamine latentem suscepisti, nempe Verbum aeternum, per quod omnia facta sunt, Filius Dei, Patri consubstantialis, hominum lux et vita, per quem et in quo omnes vivunt et illuminantur. Expendes deinde, ne fortè ad te pertineant verba quae sequuntur: *Lux in tenebris lucet, et tenebrae eam non comprehenderunt.* Sicut enim homini caeco praesens est sol, sed ipse soli absens est; sic homines terrenis affectibus veluti tenebris obvoluti, intimam Dei lucem non vident, nec ab ea illuminantur. Haec etiam verba ponderabis: *In mundo erat, et mundus eum non cognovit: in propria venit, et sui eum non receperunt;* ne et haec forsitan in te locum habeant: quod ne contingat, Deum precaberis et timebis. In ultimis denique verbis attendes quod dicitur: *Dedit eis potestatem filios Dei fieri,* et hoc in te adim-

pleri rogabis; et quia Verbum divinum plenum est gratiae et veritatis, ex hac plenitudine ubertim haurire satages quidquid tibi ad salutem et perfectionem est necessarium.

ARTICULUS III.

Quid praestare debeat Sacerdos post missae celebrationem.

Peractâ missâ aut communione, permagni refert noscère uti illo tempore quo apud nos demoratur Christus, et tanti hospitis praesentiâ frui. Neque enim tempus, ad negotia salutis agenda, magis opportunum nobis advenire potest, quàm cùm ipsum penes et intra nos habemus salutis auctorem. «Oportet igitur (ait pius Imi«tationis Christi auctor [1]) ut non solùm praepares te ad «devotionem ante Communionem, sed ut etiam te sol«licitè conserves in ea post Sacramenti perceptionem; «nec minor custodia post exigitur, quàm devota praepa«ratio priùs; nam bona postmodum custodia, optima «iterum est praeparatio ad maiorem gratiam: ex eo «quippe redditur quis valdè indispositus, si statim fue«rit ad exteriora nimis effusus.»

Ex te ipso disce quid facto sit opus: si quispiam te invitâsset, sed domo iam exceptum, mox, quasi taedio consortii tui affectus, te desereret, ad ludicra et inania quaeque sese convertens, nulloque familiari colloquio aut benevolentiae et humanitatis obsequio tecum agere dignatus; nonne illi inurbanitatem istam et contemptum crimini verteres, ac huiusmodi amicum, utpote parum officii sui memorem, dedignareris? Vide itaque quid de iis dicendum qui, Deo in domum suam recepto, mox illi dorsum obvertunt, et abscedunt, nec curant cum eo paulisper conversari. Quidnam hoc est, nisi talem tantumque vilipendere hospitem, imò illum graviter offendere? maximè cùm is sit hospes qui in domum tuam venit, non ut reficiatur à te, sed ipse te reficiat.

[1] Lib. IV, cap. 12.

Quid ergo sic properas? Quid quaeris praeter Deum tuum? Plus ille te docebit, quàm omnes libri; plus delectabit, quàm omnes amici; plura praestabit commoda, quàm omnes mundi artes, honores, opes et scientiae.

1.° Cantico igitur trium Puerorum absoluto, quó ad gratias Deo pro tanto beneficio persolvendas, omnes debuisti creaturas invitare ardentissimo affectu et flagrantissimâ devotione, cave ab inanibus hominum colloquiis; in locum ab omni strepitu, et distractione remotum te recipe, mane in secreto, ac suavissimo fruere hospite tuo; illum in interius cordis tui cubiculum, et clauso ostio, caeterisque cogitationibus exclusis, illi soli vacare stude, nec ab eo discedas, donec ipse benedixerit tibi: his etenim pretiosis horae momentis, larga vel tenuis fieri debet in animam tuam donorum coelestium effusio, pro modulo caritatis, affectuum et desideriorum tuorum, animique tui gratae significationis. Sicuti namque ingratus animus fontem divinae largitatis exsiccat, ita et grata donorum eius memoria torrentem aperit spiritualium benedictionum.

2.° Dilata itaque cor tuum, et implebit illud bonorum omnium Largitor; aperi os tuum, et attrahes in te Spiritum Sanctum; prout coelestis illius aura afflaverit, vel audi quid loquatur in te Dominus Deus tuus, vel cum eo tua commiscere colloquia ne formides; *non enim habet amaritudinem conversatio illius, nec taedium convictus illius, sed laetitiam et gaudium* [1].

3.° Perfectissimos diversarum virtutum actus elicies, Christum adorabis, non tantùm ut in throno gloriae suae residentem in coelis, sed ut intima cordis tui penetralia inhabitantem: omnes animae tuae facultates, omnia corporis tui membra, sensus et organa, summo pietatis affectu illi subiicies, adeo ut in eius honorem et obsequium cedant.

4.° Firmâ fide credes, et confiteberis tantum hospitem in vili pectoris tui tugurio receptum, et sub exiguis Sacramenti speciebus delitescentem, esse verè Deum et

[1] Sap. VIII, 16.

hominem, Deum ab aeterno per omnia Patri aequalem et consubstantialem; hominem in tempore operante supremi Numinis virtute, cuius divinitati et humanitati ea omnia competunt, quae credit et docet Ecclesia.

5.° Cùm in ipso omnium bonorum pignus habeas, ipsius meritis omnia, quibus indiges, dona sperabis et gratiae et gloriae, imò et naturae, in quantum ad salutem tibi sunt profutura, certò confisus illum promissis suis non defuturum, modò partes tuas expleveris.

6.° Quia verè amor amore compensatur, et ipse ineffabili et infinità te prosecutus est caritate, nihil non tentabis, ut eum toto corde, totâ mente, totisque viribus diligas; gaudebisque quàm maximè quòd ipsius dotes et attributa tantae sunt excellentiae, ut nonnisi à seipso possint ex aequo percipi.

7.° Infinitam Redemptoris mundi mirare benignitatem, et illam humilitatis abyssum, quâ in hoc sanctissimo se abscondit Sacramento, ut sui ipsius omniumque quibus affluit bonorum te faceret comparticipem. Humiliare igitur in conspectu Dei tui, attentis peccatis quibus deliquisti, praesenti teporis, in quo versaris, statu excelsoque virtutum apice ad quem tendere debueras, à quo tamen longo dissides intervallo.

8.° In profundo nihili tuî demissus, humiliter agnosce nihil quidpiam penes te esse, quo pro tanto beneficio grates Deo persolvas, adeoque tenuitatis et indigentiae tuae tibi ipsi conscius, beatissimam Virginem, sanctos Angelos, et omnes coelites in subsidium adhibe tuae paupertatis, invitando eos ad magnificandum Dominum tecum, et ad exaltandum uno consensu nomen illius.

9.° Quoniam verò nec intensissimi omnium coelestium religiosi actus eius sunt dignitatis et valoris, ut tantam Dei erga te munificentiam valeant compensare; ipsum Dei et hominum mediatorem Iesum Christum deprecare, ut sibi vice tuâ et intra te satisfacere dignetur, omnesque acceptet vitae suae labores et angustias, omnia mortis suae opprobria et tormenta, omnem denique gloriae suae celsitudinem et excellentiam, indignam pro gratia tibi praestita gratulationem.

10.° Ad pedes Domini, cum summo doloris et amoris sensu, provolutus, ignosci tibi suppliciter exora, omnes anteactae vitae tuae iniquitates, omnem torporem et negligentiam, omnemque segnitiem et ignaviam, quibus in exsequendis muneribus tuis, et in prosecutione virtutum praepediris; quod quidem ut assequaris, tuas cum ipsius meritis consociabis satisfactiones.

11.° Peramanter etiam cum ipse conquerere, de quotidianis tuis excessibus, animaeque tuae languoribus et miseriis; ingemisce et dole, quòd cùm ipse sit qui venerit ignem mittere in terram, nihilque tantoperè velit quàm ut accendatur, concretum tamen gelu pectus habeas, et ad ardorem huius splendissimi solis non liquefias. Roga eum ut perlustret cor tuum et omnia interiora tua, virtusque de eo exeat ad sanandum et vivificandum quidquid morbidum et vitiosum in te repererit.

12.° Aperi ei totum cor tuum eâ, quae congruit amicum inter et amicum, filium et patrem, confidentiâ, cùm ipse horum omnium partes, tuî causâ, sustineat. Omnes igitur anxietates tuas et aerumnas, omnes calamitates et angustias, quidquid denique ad salutem tum animae tum corporis conferre valet, illi fidenter expones, certò persuasus eum tibi non defuturum, neque enim amare potest et deserere.

13.° Cùm eo potissimum fine sanctissimum istud Sacramentum sit institutum, ut omnes qui huius fuerint participes, in Iesum transformentur: *Qui manducat me*, inquit, *et ipse vivet propter me* [1], per nimiam illam caritatem quâ te dilexit, obsecra eum et obtestare, ut omnes virtutes, et omnia, quibus ditatur, spiritualia dona in te transfundat, et fiat invicem perfecta studiorum, consiliorum, voluntatumque communio, adeo ut quòd vivas, jam non vivas ipse, vivat verò in te Christus.

14.° Omnia vitae tuae momenta, sed extremum imprimis spiritum tuum illi commenda, eximiumque istud efflagita perseverantiae donum, quo caetera dona cumu-

[1] Ioann. VI, 58.

lantur, ut moriatur anima tua morte iustorum, et fiant novissima tua illorum similia.

15.° Nec verò propriis tuis ita intendendum est commodis, ut et aliorum obliviscaris pro quibus orandum tibi incumbit; sacerdotis est plorare inter vestibulum et altare, et pro omnibus quibus gravatur populus necessitatibus Dominum deprecari. Supplex nimirum à Deo deposces, ut sanctissimam Ecclesiam, omnium fidelium matrem, exaltare et amplificare dignetur; ut ad istius almae matris sinum omnes errantes haeretici schismaticive revocentur; omnesque infideles, in regione umbrae mortis sedentes, illuminentur; Dominum exorabis ut pastores Ecclesiae regat et tueatur; principibus christianis pacem donet et concordiam; peccatoribus veram cordis conversionem et remissionem, iustisque profectum concedat et perseverantiam; ut omnes propinquos, benefactores, amicos tuos, imo et adversantes tibi, vel eos qui te aliquando molestià affecerunt, vultu sereno et acceptabili respiciat; omnibusque fidelibus defunctis lucem aeternam et requiem indulgeat.

His vel similibus exercitiis, prout religio tibi suggesserit, peractis, cor tuum et sensus externos omni custodià conservare satages, crebrisque per diem piis affectibus, ne tanti memorià beneficii dilabatur, summam Dei erga te dignationem compensare conaberis. Cùm autem ea sit humani ingenii conditio, ut illi pretiosiora quaeque ex usu vilescant et taedium afferant, ne, repetitis semper iisdem actibus, fervor languescat caritatis, subiicientur tibi infrà nonnullae meditationes, et variae precandi formulae, quibus huic malo obviare possis.

ARTICULUS IV.

Praxis celebrandi, cùm quis prolixiùs orare non potest.

§ I. *De praeparatione.*

Quamvis humana negotia divinis functionibus nullo modo aequari, nedum praeferri debeant; quia tamen sunt aliqui sacerdotes publicis utilitatibus inservientes,

qui necessariis et inevitabilibus occupationibus ita aliquando detinentur, ut prolixiùs orare nequeant; brevem illis et expeditam praxim proponere necessarium duximus, quâ uti possint, cùm celebrare voluerint, ne minùs dignè divinum sacrificium offerentes, eius fructibus priventur. Haec autem tria tempora complectitur: id quod missam antecedit, id quo perficitur, et quod proximè subsequitur.

Ante missam praemittenda preparatio duplex, remota et proxima. Pro remota, haec servanda: Vespere praecedenti cogitet se die crastinâ hostiam salutarem omnipotenti Deo oblaturum, eique cogitationi indormiat. Addat brevem aliquem affectum reverentiae, amoris et desiderii. Sequenti die in eadem cogitatione et affectu evigilet; caveatque diligenter, ne animus ita se negotiis immergat, et ad externa dilabatur, ut, cùm tempus celebrandi advenerit, ad se revocari et recolligi non possit. Proximè ante sacrum, terrenis omnibus cogitationibus abiectis, omnique sepositâ rerum agendarum sollicitudine, mentem erigat ad coelestia. Perpendat quâ devotione se sentiat ad celebrandum incitari, quo fine moveatur. Conscientiam excutiat: et si aliquam ei maculam inesse deprehenderit, sacramentali confessione eluat cum intimo doloris sensu, et firmo proposito emendationis. Tum breve aliquod tempus sumat, quo fidem mysterii excitet, caritatem accendat, passionem Domini commemoret, dirigat intentionem, et Dei opem sibi et aliis flagitet. Auxilium quoque beatae Virginis et Sanctorum ferventer et humiliter implorabit. Horum actuum et affectuum formulas infrà describemus quas sibi quisque in brevissimas aspirationes redigere poterit, pro suo captu et devotione.

§ II. *De Celebratione.*

Missae celebrationi tres comites adiunget, reverentiam, attentionem et devotionem. Reverentia omnes motus exteriores componit, ut modestè graviterque fiant, praescriptis caeremoniis exactissimè servatis, summâ-

que adhibità humilitate, quae omnino necessaria est hostiam immaculatam offerenti in conspectu Dei et Angelorum. Attentio mentem coërcet, et iis quae aguntur affigit, ne ad alia defluat et evagetur. Devotio voluntatem inflammat, ne languidè et ex consuetudine sacris operetur, sed cum ingenti fervore, solertique studio Deum placandi et colendi.

Quia verò animus parum tenax recti facilè distrahitur, quibusdam quasi vinculis adstringi debet et in se retineri, qualia sunt suprà proposita, cap. 2, art. 2, § 1, quae, ut ibidem notatum est, brevitati missae nullum afferunt impedimentum. Sunt etiam aliqui, qui in septem veluti stationes missam partiuntur, ut in singulis congruos excitent affectus, et renovent attentionem. Prima dicitur *contritionis,* quae ante gradus altaris peragitur, ubi sacerdos tanquam reus se summi Iudicis tribunali corde contrito praesentat et generali confessione noxas expiat. Secunda, *glorificationis,* quae missae introitu, Angelorum cantico, et reliquis usque ad Epistolam continetur. Tertia, *doctrinae,* sive instructionis, quae Epistolam et Evangelium complectitur, monita scilicet salutis à Prophetis, ab Apostolis, et ab ipso Christo nobis tradita, et cum ingenti reverentia suscipienda. Quarta, *fidei,* quae Symbolo absolvitur. Quinta, *oblationis,* hostiae salutaris: oblationem continens, omniumque fidelium, pro quibus oramus et offerimus, commemorationem. Sexta, *Communionis,* ab illis verbis, *Communicantes,* usque ad postcommunionem, quâ sacerdotis animus in sublime erigitur, variisque affectibus ad divinam unionem, quae Communione peragitur, se disponit. Septima, *gratiarum actionis,* à postcommunione usque ad finem. Porrò in singulis stationibus varii affectus excitari possunt, raptim quidem et breviter; sed brevitatem intensio affectûs atque ardor devotionis compensabunt.

§ III. *De Gratiarum Actione.*

Quatuor post missam praestanda sunt, quorum primum et praecipuum est gratiarum actio; secundum, oblatio; tertium, petitio; quartum, propositum dignè coram Deo ambulandi. Gratiarum actio quantò exactiùs fiet, tantò erit copiosior oblati sacrificii fructus. Sicut enim ingratitudo fontem divinae largitatis exsiccat, ita gratitudo torrentem aperit coelestium benedictionum. Potest autem hic affectus multis et variis modis excitari, quos unctio suggeret, et ingeniosa pietas excogitabit. Hoc unum est, quod à nobis expectat Deus, ut grati simus et memores beneficiorum eius. Sequitur oblatio, quâ par pari Deo reddere sacerdos potest, Filium eius unigenitum et consubstantialem ei offerendo. Seipsum quoque offeret Patri et Christo holocaustum acceptabile in odorem suavitatis: et quò gratior sit oblatio, merita ei addet beatae Virginis et omnium Sanctorum, ac ipsius Christi, qui est salus, redemptio, et tota fiducia nostra. Quia verò cum Filio omnia nobis Pater donavit, ipsum pro suis et aliorum necessitatibus humiliter et ferventer deprecabitur. Horum actuum formula in promptu habenda erit, potestque ex his excerpi, quae infrà describentur. Tandem concludet efficaci proposito eundi de virtute in virtutem in conspectu Dei, donec ad apicem christianae perfectionis perveniat. Amen.

ADDITAMENTUM DE SACRA COMMUNIONE

in gratiam ministrorum inferiorum, quibus exhibetur eximius modus communicandi cuiusdam Virginis sanctissimae, editus à Nicolao Sfondrato, episcopo Cremonensi, postea papa Gregorio XIV.

Octavo quoque die communicare soleo, et quaedam ante, quaedam post, quaedam in ipsa communione factito.

Primò. Ante communionem, me in hunc modum dispono: pridie conscientiam excutio, humiliter confiteor, et doleo ex corde de peccatis totâ hebdomadâ com-

missis. Poenitentiam à sacerdote iniunctam expleo, eique aliam adiungo, ut flagellationem; et dum ieiunare non licet, parciùs saltem comedo et bibo.

Mane sequenti, diutius solitò, mente oro, et tam ferventer quàm possum gratiam à Deo peto benè communicandi, simulque ut me talem efficiat qualis esse debet qui tantam recipit Maiestatem; cor etiam meum suo divino amore inflammet, ut eius participatio Sacramenti cum in me habeat effectum quem in eorum cordibus consequitur qui piè ad illum accedunt.

Deinde considero quàm magna res sit in se recipere *Christum Domini;* perpendo illum esse quem reverenter adorant Angeli, quem desiderârunt Prophetae, amârunt Apostoli, imitati sunt Martyres, uno verbo quem omnes Sancti sitierunt et unicè coluerunt.

Hâc cogitatione commotâ, studeo animam meam ampliùs accendere, ex duabus considerationibus, una de praestantia et utilitate sanctissimi Sacramenti; altera de mea ipsius necessitate et indigentia.

Secundò. Dum iamiam communicandum est, quinque perago.

1.° Omnes invito Sanctos, et maximè beatam Virginem ac dilectos Patronos, ad hoc ut pro me apud Deum intercedant; deinde, ut exornent quoque animam meam, et comitentur ad sacram mensam.

2.° Inspicio meam vilitatem et indignitatem; quàm plena sum vitiis et imperfectionibus! et deprehendendo nihil in me boni esse, totam me adiicio ad pedes divinae misericordiae quae compensare potest suâ gratiâ quidquid mihi deest.

3.° Conor elicere plures virtutum actus, fidei praesertim, spei, caritatis, etc.

4.° Aliquando doleo, quòd ad Communionem veniam tam parùm praeparata. Aliquando Dominum rogo ut, nullâ habitâ ratione miseriarum mearum, se in domum animae meae recipiat. Aliquando miror et obstupesco, quòd non dedignetur apud illam ingredi, quae toties eum abiecit, contempsit, imo causam passionis et mortis dedit! Aliquando etiam sic animae meae colloquor:

Ecce, anima mea, Dominum Deum tuum! ecce dilectum cordis tui! Quàm felix, si eum agnoscas, ames, colas, et adducas ne à te velit discedere!

5.° Ei repraesento omnia peccata mea, et innumeras, quibus obnoxia sum, miserias; ardenter et humiliter eum rogo ut omnia mihi condonet, et demum me illi satisfacturam promitto.

Tertiò. Peractâ communione, recipio me in aliquem locum secretum, ut sola cum solo Domino meo qui *sub tectum meum* verè et realiter *intrare* dignatus est, ex intimo affectu colloquar.

Et 1.° offero aeterno Patri sanctissimum Filii sui sacrificium, eique repraesento quidquid pro me passus est, quatenus *respiciendo in faciem Christi sui*, favorabilius me *aspiciat.* Gratias deinde quàm possum maximas divinae eius Maiestati refero, quòd *sic nos dilexerit,* ut Unigenitum suum nobis daret, et pro nostra salute traderet.

2.° Converto me ad beatam Virginem et Sanctos patronos meos, quos enixè rogo ut dignentur supplere quod mea deest gratiarum actioni, et Deum pro me benedicere.

3.° Confugio ad Christum, eique ut medico peritissimo omnes infirmitates meas fiducialiter aperio, quibus ut misericorditer mederi velit, et alias mihi concedere gratias, quibus me indigere novit, instanter ipsum deprecor.

4.° *Statuo* coram Deo *custodire iudicia iustitiae eius;* emendare omnia in quibus soleo delinquere, nominatim singulare aliquod vitium extirpare, et virtutem aliquam mihi magis necessariam inserere, ut semper proficiam in melius. Tum divinam bonitatem ardenter exoro, ut *hoc confirmet quod in me operata est; et quod coepit opus bonum, ipsa perficiat et solidet.*

Tandem toto illo die, studiosius cor meum custodio, cogitans in eo Dominum, tanquam in suo habitaculo, requiescere; unde omni utor modestiâ tam in loquendo, videndo, ambulando, quàm in tota externa conversatione. In mentem saepe revoco factam communionem,

per has aut similes aspirationes: *Hodie, Domine, venisti ad me peccatricem, hodie hospitatus es in domo cordis mei; ne discedas ab ea; mane,* quaeso, *mecum, quoniam advesperascit,* quoniam appropinquat nox mortis, tentationis, negligentiae, etc. In aliis quoque huius diei orationibus gratias ago pro hac Domini dignatione, ad quam etiam refero omnes alias actiones meas, omnia mea bona opera, ut nempe cedant in gloriam et honorem tanti benefactoris.

PARS SECUNDA

CONTINENS

VARIAS ANTE MISSAM PRAEPARATIONES.

O veneranda sacerdotum dignitas, in quorum manibus Dei Filius, velut in utero Virginis, incarnatur! O felices sacerdotes, si sacerdotaliter vixeritis! O coeleste mysterium, quod per vos, Pater et Filius et Spiritus Sanctus tam mirabiliter operantur, sub tam ineffabili ministerio vestro, quòd uno eodemque momento idem Deus qui praesidet in coelo, in manibus vestris est in sacrificio! Coelum miratur, horrescit infernus, contremiscit diabolus, reveretur quàm plurimùm angelica celsitudo. Quid retribuam Domino (ut taceam de caeteris, quae retribuit mihi), pro tam singulari dono mihi sacrificii impenso, quod est datum optimum et donum perfectum? O venerabilium sanctitudo manuum! O felix exercitium, ubi tractat Christum sacerdos Dei Filium, cuius deliciae sunt esse cum filiis hominum! O sacerdotes! attendite: maior est dignitas vobis collata, quàm Angelis, qui adorant quod vos conficitis, nec ipsi conficere possunt. O altitudo sapientiae Dei! O ineffabilis clementia Salvatoris! Quod datum non est Angelis, concessum est homini. Sacerdos hoc Sacramentum ineffabile conficit: Angelus conficienti sibi, quasi famulus assistit. O quàm venerabile, quàm gloriosum, quàm insigne fuit apud antiquos nomen sacerdotii! Sed hodie quid abiectius eo, quid vilius! O sacerdotes! Si anima cuiuslibet iusti sedes Dei est, multò magis sedes ac

templum Dei esse debetis mundum et immaculatum. Si beatus est venter qui novem mensibus Christum portavit, ita etsi non tantùm tamen beata esse debent corda vestra, in quibus quotidie eligit sibi hospitium Filius Dei. Si beata sunt ubera quae parvulus suxit, ita debet et os esse beatum quod carnem eius sumit et sanguinem sugit. Carnes ergo vestras cum timore eius confringite, et vobis diligenter providete ne lingua loquendo, quae vocat de coelo Filium Dei, contra Dominum loquatur; et ne manus quae intinguntur sanguine Christi, polluantur sanguine peccati. *(Sanctus Augustinus, de dignitate sacerdotum).*

Oh! quàm magnum et honorabile est officium sacerdotum, quibus datum est Dominum maiestatis verbis sacris consecrare, labiis benedicere, manibus tenere, ore propio sumere, et caeteris ministrare!

Oh! quàm mundae debent esse manus illae, quàm purum os, quàm sanctum corpus, quàm immaculatum cor erit sacerdotis, ad quem toties ingreditur Auctor puritatis! Ex ore sacerdotis nihil nisi sanctum, nihil nisi honestum et utile procedere debet verbum, qui tam saepe accipit Christi Sacramentum.

Oculi eius simplices et pudici, qui Christi corpus solent intueri; manus purae et in coelum elevatae, quae Creatorem coeli et terrae solent contrectare. Sacerdotibus specialiter in lege dicitur: *Sancti estote, quia ego sanctus sum, Dominus Deus vester.* (Lev. XIX et XX).

(De eadem dignitate, in libro De imitatione Christi, *lib. IV, c.* 11, *num.* 6 *et* 7).

Tu autem, ô homo Dei! haec meditare, in his esto. *(I Tim.* IV *et* VI).

QUINQUE PUNCTA

ANTE VEL POST MISSAM UTILLIME RECITANDA.

1. Detestor et abominor omnia et singula peccata mea, et omnium aliorum, commissa, ab initio mundi usque in hanc horam, et deinceps usque ad finem mun-

di committenda; et, si possem, impedirem per gratiam Dei, quam supplex invoco.

2. Laudo et approbo omnia bona opera facta à principio mundi usque in hanc horam, et deinceps usque in finem mundi facienda, et, si possem, ea multiplicarem per gratiam Dei, quam supplex invoco.

3. Intendo omnia facere, dicere et cogitare ad maiorem Dei gloriam, cum omnibus illis bonis intentionibus, quas Sancti umquam habuerunt, vel habebunt, vel habere possunt.

4. Ignosco, et dimitto ex toto corde omnibus inimicis meis, omnibus mihi detrahentibus, omnibus quocumque modo mihi nocentibus, vel volentibus mala.

5. Utinam omnes homines salvare possem, moriendo pro singulis! libenter id facerem per gratiam Dei, quam supplex invocc, et sine qua nihil possum.

PRAEPARATIO AD MISSAM.

Sacerdos celebraturus, iis servatis quae in Ordine Missae *infrà praescribuntur de praevia confessione,* etc., *orationes inferius positas, pro devotione et opportunitate, in convenienti loco genuflexus, dicat:*

Ant. Ne reminiscaris * Domine, delicta nostra, vel parentum nostrorum: neque vindictam sumas de peccatis nostris.

Quae Ant. *in festis Dup. tantùm duplicatur, et temp. Pasch. additur in fine* Alleluia.

PSALMUS LXXXIII.

Quàm dilecta tabernacula tua, Domine virtutum! concupiscit et deficit anima mea in atria Domini.

Cor meum et caro mea exsultaverunt in Deum vivum.

Etenim passer invenit sibi domum: et turtur nidum sibi, ubi ponat pullos suos.

Altaria tua, Domine virtutum: Rex meus, et Deus meus.

Beati qui habitant in domo tua, Domine: in saecula saeculorum laudabunt te.

Beatus vir cujus est auxilium abs te: ascensiones in corde suo disposuit, in valle lacrymarum, in loco quem posuit.

Etenim benedictionem dabit legislator, ibunt de virtute in virtutem: videbitur Deus deorum in Sion.

Domine Deus virtutum, exaudi orationem meam: auribus percipe, Deus Iacob.

Protector noster aspice Deus: et respice in faciem Christi tui.

Quia melior est dies una in atriis tuis super millia.

Elegi abiectus esse in domo Dei mei: magis quàm habitare in tabernaculis peccatorum;

Quia misericordiam et veritatem diligit Deus: gratiam et gloriam dabit Dominus.

Non privabit bonis eos qui ambulant in innocentia: Domine virtutum, beatus homo qui sperat in te.

Gloria Patri, etc.

PSALMUS LXXXIV.

Benedixisti, Domine, terram tuam: avertisti captivitatem Iacob.

Remisisti iniquitatem plebis tuae: operuisti omnia peccata eorum.

Mitigâsti omnem iram tuàm: avertisti ab ira indignationis tuae.

Converte nos, Deus, salutaris noster: et averte iram tuam à nobis.

Numquid in aeternum irasceris nobis? aut extendes iram tuam à generatione in generationem?

Deus, tu conversus vivificabis nos: et plebs tua laetabitur in te.

Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam: et salutare tuum da nobis.

Audiam quid loquatur in me Dominus Deus: quoniam loquetur pacem in plebem suam,

Et super sanctos suos, et in eos qui convertuntur ad cor.

Verumtamen prope timentes eum salutare ipsius: ut inhabitet gloria in terra nostra.

Misericordia et veritas obviaverunt sibi: justitia et pax osculatae sunt.

Veritas de terra orta est: et justitia de coelo prospexit.

Etenim Dominus dabit benignitatem: et terra nostra dabit fructum suum.

Iustitia antè eum ambulabit: et ponet in via gressus suos.

Gloria Patri, etc.

PSALMUS LXXXV.

Inclina, Domine, aurem tuam, et exaudi me: quoniam inops et pauper sum ego.

Custodi animam meam, quoniam sanctus sum: salvum fac servum tuum, Deus meus, sperantem in te.

Miserere meî, Domine, quoniam ad te clamavi totâ die: laetifica animam servi tui, quoniam ad te, Domine, animam meam levavi;

Quoniam tu, Domine, suavis et mitis: et multae misericordiae omnibus invocantibus te.

Auribus percipe, Domine, orationem meam: et intende voci deprecationis meae.

In die tribulationis meae clamavi ad te, quia exaudisti me.

Non est similis tuî in diis, Domine: et non est secundùm opera tua.

Omnes gentes quascumque fecisti, venient, et adorabunt coram te, Domine: et glorificabunt nomen tuum:

Quoniam magnus es tu, et faciens mirabilia: tu es Deus solus.

Deduc me, Domine, in via tua, et ingrediar in veritate tua: laetetur cor meum, ut timeat nomen tuum.

Confitebor tibi, Domine Deus meus, in toto corde meo, et glorificabo nomen tuum in aeternum:

Quia misericordia tua magna est super me: et eruisti animam meam ex inferno inferiori.

Deus, iniqui insurrexerunt super me, et synagoga potentium quaesierunt animam meam: et non proposuerunt te in conspectu suo.

Et tu, Domine Deus miserator et misericors, patiens, et multae misericordiae, et verax.

Respice in me, et miserere meî, da imperium tuum puero tuo, et salvum fac filium ancillae tuae.

Fac mecum signum in bonum, ut videant qui oderunt me, et confundantur: quoniam tu, Domine, adiuvisti me, et consolatus es me.

Gloria Patri, etc.

PSALMUS CXV.

Credidi, propter quod locutus sum: ego autem humiliatus sum nimis.

Ego dixi in excessu meo: Omnis homo mendax.

Quid retribuam Domino, pro omnibus, quae retribuit mihi?

Calicem salutaris accipiam: et nomen Domini invocabo.

Vota mea Domino reddam coram omni populo eius: pretiosa in conspectu Domini mors sanctorum eius.

O Domine! quia ego servus tuus: ego servus tuus, et filius ancillae tuae.

Dirupisti vincula mea: tibi sacrificabo hostiam laudis, et nomen Domini invocabo.

Vota mea Domino reddam in conspectu omnis populi ejus, in atriis domûs Domini, in medio tuî, Ierusalem.

Gloria Patri, etc.

PSALMUS CXXIX.

De profundis clamavi ad te, Domine: Domine, exaudi vocem meam.

Fiant aures tuae intendentes, in vocem deprecationis meae.

Si iniquitates observaveris, Domine: Domine, quis sustinebit?

Quia apud te propitiatio est: et propter legem tuam sustinui te, Domine.

Sustinuit anima mea in verbo eius: speravit anima mea in Domino.

A custodia matutina usque ad noctem, speret Israël in Domino.

Quia apud Dominum misericordia: et copiosa apud eum redemptio.

Et ipse redimet Israël ex omnibus iniquitatibus eius. Gloria Patri, etc.

Ant. Ne reminiscaris, Domine, delicta nostra, vel parentum nostrorum; neque vindictam sumas de peccatis nostris.

Kyrie, eleison. Christe, eleison. Kyrie, eleison.

Pater noster, etc.

℣. Et ne nos inducas in tentationem:
℟. Sed libera nos à malo.
℣. Ego dixi, Domine, miserere mei:
℟. Sana animam meam quia peccavi tibi.
℣. Convertere, Domine, usquequo:
℟. Et deprecabilis esto super servos tuos.
℣. Fiat misericordia tua, Domine, super nos:
℟. Quemadmodum speravimus in te.
℣. Sacerdotes tui induantur iustitiam:
℟. Et sancti tui exsultent.
℣. Ab occultis meis munda me, Domine:
℟. Et ab alienis parce servo tuo.
℣. Domine, exaudi orationem meam:
℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiscum: ℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Aures tuae pietatis, multissime Deus, inclina precibus nostris et gratiâ Sancti Spiritûs illumina cor nostrum: ut tuis mysteriis dignè ministrare, teque aeternâ caritate diligere mereamur.

Deus, cui omne cor patet et omnis voluntas loquitur, et quem nullum latet secretum, purifica per infusionem Sancti Spiritûs cogitationes cordis nostri: ut te perfectè diligere et dignè laudare mereamur.

Ure igne Sancti Spiritûs renes nostros et cor nostrum, Domine: ut tibi casto corpore serviamus, et mundo corde placeamus.

Mentes nostras, quaesumus, Domine, Paraclitus, qui à te procedit, illuminet: et inducat in omnem, sicut tuus promisit Filius, veritatem.

Adsit nobis, quaesumus Domine, virtus Spiritûs Sancti: quae et corda nostra clementer expurget, et ab omnibus tuèatur adversis.

Deus, qui corda fidelium Sancti Spiritûs illustratione docuisti, da nobis in eodem Spiritu recta sapere, et de eius semper consolatione gaudere.

Conscientias nostras, quaesumus, Domine, visitando purifica: ut veniens Dominus noster Iesus Christus Filius tuus, paratam sibi in nobis inveniat mansionem. Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritûs Sancti, Deus, per omnia saecula saeculorum. Amen.

APPLICATIO MISSAE.

Gregorius papa XIII concessit (ut fertur) cuilibet sacerdoti, hanc formulam devote ante Missam recitandi, quinquaginta annorum indulgentiam.

Ego volo celebrare missam, et conficere corpus et sanguinem Domini nostri Iesu Christi, iuxta ritum sanctae Romanae Ecclesiae, ad laudem omnipotentis Dei, totiusque Curiae triumphantis; ad utilitatem meam, totiusque Curiae militantis; pro omnibus qui se commendaverunt orationibus meis in genere et in specie, et pro felici statu sanctae Romanae Ecclesiae. Amen.

Gaudium cum pace, emendationem vitae, spatium verae poenitentiae, gratiam et consolationem Sancti Spiritûs, perseverantiam in bonis operibus, tribuat nobis omnipotens et misericors Dominus. Amen.

APPLICATIO PRO VIVIS, SEU MEMENTO VIVORUM.

1. Hoc sacrosanctum sacrificium, quod offerre hodie intendo, applico pro N., vel illis, qui sunt causa impulsiva huius celebrationis, et illi vel illis applico valorem, fructum et effectum illius, meliori quo possum modo. Quòd si non indigent, vel capaces non sunt, va-

leat et prosit N., vel aliis indigentibus. Et quia huic intentioni aliquid fraudare valeam, memento, Domine,

2. Meî, parentum, fratrum, consanguineorum et amicorum meorum.

3. Benefactorum in spiritualibus et temporalibus.

4. Omnium Praelatorum et superiorum, tam spiritualium, quàm temporalium, religiosorum Ordinum ut reparentur.

5. Omnium sacerdotum et ministrorum Ecclesiae catholicae.

6. Omnium, quibus fui gravamen et occasio peccandi.

7. Omnium curae meae subiectorum, vel quomodolibet mihi commissorum.

8. Omnium peccatorum, infidelium, haereticorum, et inimicorum Ecclesiae, ut convertantur.

9. Omnium denique quibus aliquâ obligatione teneor, et pro quibus tu, Domine Deus, scis me velle, vel debere orare. Mihi et his concede remissionem peccatorum; fidei, spei et caritatis augmentum; dona tua spiritualia et temporalia, terrena despicere, amare coelestia, perseverantiam in bonis operibus et finem perfectum.

APPLICATIO, SEU MEMENTO PRO DEFUNCTIS.

1. Animae vel animarum, pro quibus missa principaliter offertur.

2. Animarum parentum, fratrum, consanguineorum, amicorum et benefactorum tam in spiritualibus, quàm temporalibus.

3. Animarum, quae occasione meî purgantur in purgatorio.

4. Animarum omnium Praelatorum, sacerdotum et ministrorum Ecclesiae Dei: Regum ac Principum christianorum.

5. Animarum omnium mihi commissarum in genere, et in specie, et quibus aliquâ obligatione teneor.

6. Animarum morte improvisâ corporibus exutarum, atque earum, quarum non est specialis memoria, vel quae plus omnibus sunt miserabiliores.

7. Omnium denique, pro quibus tu scis, Domine, me velle et debere orare.

I. DIRECTIO INTENTIONIS ANTE MISSAM.

1. Domine Deus, ego indignus servus tuus intendo hoc manè, quàm maximo possum amoris, reverentiae et devotionis affectu, sanctissimum missae sacrificium Maiestati tuae, cui soli debetur, offerre iuxta ritum sanctae Romanae Ecclesiae; et ex nunc offero illud, unà cum omnibus Sacrificiis tibi gratissimis, simulque pretium sanguinis Domini Iesu, merita beatae Virginis, et omnium Sanctorum, totiusque Ecclesiae preces et laudes; in unione illius sacrificii quod Christus in ultima coena instituit, et in cruce consummavit, factus ipse sacerdos et victima; affectu et nomine eiusdem Domini nostri Iesu Christi, et eius sponsae Ecclesiae, ex puro tuî amore, ac desiderio tui beneplaciti semper et in omnibus perficiendi.

2. Offero tibi illud in protestationem supremae et increatae tuae excellentiae, dominii tui in omnes creaturas, et nostrae subiectionis ac dependentiae à te; in gratiarum actionem omnium beneficiorum ulli unquam creaturae collatorum et conferendorum; in plenam abolitionem omnis injuriae ab ullo unquam tibi irrogatae vel inferendae, ac in cultum latriae tibi soli debitum cum omnibus adorationibus Christi, beatae Virginis, et omnium Angelorum et Sanctorum: item in augmentum gaudii humanitatis Domini nostri Iesu Christi, in memoriam vitae et passionis eiusdem, et in augmentum gloriae ac beatitudinis immaculatae Virginis, omniumque Angelorum et Sanctorum.

3. Offero in gratiarum actionem omnium donorum gratiae et gloriae, quae beatissimae Virgini Mariae, Angelo meo custodi et omnibus choris Angelorum, et Sanctis meis patronis ac omnibus Sanctis mirificè praestitisti; omnium etiam bonorum animae et corporis, gratiae et salutis, quae mihi, ac meis et omnibus fidelibus misericorditer contulisti.

4. Offero in satisfactionem uberrimam pro peccatis

meis, quorum veram contritionem semper habere intendo, conor et cupio. Pro peccatis etiam omnium fidelium vivorum, praecipuè parentum, propinquorum, amicorum, benefactorum, et omnium quibus fui gravamen, scandalum et occasio peccandi: nec non pro delictis omnium fidelium defunctorum, praesertim N. N., ut per merita sacrificii Christi placatus, illorum animas in regione vivorum iubeas collocari.

5. Offero ad impetrationem omnium bonorum animae et corporis, quae tuae paternae providentiae necessaria saluti meae videbuntur, praesertim humilitatis, continentiae, timoris, caritatis, patientiae et N.

6. Offero etiam pro conservatione et exaltatione sanctae catholicae Romanae Ecclesiae et Summi Pontificis salute: ut Antistitem nostrum in omnibus regas; ut omnibus Praelatis, parochis, praedicatoribus, sacerdotibus ac ministris ac sanctae fidei cultoribus gratiam Spiritûs Sancti digneris impertiri; ut omnes religiosas familias sanctificare, conservare et augere digneris; ut mores clericorum corrigas, et in spiritu humilitatis saluti animarum facias deservire; ut bonos mittas operarios in messem tuam, et ita ministerium suum adimpleant ut caeci videant et pauperes evangelizentur.

7. Offero pro Principis nostri, et omnium subditorum eius prosperitate et pace; pro Principum christianorum unione, haeresum extirpatione, pro incredulorum illuminatione, et conversione schismaticorum, iudaeorum et omnium infidelium: ut impios omnes et peccatores civitatis istius, et totius mundi ad veram poenitentiam misericordiâ tuâ digneris revocare, denique pro omnibus vivis atque defunctis, pro quibus Dominus noster Iesus Christus et Beata Virgo eius mater sciunt et volunt ut sacrificem.

8. Offero etiam ut clementer respicias defectus senum, pericula iuvenum, pupillorum angustias, lamenta viduarum; et aegrotis sanitatem, afflictis solatium, viatoribus auxilium, captivis libertatem, omnibusque oppressis, et quocumque modo tribulatis, remedia gratiae tuae per virtutem sacrificii Christi concedas.

9. Offero etiam pro meis parentibus, fratribus, sororibus, consanguineis, amicis, benefactoribus, mihi commissis et commendatis, ut illorum animae et corporis necessitatibus misericorditer succurras et dies illorum in tua pace disponas, gratiam tribuens in praesenti et gloriam in futuro.

10. Pro illis omnibus offero tibi, Domine Deus, sacrificium salutaris, non solùm universim, sed speciatim pro singulis: rogoque immensam bonitatem tuam, ut valorem sacrificii omnibus sigillatim applicari concedas: sicque oro, obsecro, et sacrificare propono iuxta intentionem sanctae catholicae Ecclesiae ego N. minister licèt indignus. In nomine Patris, et Filii, et Spiritûs Sancti. Amen.

Respice ergo in me indignissimum famulum tuum, quem pro vivis et defunctis legatione apud te fungi voluisti; ut defunctis requiem indulgeas, et vivis veniam gratiamque concedas, tibi rectè fideliterque serviendi, et in amore tuo usque in finem perseverandi. Amen.

II. *Actus praecipuarum virtutum.* 1.° Credo in te, Deus, prima veritas, propter infinitam auctoritatem tuam. 2.° Adoro te, propter increatam excellentiam tuam. 3.° Spero in te, propter immensam misericordiam tuam. 4.° Amo te, propter summam bonitatem et amabilitatem tuam. 5.° Confundor et erubesco, quòd te bono infinito non contentus, exigua et apparentia bona quaesierim. 6.° Doleo de peccatis meis propter te, quem super omnia diligo; et paratus tibi in hac vita satisfacere, propono, te adiuvante, plenam et perfectam emendationem. 7.° Tibi gratias ago, pro universis, quibus me cumulare non cessas, beneficiis. 8.° Quidquid habeo vel possideo, id tibi totum restituo, ac tuae prorsus voluntati trado gubernandum. 9.° Omnibus qui me offenderunt, toto corde ignosco, propter amorem tuum. 10.° Rogo te, per sanctissimam Filii tui passionem, miserere animae meae in egressu suo; et perduc eam, omnibus Sacramentis munitam, in vitam aeternam. Amen.

III. *Precatio.* Deus, qui de indignis dignos facis, et de peccatoribus iustos, et de immundis mundos; munda cor meum et corpus meum ab omni contagione et sorde

peccati: et fac me dignum atque strenuum sanctis altaribus tuis ministrum, et concede propitius, ut in hoc altari, ad quod indignus accedo, hostias acceptabiles atque placabiles offeram pietati tuae pro peccatis et offensionibus, innumerisque et quotidianis excessibus meis, atque cunctorum simul christianorum culpis abluendis; et per eum sit tibi votum meum acceptabile, qui se tibi Deo Patri, pro nobis obtulit hostiam et sacrificium; quique tecum vivit et regnat in unitate Spiritûs Sancti, Deus, etc.

IV. *Pete veniam peccatorum.* Domine, qui nôsti corda omnium, sancte et in sanctis requiescens, solus sine peccato, et potens ad remissionem peccatorum concedendam; tu, Domine, scis indignitatem meam, meque minùs praeparatum, nec sufficienter dispositum ut accedam ad ministerium hoc tuum sanctum. Sed nec tanta mihi confidentia est, ut accedam et aperiam os meum coram gloriâ tuâ sanctâ; sed secundùm multitudinem clementiae tuae, ignosce mihi peccatori, et concede mihi ut inveniam gratiam et misericordiam in hac hora, et mitte mihi virtutem ex alto, ut incipiam et praeparer, perficiamque, sicut tibi placitum est, ministerium tuum sanctum, secundùm beneplacitum voluntatis tuae. Ita, Domine, esto nobiscum, esto socius operis nostri; benedic nobis; tu es enim remissio peccatorum nostrorum, lux animarum nostrarum, vita, fortitudo et fiducia nostra; tu es ipse cui sursum mittimus laudem, gloriam et adorationem, Pater, Fili, et Spiritus Sancte, nunc et semper, et usque in saecula saeculorum omnium. Amen. *(Ex Liturgia S. Basilii).*

V. *Tres petitiones ad beatam Virginem.* 1.° Castissima Virgo Maria, rogo te, per illam innocentissimam puritatem, quâ Filio Dei, in utero tuo virginali, placitam mansionem praeparâsti, ut tuis precibus ab omni macula merear emundari.

2.° Humillima Virgo, rogo te, per profundissimam illam humilitatem, quâ super omnes choros Angelorum et Sanctorum meruisti exaltari, ut tuis precibus suppleantur omnes negligentiae meae.

3.° Amabilissima Virgo Maria, rogo te, per singularem ac tantum illum amorem, qui sanctam animam tuam inseparabiliter Deo conglutinavit, ut tuis precibus praestetur mihi copia requisitorum meritorum. Amen. *(Ex B. Gertrude, lib. IV, c. 40)*.

VI. *Ad Sanctos quorum festum agitur.* O Sancti et Sanctae Dei, quorum hodie memoriam in terris celebramus, ego miser et indignus peccator, de vestris meritis confidens, intendo hoc mane offerre sanctissimum sacrificium corporis et sanguinis Domini nostri Iesu Christi pro vestro honore et gloria! Precor vos humiliter et devotè, ut pro me hodie intercedere dignemini, quatenus tantum sacrificium dignè et acceptabiliter offerre, valeam, et eum, vobiscum ac cum omnibus electis eius, in aeternum laudare merear. Amen.

VII. *Ad omnes Angelos et Sanctos.* Angeli, Archangeli, Throni, Dominationes, Principatus, Potestates, Virtutes coelorum, Cherubim atque Seraphim, omnes Sancti et Sanctae Dei, imprimis dilecti Patroni, intercedere dignemini pro humili servo vestro, ut hoc sacrificium Deo omnipotenti dignè valeam offerre, ad laudem et gloriam nominis sui, ad utilitatem meam, totiusque Ecclesiae suae sanctae. Amen.

VIII. *Terna amoris suspiria ad Iesum.* 1.° Accende, ô Iesu! igne amoris tuî cor meum, quod tibi in holocaustum offero, omnesque terreni amoris flammas exstingue, ut nihil in mundo mihi placeat praeter te, in amore tuî vivere cupio, et mori exopto.

2.° Vota tua, mi Iesu! haec sunt: venite ad me omnes qui laboratis, et onerati estis, et ego reficiam vos, et expansis in cruce brachiis, me exspectas. En venio, ô Iesu! admitte me, obsecro, et concede ut in amoris tuî complexu tibi semper coniunctus permaneam.

3.° Praecipitur mihi, ne appaream in conspectu tuo vacuus; sed quid dabo tibi, mi Iesu? Accipe tuae bonitatis dona, animae meae facultates, quas tibi in obsequium offero, memoriam, intellectum, voluntatem. Tuî solius meminerim; nihil sciam extra te; nihil amem praeter te; nec, in ulla re, mea, sed tua voluntas fiat. Amen.

ALIAE ORATIONES

ante Missam vel Communionem.

DIE DOMINICA.

Summe Sacerdos, et vere Pontifex, Iesu Christe, qui te obtulisti Deo Patri hostiam puram et immaculatam in ara crucis pro nobis miseris et peccatoribus, et qui dedisti nobis carnem tuam ad manducandum, et sanguinem tuum ad bibendum, et posuisti mysterium istud in virtute Spiritûs Sancti tui, dicens: *Haec quotiescumque feceritis, in mei memoriam facietis:* rogo per eundem sanguinem tuum, magnum salutis nostrae pretium: rogo per hanc miram et ineffabilem caritatem, quâ nos miseros et indignos sic amare dignatus es, ut lavares nos à peccatis nostris in sanguine tuo; doce me servum tuum indignum, quem inter caetera dona tua etiam ad officium sacerdotale vocare dignatus es, nullis meis meritis, sed solâ dignatione misericordiae tuae, doce me, quaeso, per Spiritum Sanctum tuum, tantum tractare mysterium eâ reverentiâ et honore, eâ devotione et timore, quibus oportet et decet. Fac me per gratiam tuam semper illud de tanto mysterio credere et intelligere, sentire et firmiter tenere, dicere et cogitare, quod tibi placet, et expedit animae meae. Intret Spiritus tuus bonus in cor meum, qui sonet ibi sine sono, et sine strepitu verborum loquatur omnem veritatem. Profunda quippe sunt nimis, et sacro tecta velamine. Propter magnam clementiam tuam concede mihi missarum solemnia mundo corde et purâ mente celebrare. Libera cor meum ab immundis et nefandis, vanis et noxiis cogitationibus. Muni me beatorum Angelorum piè et fidâ custodiâ, ac tutelâ fortissimâ, ut hostes omnium bonorum confusi discedant. Per virtutem tanti mysterii et per manum sancti Angeli tui, repelle, à me et à cunctis servis tuis, durissimum spiritum superbiae et coenodoxiae, invidiae et blasphemiae, fornicationis et immunditiae, dubietatis et diffidentiae. Confundantur

qui nos persequuntur; pereant illi qui nos perdere festinant. *(Ex S. Ambrosio episcopo).*

FERIA II.

Rex virginum, et amator castitatis et integritatis, coelesti rore benedictionis tuae exstingue in corpore meo fomitem ardentis libidinis, ut maneat in me tenor castitatis corporis et animae. Mortifica in membris meis carnis stimulos, omnesque libidinosas commotiones: et da mihi veram et perpetuam castitatem cum caeteris donis tuis, quae tibi placent in veritate, ut sacrificium laudis casto corpore et mundo corde valeam tibi offerre. Quantâ, enim, Domine Iesu Christe, cordis contritione et lacrymarum fonte, quantâ reverentiâ et tremore, quantâ corporis castitate et animae puritate istud divinum et coeleste sacrificium est celebrandum, ubi caro tua in veritate sumitur, ubi sanguis tuus in veritate vivitur, ubi ima summis, terrena divinis iunguntur, ubi adest sanctorum Angelorum praesentia, ubi tu es sacrificium et sacerdos mirabiliter et ineffabiliter constitutus!

FERIA III.

Quis dignè hoc celebrare poterit, nisi tu, Deus omnipotens, offerentem feceris dignum! Scio, Domine, et verè scio, et idipsum pietati tuae confiteor, quia non sum dignus accedere ad tantum mysterium, propter nimia peccata mea, et infinitas negligentias meas. Sed scio, et veraciter ex toto corde meo credo, et ore confiteor, quia tu potes me facere dignum, qui solus potes facere mundum de immundo conceptum semine, et de peccatoribus iustos et sanctos. Per hanc omnipotentiam tuam te rogo, Deus meus, ut concedas mihi peccatori hoc sacrificium celebrare cum timore et tremore, cum cordis puritate et lacrymarum fonte, cum laetitia spirituali et coelesti gaudio. Sentiat mens mea dulcedinem beatissimae praesentiae tuae, et excubias sanctorum Angelorum tuorum in circuitu meo.

FERIA IV.

Ego enim, Domine, memor venerandae passionis tuae, accedo ad altare tuum, licèt peccator, ut offeram tibi sacrificium quod tu instituisti, et offerri praecepisti in commemorationem tuî, pro salute nostra. Suscipe illud, quaeso, summe Deus, pro Ecclesia sancta tua, et pro populo quem acquisivisti sanguine tuo. Et quoniam me peccatorem inter te et eumdem populum tuum medium esse voluisti, licèt in me aliquod boni operis testimonium non agnoscas, officium saltem dispensationis creditae non recuses; nec per me indignum, eorum salutis pereat pretium, pro quibus victima salutaris dignatus es esse redemptio. Profero etiam, Domine (si digneris propitius intueri), tribulationes plebium, pericula populorum, captivorum gemitus, miserias orphanorum, necessitates peregrinorum, inopiam debilium, desperationes languentium, defectus senum, suspiria iuvenum, vota virginum, lamenta viduarum.

FERIA V.

Tu enim misereris omnium, Domine, et nihil odisti eorum quae fecisti. Memorare quae sit nostra substantia; quia tu Pater noster es, quia tu Deus noster es; ne irascaris satis, neque multitudinem viscerum tuorum super nos contineas. Non enim in iustificationibus nostris prosternimus preces ante faciem tuam, sed in miserationibus tuis multis. Aufer à nobis iniquitates nostras, et ignem Sancti Spiritûs in nobis clementer accende. Aufer cor lapideum de carne nostra, et da nobis cor carneum, quod te amet, te diligat, in te delectetur, te sequatur, te perfruatur. Oramus, Domine, clementiam tuam ut sereno vultu familiam tuam, sacri tui nominis officia praestolantem, aspicere digneris; et ut nullius sit irritum votum, nullius vacua postulatio, tu nobis preces suggere, quas ipse propitius audire et exaudire delecteris.

FERIA VI.

Rogamus etiam te, Domine, sancte Pater, pro spiriti-

bus fidelium defunctorum: ut sit illis salus, sanitas, gaudium et refrigerium, hoc magnum pietatis Sacramentum. Domine, Deus meus, sit illis hodie magnum et plenum convivium de te pane vivo, qui de coelo descendisti, et das vitam mundo, de tua carne sancta et benedicta, Agni videlicet immaculati, qui tollit peccata mundi, quae de sancto et glorioso beatae Virginis Mariae utero est assumpta, et de Spiritu Sancto concepta; ac de illo pietatis fonte, qui per lanceam militis ex tuo sacratissimo latere emanavit: ut exinde refecti et satiati, refrigerati et consolati, exultent in laude et gloria tua. Peto clementiam tuam, Domine, ut descendat super panem tibi sacrificandum plenitudo tuae benedictionis, et sanctificatio tuae divinitatis. Descendat etiam, Domine, illa Sancti Spiritûs tui invisibilis incomprehensibilisque maiestas, sicut quondam in patrum hostias descendebat qui et oblationes nostras, corpus et sanguinem tuum efficiat, et me indignum sacerdotem doceat tantum tractare mysterium cum cordis puritate et lacrymarum devotione, cum reverentia et tremore: ita ut placidè ac benignè suscipias sacrificium de manibus meis ad salutem omnium tam vivorum quàm defunctorum.

SABBATO.

Rogo etiam te, Domine, per ipsum sacrosanctum mysterium corporis et sanguinis tui, quo quotidie in Ecclesia tua pascimur et potamur, abluimur et sanctificamur, atque unius summae divinitatis participes efficimur, da mihi virtutes tuas sanctas, quibus repletus, bonâ conscientiâ ad altare tuum accedam, ita ut haec coelestia sacramenta efficiantur mihi salus et vita. Tu enim dixisti ore tuo sancto et benedicto: Panis quem ego dabo, caro mea est pro mundi vita. Ego sum Panis vivus qui de coelo descendi. Si quis manducaverit ex hoc Pane, vivet in aeternum. Panis dulcissime, sana palatum cordis mei, ut sentiam suavitatem amoris tui. Sana illud ab omni languore, ut nullam praeter te sentiam dulcedinem. Panis candidissime, habens omne delectamentum et omnem saporem, qui nos semper refi-

cis, et nunquam in te deficis, comedat te cor meum, et dulcedine saporis tui repleantur viscera animae meae. Manducat te Angelus ore pleno; manducet te peregrinus homo pro modulo suo, ne deficere possit in via, tali recreatus viatico. Panis sancte, Panis vive, Panis munde, qui descendisti de coelo, et das vitam mundo, veni in cor meum, et munda me ab omni inquinamento carnis et spiritûs. Intra in animam meam, sana et munda me interiùs et exteriùs. Esto tutamen et continua salus animae et corporis mei. Repelle à me insidiantes mihi hostes, recedant procul à praesentia potentiae tuae, ut foris et intus per te munitus, recto tramite ad tuum regnum perveniam, ubi non in mysteriis, sicut in hoc tempore agitur, sed facie ad faciem te videbimus, cùm tradideris regnum Deo Patri, et eris, Deus, omnia in omnibus. Tunc enim me de te satiabis satietate mirificâ, ita ut nec esuriam, nec sitiam in aeternum. Qui cum eodem Deo Patre, et Spiritu Sancto vivis et regnas per omnia saecula saeculorum. Amen.

Alia oratio ante missam.

Ad mensam dulcissimi convivii tui, pie Domine Iesu Christe, ego peccator de propriis meritis nihil praesumens, sed de tua confidens misericordia et bonitate, accedere vereor et contremisco. Nam cor et corpus habeo multis criminibus maculatum, mentem et linguam non cautè custoditam. Ergo, ô pia Deitas! ô tremenda Maiestas! ego miser inter angustias deprehensus, ad te fontem misericordiae recurro, ad te festino sanandus, sub tuam protectionem fugio, et quem iudicem sustinere nequeo, Salvatorem habere suspiro. Tibi, Domine, plagas meas ostendo; tibi verecundiam meam detego. Scio peccata mea multa et magna, pro quibus timeo. Spero in misericordias tuas, quarum non est numerus. Respice ergo in me oculis misericordiae tuae, Domine Iesu Christe, Rex aeterne, Deus et homo, crucifixus propter hominem. Exaudi me sperantem in te; miserere meî pleni miseriis et peccatis, tu qui fontem miserationis nunquam manare cessabis. Salve, salutaris Victima,

pro me et omni humano genere in patibulo crucis oblata. Salve, nobilis et pretiose Sanguis de vulneribus crucifixi Domini mei Iesu Christi profluens, et peccata totius mundi abluéns. Recordare, Domine, creaturae tuae, quam tuo sanguine redemisti. Poenitet me peccâsse; cupio emendare quod feci. Aufer à me, quaeso, clementissime Pater, omnes iniquitates et peccata mea: ut purificatus mente et corpore, dignè degustare merear sancta sanctorum; et concede, ut sancta praelibatio corporis et sanguinis tui, quam ego indignus sumere intendo, sit peccatorum meorum remissio, sit delictorum perfecta purgatio, sit turpium cogitationum effugatio, ac bonorum sensuum regeneratio, operumque tibi placentium salubris efficacia, animae quoque et corporis contra inimicorum meorum insidias firmissima tuitio. Amen.

Oratio sancti Thomae Aquinatis.

Omnipotens, sempiterne Deus, ecce accedo ad sacramentum unigeniti Filii tui Domini nostri Iesu Christi, accedo tanquam infirmus ad medicum vitae, immundus ad fontem misericordiae, caecus ad lumen claritatis aeternae, pauper et egenus ad Dominum coeli et terrae. Rogo ergo immensae largitatis tuae abundantiam, quatenus meam curare digneris infirmitatem, lavare foeditatem, illuminare caecitatem, ditare paupertatem, vestire nuditatem, ut Panem Angelorum, Regem regum, Dominum dominantium tantâ suscipiam reverentiâ et humilitate, tantâ contritione et devotione, tantâ puritate et fide, tali proposito et intentione, sicut expedit saluti animae meae. Da mihi, quaeso, Dominici corporis et sanguinis non solùm suscipere Sacramentum, sed etiam rem et virtutem Sacramenti. O mitissime Deus, da mihi corpus unigeniti Filii tui Domini nostri Jesu Christi, quod traxit de Virgine Maria, sic suscipere ut corpori suo mistico merear incorporari et inter eius membra connumerari. O amantissime Pater, concede mihi dilectum Filium tuum quem nunc velatum in via suscipere propono, revelatâ tandem facie perpetuò contem-

plari. Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritûs Sancti, Deus, per omnia saecula saeculorum. Amen.

ALIA PRAEPARATIO BREVIOR AD MISSAM,

facienda quando, per tempus, longiorem facere non licebit.

1. *Invocatio Sancti Spiritûs.* Veni, Sancte Spiritus, etc. ℣. Emitte Spiritum tuum, etc. *Oremus.* Deus, qui corda fidelium, etc.

2. *Actus contritionis.* Domine Deus meus, propitius esto mihi peccatori. Poenitet me peccâsse: cupio emendare quod feci. Aufer à me, quaeso, omnes iniquitates meas, ut purificatus mente et corpore valeam ad sancta sanctorum introire.

3. *Actus fidei.* Domine Iesu Christe, qui es Sacerdos in aeternum, quique dixisti: *Caro mea verè est cibus, et sanguis meus verè est potus;* ego credidi quia tu es Christus, Filius Dei vivi, qui in hunc mundum venisti et in hoc Sacramento praesens redderis. Adauge mihi fidem.

4. *Actus spei.* In te solo spem meam colloco, dulcissime Jesu, quia tu salus et virtus mea, tu refugium et firmamentum meum, tu fons omnium bonorum. Miserere meî, et salva me qui nunquam deseris sperantes in te.

5. *Actus caritatis.* O quanta vis amoris cor tuum succendit, amantissime Iesu, cùm transiturus de hoc mundo ad Patrem, mensam parâsti nobis habentem omne delectamentum, et omnem saporem suavitatis! Pro hac tua ineffabili benignitate, amo te, Deus meus; et ut nunquam cessem amare te, amorem meum teipso inflamma, qui esca et pabulum amoris es.

6. *Actus desiderii.* Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea, ad te, Salvator meus, Domine Iesu. Trade te mihi, et sufficit. Nam praeter te nulla consolatio valet. Sine te esse nequeo, et sine visitatione tua vivere non valeo.

7. *Actus humilitatis.* Immense, tremende, potentissime et incomprehensibilis Deus, quis es tu, et quis sum ego, ut digneris venire ad me, mecum epulari, et mansionem apud me facere? Domine, non sum dignus ut intres sub tectum meum, sed tantùm dic verbo, et sanabitur anima mea.

8. Intentionum directio.—*Intentio generalis.* Domine Ièsu Christe, in unione illius divinae intentionis, quâ ipse in ultima coena, et in ara crucis, sacrificium corporis et sanguinis tui Deo Patri obtulisti, hoc idem sacrificium ei offerre intendo. Complaceat sibi, ô Iesu! in te; et per te propitius nobis sit in vitam aeternam. Amen.

Ego volo celebrare missam, etc.; *ut supra,* 78.

9. *Intentio particularis.* Ego volo venerari et colere specialiter, per hoc sacrosanctum missae sacrificium, mysterium, v. g. Incarnationis, Eucharistiae, etc., vel sanctum N.; gratias agere praesertim pro beneficio, v. g. Baptismi, Ordinis sacri; veniam exorare imprimis de peccato, v. g. superbiae, luxuriae, etc.; tandem impetrare virtutem, v. g. humilitatis, castitatis, patientiae, etc. Accepta sit tibi, Domine, haec intentio mea, et illam velis habere ratam.

10. *Intentio personalis.* Ego volo sacrum facere principaliter pro N. pro quo teneor celebrare; ut, quae iustè postulat, consequi mereatur. Domine, suscipe, serva, et miserere.

11. *Postula mentis puritatem.* Fac me, quaeso, omnipotens Deus, ita iustitiâ indui, ut in Sanctorum tuorum merear exaltatione laetari; quatenus emundatus ab omnibus sordibus peccatorum, consortium adipiscar placentium tibi sacerdotum, meque tua misericordia à vitiis omnibus exuat, quem reatus propriae conscientiae gravat; Per Christum. *(Ex Sacramen. S. Gregorii).*

12. *Pete devotionis gratiam.* Domine Deus meus, omnia bona mea tu es. Et quis ego sum, ut audeam ad te loqui? Ego sum pauperrimus servulus tuus et abiectus vermiculus, multò pauperior et contemptibilior quàm scio et dicere audeo. Memento tamen, Domine, quia ni-

hil sum, nihil habeo, nihilque valeo. Tu solus bonus, iustus et sanctus. Tu omnia potes, omnia praestas, omnia imples, solum peccatorem inanem relinquens. Reminiscere miserationum tuarum, Domine, et imple cor meum gratiâ tuâ, qui non vis vacua esse opera tua. Noli avertere faciem tuam à me; noli visitationem tuam prolongare; noli consolationem tuam abstrahere, ne fiat *anima mea, sicut terra sine aqua tibi*. Ministra devotionis aquas ad irrigandam faciem terrae, ad producendum fructum bonum et optimum. Eleva mentem pressam mole peccatorum, et ad coelestia totum desiderium meum suspende, ut, gustatâ suavitate supernae felicitatis, pigeat de terrenis cogitare. Amen. *(Ex lib. Imit. Christi).*

13. *Ad beatam Virginem Mariam.* Per te accessum habeamus ad Filium, ô benedicta Virgo Maria, inventrix gratiae, genitrix vitae, mater salutis! et per te nos suscipiat, qui per te datus est nobis. Excuset apud ipsum integritas tua culpam nostrae corruptionis; et humilitas tua, Deo tam grata, nostrae veniam impetret vanitati et superbiae. Copiosa caritas tua nostrorum cooperiat multitudinem peccatorum, et fecunditas tua gloriosa fecunditatem nobis conferat meritorum. O Domina nostra, Mediatrix nostra, Advocata nostra! tuo Filio nos reconcilia, tuo Filio nos commenda, tuo Filio nos repraesenta. Fac, ô benedicta! per gratiam quam invenisti, per praerogativam quam meruisti, per misericordiam quam peperisti, ut qui, te mediante, fieri dignatus est particeps infirmitatis et miseriae nostrae, te quoque intercedente, participes faciat nos gloriae et beatitudinis suae Iesus Christus, Filius tuus, Dominus noster, qui est super omnia Deus benedictus in saecula. Amen. *(S. Bern.).*

14. *Ad omnes Angelos et Sanctos.* Angeli, Archangeli, Throni, Dominationes, Principatus, Potestates, Virtutes coelorum, Cherubim ac Seraphim, omnes Sancti et Sanctae Dei, maximè vos quorum hodie memoriam agimus, succurrite mihi quaeso, vestris precibus: ut sanctissimum hoc sacrificium vivâ fide, ferventi cari-

tate et plenâ devotione perficiam, perque eius continuum et salutiferum usum, vestro dignus consortio tandem inveniar. Amen.

15. *Conclusio.* Domine Deus meus, modica, heu! nimis et imperfecta valdè est ista ad omnium *grandius opus* praeparatio mea. Idcirco offero tibi sanctitatem et virtutes dilectissimi Filii tui, simulque beatae semper Virginis Mariae et omnium Sanctorum fervorem et devotionem, ut illorum merita suppleant quidquid mea non valet infirmitas. Suscipe propitius et miserere. Amen.

VARIA PRAEPARATIONIS AD MISSAM EXERCITIA,

pro singulis hebdomadae diebus.

Quoniam non possunt omnes habere unum exercitium, sed aliud isti, aliud illi magis deservit, et etiam pro temporis congruentia, diversa placent exercitia; ideo sequentia hìc inserere visum est expedire, ex quibus hoc quisque seliget quo se magis affici senserit.

DOMINICA DIE.

Accessuri ad sacrum convivium, in quo Christus ipse sumitur, non immeritò Christi quoque verba, et ipsam, quam de sacro illius ore hausimus, orationem, velut benedictionem mensae praemittemus. Sacerdos quidem, in missa, paulò ante communionem eam recitat; sed in ea ante missam perutiliter quoque meditabitur; quin et communicaturus quisque hinc facilè pios affectus hauriet. Dicamus ex intimo animi sensu:

Pater noster,

potentissime, sapientissime, clementissime, qui, ut dulcedinem tuam in filios demonstrares, pane suavissimo de coelo praèstito esurientes reples, et quae creâsti omnia tam paternè et mirabiliter alis, foves ac conservas; ecce et ego unus, licèt vilissimus, filiorum tuorum, confidenter nunc levo oculos meos ad te, *qui es in coelis,* ut tu paternae benevolentiae oculis respicias super me miserum et inopem, procul agentem à facie Patris, inter filios Evae, in valle lacrymarum, exsulem et pere-

grinum super terram, et suspirantem ad te dulcissimum Patrem meum. Quid verò nunc potissimùm petam à te? nisi ut

1.° *Sanctificetur nomen tuum.* Hoc enim est praecipuum votum et desiderium cordis mei, ut omnia quae facio, dico, cogito, cedant ad maiorem gloriam nominis tui. Et nunc praecipuè cùm ad sacra mysteria corporis et sanguinis Filii tui venio, hoc unum intendo, hoc unicè desidero, ut laudetur suprema maiestas, potestas, bonitas et sapientia tua; cui debetur ab omni creatura omnis honor et gloria, aeterna laus et gratiarum actio, quia sic dilexisti nos, ut Filium tuum unigenitum nobis dares, et in cibum, et in salutis pretium. Pro quo, cùm dignè à nobis laudare nequeas, utinam ipse Filius tuus clarificet te. Nam et tu exaltâsti eum super omnia; et dedisti illi nomen quod est super omne nomen.

2.° *Adveniat regnum tuum,* cuius regni felicitatem ac delicias in hoc Sacramento praelibamus. Dedisti enim nobis, in pignus futurae gloriae, corpus et sanguinem *Filii* tui, ut sic nos quoque per gratiam adoptionis fecisti tibi haeredes, cohaeredes autem Christi.

Interim verò, dum adhuc in exsilio peregrinamur à Domino, fac nos sic uti hoc sacro pignore, ut in dies, magis magisque in nobis proficiat regnum tuum gratiae; et tandem perveniat in nos regnum tuum gloriae.

3.° *Fiat voluntas tua.* Quae est autem voluntas tua, nisi sanctificatio nostra, maximè cùm accessuri sumus ad haec Sancta Sanctorum? Vis etiam ut manducemus carnem Filii hominis, et bibamus eius sanguinem; aliàs non habituri vitam in nobis. Quis autem hoc facere praesumeret, conscius infirmitatis suae, nisi id tam amanter et dignanter tu unà cum Filio velles et praeciperes? (Nam idem est utrique velle, idem posse). Quia ergo ita vis, fiat quod vis, et quomodo vis. Nempe sanctos nos esse vis, quia sanctus est, imò Sanctus Sanctorum, ad quem accedimus, Filius tuus. Sed quis sanctum faciet, nisi tu? Da quod iubes. Fac ut sancta non tractemus nisi sanctè, castè et religiosè. Unde,

Sicut in coelo, Sancti pleno ore, puro corde, et arden-

ti desiderio manducant hunc panem vivum revelatâ facie; *ita* et nos *in terra*, magno desiderio et puro affectu comedamus eum sub speciebus velatum, donec et nos cum electis fruamur illo in propria specie, et satiemur ab ubertate domûs tuae.

4.° *Panem nostrum quotidianum da nobis hodie.* Oculi enim omnium in te sperant, Domine, et tu das illis escam in tempore opportuno. Tu aperis manum tuam, et imples omne animal benedictione; et mihi deesse poteris! Scis autem, Domine, quia non minùs anima quàm corpus cibo reparari indiget, ut vivat. Nam sicut illud naturalis calor, sic hanc aestus concupiscentiae continuò depascitur. Sed, ô felices filios, qui in domo tanti Patris (Ecclesia) sic abundant panibus! Hic panis gratiae et verbi Dei copiosè frangitur. Hic panis Sacramentorum, et praesertim panis ille vivus, qui de coelo descendit, qui natus in Bethlehem, id est, in domo panis, panis Angelorum, manna coeli, omnibus apponitur. O pretiosa et nobilis esca! O grandis aeterni Patris caritas et misericordia! Mihi enim non serenti, neque metenti, neque horrea habenti, frumentum electorum, et panis vitae è coelo datur. Tu, Domine, seminasti illum in terris; mortis falce messuisti; tu eum in horreo Ecclesiae tuae nutriendis filiis tuis totum exposuisti.

Da mi ergo, benignissime Pater, ut hoc *pane* saepius dignè reficiar; imò etiam quotidie *(si non sacramentaliter, saltem spiritualiter)* recipiam, quod quotidie mihi prosit, nam quia peccatis deficio quotidie, meritò etiam quotidie remedium accipio, quod vires reficiat. O utinam hoc coelesti pane et viatico ita sustenter, in hoc deserto, ut in fortitudine cibi illius ambulem usque ad montem Dei!

5.° *Et dimitte nobis debita nostra.* Heu! quàm multa et gravia! in multis enim offendimus omnes; verè miseri nos et inopes, solvendo pares non fuimus, nec sumus.

Sed ecce, Domine, apud te est misericordia, et copiosa apud Filium tuum redemptio, quem nostrî misertus, dedisti nobis. Ille iustus, impollutus, et innocens per

omnia; quod nos debuimus, ille solvit; quod nos peccavimus, ipse luit, et iustitiae tuae abundè satisfecit, donans nobis immensum thesaurum meritorum suorum, et infinitum pretium sanguinis sui.

Hoc autem totum pretium, velut depositum habemus in pretioso sanctissimi Sacramenti scrinio reconditum. Hunc ergo thesaurum nunc offero tibi, ô Pater aeterne! ut inde capias quantum exigis à me pro debitis meis. Ego unde solvam, non habeo; at Filii tui superabundant merita, ut inde nostra solvantur debita.

Propter hunc itaque dimitte nobis, *sicut et nos dimittimus debitoribus nostris.* Dimittimus, inquam, ne fortè extra vinculum caritatis indignè tractemus Sacramentum pacis et unitatis, et frustra à Deo quaeramus medelam, si homines hominibus reservemus iram. Quae enim nobis communicatio in corpore et sanguine Domini, si membris corporis eius mystici, id est, proximis nostris, communione pacis et amoris non coniungimur?

Oportet nos utique, cùm accedere volumus ad altare, priùs reconciliari fratribus nostris, si quid habent adversum nos, et sic venire ad offerendum munus nostrum. Hoc Filius tuus nos et facere docuit, et ipse fecit. Nam pendens in cruce, et solvens omnium debita, dimisit inimicis suis, et pro tortoribus te supplex oravit, dicens: Pater, ignosce illis, etc. Dimitte mihi itaque debita mea, pro quibus Filius tuus offert merita sua, his enim seclusis, si iniquitates observaveris, Domine, quis sustinebit?

6.° *Et ne nos inducas in tentationem.* O Domine, qui parâsti in conspectu nostro mensam adversus omnes qui tribulant nos, et panem apponis hìc, qui cor hominis confirmet adversus omnes tentationes mundi, carnis et diaboli, da mihi, per cibum coelestem et vivificum, vires et robur, ut tentatus non succumbam, sed tibi constanter adhaeream. Non studeam esse amicus huius *mundi,* aut conformari huic saeculo, sed virtute coelestis cibi transformer in te, ut uni tibi placere cupiam et displicere timeam. Sordeat mihi terra, quia hìc coelum intueor, et mundi totius Dominum complector. Nihil me

carnis deliciae moveant, cui carne Agni immaculati, et mannâ coeli vesci datur, in quo delicias longè maiores, et omnem vaporis suavitatem invenio. *Daemon* verò quid poterit in me, quando mecum est Deus? Si autem Deus pro nobis, quis contra nos?

7.° *Sed libera nos à malo.* Multis enim in hac vita casibus et miseriis obnoxii sumus: ea verò censentur mala, quatenus nos fragiles deiiciunt et abstrahunt à te; abduci autem à te, id est, summo bono, hoc utique est summum malorum. Quis verò liberabit nos ab hoc malo, nisi tu fons omnis boni, et quem nobis dedisti advocatum, apud te, omnisque salutis et felicitatis auctorem, *Iesus Christus*, qui nos à peccato et à morte liberavit in sanguine suo? Hoc mediatore, fac ut omnia nobis cooperentur in bonum; quia non est nobis in alio aliquo salus. Is ergo, ut verè praesens est in hoc Sacramento, ita nobiscum sit ubique, ille nos pascat, regat, conservet, protegat, ducat, pro clementissimo suo beneplacito, velut oves pascuae suae: quidquid nobis evenerit, malum non erit, si non separet nos à summo bono. Nam mihi adhaerere Deo bonum est, etc. Quid enim mihi est in coelo, et à te quid volui super terram, etc.

Poterit haec meditatio Orationis Dominicae, ut ante, sic post missam aut communionem esse usui.

FERIA II.

ORATIO DOMINICA,

iuxta quatuor sacrificii fines, ad usum tum celebrantium, tum communicantium, accommodata.

Pater noster, qui es in coelis. Domine, sancte Pater, qui legalium multitudinem hostiarum, in unius sacrificii novae legis hostia conclusisti, quique nobis in dilecto Filio tuo, Sacerdote magno, et summo utriusque Testamenti Pontifice, perfectae oblationis exemplar, secundùm quod nos faceremus, ipse in monte Calvariae monstrâsti, fac, quaesumus, ut per gratiam tuam fiamus conformes ima-

ginis Filii tui, qui nobis similis fieri dignatus est in forma servi.

Et sicut ille semetipsum cruento modo in cruce quoad corpus et animam, secundùm ritum Aaronis; et incruento modo, secundùm ordinem Melchisedech, in ultima coena, tibi aeterno Patri suo obtulit; ita nos eius exemplo, corpora nostra in hostiam viventem, sanctam, tibi placentem, et rationabile obsequium quotidie offeramus: animam quoque et omnes eius vires ac potentias, in *holocaustum* laudis, in sacrificium *eucharisticum* pro donis acceptis, in *impetratorium* pro accipiendis, et denique in *propitiatorium* pro peccatis immolemus.

I. Latreuticum.—*Sanctificetur nomen tuum.* Domine Iesu Christe, qui aeterni Patris amore, non tuam, sed illius in omnibus et per omnia gloriam quaerens, tradidisti temetipsum pro nobis oblationem et hostiam Deo in odorem suavitatis, laudo et adoro ex toto corde meo summam tuam potentiam, bonitatem, sapientiam, iustitiam, misericordiam, etc., quae in hoc sacrificio, et opere redemptionis, mirabiliter elucent.

Gaudeo per hanc oblationem, vana gentium idola et profana sacrificia abolita, et sincerum verumque tibi Deo vivo et vero cultum ac honorem restitutum esse; unde ego nunc immolo tibi sacrificium laudis, et reddo Altissimo vota mea. *Credo* tibi, et *spero* in te, et *amo* te super omnia; meque ipsum tibi plenè resigno, et totius intellectûs, voluntatis et memoriae meae victimam tibi offero in holocaustum perpetuum; idque donec *Adveniat regnum tuum,* quod parâsti nobis ab origine mundi, ô Rex magne, et Princeps regum terrae, qui regnâsti à ligno, et principem huius mundi eiecisti foras; qui dilexisti nos, et lavisti nos à peccatis nostris in sanguine tuo, ut faceres nos regnum et sacerdotes Deo.

O Iesu, Rex meus et Deus meus! ecce ego servus tuus et filius ancillae tuae, eligo te hodie mihi in hac communione, seu sacrificio missae, in regem perpetuum; et offero me tibi in servum sempiternum. Tibi soli sacrificabo deinceps hostiam laudis, et Nomen tuum invocabo.

Sit nomen tuum, Domine, benedictum, ex hoc nunc, et usque in saeculum.

II. Eucharisticum. — *Fiat voluntas tua*, Domine, Iesu Christe, qui venisti in hunc mundum ut faceres voluntatem Patris tui, et opus redemptionis nostrae, quod tibi dederat, perficeres. Unde et ad eam implendam factus es obediens Deo Patri, usque ad mortem, mortem autem crucis. Huius autem obedientiae merito, omnis gratia, salus et vita, et omnia in nos bona tam copiosè redundant.

Sed quid ego retribuam Domino, pro omnibus quae retribuit mihi? Scio nihil tibi gratius fieri posse, quàm si voluntas tua per nos in omnibus fiat.

Ecce itaque in unione sanctissimi sacrificii tui, quo te aeterni Patris voluntati sponte subiecisti (oblatus enim es, quia ipse voluisti), quodque ego nunc in hac communione, vel missa recolo; omnem voluntatem meam tuae libens et integrè subiicio, et hanc ab omnibus, ubique et semper, plenissimèque fieri percupio: idque in gratiarum actionem pro omnibus beneficiis tuis, creationis, redemptionis, conservationis, gubernationis, etc. Benedic, anima mea, Domino, et omnia quae intra me sunt, nomini sancto eius, etc.

III. Impetratorium. — *Panem nostrum quotidianum da nobis hodie*, ô Pater amantisime, cuius infinitâ liberalitate Iesus Christus, Filius tuus, datus est nobis dux, medicus, pastor, nutritius, etc. Sic enim dilexisti mundum, ut Filium tuum unigenitum dares.

Qui ergo proprio Filio suo non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum, quomodo non etiam cum illo omnia nobis donabit, praesertim cùm tantam eius fiduciam ipse nobis Filius suggerat, dicens: *Si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis?*

Numquid ergo, si petierimus *panem*, dabit nobis lapidem, aut pro ovo scorpionem?

Ecce nomen eius, et simul infinita merita sacrificii in cruce peracti, repraesento tibi, Pater aeterne; et rogo ut panem quotidianum des nobis, panem corporis, sed animae praecipuè: sub *illo* quidem petens omnia vitae

praesenti necessaria subsidia, ut meliùs serviamus tibi; sub *isto*, cibum animae, seu dona gratiae et quaecumque ad cor confirmandum pertinent; ne deficiamus in via quâ tendimus ad patriam, ubi satiabimur ab ubertate domûs tuae.

IV. Propitiatorium. — *Et dimitte nobis debita nostra.* O Pater misericordiarum, apud quem habemus advocatum Dominum nostrum Iesum Christum, qui factus est propitiatio pro peccatis nostris, et reconciliavit nos tibi in sanguine suo, cùm se *hostiam pro peccato* in ara crucis obtulit! O pretium magnum! O copiosa redemptio, et satisfactio superabundans pro meis, imo totius mundi, peccatis!

Hanc modo repraesento et offero tibi, ô pie Pater, dum in hac missa, vel communione, illius memoriam renovo.

Sed et victimam corporis et membrorum meorum voluntariâ mortificatione immolo tibi in sacrificium spiritûs contribulati. Cor contritum et humiliatum, Domine, ne, quaeso, despicias; sed respice in faciem Christi tui, qui peccata nostra pertulit in corpore suo, cuius livore sanati sumus.

Quid verò proderit nos à peccatis praeteritis liberatos esse, si non muniamur adversus futura? Rogamus itaque,

Et ne nos inducas in tentationem. Nam proni sunt sensus hominis ad malum ab adolescentia sua. Domine, tu nôsti miseriam nostram et infirmitatem figmenti tui, et quod nihil possumus sine te. Rogo te per vim clementiae tuae, et propitiatorii illius sacrificii in cruce peracti, ut procul à nobis omnia scandala, tentationes, pericula, occasiones amoveas, per quae denuo nos ad peccandum induci posse praevides.

Absit, ut iratus nobis tradas nos in desideria cordis nostri, et tentationibus, quasi fluctibus maris expositos, sine rectore et remige iactari sinas. Quin tu, ô fidelis Deus! esto mecum in tentatione, et non permittas me tentari supra id quod possum.

Ad hoc offero tibi sacrificium corporis et sanguinis

tui, ut vires contra tentationes mundi, carnis, ac daemonis mihi praestes. Si tu, Domine, nobiscum, et pro nobis, nihil nobis nocere poterit.

Sed libera nos à malo. O Domine, qui neminem vis perire, sed omnes salvos fieri; mala quoque poenae, per quae in malum culpae, id est, offensam tuî, et iacturam salutis impelli possemus, à nobis auferri petimus! Flagella iracundiae tuae, bella, famem, morbos, etc., à nobis clemens averte.

Agnoscimus nos meritò haec pati, quia peccavimus in te fratrem, imo patrem nostrum, et iam non sumus digni vocari filii tui.

Attamen propter temetipsum, Domine, et propter nomen tuum, quoniam bonum est, amove à nobis plagas tuas, et omnia mala propitiatus averte; aut saltem fac, ut diligentibus te, omnia, etiam mala, cooperentur in bonum.

Hoc fine offero tibi, ô Iesu! sacrificium istud, seu communionem corporis et sanguinis tui, imo temetipsum, velut antidotum omnis mali. Si ambulavero in medio umbrae mortis, non timebo mala, quoniam tu mecum es.

FERIA III.

1. *Dirige intentionem.* O summe ac potentissime Deus! in laudem et gloriam supremae maiestatis tuae; in memoriam sanctissimae vitae, passionis ac mortis Iesu Christi, Salvatoris mei; in gratiarum actionem pro omnibus donis et beneficiis tuis, mihi indigno peccatori, et toti Ecclesiae tuae concessis; in propitiationem pro innumeris peccatis meis, pro salute mea, et proximorum N. N., pro solatio quoque defunctorum N. N., etc., ego indignus peccator, sanctissimi corporis et sanguinis Filii tui mysteria recolere, seu recipere cupio. Verè, Domine, in te solo totum est quod satiare possit cordis mei desiderium. Quid enim mihi est in coelo, et à te quid volui super terram? Nonne tu ipse eris merces nostra magna nimis?

2. *Actum elice contritionis.* Sed et sacrificium spiri–

tûs contribulati, tibi, mi Domine, unà cum sacrificio et Sacramento corporis et sanguinis Filii tui, Salvatoris mei, humiliter offero. Doleo enim ex intimo corde, quòd te Deum meum, summe bonum, et in me tam beneficum, ac toties in Sacramento me reficientem, unquam offenderim peccatis meis, praesertim talibus N. et N. quae tu nôsti, ô scrutator cordium! sed et miser ego peccator in amaritudine animae meae dolens confiteor. Utinam nunquam offendissem te! sed cor contritum et humiliatum, Deus, non despicies, tu qui amore nostrî dedisti nobis Unigenitum tuum, ut nos lavaret à peccatis nostris in sanguine suo.

3. *Exerce fidem.* Equidem credo firmiter, ô bone Iesu! et vivâ fide profiteor, quia tu ipse, Deo Patri aequalis in gloria et potestate, verus Deus et homo, verè et realiter praesens es in hoc Sacramento. Tu enim ipsa veritas dixisti: *Hoc est corpus meum.* Credo quidquid dixit Dei Filius; nihil hoc veritatis verbo verius. Adiuva, Domine, incredulitatem meam, adauge mihi fidem.

4. *Exerce spem.* O Christe Iesu! sum quidem ego pulvis, cinis, et peccator; sed tu, Pater es misericordiarum et Deus totius consolationis. Quis unquam intellexit misericordias tuas? Nonne tu laborantes et oneratos vocas ad te, ut eos reficias? Nonne tu es refugium meum? ad quem ergo irem? Tu solus verba vitae aeternae habes; tu solus consolaris me in omni tribulatione mea. Sum quidem aeger et infirmus; sed tu es salus mea: non est opus benè valentibus medico, sed malè habentibus. Si solummodo pertransiens, curabas omnes; si umbra Petri curabat infirmos; nonne ego confidere debeo, quia, intrante te sub tectum meum, et in me habitante cum plenitudine divinitatis, sanabor ab infirmitatibus meis?

Igitur, cùm nihil, te propitio, mihi conscius sim, surgo et vado ad te patrem, medicum et refugium meum, sperans quod haec communio futura mihi sit fidei, spei et caritatis augmentum; contra insidias inimicorum meorum firmissima tuitio; turpium cogitationum effugatio; huius defectûs et vitii N. exterminatio; operum

tibi placentium, et praesertim huius virtutis N. salubris efficacia; et tandem pignus futurae gloriae. Reposita est haec spes mea in sinu meo, quia miserator et clemens es tu, et in promissis fidelissimus.

5. *Exerce caritatem.* O dulcissime Salvator, Christe Iesu! quanta fuit tui vis amoris, quae te traxit è sinu Patris in hanc lacrymarum vallem, ut humanam carnem assumeres, infinitas miserias, iniurias, imo crucem mortemque subires, idque solum propter miseros nos homines et propter nostram salutem!

O quantus amor! Damnare nos poteras, et salvare maluisti! Nos rei eramus, et tu innocens subis supplicium, ut reos liberes!

Ex amore itaque ad nos in carnem venisti, et demum abiturus ex hoc mundo ad Patrem, in pignus amoris, hoc Sacramentum nobis reliquisti, ut modo prorsus novo et mirabili semper maneres nobiscum; cuius deliciae sunt esse cum filiis hominum.

O Domine! quantum dignus es amari, qui tanta facis amore nostri! Diligam itaque te, Domine, fortitudo mea, refugium meum, et liberator meus.

O Deus caritas, qui in caritate manet, in te manet! cupio te suscipere in hoc Sacramento, ut tibi firmiùs uniar amoris vinculo. Quis me separabit à caritate Christi, Salvatoris mei? Utinam hoc, nec vita, nec mors, nec ulla fortunae sors, aut ulla creatura valeat!

6. *Exerce humilitatem.* Sed quomodo audeo accedere ad te? Nonne tu, ô Deus Dominus, Creator ac Redemptor meus, Rex coeli et terrae, etc. Et, quis ego: vilis terrae vermiculus, pulvis et cinis, et quod indignius est, toties erga te inobediens et ingratus peccator, etc. Verè, Domine, non sum dignus ut intres sub tectum meum; sed memento, Domine, quia cùm esses Dominus omnium, assumptâ servi formâ, venisti ad nos, et familiariter egisti cum publicanis et peccatoribus. Denique humiliâsti temetipsum usque ad mortem. Illa, quaeso, te moveat humilitas, ut me vilem et humilem non despicias. Sed clementer ad me venias, aut venientem ad te benignè suscipias.

7. *Postula gratiam.* O Pater aeterne! per merita Filii tui, concede mihi gratiam dignè celebrandi missam, et recipiendi non solùm Sacramentum, sed etiam rem et virtutem Sacramenti. Offero tibi humilitatem et sanctitatem gloriosae semper Virginis Mariae, fervorem et devotionem omnium Sanctorum, ut illorum merita suppleant quidquid mea non valet infirmitas.

Domine Iesu, propitius esto mihi peccatori; et sacris mysteriis corporis et sanguinis tui fac me ita dignè semper uti, ut copiosum inde fructum et robur contra omnes mundi, carnis aut daemonis insidias, consequar; vitia et haec N. maximè fugiam; virtutes verò statui meo maximè necessarias, velut caritatem, humilitatem, puritatem, etc., diligentiùs exerceam, et fideliùs tibi in dies servire studeam.

Spiritus Sancte Deus, adsit mihi virtus tua quae cor meum clementer expurgans, dignum Christo Domino praeparet in me habitaculum, sicuti fecit in beata Virgine Maria.

8. *Invoca beatam Virginem Mariam.* O sacratissima Virgo Maria, quae Spiritu Sancto cooperante, Deum et hominem purissimis visceribus concipere et portare meruisti; fac ut ego eum dignè in hoc Sacramento recipere et portare valeam, et ut consequar spiritum huius dilecti Filii tui.

9. *Invoca Sanctos.* O Sancti Dei omnes, et Vos praesertim dilecti Patroni mei! succurrite mihi, quaeso, precibus vestris apud Deum; ut sic illum nunc in Sacramento possim recipere, ut aliquando eum in propria specie vobiscum merear videre. Fiat, fiat.

FERIA IV.

1. *Adora et gratias age.* O dulcissime Salvator, Christe Iesu! *adoro te* in toto corde meo, et *gratias* ago tibi ex intimis visceribus animae meae, quòd tanta caritate nos miserè perditos redemeris pretio sanguinis tui; et in huius amoris tui memoriam, necnon in pignus futurae gloriae, tam admirabili potentiâ, sapientià et bonitate, dederis nobis in cibum et potum ipsum corpus et

sanguinem tuum. Denique ad haec divina mysteria, me vilissimum peccatorem in numerum servorum tuorum (*sacerdotum*) tuâ ineffabili clementiâ vocare dignatus sis.

2. *Confundere.* Sed eheu! infelix ego homo! qui hactenus tam indignè vocatione mea vixi, et toties, et tam graviter te *Deum* meum offendi peccatis meis (praesertim his N.). At nunc de iis *doleo* ex intimo corde meo, ob *amorem tui* super omnia; et deinceps tibi soli servire, placere, et adhaerere propono.

3. *Offer.* Proindeque nunc accedens ad mensam convivii tui, ex omni affectu cordis mei (*hoc sacrificium missae*) dignissimam hostiam corporis et sanguinis tui, quam tu ipse semel pro nobis in ara crucis obtulisti, purâ et simplici intentione, *offero* ad laudem et gloriam aeternae maiestatis tuae, in memoriam sacratissimae incarnationis, vitae, passionis et mortis tuae.-In gratiarum actionem pro omnibus donis et beneficiis, toti coetui electorum, et mihi, licèt indignissimo, huc usque praestitis, vel unquam praestandis, in propitiationem peccatorum. Pro salute quoque fidelium vivorum N. N. et solatio defunctorum N. N.-Et utinam ex omni affectu, fervore et desiderio amicorum tuorum, seu iam regnantium in coelis, vel adhuc militantium in terris, hoc tam grande pietatis opus peragere possem!

4. *Crede.* Corde siquidem *credo,* mi Iesu, et ore confiteor, quia Pater aeternus, *Deus* seipso summè beatus, potens, perfectus, et nullius egens, secundùm infinitam misericordiam suam, sic dilexit mundum, ut te Filium suum unigenitum nobis darem Salvatorem.-Credo quoque, quòd tu ipse Patri aequalis per omnia, ex vi immensae caritatis tuae, de sinu Patris descendisti in uterum Virginis, et propter nos homines *homo factus es.* -Credo quòd ex amore nostrî, hoc Sacramentum in ultima coena instituens, verum corpus et sanguinem tuum, id est teipsum, nobis ad manducandum dedisti. Et denique Patri tuo factus obediens usque ad mortem, temetipsum pro nobis hostiam in ara crucis obtulisti.

5. *Spera.* Ideoque *spero* in te, et magnâ fiduciâ venio

ad te, ô Domine, qui nostrî causâ tam mira facere, et dira pati voluisti. Quid enim negabis, qui sic amâsti, ut te ipsum dares?

6. *Ama.* Amo te quoque, ô bone Iesu! et totâ virtute cordis mei; et semper deinceps, et in aeternum amabo, si tu dederis.

7. *Offer te ipsum.* Sed quid retribuam tibi, Domine, pro tanto munere, et pro omnibus quae retribuisti mihi? Ecce *abnego* memetipsum, et totum me, id est, corpus, animam, et omnia mea in omne beneplacitum benignissimae voluntatis tuae plenè resigno.-Verùm quid habeo, quod non acceperim? Quid est homo, si comparetur Factori suo? Quid vilis creatura, vermis terrae, miser peccator, servus inutilis praestare poterit *Deo*, Creatori ac Domino suo?-Agnosco quia inops et pauper sum ego: ideoque *humilio* me sub potenti manu tua. Tu verò, ò Domine Iesu! utpote advocatus et mediator meus, dives in meritis et miserationibus, suscipe causam meam.-Et ex thesauro immensae caritatis tuae fer opem inopiae meae; et pretium sanguinis tui, omniumque meritorum tuorum repraesenta aeterno Patri tuo: et hinc supple omnem defectum meum, praecipuè huius meae, heu! nimis modicae et imperfectae praeparationis, quâ ad haec sancta mysteria venio; ut sic ei per te placeat obsequium indignissimae servitutis meae.

8. *Postula.* Fac etiam, ô bone Iesu! per omnes miserationes tuas, ut hoc tremendum mysterium, et admirabile donum caritatis tuae, debitâ semper fide, reverentiâ et gratitudine prosequar, idque puro et ardenti corde nunc et semper recipiam, statum hunc quoque meum N. ad quem me, ex singulari gratia, vocare dignatus es, caritate, castitate, humilitate, mansuetudine, patientiâ, sobrietate, etc., moribusque tibi placitis, et *(sacerdote)* fideli servo tuo dignis, excolere studeam, idque ut servitus mea magis tibi placeat, ad maiorem gloriam tuam, Ecclesiae utilitatem, et propriam proximique salutem.

Unde tandem supplex obsecro, ut per virtutem corporis et sanguinis tui abstrahas cor meum efficaciter ab

omnibus noxiis affectibus, N. N. qui gustum ac fructum huius Sacramenti impediunt, et intimè tibi unias et incorpores, ut gustem quàm suavis sis Domine, et unus tecum efficiar spiritus, ut tu in me, et ego in te maneam; adeoque nihil sit, quod me unquam separare valeat à te. Nam tibi adhaerere, mihi bonum est, etc. Quid enim mihi est in coelo, et à te quid volui super terram? O pars mea, Deus, in aeternum!

9. *Invoca Sanctos.* Ad vos quoque, ô Sancti et amici Dei! supplex confugio. Te imprimis, ô sanctissima Dei Mater, Virgo et Patrona mea, quae, gratiâ plena, Deum et hominem purissimis visceribus tuis meruisti portare! Et vos, ô sancti N. et N. patroni! mihi singulariter electi et dilecti, vos modò videtis illum facie ad faciem, et pleno ore manducatis panem illum, quem nos non nisi per speculum in aenigmate aspicimus, et speciebus velatum accipimus. Utinam, vestro interventu adiutus, hoc coelesti pane et viatico dignè saepius reficiar in via, ut tandem vobiscum eô satiari merear in patria! Amen.

FERIA V.

O summa et adoranda Trinitas, una, vera et aeterna Deitas, Deus, Creator, Salvator et Gubernator meus, summe potens, sapiens, bonus, iustus et misericors! ego creatura tua, quamvis indigna, te laudare, et tibi servire desidero; quia ad laudandum te creatum et singulari gratiâ tuâ vocatum me recognosco. Sed quis tu? Deus ac Dominus omnium, Rex coeli et terrae, magnus et laudabilis nimis: ego verò vilis terrae vermiculus, pulvis et cinis, et, quod indignius est, toties erga te inobediens et ingratus peccator; et quomodo auxim venire ad sacrificandum tibi, et confitendum nomini tuo, Domine?

Verùm sacrificium tibi gratum est spiritus contribulatus; cor contritum et humiliatum, Deus, non despicies. Doleo itaque ex toto corde, quod unquam offendi te, ô Deus meus, et summum bonum meum! Averte faciem tuam à peccatis meis, et respice in faciem Christi, Filii tui unigeniti: hic est enim dilectus, in quo tibi

benè complacuit; quem tantis gratiae donis tam largè cumulâsti, ut de plenitudine eius nos omnes acciperemus.

Ego itaque, licèt indignus peccator, attamen per gratiam tuam sacerdos et servus tuus, offero tibi, ô summe Deus! sacrificium corporis et sanguinis Domini nostri Iesu Christi, idque facere summopere desidero, ex omni affectu, fervore et desiderio, quo illud unquam obtulerunt Sancti tecum nunc gaudentes in coelo, aut offerunt pii etiamnum viventes in terra.

In unione quoque immensae illius caritatis, quâ sic dilexisti mundum, ut Filium tuum unigenitum nobis dares; in unione amoris, quo *ipse* de sinu tuo venit in uterum Virginis, *et Homo factus est;* in unione sacrificii admirabilis, quod idem Unigenitus tuus, in ultima coena, coram discipulis suis instituit, et tandem in cruce moriens consummavit.

Et simul offero tibi pretium sanguinis eius, cunctosque labores, dolores et omnem thesaurum caritatis eius. Merita quoque beatissimae Matris eius, omnem fidem, spem et caritatem iustorum; omnem humilitatem et mortificationem verè poenitentium; omnes gratiarum actiones et laudes, quas tibi universa Ecclesia, tum militans in terris, tum triumphans in gloria persolvit.

Et primò quidem illud offero ad summam divinae et aeternae maiestatis tuae gloriam, cultum et adorationem, tibi, velut supremo Deo, Domino, ac rerum omnium Auctori, debitam; in honorem quoque et commemorationem sacratissimae humanitatis, incarnationis, nativitatis, passionis, mortis, resurrectionis et ascensionis Domini nostri Iesu Christi.

Deinde offero tibi hoc sacrificium in gratiarum actionem pro tam admirandis donis et charismatibus sanctissimae humanitati Filii tui Iesu Christi collatis; et pro pietate illa magna nimis, quâ illum nobis in patrem, ac magistrum, advocatum ac mediatorem dedisti; pro innumeris gratiae donis, et virtutibus quibus ornâsti beatam Virginem Filii tui matrem, sanctos Angelos, et omnes electos tuos, et inter caeteros sanctum N. vel Sanctos

quorum hodie festum seu memoriam celebrat Ecclesia; item pro omnibus beneficiis tuis et auxiliis gratiae, toti congregationi fidelium tuorum, in genere, vel in specie collatis; et iis maximè quibus praedestinatos praevenis et prosequeris, eosque efficaciter in finem suum dirigis.

Peculiares quoque gratias per hanc gratissimam oblationem Filii tui, ago tibi, pro omnibus beneficiis tuis, mihi à principio vitae meae, in hanc usque horam tuam liberaliter praestitis; praecipuè verò, quòd me indignum peccatorem, nullo meo merito, solo beneplacito bonitatis tuae, ad hoc officium secerdotale, ipsis etiam Angelis venerabile, ad haec, inquam, sacrosancta mysteria corporis et sanguinis Filii tui, tractanda et dispensanda, inter ministros tuos assumere dignatus fueris, ad laudem et gloriam nominis tui, et ad fidelis populi salutem.

Praeterea, quia Filius tuus est propitiatio pro peccatis nostris, et totius mundi, offero etiam tibi, ô summe Deus, hoc sacrificium in expiationem peccatorum, et satisfactionem pro iniuriis, contumeliis, blasphemiis et peccatis omnibus quae passim in toto mundo fiunt contra gloriam nominis tui, heu! quàm multa et gravia! sed maior est apud te misericordia, et copiosa apud Filium tuum redemptio; imo copiosior omnibus mundi criminibus satisfactio eius; en sanguis Filii tui clamat ad te de terra, utique non vindictam, sed veniam. Parce, Domine, parce populo tuo, quem redemit Filius tuus sanguine suo.

Denique, quia in hoc sacrificio ipsum omnis gratiae fontem, et omnis nostrae salutis auctorem tractamus, offero tibi hoc sacrificium Filii tui, ut per eius sanguinem et nomen potentes, impetremus quod nostris meritis non valemus.

Propter hunc itaque respice Ecclesiam sponsam eius, eamque tibi sine macula et ruga speciosam exhibe; fidem, spem et caritatem ei adauge. Persecutorum et hostium eius contere superbiam. Haereses et sectas extermina. Populis à fide alienis veritatis tuae lucem infunde, eosque adhuc in ovile tuum, ne pereant tot ani-

mae, ad imaginem tuam creatae, et sanguine Filii tui redemptae.

Provide Ecclesiae tuae praesules et pastores fideles, seu operarios strenuos et irreprehensibles, qui sollicitè vigilent in custodia gregis sibi commissi, et exemplo Filii tui, summi pastoris, etiam non dubitent animas suas ponere pro ovibus suis.

Da universis quos in clerum, seu religiosae vitae statum vocare dignatus es, morum ac vitae sanctimoniam; zelum pro honore tuo, et proximorum salute, in eis accende, ut fideles inveniantur ministri tui, et dispensatores mysteriorum Dei.

Supplico tibi etiam, ô Rex regum! pro regibus, principibus et magistratibus christianis, ut des eis pacem et concordiam, zelum et amorem iustitiae, fidelem subditorum curam, in fide et Ecclesia tuenda constantiam.

Respice propitius super omnes ecclesiasticas et regulares congregationes, et omnia membra Ecclesiae et politiae clemens protege; ut, quâ quisque vocatione vocatus est, in ea tibi dignè et laudabiliter serviat. Da iustis perseverantiam, proficientibus fervorem, sed praecipuè peccatoribus poenitentiam. Tu enim non delectaris in perditione morientium; sed ut mortui viverent, Filium tuum mori voluisti. Trahe ergo ad te peccatores funiculis caritatis tuae; nec enim venire poterunt, nisi caritas tua traxerit illos.

Exaudi, ô clemens! eorum imprimis vota et desideria, quorum mihi cura singulariter incumbit, velut parentum, cognatorum, amicorum, benefactorum, et praesertim eorum quorum animae mihi commendatae sunt, et de quibus aliquando rationem exiges à me. Dirige omnes, quaeso, in viam salutis aeternae, ut, te donante, tibi placita cupiant, et totâ virtute perficiant.

Intuere omnes tentatos, aegros in angustiis et periculis positos; esto benignus consolator afflictorum, et pater pupillorum, clemens quoque iudex viduarum, et protector omnium fidelium christianorum; quia ad te sunt oculi omnium, donec miserearis eorum. Inimicis quo-

que nostris parce, Domine; fac ut ament te super omnia, et proximos propter te.

Respice quoque ad animas in purgatorio detentas (N. et N. quibus tu scis me magis obligatum). Sit illis plenum refrigerium, per hoc magnum salutis nostrae pretium, id est sanguinem Filii tui, cuius una guttula cuncta totius mundi sufficiens est expiare delicta.

Ecce, Domine, quia voluisti me fungi sacerdotio, pro his omnibus legatione fungor ad te: omnes à me expectant elevationem manuum mearum, sacrificium hoc incruentum; quod utinam dirigatur sicut incensum in conspectu tuo!

Verùm, ô Domine! quia sum ipse circumdatus infirmitate, quomodo laudabo te, cùm non sit speciosa laus in ore peccatoris? aut quomodo pro alienis peccatis peto veniam, qui de propriis non sum securus? Ecce itaque unicus advocatus et mediator noster, qui et condignè laudet te, et interpellet pro nobis, Filius tuus. Ille enim nobis sacerdos et hostia, offerens et oblatio. Ille agnus innocens, in quo macula non est, nec dolus inventus est in ore eius. Ille clamans ad te meretur exaudiri, pro reverentia sua. Ille infinitum tibi thesaurum et pretium exhibet, pro votis, necessitatibus, angustiis et periculis omnium, pro quibus ipse tibi factus est obediens usque ad mortem, et velut pastor bonus posuit animam suam.

Per eum itaque da mihi, ut hunc statum, ad quem me vocare dignatus es, virtutibus illi debitis ac necessariis, velut caritate, zelo, castitate, mansuetudine, humilitate, etc., diligenter excolam. Tu me fac qualem me tibi vis habere ministrum. Iuva, Domine, et quod vis iube. Quis enim mundum ex immundo faciet? Nonne tu, qui ex nihilo facis omnia? Ideoque rogo te, Domine, ex intimo corde meo, ut per virtutem corporis et sanguinis Domini nostri Iesu Christi iungas et incorpores me illi intimè ut unus cum ipso efficiar spiritus; ut ille in me, et ego in ipso maneam; nec quidquam sit, quod me nunc, aut in aeternum, separare queat à caritate quae est in Christo Iesu Domino nostro. Amen.

FERIA VI.

1. *Pii affectus.* Memoriâ memor ero, clementissime Pater, et tabescet in me anima mea; omniumque dolorum et passionum, atque acerbissimae mortis Filii tui Domini mei Iesu Christi cum gemitibus et lacrymis recordabor, quia ipse salus et vita mea ante oculos tuos pependit in ligno, offerens se tibi in holocaustum pro mea et totius mundi salute. Hanc autem oblationem vivam, quam tu misisti in miseratione multa ad altare crucis immolandam pro nobis, hanc eamdem tibi nunc offero, passionem eius et mortem recolens ac repraesentans: sicut ipse praecepit, cùm dixit, ut idem in eius commemorationem faceremus. Recordare itaque humilitatis eius, patientiae, caritatis, mansuetudinis et obedientiae. Respice labores eius, ieiunia, contemptus contumelias, vincula, irrisiones et iniquam condemnationem. Respice in faciem Christi tui, et intuere speciosum formâ prae filiis hominum, opprobriis, iniuriis, verberibus, livoribus, contusionibus ita deformatum, ut non sit ei species neque decor. Vide caput nobilissimum spinarum punctionibus transfossum, et percussionibus attritum. Vide genas modestissimas sputis foedatas, alapis caesas, sanguine cruentatas. Vide oculos benignissimos lacrymis perfusos et ad ignominiam velatos. Vide os suavissimum siti ardentissimâ cruciatum, et felle atque aceto potatum. Vide dorsum, supra quod fabricaverunt peccatores, verberibus dilaniatum, et humeros crucis pondere oppressos. Vide brachia amabilissima funibus devincta, et in cruce crudeliter extensa. Vide manus innocentissimas dirissimis clavis perforatas. Vide pedes delicatos tot itineribus defatigatos, ac cruci tandem affixos. Vide corpus venerabile pro nobis in cruce suspensum, vulneratum, mortuum et sepultum. Vide Sanguinem pretiosissimum, usque ad minimam guttam, pro nostra salute misericorditer effusum. Haec enim tibi offero et repraesento, omni quo possum devotionis affectu suppliciter orans, ut ipsa pietas, quâ Filium tuum

pro nobis tradidisti, te omnibus misereri compellat, pro quibus ille, factus obediens usque ad mortem, crucem subire dignatus est. Amen.

2. *Gratiarum actio.* Quae lingua, aut quae mens tibi dignè gratias agere valet, dulcissime Domine Iesu, pro ineffabili tua in nos caritate, qui ut hominem perditum redimeres, homo fieri dignatus es, omnesque nostrae conditionis miserias in te recipere; denique in ara crucis, agnus omnis expers maculae, hostia pro nobis fieri sustinuisti, poenas peccatis nostris debitas exsolvens, ut nos Deo reconciliares? Quin et vivens et moriens, te totum nobis impendisti, donâsti, dedicâsti. Nec his contenta fuit tua benignitas; sed nequando obreperet tantae caritatis oblivio, aut ne languesceret nostra de te fiducia, etiam nunc in coelis regnans, subinde reficis animas nostras cibo corporis tui, et sacro sanguinis tui poculo exhilaras. Purificet, quaeso, spiritus tuus cor meum, ne ad coelestes epulas, et ad mensam etiam Angelis tremendam, accedam indignè; sed, te diffuso in mentis meae viscera, crescam in te, ac spirituali vegetior fiam incremento, quo perseverem in beata societate mystici corporis tui, quod sic unum tecum esse voluisti, quemadmodum tu cum Patre unus es, conglutinante Spiritu Sancto, cui laus et gratiarum actio in omne aevum. Amen.

3. *Petitio, et oblatio.* Obsecro te, Domine Iesu Christe, ut passio tua (cuius modò memoriam facturus sum) sit mihi virtus, quâ muniar, protegar et defendar. Vulnera tua sint mihi cibus et potus, quibus pascar, inebrier et delecter. Aspersio sanguinis tui sit omnium peccatorum meorum ablutio. Mors tua sit mihi vita indeficiens. Crux tua sit mihi gloria sempiterna, resurrectio et auxilium, sanitas et gaudium, desiderium et solatium cordis mei, nunc et in perpetuum. Amen.

Benignissime ac optime Iesu Christe, suscipe hanc oblationem meam in amore illo superexcellenti, in quo omnia vulnera tui sanctissimi corporis sustinuisti, et miserere meî famuli tui, et omnibus peccatoribus, cunctisque fidelibus, tam vivis quàm defunctis, da miseri-

cordiam, gratiam, remissionem et vitam aeternam. Amen.

4. *Ad Spiritum Sanctum.* Sanctissime et adorande Spiritus, sine tuo numine nihil est in homine; ex te enim omnis sufficientia nostra. Sine te nihil boni facere, nec statu aut vocatione nostrâ fungi possumus: custodi animam meam, quoniam sanctus sum; salvum fac servum tuum, Deus meus, sperantem in te. Sanctus sum dono fidei et gratiae, quo me in Baptismo sanctificâsti. Sanctus quoque sum munere sacerdotii, quo me fungi voluisti; id enim sanctum est: ut autem ei dignè respondeam, sanctus esse debeo, id est, segregatus à terrenis, purus, castus, multis gratiae dotibus et virtutibus conspicuus. Sed quis sanctum et mundum faciet de immundo conceptum semine? Tu utique, ô Deus sanctificator, qui es Sanctus Sanctorum, à quo omnis sanctificatio nostra! Cor ergo mundum in me crea, et spiritum rectum innova in visceribus meis.

5. *Ad Beatam Virginem.* O intemerata et in aeternum benedicta, singularis atque incomparabilis Virgo, Dei genitrix, Maria, gratissimum Dei templum, Spiritus Sancti sacrarium, ianua regni coelorum, per quam, post Deum, totus vivit orbis terrarum! inclina, Mater misericordiae, aures tuae bonitatis indignis supplicationibus meis, et esto mihi miserrimo peccatori pia et propitia in omnibus auxiliatrix, et in hac praesertim hora, quâ dilectum Filium tuum, Dominum nostrum Iesum Christum, aeterno Patri oblaturus sum, ut nempe eum dignè et acceptabiliter offerre valeam. Amen.

6. *Ad sanctos Angelos.* Sancte Michaël, sancte Gabriel, sancte Raphaël, sancti chori Angelorum, Archangelorum, Patriarcharum et Prophetarum, Apostolorum, Evangelistarum, Martyrum, Confessorum, Sacerdotum, Levitarum, Monachorum, Virginum omniumque iustorum, per illum qui vos elegit, et de cuius contemplatione gaudetis, vos rogare praesumo, ut pro me culpabili et indigno ministro, ipsi Deo supplicare dignemini; quatenus emittat manum suam de excelso habitaculo suo, et confirmet me ad propositum ministerium suum, ut in-

culpatè tremendo altari suo adstans, incruentum sacrificium peragam, et fidelium ac bonorum dispensatorum mercedem accipiam in die terribili iustae suae retributionis. Amen.

SABBATO.

1. *Oratio ad Deum Patrem.* Respice, clementissime Pater, de sanctuario tuo, et de excelso coelorum habitaculo, et intuere hanc immaculatam hostiam quam tibi offert magnus Pontifex noster Iesus Christus, Filius tuus Salvator mundi, pro peccatis fratrum suorum, et esto placabilis super multitudinem malitiae nostrae, quia vox sanguinis Domini nostri clamat ad te de cruce. Hic est iustitia mea, et sanctificatio, ac propitiatio mea. Averte faciem tuam à peccatis meis, et respice in faciem Christi tui: eius enim meritum offero ad te, omnemque fiduciam in eo defixam habeo. Impellit ministrandi necessitas, terret conscientia indebiti sacerdotii; sed rogo te, ne despicias mihi creditae dispensationis officium, licèt in me boni operis testimonium non agnoscas. Et quia me indignum mediatorem esse voluisti inter te et populum tuum, ne me repellas à tua pietate cum divinissimis donis tuis venientem ad te, ut inculpatè accedens ad gloriam tuam, dignus sim qui operiar protectione unigeniti Filii tui, et illuminatione Spiritûs Sancti tui, atque pro omnibus deprecans, pro omnibus exaudiar, te praestante, Deus meus, Pater misericordiarum, qui cum eodem Filio tuo in unitate eiusdem Spiritûs Sancti vivis et regnas in saecula saeculorum. Amen.

2. *Oratio ad Dominum Iesum Christum.* Gratias tibi ago, Domine Iesu Christe, pro ineffabili tua caritate, quâ transiturus de hoc mundo ad Patrem, mensam mihi parâsti in dulcedine tua, mensam prorsus regalem, omne delectamentum in se habentem, mensam pretiosissimam corporis et sanguinis tui, ut adipe et pinguedine repleatur anima mea, et secreto illapso nutritionis tuae roboretur infirmitas mea. Et unde hoc mihi, gloriosissime Fili Dei, ut me permittas venire ad te, et cum caeteris commensalibus tuis epulari? Atque utinam ab omni

culpa liber, purus ab omni labe, ab omni vitio purgatus et ab omni inordinata affectione perfectè emundatus essem, ut ad hanc mensam super coelestem accedere possem, fervens caritate, niveus innocentiâ, et omnium virtutum decore exornatus! Sed quia miserrimus ego sum, et omni ornamento destitutus, obsecro te imprimis, benignissime Salvator, cuius caritas immensa est, bonitas infinita, ut sanguine tuo animam meam lavare, et super nivem dealbare, meritis tuis induere, illoque igne ardentissimi amoris succendere digneris, qui te à nobis discessurum compulit ad hoc vivificum convivium instituendum. Obsecro deinde beatissimam Virginem Matrem tuam, et omnes electos tuos, ut tibi pro me offerant caritatem, fidem et devotionem, quâ hoc Sacramentum susceperunt, ab initio institutionis eius usque in praesentem diem. Et quia particeps ego sum omnium timentium te, offero tibi omnium sacerdotum, omniumque fidelium hâc die celebrantium et communicantium pietatem et puritatem. Offero omnium iustorum, ab origine mundi usque ad eius consummationem, virtutes et merita, ac pios affectus erga te, dulcissime Iesu, in venerabili Sacramento existentem : firmissimae nimirum fidei, et vivae apprehensionis earum rerum quae de hoc maximo mysterio credendae sunt ; perfectissimae caritatis, et intimae tecum familiaritatis ; famis et flagrantissimi desiderii te, omne bonum, suscipiendi ; filialis fiduciae et spei de tua misericordia tam mirabili modo declarata ; zeli divinae gloriae et dilectionis proximi, pro cuius salute hoc sacrificium offertur ; admirationis tantae dignationis, et profundissimae humilitatis ; gaudii et iubili in te et de te ; laudis, gratitudinis, adorationis et devotionis. Hos, inquam, aliosque affectus offero tibi in supplementum insufficientiae meae, et eos, si possem, elicerem cum maxima intensione ad laudem et gloriam tuam, quia dignus es. Suscipe, Domine, hoc desiderium meum, meritisque placatus electorum tuorum ; ne à mensa tua repellas me ; quatenus hoc cibo satiatus, hoc recreatus potu, vitam habeam, et abundantius habeam hìc et in aeternum. Amen.

3. *Oratio ad Spiritum Sanctum.* Veni, Sancte Spiritus, amor Patris et Filii, mundator scelerum, curator vulnerum, fortitudo fragilium, moerentium consolator, fulgor intellectûs, et vindex libertatis. Veni è patria felicitatis, et cordis mei penetralibus tam potenter illabere, ut vitia omnia et defectus tuo igne consumas, et omnia peccata mea remittas. Emitte in animam meam lucis tuae radium, quo illuminante intellectum, quae tibi sunt placita videam : quo affectum inflammante, ad ea prosequenda totâ virtute incumbam. Fac me dignum sacris altaribus ministrum, meque torrente tuae voluptatis inebria, ut coelesti suavitate in hac divinissima mensa degustatâ, nihil venenatae mundi dulcedinis libeat amplius degustare. Imbuat me, et perficiat septiformis Spiritus tuus, et ad illum scientiae gradum fac me pertingere, ad quem pervenit Apostolus tuus, cùm dicebat *se nihil scire, nisi Christum, et hunc crucifixum.* Roboretur infirmitas mea fortitudine tuâ, vincat bonitas tua malitiam meam, et deformitas mea tuâ pulchritudine decoretur. Sursum erige me per aeternorum affectionem, copula tecum per amoris unitatem, conserva per finalem perseverantiam ; ut tuo ductu revolet anima mea ad te principium et finem suum, à quo nunquam separetur. Amen.

4. *Ad beatam Virginem.* Gloriosissima Mater Dei, Virgo Maria, tota fiducia mea, et unicum solatium languentis animae meae, precor te, ut mihi miserrimo peccatori assistere hâc horâ digneris, quâ pretiosissimum Filii tui corpus et sanguinem aeterno Patri oblaturus sum ; sicut amans et dolens eidem Filio tuo in cruce pendenti, et se pro nostra salute offerenti, astitisti. Ne me despicias, Mater misericordiae, ob intolerabilem peccatorum meorum foeditatem ; neque avertas faciem tuam à me, quem Filius tuus tanto amore dilexit, ut pro me mori dignatus sit. Plena es gratiarum, plena rore coelesti, innixa super dilectum tuum, deliciis affluens. Ciba ergo pauperem tuum de supereffluenti mensa tua : tuarumque virtutum vestibus indue me, ut his ornatus, divino conspectui gratus appaream. Memento illius ca-

ritatis, quâ Verbum Dei ex te carnem assumpsit, ut fieres mater nostra. Aperi manum tuam, et imple me benedictionibus, quibus te Deus benedixit in aeternum, ut, te interveniente, tremenda mysteria acceptabiliter perficere, et sancta sanctorum dignè merear degustare.

5. *Ad Sanctos Angelos.* Sancti Angeli, purissimi spiritus, ministri Dei altissimi, qui facitis voluntatem eius et orantium preces in coelum defertis; tuque praecipuè, fidelissime Custos meus, state mecum iuxta aram, in qua Deo Patri totius mundi pretium oblaturus sum, et in vestris thuribulis incensum orationum mearum suscipite, ut fumus aromatum huius divini sacrificii adscendat per manus vestras in conspectu Dei. Purgate, illuminate, perficite, et dirigite me, vestramque puritatem et innocentiam impetrate mihi, ut appaream coram Deo decenter ornatus.

Sancti Archangeli, duces illustrissimi militiae coelestis, instruite me, ut haec sancta mysteria percipiam; fidemque vivam et efficacem huius Sacramenti in me excitate.

Altissimi Principatus, verâ pace internâ animam meam componite, ut in ea iugiter commoretur Dominus, de quo scriptum est: *Et factus est in pace locus eius.*

Sanctissimae Virtutes, assistite mihi, ut, proficiens de virtute in virtutem, Deum Deorum dignus sim oculo fidei cernere et manibus contrectare, intus recipere, ac tandem in patria clarè vobiscum intueri.

Invictissimae Potestates, daemonum impetus cohibete; ne mihi appropinquet sacrificanti, ut sine impedimento dignè merear Deo servire et ministrare.

Potentissimae Dominationes, veram mihi et sanctam libertatem obtinete, ut nec peccato serviam, nec corporis mei appetitui et sensibus subdar.

Throni stabiles et sublimes, sedes pulcherrimae Dei, discam à vobis humilitatem et subiectionem, ut fiat anima mea gratissimum domicilium Deo, qui superbis resistit, et super humilem et quietum requiescit.

Clarissima et nobilissima coeli lumina Cherubim, il-

lustrate mentem meam plenitudine scientiae, ut summam vilitatem meam, huiusque sacrificii infinitam excellentiam agnoscam.

Supremi spiritus Seraphim, ardentissimi amatores Dei, solvite gelu cordis mei, et vestrum in eo ignem succendite, ut Deum vobiscum ardenter amem, atque utinam sicut vos.

6. *Invocatio omnium Sanctorum.* Sancti Dei omnes, cives supernae patriae, inclinate aures vestras, et dimittite lumina ad me, meamque orationem exaudite. Ad vos clamo pauper, nudus, et infirmus, cui omnia desunt ornamenta virtutum; ad vos clamo, et vestram imploro benignitatem: succurrite infirmitati meae, fidem meam et spem roborate, excitate in me igniculum amoris vestri, induite me veste nuptiali, ornate me donis quibus abundatis; ut sine rubore introire valeam in locum tabernaculi admirabilis, in aulam coelestis convivii, in conspectu divinae maiestatis.

Sancti Patriarchae et Prophetae, qui Christum Dominum nostrum dictis prophetâstis, et ardentissimis desideriis è coelo ad terram traxistis, huiusque Sacramenti mysteria variis typis et umbris praefigurâstis, preces fundite pro me, ut ipsum Dei Filium sanctè tractare possim, et puro corde complecti.

Sancti Apostoli, quos Christus in ultima coena Novi Testamenti sacerdotes creavit, ac primùm seipso cibavit, vos supplex exoro, ut, vestrâ adiutus ope, gratiam non negligam per manuum impositionem mihi collatam, sed magno quotidie augeam incremento.

Sancti Martyres, qui Christo regi pro nobis crucifixo vicem quam potuistis, vitae oblatione, per martyrium rependistis, ipsum pro me orate, ut ignem sui amoris accendat in corde meo, quo succensus et purificatus, meipsum mactem Deo hostiam vivam et ei placentem; sicque paratus et probatus ad hoc divinum sacrificium accedam.

Sancti Pontifices et Confessores, mysteriorum Dei fidelissimi dispensatores, qui hostiam placationis frequenter pro populo obtulistis, pro me, obsecro, interce-

dite, ut meum quod oblaturus sum sacrificium Deo sit acceptabile, mihique et omnibus pro quibus illud offeram, propitiabile.

Sancti Monachi et Eremitae, qui cibo potuque coelesti saepius refecti, pravas concupiscentias et vitae huius pericula superâstis, adiuvate me orationibus vestris, ut, sacris hisce mysteriis armatus, meipsum vincam, et omnes inimicos animae meae conteram sub pedibus meis.

Sanctae Virgines Deo amabiles, quae studio castitatis dignum in vobis Filio Dei habitaculum praeparâstis, et nunc in coelo canticum novum concinitis, quod nemo potest dicere, nisi fuerit virginitatis praerogativâ eximius, impetrate mihi perfectissimam castitatem, quâ corpus et animam in omni puritate contineam, ut Christo Domino, qui pascitur inter lilia, gratum in corde meo exhibeam domicilium.

Sancti mei tutelares N. N., et vos sancti N. N., quorum hodie memoriam veneramur, vestro confisus patrocinio, accedo nunc ad immolandum corpus et sanguinem Iesu Christi Domini nostri ; comitamini me euntem ad altare, fulcite meritis vestris, ornate virtutibus, ut hoc sacrificium vivâ fide, ferventi caritate, et plenâ devotione perficiam, perque eius continuum et salutiferum usum vestro dignus consortio tandem inveniar. Amen.

PII AFFECTUS ANTE MISSAM

ex lib. IV *de Imitatione Christi.*

Venite ad me, omnes qui laboratis et onerati estis, et ego reficiam vos, dicit Dominus. *Panis quem ego dabo caro mea est pro mundi vita. Accipite et comedite : Hoc est corpus meum quod pro vobis tradetur : hoc facite in meam commemorationem. Qui manducat meam carnem, et bibit meum sanguinem, in me manet, et ego in eo.*

1. Haec sunt verba tua, Christe, veritas aeterna. Quia ergo tua sunt, gratanter mihi et fideliter sunt accipien-

da... Excitant me verba tantae pietatis, plena dulcedinis et dilectionis; sed terrent me delicta propria; et ad capienda tanta mysteria me reverberat impura conscientia. Iubes ut fiducialiter ad te accedam, si tecum velim habere partem, et immortalitatis accipiam alimoniam, si aeternam cupiam obtinere vitam et gloriam. *Venite,* inquis, *ad me, omnes qui laboratis et onerati estis, et ego reficiam vos.* O dulce et amicabile verbum in aure peccatoris, quo tu, Domine, Deus meus, egenum et pauperem invitas ad communionem tui sanctissimi corporis! Sed quis ego sum, Domine, ut ad te praesumam accedere? Ecce coeli coelorum te non capiunt, et tu dicis: *Venite ad me omnes.* Quid sibi vult ista piissima dignatio, et tam amicabilis invitatio? Quomodo ausus ero venire, qui nihil boni mihi conscius sum, unde possim praesumere? Quomodo te introducam in domum meam, qui saepius offendi benignissimam faciem tuam? Reverentur Angeli et Archangeli, metuunt Sancti et iusti; et tu dicis: *Venite ad me omnes.* Nam nisi tu, Domine, diceres, quis verum esse crederet? et nisi tu iuberes, quis accedere tentaret?... Gratias tibi, Iesu bone, Pastor aeterne, qui nos pauperes et exules dignatus es corpore et sanguine tuo reficere, et ad haec mysteria percipienda etiam proprii oris tui eloquio invitare, dicendo: *Venite ad me omnes, qui laboratis et onerati estis, et ego reficiam vos.* (Lib. IV, c. 1).

2. Super bonitate tua et magna misericordia tua, Domine, confisus, accedo aeger ad salvatorem, esuriens et sitiens ad fontem vitae, egenus ad regem coeli, servus ad dominum, desolatus ad meum pium consolatorem. Sed unde hoc mihi, ut venias ad me? Tu nôsti servum tuum, et scis quia nil boni in se habet, unde hoc illi praestes. Confiteor igitur vilitatem meam, agnosco tuam bonitatem, laudo pietatem, et gratiam ago propter nimiam caritatem. Propter temetipsum enim hoc facis, non propter mea merita; ut bonitas tua mihi magis innotescat, caritas amplior ingeratur, et humilitas perfectiùs commendetur. Quia ergo tibi hoc placet, et tu sic fieri iussisti, placet et mihi dignatio tua; et utinam ini-

quitas mea non obsistat!... Ecce in te est totum quod desiderare possum et debeo; in te salus mea et redemptio, spes et fortitudo, decus et gloria : *laetifica* ergo hodie *animam famuli tui : quoniam ad te*, Domine Iesu, *animam meam levavi.* Desidero te nunc devotè ac reverenter suscipere, cupio te in domum meam introducere, quatenus cum Zacheo merear à te benedici, ac inter filios Abrahae computari. Trade te mihi, et sufficit. Nam praeter te, nulla consolatio valet. Sine te esse nequeo, et sine visitatione tua vivere non valeo. *(Cap.* 2 *et* 3).

3. O felix mens et beata anima, quae te Dominum suum meretur devotè suscipere, et in tua susceptione spirituali gaudio repleri! O quàm magnum suscipit Dominum! quàm dilectum inducit hospitem! quàm iucundum recipit socium! quàm fidelem acceptat amicum! quam speciosum et nobilem amplectitur sponsum, prae omnibus dilectis et super omnia desiderabilia amandum! Sileant à facie tua, dulcissime dilecte mi, coelum et terra, et omnis ornatus eorum; quoniam quidquid laudis habent et decoris ex dignatione tuae est largitatis, nec ad decorem tui pervenient nominis, cuius sapientiae non est numerus... Et mihi quidem dulce foret in praesentia tua, ex intimo affectu lacrymas fundere, et cum pia Magdalena pedes tuos lacrymis irrigare. Sed ubi est haec devotio? ubi lacrymarum sanctarum copiosa effusio? Certè in conspectu tuo et sanctorum Angelorum tuorum totum cor meum ardere deberet, et ex gaudio flere; habeo enim te in Sacramento verè praesentem, quamvis alienâ specie occultatum. *(Cap.* 3 *et* 11).

4. Quando recordor devotorum aliquorum ad Sacramentum tuum, Domine, cum maxima devotione et affectu accedentium, tunc saepius in me ipso confundor, et erubesco quòd ad altare tuum et sacrae communionis mensam, tam tepidè et frigidè accedo; quòd ita aridus sine devotione et affectione cordis maneo, quòd non sum totaliter accensus coram te Deo meo, nec ita vehementer attractus, et illectus, sicut multi devoti fuerunt, qui prae nimio desiderio communionis, et sensibili cordis amore, à fletu se non potuerunt abstinere; sed ore cordis

et corporis ad te, Deum, fontem vivum, medullitus inhiabant, suam esuriem non valentes temperare nec satiare, nisi corpus tuum cum omni iucunditate et spirituali aviditate accepissent. O vera ardens fides eorum, probabile existens argumentum sacrae praesentiae tuae! isti enim veraciter cognoscunt Dominum in fractione panis, quorum cor tam validè ardet in eis, de Iesu ambulante cum eis. Longè est à me saepe talis affectus et devotio, tam vehemens amor et ardor. Esto mihi propitius, Iesu bone, dulcis et benigne; et concede pauperi mendico tuo, vel interdum modicum de cordiali affectu amoris tui in sacra communione sentire, ut fides mea magis convalescat, spes in bonitate proficiat; et caritas semel perfectè accensa et coelestis manna experta nunquam deficiat. Potens est autem misericordia tua etiam gratiam desideratam mihi praestare, et in spiritu ardoris, cùm dies beneplaciti tui advenerit, me clementissimè visitare. Etenim licèt tanto desiderio tam spiritualium devotorum tuorum non ardeo, tamen de gratia tua illius magni inflammati desiderii desiderium habeo, orans et desiderans omnium talium fervidorum amatorum tuorum participem me fieri, ac eorum sancto consortio annumerari. *(Cap.* 14).

5. Et licèt indignus sum omnes illos devotionis sensus habere, tamen offero tibi totum cordis mei affectum, ac si omnia illa gratissima inflammata desideria solus haberem. Sed et quaecumque potest mens pia concipere et desiderare, haec omnia tibi cum summa veneratione ac intimo fervore praebeo et offero. Nihil opto mihi reservare, sed me et omnia mea tibi sponte et libentissimè immolare. Domine Deus meus, Creator meus et Redemptor meus, cum tali affectu, reverentia, laude et honore; cum tali gratitudine, dignitate et amore; cum tali fide, spe et puritate, te affecto hodie suscipere, sicut te suscepit et desideravit sanctissima mater tua, gloriosa Virgo Maria, quando Angelo evangelizanti sibi incarnationis mysterium humiliter ac devotè respondit: *Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundùm verbum tuum...* Accipe vota mea, Domine Deus meus, et desideria infinitae lau-

dationis et immensae benedictionis, quae tibi, secundùm multitudinem ineffabilis magnitudinis tuae, iure debentur. Haec tibi reddo et reddere desidero per singulos dies et momenta temporum; atque ad reddendum mecum tibi gratias et laudes, omnes coelestes spiritus et cunctos fideles tuos precibus et affectibus invito et exoro. (*Cap.* 17).

6. O dulcissime atque amantissime Domine! quem nunc devotè desidero suscipere; tu scis infirmitatem meam et necessitatem quam patior; in quantis malis et vitiis iaceo; quàm saepe sum gravatus, tentatus, turbatus et inquinatus. Pro remedio ad te venio; pro consolatione et levamine te deprecor. Ad omnia scientem loquor, cui manifesta sunt omnia interiora mea, et qui solus potes me perfectè consolari et adiuvare. Tu scis quibus bonis indigeo prae omnibus, et quàm pauper sum in virtutibus. Ecce sto ante te, pauper et nudus, gratiam postulans et misericordiam implorans. Refice esurientem mendicum tuum; accende frigiditatem meam igne amoris tui; illumina caecitatem meam claritate praesentiae tuae. Verte mihi omnia terrena in amaritudinem, omnia gravia et contraria in patientiam, omnia infima et creata in contemptum et oblivionem. Erige cor meum ad te in coelum, et ne dimittas me vagari super terram. Tu solus mihi ex hoc iam dulcescas usque in coelum; quia tu solus cibus et potus meus, amor meus et gaudium meum, dulcedo mea et totum bonum meum. Utinam me totaliter ex tua praesentia accendas, comburas et in te transmutes; ut unus tecum efficiar spiritus, per gratiam internae unionis et liquefactionem ardentis amoris! Ne patiaris me ieiunum et aridum à te recedere; sed operare mecum misericorditer, sicut saepius operatus es cum sanctis tuis mirabiliter. Quid mirum, si totus ex te arderem, et in me ipso deficerem; cùm tu sis ignis semper ardens et numquam deficiens, amor corda purificans et intellectum illuminans? (*Cap.* 16).

PARS TERTIA.

CAPUT I.

RUBRICAE GENERALES MISSALIS.

Missa quotidie dicitur secundùm ordinem Officii de festo Duplici, vel Semiduplici, vel Simplici: de Dominica, vel Feria, vel Vigilia, vel Octava: et extra ordinem Officii, Votiva, vel pro Defunctis.

I. DE DUPLICI.

Missa dicitur de Duplici illis diebus, quibus in Kalendario ponitur haec nota, Duplex, *et in Festis mobilibus, quandocumque Officium est duplex. In Duplicibus dicitur una tantùm Oratio, nisi aliqua commemoratio fieri debeat. Alia omnia dicuntur, ut in propriis Missis assignatum est. Quando dici debeat,* Gloria in excelsis, *et* Credo, *inferiùs ponitur in propriis Rubricis.*

II. DE SEMIDUPLICI ET SIMPLICI.

Missa de Semiduplici dicitur quando in Kalendario ponitur haec vox, Semiduplex. *Praeterea in Dominicis, et diebus infra Octavas. In Semiduplicibus tam Festis, quàm Dominicis, et infra Octavas, dicuntur plures Orationes, ut infrà dicetur in Rubrica de Orationibus. Infra Octavam dicitur Missa sicut in die Festi, nisi propriam Missam habuerit: in Dominicis verò, sicut in propriis locis assignatur. De Simplici dicitur Missa sicut de Semiduplici, ut suis locis ponitur.*

III. DE FERIA, ET VIGILIA.

1.-*Missa de Feria dicitur quando non occurrit Festum vel Octava, vel Sabbatum, in quo fiat Officium beatae Ma-*

riae. In Feriis tamen Quadragesimae, Quatuor Temporum, Rogationum, et Vigiliarum, etiamsi Duplex, vel Semiduplex Festum, vel Octava occurrat, in Ecclesiis Cathedralibus, et Collegiatis cantantur duae Missae; una de Festo post Tertiam, alia de Feria post Nonam.

2.-*In Vigiliis autem, et Feriis Quatuor Temporum, vel Feria secunda Rogationum, quae veniunt infra Octavam, Missa dicitur de Vigilia, vel Feriis supradictis, cum commemoratione Octavae: praeterquam infra Octavam Corporis Christi, in qua in Ecclesiis Cathedralibus, et Collegiatis cantantur duae Missae, una de Octava post Tertiam, alia de Vigilia post Nonam; in Missis autem privatis dicitur Missa de Octava, cum commemoratione Vigiliae. Si autem in die Vigiliae, vel praedictis Feriis fiat Officium de aliquo Festo, tunc dicitur Missa de Festo cum commemoratione Octavae, et Vigiliae, vel Feriarum praedictarum. Quòd si Vigilia occurrat in die alicuius Festi ex maioribus primae classis, in Missa non fit commemoratio de ea, sicut nec in Officio.*

3.-*Si festum habens Vigiliam celebretur Feria secunda, Missa Vigiliae dicitur in Sabbato, sicut etiam de ea fit Officium: exceptâ Vigiliâ Nativitatis Domini, et Epiphaniae.*

4.-*Missa Vigiliae in Adventu occurrentis, dicitur cum commemoratione Feriae Adventûs, licèt de ea non sit factum Officium: Vigiliâ Nativitatis exceptâ.*

5.-*Si in Quadragesima, et Quatuor Temporibus occurrat Vigilia, dicatur Missa de Feria cum commemoratione Vigiliae.*

6.-*Tempore Paschali non dicitur Missa de Vigilia, nisi in Vigilia Ascensionis, quae tamen non ieiunatur, sicut nec Vigilia Epiphaniae.*

IV. DE MISSIS VOTIVIS SANCTAE MARIAE, ET ALIIS.

1.-*In Sabbatis non impeditis Festo Duplici, vel Semiduplici, Octavâ, Vigiliâ, Feriis Quadragesimae vel Quatuor Temporum, vel Officio alicuius Dominicae, quae supersit, in praecedens Sabbatum translato, dicitur Missa de*

Sancta Maria secundùm varietatem temporum, ut in fine Missalis ponitur.

2.-*In Adventu autem, licèt Officium non fiat de Sancta Maria in Sabbato, dicitur tamen Missa principalis de ea, cum commemor. de Adventu, nisi fuerint Quatuor Tempora, vel Vigilia, ut suprà.*

3.-*Aliis diebus infra Hebdomadam, quando Officium fit de Feria, et non est resumenda Missa Dominicae praecedentis, quae fuerit impedita (exceptis Feriis Adventûs, Quadragesimae, Quatuor Temporum, Rogationum, et Vigiliarum) dici potest aliqua ex Missis Votivis, etiam in principali Missa, quae vocatur Conventualis secundùm ordinem dierum in fine Missalis assignatum, cum commemoratione Feriae, de qua factum est Officium. Quae tamen Missae, et omnes aliae Votivae, in Missis privatis dici possunt pro arbitrio Sacerdotum, quocumque die Officium non est Duplex, aut Dominica, cum commemoratione eius, de quo factum est Officium, et commemorationem item festi Simplicis, si de aliquo occurrat eo die fieri commemorationem in Officio. Id verò passim non fiat, nisi rationabili de causa. Et quoad fieri potest, Missa cum Officio conveniat.*

V. DE MISSIS DEFUNCTORUM.

1.-*Primâ die cuiusque mensis (extra Adventum, Quadragesimam, et tempus Paschale) non impeditâ Officio Duplici, vel Semiduplici, dicitur Missa principalis generaliter pro defunctis Sacerdotibus, benefactoribus, et aliis. Si verò in ea fuerit festum Simplex, vel Feria quae propriam habeat Missam, aut resumenda sit Missa Dominicae praecedentis, quae fuit impedita, et infra Hebdomadam non occurrat alius dies in quo resumi possit: in Ecclesiis Cathedralibus et Collegiatis dicantur duae Missae, una pro Defunctis, alia de festo Simplici, vel Feria praedicta. Sed in Ecclesiis non Cathedralibus nec Collegiatis dicatur Missa de die cum commemoratione generaliter pro Defunctis.*

2.-*Praeterea Feria secunda cuiusque Hebdomadae, in qua Officium fit de Feria, Missa principalis dici potest*

pro Defunctis. Si autem fuerit propria Missa de Feria, vel de Festo Simplici, vel resumenda sit Missa Dominicae praecedentis ut suprà, in Missa de die fiat commemoratio (ut dictum est) pro Defunctis. Excipitur tamen Quadragesima, et totum tempus Paschale, et quando per annum Officium est Duplex, vel Semiduplex: quibus temporibus non dicitur Missa Conventualis pro Defunctis (nisi in die Depositionis Defuncti, et in Anniversario pro Defunctis), neque pro eis fit commemoratio. Missae autem privatae pro Defunctis quocumque die dici possunt, praeterquam in Festis Duplicibus, et Dominicis diebus.

3.-*In die Commemorationis omnium Defunctorum, et in die Depositionis, et in Anniversario Defuncti, dicitur una tantùm Òratio: et similiter in die Tertia, Septima, Trigesima, et quandocumque pro Defunctis solemniter celebratur, in aliis Missis, plures, ut de Feriis, et Simplicibus dicetur infrà in Rubrica de Orationibus.*

4.-*Sequentia pro Defunctis dicitur in die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum, et Depositionis Defuncti, et quandocumque in Missa dicitur una tantùm Oratio: in aliis autem Missis pro Defunctis, dicatur ad arbitrium Sacerdotis.*

VI. DE TRANSLATIONE FESTORUM.

In dicendis Missis servetur ordo Breviarii de Translatione Festorum Duplicium, et Semiduplicium, quando maiori aliquo Festo, seu Dominicâ impediuntur. In Ecclesiis autem ubi Titulus est Ecclesiae, vel concursus populi ad celebrandum Festum quod transferri debet, possunt cantari duae Missae, una de die, alia de Festo: exceptâ Dominicâ primâ Adventûs, Feriâ quartâ Cinerum, Dominicâ primâ Quadragesimae, Dominicâ Palmarum cum tota Hebdomada maiori, Dominicâ Resurrectionis, et Dominicâ Pentecostes cum duobus diebus sequentibus, die Nativitatis Domini, Epiphaniae, Ascensionis, et Festo Corporis Christi.

VII. DE COMMEMORATIONIBUS.

1.-*Commemorationes in Missis fiunt sicut in Officio. De Festo simplici fit commemoratio in Missa, quando de eo in Officio facta est commemoratio in primis Vesperis. Quando autem de eo fit commemoratio tantùm ad Laudes, in Missa solemni non fit commemoratio de eo, sed in Missis tantùm privatis. Excipitur Dominica Palmarum, et Vigilia Pentecostes, in quibus nulla fit commemoratio etiam in Missis privatis de festo Simplici occurrente, licèt facta sit in Officio. De Dominica fit commemoratio quando in ea agitur de festo Duplici. De Octava fit commemoratio, quando infra Octavam celebratur aliquod Festum, nisi illud festum fuerit de exceptuatis in Rubrica Breviarii de commemorationibus. Item quando infra Octavam fit de Dominica.*

2.-*De Feria fit commemoratio in Adventu, Quadragesima, Quatuor Temporibus, Rogationibus, et Vigiliis, quando Missa dicenda est de festo illis temporibus occurrente. Sed in Ecclesiis Cathedralibus, et Collegiatis, ubi plures Sacerdotes quotidie celebrant, in Feriis, Rogationibus, et Vigiliis praedictis, quae habent Missas proprias, dicuntur duae Missae, una de Festo, alia de Feria, Rogationibus, et Vigilia, absque ulla utrorumque commemor. In Festis tamen maioribus primae Classis nihil fit de Vigilia occurrente, ut dictum est suprà.*

3.-*Quando infra Hebdomadam dicuntur Missae votivae, post primam Orationem semper dicatur Oratio eius, de quo fit Officium, ut suprà explicatum est in propria Rubrica.*

4.-*Quando fit commemor. de Feria Quatuor Temp. pro Feriae commem. dicitur prima Oratio, quae concordat cum Officio.*

5.-*In faciendis commemor. servetur ordo ut in Breviario. De Dominica, ante diem infra Octavam: de die infra Octavam, ante Ferias praedictas: de Feriis praedictis, ante festum Simplex: de festo Simplici, ante Orationes quae secundo, vel tertio loco dicendae assignantur, et haec dicantur ante Orationes Votivas, in quibus Votivis serve-*

tur deinde dignitas Orationum, ut de sancta Trinitate, de Spiritu Sancto, de Sacramento, de sancta Cruce ante Votivam de B. Maria, et de Angelis, et de S. Ioanne Baptista ante Apostolos, et similiter in aliis.

6.-*Si facienda sit commemoratio pro Defunctis, semper ponitur penultimo loco. In Missis autem Defunctorum nulla fit commemoratio pro vivis, etiamsi Oratio esset communis pro Vivis, et Defunctis.*

7.-*Quando dicuntur plures Orationes, prima tantùm et ultima cum sua conclusione terminantur; et ante primam et secundam Orationem tantùm dicitur* Oremus, *ante primam dicitur etiam* Dominus vobiscum.

8.-*Cum verò dicuntur plures Orationes, et una Oratio eadem sit cum alia ibidem dicenda, Oratio huiusmodi, illa scilicet quae eadem est, non aliae, commutetur cum alia de Communi, vel Proprio, quae sit diversa. Idem servetur in Secretis, et Orationibus post Communionem.*

VIII. DE INTROITU, KYRIE ELEISON, ET GLORIA IN EXCELSIS.

1.-*Introitus semper eodem modo dicitur cum* Gloria Patri, *ut in Ordinario, praeterquam tempore Passionis, et in Missis Defunctorum, ut etiam ibi annotatum est.*

2.-Kyrie eleison, *dicitur novies post introitum alternatim cum ministro, idest, ter* Kyrie eleison, *ter* Christe eleison, *ter* Kyrie eleison.

3.-Gloria in excelsis, *dicitur quandocumque in Matutino dictus est Hymnus,* Te Deum, *praeterquam in Missa Feriae quintae in Coena Domini, et Sabbati sancti, in quibus* Gloria in excelsis, *dicitur, quamvis in Officio non sit dictum,* Te Deum.

4.-*In Missis Votivis non dicitur, etiam tempore Paschali, vel infra Octavas, nisi in Missa B. Mariae in Sabbato, el Angelorum: et nisi Missa Votiva solemniter dicenda sit pro re gravi, vel pro publica Ecclesiae causa, dummodo non dicatur Missa cum paramentis violaceis. Neque dicitur in Missa Defunctorum.*

IX. DE ORATIONIBUS.

1.-*In festis Duplicibus dicitur una tantùm Oratio, nisi facienda sit aliqua commemoratio, ut dictum est suprà.*

2.-*In festis Semiduplicibus occurrentibus ab Octava Pentecostes usque ad Adventum, et à Purificatione usque ad Quadragesimam, dicitur secunda Oratio,* A cunctis, *tertia ad libitum.*

3.-*In festis Semiduplicibus occurrentibus ab Octava Epiphan. usque ad Purificat. dicitur secunda Oratio,* Deus, qui salutis, *tertia* Ecclesiae, *vel pro Papa,* Deus omnium fidelium.

4.-*In festis Semiduplicibus, à Feria* IV *Cinerum usque ad Dominicam Passionis, secunda Oratio de Feria, tertia,* A cunctis.

5.-*In Semidupl. à Dominica Passionis usque ad Dominicam Palmarum, secunda Oratio de Feria, tertia* Ecclesiae, *vel pro Papa.*

6.-*In festis Semiduplicibus ab Octava Paschae usque ad Ascensionem, secunda Oratio de sancta Maria,* Concede nos, *tertia* Ecclesiae, *vel pro Papa.*

7.-*In festis Semiduplicibus infra Octavas occurrentibus, secunda Oratio dicitur de Octava, tertia, quae secundo loco infra Octavam ponitur.*

8.-*Infra Octavas Paschae, et Pentecostes in Missa de Octava dicuntur duae tantùm Orationes, una de die, alia* Ecclesiae, *vel pro Papa.*

9.-*Infra alias Octavas, et in Vigiliis, quae ieiunantur (exceptâ Vigiliâ Nativitatis Domini, et Pentecostes), dicuntur tres Orationes, una de die, secunda de S. Maria, tertia* Ecclesiae, *vel pro Papa. Sed infra Octavas S. Mariae, et in Vigilia, et infra Octavam Omnium Sanctorum, secunda Oratio dicitur de Spiritu Sancto,* Deus, qui corda, *tertia* Ecclesiae, *vel pro Papa.*

10.-*In Dominicis infra Octavas occurrentibus dicuntur duae Orationes, una de Dominica, secunda de Octava: et in die Oct. dicitur una tantùm Oratio, nisi facienda sit aliqua commem.*

11.-*In Dominicis Orationes dicuntur tres, ut in Ordinario assignantur, quibusdam exceptis, ut suis etiam locis notatur.*

12.-*In festis Simplicibus, et Feriis per annum, nisi aliter in propriis locis notetur, dicuntur tres, ut in Semiduplicibus, aut quinque: possunt etiam dici septem ad libitum.*

13.-*In Feriis Quat. Temp. et ubi plures leguntur Lectiones, huiusmodi plures Orationes dicuntur post ultimam Orationem ante Epistolam, ut suis locis in proprio Missarum de Tempore.*

14.-*In Missis votivis, quando solemniter dicuntur pro re gravi, vel pro publica Ecclesiae causa, dicitur una tantùm Oratio: sed in Missa pro gratiarum actione additur alia Oratio, ut in proprio loco notatur. In aliis autem dicuntur plures, ut in festis Simplicibus.*

15.-*In votivis B. Mariae secunda Oratio dicitur de Officio illius diei, et tertia de Spiritu Sancto: sed in Sabbato quando de ea factum est Officium, secunda Oratio erit de Spiritu Sancto, tertia* Ecclesiae, *vel pro Papa. In votivis de Apostolis, quando ponitur Oratio* A cunctis, *eius loco dicitur Oratio de sancta Maria,* Concede nos.

16.-*Si cùm plures dicuntur Orationes, occurrat fieri commemorationem alicuius Sancti, ea ponitur secundo loco, et tertia Oratio dicitur, quae aliàs secundo loco dicenda erat.*

17.-*In conclusione Orationum hic modus servatur. Si Oratio dirigatur ad Patrem, concluditur,* Per Dominum nostrum, *etc. Si ad Filium,* Qui vivis et regnas cum Deo Patre. *Si in principio Orationis fiat mentio Filii, concluditur,* Per eumdem Dominum nostrum. *Si in fine Orationis eius fiat mentio,* Qui tecum vivit. *Si facta sit mentio Spiritus Sancti, in conclusione dicitur,* in unitate eiusdem Spiritus Sancti, *etc. Alia quoque in dicendis Orationibus serventur, quae superiùs in Rubrica de Commemorationibus dicta sunt.*

X. DE EPISTOLA, GRADUALI, ALLELUIA, ET TRACTU, AC DE EVANGELIO.

1.-*Post ultimam Orationem dicitur* Epistola, *quâ finitâ, à Ministris respondetur,* Deo gratias. *Et similiter quando leguntur plures Lectiones, post singulas dicitur,* Deo gratias, *praeterquam in fine quintae Lectionis Danielis in Sabbatis Quatuor Temporum, et in fine Lectionum Feriae sextae in Parasceve, et Sabbati sancti.*

2.-*Post Epistolam dicitur* Graduale, *quod semper dicitur praeterquam Tempore Paschali, cuius loco tunc dicuntur duo versus, ut habetur in Rubrica in Sabbato in Albis.*

3.-*Post* Graduale, *dicuntur duo* Alleluia, *deinde versus, et post versum unum Alleluia. Tempore Paschali, quando non dicitur Graduale, dicitur aliud* Alleluia *post secundum versum : et quando dicitur* Sequentia, *non dicitur post ultimum versum, sed post* Sequentiam.

4.-*A Septuagesima usque ad Sabbatum sanctum non dicitur* Alleluia, *neque dicitur in Missis de Feria in Adventu, Quatuor Temporibus, et Vigiliis quae ieiunantur, exceptis Vigiliâ Nativitatis Domini, si venerit in Dominica, et Vigiliâ Paschae, et Pentecostes. Nec dicitur in Festo SS. Innocentium, nisi venerit in Dominica.*

5.-*A Septuagesima usque ad Pascha, eius loco dicitur* Tractus, *qui Tractus praedicto tempore in aliquibus Feriis non dicitur, ut suis locis ponitur : nec dicitur in Feriis à Septuagesima usque ad Quadragesimam, quando repetitur Missa Dominicae.*

6.-*Dicto* Graduali, *seu* Alleluia, *seu* Tractu, *dicitur* Evangelium. *Et in principio Evangelii dicitur,* Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. *Deinde,* Sequentia sancti Evangelii secundùm N. ℟. Gloria tibi Domine. *In fine Evangelii à Ministro respondetur,* Laus tibi Christe, *quod etiam dicitur in fine illius partis passionis, quae legitur in tono Evangelii, praeterquam in Parasceve. Posteà si dicendum est, dicitur* Credo.

XI. DE SYMBOLO.

Symbolum dicitur post Evangelium in omnibus Dominicis per annum, etiamsi in illis fiat de Festo, in quo alias non diceretur, vel Dominica vacet. In tribus Missis de Nativitate Domini, et deinceps usque ad Oct. B. Ioannis Apostoli inclusivè. In Epiph. et per Oct. Feria v *in Coena Domini. In Paschate Resurrectionis, et per Oct. In Ascensione Domini, et per Octavam. In Pentecoste, et per Octavam. In festo Corporis Christi, et per Octavam. In omnibus Festis B. Mariae, et per Octavam. In festis duodecim Apostolorum et Evangelistarum et per Oct. in utraque Cathedra S. Petri, et in festo S. Petri ad Vincula, in festis Conversionis et Commemorationis S. Pauli Apostoli. In festo S. Ioannis ante Portam Latinam. In festo S. Barnabae Apostoli. In festis Inventionis, et Exaltationis S. Crucis. In Transfiguratione Domini. In festis Angelorum. In festo S. Mariae Magdalenae. In festis Quatuor Doctorum, videlicet, Gregorii, Ambrosii, Augustini, et Hieronymi: addito festo S. Thomae de Aquino, et S. Bonaventurae. Item in festis Doctorum Athanasii, Basilii, Gregorii Nazianzeni, et Ioannis Chrysostomi. In die Oct. S. Ioannis Baptistae, et S. Laurentii. In festo Omnium Sanctorum, et per Oct. in Dedicationibus S. Salvatoris, et SS. Apostolorum Petri et Pauli. In Anniversario Dedicationis propriae Ecclesiae, et per Oct. in die Consecrationis Ecclesiae, vel Altaris. In festis SS. quibus dedicata est Ecclesia, et ubi habetur Corpus, vel insignis Reliquia Sancti, de quo agitur. In die Creationis, et Coronationis Summi Pontificis, et in Anniversario eiusdem diei. In die, et Anniversario electionis, et consecrationis Episcopi. Item in omnibus Festis, quae in Dominicis, et infra Octavas celebrantur: in quibus ratione Dominicae, et Octavae dici debet. Item in festo Patroni alicuius loci, vel Tituli Ecclesiae (non autem alicuius Capellae vel Altaris) et in Festis principalibus Ordinum, et per eorum Octavas, in Ecclesiis tantùm illius Ordinis. Item dicitur* Credo, *in Missis votivis, quae solemniter pro re gravi,*

vel pro publica Ecclesiae causa celebrantur, etiam si dicantur in Paramentis violaceis in Dominica.

XII. DE OFFERTORIO, SECRETIS, PRAEFATIONIBUS, ET CANONE.

1.-*Post Symbolum, vel si non sit dicendum, post Evangelium dicitur,* Dominus vobiscum, Oremus, *deinde* Offertorium, *postea fit oblatio cum Orationibus, ut in ordine Missae. Quâ oblatione factâ, dicuntur* Orationes secretae, *secundùm numerum Orationum, quae clarâ voce in principio dictae sunt: sed ante primam Orationem, non dicitur* Dominus vobiscum, *nec aliquid aliud, sed dicto,* Suscipiat Dominus sacrificium, *absolutè dicuntur, neque etiam ante secundam Orationem dicitur,* Oremus. *Terminatur autem prima, et ultima Oratio, ut dictum est suprà in Rubrica de Orationibus: et secretò dicuntur usque ad illa verba in conclusione,* Per omnia saecula saeculorum, *quae clara voce proferuntur, et incipitur* Praefatio.

2.-*Praefationes autem dicuntur, ut in ordine Missae annotatum est: et quae in Quadragesima, tempore Passionis, et Paschali et infra Octavas propriae assignantur, dicuntur etiam in Dominicis et Festis, quae illis temporibus celebrantur; nisi illa Festa propriam Praefationem habeant.*

3.-*Si infra Octavam alicuius festi, quod habet Praefationem propriam, occurrat Festum ex maioribus non habens propriam Praefationem, dicitur Praefatio de Octava, quamvis de ea nulla fiat commemoratio in Missa.*

4.-*In Missis votivis dicitur etiam Praefatio propria, si propriam habeant: si verò non habuerint, dicitur Praefatio de Tempore, vel Oct. infra quam contigerit huiusmodi Missas celebrari: alioquin Praefatio communis. Et quando aliqua Missa votiva pro causa publica solemniter celebratur, dicitur in cantu solemni, ut in Duplicibus. In Missis Defunctorum quocumque tempore, semper dicitur Praefatio communis.*

5.-*Post Praefationem incipitur* Canon Missae, *secretò:*

in quo serventur omnia ut in Ordine Missae. Ubi verò infra actionem, Communicantes, *et* Hanc igitur, *vel alia variari contingit, suo loco in propriis Missis adnotatur.*

XIII. DE COMMUNIONE, ORATIONIBUS POST COMMUNIONEM, ITE MISSA EST, VEL BENEDICAMUS DOMINO, DE BENEDICTIONE, ET EVANGELIO S. IOANNIS.

1.-*Expleto Canone, et aliis omnibus usque ad Communionem, eâ peractâ, dicitur* Communio, *et* Orationes post Communionem, *eodem modo et ordine, ut in principio Missae: et repetito,* Dominus vobiscum, *dicitur,* Ite, missa est, *vel* Benedicamus Domino, *pro temporis ratione:* Ite missa est, *dicitur quandocumque dictum est,* Gloria in excelsis. *Cùm non dicitur, eius loco dicitur,* Benedicamus Domino. ℟. Deo gratias. *In Missis Defunctorum dicitur,* Requiescant in pace. ℟. *Amen.*

2.-*Dicto Placeat, datur Benedictio, quae à Celebrante semper datur in Missa, praeterquam in Missis Defunctorum. Deinde legitur Evangelium sancti Ioannis,* In principio, *praemisso* Dominus vobiscum, *et* Initium, *ut moris est: quod Evangelium numquam praetermittitur in Missa, nisi quando fit de festo in aliqua Dominica, vel Feria, quae habet Evangelium proprium quod legitur eius loco. Excipitur Dominica* IV *Adventûs, cuius Evangelium non legitur in fine Missae, quando in ea occurrit Vigilia Nativ. Domini, quia nec in Officio lectum est. In tertia Missa de die Nativ. Domini legitur in fine Evangelium de Epiphania,* Cùm natus esset Iesus. *Et in Dominica Palmarum in Missis privatis legitur Evangelium quod ponitur in benedictione Palmarum, quod etiam lectum est in Officio. In Vigiliis, quae occurrunt in Quadragesima, vel Quatuor Temporibus, non legitur Evangelium Vigiliae in fine Missae. Et similiter in Missis Votivis numquam legitur in fine aliud Evangelium, nisi S. Ioannis.*

XIV. DE ORDINANDA MISSA EX SUPRADICTIS RUBRICIS.

Supradictis Rubricis cognitis, si quis velit ordinare

Missam diei, recurrat ad Ordinarium Missarum de Tempore, vel de Sanctis, secundùm qualitatem Officii. Si proprium non habeat, recurrat ad Commune Sanctorum. Si de Feria agendum sit, et propria Missa non fuerit de Feria, dicatur Missa praecedentis Dominicae, omissis Gloria in excelsis et Symbolo, *praeterquam Temp. Pasch. in quo semper dicitur* Gloria in excelsis, ut suprà, *exceptâ Missâ Rogationum: et in Adventu praetermittitur* Alleluia *post* Graduale, *cum suo Versu. Si dicenda sit Missa Votiva, requiratur post Commune Sanctorum suo loco. Si plures Orationes dicendae sint, requirantur post Missas Votivas, suo loco de singulis rebus singulae. Si pro Defunctis dicenda sit Missa, habetur post Missas Votivas, cum Collectis diversis circa finem Missalis. Ordo totius Missae, cum Praefationibus, Canone, et aliis dicendis, habetur suo loco cum Proprio Missarum de Tempore.*

XV. DE HORA CELEBRANDI MISSAM.

1.-*Missa privata saltem post Matutinum, et Laudes quâcumque horâ ab Aurora usque ad Meridiem dici potest.*

2.-*Missa autem Conventualis, et solemnis sequenti ordine dici debet. In festis Duplicibus, et Semiduplicibus, in Dominicis, et infra Oct. dictâ in Choro Horâ Tertiâ. In festis Simplicibus, et in Feriis per annum dictâ Sextâ. In Adventu, Quadragesima Quatuor Temporibus etiam infra Octavam Pentecostes, et Vigiliis, quae ieiunantur, quamvis sint dies solemnes, Missa de tempore debet cantari post Nonam.*

3.-*Missa autem Defunctorum dici debet post Primam diei, ubi verò dicuntur eorum Vigiliae manè post Matutinum diei, dictis huiusmodi Vigiliis cum Laudibus, immediatè dici potest Missa pro Defunctis. Sed in die Commemorationis omnium fidelium Defunctorum Missa Conventualis dicitur post Nonam, quia eo die est principalis. In die autem Depositionis Defuncti, vel Tertio, Septimo, Trigesimo, aut Anniversario solemni, in quo fit concursus populi, poterit similiter dici ultimo loco post Nonam.*

4.-*Excipiuntur ab hoc ordine dicendi Missam Conventualem, Missae in Nativitate Domini, quarum prima di-*

citur post mediam noctem, finito Te Deum laudamus *in Matutino; secunda in Aurora, dictis Laudibus, et Primâ; tertia verò in die post Tertiam, vel ubi aliter ex dispensatione Apostolica disponatur.*

5.-*Missae Votivae, quia non correspondent Officio, si solemniter celebrentur pro re gravi, vel publica Ecclesiae causa cum populi frequentia, dicantur post Nonam.*

XVI. DE HIS QUAE CLARA VOCE AUT SECRETO DICENDA SUNT IN MISSA.

1.-*In Missa privata clarâ voce dicitur* Antiphona, *et* Psalmus *ad* Introitum, Confessio, *et quae sequuntur, exceptâ Oratione,* Aufer à nobis, *et* Oramus te Domine per merita Sanctorum tuorum, *etc. Item,* Introitus, Kyrie eleison, Gloria in excelsis, Dominus vobiscum, Oremus, Flectamus genua, Levate, Oratio, *vel* Orationes, Prophetiae, Epistola, Graduale, Versus, Tractus, Sequentiam, Evangelium, Credo, Offertorium, Orate fratres, *solùm haec duo verba,* Praefatio, Nobis quoque peccatoribus, *solùm haec tria verba. Item,* Per omnia saecula saeculorum, *etc. cum* Pater noster, Per omnia saecula saeculorum, *cum* Pax Domini, Agnus Dei, Domine non sum dignus, *haec quatuor verba tantùm,* Communio, Oratio, *vel* Orationes post Communionem, Humiliate capita vestra Deo, Ite missa est, *vel* Benedicamus Domino, *vel* Requiescant in pace, Benedictio, *et Evangelium* In principio, *vel aliud Evangelium. Alia omnia dicuntur secretò.*

2.-*Sacerdos autem maximè curare debet, ut ea quae clarâ voce dicenda sunt, distinctè et appositè proferat, non admodum festinanter, ut advertere possit quae legit; nec nimis morosè, ne audientes taedio afficiat: neque etiam voce nimis elatâ, ne perturbet alios, qui fortasse in eadem Ecclesia tunc temporis celebrant, neque tam submissâ ut à circumstantibus audiri non possit, sed mediocri, et gravi, quae et devotionem moveat, et audientibus ita sit accommodata, ut quae leguntur, intelligant. Quae verò secretè dicenda sunt, ita pronuntiet, ut et ipsemet se audiat, et à circumstantibus non audiatur.*

3.-*In Missa solemni quando dici debent à Celebrante,* Gloria in excelsis, *et* Credo, *intonantur, et cantantur* Dominus vobiscum, *et Orationes ante Epistolam,* Dominus vobiscum, Oremus, *ante Orationes et ante Offertorium,* Praefatio, Per omnia saecula saeculorum, *cum* Pater noster, Per omnia saecula saeculorum, *cum* Pax Domini, *et* Orationes post Communionem. *Alia quae in Missa privata dicuntur clarâ voce, et in Missa solemni à Celebrante dicuntur submissâ voce.*

XVII. DE ORDINE GENUFLECTENDI, SEDENDI, ET STANDI IN MISSA PRIVATA, ET SOLEMNI.

1.-*In Missa privata Sacerdos genuflectit, quando legit Evangelium sancti Ioannis,* In principio, *ad illa verba,* Et Verbum caro factum est, *et in Evangelio Epiphaniae,* Cum natus esset Iesus, *ad illa verba,* Et procidentes adoraverunt eum. *Item in Evangelio Feriae* IV *post Dominicam quartam Quadragesimae, ad illa verba in fine,* Et procidens adoravit eum. *Item genuflectit Dominicâ Palmarum, et in Missis de Cruce ad illa verba in Epistola,* In nomine Iesu omne genu flectatur, *etc., et quando legitur Passio, ad illa verba,* expiravit, *vel* emisit spiritum, *ut suis locis notatur. Item genuflectit, cùm dicit,* Flectamus genua. *Item quando in Quadragesima dicit in Tractu,* ℣. Adiuva nos, Deus, *etc., et in omnibus Missis de Spiritu Sancto, cùm dicit* ℣. Veni Sancte Spiritus, reple, *etc. Item quando Sacramentum in Altari discoopertum apparet, genuflectit quoties ante illud transit in medio Altaris, et quandocumque in ordine Missae, et in ritu servando in celebratione Missae notatur, quòd debeat genuflectere.*

2.-*Circumstantes autem in Missis privatis semper genua flectunt, etiam tempore Paschali, praeterquam dum legitur Evangelium.*

3.-*In Missa solemni Celebrans genuflectit ad omnia supradicta, praeterquam ad* Flectamus genua, *et tunc ipse solus stat, Diaconus verò, et Subdiaconus, et omnes alii genuflectunt. Ad Versum verò,* Adiuva nos, Deus, *et ad*

Versum, Veni Sancte Spiritus, *etc., genuflectit usque ad finem. Item genuflectit in die Annuntiationis beatae Mariae, et in tribus Missis Nativitatis Domini, quando cantatur in Choro,* Et incarnatus est, *etc. Aliis diebus si sedeat cum cantantur ea verba, non genuflectit, sed caput tantùm profundè inclinat apertum: si non sedet, genuflectit.*

4.-*Ministri semper genuflectunt cum Celebrante, praeterquam Subdiaconus tenens librum ad Evangelium, et Acolythi tenentes candelabra, qui tunc non genuflectunt. Et cùm Diaconus cantat illa verba ad quae est genuflectendum, ipse versus librum, Celebrans, et omnes alii versus Altare genuflectunt.*

5.-*In Choro genuflectitur ab iis, qui non sunt Praelati, ad Confessionem cum suo Psalmo. In Missis autem Feriarum Adventûs, Quadragesimae, Quat. Temp. et Vigiliarum, quae ieiunantur, ac in Missis Defunctorum, genuflectunt omnes etiam ad Orationes, et dicto per Celebrantem,* Sanctus, *usque ad* Pax Domini, *et ad* Orationes post Communionem, *et* Super populum, *exceptâ Vigiliâ Paschae, et Pentecostes, ac Nativit. Domini, et Quatuor Temporibus Pentecostes. Et similiter ab omnibus genuflectitur, quando elevatur Sacramentum.*

6.-*In Missa item solemni Celebrans medius inter Diaconum, et Subdiac. sedere potest à cornu Epistolae iuxta Altare cùm cantatur* Kyrie eleison, Gloria in excelsis, *et* Credo, *alio tempore stat ad Altare, vel genuflectit, ut suprà.*

7.-*In Choro non sedent, qui actu cantant; reliqui autem possunt sedere quando Celebrans sedet, et praetereà dum cantatur* Epistola, *et* Prophetiae, Graduale, Tractus, *vel* Alleluia, *cum* Versu *ac* Sequentia *et ab* Offertorio, *usque ad incensationem Chori, et si non incensantur usque ad* Praefationem, *et ad* Antiphonam, *et dicitur* Communio, *ad alia, stant, vel genuflectunt, ut suprà.*

XVIII. DE COLORIBUS PARAMENTORUM.

1.-*Paramenta Altaris, Celebrantis, et Ministrorum debent esse coloris convenientis Officio, et Missae diei, se-*

cundùm usum Romanae Ecclesiae : quae quinque coloribus uti consuevit, Albo, Rubeo, Viridi, Violaceo, et Nigro.

2.-Albo colore utitur à Vesperis Vigiliae Nativitatis Domini, usque ad Oct. Epiph. inclusivè, exceptis Festis Martyrum, quae infra eam veniunt. In festo SS. Nominis Iesu. Feriâ v in Coena Domini, et Sabbato sancto in Officio Missae, et ab illo die usque ad Sabbatum in Vigilia Pentec. ad Nonam, in Offic. de Tempore, praeterquam in Missa Litaniarum, et Rogationum. In festo SS. Trinitatis. In festo Corporis Christi. In festo Transfigurationis Domini. In festis B. M. Virginis, praeterquam in benedictione Candelarum, et Processione, quae fit in festo Purificationis eiusdem. In festis Angelorum. In Nativitate S. Ioannis Baptistae. In principali festo S. Ioannis Evangelistae, quod celebratur infra Oct. Nativit. Domini. In utraque Cathedra S. Petri Romae. In festo S. Petri ad Vincula. In Conversione S. Pauli. In festo Omnium Sanctorum. In festis Confessorum Pontificum, et non Pontificum, et Doctorum. In festis SS. Virginum non Martyrum, et nec Virginum, nec Martyrum. In Dedicatione, et Consecratione Ecclesiae, vel Altaris, ac in Consecratione Summi Pontificis, et in Anniversario Creationis, et Coronationis eiusdem, et Electionis, et Consecrationis Episcopi. Item per Octavas praedictorum Festorum, quae Octavas habent, quando dicitur Missa de Octava, et in Dominicis infra eas occurrentibus, quando in eis fit Offic. de Dominica, praeterquam in illis Dominicis, quibus tributus est color Violaceus. In Missis Votivis supradictorum Festorum, quocumque tempore dicantur; et in Missa pro Sponso, et Sponsa.

3.-Rubeo colore utitur à Vigilia Pentec. in Missa usque ad Sabbatum sequens finitâ Nonâ in Missa. In festis S. Crucis. In Decollatione S. Ioannis Baptistae. In natali Apostolorum Petri et Pauli, et in festis aliorum Apostolorum (exceptis festo principali S. Ioannis Evang. post Nativitatem, et festis Conversionis S. Pauli, et Cathedrae S. Petri, et eius Vinculorum). In festo S. Ioannis ante portam Latinam. In Commemoratione S. Pauli Apostoli. In festis

Martyrum, excepto festo SS. Innocentium, quando non venerit in Dominica; si autem in Dominica venerit, utitur Rubeo: in eius verò de Octava semper utitur Rubeo, quocumque die occurrat. In festis SS. Virginum Martyrum, et Martyrum non Virginum. Item per Octavas praedictorum Festorum, quae Octavas habent, quando fit de Octava, et in Dominicis infra eas Octavas occurrentibus, eodem modo ut dictum est suprà de colore Albo. Item in Missis votivis supradictorum Festorum, et in Missa pro eligendo Summo Pontifice.

4.–Viridi colore utitur ab Octava Epiphaniae usque ad Septuagesimam, et ab Octava Pentecostes usque ad Adventum exclusivè, in Officio de Tempore, exceptâ Dominicâ Trinitatis, ut suprà, ac exceptis Dominicis infra Octavas occurrentibus, in quibus color Octavarum servatur: exceptis etiam Vigiliis, et Quatuor Temporibus, ut infrà.

5.–Violaceo colore utitur à prima Dominica Adventûs in primis Vesperis usque ad Missam Vigiliae Nativitatis Domini inclusivè: et à Septuagesima usque ad Sabbatum sanctum ante Missam inclusivè, in Officio de Tempore, exceptâ Feriâ v *in Coena Domini, in qua utitur Albo: et Feriâ* vi *in Parasceve, in qua utitur Nigro, ut infrà, et benedictione Cerei in Sabbato sancto, in qua Diaconus illius Praefationem dicens, solus utitur Albo: eâ autem finitâ, Violaceo ut priùs. Item in Vigilia Pentecostes ante Missam à prima Prophetia usque ad benedictionem Fontis inclusivè. In Quatuor Temporibus, et Vigiliis, quae ieiunantur, exceptis Vigiliâ, et Quatuor Temporibus Pentecostes. In Missa Litaniarum, in die S. Marci Evangelistae, et Rogationum, et in Processionibus, quae his diebus fiunt. In festo SS. Innocentium, quando non venerit in Dominica. In benedictione Candelarum in die Purificationis beatae Mariae, et in benedictione Cinerum ac Palmarum, et in ipsa Dominica in Palmis, et in eorumdem, ac generaliter in omnibus Processionibus: exceptis Processionibus SS. Sacramenti, et quae fiunt in diebus solemnibus, vel pro gratiarum actione. In Missis de Passione Domini, Pro quacumque necessitate, Pro*

peccatis, Pro infirmis, et Ad postulandam gratiam benè moriendi, Ad tollendum schisma, Contra Paganos, Tempore belli, Pro pace, Pro vitanda mortalitate, Pro iter agentibus, et Pro infirmis.

6.-*Nigro colore utitur Feria* VI *in Parasceve, et in omnibus Officiis, et Missis Defunctorum.*

XIX. DE QUALITATE PARAMENTORUM.

1.-*In Officio Missae Celebrans semper utitur Planetâ super Albam.*

2.-*Si autem sit Episcopus, et solemniter celebret, super Dalmaticam, et Tunicellam.*

3.-*Pluviali utitur in Processionibus, et Benedictionibus, quae fiunt in Altari. Item in Officio Laudum, et Vesperarum, quando solemniter dicuntur. Eodem utitur Assistens Celebranti in Missa Pontificali. Item quando Celebrans post Missam Defunctorum facit in fine Absolutionem.*

4.-*Cùm Celebrans utitur Pluviali, semper deponit Manipulum, et ubi Pluviale haberi non potest, in benedictionibus quae fiunt in Altari, Celebrans stat sine Planeta cum Alba, et Stola.*

5.-*Dalmaticâ, et Tunicellâ utuntur Diaconus, et Subdiaconus in Missa solemni, et Processionibus, et benedictionibus, quando Sacerdoti ministrant.*

6.-*In diebus verò ieiuniorum (praeterquam in Vigiliis Sanctorum) et in Dominicis, et Feriis Adventûs et Quadragesimae ac in Vigilia Pentecostes ante Missam (exceptis Dominicâ* Gaudete, *etiamsi eius Missa infra Hebdom. repetatur, et Dominicâ* Laetare, *et Vigiliâ Nativ. Domini, Sabbato sancto in benedictione Cerei, et in Missa, ac in Quat. Temporibus Pentec.), item in benedictione Candelarum et Processione in die Purificationis B. M., et in benedictione Cinerum, ac benedictione Palmarum, et Processione: in Cathedralibus, et praecipuis Ecclesiis utuntur Planetis plicatis ante pectus: quam Planetam Diaconus dimittit cùm lecturus est Evangel., eaque tunc super sinistrum humerum super Stolam complicatur: aut ponitur aliud genus Stolae latioris in modum Planetae pli-*

catae; et factâ Communione resumit Planetam, ut priùs. Similiter Subdiaconus dimittit eam cùm lecturus est Epistolam, quam legit in Alba, et eâ finitâ, osculatâque Celebrantis manu, Planetam resumit, ut priùs.

7.-In minoribus autem Ecclesiis, praedictis diebus ieiuniorum Albâ tantùm amicti ministrant: Subdiaconus cum Manipulo, Diaconus etiam cum Stola ab humero sinistro pendente sub dextrum.

XX. DE PRAEPARATIONE ALTARIS, ET ORNAMENTORUM EIUS.

Altare, in quo sacrosanctum Missae sacrificium celebrandum est, debet esse lapideum, et ab Episcopo, sive Abbate facultatem à Sede Apostolica habente, consecratum; vel saltem ara lapidea, similiter ab Episcopo, vel Abbate, ut suprà consecrata, in eo inserta, quae tam ampla sit, ut Hostiam, et maiorem partem Calicis capiat. Hoc altare operiatur tribus mappis, seu tobaleis mundis, ab Episcopo, vel alio habente potestatem, benedictis, superiori saltem oblongâ, quae usque ad terram pertingat, duabus aliis brevioribus, vel unâ duplicatâ. Pallio quoque ornetur coloris, quod fieri potest, diei festo, vel Officio convenientis. Super Altare collocetur Crux in medio, et Candelabra saltem duo cum candelis accensis hinc, et inde in utroque eius latere. Ad Crucis pedem ponatur tabella Secretarum appellata. In cornu Epistolae cussinus supponendus Missali, et ab eadem parte Epistolae paretur cereus, ad elevationem Sacramenti accendendus, parva campanula, ampullae vitreae vini et aquae, cum pelvicula, et manutergio mundo in fenestella, seu in parva mensa ad haec praeparata. Super Altare nihil omnino ponatur, quod ad Missae sacrificium, vel ipsius Altaris ornatum non pertineat.

CAPUT II.

ORDO ET RITUS SERVANDUS IN CELEBRATIONE MISSAE.

I. DE PRAEPARATIONE SACERDOTIS CELEBRATURI.

Sacerdos celebraturus missam, praeviâ confessione sacramentali, quando opus est, et saltem Matutino cum Laudibus absoluto, orationi aliquantulùm vacet, et orationes praeparatorias ad missam pro temporis opportunitate dicat. Deinde accedit ad locum in sacristia vel alibi praeparatum, ubi paramenta aliaque ad celebrationem necessaria habentur: accipit Missale, perquirit missam, perlegit, et signacula ordinat ad ea quae dicturus est. Postea lavat manus, dicens sequentem orationem:

Da, Domine, virtutem manibus meis ad abstergendam omnem maculam; ut sine pollutione mentis et corporis valeam tibi servire.

1.-*Deinde praeparat calicem (qui debet esse vel aureus, vel argenteus, aut saltem habere cuppam argenteam intùs inauratam, et simul cum patena itidem inaurata, ab episcopo consecratus): super eius os ponit purificatorium mundum, et super illud patenam cum hostia integra, quam leviter extergit, si opus est, à fragmentis, et eam tegit parvâ pallâ lineâ, tum velo serico; super velo ponit bursam coloris paramentorum, intùs habentem corporale plicatum, quod ex lino tantùm esse debet, nec serico vel auro in medio intextum, sed totum album, et ab episcopo, vel alio habente facultatem, simul cum palla benedictum.*

2.-*Quibus ita dispositis, accedit ad paramenta, quae non debent essa lacera aut scissa, sed integra, et decenter munda ac pulchra, et ab episcopo itidem, vel alio facultatem habente, benedicta: ubi calceatus pedibus, et indutus vestibus sibi convenientibus, quarum exterior saltem talum pedis attingat, induit se, si sit praelatus saecularis, supra rochetum; si sit praelatus saecularis, vel alius sa-*

cerdos saecularis, supra superpelliceum, si commodè haberi possit, alioquin sine eo supra vestes communes, dicens ad singula singulas orationes inferiùs positas.

3.-*Ac primùm accipiens amictum circa extremitates et chordulas, osculatur illum in medio, ubi est crux, et ponit super caput, et mox declinat ad collum, et eo vestium collaria circum tegens, ducit chordulas sub brachiis, et circumducens per dorsum, ante pectus reducit et ligat; et dum ponit amictum super caput dicat:*

Impone, Domine, capiti meo galeam salutis, ad expugnandos diabolicos incursus.

Tum albâ induitur, caput submittens, deinde manicam dextram brachio dextro, et sinistram sinistro imponens. Albam ipsam corpori adaptat, elevat ante, et à lateribus hinc inde, et cùm eâ induitur dicit:

Dealba me, Domine, et munda cor meum: ut in sanguine Agni dealbatus, gaudiis perfruar sempiternis.

Et cingulo per ministrum à tergo sibi porrecto se cingit dicens:

Praecinge me, Domine, cingulo puritatis, et exstingue in lumbis meis humorem libidinis: ut maneat in me virtus continentiae et castitatis.

Minister elevat albam super cingulum circum circa ut honestè dependeat, et tegat vestes; ac eius fimbrias diligenter aptat, ut ad latitudinem digiti, vel circiter supra terram aequaliter fluat.

Sacerdos accipit manipulum, osculatur crucem in medio, et imponit brachio sinistro dicens:

Merear, Domine, portare manipulum fletûs et doloris: ut cum exsultatione recipiam mercedem laboris.

Deinde ambabus manibus accipiens stolam, simili modo deosculatur, et imponit medium eius collo, ac transversando eam ante pectus in modum crucis, ducit partem à sinistro humero pendentem ad dextram, et partem à dextro humero pendentem ad sinistram. Sicque utramque

partem stolae extremitatibus cinguli hinc inde ipsi cingulo coniungit, et dum stola imponitur collo, dicit:

Redde mihi, Domine, stolam immortalitatis, quam perdidi in praevaricatione primi parentis: et quamvis indignus accedo ad tuum sacrum mysterium, merear tamen gaudium sempiternum.

4.-*Si celebrans sit episcopus, non ducit stolam ante pectus in modum crucis, sed sinit hinc inde utrasque extremitates pendere: et antequam accipiat stolam, accipit parvam crucem pectoralem, quam osculatur, et collo impositam sinit ante pectus chordulis pendere. Manipulum quoque non accipit ante stolam, nisi in missis Defunctorum, sed accipit ad altare, cùm in confessione dicit,* Indulgentiam, *illumque priùs osculatur.*

Postremò sacerdos accipit planetam, seu casulam, *dicens:*

Domine, qui dixisti: Iugum meum suave est, et onus meum leve; fac ut istud portare sic valeam, quòd consequar tuam gratiam. Amen.

5.-*Si sit episcopus, et solemniter celebret, accipit paramenta et alia ut in Caeremoniali.*

Uterque minister (subdiaconus et diaconus) *sua paramenta capit... adiuvantes celebrantem non tenentur recitare cum ipso respectivas vestium sacrarum orationes in Missali assignatas; possunt tamen pro arbitrio, quid aliqui dicant in contrarium; rubricae enim loquuntur de solo celebrante.* (Cavalieri, t. 5, c. 8, num. VIII).

II. DE INGRESSU SACERDOTIS AD ALTARE.

1.-*Sacerdos omnibus paramentis indutus, accipit manu sinistrâ calicem, ut suprà praeparatum, quem portat elevatum ante pectus, bursam manu dexterâ super calice tenens, et factâ reverentiâ cruci, vel imagini illi, quae in sacristia erit, capite cooperto, accedit ad altare, ministro cum Missali et aliis ad celebrandum necessariis (nisi ante fuerint praeparata), praecedente, superpelliceo in-*

ducto. Procedit autem oculis demissis, incessu gravi, erecto corpore. Si verò contigerit eum transire ante altare maius, capite cooperto, faciat ad illud reverentiam: si ante locum Sacramenti, genuflectat; si ante altare, ubi celebratur missa, in qua elevatur vel tunc ministratur Sacramentum, similiter genuflectat, et, detecto capite, illud adoret, nec ante surgat quàm celebrans deposuerit calicem super corporale.

2.-Cùm pervenerit ad altare, stans ante illius infimum gradum, caput detegit, biretum ministro porrigit, et altari, seu imagini cruxifixi desuper positae, profundè inclinat. Si autem in eo sit tabernaculum sanctissimi Sacramenti, genuflectens debitam facit reverentiam. Tunc adscendit in medium altaris: ibi ad cornu Evangelii sistit calicem, extrahit corporale de bursa, quod extendit in medio altaris, et super illud calicem velo coopertum collocat, bursam autem ad cornu Evangelii. Si in altari paramenta accepit, idem facit, antequam descendat ab altari, ut missam inchoët.

3.-Si est consecraturus plures hostias pro communione facienda, quae ob quantitatem super patena manere non possunt, locat eas super corporale ante calicem, aut in aliquo calice consecrato, vel vase mundo benedicto, ponit eas retrò post calicem, et aliâ patenâ seu pallâ cooperit.

4.-Collocato calice in altari, accedit ad cornu Epistolae, Missale super cussino aperit, reperit missam, et signacula suis locis accommodat. Deinde rediens ad medium altaris, factâ primùm cruci reverentiâ, vertens se ad cornu Epistolae, descendit post infimum gradum altaris, ut ibi faciat confessionem.

5.-In missa solemni Missale apertum super altare, calix verò et alia necessaria praeparentur in credentia cooperta linteo, antequam sacerdos veniat ad altare. Ipse autem procedit cum diacono et subdiacono, qui, capite cooperto, simul cum eo tenent manus iunctas ante pectus; acolythi verò ante eos deferunt candelabra cum candelis accensis, quae deinde collocantur super credentia: et cùm pervenerit ante infimum gradum altaris, ibi medius inter diaconum à dextris et subdiaconum à sinistris, antequam

ascendat ad altare, facit cum ipsis (ut infrà) confessionem.

6.-*In missa pontificali omnia serventur, ut in Caeremoniali ordinatur, cuius ordinem episcopus numquam praetermittat, quandocumque cum diacono et subdiacono paratis celebrat.*

III. DE PRINCIPIO MISSAE, ET CONFESSIONE FACIENDÀ.

1.-*Sacerdos, cùm primùm descenderit sub infimum gradum altaris, convertit se ad ipsum altare, ubi stans in medio, iunctis manibus ante pectus, extensis et iunctis pariter digitis, et pollice dextro super sinistrum posito in modum crucis (quod semper servatur quando iunguntur manus, praeterquam post consecrationem), detecto capite, factâ prius cruci vel altari profundâ reverentiâ; vel si in eo sit tabernaculum sanctissimi Sacramenti, factâ genuflexione, erectus incipit missam.*

2.-*Si celebraturus sit coram Summo Pontifice, sistit se ante infimum gradum altaris à cornu Evangelii ante ipsum Pontificem, ubi genuflexus expectat: acceptâ benedictione, erigit se; et stans aliquantum versus ad altare, incipit missam. Si autem sit coram Cardinali, Legato Sedis apostolicae, aut Patriarcha, Archiepiscopo, et Episcopo in eorum residentiis, vel loco iurisdictionis, stans ante infimum gradum à cornu Evangelii, ut suprà, expectat: dato signo, facit profundam reverentiam Praelato, et versus ad altare incipit missam.*

3.-*Si autem solemniter celebrat coram Summo Pontifice, aut alio ex Praelatis praedictis in ecclesiis eorum iurisdictionis, stans à sinistris Praelati, facit cum eo confessionem, et alia servat, ut in Caeremoniali ordinatur.*

4.-*Stans igitur celebrans ante infimum gradum altaris, ut suprà, producens manu dexterâ à fronte ad pectus signum crucis, dicit intelligibili voce:*

In nomine Patris, et Filii, et Spiritûs Sancti. Amen.

Etpostquam id dixerit, non debet advertere quemcumque in alio altari celebrantem, etiamsi Sacramentum ele-

vet, sed continuatè prosequi missam suam usque ad finem. Quod item observatur in missa solemni, et simul etiam à ministris.

5.-*Cùm seipsum signat, semper sinistram ponit infra pectus: in aliis benedictionibus, cùm est ad altare, et benedicit oblata, vel aliquid aliud, ponit eam super altare, nisi aliter notetur, seipsum benedicens, vertit ad se palmam manûs dexterae, et omnibus illius digitis iunctis et extensis, à fronte ad pectus, et ab humero sinistro ad dextrum, signum crucis format. Si verò alios, vel rem aliquam benedicit, parvum digitum vertit ei cui benedicit, ac benedicendo, totam manum dextram extendit, omnibus illius digitis pariter iunctis et extensis: quod in omni benedictione observatur.*

6.-*Postquam dixerit* In nomine Patris, etc., *ut suprà, iungens iterum manus ante pectus, pronuntiat clarâ voce antiphonam:*

Introibo ad altare Dei.

Minister verò post eum ad sinistram genuflexus, et in missa solemni ministri hinc inde stantes prosequuntur:

Ad Deum qui laetificat iuventutem meam.

Deinde sacerdos, eodem modo stans, incipit, et prosequitur cum ministro vel ministris alternatim, sequentem psalmum usque ad finem; cùm in fine psalmi dicit, Gloria, Patri, etc., *caput cruci inclinat.*

S. Iudica me, Deus, et discerne causam meam de gente non sancta: ab homine iniquo et doloso erue me.

M. Quia tu es, Deus, fortitudo mea, quare me repulisti? et quare tristis incedo, dum affligit me inimicus?

S. Emitte lucem tuam et veritatem tuam, ipsa me deduxerunt, et adduxerunt in montem sanctum tuum et in tabernacula tua.

M. Et introibo ad altare Dei; ad Deum qui laetificat iuventutem meam.

S. Confitebor tibi in cithara, Deus, Deus meus: quare tristis es, anima mea, et quare conturbas me?

M. Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi: salutare vultûs mei, et Deus meus.

S. Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto.

M. Sicut erat in principio, et nunc, et semper, et in saecula saeculorum. Amen.

S. Repetit. antiph. Introibo ad altare Dei;

M. Ad Deum qui laetificat iuventutem meam.

Qui psalmus numquam praetermittitur nisi in missis Defunctorum, et in missis de tempore à Dominica passionis inclusivè, usque ad Sabbatum Sanctum exclusivè: in quibus semel tantùm dictâ antiphonâ Introibo, *cum ministris, ut suprà, sacerdos statim dextrâ manu producens signum crucis à fronte ad pectus, dicit versum:* Adiutorium nostrum, etc.

7.-*Repetitâ antiphonâ* Introibo, *dextrâ manu producens signum crucis à fronte ad pectus, dicit:*

Adiutorium nostrum in nomine Domini,

M. Qui fecit coelum et terram.

Deinde altari se profundè inclinans, iunctis manibus, dicit:

Confiteor Deo omnipotenti, beatae Mariae semper virgini, beato Michaëli archangelo, beato Ioanni Baptistae, sanctis apostolis Petro et Paulo, omnibus Sanctis, et vobis, fratres, quia peccavi nimis, cogitatione, verbo et opere *(ter pectus dextrâ manu percutit, sinistrâ infra pectus positâ, dicens)*, meâ culpâ, meâ culpâ, meâ maximâ culpâ. Ideo precor beatam Mariam semper virginem, beatum Michaëlem archangelum, beatum Ioannem Baptistam, sanctos apostolos Petrum et Paulum, omnes Sanctos, et vos, fratres, orare pro me ad Dominum Deum nostrum.

Et eodem modo stat inclinatus, donec à ministro dictum sit:

Misereatur tuî omnipotens Deus: et, dimissis peccatis tuis, perducat te ad vitam aeternam.

Sacerdos dicit, Amen, *et erigit se.*

Deinde ministri profundè inclinati repetunt confessionem; et ubi à sacerdote dicebatur, vobis, fratres, *et* vos, fratres, *à ministris, aliquantulùm conversis ad celebrantem, dicitur*, tibi, pater, *et* te, pater.

8.-*Si est coram Pontifice, Cardinali, Legato Sedis apostolicae, vel Patriarcha, Archiepiscopo et Episcopo, in eorum provincia, civitate, vel dioecesi constitutis, ubi dicit*, vobis, fratres, *dicat*, tibi, Pater: *similiter in fine ubi dicit*, vos, fratres, *dicat*, te, Pater, *quod dicens Summo Pontifici genuflectit, aliis Praelatis profundè se inclinat.*

9.-*Cùm minister et qui intersunt, etiamsi ibi fuerit Summus Pontifex, respondent*, Confiteor, *dicunt*, tibi Pater, *et* te, Pater, *aliquantulùm conversi ad celebrantem.*

10.-*Factâ à circumstantibus confessione, celebrans stans, iunctis manibus, facit absolutionem, dicens:*

Misereatur vestrî omnipotens Deus; et, dimissis peccatis vestris, perducat vos ad vitam aeternam. ℟. Amen.

Deinde producens manu dextrâ, à fronte ad pectus, signum crucis, dicit:

Indulgentiam, absolutionem et remissionem peccatorum nostrorum, tribuat nobis omnipotens et misericors Dominus. ℟. Amen.

Et si est episcopus, accipit manipulum, osculando illum in medio.

Et stans inclinatus, iunctis manibus, prosequitur:

℣. Deus, tu conversus vivificabis nos;
℟. Et plebs tua laetabitur in te.
℣. Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam;
℟. Et salutare tuum da nobis.
℣. Domine, exaudi orationem meam;
℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiscum, ℟. Et cum spiritu tuo.

Et extendens ac iungens manus, clarâ voce dicit: Oremus. *Et adscendens ad altare, dicit secretò:*

Aufer à nobis, quaesumus, Domine, iniquitates nostras, ut ad sancta sanctorum puris mereamur mentibus introire; Per Christum Dominum nostrum. Amen.

11.-*Et tunc si coram Summo Pontifice, aut aliis Praelatis, ut suprà, celebret, factâ Summo Pontifici genuflexione, aliis Praelatis profundâ reverentiâ, accedit ad medium altaris ante infimum gradum, et ibi incipit secretò:* Aufer à nobis, etc.

IV. DE INTROITU, KYRIE ELEISON, ET GLORIA IN EXCELSIS.

1.-*Dum dicit,* Aufer à nobis, etc., *celebrans, iunctis manibus, adscendit ad medium altaris, et ibi inclinatus, manibusque item iunctis super eo positis, ita ut digiti parvi duntaxat frontem, seu medium anterioris partis tabulae, seu mensae altaris tangant, residuo manuum inter altare et se retento, pollice dextro super sinistrum in modum crucis posito (quae omnia semper observantur cùm manus iunctae super altare ponuntur), secretò dicit:*

Oramus te, Domine, per merita Sanctorum tuorum, *osculatur altare in medio, manibus extensis aequaliter hinc inde super eo positis, dicens:* quorum reliquiae hic sunt, et omnium Sanctorum, ut indulgere digneris omnia peccata mea. Amen.

Quod semper servatur, quando osculatur altare: sed post consecrationem, pollices ab indicibus non disiunguntur. In omni etiam deosculatione, sive altaris, sive libri, sive alterius rei, non producitur signum crucis pollice vel manu super id, quod osculandum est.

2.-*Osculato altari, accedit ad cornu eius sinistrum, id est Epistolae, ubi stans versus altare, et producens à fronte ad pectus signum crucis, incipit intelligibili voce* Introitum missae, *et prosequitur iunctis manibus. Cùm dicit* Gloria Patri, *tenens iunctas manus, caput inclinat versus crucem.*

Cùm repetit Introitum *non signat se, ut priùs, et eo repetito iunctis manibus ante pectus, accedit ad medium al-*

taris, ubi, stans versus illud, similiter manibus iunctis, dicit eâdem voce alternatim cum ministro:

Kyrie, eleison. Kyrie, eleison. Kyrie, eleison.
Christe, eleison. Christe, eleison. Christe, eleison.
Kyrie, eleison. Kyrie, eleison. Kyrie, eleison.

Si minister, vel qui intersunt celebranti non respondeant, ipse solus novies dicit.

3.-*Dicto ultimo* Kyrie, eleison, *sacerdos stans in medio altaris, et manus extendens, elevansque usque ad humeros (quod in omni manuum elevatione observatur), voce praedictâ incipit, si dicendum sit,* Gloria in excelsis. *Cùm dicit,* Deo, *iungens manus, caput cruci inclinat, quo erecto, stans, iunctis manibus ante pectus, prosequitur usque ad finem. Cùm dicit,* Adoramus te; Gratias agimus tibi, Iesu Christe; Suscipe deprecationem nostram: *et iterum,* Iesu Christe, *caput cruci inclinat. Cùm dicit in fine,* Cum Sancto Spiritu; *seipsum à fronte ad pectus signat, interim absolvens,* in gloria Dei Patris. Amen.

Gloria in excelsis Deo, et in terra pax hominibus bonae voluntatis. Laudamus te; benedicimus te; adoramus te; glorificamus te; gratias agimus tibi propter magnam gloriam tuam: Domine Deus, rex coelestis, Deus Pater omnipotens: Domine, Fili unigenite Iesu Christe: Domine Deus, Agnus Dei, Filius Patris; qui tollis peccata mundi, miserere nobis; qui tollis peccata mundi, suscipe deprecationem nostram; qui sedes ad dexteram Patris, miserere nobis, quoniam tu solus Sanctus, tu solus Dominus, tu solus Altissimus, Iesu Christe; cum Sancto Spiritu, in gloria Dei Patris. Amen.

4.-*In missa solemni sacerdos, factâ confessione, ascendit cum ministris ad medium altaris; ubi, dicto,* Oramus te, Domine, *et osculato altari, ponit incensum in thuribulum, ministrante diacono naviculam, et thurifèrario thuribulum. Diaconus parùm inclinatus versus celebrantem, dicit:* Benedicite, Pater reverende, *et os-*

culatur cochlear, et manum celebrantis ante et post. Celebrans ter incensum ponit in thuribulum, dicens interim: Ab illo benedicaris in cuius honore cremaveris. Amen; *et deposito cochleari, producens manu dexterâ signum crucis super thus in thuribulo, illud benedicit. Postea diaconus dimissâ naviculâ, accipit thuribulum, et dat celebranti, osculatâ prius catenularum summitate, et manu illius dexterâ; qui, factâ cruci profundâ reverentiâ, eam ter incensat, nihil dicens; et factâ iterum cruci reverentiâ, incensat altare, ducens thuribulum aequali distantiâ, prout distribuuntur candelabra, à medio eius usque ad cornu Epistolae, ubi demissâ manu, thurificat illius postremam partem inferiorem, mox superiorem, bis ducto thuribulo: et conversus ad altare elevans manum, incensat eius planititiem, seu mensam in parte anteriori, ter ducens thuribulum usque ad medium; ubi, facta cruci reverentiâ, procedendo thurificat aliud latus altaris triplici ductu usque ad cornu Evangelii: et pariter incensatâ inferiori et superiori parte ipsius cornu Evangelii duplici ductu, adhuc stans ibidem, elevat thuribulum, et ter incensat superiorem tabulae partem versus medium altaris, ut fecit in cornu Epistolae; deinde manu aliquantum demissâ, incensat anteriorem eius partem, seu frontem, ter ducens thuribulum, dum procedit à cornu Evangelii usque ad medium altaris; et factâ cruci reverentiâ, incensat similiter triplici ductu reliquam partem anteriorem usque ad cornu Epistolae; ubi reddito thuribulo ipsi diacono, ab eo ipse solus incensatur.*

5.-*Si verò in altari fuerint reliquiae, seu imagines Sanctorum, incensatâ cruce, et factâ ei reverentiâ, antequam discedat à medio altaris, primùm incensat eas quae à dextris sunt, id est, à parte Evangelii prope crucem, bis ducens thuribulum, et iterum, factâ cruci reverentiâ, similiter incensat bis alias, quae sunt à sinistris, hoc est, à parte Epistolae: deinde prosequitur incensationem altaris, ut suprà, ter ducens thuribulum in unoquoque latere. Etiamsi in eo essent plures reliquiae, vel imagines, seu etiam plura vel pauciora candelabra.*

6.-*Si in altari fuerit tabernaculum sanctissimi Sacra-*

menti, accepto thuribulo, antequam incipiat incensationem, genuflectit; quod item facit quotiescumque transit ante medium altaris.

7.-*Diaconus et subdiaconus hinc inde assistunt celebranti, dum incensat, et cùm transeunt ante crucem, semper genuflectunt. Deinde celebrans, diacono à dextris eius, subdiacono à dextris diaconi stantibus in cornu Epistolae legit* Introitu *et* Kyrie, eleison. *Cùm verò intonat hymnum:* Gloria in excelsis Deo, *diaconus et subdiaconus unus post alium stant à tergo celebrantis: postea ascendunt ad altare, et hinc inde, diaconus à dextris, subdiaconus à sinistris cum celebrante hymnum submissâ voce prosequuntur usque ad finem. Quod etiam servatur cùm dicitur* Credo, *et cùm dicitur* Dominus vobiscum, Oratio, Praefatio, Pater noster, *diaconus et subdiaconus similiter stant unus post alterum à tergo celebrantis.*

V. DE ORATIONE.

1.-*Dicto hymno* Gloria in excelsis, *vel si non sit dicendus, eo omisso, celebrans osculatur altare in medio, manibus hinc inde super eo, ut suprà, extensis, tum illis ante pectus iunctis, et demissis ad terram oculis, vertit se à sinistro latere ad dextrum versus populum, hoc est per eam partem quae respicit cornu Epistolae, et extendens ac iungens manus ante pectus, ut priùs, dicit voce praedictâ:*

℣. Dominus vobiscum, *vel si sit episcopus*, Pax vobis (*quod dicitur tantùm hoc loco, quando dictus est hymnus* Gloria in excelsis), ℟. Et cum spiritu tuo. *Et iunctis ut priùs manibus, revertitur per eamdem viam ad librum, ubi eas extendens et iungens ante pectus, caputque cruci inclinans, dicit:* Oremus. *Tum extendit manus ante pectus, ita ut palma unius manûs respiciat alteram, et digitis simul iunctis, quorum summitas humerum altitudinem distantiamque non excedat, quod in omni extensione manuum ante pectus servatur. Stans autem, ut supra, extensis manibus, dicit orationem.*

Cùm dicit Per Dominum nostrum, *iungit manus, easque iunctas tenet usque ad finem. Si aliter concluditur*

oratio, Qui tecum *vel* Qui vivis, *cum dicit,* In unitate, *iungit manus.*

2.-*Cùm nominatur nomen* Iesus, *caput versus crucem inclinat: quod etiam facit, cùm nominatur in Epistola. Et similiter ubicumque nominatur nomen beatae Mariae, vel Sanctorum, de quibus dicitur missa, vel fit commemoratio; item in oratione pro Papa, quando nominatur, semper caput inclinat, non tamen versus crucem. Si plures orationes sunt dicendae, idem in eis, in voce, extensione manuum, et capitis inclinatione, quod suprà dictum est, observatur.*

3.-*Si altare sit ad Orientem versus populum, celebrans, versâ facie ad populum, non vertit humeros ad altare, cum dicturus est* Dominus vobiscum; Orate, fratres; Ite, missa est, *vel daturus benedictionem; sed osculato altari in medio, ibi expansis et iunctis manibus, ut suprà, salutat populum, et dat benedictionem.*

4.-*In quatuor temporibus, vel aliàs quando dicendae sunt plures orationes cum prophetiis, dicto* Kyrie eleison, *in medio altaris, revertitur ad cornu Epistolae, ubi stans ante librum, extensis et iunctis ante pectus manibus, et caput cruci inclinans, dicit,* Oremus, Flectamus genua, *et illico manibus super altare extensis, ut seipsum ad altare sustineat, genuflectit, et sine mora surgens, eâdem voce ministro respondente,* Levate, *manibus extensis, dicit orationem ut suprà, et in conclusione eas iungit. Dum autem legit prophetias, tenet manus super librum vel altare positas, ut mox dicetur de Epistola.*

5.-*In missa solemni cùm dicitur,* Dominus vobiscum, *et* Oratio, *diaconus et subdiaconus stant retrò post celebrantem:* Flectamus genua *dicitur à diacono; à subdiacono verò* Levate; *illo primùm genuflectente, hoc primùm surgente, celebrans verò non genuflectit.*

VI. DE EPISTOLA, GRADUALI, ET ALIIS USQUE AD OFFERTORIUM.

1.-*Dictis orationibus, celebrans, positis super librum, vel super altare, manibus. ita ut palmae librum tangant (ut placuerit) librum, tenens, legit* Epistolam *intelligibili*

voce, et respondetur à ministro: Deo gratias, *et similiter stans eodem modo, prosequitur* Graduale, Alleluia, *et* Tractum *ac* Sequentiam, *si dicenda sint. Quibus dictis, celebrans ipsemet, seu minister portat librum Missalis ad alteram partem altaris, in cornu Evangelii: et dum transit ante medium altaris, caput cruci inclinat, et Missale sic locat, ut posterior pars libri respiciat ipsum cornu altaris et non ad parietem, sive ad partem eius contra se directam.*

2.-*Locato Missali in altari, celebrans redit ad medium altaris, ibique stans iunctis manibus ante pectus, levatisque ad Deum oculis, et statim demissis, tum profundè inclinatus, dicit secretò:*

Munda cor meum, ac labia mea, omnipotens Deus, qui labia Isaiae prophetae calculo mundâsti ignito: ita me tuâ gratâ miseratione dignare mundare, ut sanctum Evangelium tuum dignè valeam nuntiare. Per Christum Dominum nostrum. Amen. *Et* Iube, Domine, benedicere. Dominus sit in corde meo et in labiis meis, ut dignè et competenter annuntiem Evangelium suum. Amen.

Quibus dictis, vadit ad librum Missalis, ubi stans versus illum, iunctis manibus ante pectus, dicit intelligibili voce:

℣. Dominus vobiscum, ℟. Et cum spiritu tuo.

Deinde, pollice dextrae manûs signo crucis signat primò librum super principio Evangelii, quod est lecturus, postea seipsum in fronte, ore et pectore, dicens:

Sequentia *vel* Initium sancti Evangelii, etc.
℟. Gloria tibi, Domine.

Tum iunctis iterum manibus ante pectus, stans ut suprà, prosequitur Evangelium usque ad finem; quo finito, minister, stans in cornu Epistolae post infimum gradum altaris, respondet Laus tibi, Christe. *Et sacerdos, elevans parumper librum, osculatur principium Evangelii, dicens:* Per evangelica dicta deleantur nostra delicta, *praeterquam in missis Defunctorum, et nisi celebret coram Summo Pontifice, Cardinali, et Legato Sedis apostolicae,*

vel Patriarcha, Archiepiscopo, et Episcopo in eorum residentiis, quo casu defertur cuilibet praedictorum osculandus liber, et celebrans tunc non osculatur illum, nec dicit: Per evangelica dicta. *Cùm autem nominatur* Iesus, *caput versus librum inclinat, et eodem modo versus librum genuflectit, cùm in Evangelio est genuflectendum.*

3.-*Dicto Evangelio, stans in medio altaris versus crucem, extendens et elevans manus, incipit (si dicendum sit)* Credo. *Cùm dicit,* in unum Deum, *iungit manus, caput cruci inclinat; quo erecto, stans ibidem, iunctis ante pectus manibus, ut priùs, prosequitur usque in finem. Cum dicit,* Iesum Christum, *caput cruci inclinat. Cùm dicit,* Et incarnatus est, *usque ad* Et homo factus est *inclusivè, genuflectit. Cùm dicit,* Simul adoratur, *caput cruci inclinat. Cùm dicit,* Et vitam venturi saeculi: Amen, *producit sibi manu dextrâ signum crucis à fronte ad pectus.*

Credo in unum Deum, Patrem omnipotentem, factorem coeli et terrae, visibilium omnium et invisibilium. Et in unum Dominum Iesum Christum, Filium Dei unigenitum: Et ex Patre natum ante omnia saecula, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero. Genitum, non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt: Qui propter nos homines, et propter nostram salutem descendit de coelis: Et incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine, ET HOMO FACTUS EST. Crucifixus etiam pro nobis, sub Pontio Pilato, passus et sepultus est: Et resurrexit tertiâ die, secundùm Scripturas: Et ascendit in coelum: sedet ad dexteram Patris: Et iterum venturus est cum gloria iudicare vivos et mortuos: cuius regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum Dominum et vivificantem: qui ex Patre Filioque procedit: qui cum Patre et Filio simul adoratur, et conglorificatur: qui locutus est per Prophetas. Et unam, sanctam, catholicam et apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum baptisma in remissionem peccatorum. Et exspecto resurrectionem mortuorum. Et vitam venturi saeculi. Amen.

4.-In missa solemni subdiaconus, circa finem ultimae orationis, accipit ambabus manibus librum Epistolarum, deferens illum supra pectus; et factâ altari genuflexione in medio, vadit ad partem Epistolae contra altare, et cantat Epistolam, quam etiam celebrans interim submissâ voce legit, assistente sibi diacono à dextris, et item Graduale, Tractum, etc., et usque ad Munda cor meum... *Epistolâ cantatâ, subdiaconus facit iterum genuflexionem altari in medio, ac redit ad celebrantem, et genuflectens osculatur eius manum, et ab eo benedicitur praeterquam in missis Defunctorum.*

5.-Postea idem subdiaconus accipit Missale celebrantis, defert ad cornu Evangelii in altari, et ibi ministrat celebranti, qui in medio altaris, submissâ voce dicto Munda cor meum..., *et deinde lecto Evangelio, quod in fine non osculatur, delato etiam per diaconum libro Evangeliorum ad altare, imponit incensum in thuribulum. Postea diaconus, genuflexus ante altare, dicit* Munda cor meum; *et accipiens librum Evangeliorum de altari, petit benedictionem à celebrante similiter genuflexus in superiori gradu altaris; et osculatâ illius manu, praecedentibus thuriferario et duobus acolythis cum candelabris accensis de credentia sumptis, vadit cum subdiacono à sinistris ad locum Evangelii, contra altare versus populum, ubi subdiacono librum tenente, medio inter duos acolythos tenentes candelabra accensa, dicit* Dominus vobiscum, *iunctis manibus. Cùm dicit:* Sequentia, *signat librum in principio Evangelii, frontem, os, et pectus, postea ter librum incensat, hoc est, in medio, in dextris, et à sinistris, et prosequitur Evangelium, iunctis manibus. Interim celebrans, post datam diacono benedictionem, retrahens se ad cornu Epistolae, ibi stat iunctis manibus. Et cùm diaconus dicit:* Sequentia Sancti Evangelii, *sacerdos etiam signat se; et cùm nominatur* Iesus, *caput inclinat versus altare. Finito Evangelio, sacerdos osculatur librum, à subdiacono sibi delatum, dicens:* Per evangelica dicta... *et à diacono ter incensatur. Si sit coram Praelato in sua residentia, liber defertur ad Praelatum, ut suprà, et ille incensatur, ut in Caeremoniali. Postea stans in medio al-*

taris versus ad crucem, incipit, si dicendum sit, Credo, *stantibus post eum diacono et subdiacono, deinde ad altare accedentibus, et cum eo prosequentibus, ut dictum est ad* Gloria in excelsis.

6.-*Si autem sit praedicandum, Concionator, finito Evangelio, praedicet, et sermone sive concione expletâ, dicat* Credo, *vel si non sit dicendum, cantetur* Offertorium.

7.-*Cùm verò in Symbolo cantatum fuerit:* Et incarnatus est, *diaconus acceptâ bursâ de credentia, ambabus manibus eam defert elevatam cum solitis reverentiis ad medium altaris, in quo explicat corporale, et revertitur ad celebrantem. Cùm non dicitur* Credo, *subdiaconus defert bursam simul cum calice, ut infrà dicetur. Si quandoque celebrans cantat missam sine diacono et subdiacono,* Epistolam *cantat in loco consueto aliquis lector superpelliceo indutus, qui in fine non osculatur manum celebrantis.* Evangelium *autem cantat ipse celebrans ad cornu Evangelii, qui et in fine missae cantat:* Ite, missa est; *vel* Benedicamus Domino, *aut* Requiescant in pace, *pro temporis diversitate.*

VII. DE OFFERTORIO ET ALIIS USQUE AD CANONEM.

1.-*Dicto Symbolo, vel si non sit dicendum, post Evangelium, celebrans osculatur altare in medio; et iunctis manibus ante pectus, ibidem à manu sinistra ad dexteram (ut dictum est suprà), vertit se ad populum, et extendens, ac iungens manus, dicit:*

℣. Dominus vobiscum, ℟. Et cum spiritu tuo.

Et iunctis manibus, revertitur per eamdem viam ad medium altaris, ubi, extendens et iungens manus, caputque cruci inclinans, dicit: Oremus. *Tunc iunctis, ut priùs, manibus, dicit Offertorium; et omnia quae usque ad finem missae in medio altaris dicenda sunt; dicit ibidem stans versus ad altare, nisi ubi aliter ordinatur.*

2.-*Dicto Offertorio, discooperit calicem, et ad cornu Epistolae sistit; et manu dextrâ amovet parvam pallam desuper hostiam, accipit patenam cum hostia, et amba-*

bus manibus usque ad pectus eam elevatam tenens, oculis ad Deum elevatis, et statim demissis, dicit:

Suscipe, Sancte Pater omnipotens, aeterne Deus, hanc immaculatam hostiam, quam ego indignus famulus tuus offero tibi Deo meo vivo et vero, pro innumerabilibus peccatis, et offensionibus, et negligentiis meis, et pro omnibus circumstantibus; sed et pro omnibus fidelibus christianis vivis atque defunctis, ut mihi et illis proficiat ad salutem in vitam aeternam. Amen.

3.–*Si fuerint aliae hostiae, non super patenam, sed super corporale, vel in alio calice seu vase, pro communione populi consecrandae, calicem illum seu vas dextrâ discooperit, et intentionem suam etiam ad illas offerendas et consecrandas dirigens, dicit ut suprà:* Suscipe, sancte Pater, etc. *Quo dicto, patenam utrâque manu tenens, cum ea facit signum crucis super corporale, et deponit hostiam circa medium anterioris partis corporalis ante se, et patenam ad manum dextram aliquantulum subtus corporale; quam, exterso calice, ut dicetur, cooperit purificatorio. Si autem adsit vas seu calix cum aliis hostiis, ipsum cooperit aliâ patenâ, vel pallâ.*

4.–*Deinde in cornu Epistolae accipit calicem, purificatorio extergit, et sinistrâ tenens illius nodum, accipit ampullam vini de manu ministri (qui osculatur ipsam ampullam, non autem manum celebrantis), et ponit vinum in calicem. Deinde, eodem modo tenens calicem, producit signum crucis super ampullam aquae, et dicit:*

Deus, qui humanae substantiae dignitatem mirabiliter condidisti, et mirabilius reformâsti. *Et infundens parum aquae in calice, prosequitur:* Da nobis per huius aquae et vini mysterium, eius divinitatis esse consortes, qui humanitatis nostrae fieri dignatus est particeps Iesus Christus Filius tuus Dominus noster; Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritûs Sancti Deus, per omnia saecula saeculorum. Amen.

Si verò celebrat pro defunctis, non facit signum crucis

super aquam, sed imponit absque benedictione, dicens orationem ut suprà.

5.–*Impositâ aquâ in calice, et finitâ oratione praedictâ, accipit manu dextrâ calicem discoopertum; et stans ante medium altaris, ipsum ambabus manibus elevatum tenens, videlicet cum sinistra pedem, cum dextra autem nodum infra cuppam, intentis ad Deum oculis, offert, dicens :*

Offerimus tibi, Domine, calicem salutaris, tuam deprecantes clementiam, ut in conspectu divinae maiestatis tuae, pro nostra et totius mundi salute, cum odore suavitatis adscendat. Amen.

Quâ oratione dictâ, facit signum crucis cum calice super corporale, et ipsum in medio post hostiam collocat, et pallâ cooperit. Deinde, iunctis manibus super altare positis, aliquantulum inclinatus, dicit secretò :

In spiritu humilitatis, et in animo contrito suscipiamur à te, Domine; et sic fiat sacrificium nostrum in conspectu tuo hodie, ut placeat tibi, Domine Deus.

Postea, erectus, elevans oculos, et statim demittens, manusque expandens, et eas in altum porrectas statim iungens ante pectus (quod semper facit quando aliquid est benedicturus), dicit:

Veni, Sanctificator omnipotens, aeterne Deus; *signat manu dextrâ communiter super hostiam et calicem, sinistrâ positâ super altare, dicens :* et bene✠dic hoc sacrificium tuo sancto nomini praeparatum.

6.–*Tum, iunctis ante pectus manibus, accedit ad cornu Epistolae, ubi stans, ministro aquam fundente, lavat manus, id est extremitates digitorum pollicis et indicis, dicens psalmum :*

Lavabo inter innocentes manus meas: et circumdabo altare tuum, Domine.

Ut audiam vocem laudis: et enarrem universa mirabilia tua.

Domine, dilexi decorem domûs tuae: et locum habitationis gloriae tuae.

Ne perdas cum impiis, Deus, animam meam: et cum viris sanguinum vitam meam.

In quorum manibus iniquitates sunt: dextera eorum repleta est muneribus.

Ego autem in innocentia mea ingressus sum: redime me, et miserere meî.

Pes meus stetit in directo: in ecclesiis benedicam te, Domine.

Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto: sicut erat in principio, et nunc, et semper, et in saecula saeculorum. Amen.

Qui versus, Gloria Patri, *praetermittitur in missis Defunctorum, et in missis de tempore à Dominica de Passione, usque ad Sabbatum sanctum exclusivè.*

7.-Celebrans, lotis manibus, eas tergit, et illis ante pectus iunctis, revertitur ad medium altaris, ubi stans, oculosque ad Deum elevans, et statim demittens, manibus iunctis super altare, aliquantulum inclinatus, dicit secretò orationem:

Suscipe, sancta Trinitas, hanc oblationem, quam tibi offerimus, ob memoriam passionis, resurrectionis et ascensionis Iesu Christi Domini nostri, et in honore beatae Mariae semper virginis, et beati Ioannis Baptistae, et sanctorum apostolorum Petri et Pauli, et istorum, et omnium Sanctorum: ut illis proficiat ad honorem, nobis autem ad salutem; et illi pro nobis intercedere dignentur in coelis, quorum memoriam agimus in terris: Per eumdem Christum Dominum nostrum. Amen.

Quâ dictâ, manibus hinc inde extensis, et super altare positis, osculatur illud in medio: tum, iunctis manibus ante pectus, demissisque oculis ad terram, à sinistra manu ad dextram vertit se ad populum, et, versus eum extendens et iungens manus, dicit voce aliquantulum elata:

Orate, fratres, *et secretò prosequens,* ut meum ac ves-

trum sacrificium acceptabile fiat apud Deum Patrem omnipotentem.

Perficit circulum, revertens, iunctis manibus ante pectus, à manu dextra ad medium altaris, et responso à ministro, vel à circumstantibus: Suscipiat Dominus sacrificium de manibus tuis, ad laudem et gloriam nominis sui, ad utilitatem quoque nostram, totiusque Ecclesiae suae sanctae *(Alioquin per seipsum, dicens:* sacrificium de manibus meis*), ipse celebrans, submissâ voce, dicit:* Amen; *et manibus ante pectus extensis, ut fit ad orationem, stans in medio altaris versus librum, dicit absolutè, sine* Oremus, *et sine alia interpositione, Orationem, vel Orationes secretas. Cùm dicit,* Per Dominum, *iungit manus. Cùm dicit,* Iesum Christum, *caput inclinat, quod facit in prima Oratione, et in ultima, si plures sint dicendae.*

8.-*Pervento autem in conclusione ultimae secretae, ad verba illa,* Per omnia saecula saeculorum, *exclusivè sacerdos stans in medio altaris, depositis super eo manibus hinc inde extensis, dicit convenienti et intelligibili voce,* Per omnia saecula saeculorum, *cum Praefatione, ut infrà. Cùm dicit,* Sursum corda, *elevat manus hinc inde extensas usque ad pectus, ita ut palma unius manûs respiciat alteram. Cùm dicit,* Gratiamus agamus Domino, *iungit manus: cùm dicit,* Deo nostro, *oculos elevat, et statim cruci caput inclinat. Responso,* Dignum et iustum est, *elevatis et extensis ut prius manibus, prosequitur Praefationem propriam, vel communem, ut tempus requirit.*

Cùm dicit, Sanctus, *iunctis ante pectus manibus, et inclinatus, voce mediocri prosequitur; ministro interim parvum campanulam pulsante. Tum erigit se, et signum crucis sibi producit à fronte ad pectus, dicens:*

Benedictus qui venit in nomine Domini; hosanna in excelsis.

9.-*In missa solemni, dicto* Oremus, *diaconus et subdiaconus accedunt ad altare in cornu Epistolae; diaconus*

amovet calicem, si est in altari, vel si est in credentia, ut magis decet, accipit eum de manu subdiaconi; qui illum cum patena et hostia coopertum pallâ et velo, à collo sibi pendente, manu sinistrâ tenens, et alteram mauum superponens velo, ne aliquid decidat, de credentia detulit, comitatus ab acolytho, ampullas vini et aquae portante; ipse diaconus calicem detegit, et dat patenam cum hostia celebranti, osculando eius manus; subdiaconus extergit calicem purificatorio: diaconus, acceptâ ampullâ vini de manu subdiaconi, imponit vinum in calice; subdiaconus interim ampullam aquae ostendens celebranti, dicit: Benedicite, Pater reverende; *qui facto versus eam signo crucis, dicit Orationem:* Deus, qui humanae: *interim subdiaconus infundit paulum aquae in calicem, diaconus illum celebranti dat, et pedem calicis tangens, seu brachium dextrum celebranti sustentans, cum eo dicit:* Offerimus tibi, Domine..., *quem postea, positum in altari, ut suprà, pallâ cooperit: subdiacono deinde stanti in cornu Epistolae ponit in dextra manu patenam, quam cooperit extremitate veli, ab eius humero pendentis; qui vadit post celebrantem ante medium altaris, et factâ genuflexione, ibi stat sustinens eam elevatam usque ad finem orationis dominicae, ut dicetur. In missis autem Defunctorum, et in feria sexta Parasceve, patena non tenetur à subdiacono.*

10.-*Dicto:* Veni, Sanctificator, *ut suprà, celebrans, ministrante diacono naviculam, et dicente:* Benedicite, Pater reverende, *ponit incensum in thuribulum, dicens:* Per intercessionem beati Michaëlis Archangeli, stantis à dextris altaris incensi, et omnium electorum suorum incensum istud dignetur Dominus benedicere, et in odorem suavitatis accipere. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Deinde accepto thuribulo per manum diaconi, nullam tunc faciens cruci reverentiam, incensat oblata, ter ducens thuribulum super calicem et hostiam simul in modum crucis, et ter circum calicem et hostiam, scilicet bis à dextra ad sinistram, et semel à sinistra ad dexteram (diacono interim pedem calicis tenente manu dexterâ) dispen-

sans verba in qualibet incensatione, hoc modo: In prima incensatione: Incensum istud; *in secunda, à* te benedictum; *in tertia*. ascendat à te, Domine; *in quarta*, et descendat super nos; *in quinta et sexta*, misericordia tua. *Deinde factâ reverentiâ, incensat crucem ad altare, ut dictum est suprà, assistente eodem diacono, interim dicens:*

Dirigatur oratio mea, sicut incensum in conspectu tuo: elevatio manuum mearum sacrificium vespertinum. Pone, Domine, custodiam ori meo, et ostium circumstantiae labiis meis: ut non declinet cor meum in verba malitiae, ad excusandas excusationes in peccatis.

Et cùm incensatur crux, diaconus amovet calicem ad partem Epistolae, et incensatâ cruce, reponit in loco suo. Cùm reddit thuribulum diacono dicit:

Accendat in nobis Dominus ignem sui amoris, et flammam aeternae caritatis. Amen.

Et incensatur ab eo. Deinde diaconus incensat chorum, et postremò subdiaconum tenentem patenam; et ipse diaconus incensatur à thuriferario, et thuriferarius postea incensat acolythos et populum. Celebrans, postquam incensatus fuerit, lavat manus, ministrantibus acolythis ampullam aquae cum pelvicula et manutergio.

11.-*Cùm dicitur* Praefatio, *diaconus et subdiaconus stant retrò post celebrantem; et paulò antequam dicatur* Sanctus, *accedunt ad altare; ubi cum celebrante hinc inde dicunt* Sanctus, *et quae sequuntur usque ad* Canonem. *Deinde diaconus accedit ad sinistram celebrantis ei assistens dum dicitur* Canon, *nisi alius sacerdos assistat, quia tunc ipse staret ad dextram aliquantulum post celebrantem, subdiaconus verò stat post celebrantem.*

VIII. DE CANONE MISSAE USQUE AD CONSECRATIONEM.

1.-*Finitâ Praefatione, ut suprà, sacerdos stans ante medium altaris, versus ad illud, extendens et aliquantulum elevans manus, oculisque elevatis ad Deum, et sine mora devotè demissis, ac manibus iunctis, et super altare*

positis, profundè inclinatus, incipit Canonem, secretò dicens:

Te igitur, clementissime Pater, per Iesum Christum, Filium tuum, Dominum nostrum, supplices rogamus ac petimus, *cùm dicit*, uti accepta habeas, et benedicas, *priùs osculatur altare in medio, deinde erigit se, et stat iunctis manibus ante pectus: cùm dicit*, haec✠dona, haec✠munera, haec sancta✠sacrificia illibata, *dextrâ manu signat ter communiter super hostiam et calicem. Deinde extensis manibus ante pectus, prosequitur:* In primis quae tibi offerimus pro Ecclesia tua sancta Catholica, quam pacificare, custodire, adunare et regere digneris, toto orbe terrarum, unà cum famulo tuo Papa nostro N. et Antistite nostro N. et Rege nostro N. et omnibus orthodoxis, atque catholicae et apostolicae fidei cultoribus.

2.-*Ubi dicit,* unà cum famulo tuo Papa nostro N., *exprimit nomen Papae: sede autem vacante, verba praedicta omittuntur. Ubi dicitur,* et Antistite nostro N., *specificatur nomen patriarchae, archiepiscopi, vel episcopi ordinarii in propria dioecesi, et non alterius superioris, etiamsi celebrans sit omnino exemptus, vel sub alterius episcopi iurisdictione. Si verò episcopus ordinarius illius loci in quo missa celebratur, sit vitâ functus, praedicta verba omittuntur: quae etiam omittuntur ab iis qui Romae celebrant. Si celebrans est episcopus, archiepiscopus, vel patriarcha, omissis praedictis verbis, eorum loco dicit,* Et me indigno servo tuo. *Summus autem Pontifex, cùm celebrat, omissis verbis,* unà cum famulo tuo Papa nostro N. et Antistite nostro N. *dicit,* unà cum me indigno famulo tuo, quem gregi tuo praeesse voluisti, *et continuant omnes, ut sequitur,* et omnibus orthodoxis, etc.

3.-*Cùm dicit* Memento, Domine, famulorum famularumque tuarum N. et N., *elevans et iungens manus usque ad faciem vel pectus, sic iunctis manibus, stat paulisper in quiete, demisso aliquantulum capite, faciens commemorationem vivorum Christi fidelium, ad suam*

voluntatem; quorum nomina, si vult, secreto commemoret: non tamen necesse est ea exprimere, sed mente tantùm eorum memoriam habeat. Potest etiam celebrans, si pro pluribus orare intendit, ne circumstantibus sit morosus, ante missam in animo proponere sibi omnes illos, tam vivos quàm defunctos, pro quibus in ipsa missa orare intendit, et hoc loco generaliter unico contextu ipsorum vivorum commemorationem agere, pro quibus ante missam orare proposuit in missa.

4.–*Commemoratione vivorum factâ, demissis et extensis, ut prius, manibus, continuat:* Et omnium circumstantium, quorum tibi fides cognita est, et nota devotio, pro quibus tibi offerimus, vel qui tibi offerunt hoc sacrificium laudis, pro se, suisque omnibus, pro redemptione animarum suarum, pro spe salutis et incolumitatis suae: tibique reddunt vota sua aeterno Deo, vivo et vero.

Similiter stans, prosequitur:

Communicantes et memoriam venerantes, in primis gloriosae semper Virginis Mariae, genitricis Dei et Domini nostri Iesu Christi, *caput cruci inclinat;* sed et beatorum Apostolorum, ac Martyrum tuorum, Petri et Pauli, Andreae, Iacobi, Ioannis, Thomae, Iacobi, Philippi, Bartholomaei, Matthaei, Simonis et Thaddaei, Lini, Cleti, Clementis, Xysti, Cornelii, Cypriani, Laurentii, Chrysogoni, Ioannis et Pauli, Cosmae et Damiani, et omnium Sanctorum tuorum: quorum meritis precibusque concedas, ut in omnibus protectionis tuae muniamur auxilio. *Iungit manus.* Per eumdem Christum Dominum nostrum. Amen.

Expandit manus simul super oblata, ita ut palmae sint apertae versùs ac supra calicem et hostiam, quas sic tenens expansas, dicit:

Hanc igitur oblationem servitutis nostrae, sed et cunctae familiae tuae, quaesumus Domine, ut placatus accipias, diesque nostros in tua pace disponas, atque ab aeterna damnatione nos eripi, et in electorum tuorum

iubeas grege numerari. *Iungit manus.* Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Iunctis manibus, sic prosequitur:

Quam oblationem tu, Deus, in omnibus, quaesumus, *communiter signat ter super hostiam et calicem, simul dicens:* bene✠dictam, adscrip✠tam, ra✠tam, rationabilem acceptabilemque facere digneris: *separatim signat semel super hostiam tantùm, cùm dicit:* ut nobis cor✠pus: *et semel super calicem tantùm, cùm dicit:* et san✠guis: *deinde, elevans et iungens manus ante pectus, prosequitur:* fiat dilectissimi Filii tui Domini nostri Iesuchristi, *et inclinans caput cruci, extergit, si opus fuerit, pollices et indices super corporale, et dicit secretò, ut prius:*

Qui pridie quàm pateretur; *et accipiens pollice et indice dextrae manûs hostiam, et eam cum illis ac indice et pollice sinistrae manûs tenens, stans erectus ante medium altaris, dicit,* accepit panem in sanctas ac venerabiles manus suas, *elevansque ad coelum oculos, et statim demittens, dicit:* et elevatis oculis in coelum, ad te Deum Patrem suum omnipotentem, *caputque aliquantulum inclinans, dicit,* tibi gratias agens: *et tenens hostiam inter pollicem et indicem sinistrae manûs, dextrâ producit signum crucis super eam, dicens,* bene✠dixit, fregit, deditque discipulis suis, dicens: Accipite et manducate ex hoc omnes.

5.-*Si adsit vas cum aliis hostiis consecrandis, antequam accipiat hostiam, discooperit manu dextrâ calicem seu vas aliarum hostiarum. Cùm autem finierit supradicta verba, cubitis super altare positis, stans capite inclinato, distinctè, attentè, reverenter et secretò profert verba consecrationis super hostiam, et simul super omnes si plures sint consecrandae, et hostiam suam pollicibus et indicibus tantùm tenens, dicit:*

Hoc est enim corpus meum.

Quibus prolatis, celebrans tenens hostiam inter pollices

et indices praedictos super altare, reliquis manuum digitis extensis et simul iunctis (et hostiis, si plures sint consecratae, in loco in quo à principio missae positae sunt, super corporale; vel in alio vase aut calice dimissis), genuflexus eam adorat. Tunc se erigens, quantum commodè potest, elevat in altum hostiam, et intentis in eam oculis (quod et in elevatione calicis facit), populo reverenter ostendit adorandam: et mox solâ manu dextrâ ipsam reverenter reponit super corporale in eodem loco unde eam levavit, et deinceps pollices et indices non disiungit, nisi quando hostiam consecratam tangere vel tractare debet, usque ad ablutionem digitorum post communionem.

6.-*Repositâ hostiâ consecratâ super corporale, genuflexus ipsam veneratur; si adsit vas aliarum hostiarum, patenâ vel pallâ cooperit ut suprà. Interim dum celebrans elevat hostiam, accenso prius intortitio (quod non extinguitur nisi postquam sacerdos sanguinem sumpserit, vel alios communicaverit, si qui erunt communicandi in missa), minister manu sinistrâ elevat fimbrias posteriores planetae, ne ipsum celebrantem impediat in elevatione brachiorum; quod et facit in elevatione calicis: et manu dextrâ pulsát campanulam ter ad unamquamque elevationem, vel continuatè quousque sacerdos deponat hostiam super corporale, et similiter postmodum ad elevationem calicis.*

7.-*Celebrans, adorato Sacramento, surgit, et discooperit calicem, in quem, si opus sit, extergit digitos: quod semper faciat, si aliquod fragmentum digitis adhaereat; et stans erectus dicit:*

Simili modo postquam coenatum est, *et ambabus manibus accipiens calicem iuxta nodum infra cuppam, et aliquantum illum elevans, ac statim deponens, dicit:* accipiens et hunc praeclarum calicem in sanctas ac venerabiles manus suas: *caput inclinans, dicit:* item tibi gratias agens, *sinistrâ calicem infra cuppam tenens, dextrâ signat super eum, dicens:* bene✠dixit, *et prosequens:* deditque discipulis suis, dicens: Accipite et bibite ex eo omnes.

Et ambabus manibus tenens calicem parum elevatum, videlicet sinistrâ pedem, dextrâ nodum infra cuppam, cubitis super altare positis, et capite inclinato, profert attentè, continuatè et secretò, ut suprà, verba consecrationis sanguinis.

Hic est enim calix sanguinis mei, novi et aeterni Testamenti; mysterium fidei: qui pro vobis et pro multis effundetur in remissionem peccatorum.

Quibus dictis, reponit calicem super corporale; et dicens secretò, Haec quotiescumque feceritis, in meî memoriam facietis; *genuflexus, sanguinem reverenter adorat. Tunc se erigit, et accipiens calicem discoopertum cum sanguine, ambabus manibus, ut prius, elevat eum, et erectum, quantum commodè potest, ostendit populo adorandum: mox ipsum reverenter reponit super corporale in locum pristinum, et manu dexterâ pallâ cooperit, ac genuflexus Sacramentum veneratur.*

8.-*In missa solemni ad finem Praefationis accenduntur duo saltem intorticia ab acolyhtis, quae extinguuntur post elevationem calicis, nisi aliqui sint communicandi, et tunc extinguuntur post Communionem. In diebus etiam ieiuniorum, et in missis pro Defunctis, tenentur accensa usque ad Communionem. Cùm autem celebrans dicit,* Quam oblationem, etc., *diaconus accedit ad eius dexteram, et ibi in superiori gradu altaris genuflexus, cùm Sacramentum elevatur, fimbrias planetae elevat, et quando opus est, se erigens, calicem discooperit, et cooperit, et cum celebrante genuflectit. Subdiaconus genuflectit in loco suo. Thuriferarius genuflexus in cornu Epistolae ter incensat hostiam, cùm elevatur, et similiter calicem; posito incenso in thuribulum absque benedictione. Reposito calice, diaconus redit ad librum, nisi alius assistat. Caeteri surgunt, et stant in locis suis.*

IX. DE CANONE POST CONSECRATIONEM USQUE AD ORATIONEM DOMINICAM.

1.-*Reposito calice, et adorato, sacerdos stans ante altare, extensis manibus ante pectus, dicit secretò:*

Unde et memores, Domine, nos servi tui, sed et plebs tua sancta, eiusdem Christi Filii tui Domini nostri tam beatae passionis, necnon et ab inferis resurrectionis; sed et in coelos gloriosae ascensionis; offerimus praeclarae maiestati tuae, *cùm dicit,* de tuis donis ac datis, *iungit manus ante pectus; et manu sinistrâ positâ super altare intra corporale, dexterâ signat ter communiter super hostiam et calicem, dicens:* hostiam✠puram, hostiam✠sanctam, hostiam✠immaculatam, *et semel super hostiam tantùm et semel super calicem tantùm dicens:* panem✠sanctum vitae aeternae, et calicem✠salutis perpetuae.

Deinde stans, ut prius, extensis manibus, prosequitur:

Supra quae propitio ac sereno vultu respicere digneris; et accepta habere, sicuti accepta habere dignatus es munera pueri tui iusti Abel, et sacrificium patriarchae nostri Abrahae, et quod tibi obtulit summus sacerdos tuus Melchisedech, sanctum sacrificium, immaculatam hostiam.

Profundè inclinatus ante medium altaris, iunctis manibus, et super altare positis, dicit:

Supplices te rogamus, omnipotens Deus: iube haec perferri per manus sancti Angeli tui in sublime altare tuum, in conspectu divinae maiestatis tuae: ut quotquot, *osculatur altare, manibus hinc inde super corporale positis, dicens:* ex hac altaris participatione: *iungit manus dicens:* sacrosanctum Filii tui; *et dexterâ signans semel super hostiam tantùm, et semel super calicem, sinistrâ super corporale positâ, dicit:* cor✠pus et san✠guinem sumpserimus: *et cùm dicit,* omni benedictione✠coelesti, *seipsum signat à fronte ad pectus signo crucis, sinistrâ positâ infra pectus, et prosequitur,* et gratiâ repleamur; *iungit manus, cùm dicit:* Per eumdem Christum Dominum nostrum. Amen.

2.–*Cùm dicit:* Memento etiam, Domine, famulorum famularumque tuarum N. N., qui nos praecesserunt cum signo fidei, et dormiunt in somno pacis,

Extensis et iunctis manibus ante pectus, et usque ad faciem elevatis, et intentis oculis ad Sacramentum super altare, facit commemorationem fidelium defunctorum, de quibus sibi videtur, eodem modo ut dictum est de commemoratione vivorum. Quâ commemoratione factâ, stans ut prius, extensis manibus, prosequitur:

Ipsis, Domine, et omnibus in Christo quiescentibus, locum refrigerii, lucis et pacis, ut indulgeas, deprecamur; *iungit manus, et caput inclinans, dicit:* Per eumdem Christum Dominum nostrum. Amen.

3.-*Manu sinistrâ super corporale positâ, dextrâ percutit sibi pectus, clarâ parum voce dicens:*

Nobis quoque peccatoribus, *et prosequitur secretò, stans manibus extensis ut prius:* famulis tuis de multitudine miserationum tuarum sperantibus, partem aliquam et societatem donare digneris, cum tuis sanctis Apostolis et Martyribus: cum Ioanne, Stephano, Matthia, Barnaba, Ignatio, Alexandro, Marcellino, Petro, Felicitate, Perpetua, Agatha, Lucia, Agnete, Caecilia, Anastasia, et omnibus Sanctis tuis: intra quorum nos consortium, non aestimator meriti, sed veniae, quaesumus, largitor admitte. *Iungit manus ante pectus, cùm dicit:* Per Christum Dominum nostrum.

Per quem haec omnia, Domine, semper bona creas, *deinde manu dextrâ ter signans super hostiam et calicem simul, dicit:* sancti✠ficas, vivi✠ficas, bene✠dicis, et praestas nobis.

Postea discooperit manu dextrâ calicem, et genuflexus Sacramentum adorat; tum se erigit, et reverenter accipit hostiam inter pollicem et indicem dextrae manûs, et cum ea super calicem, quem manu sinistrâ tenet circa nodum infra cuppam, signat ter à labio ad labium, dicens: Per ✠ipsum, et cum✠ipso, et in✠ipso. *Et similiter cum hostia simul signat bis inter calicem et pectus, incipiens à labio calicis, et dicit:* est tibi Deo Patri✠omnipotenti, in unitate Spiritûs✠Sancti: *deinde, tenens manu dextrâ hostiam super calicem, sinistrâ calicem, elevat eum ali-*

quantulum simul cum hostia, dicens: omnis honor et gloria, *et statim utrumque deponens, hostiam collocat super corporale, et si opus sit, digitos extergit, ut supra, ac pollices et indices ut prius iungens, calicem pallâ cooperit, et genuflexus Sacramentum adorat.*

4.-*In missa solemni cùm celebrans dicit,* Per quem haec omnia, etc., *diaconus factâ Sacramento genuflexione, accedit ad dexteram celebrantis, et quando opus est, discooperit calicem, et cum celebrante adorat: similiter cooperit, et iterum genuflectit. Cùm incipit,* Pater noster, *idem vadit retrò post celebrantem, factâ prius Sacramento genuflexione, ubi stat cum dicitur Oratio Dominica.*

X. DE ORATIONE DOMINICA ET ALIIS USQUE AD FACTAM COMMUNIONEM.

1.-*Celebrans, cooperto calice, adoratoque Sacramento, erigit se; et manibus extensis hinc inde super altare intra corporale positis, dicit intelligibili voce:*

Per omnia saecula saeculorum. ℟. Amen. *Iungit manus, caput Sacramento inclinans, cùm dicit:* Oremus. *Tum iunctis manibus prosequitur:* Praeceptis salutaribus moniti, et divinâ institutione formati, audemus dicere:

2.-*Cùm incipit* Pater noster, *extendit manus, et stans, oculis ad Sacramentum intentis, prosequitur usque ad finem.*

Pater noster, qui es in coelis: sanctificetur nomen tuum: adveniat regnum tuum: fiat voluntas tua, sicut in coelo et in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie: et dimitte nobis debita nostra, sicut et nos dimittimus debitoribus nostris: Et ne nos inducas in tentationem. *Responso à ministro,* Sed libera nos à malo, *et à celebrante submissâ voce,* Amen, *manu dextrâ, pollice et indice non disiunctis, patenam aliquantulum purificatorio extergens, eam accipit inter indicem et medium digitos, quam tenens super altare erectam, sinistrâ super corporali positâ, dicit secretò:*

Libera nos, quaesumus, Domine, ab omnibus malis praeteritis, praesentibus et futuris: et intercedente beatâ et gloriosâ semper Virgine Dei genitrice Mariâ, cum beatis apostolis tuis Petro et Paulo, atque Andrea, et omnibus Sanctis. *Antequam celebrans dicat,* da propitius pacem, *elevat manu dextrâ patenam de altari, et seipsum cum ea signat signo crucis, à fronte ad pectus, dicens:* da propitius pacem in diebus nostris; *cùm signat se, manum sinistram ponit infra pectus: deinde patenam ipsam osculatur, et prosequens,* ut ope misericordiae tuae adiuti, et à peccato simus semper liberi, et ab omni perturbatione securi, *submittit patenam hostiae, quam indice sinistro accommodat super patenam, discooperit calicem; et genuflexus Sacramentum adorat; tum, se erigens, accipit hostiam inter pollicem et indicem dextrae manûs, et cum illis ac pollice et indice sinistrae manûs, eam super calicem tenens, reverenter frangit per medium dicens:* Per eumdem Dominum nostrum Iesum Christum Filium tuum; *et mediam partem, quam inter pollicem et indicem dextrae manûs tenet, ponit super patenam: de alia media, quam sinistrâ manu tenet, frangit cum pollice et indice dextrae manûs particulam prosequens,* qui tecum vivit et regnat, *et eam inter ipsos dextrae manûs pollicem et indicem retinens, partem maiorem, quam sinistrâ tenet, adiungit mediae super patenam positae, interim dicens:* in unitate Spiritûs Sancti Deus: *et particulam hostiae quam in dextra manu retinuit, tenens super calicem, quem sinistrâ per nodum infra cuppam retinet, intelligibili voce dicit:*

Per omnia saecula saeculorum. ℟. Amen.

Et cum ipsa particula signans ter à labio ad labium calicis dicit:

Pax ✠ Domini sit ✠ semper vobis ✠ cum.

Responso per ministrum, Et cum spiritu tuo, *particulam, quam manu dextrâ tenet, immittit in calicem, dicens secretò:*

Haec commixtio et consecratio corporis et sanguinis Domini nostri Iesu Christi, fiat accipientibus nobis in vitam aeternam. Amen.

Deinde, pollices et indices super calicem aliquantulum tergit, et iungit; calicem pallâ cooperit, et genuflexus Sacramentum adorat: surgit, et stans iunctis manibus ante pectus, capite inclinato versùs Sacramentum, dicit intelligibili voce:

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi; *et dextrâ percutiens sibi pectus, sinistrâ super corporale positâ, dicit,* miserere nobis. *Et deinde non iungit manus.*

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi; *iterum percutit sibi pectus, cùm dicit secundò,* miserere nobis.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi; *tertiò percutit sibi pectus, cùm dicit,* dona nobis pacem.

In missis pro Defunctis, non dicitur, miserere nobis, *sed eius loco,* dona eis requiem, *et in tertio additur,* sempiternam.

3.–*Tum manibus iunctis super altare positis, oculisque ad Sacramentum intentis, inclinatus dicit secretò sequentes orationes:*

Domine Iesu Christe, qui dixisti Apostolis tuis: Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis: ne respicias peccata mea, sed fidem Ecclesiae tuae; eamque secundùm voluntatem tuam pacificare et coadunare digneris. Qui vivis et regnas, Deus, per omnia saecula saeculorum. Amen.

Quâ oratione finitâ, si est daturus pacem, osculatur altare in medio, et instrumentum pacis ei porrectum à ministro iuxta ipsum ad dexteram, hoc est, in cornu Epistolae genuflexo, et dicit, Pax tecum. *Minister respondet,* Et cum spiritu tuo. *Si non adsit qui huiusmodi instrumento pacem recipiat à celebrante, pax non datur etiam si illius datio missae conveniat, nec osculatur altare; sed dictâ praemissâ oratione, statim subiungit alias orationes, ut infrà.*

4.-Si verò celebret pro defunctis, non percutit pectus ad Agnus Dei, *quia dicit:* Dona eis requiem; *nec dicit praecedentem orationem, et non dat pacem, sed dicit alias duas sequentes orationes:*

Domine, Iesu Christe, Fili Dei vivi, qui ex voluntate Patris, cooperante Spiritu Sancto, per mortem tuam mundum vivificâsti: libera me, per hoc sacrosanctum corpus et sanguinem tuum ab omnibus iniquitatibus meis, et universis malis; et fac me tuis semper inhaerere mandatis, et à te nunquam separari permittas. Qui cum eodem Deo Patre et Spiritu Sancto vivis et regnas Deus in saecula saeculorum. Amen.

Perceptio corporis tui, Domine Iesu Christe, quod ego indignus sumere praesumo, non mihi proveniat in iudicium et condemnationem: sed pro tua pietate prosit mihi ad tutamentum mentis et corporis, et ad medelam percipiendam. Qui vivis et regnas cum Deo Patre in unitate Spiritûs Sancti Deus, per omnia saecula saeculorum. Amen.

Quibus orationibus dictis, genuflectens Sacramentum adorat, et se erigens dicit secretò:

Panem coelestem accipiam, et nomen Domini invocabo.

Quo dicto, dextrâ manu accipit de patena reverenter ambas partes hostiae, et collocat inter pollicem et indicem sinistrae manûs, quibus patenam inter eumdem et indicem et medium digitos supponit, et eâdem manu sinistrâ tenens partes huiusmodi supra patenam inter pectus et calicem, parum inclinatus, dextrâ tribus vicibus percutit pectus suum, interim etiam tribus vicibus dicens voce aliquantulum elevatâ, devotè et humiliter:

Domine, non sum dignus, *et secretò prosequitur,* ut intres sub tectum meum, sed tantùm dic verbo, et sanabitur anima mea.

Quibus tertiò dictis, ex sinistra accipit ambas partes praedictas hostiae inter pollicem et indicem dextrae ma-

nûs, et cum illa super patenam signat seipsum signo crucis, ita tamen ut hostia non egrediatur limites patenae, dicens:

Corpus Domini nostri Iesu Christi custodiat animam meam in vitam aeternam. Amen.

Et se inclinans, cubitis super altare positis, reverenter easdem ambas partes sumit; quibus sumptis, deponit patenam super corporale, et erigens se, iunctis indicibus et pollicibus, ambas quoque manus ante faciem iungit, et aliquantulum quiescit in meditatione sanctissimi Sacramenti. Deinde, depositis manibus, dicit secretò:

Quid retribuam Domino pro omnibus quae retribuit mihi? *Et interim discooperit calicem, genuflectit, surgit, accipit patenam, inspicit corporale, colligit fragmenta cum patenâ, si quae sint in eo, patenam quoque diligenter cum pollice et indice dextrae manûs super calicem extergit, et ipsos digitos, ne quid fragmentorum in eis remaneat.*

5.-*Si verò adsint hostiae consecratae super corporale positae pro alio tempore conservandae, factâ prius genuflexione, reponit eas in vas ad hoc ordinatum, et diligenter advertit ne aliquod fragmentum, quantumcumque minimum, remaneat super corporale; quod si fuerit, accuratè reponit in calicem.*

Post extersionem patenae, iunctis pollicibus et indicibus, calicem dextrâ manu infra nodum cuppae accipit, sinistrâ patenam, dicens:

Calicem salutaris accipiam, et nomen Domini invocabo. Laudans invocabo Dominum, et ab inimicis meis salvus ero.

Et signans se signo crucis cum calice, dicit:

Sanguis Domini nostri Iesu Christi custodiat animam meam in vitam aeternam. Amen.

Et manu sinistrâ supponens patenam calici, stans reverenter sumit totum sanguinem cum particula in calice

posita. Quibus sumptis, si qui sunt communicandi, eos communicet, antequam se purificet. Postea dicit secretò :

Quod ore sumpsimus, Domine, pura mente capiamus ; et de munere temporali fiat nobis remedium sempiternum.

Interim super altare porrigit calicem ministro in cornu Epistolae, qui infundit in eum parum vini, quo se purificat: deinde vino et aquâ abluit pollices et indices super calicem, quos abstergit purificatorio, interim dicens :

Corpus tuum, Domine, quod sumpsi, et sanguis, quem potavi, adhaereat visceribus meis; et praesta ut in me non remaneat scelerum macula, quem pura et sancta refecerunt Sacramenta. Qui vivis et regnas in saecula saeculorum. Amen.

Ablutionem sumit, et extergit os et calicem purificatorio; quo facto, purificatorium extendit super calicem et desuper patenam, ac super patenam, parvam pallam, et plicato corporali, quod reponit in bursam, cooperit calicem velo, et bursam desuper ponit, et collocat in medio altaris, ut in principio missae, deinde prosequitur missam.

6.–*Si qui sunt communicandi in missa, sacerdos, post sumptionem sanguinis, antequam se purificet, factâ genuflexione, ponat particulas consecratas in pyxide, vel si pauci sint communicandi, super patenam, nisi à principio positae fuerint in pyxide, seu alio calice. Interim minister ante eos extendit linteum, seu velum album, et pro eis facit confessionem, dicens:* Confiteor Deo, etc. *Tum sacerdos iterum genuflectit, et manibus iunctis, vertens se ad populum in cornu Evangelii dicit:* Misereatur vestrî omnipotens Deus; et, dimissis peccatis vestris, perducat vos ad vitam aeternam. ℟. Amen.

Et manu dextrâ facit signum crucis super eos, dicens: Indulgentiam, absolutionem ✠ et remissionem peccatorum vestrorum tribuat vobis omnipotens et misericors Dominus. ℟. Amen.

Postea genuflectens accipit manu sinistrâ pyxidem seu patenam cum Sacramento, dextrâ verò sumit unam par-

ticulam, quam inter pollicem et indicem tenet aliquantulùm elevatam super pyxidem seu patenam, et conversus ad communicandos in medio altaris, dicit: Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi. *Deinde dicit:* Domine, non sum dignus ut intres sub tecum meum; sed tantùm dic verbo, et sanabitur anima mea. *Quibus verbis tertiò repetitis, accedit ad eorum dextram, hoc est, ad latus Epistolae, et unicuique porrigit Sacramentum, faciens cum eo signum crucis super pyxidem vel patenam, et simul dicens:* Corpus Domini nostri Iesu ✠ Christi custodiat animam tuam in vitam aeternam. Amen.

Omnibus communicatis, revertitur ad altare, nihil dicens; et non dat eis benedictionem, quia illam daturus est in fine missae. Si particula posita erat super corporale, extergit illud cum patena, et si quae in eo fuerint fragmenta, in calicem immittit. Deinde dicit secretò: Quod ore sumpsimus, Domine, etc. *Et se purificat, dicens:* Corpus tuum, Domine, quod sumpsi; *et alia facit ut suprà. Minister autem dextrâ manu tenens vas cum vino et aqua, sinistrâ verò mappulam, aliquanto post sacerdotem eis porrigit purificationem, et mappulam ad os abstergendum.*

7.-*Si in altari remaneant particulae in calice, seu in alio vase usque ad finem missae, serventur ea quae in feria quinta Coenae Domini praescribuntur circa finem missae.*

8.-*In missa solemni diaconus, stans retrò post celebrantem, cùm in Oratione Dominica dicitur,* Et dimitte nobis debita nostra, *factâ ibidem genuflexione vadit ad dexteram celebrantis, et subdiaconus circa finem orationis dominicae, factâ ibidem genuflexione revertitur ad altare, et stans in cornu Epistolae porrigit patenam diacono qui eam discooperit, et purificatorio abstergens dat celebranti, illius manum osculando, et quando opus est, discooperit et cooperit calicem, et cum celebrante adorat. Subdiaconus redditâ patenâ, et deposito velo, quod ab humeris eius pendebat, genuflectit, et descendit retrò post celebrantem, et cùm dicitur:* Pax Domini, *iterum genuflectens accedit ad sinistram celebrantis, et simul dicunt,*

Agnus Dei. *Deinde factâ ibidem Sacramento genuflexione, redit post celebrantem. Diaconus verò, à dextris genuflexus, expectat pacem; et cùm celebrans osculatur altare, ipse se erigens simul osculatur illud extra corporale, et à celebrante dicente:* Pax tecum, *complexus accipit pacem sinistris genis sibi invicem appropinquantibus, et ei respondet,* Et cum spiritu tuo. *Postea iterum Sacramento in altari adorato, vertit se ad subdiaconum retrò post celebrantem, et similiter dat ei pacem. Subdiaconus acceptâ pace à diacono, et factâ altari genuflexione, comitatus ab acolytho vadit ad chorum, et dat pacem primo cuiusque ordinis; dignioribus prius, deinde minus dignis, et reversus ad altare factâ genuflexione, dat pacem acolytho, qui ipsum comitaverat, qui et aliis acolythis circa altare dat pacem: deinde subdiaconus vadit ad dexteram celebrantis, et quando opus est, discooperit calicem, accipit ampullam vini, et infundit, quando celebrans vult purificare. Diaconus post datam pacem subdiacono vadit ad librum: et dum celebrans se communicat, stant ipse et subdiaconus profundè inclinati versùs altare.*

9.-*In missa pontificali assistens accipit et defert pacem, ut in Caeremoniali habetur. Si in missa solemni fiat communio, omnia serventur ut suprà, sed prius communicet diaconum, et subdiaconum, deinde alios per ordinem, et diaconus purificationem ei ministret. Interim à choro cantetur antiphona, quae dicitur* Communio.

XI. DE COMMUNIONE ET ORATIONIBUS POST COMMUNIONEM DICENDIS.

1.-*Celebrante purificato, dum calicem collocat in altari, liber Missalis defertur per ministrum ad cornu Epistolae et collocatur ut in introitu. Ipse autem minister genuflectit iuxta cornu Evangelii, ut in principio missae. Deinde celebrans stans iunctis manibus, legit antiphonam quae dicitur Communio. Quâ lectâ, iunctis item manibus ante pectus, vadit ad medium altaris, et, eo osculato, vertit se ad populum à manu sinistra ad dextram, et dicit:*

℣. Dominus vobiscum, ℟. Et cum spiritu tuo.

Et per eamdem viam redit ad librum, dicit orationes post communionem eisdem modo, numero et ordine, ut suprà dictae sunt collectae. Quibus finitis, claudit librum, et iungens manus ante pectus, revertitur ad medium altaris, ubi, eo osculato, vertit se ad populum, et dicit, ut suprà:

℣. Dominus vobiscum, ℟. Et cum spiritu tuo.

Quo dicto, stans iunctis manibus ante pectus versùs populum, dicit, si dicendum est:

Ite, missa est, ℟. Deo gratias.

Et per eamdem viam revertitur ad altare. Si verò non sit dicendum, dicto, Dominus vobiscum, *revertitur eodem modo per eamdem viam ad medium altaris, stans versus ad illud, iunctis ante pectus manibus, dicit:*

Benedicamus Domino, ℟. Deo gratias.

In missis autem Defunctorum, eodem modo stans versùs altare, dicit: Requiescant in pace. ℟. Amen.

2.-*In Quadragesima autem à feria quarta Cinerum usque ad feriam quartam Maioris hebdomadae, in feriali officio postquam celebrans dixit orationes post communionem cum suis solitis conclusionibus, antequam dicat,* Dominus vobiscum, *stans in eodem loco ante librum, dicit,* Oremus. Humiliate capita vestra Deo, *caput inclinans, et extensis manibus, subiungit eâdem voce orationem super populum, ibidem positam: quâ finitâ, osculatur altare, et vertens se ad populum, dicit,* Dominus vobiscum; *et alia ut suprà.*

3.-*In missa solemni diaconus defert librum Missalis ad cornu Epistolae, deinde vadit retrò post celebrantem; subdiaconus verò vadit ad cornu Evangelii, ubi calicem mundat, aptat cum purificatorio, patenâ et pallâ cooperit, plicat corporale, reponit in bursam, et illam ponit super calicem coopertum velo, quem collocat in altari, vel super credentia, ut prius; postea redit ad locum suum retro post diaconum; qui cum dicit:* Ite, missa est, *cum celebrante vertit se ad populum: et in Quadragesima dicto*

post celebrantem, Oremus, *diaconus in cornu Epistolae vertens se ad populum, iunctis manibus dicit, ut suprà,* Humiliate, etc., *quo dicto vertit se versùs altare à tergo celebrantis, et celebrans dicit orationem super populum.*

XII. DE BENEDICTIONE IN FINE MISSAE, ET EVANGELIO SANCTI IOANNIS.

1.-*Dicto,* Ite, missa est, *vel* Benedicamus Domino, *ut suprà, celebrans, ante medium altaris stans, inclinat se, et, iunctis manibus super eo, dicit secretò:*

Placeat tibi, sancta Trinitas, obsequium servitutis meae; et praesta, ut sacrificium, quod oculis tuae maiestati indignus obtuli, tibi sit acceptabile, mihique, et omnibus pro quibus illud obtuli, sit, te miserante, propitiabile: Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Quo dicto, extensis manibus hinc inde super altare positis, ipsum in medio osculatur: tum erigens se, adhuc stans versùs illud, elevat ad coelum oculos et manus, quas extendit et iungit, caputque cruci inclinans, dicit voce intelligibili: Benedicat vos omnipotens Deus; *et iunctis manibus, ac demissis ad terram oculis, vertens se ad populum à sinistro latere ad dextrum, extensâ manu dextrâ, iunctisque digitis, et manu sinistrâ infra pectus positâ, semel benedicit populo, dicens,* Pater, et Filius, ✠ et Spiritus Sanctus. ℟. Amen: *circulum perficiens accedit ad cornu Evangelii, ubi dicto,* Dominus vobiscum, *et* ℟. Et cum spiritu tuo, *pollice dextro signans primùm signo crucis altare, seu librum in principio Evangelii, deinde frontem, os et pectus, dicet:* Initium sancti Evangelii secundùm Ioannem, *vel* Sequentia sancti Evangelii, *ut dictum est in rubricis generalibus, et* ℟. Gloria tibi, Domine, *iunctis manibus, legit Evangelium.*

In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum. Hoc erat in principio apud Deum. Omnia per ipsum facta sunt: et sine ipso factum est nihil, quod factum est; in ipso vita erat, et vita erat lux hominum: et lux in tenebris lucet, et tenebrae eam non

comprehenderunt. Fuit homo missus à Deo, cui nomen erat Ioannes. Hic venit in testimonium, ut testimonium perhiberet de lumine, ut omnes crederent per illum. Non erat ille lux, sed ut testimonium perhiberet de lumine. Erat lux vera, quae illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. In mundo erat, et mundus per ipsum factus est, et mundus eum non cognovit. In propria venit, et sui eum non receperunt. Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri, his qui credunt in nomine eius: qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt; *genuflectit versùs cornu Evangelii, cùm dicit:* ET VERBUM CARO FACTUM EST, *et surgens prosequitur, ut prius,* et habitavit in nobis (et vidimus gloriam eius, gloriam, quasi Unigeniti à Patre), plenum gratiae et veritatis. *Quo Evangelio, vel alio, ut convenit, finito, minister, stans in parte Epistolae, respondet:* Deo gratias.

2.-*Si celebrans in altari vertit faciem ad populum non vertit se, sed stans ut erat, benedicit populo, ut suprà, in medio altaris; deinde accedit ad cornu Evangelii, et dicit Evangelium sancti Ioannis.*

3.-*Si celebravit coram summo Pontifice, Cardinali, et Legato Sedis apostolicae, vel Patriarcha, Archiepiscopo, et Episcopo in provincia, civitate, vel dioecesi sua existente celebrans dicto:* Placeat tibi, sancta Trinitas, etc., *dicit,* Benedicat vos omnipotens Deus, *et convertens se ad summum Pontificem genuflexus, ad Cardinalem verò, et Legatum, vel alium ex supradictis Praelatis, capite inclinato, quasi licentiam benedicendi petens, prosequitur:* Pater, et Filius, ✠ et Spiritus Sanctus, *benedicens adstantes à parte, ubi non adest Pontifex, Cardinalis, Legatus aut Praelatus praedicti. Si autem celebravit coram Patriarcha, Archiepiscopo, et Episcopo; extra eorum provinciam, civitatem, vel dioecesim constitutis, eis absque alio respectu, ut caeteris, qui intersunt, more consueto benedicit.*

4.-*Si autem celebravit pro defunctis, dicto,* Placeat ti-

bi, sancta Trinitas, *ut suprà, et osculato altari, accedit ad cornu Evangelii, et dicit Evangelium sancti Ioannis, praetermissâ benedictione, quae in missis Defunctorum non datur.*

5.-*Finito Evangelio in fine missae, si celebravit coram summo Pontifice, Cardinali, et Legato Sedis apostolicae, vel Patriarcha, Archiepiscopo, et Episcopo, convertit se ad illum, coram quo ex praedictis celebravit; et facit reverentiam convenientem. Si non celebravit coram aliquo praedictorum, huiusmodi reverentiam praetermittit.*

6.-*Quibus omnibus absolutis, exstinguuntur per ministrum candelae: interim sacerdos accipit sinistrâ calicem, dextram ponens super bursam, ne aliquid cadat, descendit ante infimum gradum altaris, et ibi in medio vertens se ad illud, caput inclinat (vel, si in eo est tabernaculum sanctissimi Sacramenti, genuflectit), et factâ reverentiâ accipit biretum à ministro, caput cooperit, ac, praecedente eodem ministro, eo modo quo venerat redit ad sacristiam, interim dicens antiphonam* Trium puerorum, *et canticum* Benedicite. *Si verò sit dimissurus paramenta apud altare ubi celebravit, finito Evangelio praedicto, ibidem illis se exuit, et dicit antiphonam* Trium puerorum, *cum cantico et aliis orationibus, ut suo loco ponuntur.*

7.-*In missa solemni celebrans eâdem voce, et modo, quo in missis privatis, semel tantùm benedicit populo, nisi sit Episcopus: et dicto Evangelio secundùm Ioannem, vel alio, ut suprà ministrante subdiacono librum, si opus est descendit cum ministris ordine et modo, quo venerat.*

8.-*Episcopus autem ter benedicit populo, etiam in missis privatis, ut in Caeremoniali habetur.*

XIII. DE HIS QUAE OMITTUNTUR IN MISSA PRO DEFUNCTIS.

1.-*In missa pro Defunctis ante confessionem non dicitur psalmus* Iudica me, Deus, *sed pronuntiatâ antiphonâ* Introibo ad altare Dei, *et responso à ministro,* Ad Deum qui laetificat iuventutem meam, *dicitur,* ℣. Adiutorium nostrum, *et confessio, cum reliquis, ut suprà.*

Cùm celebrans ad altare incipit Introitum, non signat se, sed, manu dextrâ extensâ, facit signum crucis super librum, quasi aliquem benedicens. Non dicitur, Gloria Patri, *sed post psalmum repetitur,* Requiem aeternam; *nec dicitur* Gloria in excelsis, *nec* Alleluia, *nec* Iube, Domine, benedicere, *nec* Dominus sit in corde meo; *nec osculatur librum in fine Evangelii; nec dicit,* Per evangelica dicta, etc. *Non dicitur* Credo, *non benedicitur aqua in calicem fundenda: dicitur tamen oratio* Deus, qui humanae substantiae, etc. *Cùm lavat manus, in fine psalmi* Lavabo inter innocentes, *non dicitur* Gloria Patri. *Ad* Agnus Dei, *non dicitur* miserere nobis, *cuius loco dicitur,* dona eis requiem; *nec tertiò,* dona nobis pacem, *cuius loco dicitur,* dona eis requiem sempiternam; *neque percutitur pectus. Non dicitur prima oratio ante Communionem, scilicet,* Domine Iesu Christe, qui dixisti Apostolis tuis, etc.; *nec datur pax. In fine, non dicitur* Ite, missa est, *nec* Benedicamus Domino, *sed* Requiescant in pace. *Et non datur benedictio; sed dicto* Placeat, *et osculato altari, dicitur, ut suprà:* In principio erat Verbum, etc., *et alia omnia ut in aliis missis.*

2.-*In missa solemni non incensatur altare ad Introitum; et subdiaconus finitâ Epistolâ non osculatur manum celebrantis, nec benedicitur: diaconus non petit benedictionem, nec osculatur celebrantis manum, non tenentur luminaria ad Evangelium, nec portatur incensum: sed duo tantùm acolythi sine candelabris stant unus à dextris, et alter à sinistris subdiaconi tenentis librum Evangeliorum. Non incensatur liber, nec in fine celebrans, nec defertur liber Evangeliorum osculandus. Oblata, et altare incensantur ut suprà; incensatur solus celebrans, et non incensantur alii. Subdiaconus non tenet patenam post celebrantem, sed tempore elevationis Sacramenti genuflexus in cornu Epistolae illud incensat. Ministri cùm aliquid porrigunt celebranti in hac missa, non osculantur eius manum, neque rem, quae porrigitur.*

3.-*Si distribuendae sunt candelae, distribuantur post Epistolam, et accendantur ad Evangelium, ad elevationem Sacramenti, et post missam, dum fit absolutio. Si*

habendus est sermo, habeatur finitâ missâ ante absolutionem.

4.-Finitâ missâ, si facienda est absolutio, celebrans retrahit se ad cornu Epistolae, ubi exuitur casulâ, et deposito manipulo, accipit pluviale nigrum. Subdiaconus medius inter duos acolythos cum candelabris accensis, defert crucem sicut in processionibus, praecedentibus duobus aliis acolythis, uno cum thuribulo, et navicula incensi, alio cum vase aquae benedictae, et aspersorio: sequitur celebrans factâ prius altari reverentiâ, et diaconus à sinistris eius. Subdiaconus cum cruce sistit se ad pedes tumuli, seu lecticae mortuorum contra altare, medius inter dictos acolythos tenentes luminaria; celebrans verò ex alia parte in capite loci inter altare et tumulum, aliquantum versùs cornu Epistolae, ita ut crucem subdiaconi respiciat: à sinistris eius diaconus, et prope eum alii duo acolythi deferentes thuribulum, et vas aquae benedictae. Interim cantatur: ℟. Libera me, Domine, *et circa illius finem celebrans ponit incensum in thuribulum, benedicens illud more solito, ministrante diacono naviculam; et finito* Kyrie, eleison, *incipit intelligibili voce,* Pater noster, *et secretò prosequendo reliqua, accipit aspersorium de manu diaconi, et factâ altari reverentiâ, comitante eodem diacono à dextris, et tenente fimbriam anteriorem pluvialis, circuiens tumulum, aspergit illum aquâ benedictâ, ter à parte dextera, et ter à sinistra. Cùm transit ante crucem, profundè se inclinat, diaconus verò genuflectit: postea de manu eiusdem diaconi accipit thuribulum; et eodem modo, quo asperserat, incensat. Et rediens ad pristinum locum, diacono tenente librum, iunctis manibus dicit:*

℣. Et ne nos inducas in tentationem,
℟. Sed libera nos à malo.
℣. A porta inferi, ℟. Erue, Domine, animam eius.
℣. Requiescat in pace, ℟. Amen.
℣. Domine, exaudi orationem meam,
℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiscum, ℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Absolve, quaesumus, Domine, animam famuli tui N. ab omni vinculo delictorum; ut in resurrectionis gloria, inter Sanctos et electos tuos resuscitatus respiret. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

Deinde celebrans faciens crucem manu dextrâ super tumulum dicit:

℣. Requiem aeternam dona ei, Domine,
℟. Et lux perpetua luceat ei.

Et dicto per cantores, Requiescat in pace. ℟. Amen.
Praecedente cruce, redit cum aliis ad sacristiam.
Si officium fit pro pluribus defunctis, omnia dicantur in numero plurali.

SUMMARIUM CAEREMONIARUM MISSAE PRIVATAE.

I. *Inclinationes.*

Tres distingui solent. Prima est *capitis*, quae trahit secum modicam etiam humerorum inclinationem. Secunda *mediocris*, quae fit paulò magis inclinando caput et humeros. Tertia *profunda* seu integra, in qua ita flectitur caput et corpus, ut in modum crucis manus ambae dispositae utrumque genu facilè contingant.

Inclinatio capitis.

Celebrans caput inclinat:

1. Disposito calice in medio altaris, antequam vadat ad cornu Epistolae, ut ubi Missale super cussino vel lectorili aperiat.
2. Quoties transit ante crucem, vel accedit aut recedit ad ea, nisi mox ante vel post fecerit aut facere debeat eamdem seu maiorem reverentiam.
3. Ad ℣. *Gloria Patri et Filio*, etc.

4. Ad haec hymni *Gloria in excelsis* verba: *Deo; Adoramus te; Gratias agimus tibi; Iesu Christe; Suscipe deprecationem nostram;* iterum, *Iesu Christe.*

5. Quoties dicit *Oremus.*

6. Proferendo nomen *Iesu, Mariae,* Sanctorum de quibus dicitur missa aut fit in officio memoria specialis, et Papae viventis.

7. Cùm sub *Credo* dicit: *In unum Deum; Iesum Christum; Simul adoratur.*

8. Initio Praefationis, cùm dicit *Deo nostro.*

9. Ad utrumque *Memento,* dum facit mentaliter commemorationem vivorum et defunctorum, demissum habet aliquantulum caput.

10. Cùm dicit: *Tibi gratias agens,* ante utramque consecrationem.

11. Cùm dicit: *Per eumdem Christum,* ante *Nobis quoque peccatoribus.*

12. Ad *Agnus Dei,* etc., et tres sequentes orationes ante Communionem.

13. In Quadragesima, cùm dicit: *Humiliate capita vestra Deo.*

14. Cùm absolvit haec verba: *Benedicat vos omnipotens Deus.*

15. In fine missae, ante infimum altaris gradum, antequam accipiat biretum, si in eo non est tabernaculum sanctissimi Sacramenti.

Nota. Cùm sanctissimum Sacramentum patenter expositum est, versùs illud fiunt inclinationes quae fierent versùs crucem, si non esset praesens; sed inclinatio quae ad nomen Mariae, Sanctorum et Papae facienda est, fit semper versùs librum. Item inclinatio ad nomen Iesu, quando profertur in legendo Evangelium.

Inclinatio media.

Haec fit quoties in rubrica absolutè *aliquantulum* esse inclinandum praescribitur, velut:

1. Ad versum, *Deus, tu conversus,* etc., usque ad *Aufer à nobis* exclusivè.

2. Ad *Oramus te, Domine,* etc.

3. Ad *Suscipe, sancta Trinitas*, etc.

4. Ad *Sanctus* usque ad *Benedictus qui venit* exclusivè.

5. Ad utramque consecrationem.

6. Ad *Domine, non sum dignus*, etc., et dum sumit corpus Domini.

7. Ad *Placeat tibi, sancta Trinitas*, etc.

Inclinatio profunda.

Fit à celebrante:

1. Cruci in sacristia, cùm discedit ut eat ad altare, et cùm reversus est.

2. Cùm pervenerit ante infimum altaris gradum, si ibi non asservetur sanctissimum Sacramentum.

3. Ubi descendit sub infimum altaris gradum, antequam missam incipiat, si non adsit sanctissimum Sacramentum.

4. Dum dicit *Confiteor*, etc., donec ministro dicenti *Misereatur tui*, etc., responderit, *Amen.*

5. Cùm dicit: *Munda cor meum*, etc., *Iube, Domine, benedicere*, etc., *Dominus sit in corde meo*, etc.

6. Initio Canonis, cùm dicit, *Te igitur*, etc., usque ad *petimus* inclusivè.

7. Cùm dicit, *Supplices te rogamus*, etc., usque ad *ut quotquot* inclusivè.

II. *Celebrans seipsum signat signo crucis:*

1. Initio missae, dicens: *In nomine Patris*, etc.

2. Cùm dicit: *Adiutorium nostrum in nomine Domini.*

3. Cùm dicit: *Indulgentiam, absolutionem et remissionem peccatorum nostrorum.*

4. Cùm incipit Introitum, exceptis missis Defunctorum, in quibus non se, sed librum signat, manu dextrâ extensâ, quasi aliquem benedicens, sinistrâ super altare positâ.

5. In fine hymni *Gloria in excelsis*, dicens: *Cum sancto Spiritu*, etc.

6. Ad duo Evangelia, signum crucis facit pollice dex-

trae manûs super librum, deinde super se, in fronte, ore et pectore.

7. In fine Symboli, dicens: *Et vitam*, etc.

8. In fine Praefationis, dicens: *Benedictus qui venit in nomine Domini.*

9. Ad haec verba Canonis: *omni benedictione coelesti et gratiâ repleamur.*

10. Dum dicit: *Da propitius pacem in diebus nostris.*

11. Cùm dicit: *Corpus Domini nostri Iesu Christi*, etc., facit signum crucis cum hostia ; et mox cum calice, dicendo: *Sanguis Domini nostri*, etc.

III. *Extendit manus, elevat usque ad humeros, et deinde iungit ante pectus:*

1. Cùm dicit: *Gloria in excelsis Deo.*
2. Cùm dicit: *Credo in unum Deum.*
3. Cùm dicit: *Veni, Sanctificator omnipotens, aeterne Deus...*
4. Ad *Te igitur*, initio Canonis.
5. Ad utrumque *Memento.*
6. Dicendo: *Fiat dilectissimi Filii tui.*
7. Ad *Benedicat vos omnipotens Deus.*
8. Cùm dicit, *Sursum corda*, elevat manus hinc inde extensas usque ad pectus.
9. Cùm dicit, *Gratias agamus Domino*, in rubricis Missalis habetur tantùm: iungit manus. Item, in eadem rubrica, ad *Dominus vobiscum... Oremus...* et *Orate, fratres,* legitur solùm: celebrans, extendens et iungens manus, dicit, etc. Sed multi auctores tenent quòd eas paululum elevare debet, iuxta *Caeremoniale episcoporum.*

IV. *Iunctas tenet manus super altare:*

1. Cùm dicit: *Oramus te, Domine*, usque ad *quorum reliquiae hìc sunt,* exclusivè.
2. *In spiritu humilitatis*, etc.
3. *Suscipe, sancta Trinitas*, etc.
4. *Te igitur, clementissime Pater*, etc., usque ad *petimus* inclusivè.

5. Cùm genuflectit, ante elevationem hostiae.
6. *Supplices*, etc., usque ad *ut quotquot* inclusivè.
7. Ad tres Orationes ante Communionem.
8. *Placeat tibi, sancta Trinitas*, etc.

V. *Habet manus extensas ante pectus:*

1. Ad Orationes quas dicit initio missae, ad Orationes secretas, et Postcommunionem.
2. Ad Praefationem et per maiorem Canonis partem.
3. Ad Orationem Dominicam.

VI. *Habet manus super altare separatim positas:*

1. Quoties osculatur altare, aut genuflectit.
2. Ad epistolam, nisi super librum eas ponat.
3. Ad haec verba Praefationis: *Per omnia saecula saeculorum*, et *Dominus vobiscum.*
4. Ad eadem verba: *Per omnia saecula saeculorum*, ante *Pater.*

VII. *Ponit sinistram super altare:*

1. Cùm dextrâ agit, nisi eam ponere debeat super librum, aut infra pectus, ut dicitur suprà, in Ordine Missae, *tit.* 3, *n.* 5, *pag.* 131.
2. Quoties signat hostiam, aut calicem, aut utrumque simul.
3. Cùm dicit: *Nobis quoque peccatoribus.*
4. Per orationem: *Libera nos, quaesumus, Domine.*
5. Ad *Miserere nobis* primi *Agnus Dei*, usque ad *dona nobis pacem* inclusivè.

VIII. *Ponit dextram super altare:*

1. Quoties sinistrâ vertit folium.
2. Ad *Domine, non sum dignus*, nisi cùm percutit pectus.

IX. *Osculatur altare:*

1. Ad haec verba: *quorum reliquiae hìc sunt.*
2. Antequam se vertat, ut dicat *Dominus vobiscum*, et *Orate, fratres.*

3. Post verbum *petimus*, initio Canonis.
4. Ad istas voces, *ex hac altaris participatione*.
5. Cùm daturus est pacem, antequam dicat: *Pax tecum*.
6. In fine missae, dicto *Placeat*, sive det benedictionem, sive non, ut in missa Defunctorum.

X. *Elevat oculos:*

1. Antequam dicat: *Munda cor meum*.
2. Ad *Suscipe, sancte Pater*.
3. Ad *Offerimus tibi, Domine*, per integram orationem.
4. Dicendo: *Veni, Sanctificator*.
5. Ad *Suscipe, sancta Trinitas*.
6. Initio Praefationis, cùm dicit: *Deo nostro*.
7. Antequam incipiat *Te igitur*.
8. Dicendo: *Et elevatis oculis*, usque ad *omnipotentem* ante consecrationem panis.
9. Ad duas elevationes sanctissimi Sacramenti, in quod tunc habet oculos.
10. In fine missae, dicendo: *Benedicat vos*.

XI.

Prolatio dicendorum in missa triplex distinguitur: scilicet 1.° *alta, seu clara et intelligibilis*, 2.° *mediocris*, 3.° *submissa*.

Dicit voce submissâ:

1. *Aufer à nobis*, etc.; *Oramus te, Domine*, etc.
2. *Munda cor meum*, etc.; *Iube, Domine, benedicere; Per evangelica dicta*, etc.
3. *Suscipe, sancte Pater*, et alia quae sequuntur usque ad Praefationem exclusivè, his duobus verbis, *Orate, fratres*, solùm exceptis.
4. *Te igitur*, et caetera usque ad *Per omnia saecula saeculorum*; ante *Pater*, exceptis tantùm his verbis, *Nobis quoque peccatoribus*.
5. Ab *Amen* Orationis Dominicae inclusivè, usque ad antiphonam dictam *Communio* exclusivè, praeter se-

quentia, nempe: *Per omnia saecula*, etc.; *Pax Domini*, etc.; *Agnus Dei*, etc.; et quatuor haec verba: *Domine, non sum dignus.*

6. *Placeat tibi, sancta Trinitas.*

Voce mediocri:

1. *Orate, fratres.*
2. *Sanctus*, etc.; *Benedictus*, etc.
3. *Nobis quoque peccatoribus.*
4. *Domine, non sum dignus.*

Caetera omnia clarâ et intelligibili voce recitantur.

CAPUT III.

DE DEFECTIBUS IN CELEBRATIONE MISSARUM OCCURRENTIBUS.

I.

Sacerdos celebraturus, omnem adhibeat diligentiam, ne desit aliquid ex requisitis ad sacramentum Eucharistiae conficiendum. Potest autem defectus contingere ex parte materiae consecrandae, et ex parte formae adhibendae, et ex parte ministri conficientis. Quidquid enim horum deficit, scilicet materia debita, forma cum intentione et ordo sacerdotalis in conficiente, non conficitur Sacramentum. Et his existentibus, quibuscumque aliis deficientibus, veritas adest Sacramenti. Alii verò sunt defectus, qui in missae celebratione occurrentes, etsi veritatem Sacramenti non impediant, possunt tamen aut cum peccato aut cum scandalo contingere.

II. *De defectibus materiae.*

Defectus ex parte materiae possunt contingere, si aliquid desit ex iis, quae ad ipsam requiruntur. Requiritur enim ut sit panis triticeus, et vinum de vite; et ut huiusmodi materia consecranda, in actu consecrationis, sit coram sacerdote.

III. *De defectu panis.*

1.-Si panis non sit triticeus, vel si triticeus, admixtus sit granis alterius generis in tanta quantitate, ut non maneat panis triticeus, vel sit alioqui corruptus, non conficitur Sacramentum.

2.-Si sit confectus de aqua rosacea, vel alterius distillationis, dubium est an conficiatur.

3.-Si coeperit corrumpi, sed non sit corruptus; similiter si non sit azymus, secundùm morem Ecclesiae Latinae, conficitur, sed conficiens graviter peccat.

4.-Si celebrans ante consecrationem advertit hostiam esse corruptam, aut non esse triticeam, remotâ illâ hostiâ, aliam ponat; et factâ oblatione, saltem mente conceptâ, prosequatur ab eo loco ubi desivit.

5.-Si id adverterit post consecrationem, etiam post illius hostiae sumptionem, positâ aliâ, faciat oblationem, ut suprà, et à consecratione incipiat, scilicet ab illis verbis, *Qui pridie quàm pateretur*, et illam priorem si non sumpsit, sumat post sumptionem corporis et sanguinis (vel alii sumendam tradat, vel alicubi reverenter conservet). Si autem sumpserit, nihilominus sumat eam quam consecravit: quia praeceptum de perfectione Sacramenti, maioris est ponderis quàm quòd à ieiunis sumatur.

6.-Quòd si hoc contingat post sumptionem sanguinis, apponi debet rursus novus panis, et vinum cum aqua, et factâ prius oblatione, ut suprà, sacerdos consecret, incipiendo ab illis verbis, *Qui pridie*, ac statim sumat utrumque, et prosequatur missam, ne Sacramentum remaneat imperfectum, et ut debitus servetur ordo.

7.-Si hostia consecrata dispareat, vel casu aliquo, ut vento, aut miraculo, vel ab aliquo animali accepta, et nequeat reperiri; tunc altera consecretur ab eo loco incipiendo, *Qui pridie quàm pateretur*, factâ eius prius oblatione, ut suprà.

IV. *De defectu vini.*

1.-Si vinum sit factum penitus acetum, vel penitus putridum, vel de uvis acerbis, seu non maturis expressum, vel ei admixtum tantùm aquae, et vinum sit corruptum, non conficitur Sacramentum.

2.-Si vinum coeperit acescere, vel corrumpi, vel fuerit aliquantum acre, vel mustum de uvis tunc expressum, vel non fuerit admixta aqua, vel fuerit admixta aqua rosacea seu alterius distillationis, conficitur Sacramentum, sed conficiens graviter peccat.

3.-Si celebrans ante consecrationem sanguinis, quamvis post consecrationem corporis, advertat aut vinum, aut aquam, aut utrumque non esse in calice, debet statim apponere vinum cum aqua, et factâ oblatione, ut suprà, consecrare, incipiendo ab illis verbis, *Simili modo*, etc.

4.-Si post verba consecrationis, advertat vinum non fuisse positum, sed aquam, depositâ aquâ in aliquod vas, iterum vinum cum aqua ponat in calice, et consecret, resumendo à verbis praedictis, *Simili modo.*

5.-Si hoc advertat post sumptionem corporis, vel huiusmodi aquae; apponat aliam hostiam iterum consecrandam, et vinum cum aqua in calice, offerat utrumque et consecret, et sumat, quamvis non sit ieiunus. Vel, si missa celebretur in loco publico, ubi plures adsint, ad evitandum scandalum, poterit apponere vinum cum aqua, et factâ oblatione, ut suprà, consecrare, ac statim sumere, et prosequi caetera.

6.-Si quis percipiat ante consecrationem, vel post consecrationem, totum vinum esse acetum, vel aliàs corruptum, idem servetur quod suprà, ac si deprehenderet non esse positum vinum, vel solam aquam fuisse appositam in calice.

7.-Si autem celebrans ante consecrationem calicis advertat non fuisse appositam aquam, statim ponet eam, et proferat verba consecrationis; si id advertat post consecrationem calicis, nullo modo apponat, quia non est de necessitate Sacramenti.

8.-Si materia, quae esset apponenda, ratione defectûs vel panis, vel vini, nón posset ullo modo haberi, si id sit ante consecrationem corporis, ulterius procedi non debet: si post consecrationem corporis, aut etiam vini, deprehenditur defectus alterius speciei, alterâ iam consecratâ, tunc si nullo modo haberi possit, procedendum erit, et missa absolvenda; ita tamen ut praetermittantur verba et signa quae pertinent ad speciem deficientem. Quod si exspectando aliquandiu haberi possit, exspectandum erit, ne sacrificium remaneat imperfectum.

V. *De defectibus formae.*

1.-Defectus ex parte formae possunt contingere, si aliquid desit ex iis quae ad integritatem verborum in ipsa consecratione requiruntur. Verba autem consecrationis quae sunt forma huius Sacramenti, sunt haec: ***Hoc est enim corpus meum;*** et, ***Hic est enim calix sanguinis mei, novi et aeterni Testamenti, mysterium fidei, qui pro vobis, et pro multis effundetur in remissionem peccatorum.*** Si quis autem aliquid diminueret vel immutaret de forma consecrationis corporis et sanguinis, et in ipsa verborum immutatione verba idem non significarent, non conficeret Sacramentum. Si verò aliquid adderet quod significationem non mutaret, conficeret quidem, sed gravissimè peccaret.

2.-Si celebrans non recordetur se dixisse ea quae in consecratione communiter dicuntur, non debet propterea turbari. Si tamen certò ei constet se omisisse aliquid eorum quae sunt de necessitate Sacramenti, id est, formam consecrationis, seu partem, resumat ipsam formam, et caetera prosequatur per ordinem. Si verò valdè probabiliter dubitat se aliquid essentiale omisisse, iteret formam, saltem sub tacita conditione. Si autem non sunt de necessitate Sacramenti, non resumat, sed procedat alterius.

VI. *De defectibus ministri.*

Defectus ex parte ministri possunt contingere, quoad

ea quae in ipso requiruntur. Haec autem sunt: imprimis intentio, deinde dispositio animae, dispositio corporalis, dispositio vestimentorum, dispositio in ministerio ipso, quoad ea quae in ipso possunt occurrere.

VII. *De defectu intentionis.*

1.-Si quis non intendit conficere, sed delusoriè aliquid agere. Item si aliquae hostiae ex oblivione remaneant in altari, vel aliqua pars vini, vel aliqua hostia lateat, cùm non intendat consecrare, nisi quas videt. Item si quis habeat coram se undecim hostias, et intendat consecrare solùm decem, non determinans quas decem intendit: in his casibus non consecrat, quia requiritur intentio. Secùs si putans quidem esse decem, tamen omnes voluit consecrare quas coram se habebat; nam tunc omnes erunt consecratae: atque ideo quilibet sacerdos talem semper intentionem habere deberet, scilicet consecrandi eas omnes quas ante se ad consecrandum positas habet.

2.-Si sacerdos, putans se tenere unam hostiam, post consecrationem invenerit fuisse duas simul iunctas, in sumptione sumat simul utramque. Quòd si deprehendat post sumptionem corporis et sanguinis, aut etiam post ablutionem reliquias aliquas relictas consecratas, eas sumat, sive parvae sint, sive magnae, quia ad idem sacrificium exspectant.

3.-Si verò relicta sit hostia integra consecrata, eam in tabernaculo cum aliis reponat: si hoc fieri nequit, sequenti sacerdoti ibi celebraturo, in altari supra corporali decenter opertam, sumendam unà cum altera, quam est consecraturus, relinquat: vel si neutrum horum fieri possit, in ipso calice seu patena decenter conservet, quousque vel in tabernaculo reponatur, vel ab altero sumatur: quòd si non habeat quomodo honestè conservetur, potest eam ipsemet sumere.

4.-Si intentio non sit actualis in ipsa consecratione propter evagationem mentis, sed virtualis, cùm accedens ad altare intendat facere quod facit Ecclesia, confi-

citur Sacramentum; etsi curare debet sacerdos, ut etiam actualem intentionem adhibeat.

VIII. *De defectibus dispositionis animae.*

1.-Si quis suspensus, excommunicatus, degradatus, irregularis, vel aliàs canonicè impeditus, celebret, conficit quidem Sacramentum, sed gravissimè peccat, tam propter Communionem, quam indignè sumit, quàm propter executionem ordinum, quae sibi erat interdicta.

2.-Si quis habens copiam confessoris celebret in peccato mortali, graviter peccat.

3.-Si quis autem in casu necessitatis, non habens copiam confessoris, in peccato mortali absque contritione celebret, graviter peccat. Secùs si conteratur: debet tamen, cùm primùm poterit, confiteri.

4.-Si in ipsa celebratione missae sacerdos recordetur se esse in peccato mortali, conteratur cum proposito confitendi, et satisfaciendi.

5.-Si recordetur se esse excommunicatum, vel suspensum, aut locum esse interdictum: similiter conteratur cum proposito petendi absolutionem. Ante consecrationem autem in supradictis casibus, si non timetur scandalum, debet missam incoeptam deserere.

IX. *De defectibus dispositionis corporis.*

1.-Si quis non est ieiunus post mediam noctem, etiam post sumptionem solius aquae vel alteriùs potûs, aut cibi, per modum etiam medicinae, et in quantumcumque parva quantitate, non potest communicare, nec celebrare.

2.-Si autem ante mediam noctem cibum aut potum sumpserit, etiam si postmodum non dormierit, nec sit digestus, non peccat: sed ob perturbationem mentis, ex qua devotio tollitur, consulitur aliquando abstinendum.

3.-Si reliquiae cibi remanentes in ore transglutiantur, non impediunt communionem, cùm non transglutiantur per modum cibi, sed per modum salivae. Idem

dicendum, si lavando os deglutiatur stilla aquae praeter intentionem.

4.-Si pluras missas in uno die celebret, ut in Nativitate Domini, in unaquaque missa abluat digitos in aliquo vase mundo, et in ultima tantùm percipiat purificationem.

5.-Si praecesserit pollutio nocturna, quae causata fuerit ex praecedenti cogitatione, quae sit peccatum mortale, vel evenerit propter nimiam crapulam, abstinendum est à communione et celebratione, nisi aliud confessario videatur. Si dubium est an in praecedenti cogitatione fuerit peccatum mortale, consulitur abstinendum, extra tamen casum necessitatis. Si autem certum est non fuisse in illa cogitatione peccatum mortale, vel nullam fuisse cogitationem, sed evenisse ex naturali causa, aut ex diabolica illusione, potest communicare et celebrare, nisi ex illa corporis commotione tanta evenerit perturbatio mentis, ut abstinendum videatur.

X. *De defectibus in ministerio ipso occurrentibus.*

1.-Possunt etiam defectus occurrere in ministerio ipso, si aliquid ex requisitis ad illud desit: ut si celebretur in loco non sacro, vel non deputato ab Episcopo, vel in altari non consecrato, vel tribus mappis non cooperto: si non adsint luminaria cerea: si non sit tempus debitum celebrandi, quod est ab aurora usque ad meridiem communiter: si celebrans saltem Matutinum cum Laudibus non dixerit: si omittat aliquid ex vestibus sacerdotalibus: si vestes sacerdotales et mappae non sint ab Episcopo vel ab alio hanc habente potestatem benedictae: si non adsit clericus, vel alius deserviens in missa, vel adsit qui deservire non debet, ut mulier: si non adsit calix cum patena conveniens, cuius cuppa debet esse aurea, vel argentea, vel stannea, non aerea, vel vitrea: si corporalia non sint munda, quae debent esse ex lino, nec serico in medio ornata, et ab Episcopo, vel ab alio hanc habente potestatem benedicta, ut etiam superius dictum est: si celebret capite cooperto sine dis-

pensatione: si non adsit Missale, licèt memoriter sciret missam quam intendit dicere.

2.-Si sacerdote celebrante, violetur ecclesia ante Canonem, dimittatur missa; si post Canonem, non dimittatur. Si timeatur incursus hostium, vel alluvionis, vel ruina loci ubi celebratur, ante consecrationem dimittatur missa, post consecrationem verò sacerdos accelerare poterit sumptionem Sacramenti omissis omnibus aliis.

3.-Si sacerdos ante consecrationem graviter infirmetur, vel in syncopen inciderit, aut moriatur, praetermittitur missa: si post consecrationem corporis tantùm, ante consecrationem sanguinis, vel utroque consecrato id accidit, missa per alium sacerdotem expleatur ab eo loco ubi ille desiit, et in càsu necessitatis etiam per non ieiunum. Si autem non obierit, sed fuerit infirmus, adeo tamen ut possit communicare, et non adsit alia hostia consecrata, sacerdos qui missam supplet, dividat hostiam; et unam partem praebeat infirmo, aliam ipse sumat. Si autem semiprolatâ formâ corporis, obiit sacerdos, quia non est facta consecratio, non est necesse ut missa per alium suppleatur. Si verò obierit semiprolatâ formâ sanguinis, tunc alter prosequatur missam, et super eumdem calicem repetat integram formam, ab eo loco, *Simili modo postquam coenatum est;* vel posset super alium calicem praeparatum integram formam proferre, et hostiam primi sacerdotis, et sanguinem à se consecratum sumere, ac deinde calicem relictum semiconsecratum.

4.-Si quis extra huiusmodi casus necessitatis, integra Sacramenta non sumpserit, gravissimè peccat.

5.-Si musca, vel aranea, vel aliquid aliud ceciderit in calicem ante consecrationem, proiiciat vinum in locum decentem, et aliud ponat in calice, misceat parum aquae, offerat ut suprà, et prosequatur missam; si post consecrationem cediderit mnsca, aut aliquid huiusmodi et fiat nausea sacerdoti, extrahat eam, et lavet cum vino, finitâ missâ comburat, et combustio ac lotio huiusmodi in sacrarium proiiciatur. Si autem non fieret ei

nausea, nec ullum periculum timeat, sumat cum sanguine.

6.-Si aliquid venenosum ceciderit in calicem, vel quod provocaret vomitum, vinum consecratum reponendum est in alio calice, et aliud vinum cum aqua apponendum denuo consecrandum: et finitâ missâ sanguis repositus, in panno lineo vel stuppa tandiu servetur, donec species vini fuerint desiccatae, et tunc stuppa comburatur, et combustio in sacrarium proiiciatur.

7.-Si aliquod venenatum contigerit hostiam consecratam, tunc alteram consecret, et sumat modo quo dictum est, et illa servetur in tabernaculo, loco separato, donec species corrumpantur, et corruptae deinde mittantur in sacrarium.

8.-Si sumendo sanguinem, particula remanserit in calice, digito ad labium calicis eam adducat, et sumat ante purificationem, vel infundat vinum, et sumat.

9.-Si hostia ante consecrationem inveniatur fracta, nisi populo evidenter appareat, talis hostia consecretur: si autem scandalum populo esse possit, alia accipiatur, et offeratur: quòd si illius hostiae iam erat facta oblatio, eam post ablutionem sumat. Quòd si ante oblationem hostiae appareat confracta, accipiatur altera integra, si citra scandalum aut longam moram fieri poterit.

10.-Si propter frigus, vel negligentiam, hostia consecrata dilabatur in calicem, propterea nihil est reiterandum, sed sacerdos missam prosequatur, faciendo caeremonias et signa consueta cum residua parte hostiae, quae non est madefacta sanguine, si commodè potest. Si verò tota fuerit madefacta, non extrahat eam, sed omnia dicat, omittendo signa; et sumat pariter corpus et sanguinem, signans se cum calice, et dicens: *Corpus et sanguis Domini nostri*, etc.

11.-Si in hieme sanguis congeletur in calice, involvatur calix pannis calefactis: si id non proficeret, ponatur in ferventi aqua prope altare dummodo in calicem non intret, donec liquefiat.

12.-Si per negligentiam aliquid de sanguine Christi ceciderit, si quidem super terram, seu super tabulam,

linguâ lambatur, et locus ipse radatur quantùm satis est, et abrasio comburatur; cinis verò in sacrarium recondatur. Si verò super lapidem altaris ceciderit, sorbeat sacerdos stillam, et locus benè abluatur, et ablutio in sacrarium proiiciatur. Si super linteum altaris, et ad aliud linteum stilla pervenerit; si usque ad tertium, linteamina ter abluantur, ubi stilla ceciderit, calice supposito, et aqua ablutionis in sacrarium proiiciatur. Quòd si in ipso solùm corporali, aut si in vestibus ipsis sacerdotalibus ceciderit, debet similiter ablui, et ablutio in sacrarium proiici. Si in substrato pedibus panno, vel tapeto, benè abluatur, ut suprà.

13.-At si contingat totum sanguinem post consecrationem effundi, si quidem aliquid vel parum remansit, illud sumatur, et de effuso reliquo sanguine fiat ut dictum est. Si verò nihil omnino remansit, ponat iterum vinum et aquam, et consecrèt ab eo loco: *Simili modo postquam coenatum est*, factâ prius tamen calicis oblatione, ut suprà.

14.-Si sacerdos evomat Eucharistiam, si species integrae appareant, reverenter sumantur, nisi nausea fiat: tunc enim species consecratae cautè separentur, et in aliquo loco sacro reponantur, donec corrumpantur, et postea in sacrarium proiiciantur. Quòd si species non appareant, comburatur vomitus, et cineres in sacrarium mittantur.

15.-Si hostia consecrata, vel aliqua eius particula dilabatur in terram, reverenter accipiatur, et locus ubi cecidit mundetur, et aliquantum abradatur, et pulvis seu abrasio huiusmodi in sacrarium immittatur. Si ceciderit extra corporale in mappam, seu alio quovis modo in aliquod linteum, mappa vel linteum huiusmodi diligenter lavetur, et lotio ipsa in sacrarium effundatur.

16.-Possunt etiam defectus in ministerio ipse occurrere, si sacerdos ignoret ritus et caeremonias ipsas in eo servandas; de quibus omnibus in superioribus Rubricis copiosè dictum est.

Inter defectus annumerandus est abusus, qui his no-

vissimis temporibus invaluit, ut constanti Ecclesiae disciplinâ posthabitâ, nonnullis in ecclesiis, non alia adhibeantur supellectilia, vel ad sacrificandum, vel ad altarium usum, nisi ex simplici gossypio confecta, ad hanc corruptelam, quam benè multi consuetudinis nomine cohonestare nituntur, radicitùs evellendam, sacra Rituum Congregatio, DECRETUM GENERALE die 15 maii 1819 edidit, quod ven. mem. Pius papa VII approbavit, confirmavit, typisque editum publicari praecepit, ac praeterea iussit ut locorum ordinarii eiusdem observantiae sedulò incumbant.

Et haec sunt decreti verba: «Sacra indumenta ac supellectilia conficienda esse ex lino aut cannabe, non autem ex alia quacumque materia, etsi munditie, candore ac tenacitate, linum aut cannabem aemulante et aequante; nec ab antiquo more, sub quolibet praetextu, colore, ac titulo, esse recedendum. Aliquâ tamen indulgentiâ permittitur ut amictus, albae, tobaleae, mappulae, si quae ex gossypio habentur, adhiberi interea possint usque dum consumentur. Districtè verò iubetur, ut corporalia, pallae, ac purificatoria, post lapsum unius mensis à publicatione huius decreti, linea omnino sint vel ex cannabe; interdicto et vetito aliorum usu quae ex gossypio supererunt.»

PARS QUARTA.

MONITUM PERNECESSARIUM

DE

GRATIARUM ACTIONE POST MISSAM.

Audiamus et sacerdotes et subditi: ante gratiarum actionem resilire, domumque redire, non mediocrem contemptum habet... Vultis dicam cuiusnam opus perficiant illi qui coenà absolutâ, gratiarum actionis hymnos non offerunt? Durum fortasse videbitur quod sum dicturus, sed necesse est tamen, ut, ob plerorumque negligentiam, dicatur. Quando ultimae coenae communicavit Iudas, nocte illâ postremâ, caeteris omnibus recumbentibus, ipse se proripiens excessit, illum imitantur et isti, qui ante gratiarum actionem discedunt. Haec igitur mente versemus, haec apud nos cogitemus, et huic propositam sceleri damnationem reformidemus. Ipse suam tibi carnem largitur, at tu, ne verbis quidem eum remuneraris, neque pro his, quae accepisti, gratias agis. Atqui dum hoc corporeo vesceris cibo post mensam ad orationem te convertis; dum verò spiritualis, et omnem creaturam tum visibilem tum invisibilem superantis, fis particeps, tametsi homo sis et vilis naturae, non expectas ut gratias agas et verbis et factis? Quid est aliud quàm extremo supplicio sese obnoxium reddere? *(Sanct. Ioan. Chrysost. Homil. de Bapt. Christi, in fine).*

Haec nos cogitantes, quae nostra sunt omnia erga proximum impleamus, Deoque semper gratias agamus. Etenim absurdum esset, cùm quotidie eius beneficiis fruamur, ne verbo quidem eius gratiam confiteri, cùm maximè confessio illa magnam nobis utilitatem afferat. Neque enim ille rebus eget nostris, sed nos eius opibus egemus. Nam gratiarum actio illi quidem nihil adiicit, sed nos ipsi magis familiares facit. Nam si hominum beneficia in mentem revocemus, magis eorum amore succendimur; multò magis si Domini erga nos beneficia assiduè in mente versemus, ad eius mandata servanda studiosiores erimus. Ideo Paulus dicebat: *Grati estote.* Beneficii enim optima custodia est beneficii memoria, et assidua gratiarum actio. Ideoque illa horrenda mysteria, tam salutaria, quae in singulis collectis celebramus, *eucharistia* appellantur, quia beneficiorum multorum commemoratio sunt, caputque ipsum divinae providentiae ostendunt, nosque per omnia apparant ad gratias agendas. Nam si ex virgine nasci magnum est miraculum, ac stupore perculsus Evangelista dicebat: *Hoc autem totum factum est:* immolari pro nobis in quo, quaeso, statuemus loco? Nam si nasci *totum* vocatur; crucifigi, et sanguinem pro nobis effundere, ac seipsum dari in cibum et convivium spirituale, quo nomine appellandum? Gratias ergo illi assiduè agamus; hoc praecedat et verba et opera nostra. *(S. Ioan. Chrysost. Homil.* XXV *in Matth. n.* 3).

GRATIARUM ACTIONES POST MISSAM.

Ant. Trium puerorum. *In duplic. dicitur integra. Temp. paschali additur in fine* Alleluia.

CANTICUM TRIUM PUERORUM. *(Dan.* III).

Benedicite, omnia opera Domini, Domino: laudate et superexaltate eum in saecula.

Benedicite, Angeli Domini, Domino: benedicite, coeli, Domino.

Benedicite, aquae omnes quae super coelos sunt, Domino: benedicite, omnes virtutes Domini, Domino.

Benedicite, sol et luna, Domino: benedicite, stellae coeli, Domino.

Benedicite, omnis imber et ros, Domino: benedicite, omnes Spiritus Dei, Domino.

Benedicite, ignis et aestus, Domino: benedicite, frigus et aestus, Domino.

Benedicite, rores et pruina, Domino: benedicite, gelu et frigus, Domino.

Benedicite, glacies et nives, Domino: benedicite, noctes et dies, Domino.

Benedicite, lux et tenebrae, Domino: benedicite, fulgura et nubes, Domino.

Benedicat terra Dominum: laudet et superexaltet eum in saecula.

Benedicite, montes et colles, Domino: benedicite, universa germinantia in terra, Domino.

Benedicite, fontes, Domino: benedicite, maria et flumina, Domino.

Benedicite, cete et omnia quae moventur in aquis, Domino: benedicite, omnes volucres coeli, Domino.

Benedicite, omnes bestiae et pecora, Domino: benedicite, filii hominum, Domino.

Benedicat Israël Dominum: laudet et superexaltet eum in saecula.

Benedicite, sacerdotes Domini, Domino: benedicite, servi Domini, Domino.

Benedicite, spiritus et animae iustorum, Domino: benedicite, sancti et humiles corde, Domino.

Benedicite, Anania, Azaria, Misaël, Domino: laudate et superexaltate eum in saecula.

Benedicamus Patrem et Filium cum Sancto Spiritu: laudemus et superexaltemus eum in saecula.

Benedictus es, Domine, in firmamento coeli: et laudabilis, et gloriosus, et superexaltatus in saecula.

PSALMUS CL.

Laudate Dominum in sanctis eius: laudate eum in firmamento virtutis eius.

Laudate eum in virtutibus eius: laudate eum secundùm multitudinem magnitudinis eius.

Laudate eum in sono tubae: laudate eum in psalterio et cithara.

Laudate eum in tympano et choro: laudate eum in cordis et organo.

Laudate eum in cymbalis benè sonantibus, laudate eum in cymbalis jubilationis: omnis spiritus laudet Dominum.

Gloria Patri, etc.

Ant. Trium puerorum cantemus hymnum quem cantabant sancti in camino ignis, benedicentes Dominum. *Tempore paschali additur,* Alleluia.

Kyrie, eleison. Christe, eleison. Kyrie, eleison. Pater noster, etc.

℣. Et ne nos inducas in tentationem;
℟. Sed libera nos à malo.
℣. Confiteantur tibi, Domine, omnia opera tua;
℟. Et sancti tui benedicant tibi.
℣. Exsultabunt sancti in gloria;
℟. Laetabuntur in cubilibus suis.
℣. Non nobis, Domine, non nobis;
℟. Sed nomini tuo da gloriam.
℣. Domine, exaudi orationem meam;
℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiscum; ℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Deus, qui tribus pueris mitigâsti flammas ignium, concede propitius; ut nos famulos tuos non exurat flamma vitiorum.

Actiones nostras, quaesumus, Domine, aspirando praeveni, et adiuvando prosequere; ut cuncta nostra oratio et operatio à te semper incipiat, et per te coepta finiatur.

Da nobis, quaesumus, omnipotens Deus, vitiorum nostrorum flammas exstinguere, qui beato Laurentio tribuisti tormentorum suorum incendia superare. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

ORATIONES DIVERSAE.

Repleti, Domine, muneribus sacris; da quaesumus; ut in gratiarum semper actione maneamus.

Omnipotens sempiterne Deus, fac nos tibi semper et devotam gerere voluntatem, et maiestati tuae sincero corde servire.

Vota nostra, quaesumus Domine, pio favore prosequere: ut, dum dona tua in tribulatione percipimus, de consolatione nostra in tuo amore crescamus.

Deus à quo bona cuncta procedunt: largire supplicibus tuis; ut cogitemus, te inspirante, quae recta sunt, et, te gubernante, eadem faciamus.

Deus, qui fidelium mentes unius efficis voluntatis: da populis tuis id amare quod praecipis, id desiderare quod promittis; ut inter mundanas varietates tibi nostra fixa sint corda, ubi vera sunt gaudia.

Deus qui errantibus, ut in viam possint redire iustitiae, veritatis tuae lumen ostendis: da cunctis, qui christianà professione censentur, et illa respuere, quae huic inimica sunt nomini; et ea, quae sunt apta, sectari.

Deus, qui in Filii tui humilitate iacentem mundum erexisti: fidelibus tuis perpetuam concede laetitiam; ut quos perpetuae mortis eripuisti casibus, gaudiis facias perfrui sempiternis.

Ab omni nos, quaesumus Domine, vetustate purgatos Sacramenti tui veneranda perceptio in novam transferat creaturam.

Praebeant nobis, Domine, divinum tua sancta fervorem: quo eorum pariter et actu delectemur et fructu.

Proficiat, quaesumus Domine, plebs tibi dicata piae devotionis affectu: ut sacris actionibus erudita, quanto maiestati tuae fit gratior, tanto donis potioribus augeatur.

Interveniat pro nobis, quaesumus Domine Iesu Chris-

te, nunc et in hora mortis nostrae apud tuam clementiam beata virgo Maria mater tua; cuius sacratissimam animam in hora tuae passionis doloris gladius pertransivit.

Sanctissimae Genitricis tuae Sponsi, quaesumus Domine, meritis adiuvemur: ut quod possibilitas nostra non obtinet, eius nobis intercessione donetur.

Sumat Ecclesia tua, Deus, beati Ioannis Baptistae generatione laetitiam per quem suae regenerationis cognovit auctorem Dominum nostrum Iesum Christum Filium tuum.

Deus, cuius dextera beatum Petrum ambulantem in fluctibus, ne mergeretur erexit: et coapostolum eius Paulum tertiò naufragantem, de profundo pelagi liberavit, exaudi nos propitius et concede; ut amborum meritis aeternitatis gloriam consequamur. Qui vivis...

ORATIO

ad beatissimam Virginem Mariam, pro defectibus in sacrificio commissis.

O serenissima et inclyta Virgo Maria, mater Domini nostri Iesu Christi, regina coeli et terrae, quae eumdem Creatorem omnium creaturarum in tuo sancto utero digna fuisti portare, cuius veracissimum corpus et sanguinem ego indignus sumere praesumpsi: rogo te per virginalem humilitatem tuam, et per passionem et mortem eiusdem Filii tui, ut apud ipsum pro me misero peccatore intercedere digneris; ut quidquid in eius sacrificatione benedictissima ignoranter, negligenter vel incautè omisi, tuis sanctissimis precibus mihi dignetur indulgere. Amen.

O Regina plena maiestatis! ne avertas oculos tuos misericordes à nobis: fac precibus tuis, Mater carissima, ut Deus consumet adoptionem discipulorum in nobis, et gloriosum titulum filiorum, ut cohaeredes effecti dilectissimi Filii tui, eius semper tecum laetemur aspectu. Amen.

PIUM SACERDOTIS EXERCITIUM POST MISSAM.

1. Christus hospes humiliter amplexandus.

2. Beneficium visitationis eius attentè considerandum.

3. Infinitae erga se eiusdem bonitas et benignitas admirandae.

4. Propria imparitas ad gratiarum actiones dignè illi reddendas agnoscenda.

5. Deo Patri eius Filius dilectus offerendus.

6. Totum quod in se est sanctissimae Trinitati, et beatae Virgini Mariae consecrandum.

7. Necessitates propriae, et proximi Christo Domino reverenter et cum fiducia aperiendae.

8. Gratia Dei, beataeque Virginis ac Sanctorum protectio suppliciter petendae.

9. Vota ex intimo cordis affectu renovanda.

1. *Ora Deum Patrem.* Pater sancte, quomodo tu, cuius tanta est magnificentia, ut nulla queat explicare creatura, quem coeli et terra capere non possunt, dignatus es me, pauperem et humilem servum, admittere ad tuam regalem mensam, in qua non agnum typicum, sed sanctissimum Filii tui corpus proponis manducandum, in qua sunt omnes deliciae paradisi, et epulantur nobiscum Angeli sancti? Ita egisti, piissime Pater, non propter mea merita, *sed propter nimiam caritatem tuam quâ dilexisti me.* Quantùm igitur dignus es amari; et quae esset durities cordis mei, si non redamarem te! Amo te, ô mi Pater! et magis amare volo; sed ut amem quantùm debeo, dilata me in amore, ut discam interiori cordis ore degustare, quàm suave sit amare, et in amore liquefieri et natare. Tener amore, vadens supra me prae nimio fervore et stupore. Cantem amoris canticum; sequar te dilectum meum in altum; deficiat in laude tua anima mea, iubilans ex amore. Amem te plus quàm me; nec me, nisi propter te; et omnes in te, qui verè amant te, sicut iubet lex amoris lucens ex te. Aperi, Domine, cor meum in lege tua, et in praeceptis tuis doce me ambulare. Da mihi intelligere voluntatem tuam,

et cum magna reverentia ac diligenti consideratione beneficia tua, tam in generali quàm in speciali memorari; ut dignè tibi ex hinc valeam gratias referre, et ex intimo affectu tibi adhaerere ac servire. Amen.

2. *Ad eumdem.* Gratias tibi ago, Domine sancte, Pater omnipotens, aeterne Deus, qui me peccatorem indignum famulum tuum, nullis meis meritis, sed solâ dignatione misericordiae tuae, satiare dignatus es pretioso corpore et sanguine Filii tui Domini nostri Jesu Christi; et precor ut haec sancta communio non sit mihi reatus ad poenam, sed intercessio salutaris ad veniam. Sit mihi armatura fidei, et scutum bonae voluntatis. Sit vitiorum meorum evacuatio, concupiscentiae ac libidinis exterminatio, caritatis et patientiae, humilitatis et obedientiae, omniumque virtutum augmentatio: contra insidias inimicorum omnium tam visibilium quàm invisibilium firma defensio; motuum meorum tam carnalium quàm spiritualium perfecta quietatio; in te uno ac vero Deo firma adhaesio, atque finis mei felix consummatio. Et precor te ut ad illud ineffabile convivium me peccatorem perducere digneris, ubi tu cum Filio tuo et Spiritu Sancto, Sanctis tuis es lux vera, satietas plena, gaudium sempiternum, iucunditas consummata, et felicitas perfecta. Per eumdem Christum Dominum nostrum. Amen. *(Ex D. Thoma Aquinate).*

3. *Ora Filium.* Omnipotens, sempiterne Deus, conservator animarum, mundique redemptor, me famulum tuum ante maiestatem tuam prostratum benignissimè respice; et sacrificium quod in honorem nominis tui pro salute fidelium tam vivorum quàm etiam defunctorum, et pro peccatis et offensionibus meis obtuli, piissimè respice; iram tuam à me remove, gratiam et misericordiam mihi concede, ianuam paradisi mihi pande, ab omnibus malis me potenter eripe, et quidquid proprio commisi reatu clementer indulge. Sic in hoc saeculo in praeceptis tuis fac me perseverare, ut dignus electorum gregi copulari efficiar, te praestante, Deus meus, cuius nomen benedictum, honor atque regnum permanet in saecula saeculorum. Amen.

RHYTHMUS SANCTI THOMAE AQUINATIS

ad sacram Eucharistiam.

Adoro te devotè, latens Deitas,
Quae sub his figuris verè latitas;
Tibi se cor meum totum subiicit,
Quia, te contemplans, totum deficit.
Visus, tactus, gustus in te fallitur,
Sed auditu solo tuto creditur:
Credo quidquid dixit Dei Filius;
Nil hoc verbo veritatis verius.
In cruce latebat sola Deitas,
At hìc latet simul et humanitas.
Ambo tamen credens atque confitens,
Peto quod petivit latro poenitens.
Plagas, sicut Thomas, non intueor,
Deum tamen meum te confiteor:
Fac me tibi semper magis credere,
In te spem habere, te diligere.
O memoriale mortis Domini!
Panis vivus, vitam praestans homini;
Praesta meae mentis de te vivere,
Et te illi semper dulcè sapere.
Pie pellicane, Iesu Domine,
Me immundum munda tuo sanguine;
Cuius una stilla salvum facere
Totum mundum quit ab omni scelere.
Iesu, quem velatum nunc aspicio,
Oro, fiat illud quod tam sitio;
Ut, te revelatâ cernens facie,
Visu sim beatus tuae gloriae. Amen.

4. *Deprecatio ad eumdem.* Anima Christi sanctissima, sanctifica me; corpus Christi sacratissimum, salva me; sanguis Christi pretiosissime, inebria me; aqua lateris Christi purissimi, munda me; sudor vultûs Christi virtuosissime, sana me; passio Christi piissima, conforta me. O bone Iesu! custodi me. Intra vulnera tua

absconde me. Non permittas me separari à te. Ab hoste maligno defende me. In hora mortis meae voca me. Iube me venire ad te; et pone me iuxta te; ut cum Angelis et Archangelis tuis laudem te per infinita saeculorum saecula.

Obsecro te, mitissime ac bone Iesu, ut haec immortalis hostia pro me tibi gratias referat, me tibi reconciliet, me tibi restituat, mihique peccatori veniam tribuat, et ad vitam perducat aeternam. Amen.

5. *Alia deprecatio ad eumdem.* O Iesu magister amantissime! fac ut in te requiescant animae nostrae. Diligamus nos invicem, ut simus tecum consummati in unum, sicut tu unum es cum Patre. Sanctifica nos in veritate, ut iam non simus de hoc mundo, sed libenter in eo pressuram et persecutionem patiamur, et sequamur te, magistrum nostrum, quem priorem mundus odio habuit. Domine, serva nos à malo, ut fructum afferamus, et fructus noster maneat. Ita, Iesu sancte, perficiamus cursum nostrum et ministerium quod posuisti in manibus infirmis, ut recipere mereamur coronam iustitiae, et depositum gloriosum quod repromisisti nobis. Amen.

6. *Gratias age, admirare, pete,* etc. O Dulcedo cordis mei, et vita animae meae, et iucunda requies spiritus mei, dulcis Iesu, Rex aeternae gloriae, quem firmae oculis fidei in praecordiis meis iam commorantem intueor, et humiliter prostratus adoro!

I. Gratias immortales tibi ago pro omnibus beneficiis mihi collatis, signanter verò quòd hodie mihi, quamvis indignissimo, concedere dignatus es verum et immaculatum corpus et sanguinem tuum pretiosum consecrare, pertractare, illudque offerre in memoriam tuorum mirabilium, ad tuam gloriam et in remissionem omnium peccatorum, tam meorum quam illorum pro quibus orare et sacrificare proposui, illoque in salutem et consolationem animae meae cibari ac nutriri. Quapropter verè dicere audeo: Cibus meus Christus, et ego eius. Multiplico ergo, et quotiescumque respiro multiplicare intendo meam voluntatem in infinitum in tuis laudibus, pre-

corque beatissimam Virginem, Angelos, Sanctos, universasque creaturas invito, ut pro me immensas tibi referant gratias, ac sanctum nomen tuum cum summa iubilatione magnificent.

II. O inaestimabilis dilectio caritatis! quomodo dignatus es, Domine Iesu, istam indignam, tuam tamen facere habitationem? Haec fuit summae caritatis tuae suprema exuberantia. Quapropter tali benignitate attractus accedo ad thronum gratiae tuae anxius ac tremebundus, non quòd de tua misericordia diffidam, sed quia peccatis meis confundor, et prae multididudine iniquitatum mearum erubesco. Verumtamen poenitet me peccâsse, et cupio emendare quod feci. Deprecor ergo te, misericors et piissime Domine Iesu Christe, ut suscipias me miserrimum peccatorem, dimittas omnia delicta et ignorantias vitae meae, et signanter indulgeas quaecumque hodie antehac in celebratione Missarum et divinis ministeriis proprio commisi reatu.

III. O dulcissime et amantissime Domine Iesu, fons gratiae et largitor bonorum omnium! ecce miserias animi et corporis mei tibi pando, tu scis necessitatem meam et infirmitatem, quam patior: quàm saepe sum gravatus, tentatus, turbatus et inquinatus. Ad omnia scientem loquor, cui manifesta sunt omnia interiora mea, et qui solus potes perfectè me consolari et adiuvare; tu scis quibus bonis indigeo prae omnibus, et quàm pauper sum in virtutibus.

Ecce sto ante te pauper et nudus gratiam postulans, et misericordiam implorans: refice esurientem mendicum tuum, accende frigiditatem meam igne amoris tui, et illumina caecitatem meam claritate praesentiae tuae. Verte mihi omnia terrena in amaritudinem; omnia gravia et contraria in patientiam; omnia infirma et creata in contemptum et oblivionem. Erige cor meum ad te in coelum, et ne dimittas me vagari super terram: tu solus mihi ex hoc iam dulcescas usque in saeculum; quia tu solus cibus, et potus meus, amor meus, et gaudium meum, dulcedo mea, possessio mea, et requies aeterna cordis mei.

IV. O clementissime Domine Iesu, miserere huius loci, et miserere praesertim famulorum tuorum N. N.: concede ut sit hìc humilitas, pax, caritas, continentia, puritas, sanctitas: concede ut omnes dignè emendemus nos et corrigamus, et timeamus te, et serviamus tibi fideliter, et diligamus te, et placeamus tibi. Commendo pietati tuae omnia negotia nostra et omnes necessitates, sed praecipuè N. Miserere omnium, pro quibus sacrosanctum sanguinem tuum fudisti. Eia, Domine, converte et revoca miseros peccatores: da vivis veniam et gratiam; da fidelibus defunctis requiem, lucemque sempiternam. Amen. *Pater noster*, et *Ave*.

7. *Pete perfectam caritatem.* Transfige, dulcissime Domine Iesu, medullas et viscera animae meae suavissimo ac saluberrimo amoris tui vulnere, verâ, serenâque et apostolicâ sanctissimâ caritate; ut langueat et liquefiat anima mea solo semper amore et desiderio tuî; te concupiscat et deficiat in atria tua; cupiat dissolvi et esse tecum. Da ut anima mea te esuriat, panem Angelorum, refectionem animarum sanctarum, panem nostrum quotidianum, supersubstantialem, habentem omnem dulcedinem et saporem, et omne delectamentum suavitatis; te, in quem desiderant Angeli prospicere, semper esuriat et comedat cor meum, et dulcedine saporis tui repleantur viscera animae meae, et semper sitiat fontem vitae, fontem sapientiae et scientiae, fontem aeterni luminis, torrentem voluptatis, ubertatem domûs Dei; te semper ambiat, te quaerat, te inveniat, ad te tendat, ad te perveniat, te meditetur, te loquatur, et omnia operetur in laudem et gloriam nominis tui, cum humilitate et discretione, cum dilectione et delectatione, cum facilitate et affectu, cum perseverantia usque in finem: et tu sis solus semper spes mea, salus mea, tota fiducia mea, divitiae meae, delectatio mea, iucunditas mea, gaudium meum, quies et tranquillitas mea, pax mea, suavitas mea, odor meus, dulcedo mea, cibus meus, refectio mea, refugium meum, auxilium meum, sapientia mea, portio mea, possessio mea, thesaurus meus in quo fixa et firma et immobiliter semper sit radicata mens

mea et cor meum. Amen. *(Ex sancto Bonaventura)*.

8. *Alia oratio*. Gratias ago tibi, omnipotens et misericors Deus; gratiarum actiones tremendae maiestati tuae, piissime et immense Pater, habeo, quia me indignissimum et nefandissimum peccatorem pretioso corpore et sanguine Filii tui Domini nostri Iesu Christi consolari et satiare dignatus es. Quaeso igitur, dulcissime Domine Iesu, ut haec sancta communio non sit mihi ad iudicium et condemnationem; sed tuâ gratiâ et pietate sit mihi suavitas et dulcedo, animae meae salus et sanctitas, in omni tentatione pax et gaudium, in omni tribulatione lumen et virtus, in omni verbo et opere solatium, et tutela finalis in morte, ad evadendas omnium inimicorum meorum insidias, et proficiat mihi ad salutem corporis et animae in vitam aeternam; et praesta ut illic nulla remaneat peccati macula, ubi tua sancta introierunt Sacramenta. Qui cum Patre et Spiritu Sancto vivis et regnas in saecula saeculorum. Amen.

9. *Alia oratio*. Adiuvet nos gratia tua, omnipotens Deus, ut qui officium sacerdotale suscepimus, dignè ac devotè tibi in omni puritate et in conscientia bona famulari valeamus. Et si non possumus in tanta innocentia vitae conservari ut debemus, concede nobis tamen dignè flere mala quae gessimus; ut in spiritu humilitatis ac bonae voluntatis proposito, tibi ferventiùs de caetero deservire valeamus. Amen. *(Ex lib.* IV *Imit. Christi, c.* 11 *)*.

10. *Pro omnium necessitatibus*. Domine Iesu Christe, qui per apostolum tuum Iacobum dixisti, *Orate pro invicem, ut salvemini*, respice propitius ad preces quas pro singulorum necessitatibus effundimus, et miserere omnium quos fecisti; emitte lucem tuam et veritatem tuam in gentes quae te non noverunt, et adduc eas in montem sanctum tuum et in tabernacula tua. Sanctifica Ecclesiam tuam quam acquisivisti sanguine tuo; et ab ea aufer omnia scandala, dissensiones et schismata, ut tandem aliquando fiat unum ovile et unus pastor. Da Summo Pontifici nostro cunctisque praelatis, ut oves sibi commissas fideliter pascant fructu orationis, exemplo bonae conversationis, verbo praedicationis, et subsidio

caritatis. Sit perpetua in illis oneris sibi impositi consideratio, et sacerdotio fungantur sine reprehensione. Reforma omnes ecclesiasticos ordines, ut et ipsi luceant coram hominibus, sitque in eis virtutum decus et splendor sanctitatis. Reduc omnes religiones ad fervorem et perfectionem in qua fuerunt institutae. Da superioribus zelum disciplinae, subditis obedientiam, ut professione suâ omnes digni inveniantur. Da praedicatoribus vocem virtutis, ut à coeno vitiorum peccatores educant, et perducant ad timorem et amorem tuum. Illumina sapientiâ tuâ omnes reges et principes, cunctosque magistratus, ut subditis sibi populis iustitiam fideliter administrent, pacem diligant, Ecclesiam venerentur, mandata tua custodiant, et de hostibus sanctae fidei, te protegente, triumphent. Defende fideles tuos à fame, peste et bello, ab omni angustia et calamitate; et illos adiuva quos affligi et tribulari permisisti, ut omnes sibi misericordiam tuam sentiant adfuisse. Ne sinas eos labi qui in periculo et occasione peccandi versantur, eosque conserva quos gratiae tuae pretiosissimo munere locupletâsti. Adesto agonizantibus, ut verâ contritione purgati, et amore tuo succensi, diaboli insidias evadant, et à damnatione perpetua liberentur. Memento tot miserabilium peccatorum, qui in foveam peccati mortalis infeliciter lapsi, sine ope tua inde emergere non possunt, et uberiorem da illis gratiam, ut surgant et resipiscant. Omnibus item inimicis nostris caritatem et dulcedinem tuam benignus infunde, et libera nos à malorum insidiis. Da illis quos ego offendi aut scandalizavi, veniam peccatorum et veram emendationem. Omnes autem amicos et benefactores, consanguineos, affines nostros, illustra gratiâ tuâ, succende amore tuo, ut te solum quaerant, te solum diligant, omnique tempore opera illorum plena inveniantur in oculis tuis. Custodi omnes mihi commissos et commendatos, et pro quibus orare debeo, praecipuè verò N. et N.: rege et salva eos iuxta beneplacitum tuum, ut nemo ex illis pereat. Succurre omnibus pro quibus me orare tu vis, et ego nescio. Protege servos tuos omnes qui te maximè diligunt, quam-

vis eorum numerum et nomina ignorem; iustis autem tepidis et imperfectis auge fidem, spem, caritatem atque fervorem, ut ad culmen perfectionis citò perveniant. Respice benignis oculis animas in purgatorio detentas, illas praesertim quae suffragiis nostris magis indigent; et da illis requiem sempiternam. Meî denique memento omnium miserrimi et indignissimi, qui gratiae tuae auxilio tanto maiori prae caeteris indigeo, quanto infirmior sum et ad malum pronior. Extingue in me omnia terrena desideria, et ignem tui amoris accende. Posside me iugiter secundùm beneplacitum tuum, ut te in omnibus et ubique inveniam, donec per felicem mortem ad te merear pervenire. Amen.

11. *Ad beatam Virginem.* Memorare piissima et inclyta Virgo Maria, mater misericordiarum et totius consolationis, à saeculo non esse auditum quemquam ad tua praesidia currentem, tua implorantem auxilia, aut tua petentem suffragia à te esse derelictum. Idcirco tali animatus fiduciâ ad te, Virgo Virginum, Regina coelorum, et Domina Angelorum, ô Maria Mater Domini nostri Iesu Christi, confugio; ad te, Stella maris, curro; coram te gemens et tremens assisto.

Noli, ô Domina mundi, clementissimas aures tuae pietatis, ob ingratitudinem meam, ad clamorem meum claudere. Noli, Mater omnium, ab omni benignitate me excludere: sed benignè fac mecum propter nomen sanctum tuum. Noli portas coeli ob scelera mea iugiter obserari; sed reporta me ad portum gratiae, à qua ingratus exivi, per quam tu mundo vitam et salutem reportâsti.

Noli, Regina gloriae, ob tuae celsitudinis gloriam, meî peccatoris oblivisci, sed memor esto fragilitatis meae, et adiuva me propter magnitudinem gloriae tuae. Noli solitam pietatis tuae manum retrahere, sed tolle quod metuo, largire quo careo, indulge quod offendo. Noli, aeterni Verbi Mater, verba mea despicere, sed audi propitia, et exaudi me ad te in hac lacrymarum valle clamantem, nunc et semper, et in hora mortis meae: O clemens! ô pia! ô dulcis Virgo Maria! Amen.

12. *Ad beatum Ioseph, virginis Mariae sponsum.* Coelitum decus, nostrae certa spes vitae, columen mundi, sanctae Ecclesiae oeconome, qui panem vitae, quem suscepi, et frumentum electorum conservâsti, Virginum custos et pater, sancte Ioseph, cuius fideli custodiae ipsa innocentia Christus Iesus, et Virgo virginum Maria in terris commissi sunt; te per hoc utrumque carissimum pignus tuum Iesum et Mariam obsecro, et obtestor, ut me ab omni immunditia praeservatum, mente incontaminata, puro corde, et casto corpore Iesu et Mariae semper facias castissimè famulari, divinoque huic convivio assistere. Per, etc.

13. *Ad omnes Sanctos.* Avete omnes electi et dilecti Dei, Angeli et beati omnes, praesertim N. N. quibus me nunc et semper humillimè commendo. Ego indignus laudo, honoro et imploro vos; et in augmentum gloriae et exsultationis vestrae, offero vobis, omnis salutis bonique fontem et thesaurum, nempe dulcissimum cor Iesu Christi Domini nostri. Gratias ex corde ago Deo, qui vos elegit et iustificavit per immensam gratiam suam; qui praevenit vos in benedictionibus dulcedinis suae, quique vos conservavit in via per omnia salutis obstacula, et sic demum beatificavit in gloria. Gratias aeternas ago Deo, pro omnibus donis et beneficiis, quae in tempore dedit vobis, et in aeternum daturus est.

Eia, felices amici Dei, obtinete mihi, clienti vestro, plenam peccatorum veniam, et perfectam mei ipsius abnegationem; ut, per viam angustam, sequar vestigia vestra; sed et pacem Dei, quae exsuperet omnem sensum, seu tranquillitatem animi; intimum et sincerum Dei amorem quo vos omnes succensi, mundum, carnem, daemonem, et omnia vitae presentis adversa fortiter et gloriosè vicistis, per vos supplex exposco. Orate, quaeso, pro me, nunc et in hora mortis, quando hinc migraturus, et ad summi Iudicis horrendum tribunal sistendus sum, ut non intret mecum in iudicium, sed secundùm infinitam misericordiam suam me iudicet; ut sic tandem admitti possim in felicissimum vestrum consortium, in illa superna Ierusalem, ubi simul laudemus

ac superexaltemus Deum ac Dominum nostrum in saecula. Amen.

GRATIARUM ACTIONIS POST MISSAM EXERCITIA

PRO SINGULIS HEBDOMADAE DIEBUS.

Observatum est suprà, pag. 67 *et* 207, *permagni referre ut, peractâ missâ, aut communione, non statim à templo sancto Domini recedamus, sed sufficiens gratiarum actioni tempus impendamus, suavissimo fruentes hospite nostro, et gustantes quàm bonus sit his qui recto sunt corde.*

Hunc autem in finem, sequentia dare duximus exercitia, ut (dictis, redeundo ab altari ad sacristiam, antiphona Trium puerorum, *et cant.* Benedicite, *cum* ℣℣. *et Orationibus, ut suo loco ponuntur) inde quisque seligere possit quod magis arriserit fastidiumque ex crebra unius repetitione nasci solitum, pellere ac removere.*

DIE DOMINICA.

Hymnus. Dan. III.

Ant. Benedictus, etc.

Benedictus es, Domine Deus patrum nostrorum: et laudabilis, et gloriosus, et superexaltatus in saecula.

Et benedictum nomen gloriae tuae sanctum: et laudabile, et superexaltatum in omnibus saeculis.

Benedictus es in templo sancto gloriae tuae: et superlaudabilis, et supergloriosus in saecula.

Benedictus es in throno regni tui: et superlaudabilis, et superexaltatus in saecula.

Benedictus es, qui intueris abyssos, et sedes super Cherubim: et laudabilis, et superexaltatus in saecula.

Benedictus es super sceptrum divinitatis tuae: et superlaudabilis, et supergloriosus in saecula.

Benedictus es, qui ambulas super pennas ventorum,

et super undas maris: et superlaudabilis, et superglorio-sus in saecula.

Benedicant te omnes Angeli et Sancti tui: et super-laudent te, et superglorificent in saecula.

Benedicant te coeli, terra, mare, et omnia quae in eis sunt: et superlaudent, et superglorificent in saecula.

Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto: et superlau-dabili, et superglorioso in saecula.

Sicut erat in principio, et nunc, et semper, et in sae-cula saeculorum. Amen: et superlaudabili, et superglo-rioso in saecula.

Ant. Benedictus Deus in donis suis, et sanctus in om-nibus operibus suis.

Kyrie, eleison. Criste, eleison. Kyrie, eleison.

Pater noster, etc.

℣. Et ne nos inducas, etc.; ℟. Sed libera nos, etc.

℣. Memoriam fecit mirabilium suorum misericors et miserator Dominus;

℟. Escam dedit timentibus se.

℣. Benedicant Dominum in omni tempore;

℟. Semper laus eius in ore meo.

℣. In Domino laudabitur anima mea;

℟. Audiant mansueti, et laetentur.

℣. Magnificate Dominum mecum;

℟. Et exaltemus nomen eius in idipsum.

℣. Domine, exaudi orationem meam;

℟. Et clamor meus ad te veniat.

Oremus.

Omnipotens sempiterne Deus, qui dedisti famulis tuis in confessione verae fidei, aeternae Trinitatis gloriam agnoscere, et in potentia maiestatis adorare unitatem: quaesumus; ut eiusdem fidei firmitate ab omnibus sem-per muniamur adversis.

Proficiat nobis ad salutem corporis et animae, Domi-ne Deus noster, cuius Sacramenti susceptio: et sempi-ternae sanctae Trinitatis, eiusdemque individuae uni-tatis confessio.

Deus in te sperantium fortitudo, adesto propitius in-

vocationibus nostris: et quia sine te nihil potest mortalis infirmitas, praesta auxilium gratiae tuae; ut in exequendis mandatis tuis, et voluntate tibi et actione placeamus.

Sancti Spiritûs, Domine, corda nostra mundet infusio: et sui roris intima aspersione foecundet.

Subveniat, Domine, plebi tuae Dei Genitricis oratio: quam, etsi pro conditione carnis migrasse cognoscimus, in coelesti gloria apud te pro nobis intercedere sentiamus.

Deus, qui fidelium mentes unius efficis voluntatis: da populis tuis id amare quod praecipis, id desiderare quod promittis; ut inter mundanas varietates ibi nostra fixa sint corda ubi vera sunt gaudia.

Quaesumus, Omnipotens Deus: ut per haec Sacramenta, quae sumpsimus, intercedentibus meritis et precibus beati (N. huius mensis *vel* anni patroni mei), tuae gratiae in praesenti, et aeternae gloriae in futuro participes esse mereamur. Per Dominum...

EXERCITIUM POST MISSAM AUT COMMUNIONEM.

Ex Antonio Molina, Carthusiensi, in Instructione Sacerdotum.

I. O Pater misericordiarum, et Deus totius consolationis, qui ex abundantia infinitae caritatis tuae dedisti nobis unigenitum Filium tuum, ut omnis qui credit in eum non pereat, sed habeat vitam aeternam; utque ex immenso meritorum eius thesauro nostra suppleatur inopia: en ego miser peccator, sed per misericordiam tuam, vocatus in societatem Filii tui; nunc quoque particeps factus sum corporis et sanguinis eius. Proindeque illum iam in pectore meo complector, et tanquam rem meam intimè mihi coniunctam possideo.

Atque ut talem, in unione caritatis, quâ seipsum olim dedit pro nobis in ara crucis, et modo se dat et communicat in Sacramento altaris, tibi eum offero unà cum omnibus meritis atque virtutibus in aeternam laudem et gloriam tuam: ut in illo tibi perfectè complaceat, et nos,

qui tibi placere de actibus nostris non valemus, dilectissimi Filii tui meritis et patrocinio, perfectè placeamus.

Offero tibi, Pater sanctissime, omnem eius caritatem, religionem, obedientiam, humilitatem, paupertatem, mansuetudinem, patientiam, cum aliis omnibus virtutibus quibus excelluit, ut totum quod mihi deficit, per illas suppleatur.

Cùmque ego debitas tibi gratias agere nequeam, pro beneficiis in me collatis, offero tibi omnes laudes quas ipse obtulit, cùm visibilis inter homines versaretur in terra, et quas tibi nunc offert in gloria.

Cum verò satisfacere nequeam tibi pro debitis seu peccatis meis, offero tibi omnes labores eius, ieiunia, vigilias, fatigationes, orationes, quidquid denique fecit aut pertulit à primo instanti conceptionis, quousque spiritum emisit in cruce; omnes angustias, dolores, ac tormenta passionis, omnem sanguinem pro me effusum, omnia vulnera pro me accepta, ac mortem pro me toleratam.

Ecce hic est thesaurus, Pater clementissime, in quo totam spem reposui; hae sunt divitiae, quas offero in satisfactionem debitorum meorum.

Aspice, pie Pater, in faciem Christi tui; et cùm sit hic Filius tuus dilectus, in quo tibi benè semper complacuit, qui mihi nunc intimè coniunctus est, supplex rogo, ut me quoque aspicias oculis misericordiae tuae. Sub eius protectione ac tutela, sub umbra meritorum ipsius, compareo coram te; ut illum praecipuè intuens, me quoque clementer ac benignè respicias tanquam mancipium eius ac servum perpetuum.

Ne permittas, obsecro, ut pereat illa anima quae toties in se recepit Filium tuum, qui à te missus venit in mundum quaerere et salvum facere quod perierat. Hoc praesta mihi per infinitam misericordiam tuam. Amen.

II. *Devotae aspirationes ad Christum.* 1.° Mirantur, bone Iesu, creaturae omnes, te in purissimum Mariae matris tuae uterum descendisse, cùm tamen integerrima illa, et omni virtute ac gratiâ refertissima fuerit: an

non mirari magis debeo, quòd volueris ad me divertere, à me recipi, à me teneri, *paupere, nudo, misero, miserabili?*

Tune, Domine, Sanctus Sanctorum, in me manere dignatus es, qui sum sordes peccatorum? Itane voluisti honorare me, qui tamdiu fui immundum vas, ut fierem templum tuum, tabernaculum tuum, et quasi theca sacrarum reliquiarum corporis et sanguinis tui, quae longè omnes sanctas reliquias excedunt? Benedicant te omnes Angeli tui, pro tanta in me dignatione. Effice ergo ut iam sciam, et *sciam* semper *vas meum possidere, non in passione desiderii, sicut gentes quae ignorant Deum, sed in sanctificatione et honore.*

Da mihi, dulcissime Iesu, praesentiae tuae effectus persentire. Memini benedictionum quibus cumulâsti eos qui te aliquando in domum suam exceperunt. Maria, mater tua, ubi te in suum recepit uterum, omnibus gratiae donis repleta est. Zachaeo publicano, cuius usus es hospitio, *salus à Deo facta est*. Simul atque, obitâ pro nobis morte, in limbum descendisti, illum in *paradisum* quemdam commutâsti. Domum *Obededom et omnia eius*, propter arcam testamenti, largè benedixisti. Benedic quoque domum cordis mei in quam ingressus es; eam, quaeso, in paradisum converte, et tuo sancto imple spiritu.

Memini, piissime Iesu, sacris de te litteris esse mandatum, quòd *omnis turba quaerebat te tangere,* quia *virtus de te exibat, et sanabat omnes.* Ecce ego te iam non tetigi tantùm, sed in me quoque recepi; exeat, quaeso, à te virtus illa divina, quae sanet animam meam, curet omnem eius languorem, et novas ei addat vires ad serviendum tibi omnibus diebus in sanctitate et iustitia.

2.° Statim ac anima tua, ô bone Iesu, egressa est è tuo pretioso corpore, voluisti illud, myrrhâ et aromatibus condîtum, sindone purissimâ involutum, inferri in sepulchrum novum, petrâ benè munitum, et iam toto orbe gloriosum. Ecce modò (quod tui muneris est) corpus idem tuum, à morte suscitatum, animâque beatissimâ

15*

informatum, mihi porrigis, ut in me tanquam in sepulchro recondam. Fac, ô Domine! per haec mysteria, tanta caritatis tuae munera, ut sacratissimum illud corpus aromatibus et bono virtutum odore condiam, et sindone purae conscientiae involutum, in cor novum mundumque reponam. Utinam tu in me, et ego in te iugiter maneam et requiescam! Amen.

III. *Gratias age.* Quid *retribuam tibi*, Domine Iesu, *pro omnibus quae retribuisti mihi*, praesertim hodie? Sollicitus meî, dedisti mihi corpus tuum in cibum et sanguinem tuum in potum, et utrumque in pignus futurae gloriae. *Quis audivit unquam tale? Quis vidit huic simile?* Utinam aperiantur labia mea, et repleatur os meum laude, ut cantem gloriam tuam, totâ die magnitudinem tuam, et enarrem universa mirabilia tua.

Magnificet anima mea Dominum, tot tantisque affecta beneficiis, et exultet spiritus meus in Deo salutari meo; quia respexit humilitatem servi sui, et fecit mihi magna qui potens est, et esurientem implevit bonis. Laudate Dominum, omnes gentes, laudate eum, omnes populi, quoniam confirmata est super me misericordia eius. Laudate eum, omnes Angeli eius, laudate eum, omnes virtutes eius, reges terrae et omnes populi, principes et omnes iudices terrae, iuvenes et virgines, senes cum iunioribus.

Sed et lingua mea, ô pie Iesu! meditabitur iustitiam tuam, totâ die laudem tuam. Omnia ossa mea dicent: Domine, quis similis tibi? Potens es, Domine, et veritas tua in circuitu tuo; magnificus in donis tuis, et sanctus in omnibus operibus tuis. Iucundum sit tibi eloquium meum; ego verò delectabor in te, et in mandatis tuis exercebor. Tene manum dexteram meam, et in voluntate tua deduc me ut aliquando cum gloria suscipias me. Amen.

IV. *Postulatio.* (Quomodo hâc me gratiâ dignatus es, Domine, ut corporis et sanguinis tui Sacramento satiares; ita me quoque huius operationibus atque virtutibus cunctis impleas, quaeso).

Credo, Domine; sed credam firmiùs. Spero, Domine;

sed sperem securiùs. Amo, Domine; sed amem ardentiùs. Doleo, Domine; sed doleam vehementiùs.

Adoro te ut primum principium, desidero ut finem ultimum, laudo ut benefactorem perpetuum, invoco ut defensorem propitium.

Tuâ me sapientiâ dirige, iustitiâ contine, clementiâ solare, potentiâ protege.

Offero tibi, Deus, cogitanda, ut sint ad te; dicenda, ut sint de te; facienda, ut sint secundùm te; ferenda, ut sint propter te.

Volo quod vis; volo, quia vis; volo, quomodo vis; volo, quamdiu vis.

Oro, Domine, intellectum illumines, voluntatem inflammes, corpus emundes, animam sanctifices.

A superbia non inficiar; adulatione non afficiar; à mundo non decipiar; à Satana non circumveniar.

Gratiam praesta memoriam purgandi, linguam frenandi, oculos cohibendi, sensus coërcendi.

Defleam praeteritas iniquitates; repellam futuras tentationes; corrigam vitiosas propensiones; excolam idoneas virtutes.

Tribue mihi, bone Deus, amorem tuî, odium mei, zelum proximi, contemptum saeculi.

Studeam superioribus obedire, inferioribus subvenire, amicis consulere, nemini invidere.

Meminerim, ô Iesu! mandati tui et exempli, inimicos diligendo, iniurias sufferendo, persequentibus benefaciendo, pro calumniatoribus orando.

Vincam voluptatem austeritate, avaritiam largitate, iracundiam lenitate, tepiditatem pietate.

Redde me prudentem in consiliis, constantem in periculis, patientem in adversis, humilem in prosperis.

Fac, Domine, ut sim in oratione attentus, in epulis sobrius, in munere sedulus, in proposito firmus.

Curem habere sanctitatem interiorem, modestiam exteriorem, conversationem exemplarem, vitam regularem.

Naturae invigilem domandae, gratiae fovendae, legi servandae, saluti promerendae.

Sanctimoniam assequar sincerâ peccatorum confessione, fervidâ corporis Christi communione, continuâ mentis recollectione, purâ cordis intentione.

Discam à te, Deus, quàm tenue quod terrenum, quàm grande quod divinum, quàm breve quod temporaneum, quàm durabile quod aeternum!

Da mortem praeveniam, iudicium pertimeam, infernum effugiam, paradisum obtineam; Per Christum Dominum nostrum. Amen.

V. *Pro aliorum necessitatibus.* Domine, Deus omnipotens, Pater Christi tui benedicti Filii, exauditor eorum qui rectè invocant te, cognitor precum etiam eorum qui tacent; gratias agimus tibi quòd nos dignos censuisti qui participaremus sancta tua mysteria, quae praebuisti nobis ad plenam eorum quae benè cognovimus persuasionem, ad custodiam pietatis, ad remissionem delictorum; quoniam nomen Christi tui invocatum est super nos. Qui segregâsti nos ab impiorum communione, aduna cum iis qui tibi sunt consecrati; confirma nos in veritate per Sancti Spiritûs adventum; quae ignoramus revela, quae deficiunt supple, quae novimus corrobora. Sacerdotes inculpatos conserva in cultu tuo, reges tuere in pace, magistratus in iustitia, aërem in temperie, fruges in ubertate, mundum in omnipotente providentia. Gentes bellicosas seda; errantes converte; populum tuum sanctifica; virgines conserva; coniuges custodi in fide; castos robora; nuper initiatos firma; catechumenos erudi, ac dignos initiatione redde; nosque omnes congrega in regnum coelorum, in Christo Iesu Domino nostro; cum quo tibi gloria, honor ac veneratio, et Sancto Spiritui, in saecula. Amen. (*Ex Const. Apost.* lib. VIII, c. 15).

VI. *Ad beatam Mariam Virginem.* Commendo me tibi, serenissima verèque inclyta virgo Maria, coeli terraeque regina, quae in tuis sacratissimis visceribus eumdem Dominum et omnium Creatorem quem modo suscepi, de Spiritu Sancto conceptum, dignè portâsti; precor te Matrem Dei sanctissimam, ut pro me apud eumdem Filium tuum intercedas, et quidquid quâcumque ratione, in summi huius Sacramenti celebratione

deliqui, huius negligentiae et indignitatis meae veniam mihi impetres. Tu semper casta, pura, innocens, post conceptum Filium etiam castior, purior, sanctior, Deoque gratior evasisti: utinam et ego tam divini Sacramenti perceptione ita sanctificer, ut deinceps cor et corpus meum ab omni lethalis peccati macula tuear impollutum! Tu, concepto Filio tuo de Spiritu Sancto, magnificas laudes decantâsti, et in Deo salutari tuo mirabiliter exultâsti; fac meritis et precibus tuis, Virgo Mater, ut cum hac sacra communione novum et ardentem spiritum coniungam, ac semper in gratiarum actione piè verser; tantoque Redemptori et hospiti me nunquam ingratum exhibeam, sed fidelem in omnibus servum ac ministrum. Amen.

VII. *Ad omnes Sanctos. Ant.* Sancti Dei omnes, intercedere dignemini pro nostra omniumque salute.

℣. Laetamini in Domino et exultate, iusti;

℟. Et gloriamini, omnes recti corde.

Oremus.

Protege, Domine, populum tuum, et apostolorum tuorum Petri et Pauli, et aliorum Apostolorum patrocinio confidentem, perpetuâ defensione conserva.

Omnes Sancti tui, quaesumus, Domine, nos ubique adiuvent; ut, dum eorum merita recolimus, patrocinia sentiamus; et pacem tuam nostris concede temporibus, et ab Ecclesia tua cunctam repelle nequitiam. Iter, actus et voluntates nostras, et omnium famulorum tuorum, in salutis tuae prosperitate dispone, benefactoribus nostris sempiterna bona retribue, et omnibus fidelibus defunctis requiem aternam concede; Per Christum Dominum nostrum. Amen.

FERIA II.

Ant. Suscepimus. *In dup. duplicatur.*

Hymnus Ecclesiae.

Te Deum laudamus: te Dominum confitemur.
Te aeternum Patrem: omnis terra veneratur.

Tibi omnes Angeli: tibi coeli et universae Potestates.

Tibi Cherubim et Seraphim: incessabili voce proclamant:

Sanctus, sanctus, sanctus: Dominus Deus Sabaoth.

Pleni sunt coeli et terra: maiestatis gloriae tuae.

Te gloriosus: Apostolorum chorus,

Te Prophetarum: laudabilis numerus,

Te Martyrum candidatus: laudat exercitus.

Te per orbem terrarum: sancta confitetur Ecclesia.

Patrem: immensae maiestatis.

Venerandum tuum verum: et unicum Filium.

Sanctum quoque: paraclitum Spiritum.

Tu rex gloriae: Christe.

Tu Patris: sempiternus es Filius.

Tu ad liberandum suscepturus hominem: non horruisti Virginis uterum.

Tu, devicto mortis aculeo: aperuisti credentibus regna coelorum.

Tu ad dexteram Dei sedes: in gloria Patris.

Iudex crederis: esse venturus.

Te ergo, quaesumus, famulis tuis subveni: quos pretioso sanguine redemisti.

Aeterna fac cum Sanctis tuis: in gloria numerari.

Salvum fac populum tuum, Domine: et benedic haereditati tuae.

Et rege eos: et extolle illos usque in aeternum.

Per singulos dies: benedicimus te.

Et laudamus nomen tuum in saeculum: et in saeculum saeculi.

Dignare, Domine, die isto: sine peccato nos custodire.

Miserere nostrî, Domine: miserere nostrî.

Fiat misericordia tua, Domine, super nos: quemadmodum speravimus in te.

In te, Domine, speravi: non confundar in aeternum.

Ant. Suscepimus, Deus, misericordiam tuam in medio templi tui; secundùm nomen tuum, Deus, ita et laus tua in fines terrae.

Kyrie, eleison. Christe, eleison. Kyrie, eleison. Pater noster, etc.

℣. Et ne nos inducas, etc.; ℟. Sed libera nos, etc.
℣. Domine, Deus virtutum; ℟. Quis similis tibi?
℣. Cibâsti nos ex adipe frumenti;
℟. Et de petra, melle saturâsti nos.
℣. Confiteantur tibi populi, Deus;
℟. Confiteantur tibi populi omnes.
℣. Domine, exaudi orationem meam;
℟. Et clamor meus ad te veniat.

Oremus.

Coelesti lumine, quaesumus, Domine, semper et ubique nos praeveni: ut mysterium, cuius nos participes esse voluisti, et puro cernamus intuitu et digno percipiamus affectu.

Deus, innocentiae restitutor et amator, dirige ad te tuorum corda servorum: ut Spiritûs tui fervore concepto, et in fide inveniamur stabiles, et in opere efficaces.

Protector in te sperantium Deus, sine quo nihil est validum, nihil sanctum: multiplica super nos misericordiam tuam; ut, te rectore, te duce, sic transeamus per bona temporalia, ut non amittamus aeterna.

Da nobis quaesumus Domine, ut et mundi cursus pacificè nobis tuo ordine dirigatur, et Ecclesia tua tranquillâ devotione laetetur.

Animabus, quaesumus Domine, famulorum famularumque tuarum oratio proficiat supplicantium, ut eas et à peccatis omnibus exuas, et tuae redemptionis facias esse participes. Qui vivis...

OBLATIO POST MISSAM FACIENDA AETERNO PATRI.

1. *Ad ipsius honorem.* Sanctissime Pater, en ego indignissima creatura tua, suscepi dilectissimum Filium tuum, eumque tanquam rem meam, mihique coniunctam in pectore meo adhuc contineo; illum ergo in modum iusti Simeonis in ulnas meas suscipiens, tali affectu et intentione, quali semetipsum tibi obtulit iacens in praesepio, et pendens in cruce, offero maiestati tuae ad su-

premam laudem et gloriam tuam, in recognitionem tui supremi dominii, in gratiarum actionem omnium beneficiorum ulli unquam creaturae concessorum, et in plenam abolitionem omnis iniuriae ab ullo unquam tibi irrogatae.

2. *In cultum Christi, beatae Mariae virginis et omnium Sanctorum.* Offero illum quoque ad supremam laudem et gloriam eiusdem Domini nostri Iesu Christi, in cultum et memoriam sanctissimae incarnationis, nativitatis, passionis, resurrectionis et ascensionis, omniumque mysteriorum vitae et mortis eius; item in cultum et augmentum gaudii, gloriae et beatitudinis sanctissimae et immaculatae Virginis Matris eius, omniumque Angelorum et Sanctorum, maximè illorum quorum hodie memoriam agimus, et dilectorum Patronorum meorum.

3. *Pro ipso celebrante.* Et quia, ô Domine! suscipiendo Filium tuum factus sum particeps omnium ipsius meritorum, his innixus, audeo te rogare pro sanctissima gratia tua, quâ perficere possim sanctissimam eius voluntatem; ad hoc enim ipse me tanti Sacramenti consortem fecit, ut deinceps tibi vivam, mihi moriar, ut sim humilis, patiens, caritate repletus, castus et perfectus. Da ergo mihi, sanctissime Pater, ut adimpleam hanc sanctissimi Filii tui voluntatem; exorna me his sanctis virtutibus, fide, spe, caritate, patientiâ, castitate, etc., omnibusque gratiis quas scis mihi esse necessarias: largire purissimam illuminationem intellectûs ad cognoscendum beneplacitum tuum, et faciendam voluntatem tuam; ut in omnibus et per omnia tibi placeam, tibi fideliter serviam, teque sincerè et constanter amem et diligam.

4. *Pro tota Ecclesia.* Sanctifica, ô piissime Pater! Ecclesiam tuam; aufer ab ea omnia scandala et schismata, ut fiat unum ovile et unus pastor; effunde misericordiam tuam in gentes quae te non noverunt, et illumina corda illarum ut te cognoscant et ament; dissipa consilia impiorum, ne regno tuo officiant et propagationi gloriae tuae; da Summo Pontifici, Praelatis, ordinibus eccle-

siasticis ac regularibus, divinum tuum amorem, ut suo officio ritè fungantur; regibus, principibus, cunctisque magistratibus sapientiam, quâ iustitiam fideliter administrent, pacemque sequantur, ac populo tuo tuam benedictionem: tribue agonizantibus veram contritionem tuumque amorem; peccatoribus veniam ac veram emendationem; inimicis meis tuam caritatem et dulcedinem; amicis, benefactoribus et consanguineis tuam dilectionem; nosque et omnia nostra dirige, ut cultus tuus semper et ubique vigeat et perseveret; animabus in purgatorio detentis, illis maximè quae suffragiis nostris indigent, vel quibus sum obligatus, requiem sempiternam concede ac beatam tuî fruitionem.

5. *Gratiarum actio.* Quis sum ego, bonitas infinita, ut me sacris altaribus adstare volueris, tibique offerre de donis tuis sanctum sacrificium, hostiam immaculatam? Unde inveni hanc gratiam in oculis tuis, ut ostenderes in me divitias misericordiae tuae? Venite et audite, omnes Angeli et Sancti Dei, et narrabo vobis quanta fecit Dominus animae meae. Nam cùm essem abiectus in domo mea, de pulvere erexit me, et constituit me cum principibus populi sui, ut comederem panem et biberem vinum in mensa sua omnibus diebus vitae meae. Quas ego tibi gratias agam, clementissime Iesu, Salvator mundi, aut quid retribuam tibi pro omnibus quae retribuisti mihi? Verè enim de te, Sponso Ecclesiae, illud Canticorum intelligitur: *Si dederit homo omnem substantiam domûs suae pro dilectione, quasi nihil despiciet eam.* Tu omnia quae habes mihi largitus es, corpus, sanguinem, animam et divinitatem tuam; etsi ego tribuam tibi omnem substantiam domûs meae, corpus, animam et libertatem, cum omnibus quae nunc habeo, vel habere possum, hoc quasi nihilum reputabitur in comparatione immensi et inaestimabilis doni tui. Tantum tibi debeo quantum ipse vales, qui infinitus es; quare debitum meum omnem facultatem meam excedit. Audeo tamen rogare te, ne despicias munusculum quod tibi offero in simplicitate cordis mei: dicens cum Sponsa: Dilectus meus mihi, et ego illi. Nam sicut tu totum te

mihi tradidisti in nutrimentum animae meae, ita ego me totum servituti tuae consecro; et quidquid habeo, quidquid sum, quidquid possum, tibi penitus trado, ut me totum tibi vindices; nec quidquam meî superesse mihi patiaris. Amen.

6. *Piae aspirationes. Inveni quem diligit anima mea, tenui eum, nec dimittam.* Te, mi Iesu, amplector. Te, amor et gaudium meum, obtineo. Te cordis mei thesaurum comprehendo, in quo omnia possideo. De omnibus necessitatibus meis erue me, Domine; fac ut tam plenè tibi sim, quàm tu mihi. Tu es creator et plasmator meus; cor mundum crea in me, et spiritum rectum innova in visceribus meis. Tu es rex et Dominus meus; posside me, et nemo praeter te. Tu es doctor et magister meus; bonitatem et disciplinam et scientiam doce me. Tu es advocatus meus apud Deum Patrem; fac avertat iram suam à me. Tu es qui venturus es iudicare vivos et mortuos; ne intres in iudicium cum servo tuo. Tu es dilectus meus sponsus; desponsa me tibi in misericordia et miserationibus. Tu dux et defensor meus; pone me iuxta te, et cuiusvis manus pugnet contra me. Tu victima pro me factus es; in Domino sperans non infirmabor. Tu salvator et redemptor meus es; consumma opus tuum, et labor tuus non sit cassus. Tu es pars haereditatis meae, et portio mea in terra viventium, haereditatem meam restitue mihi. Tu es gloria mea, corona et merces nostra magna nimis: admitte me in bona Domini quae praeparâsti diligentibus te. O Iesu! ô piissime Iesu! ô Iesu, Fili Mariae Virginis! infunde in me gratiam, sapientiam, caritatem, castitatem, humilitatem, ut possim te perfectè diligere, te laudare, te perfrui, tibi servire, et in te gloriari, nunc et in perpetuum. Amen.

7. *Pii affectus.* Quàm pulcher es, dilecte mi, dilecte votorum meorum, Christe Iesu! Quàm pulcher es! quàm bonus et amabilis! O unicae deliciae meae! ô vita mea! ô gaudium meum! ô suavitas summa! ô Deus meus et omnia! ad te suspiro, clamo, anhelo. Complector et amo te totis praecordiorum affectibus, quia tu es

Deus, ipsissima bonitas, amor aeternus, sapientia inexhausta, potientia infinita, perfectio absoluta. Ecquid tandem me poterit separare à caritate tua? An voluptas brevis, opes caducae, honores falsi, nugae nugarum? Nec illae nec istae facient, ô bone Iesu! *mihi enim adhaerere Deo bonum est, ponere in Domino Deo spem meam.* Adiuva me, pie Iesu, in sancto proposito meo, et promissionum mearum ne me sinas unquam oblivisci. Sit mihi sacratissimum Sacramentum tuum, contra omnium peccatorum meorum vulnera efficacissimum medicamentum, ac omnis gratiae et virtutis complementum; sit contra omnia mala et pericula validissimum tutamentum aternaeque beatitudinis solidissimum fulcimentum. Amen.

8. *Ad beatam Mariam Virginem.* O Maria, virgo et mater sanctissima! Ecce suscepi dilectissimum Filium tuum quem immaculato utero tuo concepisti, genuisti, lactâsti, atque sanctissimis amplexibus strinxisti. Ecce cuius aspectu laetabaris, omnibus deliciis replebaris, illum ipsum tibi humiliter et amanter repraesento amandum, sanctissimae Trinitati, in supremum latriae cultum, pro tuî ipsius honore et gloria, et pro meis totiusque mundi necessitatibus offerendum. Tu maternam vim apud Deum obtines, et fieri non potes ut non exaudiaris. Sit igitur pietatis tuae, ipsam quâ apud eum vales gratiam notam facere mundo; sanctis tuis precibus obtinendo reis veniam, medelam aegris, pusillis corde robur, afflictis consolationem, periclitantibus adiutorium et liberationem. Amen.

9. *Ad omnes Sanctos.* O Sancti Sanctaeque Dei omnes, et beati spiritus angelici, quos Deus mellifluo vultu suo semper laetificat! orare pro me non dedignemini. Saluto et veneror vos, sincerasque Domino gratias ago, qui vos elegit et in suis benedictionibus praevenit. Eia, impetrate mihi veniam, impetrate gratiam et perfectam cum Deo unionem. Amen.

10. *Ad eosdem pro perseverantia.* Intercedente beatâ Mariâ semper virgine, quae somno Sanctorum obdormiit, cum omnibus Sanctis qui in Domino mortui sunt,

Domine Iesu, per sanctissimam mortem tuam mihi indigno concedere digneris perseverantem in tua voluntate famulatum; ut secundùm cor tuum esse, iuxta beneplacitum tuum vivere, et in tua caritate ac dulci osculo mihi mori, ac tandem ad te detur pervenire. Amen.

Divinum auxilium, Matris Dei praesidium, Angelorum subsidium, Sanctorum Sanctarumque suffragium maneant semper nobiscum. Amen.

FERIA III.

Ant. Angeli. *In duplicibus duplicatur.*

Psalmus CII.

Benedic, anima mea, Domino: et omnia quae intra me sunt, nomini sancto eius.

Benedic, anima mea, Domino: et noli oblivisci omnes retributiones eius.

Qui propitiatur omnibus iniquitatibus tuis: qui sanat omnes infirmitates tuas.

Qui redimit de interitu vitam tuam: qui coronat te in misericordia et miserationibus.

Qui replet in bonis desiderium tuum: renovabitur ut aquilae iuventus tua.

Faciens misericordias Dominus: et iudicium omnibus iniuriam patientibus.

Notas fecit vias suas Moysi: filiis Israël voluntates suas.

Miserator et misericors Dominus: longanimis et multùm misericors.

Non in perpetuum irascetur: neque in aeternum comminabitur.

Non secundùm peccata nostra fecit nobis: neque secundùm iniquitates nostras retribuit nobis.

Quoniam secundùm altitudinem coeli à terra: corroboravit misericordiam suam super timentes se.

Quantùm distat ortus ab occidente: longè fecit à nobis iniquitates nostras.

Quomodo miseretur pater filiorum, misertus est Do-

minus timentibus se: quoniam ipsè cognovit figmentum nostrum.

Recordatus est quoniam pulvis sumus: homo sicut foenum dies eius, tanquam flos agri sic efflorebit.

Quoniam spiritus pertransibit in illo, et non subsistet: et non cognoscet ampliùs locum suum.

Misericordia autem Domini ab aeterno: et usque in aeternum super timentes eum.

Et iustitia illius in filios filiorum: his qui servant testamentum eius.

Et memores sunt mandatorum ipsius: ad faciendum ea.

Dominus in coelo paravit sedem suam: et regnum ipsius omnibus dominabitur.

Benedicite Domino, omnes Angeli eius: potentes virtute, facientes verbum illius, ad audiendam vocem sermonum eius.

Benedicite Domino, omnes virtutes eius: ministri eius, qui facitis voluntatem eius.

Benedicite Domino, omnia opera eius: in omni loco dominationis eius, benedic, anima mea, Domino.

Gloria Patri, etc.

Ant. Angeli, Archangeli, Throni, Dominationes, Principatus, Potestates, Virtutes coelorum, Cherubim quoque ac Seraphim, omnes Sancti et Sanctae Dei, Dominum pro me benedicite in aeternum.

Kyrie, eleison. Christe, eleison. Kyrie eleison.

Pater noster, etc.

℣. Et ne nos inducas, etc.; ℟. Sed libera nos à malo.

℣. Benedic, anima mea, Domino;

℟. Et noli oblivisci omnes retributiones eius.

℣. Benedic, anima mea, Domino;

℟. Qui propiatur omnibus iniquitatibus tuis, et replet in bonis desiderium tuum.

℣. Benedicite Domino, omnes Angeli eius;

℟. Ministri eius, qui facitis voluntatem eius.

℣. Domine, exaudi orationem meam;

℟. Et clamor meus ad te veniat.

Oremus.

Augeatur in nobis, quaesumus, Domine, tuae virtutis operatio; ut divinis vegetati Sacramentis, ad eorum promissa capienda tuo munere praeparemur.

Domine, adiutor et protector noster, adiuva nos: et refloreat cor et caro nostra vigore pudicitiae, et castimoniae novitate; ut per hoc sacrificium, quod tuae obtulimus pietati, ab omnibus tentationibus emundemur.

Deus, qui miro ordine Angelorum ministeria hominumque dispensas: concede propitius; ut à quibus tibi ministrantibus in coelo semper assistitur, ab his in terra vita nostra muniatur.

Deus, qui ineffabili providentiâ sanctos Angelos tuos ad nostram custodiam mittere dignaris: largire supplicibus tuis, et eorum semper protectione defendi, et aeternâ societate gaudere.

Deus, qui virginalem aulam beatae Mariae in qua habitares, eligere dignatus es: da quaesumus; ut suâ nos defensione munitos iucundos facias suae interesse commemorationi.

Supplices te rogamus, omnipotens Deus: ut, intercedentibus sanctis tuis (N. et N. patronis nostris), et tua in nobis dona multiplices, et tempora nostra disponas. Per Dominum...

1. *Devotae aspirationes ad Christum.* Ecce, Domine, iam habeo te qui habes omnia. Possideo te qui potes et possides omnia. Ergo, ô Deus meus et omnia! abstrahe cor meum à caeteris omnibus extra te, in quibus nihil nisi vanitas et afflictio spiritûs; in te uno fixum sit cor meum; in te sit requies mea, ubi est thesaurus meus, summa veritas, et vera felicitas, et felix aeternitas.

Sentiat, ô Iesu! mens mea dulcedinem praesentiae tuae: gustet quàm suavis sis, Domine, ut inescata amore tuî, nihil quaerat extra te unde gaudeat; quia tu es gaudium cordis mei, et pars mea, Deus, in aeternum.

Tu es medicus animae meae, qui languores nostros tuo livore sanâsti. Ego verò sum infirmus ille, ad quem

sanandum de coelo venisti: itaque sana animam meam, quia peccavit tibi.

Tu es pastor meus, qui posuisti animam tuam pro ovibus tuis. Ecce ego ovis illa quae perierat, et tamen dignaris me pascere corpore et sanguine tuo: suscipe me nunc in humeros tuos. Quid negabis mihi, qui teipsum dedisti? Rege me, et nihil mihi deerit, in loco pascuae ubi me collocâsti, donec ad pascua vitae aeternae perducar.

O lux vera quae illuminas omnem hominem venientem in hunc mundum! illumina oculos meos ne unquam obdormiam in morte, etc.

O ignis iugiter ardens et nunquam deficiens! ecce me tepidum et frigidum: ure renes meos et cor meum, ut ardeant amore tuî. Ignem enim venisti mittere in terram, et quid vis, nisi ut accendatur!

O Rex coeli et terrae, dives in misericordia! ecce ego egenus et pauper sum; tu nôsti ubi magis egeam, tu solus me ditare et iuvare potes. Deus, adiuva me, et ex thesauris bonitatis tuae succurre inopi animae meae.

O Domine meus et Deus meus! ecce servus tuus sum ego; da mihi intellectum, et excita affectum, ut sciam et faciam voluntatem tuam.

Tu es agnus Dei, agnus sine macula, qui tollis peccata mundi; tolle de me quod mihi nocet, et tibi displicet; et da quod nôsti tibi placere et mihi prodesse.

Tu es amor meus et omne gaudium. Tu es Deus meus et omnia. Tu es pars haereditatis meae et calicis mei. Tu es qui restitues haereditatem meam mihi.

O Deus meus et omnia! absorbeat, quaeso, mentem meam vis ignita et melliflua amoris tui, ut amore tuî mundo moriar, qui amore meî dignatus es in cruce mori, ô Deus meus et omnia! Amen.

2. *Confundere et pete.* Domine Deus meus, quomodo ausus sum te alloqui vilissima creatura? Nam fetidus sum peccator, vermis nequissimus et vanissimus homo. Tu autem Deus deorum, Dominus dominantium, omne bonum, honestum et pulchrum. Tu rogas me, et ego fugio: tu de me es sollicitus, et de te non curo; mihi semper

servis, et ego te semper offendo; te mihi tribuis, et ego te contemno. Sed ne reminiscaris, Domine, delicta mea, vel parentum meorum; sed pietatis tuae viscera, et dolorem tuorum vulnerum considera. Miserere meî, et dele iniquitatem meam.

Intret, obsecro, dolor tuus intima mea, et omnem amorem expellat alienum. Sim tecum crucifixus mundo, ut sic mortuus, vita mea sit tecum abscondita in Deo. O vita mea! vita felix quae abscondita est ipsi mundo, et sociata ipsi Christo, in Deo centro suo quietatur. Unum est mihi necessarium, et solùm unum quaero. Abscedat ergo phantasmatum multitudo; unus est dilectus meus, unus est amor meus, Iesus Christus, Deus meus, sponsus meus. Nihil ergo mihi sapiat, nihil me delectet, nihil me alliciat, nisi Iesus Christus; totus sit meus, totus sim suus, et fiat cor meum unum cum ipso, nihil me iudicans scire, vel amare, vel affectare, nisi Dominum Iesum Christum et hunc crucifixum. *(S. Bonaventura)*.

3. *Deprecatio*. Domine Iesu Christe, esto propitius peccatis meis per sumptionem corporis et sanguinis tui. Tu enim loquens dixisti: *Qui manducat meam carnem, et bibit meum sanguinem, in me manet, et ego in eo.* Ideo te supplex deprecor, ut in me cor mundum crees, et spiritum rectum in visceribus meis innoves; ut spiritu principali me confirmare digneris, atque ab omnibus insidiis custodire, et vitiis emendare, ut coelestium gaudiorum merear esse particeps; Qui vivis et regnas Deus. *(Ex S. Bonaventura)*.

4. *Gratias age*. Gratias agimus tibi, Domine Deus noster, propter participationem illibatorum, immortalium et coelestium tuorum Sacramentorum, quae dedisti nobis propter beneficium et santificationem, et medelam animarum et corporum nostrorum. Ipse, Domine omnium, concede ut fiat nobis communio sancti corporis et sanguinis Christi tui, ad fidem inconfusam, ad caritatem non fictam, ad sapientiae copiam, ad medelam animae et corporis, ad omnis rei adversae aversionem, ad mandatorum tuorum observantiam, et non reiicien-

dam excusationem coram terribili tribunali Christi tui. Suscipe, Domine, salva, miserere et conserva. Quia tu es sanctificatio nostra, et gloriam tibi referimus, Patri, et Filio, et Sancto Spiritui, nunc et semper, et in saecula saeculorum. Amen. *(Ex missa S. Basilii).*

5. *Adora et gratias age.* Adoro te et gratias ago tibi, benignissime Domine Iesu Christe, qui me vilissimum peccatorem admittere dignatus es ad splendidum vivificumque sacrae mensae convivium. Hei mihi, quia nimis indignè complevi hoc sanctum sacrificium! miserere meî, ignosce mihi. Ego quod egi commendo divino cordi tuo emendandum et corrigendum. Suscipe, quaeso, haec sacrosancta corporis tui mysteria quae tibi obtuli, ad gloriam nominis tui sempiternam; ad honorem dulcissimae Genitricis tuae virginis Mariae; ad honorem omnium Sanctorum tuorum omniumque beatorum Angelorum; ad salutem meam et omnium fidelium, tam vivorum quàm defunctorum. Suscipe hoc praecellentissimum Sacramentum in plenam emendationem, expiationem atque satisfactionem pro omnibus peccatis ac negligentiis meis, et pro peccatis totius mundi.

Per illud instaura omnes ruinas meas spirituales, et supple omnem inopiam meam. Per illud mortifica in me quidquid tibi displicet, et effice me hominem secundùm cor tuum. Per illud conforma spiritum, animam et corpus meum, spiritui, animae et corpori sacrae humanitatis tuae, meque totum luce divinitatis tuae illustra. Per illud largire, ut in te stabiliar, te perfectè et perseveranter diligam, intimè tibi uniar, ac totus in te transmuter, ad laudem nominis tui quod invocatum est super nos.

Converte, Domine, miseros peccatores; revoca haereticos atque schismaticos; illumina infideles te ignorantes; adesto omnibus qui in necessitate et tribulatione aliquâ constituti sunt; adesto his qui se meis precibus commendârunt, aut commendatos esse cupiunt; adesto parentibus, propinquis et benefactoribus meis, vivis et defunctis. Miserere omnium pro quibus orare debeo, et tu rogari vis; da vivis veniam et gratiam; da fidelibus

defunctis requiem lucemque sempiternam. Tibi laus, Christe Iesu, in saecula saeculorum. Amen.

6. *Ad beatam Mariam virginem.* O Domina mea, sancta Maria! me in tuam benedictam fidem, ac singularem custodiam, et in sinum misericordiae tuae, hodie et quotidie et in hora exitûs mei, animam meam et corpus meum tibi commendo, omnem spem et consolationem meam, omnes angustias et miserias meas, vitam et finem vitae meae tibi committo; ut per tuam sanctissimam intercessionem et per tua merita omnia mea dirigantur et disponantur opera secundùm tuam tuique Filii voluntatem. Amen.

7. *Ad omnes Sanctos.* Felices Sancti, qui iam nostrae mortalitatis pelagus pertransistis, securi de vestra immarcessibili gloria, solliciti estote de mea multiplici miseria; date manus infirmo, coelestis patriae cives, et erigite iacentem, ut convalescens de infirmitate fortis efficiar in bello. Ad me respicite, gens illustrissima et haereditas summi Dei, adhuc peregrinantem in hoc exilio, et mittite de coelo opem et consolationem. Circumdate me gaudentem et exsultantem de vestra beatitudine, et gratiam impetrate virtutes vestras imitandi, ut vestris suffragiis adiutus particeps fiam vestri gaudii et coronae. Amen.

FERIA IV.

Ant. Fiat, Domine. *In dup. duplicatur.*

Psalmus CXLIV.

Exaltabo te, Deus meus rex: et benedicam nomini tuo in saeculum, et in saeculum sàeculi.

Per singulos dies benedicam tibi: et laudabo nomen tuum in saeculum, et in saeculum saeculi.

Magnus Dominus et laudabilis nimis: et magnitudinis eius non est finis.

Generatio et generatio laudabit opera tua: et potentiam tuam pronuntiabunt.

Magnificentiam gloriae sanctitatis tuae loquentur: et mirabilia tua narrabunt.

Et virtutem terribilium tuorum dicent: et magnitudinem tuam narrabunt.
Memoriam abundantiae suavitatis tuae eructabunt: et iustitia tua exsultabunt.
Miserator et misericors Dominus: patiens et multùm misericors.
Suavis Dominus universis: et miserationes eius super omnia opera eius.
Confiteantur tibi, Domine, omnia opera tua: et Sancti tui benedicant tibi.
Gloriam regni tui dicent: et potentiam tuam loquentur.
Ut notam faciant filiis hominum potentiam tuam: et gloriam magnificentiae regni tui.
Regnum tuum, regnum omnium saeculorum: et dominatio tua in omni generatione et generationem.
Fidelis Dominus in omnibus verbis suis: et sanctus in omnibus operibus suis.
Allevat Dominus omnes qui corruunt: et erigit omnes elisos.
Oculi omnium in te sperant, Domine: et tu das escam illorum in tempore opportuno.
Aperis tu manum tuam, et imples omne animal benedictione.
Iustus Dominus in omnibus viis suis: et sanctus in omnibus operibus suis.
Prope est Dominus omnibus invocantibus eum: omnibus invocantibus eum in veritate.
Voluntatem timentium se faciet: et deprecationem eorum exaudiet, et salvos faciet eos.
Custodit Dominus omnes diligentes se: et omnes peccatores disperdet.
Laudationem Domini loquetur os meum: et benedicat omnis caro nomini sancto eius in saeculum, et in saeculum saeculi.
Gloria Patri, etc.
Ant. Fiat, Domine, sacrificium nostrum in conspectu tuo hodie, ut placeat tibi; quoniam non est confusio confidentibus in te, Deus noster.

Kyrie, eleison. Christe, eleison. Kyrie, eleison.
Pater noster, etc.
℣. Et ne nos inducas, etc.; ℟. Sed libera nos, etc.
℣. Confiteantur Domino misericordiae eius;
℟. Et mirabilia eius filiis hominum.
℣. Quia satiavit animam inanem;
℟. Et animam esurientem satiavit bonis.
℣. Quis sapiens, et custodiet haec?
℟. Et intelliget misericordias Domini.
℣. Domine, exaudi orationem meam;
℟. Et clamor meus ad te veniat.

Oremus.

Tui nobis, quaesumus Domine, communio Sacramenti et purificationem conferat et tribuat unitatem.

Divini muneris fonte refecti, quaesumus, Domine Deus noster, ut sicut nos facis beati Ioseph protectione gaudere, ita eius meritis et intercessione, coelestis gloriae facias esse participes.

Protege, Domine, populum tuum: et apostolorum tuorum Petri et Pauli et aliorum Apostolorum patrocinio confidentem, perpetuâ defensione conserva.

Deus virtutum, cuius est totum quod est optimum: insere pectoribus nostris amorem tui nominis, et praesta in nobis religionis augmentum; ut, quae sunt bona nutrias, ac pietatis studio, quae sunt nutrita custodias.

Deus, qui omnipotentiam tuam parcendo maximè et miserando manifestas; multiplica super nos misericordiam tuam; ut ad tua promissa currentes, coelestium bonorum facias esse consortes.

Sancti nominis tui, Domine, timorem pariter et amorem fac nos habere perpetuum: quia numquam tuâ gubernatione destituis, quos in soliditate tuae dilectionis instituis. Per Dominum...

1. *Adora et magnifica Dominum.* O Iesu! dulcis hospes, prosperè processeris ad hunc pauperculum et humilem servum. Intraveris faustè sub hoc angustissimum et vile tugurium. Benedictus et superexaltatus qui venisti in cor meum, oriens ex alto.

O Rex pacifice! fuga ex animo et corde meo catervas vanarum cogitationum, ut te solum, pacis auctorem, contemplari et diligere queat anima mea. Ecquid, praeter te, ô pax, tranquillitas et dulcedo cordis mei! quaerat et gustet anima mea?

O fons amoris perpetui! quomodo potero tuî oblivisci, qui meî dignatus es recordari, et teipsum mihi dare? Fecisti, ultra omnem spem, misericordiam cum servo tuo; et ultra omne meritum gratiam et amicitiam exhibuisti. Quid retribuam tibi pro gratia ista?

Utinam possem tibi servire cunctis diebus vitae meae! utinam vel uno die dignum servitium exhibere sufficerem! Verè tu es dignus omni servitio, omni honore et laude aeternâ. Verè Dominus meus es, et ego pauper servus tuus, qui totis viribus teneor tibi servire, nec unquam in laudibus tuis debeo fastidire. Sic volo, sic desidero; et quidquid mihi deest tu digneris supplere.

Concede mihi, benignissime Iesu, gratiam tuam, ut mecum sit et mecum laboret, mecumque usque in finem perseveret. Da mihi semper desiderare et velle quod tibi magis acceptum est et cariùs placet. Tua voluntas mea sit, et mea voluntas tuam semper sequatur, et optimè ei concordet. Sit mihi unum velle et nolle tecum; nec aliud posse velle, aut nolle, nisi quod tu vis et non vis.

Da mihi omnibus mori quae in mundo sunt, et propter te amare contemni et nesciri in hoc saeculo. Da mihi, super omnia desiderata, in te quiescere, et cor meum in te pacificare. Tu vera pax cordis, tu sola requies, extra te omnia sunt dura et inquieta. In hac pace, in idipsum, hoc est in te uno, summo et aeterno bono, dormiam et requiescam. Amen.

2. *Aspirationes ad Iesum Christum.* O Iesu! splendor aeternae gloriae, quid te ad me *hominem peccatorem* traxit, nisi amor? Quid à me petis et exoptas, nisi amorem? Igitur diligo te propter te; quid dignius, aequius et iustius? Offero me totum tibi in rationabile et sempiternum obsequium.

Numquid saeculi vanitatibus rursum aperirentur ocu-

li mei, postquam te, salutare Dei, viderunt? Absit. Ad te, ô pulchritudo antiqua! ad te erunt semper deinceps oculi mei: alioquin obscurentur et pereant.

Numquid os meum, corpore tuo consecratum, tuoque purpuratum sanguine, vaniloquia et scurrilia, falsa, detractoria et turpia adhuc loqueretur? Absit. Si enim locuturum sit, sermones tuos tantùm loquetur; si quid esurierit et sitierit, te solum Angelorum panem esuriet; te solum, vitae fontem, sitiet; et in eo non erit, nisi pax, nisi castitas, nisi pietas, nisi caritas.

Numquid cor meum in quo propter nimiam caritatem tuam tibi sanctuarium parâsti, ut iam te in hoc exilio possideam, aliud praeter te, aut nisi propter te amaret? Absit iterum, ô Iesu! absit. Ex omnibus caris eris solus dilectus specialis, diligentur omnia propter te, et tu propter teipsum; quia tu, Domine, Deus meus, super omnia bonus es. Indica mihi quid me velis facere, ut placeam tibi omnibus diebus vitae meae. Da quod iubes, et iube quod vis.

Hìc audi quod loquatur in te Dominus, qui hunc N. tibi aperiet defectum, et suaviter exprobrabit, mediaque ad eius exterminationem suggeret, postulabitque pariter à te tale sacrificium, vel talem mortificationem per diem exercendam. An quidpiam ei denegare poteris qui se tibi totum tradidit? Consultissimum erit renovare hìc identidem castitatis votum, aliasque Deo factas promissiones. Deinde dices:

Adiuva me, Domine Deus, in bono proposito et sancto servitio tuo, et da mihi nunc hodie perfectè incipere: quia nihil est quod hactenus feci. Eleva mentem pressam mole peccatorum, et ad coelestia totum desiderium meum suspende; ut gustatâ suavitate supernae felicitatis, pigeat de terrenis cogitare. Iunge me tibi inseparabili dilectionis vinculo, quoniam tu solus sufficis amanti, et absque te frivola sunt universa. *(De Imit. Chr. passim).*

3. *Fervida ad eumdem precatio.* Domine Iesu Christe, in mysterio sanctissimo adorande, qui in hac miseriarum valle dignaris nobiscum misericorditer conversari,

divinâ praesentiâ tuâ moestos consolari, ac debiles magnificè confortare, quique sacratissimo corpore tuo, tanquam excellentissimo manna, pauperes, servos et humiles enutriens, te nobis tradis in edulium, sicut moriendo te nobis tradidisti in pretium. Fac, dilectissime Salvator, ut cor meum sit in te, ubi est thesaurus meus; manducans te, vivam propter te; immolans te, immoler pro te; frigidus, accendar à te, liquefiam in te, suspirem iugiter ad te, sentiam in me quod sentis in te; ac feliciter carne tuâ refectus in terris, feliciùs te aliquando fruar in coelis. Amen. Fiat. Fiat.

4. *Gratiarum actio.* Gratias agimus tibi, benigne Domine, benefactor animarum nostrarum, quòd etiam praesenti die dignos fecisti nos coelestium tuorum et immortalium mysteriorum. Viam nostram dirige; confirma nos in timore tuo; custodi viam nostram; fac securos gressus nostros, precibus et intercessione gloriosae deiparae et semper virginis Mariae, et omnium Sanctorum, exaltare super coelos, Deus, et super omnem terram gloria tua, nunc et semper et in saecula saeculorum. Amen. *(Ex S. Ioan. Chrys.).*

5. *Precatio.* Domine Deus, qui propter ineffabilem benignitatem tuam dignatus es humiles servos tuos mensae huius coelestis participes facere; ne condemnes nos peccatores ob perceptionem immaculatorum mysteriorum tuorum, sed conserva benignè in sanctificatione spiritûs tui, ut sancti effecti consequamur partem et haereditatem cum omnibus Sanctis qui tibi ab initio accepti fuerunt in lumine vultûs tui, per misericordiam unigeniti Filii tui Domini et Dei, ac servatoris nostri Iesu Christi, cum quo benedictus es cum sancto et vivifico Spiritu tuo, nunc et semper et in saecula saeculorum. Amen. *(Ex Liturgia S. Iacobi apost.).*

6. *Precatio pro omnium necessitatibus.* Domine, impletum est gaudio os nostrum, et lingua nostra exsultatione ob perceptionem sanctorum tuorum mysteriorum. Quae oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascenderunt, ea praeparâsti, Deus, diligentibus nomen sanctum tuum, et revelâsti ea parvulis Ecclesiae

sanctae tuae. Ita Pater, quia sic fuit beneplacitum ante te. Benedictus es, ô Deus! Pater Domini Dei et Salvatoris nostri Iesu Christi, et mittimus tibi sursum gloriam, honorem et adorationem Patri, Filio et Spiritui Sancto, nunc et semper et in saecula saeculorum. Amen.

Dominator Domine, Deus Pater omnipotens, qui facis misericordiam in millia invocantibus te in veritate, respice de coelo facie benignâ et oculo sereno super servos tuos. Tibi enim inclinaverunt colla cordium suorum, expectantes à te misericordiam et benedictionem consequi. Benedic eos omni benedictione spirituali, sanctifica eos in Spiritu tuo Sancto. Angelum pacificum uniuscuiusque nostrûm vitae praefice, custodientem, servantem, protegentem, illuminantem, dirigentem nos ad omne opus bonum. Miserans, miserere, et clementer salva, et miserere; in aeternum est misericordia tua. Sanctam etiam hanc diem, omnesque dies vitae nostrae da nobis, Domine Deus, sine peccato transigere, cum omni gaudio, pace, salute, beneficiis, sanctimoniâque omni, per gratiam, miserationes et benignitatem Christi Iesu, cum quo benedictus es, et glorificatus cum Spiritu Sancto.

Domine, qui benedicis benedicentes te, et sanctificas eos qui in te confidunt, salva populum tuum, et benedic haereditati tuae, et custodi Ecclesiae tuae plenitudinem. Sanctifica diligentes decorem domûs tuae. Tu eis gloriam retribue per divinam potentiam tuam, et ne derelinquas, Deus, sperantes in te. Aegrotis da auxilium, remedium et consolationem. Peregrinantibus pacem tribue. Aërem tempera. Fructibus terrae benedic. Conserva in pace mundum, ecclesias, reges, sacerdotes et omnem populum tuum. Defunctis requiem praesta: eorumque qui dona obtulerunt, et pro quibus obtulerunt, memor esto. Eos qui in quacumque tribulatione et angustia sunt, salva, et nobis gratiam tribue per preces et orationes quas faciet pro nobis domina omnium nostrûm, mater Dei, diva et sancta Maria, et sancti Michaël, Gabriel et Raphaël, omnesque coelestes ordines: per orationes Patriarcharum et Prophetarum, domino-

rumque patrum Apostolorum et omnium Martyrum, omnis chori cruce signatorum, iustiorum piorum, sapientium virginum, et Angeli diei istius benedicti. Veniat benedictio eorum, caritas eorum, patientia eorum, auxilium eorum, et benedictio Dei et Domini Salvatoris nostri boni sit cum omnibus nobis usque in aeternum. Amen. *(Ex Liturgia S. Basilii)*.

FERIA V.

Ant. O quàm suavis. *In dup. duplicatur.*

Canticum. Sap. XVI.

O quàm bonus et suavis est, Domine, spiritus tuus in omnibus!

Angelorum escâ nutrivisti populum tuum: et paratum panem de coelo praestitisti illis sine labore.

Omne delectamentum in se habentem: et omnis saporis suavitatem.

Substantia enim tua dulcedinem tuam: quam in filios habes, ostendebat.

Et deserviens uniuscuiusque voluntati: ad quod quisque volebat convertebatur.

Canticum. Isai. XII.

Confitebor tibi, Domine, quoniam iratus es mihi: conversus est furor tuus, et consolatus es me.

Ecce Deus salvator meus: fiducialiter agam et non timebo.

Quia fortitudo mea et laus mea Dominus: et factus est mihi in salutem.

Haurietis aquas in gaudio de fontibus Salvatoris: et dicetis in illa die: Confitemini Domino, et invocate nomen eius.

Notas facite in populis adinventiones eius: memento-te quoniam excelsum est nomen eius.

Cantate Domino, quoniam magnificè fecit: annuntiate hoc in universa terra.

Exsulta et lauda, habitatio Sion: quia magnus in medio tuî Sanctus Israël.

Gloria Patri, etc.

Ant. O quàm suavis est, Domine, spiritus tuus, qui, ut dulcedinem tuam in filios demonstrares, pane suavissimo de coelo praestito, esurientes reples bonis, divites dimittens inanes!

Kyrie, eleison. Christe, eleison. Kyrie, eleison.

Pater noster, etc.

℣. Et ne nos inducas, etc.; ℟. Sed libera nos, etc.
℣. Lauda, Jerusalem, Dominum;
℟. Lauda Deum tuum, Sion.
℣. Quoniam posuit fines tuos pacem;
℟. Et adipe frumenti satiat te.
℣. Non fecit taliter omni nationi;
℟. Et iudicia sua non manifestavit eis.
℣. Domine, exaudi orationem meam;
℟. Et clamor meus ad te veniat.

Oremus.

Fac nos, quaesumus, Domine, divinitatis tuae sempiternâ fruitione repleri: quam pretiosi corporis et sanguinis tui temporalis perceptio praefigûrat.

Deus, qui nobis sub Sacramento mirabili passionis tuae memoriam reliquisti: tribue quaesumus, ita nos corporis et sanguinis tui sacra mysteria venerari; ut redemptionis tuae fructum in nobis iugiter sentiamus.

Deus, cuius misericordiae non est numerus, et bonitatis infinitus est thesaurus, piissimae maiestati tuae pro collatis donis gratias agimus, tuam semper clementiam exorantes: ut, qui petentibus postulata concedis, eosdem non deserens ad praemia futura disponas.

Deus, qui legalium differentiam hostiarum unius sacrificii perfectione sanxisti, accipe sacrificium à devotis tibi famulis, et pari benedictione, sicut munera Abel sanctifica; ut quod singuli obtulerunt ad maiestatis tuae honorem, cunctis proficiat ad salutem.

Sumpsimus, Domine, pignus redemptionis aeternae: quod sit nobis, quaesumus, intervenientibus sanctis (N. et N. tutelaribus nostris), vitae praesentis auxilium pariter et futurae.

Actiones nostras quaesumus, Domine, aspirando praeveni, et adiuvando prosequere, ut cuncta nostra oratio et operatio à te semper incipiat, et per te coepta finiatur. Per Dominum...

1. *Gratiarum actio.* O clementissime Salvator, Christe Iesu! quàm suavis es et mitis, et multae misericordiae omnibus invocantibus te! Cùm enim non essemus, divinâ potentiâ *creâsti* nos; cùm inimici tui essemus, è coelo veniens mirâ sapientiâ *redemisti* nos; et quia sine te, tam corpore quàm spiritu, vivere, moveri et esse non possumus, immensâ *bonitate* tuâ, tot Sacramentis et auxiliis gratiae, nos usque conservas; imò corpus et sanguinem tuum, id est *teipsum*, modo prorsus admirabili in hoc Sacramento largiris. O caritas! ô pietas! ô novum et grande mysterium!

Tune, Deus meus, ad me venire dignaris? Rex ac Dominus summae majestatis ad infimum servum? Deus ad hominem? Creator ad creaturam? Unde hoc mihi ut tu, Domine, venias ad me? O Deus et Dominus noster! quàm admirabile est nomen tuum in universa terra! et quis narrabit potentias tuas, et auditas faciet omnes laudes tuas? Ego quidem, etsi omnia membra mea verterentur in linguas, et omnes vitae meae respirationes in tuî laudes et gratiarum actiones, attamen longè minor essem cunctis miserationibus tuis. Unde agnoscens insufficientiam meam, id unum votis omnibus exopto, ut omnes creaturae tuae mecum et pro me laudent et benedicant nomen tuum in aeternum.

Sed ante omnia, ô clementissime Deus! accipe laudes et gratiarum actiones quas Filius tuus Salvator noster in assumpta humanitate, ab instanti incarnationis, toto vitae suae decursu persolvit; et illas praecipuè quas instituens hoc Sacramentum, et quasi iam tum agnoscens impares nos esse gratiis tanto beneficio referendis, elevatis oculis in coelum, ad te Deum Patrem suum omnipotentem, omnium nostrûm nomine tibi gratias egit.

Suscipe etiam, ô mitissime Pater, illas gratiarum actiones quas beata virgo unigeniti Filii tui Mater tibi obtulit, quando eum quem ego ipse iam inclusum pectori

meo complector, ipsa suis castissimis visceribus concepit, gestavit et peperit; nec non et illas quas toto vitae suae tempore, et potissimùm quoties iam sublatum in coelos in Sacramento recepit, ex ardenti cordis desiderio et intima devotione persolvit.

Benedicant quoque et laudent te omnes angelici spiritus, qui throno maiestatis tuae iugiter et trementes assistunt, et cantant incessabili voce, dicentes: Sanctus, sanctus, sanctus.

Desidero quoque ex toto corde, ut omnes Sancti et amici tui, tecum modò regnantes in coelis, quorum communionem credimus, meam insufficientiam compensent suis dignissimis laudibus, quas unquam hìc in terris in usu et veneratione huius Sacramenti devotissimè obtulerunt; et quas tibi modò decantant, cum revelata facie comedunt panem vitae, et torrente voluptatis tuae potantur. Participem me fac, Deus, omnium timentium te et custodientium mandata tua.

O utinam pariter omnium piorum fidelium affectus, fervores, et omnia tibi in terris placentium vota, desideria et merita, in me unum colligere possem, et sic totâ animi intentione te amare et honorare, pro tanto amore et honore quo me in hoc Sacramento dignatus es.

2. *Offer Deo Patri Filium, unà cum omni eius meritorum thesauro.* O Pater misericordiarum, et Deus totius consolationis! quomodo dilexisti nos ita nimirum ut Filium tuum unigenitum dares, semel quidem in praetium, sed in dies in cibum? Quid tibi pro tanta caritate, vilis ego creatura, retribuam? Hoc ipsum, quo tu nihil dignius dare poteras, ego nihil maius accipere. Ipsum, inquam, dilectissimum Filium tuum offero tibi, mi Pater, quem pro salute mea tam amanter obtulisti; et in hoc *(sacrificio)* Sacramento, quod pro iugi illius memoria celebramus, tam gratiosè *(offerendum)* sumendum dedisti.

Quem potiùs tibi offeram, ô Pater aeterne! quàm Filium tuum dilectum in quo tibi bene complacuit? Quem alium dirigam intercessorem tibi ego reus, nisi hunc

qui est propitiatio pro peccatis nostris? Suscipe igitur sanctam hanc et immaculatam hostiam Filii tui, quam ego indignus famulus tuus tibi offero, unà cum omnibus eius virtutibus, meritis, vulneribus, cruciatibus, plagis, suspiriis, sacri sudoris ac cruoris guttis, in unione illius amoris quo ipse tibi in ara crucis semetipsum obtulit; in laudem et gloriam nominis tui, in gratiarum actionem pro omnibus beneficiis tuis in me et in totum genus humanum collatis; in expiationem quoque peccatorum meorum; in suppletionem omnium defectuum meorum; in solatium et refrigerium omnium fidelium defunctorum, etc. Per eumdem, quem hìc offero, Dominum Iesum Christum Filium tuum, etc.

Offer teipsum Christo. O amantissime Salvator! quàm magna est misericordia tua super me! *Totus nostros in usus expensus es.* Quid retribuam tibi pro omnibus quae retribuisti mihi? Visne ut praebeam tibi cor meum? nihil aequius. Verùm quae mutatio, si pro te reddam me, pro Domino servum, pro Deo hominem, etc. Sed tu, Domine, qui dignum habuisti me, pro quo dares, non alium quàm te; nunc quoque suppliciter rogo, ne avertas faciem tuam à me, neque despicias me, Deus salutaris meus. Suscipe servum tuum in bonum, qui accepisti pro me formam servi; suscipe hominem, qui factus es homo; suscipe peccatorem, qui venisti peccatores salvos facere; require ovem perditam, qui venisti quaerere et salvum facere quod perierat, qui es Pastor bonus, et Agnus sine macula, tollens peccata mundi.

Suscipe pariter obsequium servitutis meae, quod oculis tuae maiestatis indignus obtuli, in unione illius sacrificii quo tu temetipsum pro me Deo Patri, in ara crucis, hostiam obtulisti. Coniunge vile servitium meum cum omnibus quae egisti et passus es; ut de tua abundantia mea ditetur inopia, et quam ex meipso nullatenus mereor, te mediante, gratiam obtineam. In manus tuas commendo spiritum meum, ô Domine, Deus veritatis! qui me redemisti. Tibi deinceps adhaerere mihi bonum est, et ponere in te, Domine, spem meam. Quid enim mihi est in coelo, et à te quid volui super terram?

Tu es pars haereditatis meae et calicis mei; tu es qui restitues haereditatem meam mihi.

4. *Petitio.* O clementissime Salvator ! in multitudine misericordiae et bonitatis tuae introivi (ad altare tuum) ad mensam convivii tui, à qua conscius miseriae et iniquitatis meae meritò abstinere debuissem, ne fortè accessu temerario reus fierem corporis et sanguinis tui. Verùm tu, dulcissime Domine, delicta mea et ignorantias meas ne memineris, sed potiùs reminiscere miserationum tuarum, Domine, ut non intres in iudicium cum servo tuo, quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis vivens. Ecce, ô Domine! confiteor adversum me iniustitiam meam; tu, quaeso, remitte impietatem peccati mei. Tibi soli peccavi, et malum coram te feci; sed tu, qui venisti peccatores salvos facere, salva me, nec proiicias me à facie tua, pro cuius salute temetipsum sponte tradidisti in pretium, cuius pro alimonia temetipsum in cibum dedisti. O quanta erit fiducia peccatoris, cui cognita est tanta pietas Salvatoris!

O benignissime Deus! cupio ex toto corde tibi servire deinceps in iustitia et sanctitate omnibus diebus vitae meae. Verùm, ô Domine! velle quidem adiacet mihi, perficere autem non invenio, quia in membris meis invenio aliam legem repugnantem legi mentis meae, ut non, quod volo, bonum, hoc faciam. Ad te itaque, ô Domine! levavi oculos meos, qui imperfectum meum vident oculi tui. Tu, respice, precor, oculis misericordiae tuae infirmitatem meam, et deduc me in semitam mandatorum tuorum. Eripe me de inimicis meis, Domine, qui parâsti in conspectu meo mensam (cuius nunc ex gratia tua factus sum particeps), adversus eos qui tribulant me, et doce me facere voluntatem tuam. O scrutator cordis mei! vides quàm sum fragilis et pronus ad hoc N. vel illud N. vitium: ego quidem lapsum cavere propono, sed tamen qui labor, nisi tu manum supponas! Adiuva ergo, ô bone Deus! infirmitatem meam gratiâ tuâ, et in nomine tuo salvum me fac.

Et quia, *ô Domine! amas animas, quoniam tuae sunt, miserere, quaeso, omnium, et respice eas; et ostende eis*

lucem miserationum tuarum. Sacerdotes tui induantur iustitiam, et Sancti tui exsultent. Domine, salvum fac regem, et exaudi nos in die quâ invocaverimus te. Salvum fac populum tuum, et benedic haereditati tuae. Memor esto congregationis tuae quam possedisti ab initio. Miserere propinquorum et benefactorum meorum, et N.N., iisque communica meritum beatae passionis tuae, ut tuâ adiuti gratiâ sic vitam praesentem instituant, ut tandem in coelis aeternae vitae praemia recipiant. Audi etiam, Domine Deus, orationem mortuorum Israël, et ab omnibus peccatis suis solve eos, ut tandem videant bona tua in terra viventium. Amen.

5. *Ad beatam Mariam virginem*. Anima Mariae, sanctifica me. Cor Mariae, amore Iesu accende me. Pedes Mariae, dirigite me. Manus Mariae, suscipite me. Oculi Mariae, respicite me. Os Mariae, intercedite pro me. Corpus Mariae, purifica me. Passio Mariae, conforta me. O Maria! exaudi me. Intra tua viscera admitte me. Ne permittas me separari à te. Ab hoste maligno defende me. In hora mortis meae protege me, et iube me venire ad te, ut cum sanctis Filii tui laudem te in saecula saeculorum. Amen.

6. *Ad omnes Sanctos*. O Sancti Dei omnes! qui in carne viventes, sic Domino servistis ut iam cum ipso sine fine regnetis, adeste mihi, quaeso, precibus meritisque vestris, ut panis ille coelestis, et viaticum divinum, quod modò sumpsi, mihi contra omnes infirmitates, pericula et insidias praestet robur et tutamen; ut in fortitudine cibi illius ambulem per huius mundi desertum usque ad montem Dei, et ibidem dulcissimâ illius fruitione vobiscum iugiter gaudeam, et eum unà vobiscum laudem per omnia saecula. Amen.

FERIA VI.

Ant. O sacrum convivium. *In dup. duplicatur.*

Psalmus XXII.

Dominus regit me, et nihil mihi deerit: in loco pascuae ibi me collocavit.

Super aquam refectionis educavit me: animam meam convertit.

Deduxit me super semitas iustitiae: propter nomen suum.

Nam et si ambulavero in medio umbrae mortis, non timebo mala: quoniam tu mecum es.

Virga tua et baculus tuus: ipsa me consolata sunt.

Parâsti in conspectu meo mensam: adversus eos qui tribulant me.

Impinguâsti in oleo caput meum: et calix meus inebrians, quàm praeclarus est!

Et misericordia tua obsequetur me: omnibus diebus vitae mae.

Et ut inhabitem in domo Domini: in longitudinem dierum.

Gloria Patri, etc.

Psalmus CXLVIII.

Laudate Dominum de coelis: laudate eum in excelsis.

Laudate eum, omnes Angeli eius: laudate eum, omnes virtutes eius.

Laudate eum, sol et luna: laudate eum, omnes stellae et lumen.

Laudate eum, coeli coelorum: et aquae omnes quae super coelos sunt, laudent nomen Domini.

Quia ipse dixit, et facta sunt: ipse mandavit, et creata sunt.

Statuit ea in aeternum et in saeculum saeculi: praeceptum posuit, et non praeteribit.

Laudate Dominum de terra: dracones et omnes abyssi.

Ignis, grando, nix, glacies, spiritus procellarum: quae faciunt verbum eius.

Montes et omnes colles: ligna fructifera et omnes cedri.

Bestiae et universa pecora: serpentes et volucres pennatae.

Reges terrae et omnes populi: principes et omnes iudices terrae.

Iuvenes et virgines, senes cum iunioribus laudent nomen Domini: quia exaltatum est nomen eius solius.

Confessio eius super coelum et terram: et exaltavit cornu populi sui.

Hymnus omnibus Sanctis eius: filiis Israël, populo appropinquanti sibi.

Gloria Patri, etc.

Ant. O sacrum convivium! in quo Christus sumitur, recolitur memoria passionis eius, mens impletur gratiâ, et futurae gloriae nobis pignus datur.

Kyrie, eleison. Christe, eleison. Kyrie, eleison.

Pater noster, etc.

℣. Et ne nos inducas, etc.; ℟. Sed libera nos, etc.

℣. Quàm bonus Israël Deus!

℟. His qui recto sunt corde.

℣. Panem coeli dedit eis;

℟. Panem Angelorum manducavit homo.

℣. Quid est homo, quod memor es eius?

℟. Aut filius hominis, quoniam visitas eum?

℣. Domine, exaudi orationem meam;

℟. Et clamor meus ad te veniat.

Oremus.

Praebeant nobis, Domine Iesu, divinum tua sancta fervorem; quo dulcissimi cordis tui suavitate perceptâ, discamus terrena despicere et amare coelestia.

Quaesumus, omnipotens Deus, ut inter eius membra numeremur, cuius corpori communicamus et sanguini.

Da nobis, quaesumus, misericors Deus; ut sancta tua, quibus incessanter explemur, sinceris tractemus obsequiis, et fideli semper mente sumamus.

Domine Iesu Christe, qui de coelis ad terram de sinu Patris descendisti, et sanguinem tuum pretiosum in remissionem peccatorum nostrorum fudisti: te humiliter deprecamur; ut in die iudicii ad dexteram tuam audire mereamur: venite, benedicti.

Deus, in cuius passione, secundùm Simeonis prophetiam, dulcissimam animam gloriosae virginis et matris Mariae doloris gladius pertransivit: concede propitius,

ut, qui dolores eius venerando recolimus, passionis tuae effectum felicem consequamur.

Deus refugium nostrum et virtus, adesto piis Ecclesiae tuae precibus auctor ipse pietatis, et praesta ut, quod fideliter petimus, efficaciter consequamur.

1. *Admirare, gratias age*, etc. Tune Deus meus, suprema maiestas, infinita bonitas, qui venisti ad me; qui mansionem apud me voluisti facere, et meus esse?

Quis mihi tribuat, ut omnem affectum meum in te refundam, et revertatur tota anima mea in originem suam? O abyssus misericordiae et caritatis! vide afflictionem et paupertatem meam, et qui dives es in omnes, ne despicias me.

Benedicite Domino, omnia opera eius: benedic, anima mea, Domino, et omnia quae intra me sunt, nomini sancto eius. Utinam, affectu omnium Angelorum et Sanctorum tuorum, te complectar et tibi gratias agam; et omnis spiritus laudet te, Domine, bone Domine!

Suscipe, obsecro, in gratiarum actionem, Pater aeterne, vitam et mortem unigeniti Filii tui; et per hanc da mihi, ut vivam et serviam tibi omnibus corporis membris et potentiis animae meae.

Domine, ante te est hoc desiderium meum. Sed imperfectum N. meum viderunt oculi tui. Verùm ecce vota N. mea, tibi, Domine, reddo in conspectu omnis populi tui; et memor beneficiorum tuorum et immensae caritatis tuae, dico et devoveo tibi omnia opera mea. Credo tibi, et in te spero, et toto corde te diligo, ô Deus meus, veritas mea, misericordia mea, et refugium meum, et omnia.

2. *Offer Deo Patri Filium.* Clementissime Pater, qui sic dilexisti me ut Unigenitum tuum mihi dares in pretium et in cibum, et cum eo omnia, respice in faciem Christi tui in quo tibi benè complaces. Hunc ego dilectum Filium, et cum eo cor meum retribuo tibi pro his quae hodie retribuisti mihi. Complaceat tibi, Pater, hodie in illo; ac per eum, indignationem tuam avertas à me.

Ecce mediator Dei et hominum, Christus Iesus advo-

catus et pontifex, qui interpellat pro me. Hunc ego offero tibi, ipsum, inquam, qui peccatum non fecit, sed tulit peccata mundi, et languores nostros suo livore sanavit. Suscipe igitur, ô sancte Pater! hanc immaculatam hostiam, in laudem et gloriam nominis tui, in gratiarum actionem pro omnibus beneficiis tuis in me collatis; in remissionem quoque peccatorum meorum, et in supplementum omnium defectuum meorum.

3. *Ama Iesum.* Amo te, Deus meus, amo te et magis amare volo. Da mihi, Domine Deus meus, speciose prae filiis hominum, ut desiderem te, ut amem te quantùm volo et quantùm debeo. Immensus es, et sine mensura debes amari, praesertim à nobis quos sic amâsti, sic salvâsti, sic exaltâsti et nutrivisti, pro quibus tanta et talia fecisti.

O amor, qui semper ardes et numquam extingueris! dulcis Christe, bone Iesu, caritas Deus meus, accende me totum igne tuo, amore tuî, dulcedine tuâ, dilectione tuî, desiderio tuî, caritate tuâ, iucunditate et exultatione tuâ, pietate et suavitate tuâ, voluptate et concupiscentiâ tuî quae sancta est et bona, quae casta est et munda, ut totus dulcedine amoris tui plenus, totâ flammâ caritatis vaporatus, diligam te, Dominum meum dulcissimum et pulcherrimum, ex toto corde meo, ex tota anima mea, ex totis viribus meis, et ex omni intentione mea, cum multa cordis contritione et lacrymarum fonte, cum multa reverentia et tremore; habens te in corde et in ore, et prae oculis meis semper et ubique; ita ut nullus in me adulterinis amoribus pateat locus. (*S. Aug. in Manuali,* c. 10).

4. *Offer te ipsum Christo.* O Domine! quia ego servus tuus et filius ancillae tuae, abrenuntio Satanae et omnibus operibus eius, et omnibus pompis eius: tu solus Deus cordis mei et pars mea Deus in aeternum; tu solus pars haereditatis meae et calicis mei; tu es qui restitues haereditatem meam mihi. Suscipe ergo solus universam libertatem meam; accipe memoriam, intellectum atque voluntatem omnem; quidquid habeo vel possideo mihi largitus es; id tibi totum restituo, ac tuae prorsus

voluntati trado gubernandum: amorem tuî solùm cum gratia mihi dones, et dives sum satis, nec quidquam aliud ultra poscam. *(S. Ignat. Loy.)*.

5. *Virtutes pete.* O Christe Iesu, mitis et humilis corde, qui cùm in forma Dei esses, teipsum exinanisti, formam servi accipiens, ac etiamnum humilias te ad manus cuiuslibet indigni sacerdotis; qui demittis te ad species panis et vini, adeoque à multis viliter et contemptim te tractari sinis! da mihi ut non sit exaltatum cor meum, neque elati sint oculi mei, non ambulem in magnis, etc., ut non altum sapiam, sed timeam.

O mi Domine, qui cùm dives esses pauperis servi formam accepisti! inclina cor meum, Deus, in testimonia tua et non in avaritiam; ut delecter in via testimoniorum tuorum, sicut in omnibus divitiis; ut habens victum et amictum, his contentus sim, etc.

O Agne immaculate, qui de Virgine nasci voluisti! da mihi puritatem mentis et corporis per illud quod hìc nobis das, *Vinum germinans virgines.* Cor mundum crea in me, Deus, etc.

O Christe Iesu, qui ut agnus innocens ductus es ad victimam, et tot iniurias et opprobria passus! da mihi spiritum patientiae et mansuetudinis. Discam à te mitem esse et humilem corde, etc.

O Christe Salvator, qui sitiens aceto et felle potatus es, et omnes spiritûs delicias nobis in hoc Sacramento parâsti! aufer à me ventris concupiscentias. Da ut tibi Deo meo serviam, non ventri aut voluptati, et ut iuxta praeceptum tuum semper attendam, ne unquam gravetur cor meum crapulâ et ebrietate.

O Domine, qui in horto cum sudore sanguinis prolixè et ferventissimè orâsti! fac ut laudem te ex toto corde, ne dormitet anima mea prae taedio in tuo cultu ac servitio. Redde mihi laetitiam salutaris tui, etc.

O Domine, qui ex vera caritate pro inimicis tuis orâsti! fac ut diligam proximum sicut meipsum, et benefaciam his qui oderunt me, etc.

O dulcissime Salvator et scrutator cordium! tu nôsti quid sit in homine, qui omnes vias meas consideras: tu

scis optimè quibus in hoc statu N., officio N., in quo per gratiam tuam constitutus sum, virtutibus et donis magis indigeam; tribue itaque mihi gratiam tuam, tu qui tam copiosum gratiae thesaurum, imo teipsum gratiae auctorem nobis in hoc Sacramento dedisti, et me nunc ad illius participationem tam clementer admisisti. Quae autem non obvenient illi bona, ad quem divertere dignatur fons ipse bonorum? Ingressus aliquando Zachaei domum, dixisti: *Hodie huic domui salus facta est.* Ingresus iam es, ô Christe! domum animae meae; dic ei, quaeso: *Salus tua ego sum;* quia dicere tuum, est facere; et tu solus es, Deus, Salvator meus.

Adiuva me, Deus salutaris meus, et propter gloriam nominis tui libera me et salva me. Quid est enim Iesus, nisi Salvator? Verè non est aliud nomen sub coelo datum hominibus, in quo oporteat nos salvos fieri.

O Domine! Quia tam dignanter venisti ad me, non dimittam te, nisi benedixeris mihi, tu qui aperis manum tuam, et imples omne animal benedictione. O utinam accipiam benedictionem à Domino, et misericordiam à Deo salutari meo; quatenus eam de virtute in virtutem, donec clarè te videam Deum deorum in Sion, quem nunc in Sacramento velatum, et per speculum in aenigmate video!

6. *Pete proximis tuis.* O Domine, cuius viscera misericordiae patent omnibus, qui neminem vis perire, sed omnes homines salvos fieri, ideoque pro omnibus mortem subiisti, et hoc Sacramentum instituisti! da, quaeso, sacerdotibus concordiam et innocentiam; regibus et principibus tranquillitatem et pacem; virginibus castitatem; Deo dicatis continentiam; coniugatis sanctimoniam; poenitentibus indulgentiam; iustis perseverantiam; peccatoribus, ut mihi misero, veniam; viduis et orphanis sustentationem; pauperibus protectionem; peregrinantibus reditum; lugentibus consolationem; omnibus denique fidelibus christianis, vivis atque defunctis, gratiam et vitam aeternam. Amen. *(S. Aug. in Medit. c.* 40).

7. *Ad beatam virginem Mariam.* O beata Maria! quis tibi dignè valeat iusta gratiarum ac laudum praeconia

rependere, quae singulari tuo assensu mundo succurristi perdito? Quas tibi laudes fragilitas humani generis persolvat, quae solo tuo commercio recuperandi aditum invenisti? Accipe itaque quascumque exiles, quascumque meritis tuis impares gratiarum actiones; et cùm susceperis vota, culpas nostras orando excusa. Admitte nostras preces intra sacrarium exauditionis tuae, et reporta nobis antidotum reconciliationis. Sit per te excusabile quod per te ingerimus: fiat impetrabile quod fidâ mente poscimus. Accipe quod offerimus, redona quod rogamus, excusa quod timemus. Quia tu es spes unica peccatorum, per te speramus veniam delictorum, et in te, beatissima, nostrorum est exspectatio praemiorum. Sancta Maria, succurre miseris, iuva pusillanimes, refove debiles, ora pro populo, interveni pro clero, intercede pro devoto femineo sexu. Sentiant omnes tuum iuvamen quicumque celebrant tuam sanctam commemorationem. *(Serm.* 194, *Append. S. Aug. n.* 5).

8. *Ad Sanctos, praesertim patronos.* Dominator Domine, valdè misericors Iesu Christe, precibus super omnes illibatae Deiparae et semper virginis Mariae beatissimique eius sponsi Ioseph, virtute pretiosae et vivificae crucis, protectionibus venerandum coelestium virtutum incorporearum, venerandi et gloriosi prophetae praecursoris et Baptistae Ioannis, sanctorum gloriosorum et percelebrium Apostolorum, et inclytorum martyrum, sanctorum doctorum et pontificum, beatorum monachorum et deiferorum patrum nostrorum, sancti N., cuius memoriam celebramus, sanctorum iustorum Dei Genitricis parentum Joachim et Annae, et omnium Sanctorum; acceptam redde nostram orationem; peccatorum nostrorum veniam largire; sub protectione alarum tuarum nos fove; omnem inimicum et adversarium à nobis expelle; pacificam vitam praebe; nostri populique tui miserere, et animas nostras, ut bonus et clemens, salva. Amen. *(Ex Rituali Graecorum, inter orat. lucernarii).*

SABBATO.

Ant. Quid Domini bonum. *In duplicibus duplicatur.*

Canticum Zachariae. Luc. I.

Benedictus Dominus Deus Israël: quia visitavit et fecit redemptionem plebis suae.

Et erexit cornu salutis nobis: in domo David pueri sui.

Sicut locutus est per os sanctorum: qui à saeculo sunt, prophetarum eius.

Salutem ex inimicis nostris: et de manu omnium qui oderunt nos.

Ad faciendam misericordiam cum patribus nostris: et memorari testamenti sui sancti.

Iusiurandum quod iuravit ad Abraham patrem nostrum: daturum se nobis.

Ut sine timore de manu inimicorum nostrorum liberati: serviamus illi.

In sanctitate et iustitia coram ipso: omnibus diebus nostris.

Et tu, puer, propheta Altissimi vocaberis: praeibis enim ante faciem Domini, parare vias eius.

Ad dandam scientiam salutis plebi eius: in remissionem peccatorum eorum.

Per viscera misericordiae Dei nostri: in quibus visitavit nos oriens ex alto.

Illuminare his qui in tenebris et in umbra mortis sedent: ad dirigendos pedes nostros in viam pacis.

Gloria Patri, et Filio, etc.

Canticum beatae Mariae virginis. Luc. I.

Magnificat anima mea Dominum:

Et exsultavit spiritus meus: in Deo salutari meo.

Quia respexit humilitatem ancillae suae: ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.

Quia fecit mihi magna qui potens est: et sanctum nomen eius.

Et misericordia eius à progenie in progenies: timentibus eum.

Fecit potentiam in brachio suo: dispersit superbos mente cordis sui.

Deposuit potentes de sede: et exaltavit humiles.

Esurientes implevit bonis: et divites dimisit inanes.

Suscepit Israël puerum suum: recordatus misericordiae suae.

Sicut locutus est ad patres nostros: Abraham et semini eius in saecula.

Gloria Patri, et Filio, etc.

Canticum Simeonis. Luc. II.

Nunc dimittis servum tuum, Domine: secundùm verbum tuum in pace.

Quia viderunt oculi mei: salutare tuum.

Quod parâsti: ante faciem omnium populorum.

Lumen ad revelationem gentium: et gloriam plebis tuae Israël.

Gloria Patri, et Filio, etc.

Ant. Quid Domini bonum est et pulchrum eius, nisi frumentum electorum, et vinum germinans virgines? Iusti epulentur, et exsultent in conspectu Dei, et delectentur in laetitia.

Kyrie, eleison. Christe, eleison. Kyrie, eleison.

Pater noster, etc.

℣. Et ne nos inducas, etc.; ℟. Sed libera nos, etc.

℣. Calix benedictionis cui benedicimus;

℟. Communicatio sanguinis Christi est.

℣. Et panis quem frangimus;

℟. Participatio corporis Domini est.

℣. Sicut adipe et pinguedine repleatur anima mea;

℟. Et labiis exsultationis laudabit os meum.

℣. Domine, exaudi orationem meam;

℟. Et clamor meus ad te veniat.

Oremus.

Fideles tui, Deus, per tua dona firmentur: ut eadem

et percipiendo requirant, et quaerendo sine fine percipiant.

Coelestibus, Domine, pasti deliciis, quaesumus, ut semper eadem, per quae veraciter vivimus, appetamus.

Deus, qui per immaculatam Virginis Conceptionem dignum Filio tuo habitaculum praeparâsti: quaesumus, ut qui ex morte eiusdem Filii sui praevisa, eam ab omni labe praeservâsti: nos quoque mundos eius intercessione ad te pervenire concedas.

Absolve, quaesumus, Domine, tuorum delicta populorum, ut à peccatorum nostrorum nexibus, quae pro nostra fragilitate contraximus, tuâ benignitate liberemur.

Huius, Domine, Sacramenti perceptio peccatorum nostrorum maculas abstergat; et nos per humilitatis exhibitionem ad coelestia regna perducat.

Purificent nos, quaesumus, omnipotens et misericors Deus, Sacramenta, quae sumpsimus: et, intercedentibus omnibus Sanctis tuis, praesta; ut hoc tuum Sacramentum non sit nobis reatus ad poenam, sed intercessio salutaris ad veniam: sit ablutio scelerum, sit fortitudo fragilium, sit contra omnia mundi pericula firmamentum, sit vivorum, atque mortuorum fidelium remissio omnium delictorum. Per Dominum...

1. *Actus amoris.* Amo te, Domine Iesu, iucunditas mea et requies mea; amo te, summum et unicum bonum meum, ex toto corde, ex tota mente, ex tota anima, ex totis viribus meis; et si tu vides me in hoc deficere, saltem desidero amare te; et si satis id non opto, saltem desidero id multùm desiderare. Succende, Domine, igne tuo ardentissimo viscera mea, et quandoquidem nonnisi amorem petis à me, da quod iubes, et iube quod vis. Nisi enim dederis mihi velle et perficere, peribo utique in infirmitate mea. Sonet vox tua in auribus meis, vox illa dulcissima et efficacissima, *volo;* nam si vis, potes me mundare et illuminare; potes me ad supremum amoris gradum elevare. Sicut voluisti pro me pati et mori; ita etiam velis ut appareat in me fructus passionis et mortis tuae. Memento verbi tui servo tuo, in quo mihi

spem dedisti; tu enim dixisti: Qui manducat meam carnem, et bibit meum sanguinem, in me manet, et ego in eo. O dulcissimum verbum, tu in me, et ego in te! O quantus amor, tu in vilissimo peccatore, et ego in te, Deus meus, cuius maiestas incomprehensibilis est! Unum est mihi necessarium, et hoc solùm quaero, in te vivere, in te quiescere, à te nunquam separari. Felix est qui te quaerit, felicior qui te possidet, felicissimus qui in hac possessione perseverat et moritur. O dies infelices quos turpiter transegi diligens vanitatem, et recedens à te! Et nunc, Domine, qui venisti in hunc mundum ut peccatores salvos faceres, redime animam meam in sola fiducia miserationum tuarum respirantem, et aufer à me omnia amoris tui impedimenta. Procul sit à me omnis terrena delectatio, nihil sapiat mihi, nihil me alliciat, nisi tu. Vive et regna semper in me, fidelissime amator animae meae; in te enim sunt omnia bona, et iam deinceps paratus sum omnia potiùs mala perpeti, quàm ut unquam cessem amare te. O corpus sacratissimum quinque vulneribus sauciatum! pone te ut signaculum super cor meum, et imprime illi caritatem tuam. Obsigna pedes meos, ut sequar vestigia tua; obsigna manus, ut bona semper opera exerceam; obsigna latus, ut ferventissimo amoris tui actus proferam in aeternum. O sanguis pretiosissime qui omnem hominem abluis et purificas! lava animam meam, et pone signum in faciem meam, ut nullum praeter te amatorem admittam. O dulcedo cordis mei et vita animae meae! sicut tu in Patre, et Pater in te est, ita ego per gratiam tuam unus tecum sim amore et voluntate, mihique mundum crucifixus sit, et ego mundo. Amen.

2. *Gratiarum actio.* Gratias tibi ago, benignissime Deus, quòd me vilissimum peccatorem admittere dignatus sis ad vivificum tuae mensae convivium. Et quis sum ego pulvis et cinis, ut apponeres erga me cor tuum, inclinans coelos tuos et descendens, ut sanguine tuo purissimo sordes meas lavares, et deficientem prae fame animam meam, non mannâ de coelo, sed carne tuâ immaculatâ reficeres et satiares! Si coeli coelorum te ca-

pere non possunt, et Angeli non sunt mundi in conspectu tuo, quis ego sum, et quae domus mea, ut ad me venire, et indignis manibus meis contrectari, ac in me commorari volueris? Quid in me invenisti, Rex tremendae maiestatis, quod à templo gloriae tuae traheret te, et descendere faceret in abyssum miseriarum? Vos, Angeli sancti, vos omnes electi Dei, venite, audite, et narrabo vobis quanta fecit Deus animae meae; cùm enim essem pauper et abominabilis, nec auderem oculos meos levare ad coelum prae multitudine iniquitatum mearum, ille me de pulvere suscitavit, erexit de stercore, ut sederem cum principibus et de mensa eius comederem omnibus diebus vitae meae. Gratias illi agite ex me, vos amici mei fidelissimi; ego enim puer sum, non annis, sed sensu, et nescio loqui, nec verba invenio quibus possim, ut par est, tam copiosum munus gratiae extollere et praedicare. Quis enim amor infinitae caritati eius à me reddi potest, qui frigus et gelu dici, non autem amor, mereatur? Quae laus, quae adoratio, quale obsequium meum erit, quod nullum non reddat infinita eius perfectio et dignitas, et ima ac summa indignitas mea? Sed tu, Domine miserator et clemens, et immensae bonitatis, tu nôsti figmentum meum, non despicies humillimam gratiarum actionem quam tibi offero de paupertate mea, et sacrificium laudis meae honorificabit te. Tua est magnificentia, tua est gloria, et tibi laus in perpetuas aeternitates pro tam excelso et incomparabili beneficio. Tibi laudes concinant, tibi mecum gratias agant universi populi, tribus et linguae, omnes Angeli et Sancti tui, quoniam misericordia tua magnificata est super me, et miserationes tuae super omnia opera tua. Iubilent tibi omnes creaturae, quaecumque coeli, terrae et abyssi, ambitu continentur, et laudem tibi perpetuam dicant; quae à te exiens, in te refluat omnium rerum principium et finem. Iubilent tibi et gratias agant cor meum et anima mea, vires, sensus, potentiae et omnia membra corporis mei; tibique soli honor et gloria, à quo, per quem et in quo omnia; qui es Deus benedictus et laudabilis in saecula saeculorum. Amen.

3. *Oblatio.* Servus tuus ego sum, Domine Deus meus, et pro tributo servitutis meae aliquid tibi offerre vellem quod maiestate tuâ dignum et acceptabile foret; sed excedit omnem facultatem meam debitum meum, quia tantum tibi debeo quanti tu vales, qui infinitus es. Et ex me quidem nihil possum, nihil sum; habeo tamen ex gratia tua donum praeclarissimum, quod nullo modo recusare potes; habeo dilectissimum Filium tuum, Dominum meum Iesum Christum, qui ita se mihi communicavit, ut ego in illo, et ille in me sit. Quare verba Prophetae tui aptissimè usurpabo, et dicam : *Benedic, anima mea, Domino; et omnia quae intra me sunt, nomini sancto eius.* Ipse enim Filius tuus digne pro me nomini tuo benedicet, teque amabit et glorificabit, nam intra me sacramentaliter existens, factus est unum mecum, et ego unum cum illo. Ipsum igitur offero tibi ut thymiama suavissimi odoris, ad maximam tuî gloriam et honorem, in gratiarum actionem pro universis beneficiis tuis; in remissionem peccatorum meorum et totius mundi, ad impetrandum mihi et omnibus pro quibus oravi et orare debeo, omnia subsidia vitae temporalis et aeternae, et pro animabus omnium fidelium defunctorum. Suscipe, Domine, cum hac sacratissima oblatione animam meam et corpus meum, omnes vires et affectus meos, ut sim perpetuum holocaustum iugiter ardens maiestati tuae. Praesta ut deinceps nec membra, nec sensus, nec potentias, nec vitam habeam nisi ut te amem et serviam tibi. Tu sapientia mea, tu lux mea es; tu fortitudo mea et robur meum; doce me, illumina me, corrobora me, ut cognoscam et faciam voluntatem tuam. Offero me tibi in servum perpetuum, meque totum resigno in beneplacitum tuum, abiectâ de me omni curâ et sollicitudine. Quidquid mihi venire permiseris, à divina manu tua amantissimè suscipiam. In tempore et in aeternitate id volo quod tu ab aeterno de me decrevisti, sive prosperum illud sit, sive adversum. Vivat semper et regnet super me beneplacitum tuum, quod in omni verbo, actione, cogitatione et levissimo quoque motu implere desidero. Domine, ante te omne desiderium meum, et ge-

mitus meus à te non est absconditus. Desunt enim mihi verba quibus explicem affectum meum; sed proiicio me in ardentissimam fornacem amoris tui, quo succensus ad me venire dignatus es, et mansionem apud me facere. Succende me, Domine, inflamma cor meum, viscera combure, ut iugiter tibi ardeam, in te vivam et in te moriar. Amen.

4. *Petitiones.* Dulcissime amator, Domine Iesu Christe, qui me corpore tuo immaculato et pretiosissimo sanguine refecisti, ignosce, obsecro, indignitati meae, et quidquid deliqui in huius missae celebratione misericorditer indulge. Agnosco enim et confiteor praesumptionem meam, quia ad hoc tremendum mysterium accedere ausus sum sine debita praeparatione, reverentia, humilitate et caritate. Respice in me oculis misericordiae tuae, et supple excessu meritorum tuorum meam nimiam imperfectionem. Heu! quotidie venisti ad me, ut pauperrimam animam meam donis tuis locupletares. Ego autem contempsi te, et abii in regionem dissimilitudinis post prava desideria cordis mei. Cùmque inutiliter dissipatâ omni substantiâ, ad te nudus et fame consumptus reversus sum, tu suscepisti me, et omnium iniquitatum mearum oblitus es. Bonum mihi quòd amâsti me amore aeterno et infinito; nisi enim infinita esset bonitas tua, nullo modo posses tolerare miseriam meam. Vincat igitur et absorbeat bonitas tua malitiam meam. Riga me lacrymis quas fudisti pro me, unge me myrrhâ doloris tui, adstringe vinculis, ablue sanguine, cruce erige, morte vivifica. Penetret amor tuus viscera mea, et omnem alienum amorem expellat. Abscedat phantasmatum multitudo, meque totum in te transforma, ut in te pereat omnis substantia mea, meque ampliùs non inveniam nisi in te. Imprime cordi meo amorem crucis et humiliationis, qui ut me redimeres, uno nequidem momento sine cruce esse voluisti. Ne patiaris me sine fructu à te recedere, sed operare mecum mirabilia tua, sicut cum Sanctis tuis operatus es; et fac me ambulare in fortitudine cibi istius usque ad montem perfectionis. Succende me ignitâ vi amoris tuis, ut sim

tecum consummatus in unum, omnino abstractus à me ipso et ab omni creatura. Omnibus quoque famulis tuis pro quibus obtuli hoc sacrificium, et pro quibus orare debeo, seu tu rogari vis, da pacem, salutem et tuam benedictionem. Converte miseros peccatores ad te. Revoca haereticos atque schismaticos. Illumina infideles te ignorantes. Adesto omnibus qui in aliqua necessitate et tribulatione constituti sunt. Esto propitius propinquis et benefactoribus meis. Miserere omnium adversantium mihi, vel qui me aliquâ molestiâ affecerunt. Succurre illis qui se meis precibus commendârunt. Da vivis veniam et gratiam, da fidelibus defunctis lucem et requiem sempiternam. Amen.

5. *Aspirationes ad beatam Virginem, Angelos et Sanctos.* Respice in me, gloriosissima virgo Maria, quia dignum obiectum oculorum tuorum nunc factus sum. Loquere pro me bona dilectissimo Filio tuo, qui me corpore et sanguine suo suavissimè refecit, et offert ei merita tua in supplementum imperfectionis meae. Gratias age ei pro me, et impetra mihi ut sacramentali suâ praesentiâ non discedat à me, nisi relinquat post se animae meae largissimam benedictionem.

Angeli sancti, ministri Dei altissimi, facientes verbum illius, aspicite primogenitum Patris aeterni, quem introëuntem in orbem terrarum iussu Patris adorâstis, et facite me in eo spiritu et veritate illi servire, quo vos eidem in hac vita ministrâstis, et nunc in coelesti patria servitis.

Sancti Patriarchae et Prophetae, viri desideriorum, conscii secretorum Dei, intuemini promissum ob initia mundi Redemptorem, quem tam ardenter desiderâstis, et tanto tempore expectâstis, nec videre potuistis; facite me toto affectu ad ipsum suspirare, ut reliquae promissiones eius fideles inveniantur, et sentiam promissos huius Sacramenti effectus.

Apostoli Iesu Christi, eiusque Evangelii clarissimi praedicatores, aspicite in me ipsum dilectistimum Magistrum vestrum, quem tantopere dilexistis; et impetrate mihi, ut intimis visceribus ipsum super omnia

amem, eiusque fervoris particeps fiam, quem tunc experimentaliter gustâstis, quando hoc cibo de manu eius refecti fuistis.

Invictissimi Martyres, Christum respicite crucifixum, pro cuius amore sanguinem vestrum tam libenter fudistis; ipsumque orate ut me semper in cruce vivere et mori faciat, quatenus vicem quam possum eius dilectioni rependam.

Beati Pontifices, dominici gregis pastores, Agnum cernite immaculatum, quem omnipotenti Deo in sacro altari toties immolâstis; et vestris precibus facite me tanti sacrificii dignum ministrum, ut meipsum bonis operibus perpetuò immolem tam sacrae oblationi associatum.

Servi fideles Christi, sancti Monachi et Eremitae, videte dulcissimum Dominum vestrum, pro quo omnia huius mundi oblectamenta et affectu et reipsa reliquistis; et facite me pro eiusdem amore prospera mundi despicere, nulla eius adversa formidare, et ad fastigium sanctitatis quantocius pervenire.

Purissimae Virgines, Sponsum vestrum intuemini, cui cum summa exultatione virginitatem vestram consecrâstis; illibatam mihi mentis et corporis puritatem obtinete, ut huius vitae cursu peracto, mundus ab omni labe in conspectu Domini merear praesentari.

Omnes Sancti et Sanctae Dei, consolatio pauperculae animae meae, vos praesertim, patroni et protectores mei, aspicite magistrum, auctorem et praemium sanctitatis vestrae, ac universam vestram felicitatem intra viscera mea manentem; mihique ab ipso, cui vos tantopere verbo et exemplo in hac vita conformâstis, vestris intercessionibus impetrate, ut vestra semper vestigia sequar, et ut ad scopum mihi propositae perfectionis, ac tandem plenus meritis ad vestrum merear consortium pervenire.

6. *Conclusio exercitiorum.* Anima Christi, sanctifica me; corpus Christi, salva me; sanguis Christi, inebria me; aqua lateris Christi, lava me; passio Christi, conforta me: ô bone Iesu! exaudi me. Intra tua vulnera

absconde me; ne permittas me separari à te; ab hoste maligno defende me; in hora mortis meae voca me, et iube me venire ad te, ut cum Sanctis tuis laudem te in saecula saeculorum. Amen.

Recedo à te modicum, Domine Iesu, sed non sine te, consolatio, felicitas et omne bonum animae meae; et me amantissimo cordi tuo cum omnibus fratribus, amicis et inimicis meis humillimè commendo. Ama nos, Domine, et transforma quàm simillimè in te. Totus occuper in te et propter te, nihilque sit obiectum verborum meorum, actionumque mearum internarum et externarum, nisi tu amor meus, qui vivis et regnas per omnia saecula saeculorum. Amen.

PII AFFECTUS POST MISSAM,

ex lib. IV *de Imitatione Christi.*

1. O dulcissime et benignissime Iesu! quanta tibi reverentia et gratiarum actio cum perpetua laude, pro susceptione sacri corporis tui debetur, cuius dignitatem nullus hominum explicare potens invenitur! O quàm salutare et utile consilium tuum, cùm illud instituisti! quàm suave et iucundum convivium, cùm te ipsum in cibum donâsti! O quàm admirabilis operatio tua, Domine! quàm potens virtus tua, quàm infallibilis veritas tua! Dixisti enim, et facta sunt omnia; et hoc factum est quod ipse iusisti.

2. Mira res, et fide digna ac humanum vincens intellectum, quòd tu, Domine Deus meus, verus Deus et homo, sub modica specie panis et vini integer contineris, et sine consumptione à sumente manducaris! Tu, Domine universorum, qui nullius habes indigentiam, voluisti per Sacramentum tuum habitare in nobis; conserva cor meum et corpus immaculatum, ut laetâ et purâ conscientiâ saepius valeam tua celebrare mysteria, et ad meam perpetuam accipere salutem, quae ad tuum praecipuè honorem et memoriale perenne sanxisti et instituisti.

3. Laetare, anima mea, et gratias age Deo pro tam nobili munere et solatio singulari in hac lacrymarum valle tibi relicto. Nam quoties hoc mysterium recolis et Christi corpus accipis, toties tuae redemptionis opus agis et particeps omnium meritorum Christi efficeris. Caritas etenim Christi nunquam minuitur, et magnitudo propitiationis eius nunquam exhauritur. Ideo novâ semper mentis renovatione ad hoc disponere te debes et magnum salutis mysterium attentâ consideratione pensare. Ita magnum, novum, et iucundum tibi videri debet, cùm celebras aut missam audis, ac si eodem die Christus primùm in uterum Virginis descendens, homo factus esset; aut in cruce pendens pro salute hominum, pateretur et moreretur. *(Cap. 2)*.

4. Unde et omnium devotorum cordium iubilationes, ardentes affectus, mentales excessus, ac supernales illuminationes, et coelicas visiones tibi offero et exhibeo, Domine Iesu, cum omnibus virtutibus et laudibus, ab omni creatura in coelis et in terra celebratis et celebrandis, pro me et omnibus mihi in oratione commendatis, quatenus ab omnibus dignè lauderis et in perpetuum glorificeris. Laudent te universi populi, tribus et linguae; et sanctum ac mellifluum nomen tuum cum summa iubilatione et ardenti devotione magnificent. Et quicumque reverenter ac devotè altissimum Sacramentum tuum celebrant et plenâ fide recipiunt, gratiam et misericordiam apud te invenire mereantur, et pro me peccatore suppliciter exorent; cùmque optatâ devotione ac fruibili unione potiti fuerint, et benè consolati ac mirificè refecti, de sacra mensa abscesserint, mei pauperis recordari dignentur. *(Cap. 17)*.

5. Quis mihi det, Domine, ut inveniam te solum, et aperiam tibi cor meum, ut fruar te, sicut desiderat anima mea; et iam me nemo despiciat, nec ulla creatura me moveat vel respiciat; sed tu solus mihi loquaris, et ego tibi sicut solet dilectus ad dilectum loqui, et amicus cum amico convivari?... Hoc oro, hoc desidero, bone Iesu, ut tibi totus uniar, cor meum ab omnibus creatis rebus abstraham; magisque per sacram communionem,

ac frequentem celebrationem, coelestia et aeterna sapere discam. Ah! Domine Deus, quando ero tecum totus unitus et absorptus, meîque totaliter oblitus! Tu in me et ego in te, et sic nos pariter in unum manere concede.

6. Verè tu es dilectus meus, electus ex millibus, in quo complacuit animae meae habitare omnibus diebus vitae suae. Verè tu es pacificus meus, in quo pax summa et requies vera; extra quem labor, et dolor, et infinita miseria. Verè tu es Deus absconditus, et consilium tuum non est cum impiis, sed cum humilibus et simplicibus sermo tuus. O quàm suavis est spiritus tuus, Domine, qui ut dulcedinem tuam in filios demonstrares, pane suavissimo de coelo descendente, illos reficere dignatus es. Verè non est alia natio tam grandis, quae habeat deos appropinquantes sibi, sicut tu, Deus noster, ades universis fidelibus tuis; quibus ad quotidianum solatium et cor erigendum in coelum, te tribuis ad edendum et fruendum.

7. Quae est enim alia gens tam inclyta, sicut plebs christiana; aut quae creatura sub coelo tam dilecta, ut anima devota ad quam ingreditur Deus, ut pascat eam carne suâ gloriosâ! O ineffabilis gratia! O admirabilis dignatio! O amor immensus homini singulariter impensus! Sed quid retribuam Domino pro gratia ista, pro caritate tam eximia! Non est aliud quod gratius donare queam, quàm ut cor meum Deo meo totaliter tribuam et intimè coniungam. Tunc exultabunt omnia interiora mea, cùm perfectè fuerit unita Deo anima mea. Tunc dicet mihi: Si tu vis esse mecum, ego volo esse tecum. Et ego respondebo illi: dignare, Domine, manere mecum; ego volo libenter esse tecum. Hoc est totum desiderium meum, ut cor meum tibi sit unitum. *(Cap.* 13).

8. Multa bona largitus es, et adhuc saepius largiris in Sacramento dilectis tuis devotè communicantibus, Deus meus, susceptor animae meae, reparator infirmitatis humanae et totius dator consolationis internae. Nam multam ipsis consolationem adversus varias tribulationes infundis, et de imo deiectionis propriae ad spem tuae protectionis erigis, atque novâ quâdam gratiâ eos

intus recreas et illustras, ut qui anxii primùm et sine affectione se ante communionem senserant, postea refecti cibo potuque coelesti, in melius se mutatos inveniant. Ego quidem laboro in sudore vultûs mei, dolore cordis torqueor, peccatis oneror, tentationibus inquietor, multis malis passionibus implicor et premor; et non est qui adiuvet, non est qui liberet et salvum faciat, nisi tu, Domine Deus, salvator meus, cui me committo et omnia mea, ut me custodias et perducas in vitam aeternam. Suscipe me in laudem et gloriam nominis tui, qui corpus tuum in cibum, et sanguinem in potum mihi dedisti. Praesta, Domine Deus, salutaris meus, ut cum frequentatione mysterii tui crescat meae salutis èt devotionis affectus. *(Cap. 4)*.

9. Offero quoque tibi, dulcissime et benignissime Iesu, omnia pia desideria devotorûm, necessitates parentum, superiorum, amicorum, fratrum, sororum, omniumque charorum meorum et eorum qui mihi vel aliis propter amorem tuum benefecerunt, et qui orationes et missas pro se suisque omnibus dici à me desideraverunt et petierunt, sive in carne adhuc vivant, sive iam saeculo defuncti sint, ut omnes sibi auxilium gratiae tuae, opem consolationis, protectionem à periculis, liberationem à poenis, advenire sentiam; et ut, ab omnibus malis erepti, gratias tibi magnificas laeti persolvant. Offero etiam tibi preces et hostias placationis pro illis specialiter qui me in aliquo laeserunt, contristaverunt, aut vituperaverunt, vel aliquod damnum aut gravamen intulerunt; pro his quoque hominibus quos ego aliquando contristavi, conturbavi, gravavi et scandalizavi verbis, factis, scienter vel ignoranter; ut nobis omnibus pariter indulgeas peccata nostra et mutuas offensiones. Aufer, Domine, à cordibus nostris omnem suspicionem, indignationem, iram et disceptationem, quidquid potest caritatem laedere et fraternam dilectionem minuere. Miserere, miserere, Domine, misericordiam tuam poscentibus; da gratiam indigentibus, et fac nos tales existere ut simus digni gratiâ tuâ perfrui, et ad vitam proficiamus aternam. Amen. *(Cap. 9)*.

ASPIRATIONES POST MISSAM

saepe per diem repetendae.

(Ex Card. Bona).

Quis me separabit à caritate tua, Domine Deus meus? non timor mortis, quia tu es vita mea; non amor mundi, quia ipsum sperno et omnes pompas eius; non tribulatio, quia tu, dum tribulor, mecum es; non fames, non nuditas, non paupertas, quia tu es cibus meus, operimentum meum et divitiae meae; non persecutio, non gladius, quia haec dulcia mihi sunt propter te; non creaturae, quia ante te nihil sunt.

Quando educes me de isto carcere, cui te relicto adhaesit anima mea? Quando trahes me post te, captum specie tuâ et pulchritudine tuâ? Quando mihi et toti mundo mortuus ero, ut in te solo vivam, et tu vivas in me?

O si semper te amarem, te semper possiderem, à te nunquam discederem, in te prorsus converterer!

Quid possum extra te desiderare, cùm in te sint omnia bona? Nimis avarus est, cui tu non sufficis.

O amor, qui omnia potes, quando facies ut diligam te toto corde, totâ animâ, totis viribus?

Quid mihi est in coelo, et à te quid volui super terram? Iam plenum est desiderium meum, plenum gaudium cordis mei, quia tu es plenitudo mea, omne bonum et desiderium meum.

Refice, Domine, esurientem animam meam; accende frigiditatem meam igne amoris tui; illumina caecitatem meam claritate praesentiae tuae.

Verte mihi omnia terrena in amaritudinem, omnia infima et creata in contemptum et oblivionem.

Erige cor meum ad te in coelum, et ne permittas me vagari super terram.

Penetret, quaeso, huius Sacramenti virtus omnia intima mea; et quidquid in me pravum, quidquid vitiosum est, mortificet et eradicet.

In te, Iesu suavissime, sit omnis delectatio mea;

taedeat me gaudii quod est sine te; amara mihi sit omnis quies, quae non est in te.

Emitte ex te, benignissime Iesu, amoris tui radios qui me succendant, et quidquid terrenum in me est comburant et consummant, ut igne inextinguibili caritatis tuae ardeam, et vetus in me homo totus deficiat.

Utinam me rapiat ignita vis amoris tui, quae me transformet in te, et in te absorbeat, ac me tecum unum efficiat.

LITANIAE DEVOTISSIMAE

ET ELOGIA AUT SUPPLICATIONES ANTE VEL POST SACRUM.

—

DIE DOMINICA.

In Sanctis constituit nobis Deus praesidium. *(S. Leo)*.

Hi sunt fratrum amatores et populi Israël; hi sunt qui multùm orant pro populo et universa sancta civitate. *(II Machab.* XI).

Kyrie, eleison. Christe, eleison. Kyrie, eleison.

Christe, audi nos.

Christe, exaudi nos.

Pater, de coelis, *Deus*, qui sic dilexisti mundum, ut Filium tuum unigenitum dares, miserere meî, ut in ipsum credens, eumque sequens, dignus sim qui in sacrificium tibi illum offeram.

Fili, redemptor mundi, *Deus*, qui te pro nobis in ara crucis obtulisti Deo Patri hostiam puram et immaculatam, et qui dedisti nobis carnem tuam ad manducandum, et sanguinem tuum ad bibendum, miserere meî, ut tantum semper tractem mysterium eâ reverentiâ et

honore, eâ devotione et timore quibus oportet et decet.

Spiritus Sancte, Deus, cuius ineffabili virtute beata virgo Maria Christum Dominum concepit et peperit, miserere meî, ut ego quoque eumdem Dominum ac Deum meum sincero affectu ac puro corde in hoc Sacramento concipere, et deinceps sanctis operibus palam ostendere valeam.

Sancta Trinitas, unus *Deus*, qui pro infinita clementia, me indignum peccatorem ad sacrum altaris ministerium vocare dignatus es, miserere meî, ut tam sanctâ vocatione dignè ambulem, omnibus ornatus virtutibus.

Sancta Maria, de cuius utero Dei Verbum, Angelo nuntiante, carnem suscepit, quam ego indignus offerre et sumere intendo, ora pro me, ut haec sanctissima caro efficiatur mihi salus et vita.

Omnes *sancti Angeli et Archangeli*, qui Filium Dei propter nos hominem factum humiliter adorâstis, iamque regnanti in coelis semper ad ministerium assistitis, orate pro me, ut bonus eiusdem minister effectus, gradum bonum mihi acquiram, et multam fiduciam in fide.

Omnes *sancti Patriarchae et Prophetae*, qui variis typis, figuris et umbris, huius sacrificii et Sacramenti mysteria praefigurâstis, et ad Messiam ingenti desiderio, multis votis ac suspiriis anhelâstis, orate pro me, ut illo ad altare fruens eam reportem gratiam et salutem, de qua exquirentes prophetâstis.

Omnes *sancti Apostoli*, qui primi ex hominibus à Christo assumpti estis ad offerendum sanctissimum legis novae sacrificium, orate pro me, ut, ad idem munus electus, sollicitè curem meipsum probabilem exhibere Deo.

Omnes *sancti Evangelistae*, qui institutionem huius Sacramenti illustri testimonio asseruistis, orate pro me, ut ad illud cum fide, timore et dilectione semper accedam.

Omnes *sancti Discipuli Domini*, qui unà cum primis fidelibus perseverantes eratis quotidie in communicatione fractionis panis, ita ut credentium esset cor unum et anima una, orate pro nobis, ut et nos qui de uno pane

et de uno calice participamus, non nisi in unione pacis et vinculo caritatis ad Sacramentum pacis et amoris accedamus, ut unanimes uno ore honorificemus Deum et Patrem, et Dominum Iesum Christum qui est pax nostra.

Omnes *sancti Innocentes*, qui Christo recens nato tenella corpora vestra, et ipsos infantiae atque innocentiae annos, novelli martyres consecrâstis, orate pro me, ut ego ingrediar in innocentia mea ad altare Dei, et unà cum hoc sacrificio seu sacramento meipsum Deo meo hostiam vivam, sanctam et placentem offerre valeam.

Omnes *sancti Martyres*, qui Christo regi martyrum, corpus et vitam in passione litanti, vicem quam potuistis per martyrium rependistis, orate pro me, ut spirituali martyrio mortificans membra mea super terram, dignè mortis eius celebrem mysterium.

Omnes *sancti Pontifices et Confessores*, sacerdotes Domini, qui dignâ sacrorum oblatione et communione, omni benedictione coelesti et gratiâ repleti estis, orate pro me, ut à sancta mensa recedam caritatis ignem spirans, et diabolo, divinâ virtute, terribilis factus.

Omnes *sancti Monachi et Eremitae*, quibus dignus non erat mundus, quique per divini participationem mysterii, deponentes omne pondus et circumstans nos peccatum, per patientiam cucurristis ad propositam coronam, orate pro me, ut nec mundum, neque ea quae in mundo sunt diligens, dignus eisdem efficiar repromissionibus.

Omnes *sanctae Virgines et Viduae*, quae per castitatis studium, dignum Filio Dei in vobis habitaculum praeparâstis, orate pro me, ut et ego, expurgatis omnibus quae eius displicent maiestati, iucundum ei in corde meo exhibeam hospitium.

Omnes *Sancti et Sanctae Dei*, qui beatificâ iam visione aspicitis, honoratis et adoratis, quem nos hìc interim non nisi sub speciebus, et quasi in aenigmate videmus, intercedite pro me, ut, per salutiferum huius Sacramenti usum, vestro tandem dignus consortio inveniar. Amen.

Oremus.

Deus, qui nobis sub Sacramento mirabili passionis tuae memoriam reliquisti, tribue, quaesumus (intercedentibus omnibus Sanctis tuis), ita nos corporis et sanguinis tui sacra mysteria venerari, ut redemptionis tuae fructum in nobis iugiter sentiamus; Qui vivis et regnas in saecula saeculorum. Amen.

Pietate tuâ, quaesumus, Domine, nostrorum solve vincula peccatorum, et intercedente beatâ Mariâ semper Virgine, cum omnibus Sanctis tuis, nos famulos tuos, benefactores nostros, atque loca nostra in omni sanctitate custodi; omnesque consanguinitate, affinitate atque familiaritate nobis coniunctos à vitiis purga, virtutibus illustra, pacem et salutem nobis tribue; hostes visibiles et invisibiles remove, carnalia desideria repelle, aërem salubrem et terrae fertilitatem indulge, amicis et inimicis nostris caritatem largire, atque urbem hanc N. cum omnibus in ea habitantibus ab omni peste, infideliumque et haereticorum feritate et potentiâ illaesam conserva; et omnibus fidelibus vivis et defunctis, in terra viventium vitam et requiem aeternam concede; et nostrum Pontificem N., Antistitem N., Regem N., omnes praelatos, et cunctum populum christianum ab omni adversitate custodi, et benedictio tua sit super nos semper; Per Christum Dominum nostrum. Amen.

FERIA II.

Supplicationes ad Iesum Christum et Sanctos pro fidelibus defunctis.

Sancta et salubris est cogitatio pro defunctis exorare, ut à peccatis solvantur. (*II Machab.* XII, 46).

Sancta Maria, ora pro fidelibus defunctis.
Sancta Dei Genitrix, ora.
Sancta Virgo virginum, ora.
Sancte Michaël, ora.
Omnes sancti Angeli et Archangeli, orate.

Sancte Ioannes Baptista, ora.
Sancte Ioseph, ora.
Omnes sancti Patriarchae et Prophetae, orate.
Sancte Petre, ora.
Sancte Paule, ora.
Sancte Ioannes, ora.
Omnes sancti Apostoli et Evangelistae, orate.
Sancte Stephane, ora.
Sancte Laurenti, ora.
Omnes sancti Martyres, orate.
Sancte Gregori, ora.
Sancte Ambrosi, ora.
Omnes sancti Pontifices et Confessores, orate.
Sancta Maria Magdalena, ora.
Sancta Catharina, ora.
Omnes sanctae Virgines et Viduae, orate.
Omnes Sancti et Sanctae Dei, intercedite pro fidelibus defunctis.
Propitius esto, parce eis, Domine.
Propitius esto, exaudi nos, Domine.
Ab omni malo libera eos, Domine.
Ab ira tua libera.
A flamma ignis libera.
A regione umbrae mortis libera.
Per mysterium sanctae Incarnationis tuae, libera.
Per adventum tuum, libera.
Per nativitatem tuam, libera.
Per dulcissimum nomen tuum, libera.
Per multitudinem miserationum tuarum, libera.
Per acerbissimam passionem tuam, libera.
Per sanctissima vulnera tua, libera.
Per pretiosissimum sanguinem tuum, libera.
Per ignominiosam mortem, quâ nostram moriendo destruxisti, libera eos, Domine.
Peccatores, te rogamus, audi nos.
Qui Mariam absolvisti et latronem exaudisti, te rogamus.
Qui salvandos salvas gratis, te rogamus.
Ut parentes, propinquos et benefactores nostros omnibus peccatis et poenis suis absolvas, te rogamus.

Ut omnium fidelium defunctorum, quorum specialis memoria in terris non habetur, meminisse et miserere digneris, te rogamus.
Ut omnibus in Christo quiescentibus locum refrigerii, lucis et pacis indulgeas, te rogamus.
Ut luctum eorum in gaudium convertas, te rogamus.
Ut desiderium ipsorum adimplere digneris, te rogamus.
Ut facias eos plenius benedicere te, et sacrificium tibi laudis tuae offerre, te rogamus.
Ut eos in tuorum societate constituas electorum, te rogamus.
Fili Dei, te rogamus.
Fons pietatis, te rogamus.
Qui claves habes mortis et inferni, te rogamus.
Kyrie, eleison. Christe, eleison. Kyrie, eleison.
Pater noster, etc.
℣. Et ne nos inducas in tentationem;
℟. Sed libera nos à malo.
℣. A porta inferi; ℟. Erue animas eorum.
℣. Requiescant in pace; ℟. Amen.
℣. Domine, exaudi orationem meam;
℟. Et clamor meus ad te veniat.

Oremus.

Deus, qui, inter apostolicos sacerdotes, famulos tuos, pontificali (seu sacerdotali) fecisti dignitate vigere; praesta, quaesumus; ut eorum quoque perpetuo aggregentur consortio.

Deus, veniae largitor et humanae salutis amator; quaesumus clementiam tuam, ut nostrae congregationis fratres, propinquos et benefactores, qui ex hoc saeculo transierunt, beatâ Mariâ semper virgine intercedente, cum omnibus Sanctis tuis, ad perpetuae beatitudinis consortium pervenire concedas.

Fidelium, Deus, omnium conditor et redemptor, animabus famulorum famularumque tuarum remissionem cunctorum tribue peccatorum; ut indulgentiam quam semper optaverunt piis supplicationibus consequantur. Qui vivis et regnas, Deus, in saecula saeculorum. Amen.

FERIA III.

Elogia sanctorum Angelorum.

Habetote familiares Angelos, et frequentate eos sedulà cogitatione et devotà oratione. (*S. Bern. in Psalm.* xc).

Sancta Maria, regina Angelorum, ora pro nobis.
Sancte Michaël, qui populo Dei semper defensor fuisti, ora.
Sancte Gabriel, qui incarnationis Verbi divini nuntius extitisti, ora.
Sancte Raphaël, qui Tobiam salvum ducisti et reduxisti, ora.
Sancti Seraphim, orate.
Sancti Cherubim, orate.
Sancti Throni, orate.
Sanctae Dominationes, oratc.
Sanctae Virtutes, orate.
Sanctae Potestates, orate.
Sancti Principatus, orate.
Sancti Archangeli, orate.
Sancti Angeli, orate.
Qui excelsum magni Dei thronum circumstatis, orate.
Qui iugiter Deo, Sanctus, sanctus, sanctus, concinitis, orate.
Qui semper faciem Patris qui in coelis est videtis. orate.
Qui hominum curam et custodiam à Deo mandatam accepistis, orate.
Qui Loth cum suis de medio impiorum eduxistis, orate.
Qui Iacob de cunctis malis eruistis, orate.
Qui Moysi legem Dei tradidistis, orate.
Qui, nato Salvatore, gloriam Deo et pacem hominibus gratulando decantâstis, orate.
Qui Christo in deserto, post depulsum tentatorem, ministrâstis, orate.
Qui Lazarum in sinum Abrahae deportâstis, orate.

Qui Dei famulos ex carceribus et aliis vitae periculis saepe liberâstis, orate.
Qui sanctis Martyribus in tormentis saepius solatio fuistis, orate.
Qui orantium preces ad Deum defertis, orate.
Qui super uno peccatore poenitentiam agente gaudetis, orate.
Qui super regna et provincias constituti estis, orate.
Qui cum Christo in maiestate sua ad iudicandum procedente venturi estis, orate.
Administratorii spiritus, qui capientibus haereditatem salutis, in ministerium missi estis, orate.
Ministri Dei, qui facitis voluntatem eius, orate.
Omnes sancti beatorum Spirituum ordines, orate.
A cunctis periculis, per sanctos Angelos tuos, libera nos, Domine.
Ab insidiis diaboli, per sanctos Angelos tuos, libera.
Ab omni peccato, per sanctos Angelos tuos, libera.
A subitanea et improvisa morte, per sanctos Angelos tuos, libera.
Peccatores, te rogamus, audi nos.
Per sanctos Angelos tuos, te rogamus.
Ut nobis parcas, te rogamus.
Ut nobis indulgeas, te rogamus.
Ut Ecclesiam tuam regere et conservare digneris. te rogamus.
Ut reipublicae christianae pacem et unitatem largiri digneris, te rogamus.
Ut omnibus fidelibus defunctis requiem aeternam donare digneris, te rogamus.
Ut in hora mortis nostrae sanctos Angelos tuos ad nos mittere digneris, te rogamus.
Ut post mortem animas nostras per manus sanctorum Angelorum recipere, et aternâ beatitudine donare digneris, te rogamus.
Fili Dei, te rogamus.
℣. Omnes sancti beatorum Spirituum ordines, orate.
℟. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

Oremus.

Deus, qui miro ordine Angelorum ministeria hominumque dispensas: concede propitus; ut à quibus tibi ministrantibus in coelo semper assistitur, ab his in terra vita nostra muniatur. Per Christum, etc.

Oratio ad sanctum Michaëlem archangelum.

O sancte Michaël archangele, coelestis militiae princeps, qui semper stas in adiutorium populo Dei, et praeliatus es cum magno dracone, serpente antiquo, eumque proiecisti de coelo, et Ecclesiam Dei fortiter propugnas, ut portae inferi non possint praevalere adversus eam; oro te ex intimo corde, ut et mihi adsis in hoc difficili et ancipiti praelio, quod mihi fragili et inerme creaturae cum eodem hoste gerendum est. Tu esto mecum, princeps fortissime, ut superbo draconi quem tu virtute divinâ gloriosè vicisti, quemque Christus supremus rex noster in assumpta nostra natura prostravit, fortiter resistere, eique feliciter praevalere possim; et ita de hoste triumphans, unà tecum et cum sanctis Angelis iugiter laudem clementiam Dei, qui quidem angelis malis, post peccati ruinam, iusto iudicio negavit misericordiam; nobis tamen hominibus, post lapsum, tam misericorditer resurgere dedit ad gratiam.

Oratio ad sanctum Angelum custodem.

Angele Dei! qui custos es meî, me tibi commissum pietate supernâ (hâc die), vel (hâc nocte) illumina, custodi, rege et guberna, et in hora mortis protege. Amen.

℣. Angelis suis Deus mandavit de te,
℟. Ut custodiant te in omnibus viis tuis.

Oremus.

Deus, qui ineffabili providentiâ sanctos Angelos tuos ad nostram custodiam mittere dignaris: largire supplicibus tuis, et eorum semper protectione defendi, et aeternâ societate gaudere. Per Dominum...

Alia oratio ad eumdem.

Quantum debeo, ô sancte Angele! communi nostro Domino et parenti, qui te mihi dedit ut duceres, videns caecum, sapiens stultum, fortis imbecillem, gnarus viae ignarum, et quidem inter tot pericula et praecipitia! O quoties me discriminibus exemisti! Quoties ad interitum ruentem servâsti! Maximas tibi gratias ago pro eo quod praestas mihi quotidie; et enixè oro atque obtestor ut servare me ac tueri pergas, abducas à malo, impellas ad bonum: coge etiam nolentem, adiuva volentem, sustine euntem; denique sic ducito, ut tandem ad beatitudinem perducas, quâ tu semper iam frueris; ut quemadmodum hìc tuus fui pupillus et cliens, sim illic civis et socius; et gaudeas creditam commissamque tuae curae animam tam felici portui appulisse. Amen.

FERIA IV.

Elogia sancti Ioseph, sponsi beatae Mariae.

> Ite ad Ioseph. (*Gen.* XLI, 55).
> Constituit eum dominum domûs suae, et principem omnis possessionis suae. (*Psalm.* CIV, 21).

Sancta Maria, sponsa sancti Ioseph, ora pro nobis.
Sancte Ioseph, in sponsum Mariae prae omnibus electe, ora.
Sancte Ioseph, ineffabilibus benedictionibus dotate, ora.
Sancte Ioseph, Coelitum decus, ora.
Sancte Ioseph, Patriarcharum culmen, ora.
Sancte Ioseph, adjutorium Mariae simillimum, ora.
Sancte Ioseph, vir virgo Virginis matris, ora.
Sancte Ioseph, antesignane virginei coniugii, ora.
Sancte Ioseph, solatium Dei Genitricis, ora.
Sancte Ioseph, fili David, ora.
Sancte Ioseph, cuius filius dici et putari dignatus est Filius Dei, ora.
Sancte Ioseph, cui Dominus universorum se subiecit, ora.

Sancte Ioseph, *quem tanquam alterum David Deus invenit secundùm cor suum* (S. Bern.), ora.
Sancte Ioseph, qui dignus habitus es, *cui tutò committeret Deus secretissimum atque sacratissimum cordis tui arcanum* (idem), ora.
Sancte Ioseph, *cui datum est non ignarum esse mysterii quod nemo principum huius saeculi agnovit* (idem), ora.
Sancte Ioseph, *qui, quod multi reges et prophetae voluerunt videre ac audire, et non viderunt nec audierunt, meruisti non solùm videre et audire, sed etiam portare, deducere, amplecti, deosculari, nutrire et custodire* (idem), ora.
Sancte Ioseph, Christi pueri, post Virginem, adorator prime, ora.
Sancte Ioseph, moderator incarnatae Sapientiae, ora.
Sancte Ioseph, nutritie Pastoris universi, ora.
Sancte Ioseph, organum Verbi silentis, ora.
Sancte Ioseph, custos thesauri coelorum, ora.
Sancte Ioseph, redemptor Redemptoris oblati, ora.
Sancte Ioseph, salvator Salvatoris mundi, ora.
Sancte Ioseph, dux Rectoris omnium, ora.
Sancte Ioseph, hospes Dei peregrinantis, ora.
Sancte Ioseph, coadiutor magni consilii, ora.
Sancte Ioseph, caput nobilissimae et sanctissimae familiae, ora.
Sancte Ioseph, cui Rex et Regina coelorum servierunt, ora.
Sancte Ioseph, Iesu et Mariae singulariter dilecte, ora.
Sancte Ioseph, cui *par in terra non est natus* (Eccli. XLIX), ora.
Sancte Ioseph, *tantò melior Angelis effecte, quantò differentius prae illis nomen haereditâsti,* ora.
Sancte Ioseph, *cui gratiam Iesus et Maria vultu, voce, vitâ et continuâ conversatione per tot annos afflârunt,* ora.
Sancte Ioseph, *in castitate mundissime* (S. Bern.), ora.
Sancte Ioseph, *in humilitate profundissime* (id.), *ora.*
Sancte Ioseph, *in caritate ardentissime* (id.), ora.

Sancte Ioseph, *in contemplatione altissime* (id.), ora.
Sancte Ioseph, *vir iuste atque perfecte* (Eccli. XLIV), ora.
Sancte Ioseph, pretiosissimâ inter brachia Christi et Mariae morte functe, ora.
Sancte Ioseph, qui cum Christo, inter alios resuscitatus crederis, ora.
Sancte Ioseph, qui corpore et animo peculiaribus gloriae donis frueris, ora.
Sancte Ioseph, qui solio Matris et Filii tam proximè assides, ora.
Sancte Ioseph, *in salutem electorum Dei maxime* (Eccli. XLVI), ora.
Sancte Ioseph, *princeps fratrum* (Eccli. XLIX), ora.
Sancte Ioseph, *firmamentum gentis* (ibid.), ora.
Sancte Ioseph, *stabilimentum populi* (ibid.), ora.
Sancte Ioseph, protector morientium, ora.
Sancte Ioseph, praesidium nostrum, ora.

Ant. Ecce fidelis servus et prudens, quem constituit Dominus super familiam suam.

℣. Ora pro nobis, sancte Ioseph;
℟. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

Oremus.

Sanctissimae Genitricis tuae Sponsi, quaesumus, Domine, meritis adiuvemur, ut quod possibilitas nostra non obtinet, eius nobis intercessione donetur. Qui vivis et regnas in saecula saeculorum. Amen.

Alia ant. Fecit me Dominus quasi patrem regis, et Dominum universae domûs eius: venite ad me, et ego dabo vobis omnia bona.

℣. Constituit eum dominum domûs suae;
℟. Et principem omnis possessionis suae.

Oremus.

Deus, qui ineffabili providentiâ beatum Ioseph sanctissimae Genitricis tuae sponsum eligere dignatus es: praesta, quaesumus, ut quem protectorem veneramur in terris, intercessorem habere mereamur in coelis. Qui vivis, etc.

Alia oratio.

Ave, Ioseph, gratiâ plene: Iesus et Maria tecum, benedictus tu in hominibus, et benedictus fructus Sponsae tuae, Iesus. Sancte Ioseph, pater nutritie Iesu et beatae Virginis Mariae sponse, ora pro nobis clientibus tuis, nunc et in hora mortis nostrae. Amen.

℣. Invocavi Dominum Patrem Domini mei;
℟. Ut non derelinquat me in die tribulationis.

Oremus.

Sanctissimae Genitricis tuae Sponsi patrociniis suffulti, rogamus, Domine, clementiam tuam, ut corda nostra facias terrena cuncta despicere, ac te verum Deum perfectâ caritate diligere. Qui vivis...

Rhythmus in honorem sancti Ioseph.

Magne Ioseph, Fili David,
Custos date Virgini,
Quem et Virgo nuncupavit
Patrem Christi Domini.
Qui fidelis servus Dei
Datus et familiae,
Precor, velis curam meî,
Tanquam pater, gerere.

℣. Dedisti mihi protectionem salutis tuae;
℟. Et dextera tua suscepit me.

Oremus.

Quaesumus, Domine Deus noster, ut sicut nos facis beati Ioseph protectione gaudere, ita eius meritis et intercessione, coelestis gloriae facias esse participes. Per Dominum...

FERIA V.

Elogia sanctissimi Sacramenti.

Panis vive qui de coelo descendisti, miserere nobis.
Deus abscondite et salvator, miserere.

Frumentum electorum,
Vinum germinans virgines,
Panis pinguis et delicia regum,
Iuge sacrificium,
Oblatio munda,
Agnus absque macula,
Mensa purissima,
Angelorum esca,
Manna absconditum,
Memoria mirabilium Dei,
Panis supersubstantialis,
Verbum caro factum,
Habitans in nobis,
Hostia sancta,
Calix benedictionis,
Mysterium fidei,
Praecelsum et venerabile Sacramentum,
Sacrificium omnium sanctissimum,
Vere propitiatorium pro vivis et defunctis,
Coeleste antidotum, quo à peccatis praeservamur,
Stupendum supra omnia miraculum,
Sacratissima Dominicae passionis commemoratio,
Donum transcendens omnem plenitudinem,
Memoriale praecipuum divini amoris,
Divinae affluentia largitatis,
Sacrosanctum et augustissimum mysterium,
Pharmacum immortalitatis,
Tremendum ac vivificum Sacramentum,
Panis, omnipotentià Verbi, caro factus,
Incruentum sacrificium,
Cibus et conviva,
Dulcissimum convivium, cui assistunt Angeli ministrantes,
Sacramentum pietatis,
Vinculum caritatis,
Offerens et oblatio,
Spiritualis dulcedo, in proprio fonte degustata,
Refectio animarum sanctarum,
Viaticum in Domino morientium,

Miserere nobis.

Pignus futurae gloriae, miserere nobis.
Propitius esto, parce nobis, Domine.
Propitius esto, exaudi nos, Domine.
Ab indigna corporis et sanguinis tui susceptione, libera nos, Domine.
A concupiscentia carnis libera.
A concupiscentia oculorum libera.
A superbia vitae libera.
Ab omni peccandi occasione libera.
Per desiderium illud quo hoc pascha cum discipulis manducare desiderâsti, libera.
Per summam humilitatem quâ discipulorum pedes lavâsti, libera.
Per ardentissimam caritatem quâ hoc divinum Sacramentum instituisti, libera.
Per sanguinem tuum pretiosum quem nobis in altari reliquisti, libera.
Per quinque vulnera huius tui corporis sacratissimi, quae pro nobis suscepisti, libera.
Peccatores, te rogamus audi nos.
Ut in nobis fidem, reverentiam et devotionem huius admirabilis Sacramenti augere et conservare digneris, te rogamus.
Ut ad frequentem usum Eucharistiae per veram peccatorum confessionem nos perducere digneris, te rogamus.
Ut nos ab omni haeresi, perfidia, ac cordis caecitate liberare digneris, te rogamus.
Ut sanctissimi huius Sacramenti pretiosos et coelestes fructus nobis impertiri digneris, te rogamus.
Ut in hora mortis nostrae hoc coelesti viatico nos confortare et munire digneris, te rogamus.
Fili Dei, te rogamus.

℣. Posuit fines tuos pacem;
℟. Et adipe frumenti satiat te.

Oremus.

Deus, qui nobis sub Sacramento mirabili passionis tuae memoriam reliquisti, tribue, quaesumus, ita nos

corporis et sanguinis tui sacra mysteria venerari, ut redemptionis tuae fructum in nobis iugiter sentiamus; Qui vivis, etc.

Aliae precationes.

Ave, verum corpus, natum
De Maria Virgine;
Verè passum, immolatum
In cruce pro homine;
Cuius latus perforatum
Unda fluxit cum sanguine:
Esto nobis praegustatum
Mortis in examine.
O Iesu dulcis! ô Iesu pie!
O Iesu Fili Mariae!
Tu nobis miserere.

℣. Panem de coelo praestitisti eis;
℟. Omne delectamentum in se habentem.

Oremus.

Fac nos, quaesumus Domine, divinitatis tuae sempiternâ fruitione repleri, quam pretiosi corporis et sanguinis tui temporalis perceptio praefigurat. Qui vivis...

Bone Pastor, panis vere,
Iesu, nostrî miserere.
Tu nos pasce, nos tuere,
Tu nos bona fac videre
In terra viventium.
Tu qui cuncta scis et vales,
Qui nos pascis hìc mortales,
Tuos ibi commensales,
Cohaeredes et sodales
Fac Sanctorum civium. Amen.

℣. Educas panem de terra;
℟. Et vinum laetificet cor hominis.

Oremus.

Ecclesiae tuae, quaesumus Domine, unitatis et pacis propitius dona concede; quae sub oblatis muneribus mysticè designantur.

Perficiant in nobis, Domine, tua Sacramenta 'quod continent: ut quae nunc specie gerimus, rerum veritate capiamus. Per Christum Dominum nostrum.

Pro reparatione iniuriarum Christo in sacra Eucharistia illatarum.

Ant. Domine, non secundùm peccata nostra facias nobis, neque secundùm iniquitates nostras retribuas nobis. Domine, ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarum; citò anticipent nos misericordiae tuae, quia pauperes facti sumus nimis. Adiuva nos, Deus salutaris noster, et propter gloriam nominis tui, Domine, libera nos; et propitius esto peccatis nostris propter nomen tuum.

℣. Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam;
℟. Et salutare tuum da nobis.

Oremus.

Gementes ac dolentes super cunctis abominationibus quae fiunt in domo tua, propitius respice, misericors Deus, et pro contumeliis quibus in Sacramento sui amoris impetitur Dominus Iesus, ipsum fac pro nobis esse apud te propitiationem.

Domine Iesu, qui zelo domûs Patris tui accensus vendentes et ementes de templo eiecisti, eumdem in nobis, per tua Sacramenta (*quae sumpsimus* aut *sumpturi sumus*) zelum accende; ut et commissa in domo tua scelera plangere, et committenda avertere satagamus. Qui vivis, etc.

Hymnus ad sacrum cor Iesu.

O cor voluptas coelitum,
Cor fida spes mortalium,
En hisce tracti vocibus

Ad te venimus supplices.
Tu nostra terge vulnera
Ex te fluente sanguine:
Tu da novum cor omnibus,
Qui te gementes invocant. Amen.

Ave, admirabile cor Iesu; te laudamus, te benedicimus, te glorificamus, tibi gratias agimus, tibi cor nostrum offerimus, donamus et consecramus; accipe et posside illud totum; purifica, illumina et sanctifica, ut in ipso vivas et regnes in perpetuum. Amen.

℣. Misericordia Domini ab aeterno;
℟. Et usque in aeternum super timentes eum.

Oremus.

Fac nos, Domine Iesu, sanctissimi cordis tui virtutibus indui, et affectibus inflammari; ut et imagini bonitatis tuae conformes, et tuae redemptionis mereamur esse participes.

Illo nos igne, quaesumus, Domine, Spiritus Sanctus inflammet, quem Dominus noster Iesus Christus è penetralibus cordis sui misit in terram, et voluit vehementer accendi.

Praebeant nobis, Domine Iesu, divinum tua sancta fervorem: quo dulcissimi cordis tui suavitate perceptâ, discamus terrena despicere et amare coelestia. Qui vivis.

Oratio ad sanctissimum cor Mariae.

Quàm sancta Matris viscera!
Quàm sancta sunt et ubera!
Regale sed cor omnibus
Miraculis praestantibus.
Ave cor admirabile,
Thesaurus orbis, omnia
Collata nobis coelitùs
Servans Dei mysteria.

℣. Cor Mariae corde Iesu simillimum;
℟. Fac cor nostrum secundùm cor Iesu.

Oremus.

Clementissime Deus, qui ad peccatorum salutem, et miserorum refugium, cor immaculatum Mariae divino cordi Filii eius Iesu Christi caritate et misericordiâ simillimum esse voluisti, concede ut qui huius dulcissimi et amantissimi cordis memoriam agimus, eius intercessione ac meritis, secundùm cor Iesu inveniri mereamur.

Domine Iesu Christe, qui de virginalis uteri thalamo procedens in eiusdem intemeratae Virginis corde suaviter ac perpetuò quievisti; quaesumus ut, peractis corporis et sanguinis tui mysteriis, iugiter in cordibus nostris habitare digneris; Qui vivis, etc.

FERIA VI.

Elogia sanctissimi nominis Iesu.

> Turris fortissima nomen Domini; ad ipsum curret iustus, et exaltabitur. (*Prov.* XVIII, 10).

Iesu, Fili Dei vivi,
Iesu splendor Patris,
Iesu candor lucis aeternae,
Iesu rex gloriae,
Iesu sol iustitiae,
Iesu fili Mariae virginis,
Iesu amabilis,
Iesu admirabilis,
Iesu Deus fortis,
Iesu Pater futuri saeculi,
Iesu magni consilii angele,
Iesu potentissime,
Iesu patientissime,
Iesu obedientissime,
Iesu mitis et humilis corde,
Iesu amator castitatis,
Iesu amator noster,
Iesu Deus pacis,

Miserere nobis.

Iesu auctor vitae,
Iesu exemplar virtutum,
Iesu zelator animarum,
Iesu Deus noster,
Iesu refugium nostrum,
Iesu pater pauperum,
Iesu thesaurus fidelium,
Iesu bone pastor,
Iesu lux vera,
Iesu sapientia aeterna,
Iesu bonitas infinita,
Iesu via et vita nostra,
Iesu gaudium Angelorum,
Iesu rex Patriarcharum,
Iesu magister Apostolorum,
Iesu doctor Evangelistarum,
Iesu fortitudo Martyrum,
Iesu lumen Confessorum,
Iesu puritas Virginum,
Iesu gloria Sacerdotum,
Iesu corona Sanctorum omnium,

Miserere nobis.

Propitius esto, parce nobis, Iesu.
Propitius esto, exaudi nos, Iesu.

Ab omni peccato
Ab ira tua
Ab insidiis diaboli
A spiritu fornicationis
A morte perpetua
A neglectu inspirationum tuarum
Per mysterium sanctae Incarnationis tuae,
Per nativitatem tuam,
Per infantiam tuam,
Per divinissimam vitam tuam,
Per labores tuos,
Per agoniam et passionem tuam,
Per crucem et derelictionem tuam,
Per languores tuos,
Per mortem et sepulturam tuam,
Per resurrectionem tuam,

Libera nos, Iesu.

Per ascensionem tuam, libera nos, Iesu.
Per gaudia tua, libera.
Per gloriam tuam, libera.
Per dulcissimam Virginem matrem tuam, libera.
Iesu, audi nos. Iesu, exaudi nos.
℣. Sit nomen Domini benedictum;
℟. Ex hoc nunc et usque in saeculum.

Oremus.

Deus, qui unigenitum Filium tuum constituisti humani generis Salvatorem, et Iesum vocari iussisti: concede propitius; ut, cuius sanctum nomen veneramur in terris, eius quoque aspectu perfruamur in coelis.

Omnipotens, sempiterne Deus, dirige actus nostros in beneplacito tuo; ut in nomine dilecti Filii tui mereamur bonis operibus abundare.

Sancti nominis tui, Domine, timorem pariter et amorem fac nos habere perpetuum, quia nunquam tuâ gubernatione destituis quos in soliditate tuae dilectionis instituis; Qui vivis...

Sancti Gregorii de passione Domini breves deprecationes.

1. Domine Iesu Christe! adoro te in cruce pendentem, coronam spineam in capite portantem. Deprecor te ut tua crux liberet me ab angelo percutiente. Amen. *Pater. Ave.*

2. O Domine Iesu Christe! adoro te in cruce vulneratum, felle et aceto potatum. Deprecor te ut vulnera tua sint remedium animae meae. Amen. *Pater. Ave.*

3. O Domine Iesu Christe! rogo te per illam amaritudinem passionis tuae quam in hora mortis sustinuisti, maximè tunc quando anima tua sanctissima de benedicto tuo corpore est egressa. Miserere animae meae in egressu suo de corpore meo, et perduc eam in vitam aeternam. Amen. *Pater. Ave.*

4. O Domine Iesu Christe! adoro te in sepulchro positum, myrrhâ et aromatibus conditum. Deprecor te ut tua mors sit vita mea. Amen. *Pater. Ave.*

5. O Domine Iesu Christe! adoro te descendentem ad inferos, et tuos inde liberantem captivos. Deprecor te ut illuc nunquam me patiaris introire. Amen. *Pater. Ave.*

6. O Domine Iesu Christe! adoro te à morte resurgentem, et in coelum ascendentem, sedentemque ad dexteram Patris. Deprecor te ut illuc te sequi, et tibi praesentari merear. Amen. *Pater. Ave.*

7. O Domine Iesu Christe! Pastor bone, iustos conserva, peccatores iustifica, omnibus fidelibus miserere, et propitius esto mihi misero et indigno peccatori. Amen. *Pater. Ave.*

Oremus.

Domine Iesu Christe, Fili Dei vivi, qui horâ sextâ pro redemptione mundi crucis patibulum ascendisti, et sanguinem tuum pretiosum in remissionem peccatorum nostrorum fudisti: te humiliter deprecamur; ut post obitum nostrum, paradisi ianuas nos gaudentes introire concedas. Qui vivis...

Oratio de singulis articulis passionis.

Deus, qui pro redemptione mundi voluisti nasci, circumcidi, à iudaeis reprobari, à Iuda traditore osculo tradi, vinculis alligari, sicut agnus innocens ad victimam duci, atque conspectibus Annae, Caipha, Pilati et Herodis indecenter offerri, falsis testibus accusari, flagellis et opprobriis vexari, sputis conspui, spinis coronari, colaphis caedi, arundine percuti, facie velari, vestibus exui, cruci clavis affigi, in cruce levari, inter latrones deputari, felle et aceto potari, et lanceâ vulnerari; tu, Domine, per has sanctissimas poenas tuas, quas ego indignus recolo, et per sanctam crucem et mortem tuam, libera me à poenis inferni, et perducere digneris quò perduxisti latronem tecum crucifixum. Qui cum Patre et Spiritu Sancto vivis et regnas in saecula saeculorum. Amen.

Oratio ex septem ultimis verbis Christi in cruce pendentis.

Piissime Iesu, qui pro salute mea dignatus es nasci in

stabulo, vivere in laboribus, et mori in cruce, dic Patri tuo, pro me moriente: *Pater, dimitte illi;* sanctissimae Matri tuae: *Ecce filius tuus;* et animae meae: *Hodie mecum eris in paradiso.* Deus meus, *Deus meus, ne derelinquas me. Sitio* ad fontem vitae; *consummatur* tempus vitae meae; *in manus tuas commendo spiritum meum;* suscipe, Domine, serva et miserere. Amen.

SABBATO.

Litaniae beatae Mariae Virginis, quas devotè recitantibus Sixtus IV concessit 200 indulgentiarum dies.

Totum nos habere voluit Deus per Mariam. (*S. Bern.*).

Kyrie, eleison. Christe, eleison. Kyrie, eleison.
Christe, audi nos.
Christe, exaudi nos.
Pater de coelis, Deus, miserere nobis.
Fili, redemptor mundi, Deus, miserere.
Spiritus Sancte, Deus, miserere.
Sancta Trinitas, unus Deus, miserere.
Sancta Maria,
Sancta Dei genitrix,
Sancta Virgo Virginum,
Mater Christi,
Mater divinae gratiae,
Mater purissima,
Mater castissima,
Mater inviolata,
Mater intemerata,
Mater immaculata,
Mater amabilis,
Mater admirabilis,
Mater Creatoris,
Mater Salvatoris,
Virgo prudentissima,
Virgo veneranda,

Ora pro nobis.

Virgo praedicanda,
Virgo potens,
Virgo clemens,
Virgo fidelis,
Speculum iustitiae,
Sedes sapientiae,
Causa nostrae laetitiae,
Vas spirituale,
Vas honorabile,
Vas insigne devotionis,
Rosa mystica,
Turris Davidica,
Turris eburnea,
Domus aurea,
Foederis arca,
Ianua coeli,
Stella matutina,
Salus infirmorum,
Refugium peccatorum,
Consolatrix afflictorum,
Auxilium christianorum,
Regina Angelorum,
Regina Patriarcharum,
Regina Prophetarum,
Regina Apostolorum,
Regina Martyrum,
Regina Confessorum,
Regina Virginum,
Regina Cleri,
Regina Sanctorum omnium,
Regina sine labe originali concepta,

Ora pro nobis.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, parce nobis, Domine.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, exaudi nos, Domine.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miserere nobis.
Christe, audi nos. Christe, exaudi nos.

Oremus.

Deus, qui de beatae Mariae Virginis utero Verbum tuum, Angelo nuntiante, carnem suscipere voluisti; praesta supplicibus tuis, ut qui verè eam Genitricem Dei credimus, eius apud te intercessionibus adiuvemur. Per eumdem Christum...

Ant. Sub tuum praesidium confugimus, sancta Dei Genitrix; nostras deprecationes ne despicias in necessitatibus, sed à periculis cunctis libera nos semper, Virgo gloriosa et benedicta.

℣. Invoca Dominum, et loquere regi pro nobis;
℟. Et libera nos de morte. (*Esth.* XV).

Oremus.

Protege, Domine, famulos tuos subsidiis pacis, et beatae Mariae semper virginis patrociniis confidentes, à cunctis hostibus et periculis redde securos; Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Prosa de beata Virgine Maria.

Inviolata, integra et casta es, Maria,
Quae es effecta fulgida coeli porta.
O mater alma Christi carissima!
Suscipe pia laudum praeconia.
Nostra ut pura pectora sint et corpora,
Te nunc flagitant devota corda et ora.
Tua per precata dulcisona,
Nobis impetres veniam per saecula.
O benigna! ô Regina! ô Maria!
Quae sola inviolata permansisti.

℣. Benedicta tu inter mulieres;
℟. Et benedictus fructus ventris tui.

Oremus.

Gratiam tuam, quaesumus Domine, mentibus nostris infunde: ut qui, Angelo nuntiante, Christi Filii tui incarnationem cognovimus, per passionem eius et crucem

ad resurrectionis gloriam perducamur. Per eumdem Christum...

Oratio sancti Bernardi ad beatam Virginem.

Memorare, ô piissima virgo Maria, non esse auditum à saeculo quemquam ad tua currentem praesidia, tua implorantem auxilia, tua petentem suffragia, esse derelictum. Ego, tali animatus confidentiâ, ad te, Virgo Virginum mater, curro, ad te venio, coram te gemens peccator assisto. Noli, Mater Verbi, verba mea despicere: sed audi propitia, et exaudi. Amen.

℣. Ora pro nobis, sancta Dei Genitrix;

℟. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

Oremus.

Famulorum tuorum, quaesumus, Domine, delictis ignosce, ut qui tibi placere de actibus nostris non valemus, genitricis Filii tui Domini nostri intercessione salvemur; Per eumdem...

Oblatio sui ad beatam Virginem.

Sancta Maria, mater Dei et virgo, ego, licèt indignus qui serviam tibi, attamen de materni cordis tui clementiâ confisus eligo te hodie coram Angelo meo custode et tota coelesti curia, in meam matrem et peculiarem dominam, patronam et advocatam; firmiterque propono me deinceps tibi et Filio tuo servire velle fideliter, et adhaerere perenniter.

Obsecro te, Mater sacratissima, per amorem quo Filius tuus, iam moriturus in cruce, semetipsum Patri suo, te verò discipulo suo, et hunc vicissim tibi commendavit; ut me suscipias in curam et tutelam tuam, et adsis mihi in omnibus periculis et angustiis totius vitae meae, sed praecipuè in hora mortis. Amen.

Pro obtinenda castitate.

Per sanctam virginitatem et immaculatam conceptionem tuam, purissima virgo Maria, emunda cor meum et carnem meam. Amen.

Monstra te esse matrem; sumat per te preces, qui pro nobis natus tulit esse tuus.

Pius VI, rescripto dato die 21 novembris 1793, centum dierum indulgentiam concessit haec piè pronuntiantibus:

Benedicta sit purissima et immaculata Conceptio beatissimae virginis Mariae.

Elogia in honorem Domini Nostri Iesu Christi sacerdotis et victimae, circa tempora ordinationum praesertim dicenda.

Ex script. et imprimis ex Epistola ad Hebraeos.

Iesu sacerdos in aeternum, miserere nobis.
Iesu appellate à Deo pontifex iuxta ordinem Melchisedech,
Iesu pontifex, quem unxit Deus Spiritu Sancto et virtute,
Iesu pontifex magne,
Iesu pontifex ex hominibus assumpte,
Iesu pontifex pro hominibus constitute,
Iesu pontifex confessionis nostrae,
Iesu pontifex amplioris prae Moyse gloriae,
Iesu pontifex tabernaculi veri,
Iesu pontifex futurorum bonorum,
Iesu pontifex sancte, innocens et impollute,
Iesu pontifex fidelis,
Iesu pontifex misericors,
Iesu pontifex benefice,
Iesu pontifex Dei et animarum zelo succense,
Iesu pontifex in aeternum perfecte,
Iesu pontifex, qui penetravit coelos,
Iesu pontifex sedens ad dexteram Maiestatis in excelsis,
Iesu pontifex nunc apparens vultui Dei pro nobis,
Iesu pontifex, qui initiavit nobis viam novam et viventem,
Iesu pontifex, qui dilexit et lavit nos à peccatis in sanguine suo,

Miserere nobis.

Iesu pontifex, qui fecit nos regnum et sacerdotes Deo Patri,
Iesu pontifex, qui tradidit semetipsum pro nobis oblationem et hostiam Deo,
Iesu hostia Dei et hominum,
Iesu hostia sancta,
Iesu hostia immaculata,
Iesu hostia accepta,
Iesu hostia placabilis,
Iesu hostia solemnis,
Iesu hostia magnifica,
Iesu hostia laudis,
Iesu hostia pacifica,
Iesu hostia propitiationis,
Iesu hostia reconciliationis,
Iesu hostia salutis,
Iesu hostia, in qua habemus fiduciam et accessum ad Deum,
Iesu hostia, quae fecit utraque unum,
Iesu hostia mactata ab origine mundi,
Iesu hostia vivens in saecula saeculorum,

Miserere nobis.

Propitius esto, parce nobis, Iesu.
Propitius esto, exaudi nos, Iesu.
Ab omni malo, libera nos, Iesu.
A temerario in clerum ingressu libera.
A peccato sacrilegii libera.
A spiritu incontinentiae libera.
A turpi quaestu libera.
Ab omni simoniae labe libera.
Ab indigna opum ecclesiasticarum dispensatione libera.
Ab amore mundi eiusque pomparum libera.
Ab indigna mysteriorum celebratione libera.
Per aeternum sacerdotium tuum, libera.
Per sanctam Divinitatis unctionem, quâ à Deo Patre in sacerdotem inauguratus fuisti, libera.
Per sacerdotalem spiritum tuum, libera.
Per ministerium illud quo Patrem tuum super terram clarificâsti, libera.
Per cruentam tui ipsius immolationem semel in

cruce factam, libera.
Per illud idem sacrificium in altari quotidie renovatum, libera.
Per divinam illam potestatem, quam in sacerdotibus tuis unicus et invisibilis sacerdos exerces, libera.
Ut omnes ecclesiasticos ordines in sancta religione conservare digneris, te rogamus, audi nos.
Ut fiat in illis spiritus sacerdotii tui, te rogamus.
Ut labia sacerdotum scientiam custodiant, te rogamus.
Ut in messem tuam mittas operarios inconfusibiles, te rogamus.
Ut ministros tuos efficias flammam ignis, te rogamus.
Ut suscites pastores secundùm cor tuum, te rogamus.
Ut omnes sacerdotio fungentes irreprehensibiles sint et sine macula, te rogamus.
Ut qui viderint ministros altaris, Dominum venerentur, te rogamus.
Ut sint offerentes tibi sacrificia in iustitia, te rogamus.
Ut per eos sanctissimi Sacramenti cultum ubique promovere digneris, te rogamus.
Sacerdos et victima, te rogamus.
Iesu sacerdos, audi nos.
Iesu sacerdos, exaudi nos.

Oremus.

Domine Iesu, apostole et pontifex confessionis nostrae, qui cùm in forma Dei esses exinanisti temetipsum, et per omnia fratribus similari voluisti, ut misericors fieres et fidelis pontifex ad Deum, et repropitiares delicta populi; compatere, quaesumus, infirmitatibus nostris; emunda per sanguinem tuum conscientiam nostram ab operibus mortuis ad serviendum Deo viventi, et praesta ut adeuntes cum fiducia ad thronum gratiae, misericordiam consequamur, et gratiam inveniamus in auxilio opportuno.

Deus, qui ad Maiestatis tuae gloriam et generis humani salutem, Unigenitum tuum summum constituisti sacerdotem, praesta ut quos mysteriorum suorum elegit

cooperatores et dispensatores, ministerium quod acceperunt fideliter impleant.

Deus, tuorum gloria sacerdotum, qui ad immortales triumphos eos extulisti qui fideliter ministerium suum impleverunt; praesta ut eorum intuentes exitum conversationis, virtutes imitemur; Per Dominum...

Oratio pro ordinandis.

Ecclesiae tuae, Deus, sanctificator et custos, suscita in ea per Spiritum tuum idoneos et fideles sanctorum mysteriorum dispensatores; ut eorum ministerio et exemplo christiana plebs in viam salutis, te protegente, dirigatur.

Deus, qui ministrantibus et ieiunantibus discipulis, segregari iussisti Saulum et Barnabam in opus ad quod assumpseras eos; adesto nunc Ecclesiae tuae ieiunanti et oranti, et tu, qui omnium corda nosti, ostende quos elegeris in ministerium.

Bone Pastor, qui animam tuam posuisti pro ovibus tuis, et easdem carnis et sanguinis tui alimento vivificas; reple eodem charitatis spiritu quos ad gregis tui custodiam destinâsti, ut libentissimè pro salute ovium tuarum et impendant sua, et seipsos superimpendant. Qui vivis...

Oratio ad renovandam ordinationis gratiam.

1. Resuscita in nobis, Domine, gratiam salutarem quam per manuum impositionem nobis largiri dignatus es; ut quos tibi ministros consecrâsti, fideles dispensatores inveniamur.

2. Deus, qui summus sacerdos et hostia, tuo corpore et sanguine reficis ministros quos tibi consecrâsti; concede, quaesumus, ut tui sacerdotii consortes dignè ambulemus vocatione quâ vocati sumus, et plebem tuam pascere studeamus verbo et exemplo.

3. Deus, qui facis Angelos tuos spiritus, et ministros flammam ignis, emitte Spiritum tuum, et renova faciem cleri; ut sacerdotes, velut administratorii spiritus in ministerium missi, de regno tuo tollant omnia scandala,

et ignem quem venisti mittere in terram in omnium cordibus accendant. Per Christum Dominum...

ORATIONES DIVERSAE.

Oratio ad sanctum Patronum.

Sancte N. qui, licèt iam de tua immortalitate securus sis, adhuc tamen de mea sollicitus es; adiuva orationis suffragio quem erudisti conversationis exemplo. Verè etenim possum in vita tua, tanquam in speculo, et videre quid corrigam, et eligere quid sequar. Fuisti similis mihi, passibilis, circumdatus infirmitate, et tentatus per omnia; sed in caritate radicatus et fundatus, calcâsti mundum furentem, sprevisti blandientem, et vicisti malignum. Pater mi, Pater mi, obsecro ut fiat in me duplex spiritus tuus, ut imitator tuî sim sicut et tu Christi. Trahe me post te, curram in odorem unguentorum tuorum, seu tuarum virtutum. Ex qua die consepultus sum cum Christo per baptismum in mortem, datus es mihi testis et custos propositi mei. Deprecor ergo te ut adiuves me in orationibus tuis pro me ad Deum, ut teneam spei meae confessionem indeclinabilem, et satagens ut per bona opera certam meam vocationem et electionem faciam, ad destinatum prosequar, ad bravium supernae vocationis in Christo Iesu. Amen.

Oratio ad Patronum menstruum.

Patrone dulcissime, sancte N., me tibi pietate supernâ commissum, sub tua protectione suscipe, à cunctis mentis et corporis periculis defende, et divini amoris ignem in corde meo accende.

℣. Ora pro nobis, sancte N.

℟. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

Oremus.

Deus, qui mihi, per singulos menses, aliquem è coelitibus patronum assignas, concede propitius ut inter-

cessione beati huius quem Patronum, hoc mense, de tua benignitate suscepi, ego et omnes parentes, amici et inimici mei, praesens gratiae auxilium sentiamus, et eiusdem gratiae munitus auxilio, virtutem quam suo docuit exemplo, valeam exercere; Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Oratio clerici solâ tonsurâ initiati.

Domine Iesu Christe, qui initiâsti nobis viam novam et viventem per velamen, id est, carnem tuam in introitu Sanctorum; da leges tuas in corde meo, et in mente mea superscribe eas, et iniquitatum mearum iam non recorderis amplius. In capite libri scriptum est de me, ut facerem voluntatem tuam; Deus meus, volui, et legem tuam in medio cordis mei; in quocumque enim loco fueris, Domine mi Rex, sive in morte, sive in vita, ibi erit servus tuus. Scio, Deus meus, quòd probes corda, et simplicitatem diligas, unde et ego in simplicitate cordis mei laetus offero meipsum. Domine Deus patrum nostrorum, custodi in aeternum hanc voluntatem cordis mei, et semper in venerationem tuî mens mea permaneat. Numquam sit in me consilium discedendi à Deo vivo; nec te relinquam diligens hoc saeculum: sanctifica me in veritate, ut sim sanctus corpore et spiritu, utens hoc mundo tanquam non utens, et solummodo sollicitus quomodo placeam tibi, ut sis portio mea in terra viventium. Amen.

Oratio clerici in minoribus ordinibus constituti.

Tu solus, Domine Iesu Christe, habes clavem David; aperis enim, et nemo claudit; claudis, et nemo aperit. Tu solus aperis sensum ut intelligamus Scripturas. Tu solus in potestate imperas spiritibus immundis. Tu lux mundi, quam qui sequitur non ambulat in tenebris. Confice me zelo domûs tuae, et stans iugiter ad ostium tabernaculi, et observans custodias Domini nocte et die, prohibeam profanari templum gloriae tuae. Revela oculos meos ut legam in libro legis Dei distinctè et apertè ad intelligentiam et aedificationem fidelium. Contere

Satanam sub pedibus meis velociter; et praesta ut sic luceat lux mea coram hominibus, ut videant opera mea bona, et glorificent Patrem meum qui in coelis est. Amen.

Oratio subdiaconi.

Domine Iesu Christe, qui sanctificari vis in iis qui appropinquant tibi, et mundari eos praecipis qui ferunt vasa Domini, continentiam iubes, da quod iubes, et iube quod vis. Quis enim potest facere mundum de immundo conceptum semine? Nonne tu qui solus es? munda me ergo ab omni inquinamento carnis et spiritûs, ut perficiam sanctificationem meam in timore Dei: non praesumam circumdare altare tuum, aut tangere vasa quae ad usum sanctuarii pertinent, nisi lavero inter innocentes manus meas, et velut fulserint mundissimae manus meae; nequando irascaris indignatione contra me, et percutias me super temeritate. Amen.

Oratio diaconi.

Domine Iesu Christe, Sanctorum minister et tabernaculi veri, quod fixit Deus et non homo; qui, quos constituerint Apostoli tui super leviticum opus, viros plenos Spiritu Sancto et sapientiâ eligi voluisti, et qui me non meis meritis intra eorumdem levitarum numerum dignatus es aggregare; da mihi et omnibus qui tanto ministerio gloriantur, vigili sollicitudine pauperum tuorum curam habere, ut singulis, prout cuique opus est, dividantur bona tua; da Spiritum Sanctum ad robur, quibus commisisti consummandorum consortium Sacramentorum; da habere mysterium fidei in conscientia pura, et calceatos pedes in praeparatione evangelii pacis, ut dignos nos facias in partem sortis Sanctorum in lumine. Amen.

Oratio presbyteri.

Domine Iesu, apostole et pontifex confessionis nostrae, semper vivens ad interpellandum pro nobis, qui cùm essem parvulus in oculis meis, ex hominibus as-

sumpsisti me, et pro hominibus constituisti me in iis quae sunt ad Deum, ut offeram dona et sacrificia pro peccatis, et condolere possim iis qui ignorant et errant; emunda, quaeso, per sanguinem tuum conscientiam meam ab operibus mortuis, ad serviendum Deo viventi; et sanctifica me in veritate, ut sacrificia mea consumantur igne quotidiano, et tibi confixus cruci immoler ipse supra sacrificium. Fac ut tanquam bonus dispensator multiformis gratiae Dei, in membra tua illam administrans impendam et superimpendar ipse pro animabus fratrum meorum, servorum tuorum; et concede ut te clarificans super terram, et opus consummans quod dedisti mihi ut faciam, ubi es tu et ego sim tecum, ut videam claritatem tuam quam dedit tibi Pater ante constitutionem mundi. Amen.

Oratio sacerdotis ante primam missam.

Domine Iesu Christe, qui me indignum famulum tuum N. hodiernâ die (pro prima vice) dignaris assumere ad sacrificandam tibi hostiam laudis, et ad corpus et sanguinem tuum consecrandum in memoriam passionis et mortis tuae; suscipe propitius, in odorem suavitatis, oblationem meam, et tibi sacerdoti aeterno, me, licèt immeritum, caritatis intimae vinculis consocia: ut in spiritu ardoris et in animo contrito, sanctarum coeli virtutum agmine stipatus, nuptiali veste decorus, sacerdotalis castitatis zonâ praecinctus, teipsum, victimam sanctam et agnum immaculatum, Deo Patri merear eâ, quâ par est, devotione praesentare; quatenus Ecclesiae tuae catholicae meum hoc (primum) sacrificium proficiat, et nova haec munera, super altare tuum imponenda, ad meam meorumque sanctificationem, tuae sint accepta maiestati. Amen.

Oratio pastoris.

Clementissime Domine Iesu Christe, pontifex aeterne, qui me indignum famulum tuum, ignorantem egressum et introitum meum, ad functionem muneris apostolici vocare dignatus es, ut oves huius ovilis salutaris

pabulo doctrinae pascerem; et ecclesiae huic quam tuo pretioso sanguine redemisti, in his quae ad te sunt, praeessem. Horreo et toto corde contremisco, quoties considero quis ego sim, et quid requirat onus quod infirmis humeris meis incumbit. Qui enim pro una et sola animula mea rationem non possum reddere, pro toto hoc grege quomodo reddam? Quid ego infelix? Quò me vertam, si tantum thesaurum, si pretiosum depositum illud quod tibi sanguine proprio comparâsti, contingat me negligentius custodire? Si stillantem in cruce sanguinem tuum collegissem, essetque repositus penes me in vase vitreo, quod portare saepius oporteret, quid animi habiturus essem in tanto discrimine? At certè pretiosum illum sanguinem quem tu mercator non insipiens, imò ipsa Patris sapientia, in pretium animarum dedisti, servandum accepi à te, Domine, idque in vasis fictilibus et quovis vitro fragilioribus. Impares sunt sanè humeri mei tanto oneri, si meas vires respiciam; impeditioris et tardioris linguae sum, nescio loqui, puer sum, et regi quàm regere magis idoneus. Obsecro igitur te Principem pastorum et nostrum archiepiscopum, qui nullum vocare soles ad aliquod munus obeundum cui non etiam eas largiaris dotes, quibus ornatus et instructus dignè opus ad quod vocatus est perficere possit; me etiam inutile sarmentum insere in te qui es vitis vera; ut fructus feram uberrimos. Da servo tuo cor docile, ut voluntatem tuam annuntiem populo tuo. Da mihi amplecti eum qui secundùm doctrinam est, fidelem sermonem, ut potens sim exhortari in doctrina sana, et eos qui contradicunt arguere. Verbum veritatis ne auferas ab ore meo, et da mihi gratiam ut ferventi spiritu eloquar illud, ne aures tantùm feriat, sed cor penetret et fructum optatissimum afferat. Renova vitam meam, et mores meos in melius commuta, ne dum aliis praedicaverim, ipse reprobus efficiar. Tolle à me superbiam, iracundiam, sensualitatem et turpis lucri cupiditatem. Largire hospitalitatem, benignitatem, sobrietatem, iustitiam, sanctitatem et continentiam, ne ulli hominum scandalum praebeam, aut blasphemandi verbum tuum

occasionem offeram. Concede mihi spiritum quo oves meas in visceribus tuis diligam, nec aliter tractem quàm mater unicum quem habet filium tractare soleat; nulla infirmetur, cum qua ego non infirmer; nulla scandalizetur, et ego non urar; libentissimè mea omnia impendam, et superimpendar ipse pro animabus earum. Iuva me, Domine, ut quod infirmum est consolidem, quod aegrotum sanem, quod confractum alligem, quod abiectum reducam, quod perierat requiram; quos credidisti mihi custodiam, et unus ex eis non pereat. Sanctifica nos in veritate, ô sanctificator hominum benignissime! atque illos ab omnibus inimicis et adversitatibus corporis et animae custodi: sic mihi obtemperent, sic me diligant, ut sit rationabile obsequium eorum, et vias christiano dignas ambulent; ut ego et verbo et exemplis eos praecedendo, et illi me sequendo, pariter curramus ad te verum animarum nostrarum pastorem, qui nos in loco pascuae collocabis, ubi vivis et regnas, etc.

Pro omni gradu Ecclesiae.

Omnipotens sempiterne Deus, cuius spiritu totum corpus Ecclesia sanctificatur et regitur; exaudi nos pro universis ordinibus supplicantes, ut gratiae tuae munere ab omnibus tibi gradibus fideliter serviatur.

Da famulis tuis, Domine, indulgentiam peccatorum, consolationem vitae, gubernationem perpetuam: ut tibi servientes ad tuam iugiter misericordiam pervenire mereantur. Per...

Ante exercitium functionum Ordinum.

Domine sancte, Pater omnipotens, aeterne Deus, super famulum tuum placatus intende, quem tuis sacris altaribus serviturum in officium N. assumpsisti; infunde in animam meam benedictionem tuam et gratiam, ut idoneus efficiar, in templo sancto tuo, quae cultûs tui sunt dignè peragere; accende cor meum ad amorem gratiae tuae; averte oculos meos ne videant vanitatem; da divinae praesentiae tuae gustum perpetuum; da Filii tui dilectissimi aemulari modestiam, ut omnes in me vi-

deant te, et vivendo venerentur ac glorificent. Per eumdem Christum Dominum nostrum. Amen.

Pro presbyteris.

Deus, sanctificationum omnium auctor, cuius vera consecratio plenaque benedictio est; tu, Domine, super famulos tuos quos ad presbyterii honorem dignatus es dedicare, munus tuae benedictionis infunde; ut gravitate actuum et censurâ vivendi, probent se seniores, his instituti disciplinis, quas Tito et Timotheo Paulus exposuit; ut in lege tua die ac nocte meditantes, quod legerint credant; quod crediderint doceant; quod docuerint imitentur; iustitiam, constantiam, misericordiam, fortitudinem, caeterasque virtutes in se ostendant, exemplo praebeant, admonitione confirment; ac purum et immaculatum ministerii sui donum custodiant; et in obsequium plebis tuae panem et vinum in corpus et sanguinem Filii tui immaculatâ benedictione transforment; et inviolabili caritate in virum perfectum, in mensuram aetatis plenitudinis Christi, in die iusti et aeterni iudicii Dei, conscientiâ purâ, fide verâ, Spiritu Sancto pleni resurgant; Per eumdem Christum, etc.

Pro omnibus praelatis, eorumque subditis.

Omnipotens, sempiterne Deus, qui facis mirabilia magna solus: praetende super famulos tuos, et super congregationes illis commissas, spiritum gratiae salutaris; et ut in veritate tibi complaceant, perpetuum eis rorem tuae benedictionis infunde.

Quos coelesti recreas munere, perpetuo, Domine, comitare praesidio: et, quos fovêre non desinis, dignos fieri sempiternâ redemptione concede. Per Dominum...

Oratio dicenda Sede vacante.

Supplici, Domine, humilitate deposcimus, ut Ecclesiae tuae N. concedat Pontificem illum tua immensa pietas, qui et pio in nos studio semper tibi placitus, et tuo populo pro salubri regimine sit assiduus, et ad gloriam tui nominis reverendus.

Ecclesiam tuam, Domine, mirifica tuae maiestatis gratia de illius pontificis concessione laetificet, qui et plebem suam virtutibus instruat, et fidelium mentes spiritualium aromatum odore perfundat; Per, etc.

Pro rege et familia regia.

Quaesumus, omnipotens Deus, ut famulus tuus N. rex noster, qui tuâ miseratione suscepit regni gubernacula, virtutum etiam omnium percipiat incrementa: quibus decenter ornatus, et vitiorum monstra devitare, et ad te, qui via, veritas et vita es, gratiosus valeat pervenire. Per Dominum...

Pro civitate, seu loco domicilii.

Custodi, quaesumus, Domine, interveniente beatâ virgine Mariâ cum omnibus Sanctis, civitatem istam et habitatores eius, ac perpetuo guberna moderamine; ut et necessaria percipiant vitae solatia, et proficiant ad immortalitatis effectum.

Conforta, Domine, portas civitatis huius, et pone terminos eius pacem, qui me coelestis adipe frumenti satiare non desinis; Per, etc.

Pro anniversario suscepti Baptismi.

Deus misericors, filiis adoptionis tuae ignosce quidquid adversus divinam illam deliquimus adoptionem, et spiritum sanctificationis, quem in sacro fonte cordibus nostris infudisti, innova in visceribus nostris; ut aspersi corda à conscientia mala, teneamus spei nostrae confessionem indeclinabilem.

Divini participatio muneris, quaesumus, Domine, confirmet quod sacrum Baptisma operatum est in nobis; ut per utrumque Sacramentum, divinae consortes naturae effecti, eius quae in mundo est concupiscentiae corruptionem fugiamus, et aeternae incorruptionis praemia consequamur; Per, etc.

Pro anniversario suscepti sacerdotii.

Omnipotens sempiterne Deus, qui me indignum pec-

catorem ad sacrum altaris ministerium vocare dignatus es, parce peccatis meis, et me idoneum tibi ministrum effice, ut sacrificium de manibus meis benignè suscipias, electorumque sacerdotum me reddas participem.

Huius, Domine, perceptio Sacramenti sit peccatorum meorum remissio, et optata tuae pietatis propitiatio; ut per haec efficiar sacris mysteriis dignus, quae, de tua pietate confidens, frequentare praesumo indignus; Per Dominum nostrum, etc.

Ad obtinendam bonam mortem.

Deus, qui, licèt nos morti destinatos, eius tamen diem et horam nescire voluisti, concede famulis tuis ut in sanctitate et iustitia coram te omnibus diebus nostris tibi servientes, tandem in pace dimitti et in te mori mereamur.

Quaesumus clementiam tuam, omnipotens Deus, ut per huius virtutem Sacramenti nos famulos tuos gratiâ tuâ confirmare digneris, ut in hora mortis nostrae non praevaleat contra nos adversarius, sed cum Angelis tuis transitum habere mereamur ad vitam; Per, etc.

Maria, mater gratiae, dulcis parens clementiae, tu nos ab hoste protege, et mortis horâ suscipe.

Ne flammis urar succensus, per te, Virgo, sim defensus in die iudicii. Quando corpus morietur, fac ut animae donetur paradisi gloria. Amen.

Pro parentibus et consanguineis.

Deus, qui nos parentibus plurimum honoris habere voluisti, et pro eorum incolumi vita ac fortunis, ut aequum est, exorare; da, quaeso, parentibus nostris, omnibusque fratribus, sororibus, consanguineis et affinibus, salutem et pacem; conserva eos in tuae sanctae religionis amore: ne reminiscaris delicta eorum, neque de iis sumas vindictam. Tutos fac illos à corporis et animi perturbationibus; et uberem ipsis largire gratiam ac benedictionem, ut quae tuo sunt inimica nomini respuentes, propitium te semper experiantur et sentiant, qui supremus es omnium Pater. Amen.

Pro amicis et benefactoribus.

Deus, qui caritatis dona, per gratiam Sancti Spiritûs, fidelium cordibus infudisti: da famulis et famulabus tuis, pro quibus tuam deprecamur clementiam, salutem mentis et corporis; ut te totâ virtute diligant, et quae tibi sunt placita totâ dilectione perficiant.

Miserere, quaesumus Domine, famulis et famulabus tuis, pro quibus hoc sacrificium laudis tuae offerimus Maiestati: ut per haec sancta supernae benedictionis gratiam obtineant, et gloriam aeternae beatitudinis acquirant. Per Dominum...

Pro inimicis.

Deus pacis, caritatisque amator et custos: da omnibus inimicis nostris pacem, caritatemque veram; et cunctorum eis remissionem tribue peccatorum, nosque ab eorum insidiis potenter eripe.

Haec nos communio, Domine, eruat à delictis: et ab inimicorum defendat insidiis. Per Dominum...

Pro unione et concordia.

Deus largitor pacis, et amator caritatis: da famulis tuis veram cum tua voluntate concordiam; ut ab omnibus, quae nos pulsant, tentationibus liberemur.

Spiritum nobis, Domine, tuae caritatis infunde: ut, quos uno pane coelesti satiâsti, tua facias pietate concordes. Per Christum...

Pro conversione peccatoris.

Ad te, Domine, revoca filium tuum prodigum per abrupta vitiorum vagantem; ut ad te, in spiritu humilitatis revertens, à te misericorditer suscipi mereatur.

Deus, qui non vis mortem peccatoris, sed magis ut convertatur et vivat; salutaris poenitentiae gratiam N. per oblationem Filii tui concede, ut ad te toto corde conversus, salutem consequatur aeternam.

Domine, Iesu Christe, pastor bone, qui proprio pascis corpore quos tuo redemisti sanguine, errantem ovem ad

tuum reporta ovile, et pascuis redde dignam sempiternis. Amen.

Pro tentatis et tribulatis.

Deus, qui iustificas impium, et non vis mortem peccatoris, maiestatem tuam suppliciter deprecamur; ut famulos tuos de tua misericordia confidentes, coelesti protegas benignus auxilio, et assiduâ protectione conserves: ut tibi iugiter famulentur, et nullis tentationibus à te separentur...

Purificent nos, quaesumus Domine, Sacramenta quae sumpsimus, et famulos tuos ab omni culpa liberos esse concede: ut, qui conscientiae reatu constringuntur, coelestis remedii plenitudine glorientur. Per Dominum...

Pro religioso ordine.

Deus, omnis boni propositi inspirator atque perfector, dirige famulos tuos in viam salutis aeternae; et qui, relictis omnibus, tibi se totos devoverunt, fac eos coelestia cogitantes, in labore poenitentiae, in spiritu paupertatis, et cordis humilitate tibi servire.

Servos tuos, Domine, congregatos in nomine tuo, et de uno pane participantes, da unanimes considerare invicem in provocationem caritatis et bonorum operum, et eorum sanctâ conversatione Christi bonus odor ubique diffundatur. Amen.

Pro virginibus Deo dicatis.

Deus, cordium pudicorum habitator et custos, da christianis virginibus excellentiam virginitatis intelligere, intellectam diligere, dilectam firmiter conservare; ut Sponso cum accensis lampadibus occurrentes, ad coelestes eius nuptias admitti mereantur.

Vivificae carnis tuae Sacramento tribue, Domine, ancillis tuis, inter humanae fragilitatis incerta, constantem in proposito perseverantiam; ut tibi debeant felicem consummationem, quae iam à te habuerunt bonam voluntatem. Amen.

Pro viduis.

Deus, moerentium consolatio, et in te sperantium salus, exaudi nos pro viduis suppliciter deprecantes; ut quae solatiis destituuntur humanis, tuâ se sentiant protectione defendi.

Deus, qui non despicis viduam, sed exauditor es lacrymarum eius; suscipe propitius quas pro viduis praeces obtulimus, et concede ut, post praesentis vitae moerorem et luctum, aeternis consolationibus impleantur. Amen.

Pro coniugatis.

Exaudi nos, omnipotens et misericors Deus; ut, quod nostro ministratur officio, tuâ benedictione potius impleatur.

Quaesumus, omnipotens Deus, instituta providentia tuae pio favore comitare; ut, quos legitimâ societate connectis, longaevâ pace custodias. Per Dominum...

Pro infirmis.

Omnipotens, sempiterne Deus, salus aeterna credentium, exaudi nos pro famulo tuo infirmo, pro quo misericordiae tuae imploramus auxilium; ut redditâ sibi sanitate gratiarum tibi in Ecclesia tua referat actiones.

Deus, infirmitatis humanae singulare praesidium, auxilii tui super infirmum famulum tuum ostende virtutem; ut, ope misericordiae tuae adiutus, Ecclesiae sanctae incolumis repraesentari mereatur; Per...

Pro quacumque necessitate.

Deus, refugium nostrum et virtus, adesto piis Ecclesiae tuae precibus, auctor ipse pietatis, et praesta; ut quod fideliter petimus, efficaciter consequamur.

Da, misericors Deus, ut haec salutaris oblatio et à propriis nos reatibus indesinenter expediat, et ab omnibus tueatur adversis; Per, etc.

Oratio sancti Francisci Xaverii pro conversione infidelium.

Aeterne rerum omnium effector Deus, memento abs te animas infidelium esse procreatas, easque ad imaginem et similitudinem tuam conditas. Ecce, Domine, in opprobrium tuum, his ipsis infernus impletur. Memento Iesum filium tuum pro illorum salute atrocissimam subiisse necem. Noli, quaeso, Domine, ultrà permittere ut Filius tuus ab infidelibus contemnatur; sed precibus Sanctorum tuorum et sanctissimae Ecclesiae, eiusdem Filii tui sponsae, placatus, recordare misericordiae tuae; et oblitus idololatriae et infidelitatis eorum, effice ut et ipsi tandem agnoscant, quem misisti, Dominum nostrum Iesum Christum, in quo est salus, vita et resurrectio nostra, per quem salvati et liberati sumus, cui sit gloria per infinita saecula saeculorum. Amen.

Oratio sancti Thomae Aquinatis, ad multas magnasque virtutes impetrandas aptissima.

Concede mihi, quaeso, omnipotens et misericors Deus quae tibi placita sunt ardenter concupiscere, prudenter investigare, veraciter agnoscere et perfectè adimplere.

Ad laudem et gloriam nominis tui ordina statum meum; et quod à me requiris ut faciam, tribue ut sciam, possim et velim, et da exsequi sicut oportet et expedit saluti animae meae.

Via mihi, quaeso, ad te sit tuta, recta et consummata, non deficiens inter prospera et adversa, ut in illis non extollar, et in istis non deprimar; in prosperis gratias tibi referam, et in adversis servem patientiam; de nullo gaudeam vel doleam, nisi quod promoveat ad te, vel quod abducat à te; nulli placere appetam vel displicere timeam, nisi tibi.

Omnia in caritate da facere, et quod ad cultum tuum non pertinet quasi mortuum reputare. Actiones meas da peragere, non ex consuetudine, sed ad te referre cum devotione.

Vilescant mihi omnia transitoria propter te; et cara mihi sint omnia tua, et tu, Deus meus, plus quàm omnia. Delectet me omnis labor qui est pro te, taediosa sit mihi omnis quies quae non est in te.

Frequenter et ferventer da mihi, dulcissime Domine, cor meum ad te dirigere, et defectionem meam cum emendationis proposito dolendo pensare.

Fac me, Deus, humilem sine fictione, hilarem sine dissolutione, tristem sine deiectione, maturum sine gravitate, agilem sine levitate, veracem sine duplicitate, timentem sine desperatione, in te sperantem sine praesumptione, castum sine corruptione, proximum corripere sine indignatione, ipsumque aedificare verbo et exemplo sine elatione, obedientem sine contradictione, patientem sine murmuratione.

Da mihi, dulcissime Iesu, cor pervigil quod nulla à te abducat curiosa cogitatio; da immobile, quod nulla deorsum trahat indigna affectio; da invictum, quod nulla fatiget tribulatio; da liberum, quod nulla sibi vindicet violenta delectatio; et da rectum, quod nulla seorsùm obliquet sinistra intentio.

Largire mihi, dulcissime Deus, intellectum te cognoscentem, diligentiam te quaerentem, sapientiam te invenientem, conversationem tibi placentem, perseverantiam te dulciter et fiducialiter expectantem, fiduciam te feliciter amplectentem. Da tuis poenis configi per poenitentiam, tuis beneficiis in via uti per gratiam, et tandem tuis gaudiis in patria frui per gloriam; Qui cum Patre et Spiritu Sancto vivis et regnas, Deus, in saecula saeculorum. Amen.

PARS QUINTA

CONTINENS

1.° Quaedam monita circa orationem mentalem, vel si mavis Methodum illius. — 2.° Meditationes de variis argumentis. — 3.° Regulam recte sancteque vivendi.

ARTICULUS I.

DE ORATIONE MENTALI.

In septima meditatione de statu sacerdotali infrà ponenda demonstratur quanto zelo viri ecclesiastici debeant orationis mentalis exercitio incumbere. Hìc monita quaedam, seu eius compendiosam methodum trademus, omnium captui accommodatam, et quidem probatissimam, illam peragendi: *Est enim oratio medicamentum; sed, si nesciamus quomodo adhibendum sit, utilitatem ex eo non capiemus*, ait sanctus Chrysostomus in Psalm VII. Insuper ad fovendum in unoquoque augendumque orationis mentalis studium et amorem, transcribemus Breve Indulgentiarum, à Benedicto XIV concessarum, tam docentibus et addiscentibus eius exercitium, quàm ipsam peragentibus; et hinc intelligent qui haec negligunt, quantis frustrentur bonis et quàm sibi sint inimici.

MÉTODO DE HACER LA ORACION MENTAL.

La oracion mental es una elevacion de nuestro espíritu, y una aplicacion de nuestra memoria y voluntad á

Dios, para conocerle mas y mas, tributarle los obsequios que le debemos, exponerle las necesidades en que nos hallamos, darle gracias por las mercedes recibidas, amarle y servirle con mas perfeccion, y hacernos mejores con la práctica de las virtudes, todo para gloria suya. La oracion mental consta de tres partes, á saber: la preparacion ó entrada, el cuerpo de la oracion, y la conclusion ó el fin.

§ I.

Tres cosas han de hacerse en la preparacion: 1. Contemplarnos en la presencia de Dios con un acto de verdadera fe, creyendo con la mayor viveza posible que Dios está en todas partes rodeándonos como un mar inmenso, y que por lo tanto está allí delante de nosotros y en lo mas recóndito de nuestro corazon. Penetrados de la importancia de lo que vamos á hacer y de la grandeza del Señor con quien vamos á tratar, pondrémonos de rodillas para adorarle con el mayor rendimiento, y haciendo con todo respeto la señal de la cruz, cuidarémos de mantenernos en su presencia con la mayor veneracion y anonadamiento posible.

2. Harémos una corta revista de nuestros pecados, especialmente de los que hubiéremos cometido desde la última vez que hicimos oracion, pidiendo perdon de ellos con mucha humildad, con un acto de verdadero dolor y propósito de la enmienda: y al vernos tan miserables é inmundos, hemos de confundirnos y tenernos por indignos de parecer delante del Dios de santidad y pureza. Luego nos unirémos íntimamente con Jesucristo, deseando orar como él, con él y por él; esforzándonos en revestirnos de sus méritos, de su espíritu, de su persona, para no pedir nada sino en su nombre, y no parecer delante de su Padre sino como un otro Jesucristo.

3. Debemos persuadirnos que de nosotros mismos no solo somos incapaces de hacer bien la oracion, sí que aun de tener un solo pensamiento bueno. Así es que debemos renunciar á las luces de nuestro propio espíritu, que está ciego, lleno de ignorancia y de errores, y detes-

tar su orgullo, curiosidad y extravíos; y en seguida pedirémos la asistencia del Espíritu Santo para hacer bien la oracion, diciendo el: *Veni, Sancte Spiritus*, etc. Con el fin de obtener esta y las demás gracias que nos hemos propuesto, invocarémos la poderosa intercesion de María santísima, la del santo Ángel de guarda, santos Patronos, y demás Santos á quienes tengamos particular devocion.

§ II.

El cuerpo de la oracion tambien abraza tres puntos:

I. Se ha de fijar muy bien la atencion en Nuestro Señor Jesucristo, y con profundo respeto considerar lo que hizo, dijo ó pensó sobre el asunto que vamos á meditar; procurando estar bien instruidos en los pormenores de la vida del Salvador, y tener bien notado lo que de ella nos dicen las sagradas Escrituras. Luego le tributarémos aquellos seis deberes que san Agustin señala (Serm. xxxv de Sanctis): *Adoremus, admiremur, laudemus, amemus, gratias illi agamus, gratulemur.* Le adorarémos anonadándonos en su presencia, conforme exigen su grandeza y nuestra nada: excitarémos nuestra admiracion á vista de tantas perfecciones, que es imposible comprender, y que pondrian á nuestra alma fuera de sí misma, si con alguna claridad el Señor se las mostrase: le alabarémos, y publicarémos altamente sus grandezas, excitando todas nuestras potencias á bendecirle, y convidando á todas las criaturas á que á ello nos ayuden: le amarémos enternecida nuestra alma por sus bondades, y con un corazon profundamente agradecido confesarémos de cuánto le somos deudores por sus beneficios, lo que avivará en nosotros el deseo de agradarle; y por último nos congratularémos con él por su infinita perfeccion y gloria, alegrándonos de que posea todos los tesoros de la ciencia y sabiduría y toda la plenitud de la Divinidad. El corazon mismo añadirá actos de gozo, de compasion, etc., conforme al asunto que lo ocupa; y si este fuere los atributos de Dios, ó las personas de la santísima Trinidad, entonces deben adorarse

y tributárseles los homenajes que la Religion prescribe.

II. En el segundo punto referimos á nosotros mismos la materia ó asunto de la oracion: 1.º Convenciéndonos de que es importantísimo para nosotros lo que antes hemos considerado en Nuestro Señor, procurando conocer bien cuán enlazada está con nuestro bien y cuán provechosa nos ha de ser la verdad ó la virtud que meditamos. Pero esto se hará sin mucho esfuerzo ni violencia, sino procediendo con la sencillez de la fe, y apoyando nuestros razonamientos en el Evangelio, sirviéndonos de tiempo en tiempo de algunas jaculatorias y palabras afectuosas pronunciadas con mucha devocion.—Se evitará el perder tiempo en discursos vanos y en sutiles especulaciones que solo sirven para entretener la imaginacion y satisfacer nuestra vanidad: y en su lugar nos ocuparémos en pensar mucho lo que hemos de hacer ó evitar para conseguir nuestra santificacion, parándonos mas en lo que nos impele con mas fuerza á huir del vicio, abrazar la virtud y cumplir nuestros deberes, insistiendo sobre todo en el modo como se ha de poner en práctica.

2.º En seguida, con la luz que el Señor se habrá dignado comunicarnos sobre este punto, compararémos nuestra conducta con nuestras obligaciones y lo que Dios pide de nosotros, reflexionando sériamente sobre nosotros mismos para ver si hemos sido fieles á nuestro deber. Este exámen nos hará conocer varios defectos y faltas, en cuya vista nos humillarémos haciendo actos de contricion y confundiéndonos de nuestro estado presente: y al tomar la resolucion de obrar mejor en lo sucesivo, procurarémos conocer la causa y raíz de nuestras faltas para aplicar el oportuno remedio, ejercitándonos en los afectos que demande la naturaleza de las consideraciones. Tambien hemos de ver por qué, habiendo resuelto lo mismo tantas veces, nunca lo ponemos por obra.

3.º Por fin, al ver la poca conformidad de nuestras obras y sentimientos con los de Jesucristo, de quien se nos ha dicho: *Hoc sentite in vobis, quod et in Christo Iesu* (Philip. II, 5): al ver nuestras caidas pasadas y nuestra flaqueza presente, desearémos con mucho ardor esta

conformidad de pensamientos, deseos, palabras y obras con Nuestro Señor Jesucristo, pidiendo á Dios con humildad y perseverancia que nos llene de la virtud ó haga practicar la verdad que en él hemos considerado, y nos conceda la gracia de que obremos mejor en adelante; empeñando para obtenerlo los méritos de nuestro Salvador, y la intercesion de María santísima, del protector de las almas de oracion san José, del santo Ángel custodio y santos Patronos, con quienes harémos coloquios, especialmente con Jesucristo y las personas de la santísima Trinidad.

III. Para cooperar á la gracia que acabamos de pedir á Dios, hemos de tomar buenas y muy firmes resoluciones, acomodadas á las necesidades que hubiéremos sentido, ó á lo que conociéremos que Dios exige de nosotros. Estas resoluciones, como hemos dicho arriba de nuestros discursos, no han de ser puramente especulativas, sino prácticas: no generales, sino particulares sobre tal defecto ó vicio que ha de extirparse, sobre tal virtud que ha de adquirirse, sobre el modo de vencer nuestra cobardía ó pereza, calculando los medios, y previniendo el tiempo, el lugar y el modo de hacerlo con fidelidad. Estos deseos no han de ser ineficaces ó simples veleidades, de que está empedrado el infierno, y que solo sirven para ahogar los remordimientos de nuestra conciencia; sino eficaces, que nos hagan vencer los obstáculos y adoptar las medidas conducentes á nuestra enmienda y santificacion. Por fin, han de ser humildes, con gran desconfianza de nosotros mismos y de nuestras fuerzas, y entera confianza en Dios.

§ III.

La conclusion de la oracion abraza igualmente tres cosas:

1. Dar gracias á Dios por todos los buenos pensamientos, santos afectos y demás gracias que nos ha comunicado en la oracion, aunque nos hubiéremos hallado en la mayor sequedad y pena, y nos parezca que nada hemos hecho ni recibido, pues el honor de admitirnos á su

divina presencia es ya de por sí una gracia muy grande.

2. Pedirle perdon por lo mal que hemos correspondido á los impulsos de su gracia, cuando nos inspiraba santos afectos, y lo poco que le abrimos nuestro corazon; confundirnos del poco respeto que hemos tenido á su Majestad, y gemir por nuestras distracciones, ligerezas y demás en que le hubiéremos faltado.

3. Ofrecerle todo el bien que nos ha comunicado y las resoluciones que acabamos de tomar, en union con Jesucristo, suplicándole nos las bendiga, como tambien el dia presente, nuestra vida y nuestra muerte. En seguida se forma el ramillete espiritual, que consiste en escoger algunos de los pensamientos ó afectos que mas nos han movido en la oracion, para recordarlos entre dia y refrescar así su fruto.

Y se concluye poniendo las resoluciones y el fruto de la oracion en manos de la Vírgen santísima, para que ella nos lo guarde, y nos dé en las ocasiones lo que fuere menester, y se dirá la *Ant. Sub tuum praesidium*, etc., ℣. *Dignare me*, etc., y oracion *Concede, misericors Deus*, etc.

Avisos para antes de la oracion.

1. Muy poco, ó tal vez ninguno será el provecho de la oracion, si no procuramos que toda nuestra vida sea una preparacion á orar, y aun como una oracion continua, segun nos lo recomienda Jesucristo (*Luc.* XVIII), y nos lo inculcan á cada paso en sus cartas los santos Apóstoles; porque no tendrémos jamás recogimiento interior ni exterior, y serémos caminos abiertos y frecuentados, donde ni aun llega á germinar la semilla de la divina palabra. Debe huirse de todo pecado, evitar las menores faltas, trabajar de continuo en la pureza del corazon, procurar en todo una intencion recta y sencilla, no buscando en la oracion sino la mayor gloria de Dios, conocer su voluntad y hallar los medios para cumplirla, y de este modo aprovechar en la virtud.

2. Se ha de preparar antes la materia de la oracion, y para la de la mañana será muy conveniente haberla leido

ó escuchado con atencion la noche anterior, y recordarla al despertar: lo contrario es tentar á Dios y exponerse á perder el tiempo.

En el tiempo de la oracion.

1. Una viveza expresiva de carácter y una cierta prisa del corazon perjudica siempre á la vida espiritual; pero mas en tiempo de la oracion. No pretendamos hacer sino lo que es de nuestra parte, y el Espíritu Santo, que es espíritu de paz y tranquilidad, hará lo demás. No siempre será necesario hacer todos los actos que llevamos marcados; y mucho menos largos discursos, que quiebran la cabeza. Caso que sintiéremos notable consuelo espiritual, ó estuviéremos dominados de algun afecto fervoroso, ó muy penetrados de la presencia de Dios, aun en el principio de la oracion, detengámonos allí avivando nuestras súplicas, afectos y resoluciones, que son lo principal de la oracion.

Tampoco hemos de ligarnos á formar los propósitos, súplicas, etc., como por compás y precisamente en el lugar que se marca en este Método. Siendo, como son, obra del Espíritu Santo, procurarémos en esto y en todo seguir su atractivo, y hacerlo cuando él se digne inspirarnos. Si puestos en oracion se nos va la materia que traíamos preparada y se nos presenta otra, ó bien nos sintiéremos atraidos á otra manera de orar, no desecharlo de pronto, como tentacion del demonio, antes de oir los consejos de nuestro director: pues muy bien podria venir de Dios para nuestro mayor bien.

2. No conviene desalentarse, ni menos dejar la oracion, aunque sobrevengan sequedades, fastidio, tentaciones, etc.: al contrario debemos perseverar en ella renunciando á las distracciones, resistiendo con fidelidad á las tentaciones, y sufriendo con toda paciencia las penas, el tédio y demás: y si nos pregunta el enemigo, ¿qué hacemos allí? le responderémos generosos que hacemos guardia en la puerta del palacio del gran Rey, ó tal vez mejor, seguirémos adelante, desdeñándonos responder á tal bestia.

3. Además de las súplicas que presentamos á Dios por nuestras necesidades, conviene rogar al fin de la oracion ó antes si nos sintiéremos movidos por nuestros padres, parientes, amigos, etc., y sobre todo por el Papa, por nuestro Obispo y nuestra diócesis en particular, y en general por todos los Prelados y por toda la Iglesia, de la cual somos miembros; y de consiguiente, cuanta mas vida espiritual tenga, tanta mas participarémos nosotros: y al contrario tambien nos alcanzarán sus males. Haciéndolo así seguirémos el instinto del Espíritu de Dios, autor y maestro de la oracion, y que tambien es el espíritu de la Iglesia.

Para despues de la oracion.

1. Aconseja san Ignacio de Loyola que, despues de la oracion, se examine por un cuarto de hora á lo menos lo que en nosotros ha pasado, lo que mas ha contribuido para que saliese bien, ó en qué ha consistido el haber salido mal. Si además examinamos cómo pudiera irnos mejor y reparamos bien en todas las partes de esta gran obra, poco á poco irémos adelantando en la práctica de este santo ejercicio.

2. Pondrémos cuidado entre dia en conservar los sentimientos que se nos han comunicado en la oracion, para que arraiguen en nuestra alma, procurando no perderlos, como sucederia infaliblemente si en seguida nos ocupáramos con demasiado ardor de los negocios ú otros empleos de nuestro cargo. Ha de ser tal nuestra vigilancia, que el cuidado de los deberes y negocios de nuestro estado no excluya el recogimiento interior y la paz del alma en Dios.

3. Será bueno en los principios escribir lo que mas nos hubiere movido en la oracion, y siempre que se nos comunique alguna gracia especial, como tambien nuestros propósitos y resoluciones. Esto se hará indefectiblemente en tiempo de ejercicios espirituales, y siempre que lo ordene el director, para leerlo despues de tiempo en tiempo.

4. Entre dia cuidará de recordar con frecuencia las re-

soluciones que ha tomado, á fin de ponerlas por obra, mayormente si sobreviene alguna tibieza ó tentacion, y oler muchas veces el ramillete espiritual.

5. Por fin, como Dios, despues de haber examinado una por una todas las obras de la creacion, las consideró por junto en el séptimo dia, y las bendijo por haberlas hallado muy buenas; así conviene que se destine todas las semanas un dia para examinar todo lo que en ella se ha hecho, ver el fruto que sacamos y cómo progresamos en el camino espiritual. Lo mismo convendrá hacer en el dia del retiro mensual, y con mas razon en los ejercicios espirituales de cada año.

Con este método no pretendemos excluir ningun otro que se halle provechoso, y aconsejamos que se lea la introduccion del P. Luis de la Puente á sus Meditaciones espirituales, las obras en que trata de la oracion el V. P. Luis de Granada, y tantas otras que tenemos en nuestra hermosa lengua.

INDULGENTIAE

tam docentibus et addiscentibus Methodum orationis mentalis, quàm ipsam orationem mentalem peragentibus.

Venerabilibus fratribus Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, et Praesulibus locorum ordinariis universis, gratiam et communionem Sanctae Sedis habentibus,

Benedictus Papa XIV.

Venerabiles fratres, salutem et apostolicam benedictionem.

1. *Excellentia orationis.* Quemadmodum nihil est hominibus à familiari Dei consortio et consuetudine avulsis et eiectis, ad divinos hauriendos fulgores, et ad aeternam salutem procurandam, ad Deum quasi manufacta coëundum, magis opportunum, salutare ac necessarium oratione quae est veluti ascensio animae de terrestribus ad coelestia; inquisitio supernorum, invisibilium desi-

derium, coniunctio Spiritui Sancto, et ad Deum locutio; ita, ne desolatione desoletur universa terra, ex eo quòd nullus recogitet corde, omnes et singuli, ubique et semper monendi sunt quòd oporteat semper orare et nunquam deficere; ut in omni oratione et obsecratione, cum gratiarum actione, petitionibus nostris innotescentibus apud Deum, ipse qui dives est in omnes eum invocantes, nec nostras abs se deprecationes, nec suas à nobis amoveat miserationés. Ea propter praedecessores nostri Romani Pontifices, divinâ institutione formati, ut Christi fideles ad orationis, sive vocalis, sive mentalis, ut dicitur, studium cum alacritate ineundum, et sine intermissione frequentandum incitarent, eosdem tum cohortationibus inflammare, tum coelestium etiam munerum thesauris, quorum dispensationem ipsis crediderat Altissimus, allicere studuerunt, indulgentias enim, peccatorum remissiones et de iniunctis eis quomodolibet debitis poenitentiis relaxationes elargiti sunt iis qui sive vocales preces recitarent, sive per aliquod temporis spatium quotidie in lege Domini meditarentur.

2. *Confirmat indulgentias vocaliter orantibus concessas.* Nos autem laudatissimis eorumdem praedecessorum nostrorum exemplis, incensi, non solùm omnes et singulas indulgentias, peccatorum remissiones, et poenitentiarum relaxationes per eosdem nostros praedecessores pro recitantibus quascumque vocales preces (dummodo numquam revocatae fuerint), aut quomodolibet orantibus, quocumque modo sive ad tempus, sive in perpetuum ad hanc usque diem concessas, apostolicâ auctoritate, tenore praesentium, sub iisdem prorsus modo ac formâ confirmamus, et quatenus opus sit, de novo concedimus; verùm etiam alias insuper iis praesertim qui mentalis orationis, seu meditationis studio operam dederint, ut infrà, impertimur.

3. *Iis qui orationis mentalis exercitium docent concedit novas indulgentias.* Primùm itaque omnibus et singulis, sive qui tam in ecclesia quàm alibi, et ubicumque locorum, publicè et privatè, quoscumque homines, orandi, seu meditandi rudes, quomodocumque orare et me-

ditari docuerint, sive qui piae orandi et meditandi institutioni huius modi, ut praemittitur, interfuerint dummodo verè poenitentes ac sacrâ communione refecti, quâ vice id egerint, septem annos et totidem quadragenas de iniunctis eis, seu aliàs quomodolibet debitis poenitentiis in forma Ecclesiae consueta relaxamus. Iis verò tam docentibus quàm addiscentibus, qui assiduè praemissa peregerint, ac similiter verè poenitentes ac sacrâ communione refecti, pro christianorum principum concordia, haeresum extirpatione, ac sanctae matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, semel in mense pro uniuscuiusque commodo et arbitrio, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem, quam per modum suffragii animabus Christi fidelium, quae Deo in caritate coniunctae ab hac luce migraverint, applicare possint, misericorditer in Domino concedimus.

4. *Illam peragentibus alias elargitur indulgentias.* Insuper iis qui per duos quadrantes continuatos, vel saltem per quadrantem horae, singulis diebus, et per totum mensem orationi mentali dabunt operam, et verè poenitentes et confessi, sanctissimum Eucharistiae sacramentum sumpserint, ac pro christianorum principum concordia, haeresum extirpatione, et sanctae matris Ecclesiae exaltatione, pias ad Deum preces pariter effuderint, plenariam, semel quolibet mense, omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem, quam itidem per modum suffragii animabus Christi fidelium quae Deo in caritate coniunctae ab hac luce migraverint, applicare possint auctoritate et tenore similibus misericorditer in Domino elargimur.

5. *Adhortatur ad orandum in communi.* Etsi, autem, iuxta divinum Domini nostri Iesu Christi praeceptum, oportet ut quisque oraturus, ne ad instar hypocritarum videatur ab hominibus, intret cubiculum suum, et clauso ostio oret coelestem Patrem in abscondito; tamen cum ipse Dominus dixerit: Quòd *ubi sunt duo* vel *tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum;* et sanctus Ioannes Chrysostomus praedicet esse in oratione

cum fratribus plùs aliquid, videlicet, concordiam, conspirationem, amoris coniunctionem, et caritatis clamorem felici societate, complexas, optimum esset, ubi commodè fieri posset, ut quemadmodum in nonnullis institutum esse accepimus, ita in omnibus et singulis dioecesibus in more poneretur; nimirum ut singulis diebus, dato certo campanarum signo, sive in ecclesiis, dummodo totius populi multitudo unum in locum, ubi oret, masculis è feminis seorsim collocatis, convenire facilè possit, ut nulla suboriatur confusio et inordinatio; sive in propria domo patrisfamilias eo, aut alio opportuniori tempore, ante imaginem sacram cum tota familia convenientes orent.

Ea propter vos, venerabiles fratres, rogamus et in Domino hortamur, ut in omnibus et singulis ecclesiarum piorumque locorum, in civitatibus quidem cathedralibus, aliarumque praecipuarum ecclesiarum, in oppidis verò parochialium ecclesiarum superioribus ac rectoribus iniungatis, ut praemisso campanae sonitu iis diebus, isque horis, quibus vobis opportuniùs in Domino visum fuerit, dando decernendoque, omnes Christi fideles uniuscuiusque curae commissos, quos in unum convenire contigerit, in mentalis orationis studio erudire, sive per alios peritos erudiri faciant, atque ad illam frequentandam accedere, necessitatem utilitatemque proponere, indulgentiarum thesauros quos de benignitate apostolica elargimur, explicare, et ad ipsos, eâ quae decet pietate ac reverentiâ, lucrandos inflammare studeant et enitantur, atque etiam, si commodè, ut praemittitur, fieri poterit, orationi mentali, in communi practica, ut dicitur, vocare, in eaque exerceri faciant et curent. Praesentibus perpetuò futuris temporibus valituris, etc. Datum Romae, die 16 decembris 1746, pontificatûs nostri anno septimo.

ARTICULUS II.

CONTINENS MEDITATIONES DE VARIIS ARGUMENTIS.

Cùm missa et communio actiones sint quae singularem exigunt pietatem, et eam à *consideratione* potissi-

mùm pendere doceat sanctus Bernardus, ideo ut illius sensus in se possint sacerdotes et communicantes facilius excitare, selectas hìc ponimus meditationes: 1.° de sanctissimo Eucharistiae sacramento; 2.° de statu sacerdotali; 3.° de nonnullis Christi titulis ex opere P. Dom Antonii Molina carthusiani, hispano idiomate: *Instruccion de sacerdotes.* V. P. Ludovicus à la Puente, societatis Iesu, in suis *Meditationibus spiritualibus,* copiosam pro toto anni curriculo ad meditandum materiam solidissimam, divinâque unctione refectam tibi exhibere *poterit.*

---

§ I.

MEDITATIONES DE SANCTISSIMO EUCHARISTIAE SACRAMENTO.

MEDITATIO I.

Institutio sacramenti Eucharistiae.

1. *Accipite et comedite: hoc est corpus meum.* (Matth. XXVI, 26). Crede primùm, vivâ fide, carnem, sanguinem, animam Christi, deitatem et quidquid est Deus, esse in sanctissima Eucharistia, sive vi verborum, sive per concomitantiam. Admirare Dei sapientiam, quae invenit novum modum se nobis communicandi. Obstupesce et lauda omnipotentiam quae uno momento, paucis verbis, illa omnia sub speciebus panis et vini ponit. Agnosce infinitum amorem quo hoc facit. Sicut Pater *sic dilexit mundum ut Filium suum unigenitum daret;* ita et Filius, ut seipsum daret, ut sit nobiscum *usque ad consummationem saeculi.* O admirabilis et amabilis Deus! Quòd de te cogitaverit, ut incarnaretur, quantum est! sed quantò maius, quòd velut denuo nascatur, et omnia secum afferat quae tunc attulit? *Quid retribues Domino?*

2. *Dominus Iesus, in qua nocte tradebatur, accipiens panem,* etc. Considera tempus huius institutionis. Erat

illud ipsum quo eius vitae struebantur insidiae, quo fervebant odia iudaeorum in illum. Sic aquae persecutionum non potuerunt extinguere caritatem eius; sic amat nos etiam *cùm inimici sumus*. Tormenta igitur vicina, crux, infamia, non causârunt separationem Christi à te, sed maiorem coniunctionem, per hoc amoris et unionis Sacramentum. *Quis ergo te separabit à caritate Christi? Tribulatio? an angustia? an fames? an nuditas? an periculum?* (Rom VIII, 35). Conclude magno ardentique amore : *In his omnibus superabo propter eum qui dilexit me.* (Ibid. v. 37).

3. *Et manducantibus illis, accepit Iesus panem.* (Marc. XIV, 22). Considera quos Christus adhibuerit convivas; Apostolos nempe, et inter eos, ut communiter creditur, etiam Iudam. Sed quanta sumentium diversitas! illi, corpore simul et spiritu ardentissimâe devotionis: iste solùm corpore, spiritu autem in proditionem Christi intento. Vide belluam illam hoc amoris cibo non mitigatam, et adverte quomodo scelera in catenam eant, cùm passio, ex qua ortum trahunt, non tempestivè opprimitur.

MEDITATIO II.

Sanctissima Eucharistia est memoriale passionis Christi.

1. *Hoc Sacramentum instituit tanquam passionis suae memoriale perenne.* (S. Thom. Opusc. 3). Cruenti sacrificii ut perennis exstaret memoria, incruentum instituit quotidie peragendum. Semel pro nobis immolatus, invenit modum quo saepiùs immoletur. Ergone putandum est Christum toties pro me mori? Agnosce amorem. Sed nihil reddis, nisi et tu quotidie immoleris. *Qui autem sunt Christi, carnem suam crucifixerunt cum vitiis et concupiscentiis suis.* (Gal. v, 24).

2. *Hoc facite in meam commemorationem.* (Luc. XXII, 19). Quanti ipse suam passionem fecerit hinc aestima, quia voluit ipse seipso eius esse memoriale. Obligat hoc te ad continuam tanti beneficii memoriam, non quae in sola cogitatione sistat, sed quae in affectum et opus

transeat. *Qui enim passionis Dominicae mysteria celebramus, debemus imitari quod agimus.* (S. Greg. Dial. l. IV, c. 59).

3. *Quotiescumque manducabitis panem hunc, et calicem bibetis, mortem Domini annuntiabitis.* (I Cor. XI, 26). Quoties Eucharistiam sumis, cogita te mortui Christi sepulchrum esse. Non erit dignum, nisi sit novum; voluit enim poni *in monumento novo.* Non eris novus, nisi veterem hominem occidas. *Necesse est ut, dum haec agimus, nosmetipsos Deo in cordis contritione mactemus.* (S. Greg. sup.). Quid ad hoc ais? expedi arma, et te hostiam ei exhibe qui se dedit hostiam pro te.

MEDITATIO III.

De dignitate sumentis Eucharistiam.

1. *Ad eum veniemus, et mansionem apud eum faciemus.* (Ioan. XIV, 23). Qui sumit Eucharistiam fit Dei habitaculum. Ut intelligas quanta sit haec dignitas, cogita viscera beatissimae Virginis, in quibus primùm homo factus habitavit, quantis illam gratiis cumulavit! At is ipse est, qui in Eucharistia ad te divertit. Quanta est huius dignatio! At noli permittere ut in te divertant foeda animalia infrenium passionum.

2. *Qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem, in me manet, et ego in eo.* (Ioan. VI, 57). Non solùm fit habitaculum Dei qui Eucharistiam sumit, sed admirabili quâdam unione fit unum cum eo. Assequere, si potes, quanta sit haec dignitas, uniri humanitati Christi, et veluti, eâ mediante, ipsi personae Verbi et toti Trinitati, quae concomitanter in Eucharistia sumitur. Considera ad quid te impellat tanta gloria; ut qui uniris Deo, avellaris à luto creatarum rerum; ut dicta, facta, cogitata tua sint talia, quae non dedeceant membrum Christi.

3. *Ego vivo propter Patrem; et qui manducat me, et ipse vivet propter me.* (Ioan. VI, 58). Excellentiam unionis cum Christo adverte. Sicut Filius accipit à Patre essentiam, vitam et omnes perfectiones, ita ut sit unus

Deus eum Deo Patre, et in eo vivat, easdemque cum illo perfectiones habeat, idem intelligere, idem velle et operari; ita, per Eucharistiae sumptionem, fis particeps vitae et perfectionum Christi. Debes ergo idem cum illo sentire, velle, agere, pati. Efficiet id unitus tibi Christus, nisi tu obsistas.

MEDITATIO IV.

De dispositione ad sanctissimam Eucharistiam sumendam.

1. *In sole posuit tabernaculum suum.* (Ps. XVIII, 6). Curanda summa puritas animae, in quam venturus est Christus. Exigit hoc summa sanctitas et maiestas hospitis. Expende enim quis, et ad quem ingreditur. Si matrem quae conceptura erat Filium Dei, decedat tantâ puritate *nitere*, *quâ maior infra Deum excogitari non potest;* te idem decet, qui eumdem excipis. At puritas non est sola ab omni peccato immunitas, sed etiam affectuum purgatio et virtutum ornatus. Potesne sic te mundum dicere? Quanto labore opus est ut huc pervenias! Pervenies, si seriò voles. Dic cum leproso (Matth. VIII, 2): *Domine, si vis, potes me mundare.* Confide: extendet manum suam, et dicet: *Volo, mundare.*

2. *Vincenti dabo edere de ligno vitae, quod est in paradiso.* (Apoc. II, 7). Id est, ut ait scriptor quidam, quod est *in Ecclesia militante per praesentiam corporalem in Sacramento altaris.* Ut hoc fruaris mysterio, necesse est ut te vincas, et appetitum rationi, rationem Deo subiicias. Non satis ergo dignè accedis, si te non vincis. Quantus tibi in te ipso victoriarum campus! superbia, ambitio, tuî aestimatio, vanae gloriae cupiditas, ira, impatientia, languor in spiritu, tepiditas, et alia quae tu nôsti, haec devince, et dabitur tibi *de ligno vitae.* Quàm alius esses, si quoties ad hanc escam accessisti, vel unum ex his hostibus subiugasses!

3. *Ecce ego pluam vobis panes de coelo; egrediatur populus, et colligat.* (Exod. XVI, 4). Promittitur hìc manna, figura Eucharistiae, et quidem ad instar pluvia

super iustos et iniustos cadentis. Quae bonitas Dei se tam prodigè largientis! sed ut eo potiaris, necesse est te *egredi*. Unde? aut quò? Respondet Rupertus, l. III, c. 11, in Exod., *de pristina conversatione, de vetustate vitae. Nondum enim deposito vetere homine, non est nobis hoc manna colligere*. Expende quàm vivat in te vetus homo; quanta in eo occidere debeas, et induas novitatem vitae.

MEDITATIO V.

Item de dispositione ad Eucharistiam sumendam.

1. *Pauperes eius saturabo panibus.* (Ps. CXXXI, 15). Felix paupertas, quae sola, ut ait Rupertus in c. VI Ioan., *edit magnam elemosynam Regis regum, quam dat ipse, non aliam quàm seipsum!* Datur ergo ille panis ut eleemosyna magni Dei. Exinanire, exinanire, ut pauper, illâ fias dignus. Eiice amorem saeculi et vanitatum eius. Indignè eleemosynam accipit qui dives est; indignè Eucharistiam, qui saeculo affectus est. Scito, *qui esurientes* seu paperes *implebit bonis*, ille *divites dimisit inanes*. Et haec est fortè causa tam parvi fructûs à te relati, ex tam frequenti huius mysterii sumptione.

2. *Si quis sitit, veniat ad me, et bibat.* (Ioan. VII, 37). Sitis quaedam et fames, ac vehemens desiderium afferendum est ad hunc cibum. Fons ille sacramentalium gratiarum non patet, nisi sitienti: *Sitienti dabo de fonte aquae vitae.* (Apoc. XXI, 6). Oportet, *namque*, ait S. Bern. serm. 31 in Cant., ut *sancti desiderii ardor praecedat faciem eius ad omnem animam ad quam est ipse venturus*. O tepida anima! Nonne sacrilegium crederes nauseare cibum istum pretiosissimum? Certè proxima nauseae es, si non desideras. Excita ergo, quoties accessura es, fervens desiderium; quod nascitur ex actuali fide dignitatis huius cibi, amoris Dei in te, fructuum ex Eucharistia dimanantium, etc.

3. *Cùm invitatus fueris ad nuptias, recumbe in novissimo loco.* (Luc. XIV, 8-10). Ad nuptiale convivium Dei se tibi desponsantis accessurus es; quis tu? quis ille? Agnoscis in eius maiestate tuam indignitatem? Sed

22*

dignus fieri potes, si corde sincero sis humilis. *Respexit humilitatem ancillae suae* (Luc. I, 48), ut eius sacratissimum uterum subiret; non despiciet tuam humilitatem. Et quanta te deprimendi materia, si benè expendas! quis tu? quis ille? Exclamare magno iure debes: *Quis ego sum servus tuus: quoniam respexisti super canem mortuum similem mei?* (II Reg. IX, 8).

MEDITATIO VI.

De effectibus sanctissimae Eucharistiae sumptae.

1. *Accedite ad eum, et illuminamini.* (Ps. XXXIII, 6). Accedentium ad Christum fructus est, quòd intellectu illuminentur ad cognoscenda altissima mysteria. Ipse lux est *quae illuminat omnem hominem.* (Ioan. I, 9). Expende tenebras tuas. Heu quantùm ad divina caecutis! Scisne quòd *in fractione panis aperti sunt oculi discipulorum?* (Luc. XXIV, 31). Ecce idem caecitatis tuae medicus est. Idem qui quòd ex caeco olim Ierichuntino, ex te quaerit: *Quid tibi vis faciam?* (Luc. XVIII, 41). O benignitas praevenientis! Dic fidenter cum eodem: *Domine, ut videam te, videam me.*

2. *Qui replet in bonis desiderium tuum: renovabitur ut aquilae iuventus tua.* (Ps. CII, 5). Senescit anima, cùm ad virtutem languet; iuvenescit cùm viget. Senio hoc frequenter et tu occuparis; sed in novitate vitae ambulandum est. Ut renovetur autem iuventus tua, aptissimum remedium est sancta Eucharistia, ut Deus repleat in bonis desiderium tuum. Si ergo, ex S. Hier. in c. III Ezech., hoc solum habemus in praesenti saeculo bonum, si vescamur carne Domini, ex hoc dignè sumpto iuvenesces. Aestima, lauda, ama, anhela; et quoties accedis, aliquid veteris hominis depone.

3. *Exurgens Maria, abiit in montana cum festinatione.* (Luc. I, 39). Effectus hic fuit concepti Dei. *Quò enim iam Deo plena,* ait S. Ambr., *nisi ad superiora cum festinatione contenderet?* Eumdem accipis in Eucharistia, quem Virgo concepit. Idem in te, nisi tu obsistas, operabitur; ut ardente voluntate ad ardua virtu-

tum contendas, et quidem magnâ festinatione ad apicem perfectionis pervenias. Cooperare id desideranti Deo, ne te semper, per tuum languorem, in imo reperiat. Elevabit te Deus, sed non sine te.

MEDITATIO VII.

De aliis effectibus sanctissimae Eucharistiae.

1. *Panem Angelorum manducavit homo.* (Ps. LXXVII, 25). Dicitur sanctissima Eucharistia *panis Angelorum,* non quòd Angeli eâ vescantur, sed quòd homines sumentes veluti Angelos efficiât. Ita Hugo card. in capite XXXI Prov.: *Datus est hominibus, ut fiant Angeli.* Quae tua est felicitas, si fias velut corporis expers totus spiritualis, tentationum immunis, à passionibus liber! Certè si nondum factus es talis, tu impedivisti. Et quas haec tua insania, cùm possis, nolle ad angelicam perfectionem evadere?

2. *Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri.* (Ioan. I, 12). Effectus sanctissimae Eucharistiae est, ut te faciat filium Dei, non quidem naturalem, sed adoptivum. Per quod simul intras in ius haereditatis: si enim *filii Dei* sumus, *et haeredes.* (Rom. VIII, 17). O mira dignatio! Expende quem patrem habeas! quem fratrem! quo affectu, quâ reverentiâ et fiduciâ in eum ferri debeas! sed quàm degener tu fuisti hactenus filius et frater! Non te pudet! Sed quid eris in posterum, ut dignè patrem voces Deum, fratrem Iesum? *Agnosce dignitatem tuam, et divinae consors factus naturae, noli in veterem hominem degeneri conversatione redire.* (S. Leo').

3. *Qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem, in me manet, et ego in illo.* (Ioan. VI, 57). Altius ascendit dignitas quam per sanctam Eucharistiam obtines; non tantùm fis filius Dei, sed velut unus cum Deo, ut is in te maneat, et tu in illo. Sed necesse est ad hoc, ut moriatur in te quidquid tu es, vivat solùm quod Deus est. O quando erit illud tempus, quo cum veritate

dicere possis: *Vivo autem, iam non ego, vivit verò in me Christus?* (Gal. II, 20).

§ II.

DE STATU SACERDOTALI.

MEDITATIO I.

De excellentia huius statûs.

Quanta illa sit dignosces, 1.° ex praeclaris sacerdotum nominibus.—Vocantur enim in sacris Scripturis et à sanctis Patribus passim, *angeli Domini, vicarii Christi, Dei homines et adiutores, lux mundi, sal terrae, duces et rectores gregis, mediatores inter Deum et populum, clavigeri coeli, salvatores terrae, terreni dii*, etc. O gloriosae appellationes! Sed num in te vacuae? Stude earum implere significantiam, *ut nomen congruat actioni, actio respondeat nomini, ne sit nomen inane, crimen immane.* (S. Ambr.).

2.° Ex honore sacerdotibus debito et impenso.—Ferè enim Deo aequiparantur. *Honora Deum*, ait Scriptura, *ex tota anima tua, et honorifica sacerdotes.* (Ecclesiastici, VII, 33). *Nolite tangere Christos meos.* (Psalmus CIV). *Qui recipit vos, me recipit.* (Matth. X, 40). *Qui vos audit, me audit; qui vos spernit, me spernit.* (Luc. X, 16). Beatum Antonium sacerdotes in summa veneratione habuisse, solitumque iisdem caput summittere, refert sanctus Athanasius. Constantinus Magnus eos ut patres, imò verò ut Dei prophetas, omnino honorificè reverebatur, ex Eusebio. Nec minùs illorum reverentes sunt Angeli, qui *per* sacrificii *tempus* ipsis *adstant* et *quasi famuli assistunt*, ex sanctis Augustino et Chrysostomo. Quid ergo, si, vitâ sacerdotali persona indigna, dedecus tibi pareres! Longè abiice à te quidquid eam non decet; sectare verò iustitiam, pietatem, fidem, caritatem, etc. Sic cum Apostolo, *ministerium tuum honorificabis.*

3.° Ex sacerdotalis statûs institutione, seu origine et fine.—Etenim primò quis huius auctor? Audi sanctum

Chrysostomum: *Sacerdotium*, inquit ille, *in terra quidem peragitur, sed in rerum coelestium classem ordinemque referendum est: atque id perquam meritò; quippe non mortalis quisquam, non Angelus, non Archangelus, non alia quaevis creata potentia, sed ipse Paracletus ordinem huiusmodi disposuit.* Et quo quidem fine? ut nempe qui in illum adlegerentur, toti incumberent ad procurandam divinam gloriam et dirigendos fideles in viam salutis. O praestantissimam et sanctissimam vocationem! Summas agas Deo gratias, qui tuam hanc esse voluit, et *vide ut illam impleas.*

MEDITATIO II.

De eodem argumento.

1. *Intuere* iterum *quantus sit* sacerdos novae legis! *Ipsum* (Dominus) *elegit ab omni vivente, offerre sacrificium Deo, incensum et bonum odorem, habere laudem in nomine eius; in memoriam placare pro populo suo; et dedit illi in praeceptis suis potestatem, in testamentis iudiciorum, docere Iacob testimonia, et in lege sua lucem dare Israël.* (Eccli. XLV, 19-21). Num mortalis homo ad maiora potest eligi et applicari? *Sollicite cura teipsum probabilem exhibere Deo*, qui ad tantum evectus es dignitatis gradum. *Monstruosa enim res est*, ut loquitur S. Bern., *gradus summus, et animus infimus.*

2. Sed quale rursum est officium sacerdotum? Ipsis *datum est*, ait pius auctor L. de Imit. Christi, *Dominum maiestatis verbis sacris consecrare, labiis benedicere, manibus tenere, ore proprio sumere, et caeteris ministrare.* O quàm magnum et honorabile est istud officium! *Excedit*, inquit S. Ephrem, *intellectum et orationem; et sicut arbitror, hoc est quod Paulus, quasi in stuporem mentis actus, innuit exclamans: O altitudo!* Quid retribuam tibi, *Domine*, pro gratia ista? Utinam possem tibi servire cunctis diebus vitae meae! Sic volo, sic desidero; et quidquid mihi deest, tu digneris supplere. *(L. 3 de Imit. cap. 10).*

3. *Sed et alia his nihilò inferiora*, inquit S. Chrys.

l. 3 de Sacerd. c. 4, *operantur* sacerdotes. *Etenim his commissum* insuper *est, ut ea quae in coelis sunt, dispensent; iis datum est, ut potestatem habeant quam Deus optimus neque Angelis neque Archangelis datam esse voluit: neque enim ad illos dictum est:* Quorumcumque remiseritis peccata, remittuntur eis, etc. *Quaenam, obsecro, potestas hâc unâ maior esse queat? Nam quasi iam in coelum translati, ac supra humanam naturam positi, atque nostris ab affectibus exempti; sic illi ad principatum istum perducti sunt. Quid plura?... Hi sunt quibus tum concreditae sunt spirituales parturigines, tum etiam baptismatis partus est à Deo commissus: per hos ipsos Christum induimus; unà cum Dei Filio sepelimur, et beati illius Capitis membra efficimus, nec citra illorum opem, aut gehennae ignem evitare, aut repositae in coelo coronae praemia assequi possumus.* O sacerdotes Domini, quantam dignitatem contulit vobis Deus! Quanta est praerogativa ordinis vestri! Assimilati estis Filio Dei. Hoc sentite in vobis quod et in Christo Iesu; et virtute tales estote, ut non minus merito quàm gradu praecellatis.

MEDITATIO III.

De sanctitate sacerdotali.

(Ex lib. IV de Imit., c. v).

1. Si haberes angelicam puritatem et sancti Ioannis Baptistae sanctitatem, non esses dignus hoc Sacramentum accipere, nec tractare. Non enim hoc debetur meritis hominum, quòd homo consecret et tractet Christi Sacramentum, ut sumat in cibum panem Angelorum. Grande mysterium et magna dignitas sacerdotum, quibus datum est quod Angelis non est concessum! Soli namque sacerdotes in Ecclesia ritè ordinati, potestatem habent celebrandi et Corpus Christi consecrandi. Sacerdos quidem minister est Dei, utens verbo Dei per iussionem et institutionem Dei; Deus autem ibi principalis est auctor et invisibilis operator, cui subest omne quod voluerit, et paret omne quod iusserit.

2. Plùs ergo credere debes Deo omnipotenti, in hoc excellentissimo Sacramento, quàm proprio sensui aut alicui signo visibili. Ideoque cum timore et reverentia ad hoc opus est accedendum. Attende igitur et vide cuius ministerium tibi traditum est per impositionem manûs episcopi. Ecce sacerdos factus es, et ad celebrandum consecratus: vide nunc ut fideliter et devotè in suo tempore Deo sacrificium offeras, et te ipsum irreprehensibilem exhibeas. Non alleviasti onus tuum, sed arctiori iam alligatus es vinculo disciplinae, et ad maiorem teneris perfectionem sanctitatis. Sacerdos omnibus virtutibus debet esse ornatus, et aliis bonae vitae exemplum praebere. Eius conversatio, non cum popularibus et communibus hominum viis, sed cum Angelis in coelo, aut cum perfectis viris in terra.

3. Sacerdos sacris vestibus indutus, Christi vices gerit, ut Deum pro se et pro omni populo suppliciter et humiliter roget. Habet ante se et retrò Dominicae crucis signum, ad memorandam iugiter Christi passionem. Ante se, crucem in casula portat, ut Christi vestigia diligenter inspiciat, et sequi ferventer studeat. Post se, cruce signatus est, ut, adversa quaelibet illata ab aliis, clementer pro Deo toleret. Ante se crucem gerit, ut propria peccata lugeat. Post se, ut aliorum etiam commissa per compassionem defleat; et se medium inter Deum et peccatorem constitutum esse sciat; nec ab oratione, nec ab oblatione sancta torpescat, donec gratiam et misericordiam impetrare mereatur. Quando sacerdos celebrat, Deum honorat, Angelos laetificat, Ecclesiam aedificat, vivos adiuvat, defunctis requiem praestat, et seipsum omnium bonorum participem efficit.

MEDITATIO IV.

De scientia sacerdotali.

1. Considera quanta sit in sacerdote scientiae necessitas. *Praeceptum sempiternum est,* aiebat olim Deus ad veteres sacerdotes (Lev. x, 9, 10), *ut habeatis scientiam discernendi inter sanctum et profanum. Labia sacerdo-*

tis, dicit apud Malach. cap. II, *custodient scientiam, et legem requirent ex ore eius. Oportet*, inquit Apostolus, I Timoth. III, *episcopum esse doctorem*. Indoctus et imperitus sacerdos, praeterquam quòd seipsum et Ecclesiam dedecorat, impar omnino est erudiendis et exhortandis, ut necesse foret, populis; quos propterea ignorantia tenebris obvolutos, in vitia et in interitum ire oportet. Hinc Deus et Ecclesia pariter *repelli* volunt à *sacerdotio*, qui *repellunt scientiam*. (Osee, IV, et Dist. 36, c. 1). Numquid tu ex illis es? Ingemisce super tua ignavia; Dei metue maledictum; et ad illud avertendum, unà cum malis ex ignorantia sacerdotum nasci solitis, beatissimi Petri sequere consilium, et *omnem curam subinferendo in virtute tua ministra scientiam*, ut doctrinà aeque ac vità *aedificare* possis *domum*, id est *familiam Dei*.

2. Considera qualis esse debeat sacerdotis scientia. Scire debet, 1.° quae requiruntur et conducere possunt ad propriam sanctificationem et perfectionem, *v. g.* modum orandi mentaliter, discutiendi conscientiam, et alia peragendi spiritualia exercitia; 2.° quae pertinent ad missae sacrificium, ad divinum officium et utriusque ritus ac ceremonias; 3.° quae necessaria sunt ad fideliter et utiliter implendum institutionis populorum munus, et ritè ministranda Sacramenta. Qua de causa non potest satis lectioni sacrarum litterarum et probatorum auctorum incumbere et attendere. Diligenter hìc examina conscientiam tuam. Quid hactenus fecisti ad comparandam tibi necessariam scientiam? An calles omnia quae scire teneris, sive ut christianus, sive ut minister Christi? Num te latent plura ex his quae debes aut Deo, aut tibi, aut proximo? Ad excutiendam socordiam cogita frequenter quia *ignorans ignorabitur*.

3. Considera quibus modis adipisci valeas scientiam sacerdotalem. Praecipua sunt: 1.° oratio, cuius ope plus Sancti profecerunt quàm lectione (testis est sanctus Thomas); 2.° improbus labor, assiduum studium, quod idcirco suo Timotheo commendabat Apostolus, et ipse non negligebat, patet ex II Tim. VI, 13; 3.° frequens,

de iis quae lecta sunt, cum peritis collatio. Denique purgatio interioris oculi seu intentionis; ita ut in acquisitione et usu scientiae, non *inanis* intendatur *gloria vel curiositas, sed sui vel proximi aedificatio.* Quoniam plerique sacerdotes horum mediorum nullum ferè habent usum, hinc non mirandum quòd tanta inter ipsos existat ignorantia. Cave ne eiusdem reus fias negligentiae: sed nihil ex praedictis omitte, quae si *tecum adsint et superent, non vacuum, nec sine fructu te constituent in* Domini nostri Iesu Christi *cognitione.*

MEDITATIO V.

De zelo sacerdotali.

1. *Zelo zelatus sum pro Domino Deo exercituum.* (III Reg. XIX, 14). *Qui non zelat,* ex S. Aug., *non amat.* Qui autem non amat, quo in statu *manet? In morte,* ait S. Ioan. O luctuosa innumerorum sacerdotum sors! Tantò plus divinam gloriam zelare debet sacerdos, et in ea augenda allaborare, quantò Deus ipse plus ei honoris contulit et gloriae; contulit autem ultra omnem exspectationem; cùm *honor sacerdotalis* quo illum dignatus est, *nullis possit comparationibus adaequari,* ex S. Ambr. An non *decet ut modis omnibus glorificet eum à quo* sic *glorificatus est?* Profectò ait S. Ign. Mart., et criminosè omnino huic deesset officio; praesertim cùm, ut observat conc. Med. 4, hâc tantùm mente sit *ex hominibus assumptus,* et in *ecclesiastico ordine constitutus.* Tu ergo, *ó homo Dei! assume zelum pro sancto eius nomine,* et in *illus gloria conservanda ac propaganda* totus esse coneris, memor huius quod scriptum est: *Quicumque glorificaverit me, glorificabo eum: qui autem contemnunt me, erunt ignobiles.* (I Reg. II, 30). Geme super universis quae in ipsum quotidie committuntur. Quot potes oppone bona opera; et in omnibus tuum hoc sit verbum atque symbolum : *Ad maiorem Dei gloriam.*

2. *Ego libentissimè impendam, et superimpendar ipse pro animabus.* (II Cor. XII, 15). *Si vis officium exer-*

cere presbyteri, hoc in te sentias oportet, et *aliorum salutem*, ut ait S. Hier., *lucrum facias animae tuae. Iuxta* S. Clem., Const. Apost., l. 8, cap. 16: *Episcopus* olim *presbyteris*, ex *Apostolica traditione, significat eos* in hunc finem *consecrari*. Unde cum Paulo potes dicere: *Vae mihi*, si non *evangelizavero*, si de animarum salute nihil curavero; *necessitas enim mihi incumbit*. Zelum tuum inflammare debet: 1.° dignitas animae, de qua S. Bern., Medit. 3: *O anima, Dei insignita imagine, decorata similitudine, desponsata fide, dotata spiritu, redempta sanguine, deputata cum Angelis*, capax *beatitudinis, haeres bonitatis, particeps rationis!* Hinc est quòd idem dolens exclamabat: *Cadit asina, et est qui sublevet eam; perit anima, et nemo est qui reputet*. 2.° Excellentia operis, de quo sic S. Dion. de Coelest. Hier. c. 5: *Omnium divinorum divinissimum est, Deo cooperari in salutem animarum. Plus est*, inquit Richard. à S. Vict., *quàm mortuos suscitare*. Ex S. Chrys., *nullum omnipotenti Deo tale est sacrificium. Si immensas pecunias eroges*, ait idem, *plus tamen efficies, si converteris animam, caram et amicam Dei possessionem*.

3.° Merces promissa quae tanta est! *Qui ad iustitiam erudiunt multos*, dicitur apud Dan., cap. XII, *fulgebunt quasi stellae in perpetuas aeternitates*. O quàm durum esset cor tuum, si nullo ex his commoveretur! Oratio, verbum et exemplum totidem sunt media quibus animarum salus procuratur! cuncta sedulò adhibeas, ut in fine mundi, viris apostolicis coram Domino messis cum plenis animarum manipulis venientibus, tu vacuus non appareas.

3. *Domine, dilexi decorem domûs tuae*. (Ps. XXV, 8). En tertium zeli sacerdotalis obiectum. *Maximè sacerdoti hoc convenit*, ait S. Ambr., *ornare Dei templum decore congruo, ut etiam hoc cultu aula Domini resplendeat*. Hinc tantùm olim hac in parte fuit S. Nepotiani studium: *Erat sollicitus*, inquit S. Hier., *si niteret altare, si parietes absque fuligine, si pavimenta tersa, si sacrarium mundum, si vasa luculenta: et erat in omnes caeremonias pia sollicitudo disposita. Non*

minus, non maius negligebat officium. Ubicumque eum quaereres, in ecclesia invenires. O exemplum viris omnibus ecclesiasticis maximè imitabile! Verùm saepius accidit ut privata multorum ex his domus, eorumque vestes et supellex quaesito splendore retineant, interea dum domus Dei, et quaecumque ad sanctum cultum inserviunt, contractis ob eorum incuriam sordibus, omnium offendunt oculos. Proh pudor! Certè, carissime frater, si fidem haberes, si Deum timeres, aliter se res haberent. Resipisce quamprimum, et congruo ardeas domûs Dei zelo, ut dicere aliquando possis: *Domine dilexi decorem domûs tuae: ne perdas cum impiis, Deus, animam meam.*

MEDITATIO VI.

De castitate sacerdotali.

1. Considera huius virtutis excellentiam. *Origine coelestis est*, ex S. Bonav. *Immortalis memoria illius*, ex Scrip. (Sap. IV, 1). *Omne aurum*, ex ead. Scrip., *in comparatione illius, arena est exigua.* (Sap. VII, 9). *Nullâ virtute*, ait Cassian., *tam Angelis aequantur homines. In hoc mortalitatis loco et tempore*, ait. S. Bern., *statum quemdam immortalis gloriae repraesentat. Per illam*, ait S. Zeno Veron., *saeculum vincitur*, diabolus *subiugatur*, *Spiritus Sanctus induitur, glorificatur Deus, Omnipotens propitiatur. O pretiosa margarita!* exclamat S. Athan., *beatus qui tenet te! Beatus qui, per patientiam, tibi constanter adhaeret: quoniam cùm paululùm laboraverit, multa in te munera recipiet.* Immortales age Deo gratias, quòd te ad tam praestantis virtutis professionem vocaverit, et *super salutem ac speciem dilige illam.*

2. Considera eiusdem virtutis necessitatem. *Omnibus*, ait S. Aug., serm. 249, de Temp., *castitas pernecessaria est, sed maximè ministris altaris, quorum vita aliorum debet esse eruditio*, et quas ad *sacrum ministerium* admitti non sinit Ecclesia, nisi sub conditione perpetuae et approbatae castitatis. (Dist. 32, c. 12). *Tales* quippe *decet Deum habere ministros*, ait pontif. Bibl.

apost., *qui nullo carnis contaminentur contagio, sed plenâ mentis et corporis castitate praefulgeant* sacerdotes, ut observant SS. PP. *Deo familiariùs appropinquant;* incensum *et panes ei offerre* habent, *Christi Domini corpus* proprio *ore conficiunt, et sacrosanctis illius carnibus quotidie vescuntur;* quo igitur non oportet puriores ac sanctiores esse talibus fruentes bonis? *Necesse est,* inquit S. Chrys., lib. 3 de Sacerd., cap. 4, *sacerdotem sic esse purum, ut si, in ipsis coelis collocatus, inter coelestes virtutes medius staret.* Vitam ergo agas integerrimè, ut *non solùm ab immundo opere,* ait S. Hier., *sed etiam à iactu oculi et cogitationis errore mens* tua *sit* prorsus libera; sciens ex S. Chrys. quòd *immunditia, quae in alio crimen est, in sacerdote est sacrilegium,* et quòd *soli qui puram agunt vitam, verè sunt Dei sacerdotes,* ex S. Clem. Alex.

3. Considera castitatis fragilitatem non minorem videri quàm eius praestantiam: habemus enim thesaurum istum in vase fictili, quod facilè rumpitur. Prompta eius iactura, difficilis recuperatio. *Ut integer servetur in adventu Domini nostri Iesu Christi* haec praesertim age: 1.° *Castiga corpus tuum,* et *in servitutem redige;* si enim mollius tractetur, insolescet ad tuam perniciem. 2.° *Modico vino utere,* quia ut ait Sapiens, *luxuriosa res est vinum.* 3.° *Non sis familiaris alicui mulieri; de vestimentis enim,* ait iterum Sap., Eccli., c. XLII, *procedit tinea,* et *à muliere iniquitas viri.* 4.° *Vigila* praecipuè *circa initium tentationis, et hostem, dum parvus est, interime.* 5.° *Nullum tempus feriatum habeas,* sed *facito* semper *aliquid operis,* ut *semper te diabolus inveniat occupatum.* (S Hier.). 6.° Valdè humilia spiritum tuum; nam, ex S. Bern., ut *castitas detur, humilitas meretur.* Demum statutis aliquot verae pietatis actibus, Iesu et Mariae praesidium tibi consilia; haec enim, virginum cùm sit regina, clientes virgines amat; ille facit. Frequentioribus ergo suspiriis ad utrumque aspiret anima tua, *quoniam aliter non potes esse continens,* nisi Deus det. (Sap. VIII). *Cor mundum crea in me, Deus.* (Ps. L). *Virgo singularis, vitam praesta puram.*

MEDITATIO VII.

Quòd sacerdoti frequenter vacandum sit orationi mentali, seu meditationi.

1. Considera quantopere ad pium illud exercitium impellant Scripturae. (Deut. VI). *Erunt*, inquit Deus, *verba haec quae ego praecipio tibi hodie in corde tuo... et meditaberis in eis, sedens in domo tua, et ambulans in itinere, dormiens atque consurgens.* (Eccli. VI). *Cogitatum tuum habe in praeceptis Dei*, et *in mandatis illius maximè assiduus esto: ipse dabit tibi cor, et concupiscentia sapientiae dabitur tibi.* Et Ps. I: *Beatus vir qui in lege Domini meditatur die ac nocte... erit tanquam lignum quod fructum suum dabit in tempore suo... et omnia quaecumque faciet prosperabuntur.* Ubi vides, 1.° quòd divinae legis meditatio iniungitur et commendatur omnibus indiscriminatim. Unde S. Prosper: *Quis*, inquit, *dubitabit Ecclesiae ministros illius posse et debere fieri sectatores?* 2.° Quòd commendatur *assidua* et veluti continua, *die et nocte.* A quo implendo longè certè est qui semel saltem in die vel per mediam horam ei vacare non curat; 3.° quòd exhibetur tanquam fons et origo omnis nostrae bonae voluntatis, omnisque fructus spiritualis qui à nobis potest exspectari. Ex quo consequens est eam, sine magno salutis discrimine, negligi non posse. *Fili mi, ne effluant haec ab oculis tuis.* (Prov. III, 21).

2. Considera dicta Sanctorum circa orationem mentalem. S. Bern. l. 1, de Consid., in ea reponit pietatem: *Quid sit pietatis*, inquit, *quaeris? Vacare considerationi.* S. Bonav. docet sine illa pietatem non posse consistere: *Sine isto studio* (orationis), inquit, *omnis nostra religio arida est, imperfecta et ad ruinam promptior.* S. Aug. dicit esse pietatis nutrimentum: *Sicut*, inquit, *ex carnalibus escis alitur caro, ita ex divinis eloquiis et orationibus interior homo nutritur et pascitur.* Sanctus Chrysostomus ait: *Orationem id esse animae quod pisci est aqua;* adeoque sine oratione non magis animam vivere posse, quàm potest piscis extra aquam. S. Vincen-

tius à Paulo eam vocat clericorum gladium et defensionem : *Quod militibus gladius*, aiebat ille, *hoc est altaris ministerio servientibus oratio.* Atque hinc est, quòd hi et alii servi Dei tantopere huic rationis et meditationis exercitio fuerint addicti. *Per diem laborabant*, dicitur in lib. de Imit., *et noctibus orationi diutinae vacabant, quamquam laborando ab oratione mentali minimè cessarent.* Aemulare, frater, hunc erga orationem affectum, et *noli* praxim *negligere* ad *piè iustèque vivendum* tam necessariam.

3.° Considera vitam et agendi modum, seu eorum qui orationi addicti sunt, seu eorum qui de illa parùm curant. Proh! quantum hos inter et illos discriminis! Primi à gravioribus temperant peccatis, virtutem colunt, et officii sui munia ritè obeunt. Secus verò alii, qui *carnales* sunt, *mundani, segnes, vagi, irreligiosi, et variis servientis desideriis,* voluptatibus et peccatis. Hinc intellige quàm magni momenti sit orationis et meditationis exercitatio! Ex Psalt. regio: *Qui scrutantur* Dei *testimonia, in toto corde exquirunt eum.* Et ex Ieremia propheta: Ideo *desolatione desolata est terra, quia nullus est qui recogitet corde.* Quapropter da operam ut, iuxta S. Caroli admonitionem, *in meditationis tacitaeque piae orationis studio, singulis diebus, certo temporis spatio, toto animi sensu incumbas;* memor orationem et alia pietatis exercitia propria esse tui statûs officia, secundùm istud consilii Lingon. an. 1404: *Assiduè et devotè orare, sicut et lectioni perfectè intendere, sunt opera clericorum.*

MEDITATIO VIII.

De bono usu temporis.

Pro fine anni.

> Videte, fratres, quomodo cautè ambuletis: non quasi insipientes, sed ut sapientes; redimentes tempus. *(Ephes.* v).

1. Nihil planè restat *temporis praeteriti.* Quò abiere florentes anni? Quid horum superest, praeter memoriam illicitarum voluptatum quibus cor contaminásti? Heu! quasi torrens fluxit vita mea, et quasi somnium praeteriit. Poteram thesauros coelestes mihi comparare, nec comparavi! Ubi nunc amatores saeculi quos vidisti divitiis et voluptatibus circumfluentes? *Ducunt in bonis dies suos, et in puncto ad inferna descendunt.* (Iob, XXI).

2. *Praesens tempus* est in manibus nostris. Eo itaque sanctius utamur, quàm *praeterito.* Momentum quidem est tempus praesens; sed momentum grande à quo pendet aeternitas, aut summè beata, aut summè misera. Hoc momentum requirit Deus: an ipsi denegaturus es? Etiamsi forent diuturnissima, toleranda ad Dei fruitionem, an iure conqueri posses? *Existimo enim,* inquit Apostolus, *quòd non sunt condignae passiones huius temporis ad futuram gloriam,* etc.

3. *Futurum tempus* incertum est. Nescis planè numerum arenularum horologii vitae tuae. Non potes vel unicum momentum tibi polliceri. Infelix! Quorsum tot vana consilia! Unum accipe consilium, ne perpetuò abutaris concesso tibi tempore: *Non defrauderis à die bono, et particula boni doni non te praetereat.* (Eccli. XIV). Hunc diem quasi supremum, hanc horam quasi ultimam, transigas. Id si sedulò quotidie feceris, nec otio, nec peccatis indulgebis. *Omnem crede diem tibi diluxisse supremum.*

§ III.

CONSIDERACIONES

PARA CELEBRAR DIGNAMENTE, SOBRE VARIOS NOMBRES Ó TÍTULOS DE NUESTRO SEÑOR JESUCRISTO, REPARTIDAS POR LOS DIAS DE LA SEMANA.

(Sacadas del cap. VI, trat. VI de la *Instruccion de Sacerdotes* del P. D. Antonio Molina.

DOMINGO.

Considérale como Dios.

Motivos para despertar. Este dia en despertando, pon los ojos del alma en tu Dios, que con grandísima benignidad te está conservando y dando el ser. Haz cuenta que le recibes de él en ese punto; y así, reconociéndote obligado á ocuparte siempre en sus alabanzas, levántate con este deseo de ocupar en eso todo el dia y toda tu vida, diciendo: *Deus, Deus meus, ad te de luce vigilo.* (Psalm. LXII, 1). *Benedicam Dominum in omni tempore: semper laus eius in ore meo.* (Psalm. XXXIII, 1).

Advertencia general. Así en esta consideracion, como en las demás, todas las veces que te llegares á celebrar, imagina que ves los cielos abiertos con grandísima claridad, y á la santísima Trinidad en un trono de gran majestad y gloria, y todos los Angeles y los Santos en sus coros cantando: *Sanctus, Sanctus, Sanctus:* y que todos tienen puestos los ojos con grandísimo amor y reverencia en aquel Señor, de quien reciben la bienaventuranza: y que con mucho amor esperan y desean que tú celebres estos sagrados misterios, y recibas en aquel Sacramento encubierto al mismo que ellos allá ven á las claras.

PRIMERA CONSIDERACION. Pues, considera lo primero, lo que pudieras alcanzar y entender de las perfecciones y atributos divinos.

Sumario de las perfecciones divinas. INFINIDAD. Aquel

Ser infinito, que, sin ninguna comparacion ni proporcion, excede todo el ser y la perfeccion de todas las criaturas, y todas ellas no bastan para comprenderle. Él solo se conoce y comprende perfectamente.

Su **eternidad** sin principio, ni fin, ni sucesion, ni mudanza en su ser. Siempre fue y es y será uno mismo y de una misma manera. Todas las demás cosas se mudan y varian: *Et sicut vestimentum veterascent... Tu autem idem ipse es, et anni tui non deficient.* (Psalm. CI, 27-28).

Su **grandeza**: *Coelum et terram ego impleo. Coelum mihi sedes est, et terra scabellum pedum meorum.* (Isaiae, LXVI, 1). Y en todas las criaturas está tan presente y tan esencialmente, como ellas mismas en sí. Y en su comparacion toda esta gran máquina del mundo no es mas que una pequeñita gota de rocío, ó un granito muy pequeño de peso: *Quasi stilla situlae, et tamquam momentum staterae. Et quasi non sint, sic sunt coram eo, et tamquam nihilum et inane reputatae sunt ei.* (Isaiae, XL, 15 et 17).

Su **majestad**: á cuya presencia *Columnae coeli contremiscunt, et pavent.* (Iob, XXVI, 11). *Coelum et coeli coelorum, abyssus, et universa terra, et quae in eis sunt, in conspectu illius commovebuntur:... Cùm conspexerit illa Deus, tremore concutientur.* (Eccli. XVI, 18, 19). *Millia millium ministrabant ei, et decies millies centena millia assistebant ei.* (Daniel. VII, 10). *Et numquid est numerus militum eius?* (Iob, XXV, 3). Y estos criados suyos no son menos que Angeles y Serafines (Psalm. CIII, 4), que el menor de todos ellos vale mas que todo este mundo visible.

Su **fortaleza**: *Qui respicit terram, et facit eam tremere* (Psalm. CIII, 32): *appendit tribus digitis molem terrae.* (Isaiae, XL, 12).

Su **sabiduría**: *Qui numerat multitudinem stellarum; et omnibus eis nomina vocat.* (Psalm. CXLVI, 4). Conoce perfectísimamente todo lo que es, y lo que será, y lo que puede ser. *Omnia nuda et aperta sunt oculis eius* (Hebr. IV, 13), *etiam occultissima cordium.*

Su PROVIDENCIA: Que sin embarazarse, ni ocuparse, conserva, provee, gobierna y sustenta todas las cosas desde el supremo Angel hasta la mas vil gusarapa, y cada una tan en particular como si de ella sola tuviese cuidado. Y tiene ordenado y dispuesto lo que ha de ser de cada una, hasta el moverse de la hoja del árbol y caer en el suelo de llano, ó de canto.

Su PODER: *Omnia quaecumque voluit, fecit, in coelo, in terra, in mari, et in omnibus abyssis.* (Psalm. CXXXIV, 6). *Ipse dixit, et facta sunt: ipse mandavit, et creata sunt.* (Psalm. XXXII, 9). No fue menester mas que una muestra de su voluntad para criarse de nada todo este mundo con tanta multitud y variedad de cosas; y con solo aquel acto las produjo todas y tales cuales quiso, con todas sus propiedades y particularidades. Y con la misma facilidad las puede aniquilar y producir otros mil millones de mundos, mejores que este: y no tiene otra medida su poder, sino su voluntad, á quien nadie puede resistir.

Su BIENAVENTURANZA: Que él la tiene en sí mismo y no depende de ninguna criatura, ni puede crecer ni menguar su gloria por el bien ni mal de todo lo criado. De nadie tiene necesidad, y todas las cosas la tienen y dependen de él.

Su HERMOSURA: Que solo verle basta para hacer bienaventurados á todos los Angeles y hombres: *in quem desiderant Angeli prospicere.* (I Petri, I, 12). Nunca se hartan de mirarle, y en eso consiste su felicidad: *cuius pulchritudinem sol et luna mirantur.* Y toda la hermosura y perfeccion de todas las criaturas junta, no es mas que una pequeñita participacion de aquella infinidad.

Sus RIQUEZAS: *Gloria et divitiae in domo eius. - Domini est terra et plenitudo eius. - Tui sunt coeli et tua est terra, orbem terrae et plenitudinem eius tu fundasti: aquilonem et mare tu creasti.* (Psalm. CIX, 3; XXIII, 1; LXXXVIII, 12). Y en su mano está criar mucho mas, y todo seria suyo.

Su SANTIDAD y pureza que no consentirá que nadie entre en su casa con mancha, por muy pequeña que sea:

y en el mayor amigo no disimulará una muy ligera culpa venial, sin que la pague muy al justo en esta vida, ó en la otra.

Su paciencia: que sufre á tanta multitud de hombres malos, idólatras, herejes, blasfemos, perjuros, deshonestos, etc.; y los deja vivir como ellos quieren, de la misma manera que si no los viera, ó no los pudiera castigar. Y nunca les cierra la puerta del perdon, ni les niega el sustento, y los otros bienes naturales, y muchos sobrenaturales de inspiraciones y socorros particulares.

Su justicia rigurosísima que consintió en hacerse tal castigo en su unigénito Hijo: *in quo sibi benè complacuit,* solo porque se encargó de los pecados ajenos. Y que por un solo pecado desterró del cielo tanta multitud de Angeles, sin que hayan de tener remedio para siempre. Y que por un pecado mortal consiente que una alma, á quien ama tanto, padezca para siempre aquellas atrocísimas penas del infierno.

Su bondad: *Qui solem suum oriri facit super bonos et malos; et pluit super iustos et iniustos* (Matth. v, 45), y ninguna cosa mas desea que comunicarse á todos y hacerles bien, sin interesar en ello nada, solo por ser quien es, pues su misericordia *super omnia opera eius.* (Psalm. cxliv, 9). Que siendo tan grave mal un pecado mortal, y aborreciéndole tanto, y recibiendo en él tanta injuria; por solo un acto de contricion, que tenga un hombre, le perdona infinitos que haya hecho: *omnium iniquitatum eius non recordabor.* (Ezech. xviii, 22). Y siempre está convidando á penitencia á los pecadores, y haciendo bien á los mismos que le ofenden. — Y finalmente todas estas perfecciones y otras innumerables, cada una es en sí infinita y excede infinitamente á todo lo que se puede entender ni imaginar. Y toda la infinidad de sus perfecciones son en él una sola infinita y simplicísima perfeccion, y un purísimo, infinito y simplicísimo acto, que es su misma esencia y su ser. Y en resolucion es tal, que los mas altos Serafines se cubren el rostro con las alas, y no hacen mas de mirarle, y maravillarse, y enmudecer, porque no saben decir lo me-

nos que hay en él, y así no hacen mas de dar voces diciendo: Santo, santo, santo.

Todas estas perfecciones será bien considerar algunas veces muy de propósito, para que despues con brevedad y facilidad se pueda formar concepto de ellas. Pues cuando hubieres considerado toda esta grandeza, maravíllate mucho de ver que toda se encierra en aquella hostia, y que con tanto amor se quiera poner en tus manos. Y díle: *Domine, quid est homo quod memor es eius? Aut filius hominis, quoniam visitas eum?* (Psalm. VIII, 5). *Ergo ne credibile est ut habitet Deus cum hominibus super terram? Si coelum, et coeli coelorum non te capiunt, quanto magis domus ista?* (II Paral. VI, 18). *Dominus in templo sancto suo: Dominus in coelo sedes eius: oculi eius in pauperem respiciunt.* (Psalm. X, 5).

SEGUNDA CONSIDERACION. Lo segundo, considera la reverencia con que Dios queria que tratasen el arca del Testamento, que no era mas que una figura del santísimo Sacramento, como se declaró en otra parte.—La santidad que queria en sus ministros: *Mundamini, qui fertis vasa Domini.* (Isaiae, LII, 11). El no querer que tuviesen mancha, ni fealdad; que ni fuesen tuertos, ni cojos, ni jibosos, etc.: *Homo de semine Aaron, qui habuerit maculam... non offeret incensum, nec panes Deo suo. Sancti eritis, quia ego sanctus sum Dominus Deus vester.*

Pondera aquí la majestad con que bajó á dar la ley: y cuánta prevencion pidió en el pueblo que la habia de recibir: *Vade ad populum, et sanctifica illos hodie et cras, laventque vestimenta sua, et sint parati in diem tertium: in die enim tertia descendet Dominus super montem Sinai. Constituesque terminos populo per circuitum, et dices ad eos: Cavete, ne ascendatis in montem, nec tangatis fines illius... Iamque advenerat dies tertius, et mane inclaruerat: et ecce coeperunt audiri tonitrua, ac micare fulgura, et nubes densissima operire montem, clangorque buccinae vehementius perstrepebat... Totus autem mons Sinai fumabat: eò quòd descendisset Dominus super eum in igne:... eratque omnis mons terribilis, et sonitus bucci-*

nae paulatim crescebat in maius, et prolixiùs tendebatur... Dixit Dominus ad Moysen: Descende, et contestare populum: ne fortè velit transcendere terminos ad videndum Dominum, et pereat ex eis plurima multitudo. Sacerdotes quoque, qui accedunt ad Dominum, sanctificentur ne percutiat eos, etc. (Exod. XIX, 10-22). Todo este capítulo es muy notable para entenderse la reverencia y temor con que quiere Dios ser tratado de los hombres.

TERCERA CONSIDERACION. Lo tercero, considerar el cuidado que tenia Dios, en que todos los de su pueblo viviesen con honestidad, y limpieza y decoro, aun en lo exterior, y la razon que da para esto es: *Quoniam ego in medio vestri sum Dominus Deus vester.* La diligencia en que se desterrasen los leprosos y en examinar si lo eran: y no solo los hombres, sino las casas y las vestiduras, y los que padeciesen flujo de sangre ó de otro humor súcio. Una sola ilusion de entre sueños desterraba á un hombre por todo aquel dia del pueblo.

De todas estas cosas puedes colegir cuán amigo es de limpieza y pureza; y conforme á esto mirar con cuánta vergüenza debes parecer en su presencia viéndote tan manchado, y dí con el Profeta: *Vae mihi... quia vir pollutus labiis ego sum, et in medio populi polluta labia habentis ego habito, et regem Dominum exercituum vidi oculis meis.* (Isai. VI, 5).

Afecto para celebrar. Cuando te llegares á celebrar, considera que mientras estás celebrando, están allí millares de Angeles, criaturas tan altas en la naturaleza, criados en gracia y confirmados en gloria, y con todo esto están temblando, reconociendo que son nada en comparacion de aquella soberana Majestad y grandeza. Pues mira cuánto mas debes tú humillarte y decir con el santo Job: *Numquid homo Dei comparatione iustificabitur, aut factore suo purior erit vir? Ecce qui serviunt ei, non sunt stabiles, et in Angelis suis reperit pravitatem.* Y otra vez: *Quid est homo, ut immaculatus sit, et ut iustus appareat natus de muliere? Ecce inter Sanctos eius nemo immutabilis, et coeli non sunt mundi in conspectu eius. Quanto magis abominabilis, et inutilis homo, qui bibit*

quasi aquam iniquitatem? (Iob, IV, 17-18; XV, 14-16).

Cuando adorares el santísimo Sacramento, ó le quisieres recibir, puedes decir algunas de estas palabras: *Deus meus es tu, et confitebor tibi: Deus meus es tu, et exaltabo te. Confitebor tibi quoniam exaudisti me.-Confitebor tibi, Domine Deus meus, in toto corde meo, et glorificabo nomen tuum in aeternum: quia misericordia tua magna est super me: et eruisti animam meam ex inferno inferiori.-Confiteantur tibi, Domine, omnia opera tua: et Sancti tui benedicant tibi.-Tui sunt coeli, et tua est terra, orbem terrae, et plenitudinem eius tu fundasti:... iustitia et iudicium praeparatio Sedis tuae.-Tuus est dies, et tua est nox: tu fabricatus es auroram et solem. Tu fecisti omnes terminos terrae; aestatem et ver, tu plasmasti ea.* (Psalm. CXVII, 28; LXXXV, 12-13; CXLIV, 10; LXXXVIII, 12-15; LXXIII, 16-17). *Tu es Deus solus, et non est alius Deus praeter te.-Tu solus Sanctus, tu solus Dominus, tu solus Altissimus.-Tu es splendor gloriae, et figura substantiae eius* (Patris), *portans omnia verbo virtutis tuae.* (Hebr. I, 3). *Verbum supernum prodiens à Patre olim exiens, qui natus orbi subvenis, cursu declivi temporis. Illumina nunc pectora, tuoquè amore concrema.*

Afectos y peticiones para despues de misa. Cuando hubieres celebrado, considera cuán pobre eres para dar las debidas gracias por tan gran beneficio. Ofrece todas las alabanzas que dieron y dan todos los espíritus bienaventurados desde su creacion, y todos los Santos desde que entraron en la gloria. Y finalmente las que le dan, dieron y darán á la divina Majestad todas sus criaturas desde el principio del mundo y por toda la eternidad. Ten mucho deseo de poder tú dar todas aquellas alabanzas, y conoce que, aunque las dieses, quedarias corto. Huélgate de que todas las criaturas le alaben, y suplan lo que tú faltas. Suplícale que te alumbre para conocer algo de sus perfecciones; y que te las comunique, en la manera que te es posible, y te haga muy semejante á sí y muy conforme á su condicion: que te dé profundísima reverencia y temor en su presencia; y que, pues ha escogi-

do tu alma por morada, y su propia morada es el cielo: *Coelum Coeli Domino,* haga de tu alma cielo y le dé todas las condiciones de él, cuales son: grandeza, claridad, firmeza, hermosura, incorruptibilidad, ligereza, pureza, alteza y otras tales.

Esta consideracion se debe tener muy ejercitada y en la memoria, porque es fundamento de todas las demás.

LUNES.

Considérale como Rey.

Motivo para despertar. Este dia, en despertando, haz cuenta que oyes aquellas palabras de la Esposa: *Egredimini, et videte, filiae Sion, regem Salomonem in diademate, quo coronavit illum mater sua in die desponsationis illius, et in die laetitiae cordis eius.* (Cant. III, 11). Levántate con este deseo de ver á este divino Rey pacífico, que dice de sí mismo: *Ego autem constitutus sum Rex ab eo, super Sion montem sanctum eius.* (Psalm. II, 6). Y anda todo el dia con este cuidado.

PRIMERA CONSIDERACION. Considera, pues, lo primero la majestad con que está aquella sacratísima Humanidad de Cristo nuestro Señor en el cielo, sentada á la diestra del Padre sobre todas las criaturas, con universal imperio y señorío sobre todas ellas: la reverencia y el amor con que le adoran todos los Santos y los espíritus bienaventurados, cantándole perpétuas alabanzas y reconociéndole por su verdadero Rey y Señor, y diciendo: *Dignus est Agnus, qui occisus est, accipere virtutem, et divinitatem, et honorem, et gloriam.* (Apoc. V, 12). Viéndole tú con tanta majestad, díle con toda humildad: *Tu es ipse Rex meus, et Deus meus: qui mandas salutes Iacob.-Quoniam Deus magnus Dominus, et Rex magnus super omnes deos.* (Psalm. XLIII, 5; XCIV, 3).

SEGUNDA CONSIDERACION. Lo segundo, considera el temor y reverencia con que está un pobre rústico delante del Rey; como se turba y no sabe hablar palabra. Mira si tú hubieras de hablar mañana con el Rey, ó le hubie-

ras de hospedar en tu casa, como te apercibieras y pusieras la mejor ropa y la mas limpia; como pensarias lo que habias de decir, especialmente si pensases pedirle algunas grandes mercedes. Y cuando estuvieses hablando con él, ¡ qué atento estarias, y cómo no te acordarias de otra cosa!

TERCERA CONSIDERACION. Lo tercero, considera como este Señor, siendo, como es, Rey de los reyes, Señor de los señores y universalmente de todo lo criado, por amor de tí se humilló á tan gran extremo de bajeza y desprecio, que le pusieron una corona de espinas y un cetro de caña, y le adoraron con escarnio y mofa, como á rey de burlas y fingido. En agradecimiento de esto, póstrate tú delante de él, y, con toda humildad, adórale y reconócele por tu verdadero Rey y Señor; y pídele que te dé gracia que le adores en espíritu y en verdad como él quiere ser adorado.

Afecto para celebrar. Conforme á esto, cuando te llegares á celebrar, llega con este espíritu: haz cuenta que tu alma es un alcázar de este gran Rey, y que tú con gran traicion le entregaste á sus enemigos, y ahora arrepentido de eso le pides perdon y se la viene á ofrecer y entregar, y le suplicas que tome la posesion de ella y eche fuera á sus enemigos.—Considérale que viene con gran acompañamiento de Angeles, y no enojado, ni á castigarte, sino con deseo de aposentarse en tu alma y hacerle grandes mercedes: *Non enim misit Deus Filium suum in mundum, ut iudicet mundum, sed ut salvetur mundus per ipsum... Ut omnis qui credit in ipsum non pereat, sed habeat vitam aeternam.* (Ioan. III, 17 et 15). Y en otro lugar dice el mismo Señor: *Ego veni ut vitam habeant, et abundantius habeant.* (Ioan. X, 10). Recíbele con grande amor y reverencia, y confusion de haberle hecho tantas traiciones. Abrele las puertas de tu alma; entrégale las llaves de tu libertad; hazle pleito homenaje de serle siempre fiel, y díle: *Rex Christe clementissime, tu corda nostra posside.—Domine Deus noster, possederunt nos domini absque te, tantùm in te recordemur nominis tui.* (Isai. XXVI, 13). Pídele que entre co-

mo rey poderoso, destruyendo á sus enemigos: *Exurge, Domine, in ira tua, et exaltare in finibus inimicorum meorum.—Exurgat Deus, et dissipentur inimici eius: et fugiant, qui oderunt eum à facie eius. Sicut deficit fumus deficiant: Sicut fluit cera à facie ignis*, etc.—*Quando facies de persequentibus me iudicium?* (Psalm. VIII, 7; LXVII, 1-2).

Afecto y peticiones para despues de la misa. Despues de haber celebrado, imagina que ya ha entrado en tu alma y tomado posesion de ella. Siéntale en medio de tu corazon, como rey en su propia silla. Pídele perdon de las traiciones que le has hecho. Suplícale que haga cortes en tu alma; que la reforme, y la castigue, y la enmiende, y ponga en ella leyes conformes á su voluntad: *Statue legem tuam in medio cordis mei.* Que imprima allí su ley con letras firmes y fijas que no se puedan borrar. Que rija todas tus pasiones y afectos conforme á sus leyes. Que ponga buen recado de guardas en esta su casa para que no vuelvan ya á apoderarse de ella sus enemigos, sino que siempre esté por suya.

Este dia le has de pedir muchas veces: *Adveniat regnum tuum.* Que prospere el reino de la Iglesia militante, reinando él en todo el mundo por fe y caridad; y que repare el reino de la triunfante, hinchiendo las filas de los ángeles apóstatas. Que reine él solo en tu alma por gracia á fin de que *non regnet peccatum in tuo mortali corpore.* (Rom. VI, 11).-*Et non dominetur meì omnis iniustitia.* (Psalm. CXVIII, 133). Y acuérdate que su reino, dice su Apóstol, que: *Non est esca et potus: sed iustitia, et pax, et gaudium in Spiritu Sancto.* (Rom. XIV, 17). Acuérdate tambien, que su reino, dice él que es de los pobres de espíritu, y de los que padecen trabajos y persecuciones por él. Y asimismo, que él dijo: *Regnum meum non est de hoc mundo* (Ioan. XVIII, 36), para que tú no tengas acá los pensamientos, ni los deseos, ni las pretensiones, sino siempre suspires por la patria celestial: *Et conversatio tua in coelis sit.* Y con este afecto le digas: *Adveniat regnum tuum*, scilicet *coeleste regnum.* Y para que le pidas mercedes con gran

confianza, considera lo que dice el Profeta: *Praeparabitur in misericordia solium eius* (Isai. XVI, 5); que su trono y su reino está fundado en misericordia; que puso Dios casa de misericordia á su Hijo; que su hacienda y sus rentas y la riqueza de su reino son hacer misericordia: *Qui dives est in misericordia.* (Ephes. II, 4). Todo su caudal lo tiene en esto: *Expectat Dominus ut misereatur vestri, et ideo exaltabitur parcens vobis.* (Isai. XXX, 18). Que cuando usa de misericordia y perdona, se ensalza su trono y su reino, como si le fuese la honra y la hacienda en esto.

Con esta consideracion aviva la esperanza de los bienes de gloria, viendo que tú tambien has de ser allí Rey con Cristo: *Haeredes quidem Dei, cohaeredes autem Christi.* (Rom. VIII, 17). Concibe generosos pensamientos; desprecia todas las cosas de la tierra; no te abatas á sus vilezas; anímate á la conquista, porque *vim patitur, et violenti rapiunt illud.* Y mira lo que dice san Pablo: *Si tamen compatimur, ut et conglorificemur.* (Ib.). *Quia si sustinebimus, et conregnabimus.*

Ultimamente teme mucho el castigo que se hizo en aquellos rebeldes que dijeron: *Nolumus hunc regnare super nos* (Luc. XIX, 14); que envió sus ejércitos, y los destruyó, y les quemó la ciudad. No lo digas tú con las obras, sino que le reconoces por Rey y Señor; séle obediente; dale lugar en tu alma para que haga en ella lo que quisiere; porque si ahora fueres rebelde, *á su tiempo* será terrible el castigo.

MARTES.

Considérale como Huésped del alma.

Motivo para despertar. Este dia cuando despertares, haz cuenta que oyes á Cristo, que te dice: *Zachaee, festinans descende, quia hodie in domo tua oportet me manere.* (Luc. XIX, 5). Considera que él mismo se convida á ser tu huésped: levántate con diligencia y cuidado de tener la casa barrida y aseada. Mira que á tu cargo está

dársela desembarazada y limpia: al suyo estará adornarla y enriquecerla.

PRIMERA CONSIDERACION. Lo primero, considera el grande amor que este Señor nos tiene, pues siendo su casa el cielo empíreo, donde *millia millium* ministrant *ei, et decies millies centena millia* assistunt *ei* (Dan. VII, 10), gusta de hospedarse en nuestras casas pajizas, y dice que son sus deleites *esse cum filiis hominum* (Prov. VIII, 31): y él mismo se convida y nos ruega que le demos posada: *Praebe, fili mi, cor tuum mihi.* (Prov. XXIII, 15). Y en el Apocalipsi dice: *Ego sto ad ianuam, et pulso: si quis... aperuerit mihi ianuam, intrabo ad illum, et coenabo cum illo, et ipse mecum.* Mira que este Señor siempre está acompañado con el Padre y el Espíritu Santo; y nunca los tres se apartan ni se pueden apartar; y así todos tres se vienen á hospedar en tu alma: *Si quis diligit me, sermonem meum servabit, et Pater meus diliget eum, et ad eum veniemus, et mansionem apud eum faciemus* (Ioan. XIV, 23): todos tres nos aposentarémos en él. Mira, pues, cuán rica estará tu alma con tal huésped.

Acuérdate de la diligencia que puso Abrahan cuando hospedó á tres Ángeles (*Genes.* XVIII), que él y su mujer y toda su casa andaban ocupados en su servicio: unos en aderezar la comida, otros en lavarles los piés, y otros en otros ministerios, para que veas cuán diligente y servicial has de andar para servir y regalar tal huésped. Y así como Abrahan *tres vidit et unum adoravit;* así tú en el divino Sacramento has de adorar el misterio de la santísima Trinidad. Díle, como él dijo á sus huéspedes: *Domine, si inveni gratiam in oculis tuis, ne transeas servum tuum... idcirco enim declinâstis ad servum vestrum.* (Genes. XVIII, 3, 5).

SEGUNDA CONSIDERACION. Lo segundo, considera cuán amigo es este Señor de limpieza, pues para hacerse hombre, aunque escogió madre pobre y humilde, quiso que fuese vírgen purísima, y desde su concepcion la preservó de pecado. Y aun despues de muerto, para ser amortajado quiso que se comprase una sábana nueva y lim-

pia, y ser sepultado en sepulcro nuevo, que no se hubiese estrenado. Y lo que es mas á propósito, con haber siempre amado tanto la pobreza y humildad; para instituir el santísimo Sacramento, quiso que se aparejase: *Coenaculum grande stratum.* (Luc. XXII, 12). Una sala grande y muy bien adornada, para que se entienda que quiere ser aposentado en almas grandes y capaces, y adornadas de todas virtudes.

TERCERA CONSIDERACION. Lo tercero, considera como en todas las partes donde el Señor entraba, ó donde posaba, hacia grandes bienes. Entró en las entrañas de la Vírgen y enriquecióla de millares de dones y gracias sin cuento ni comparacion. Entró en casa de Zacarías, aun en las entrañas de su Madre, y desde allí santificó al Bautista, y llenó de Espíritu Santo á su madre, y dióle don de profecía. Entró en el mundo, é hinchióle de luz de doctrina, de milagros, de salud y de otros mil bienes. Entró en casa de Zaqueo y dijo: *Hodie salus domui huic facta est.* (Luc. XIX, 9). Entró despues de muerto en el infierno, y de él mismo hizo paraíso, haciendo bienaventurados á los santos Padres que allí estaban. — Y aun el Arca del Testamento, que era figura suya, porque la hospedó en su casa Obededon: *Benedixit Dominus Obededom, et omnem domum eius.* Á las huéspedas de Elías y Eliseo, ¿qué de mercedes les hizo, porque hospedaban á sus siervos? Y si los príncipes del mundo se precian de hacerlas grandes á los que les hospedan en su casa, aunque no sea mas de por una noche, ¿cuánto mas puedes creer de este Señor que, hospedándose en la tuya, te hará grandes mercedes?

Afecto para celebrar. Conforme á esto, cuando celebrares llega con este afecto. Haz cuenta que le ves venir muy acompañado de Ángeles, y que te dice si le quieres dar posada. Responde: Señor, de muy buena gana, que yo soy muy dichoso; pero mi casa es muy pobre y no tiene ajuar para tan gran huésped. Si con todo eso la quereis, veis aquí la puerta. Solo os suplico que envieis vuestra recámara, para que se aderece como conviene para Vos, porque: *Domum tuam decet sanctitudo, Do-*

mine (Psalm. XCII, 5); y la mia está llena de maldades y pecados. Santificadla y consagradla primero: *Non sum dignus, ut intres sub tectum meum: sed tantùm dic verbo* (Matth. VIII, 8); que con sola vuestra palabra la podeis santificar: *Facile est in oculis tuis subitò honestare pauperem.* (Eccli. XI, 23).

Afecto y peticiones para despues de la misa. Cuando le consagrares ó le recibieres, haz cuenta que acaba de llegar: salúdale con gran humildad y reverencia, y pídele la bendicion. Despues dale muchas gracias por haberse querido aposentar en tan pobre casa. Pídele perdon del mal hospedaje y de todas las faltas. Suplícale que las supla, y que no sea para sola esta vez, sino que tenga tu casa por suya, para aposentarse en ella siempre. Haz como la huéspeda de Eliseo, que porque *frequenter divertebat ad eam, fecit ei coenaculum parvum, et posuit in eo lectum, et mensam, et sellam, et candelabrum.* (IV Reg. IV). Haz tú así un aposentico en tu alma, que sea solo para este divino huésped. Y cree que si le hospedas á su gusto, te dirá lo que Eliseo á su huéspeda: *Ecce sedulè ministrâsti nobis, quid vis ut faciam tibi? Numquid habes negotium, et vis ut loquar regi?* (IV Reg. IV).

Acuérdate como se hospedaba en casa de Marta y de María: la una, *satagebat circa frequens ministerium;* y la otra, *sedens secus pedes Domini, audiebat verbum illius.* (Luc. X, 39-40). Lo uno y lo otro quiere que se haga á sus tiempos. Cuando te ocupares en obras exteriores de obeciencia, ó de caridad y servicio de los prójimos, piensa que andas ocupado *circa frequens ministerium;* y cuando estuvieres en la oracion, ó en otros ejercicios espirituales, piensa que estás como María, *sedens secus pedes Domini, audiens verbum illius.*—Suplícale, que pues ha escogido tu alma por su aposento y morada, que la haga libre de otros huéspedes; que nadie entre en ella sino él solo: *Conserva domum istam immaculatam in sempiternum, Domine.- Sanctifica tabernaculum tuum, Altissime.* Procura tú guardar este respeto á tu alma: acuérdate del que tuvo Salomon á la casa de su padre, que no quiso que entrase en ella la

hija de Faraon, por haber estado en ella el Arca del Testamento: *Dixit enim: Non habitabit uxor mea in domo David regis Israël, eò quòd sanctificata sit: quia ingressa est in eam arca Domini.* (II Paral. VIII, 11).

Llora mucho el tiempo que diste en ella posada al demonio, é hiciste la casa de Dios cueva de ladrones, como lo dice él por su Profeta: *Spelunca latronum facta est domus ista:... ego vidi, dicit Dominus.* Y en otro lugar dice: *Quid est quòd dilectus meus in domo mea fecit scelera multa?* (Ierem. VII, 11; XI, 15). Pídele humildemente te lo perdone, y que del hospedaje que ahora le haces, te pague la posada como quien es: *Fac cum servo tuo secundùm misericordiam tuam.* (Psalm. CXVIII, 124). Y pues es Rey tan poderoso, que te haga hidalgo, libre de tributo de pecado; que te dé pensamientos y deseos nobles; que te reciba en su servicio entre sus muy privados; que te haga de su cámara, para que estés siempre en su presencia; y otras cosas tales, cuales se pueden pedir á huésped tan rico, tan noble y tan liberal: especialmente siendo el que le hospeda tan pobre y necesitado.

MIÉRCOLES.

Considérale como Maestro.

Motivo para despertar. Este dia cuando despertares, haz cuenta que oyes la voz de tu divino Maestro, que te convida y llama que vayas á aprender su doctrina: *Venite, filii, audite me: timorem Domini docebo vos.* (Psalm. XXXIII, 12). Y otra vez: *Audi, fili mi, disciplinam patris tui.* (Prov. I, 8). Levántate con este cuidado de ir á oir la leccion de tal maestro, diciendo entre tí: *Venite, et ascendamus ad montem Domini, et ad domum Dei Iacob, et docebit nos vias suas.-Manè erigit mihi aurem, ut audiam quasi magistrum.* (Isaiae, II, 3; L, 4).

PRIMERA CONSIDERACION. Considera, lo primero, la caridad qne Dios nos mostró, pues no contento con habernos enviado tantos maestros, Patriarcas y Profetas, á quien él mismo enseñaba para que nos enseñasen á

nosotros; nos envió por maestro á su mismo Hijo: *Multifariam, multisque modis olim Deus loquens patribus in Prophetis: novissimè diebus istis locutus est nobis in Filio, quem constituit haeredem universorum, per quem fecit et saecula.* (Hebr. I, 1-2). Y por el Profeta lo habia dicho así: *Erunt oculi tui videntes praeceptorem tuum, et aures tuae audient vocem post tergum monentis: Haec est via, ambulate in ea.* (Isaiae, XXX, 20, 21). Pondera aquella palabra *post tergum*, que, aunque huyes de él, te va dando voces á las espaldas, amonestándote lo que te conviene, porque no te pierdas. Y por otro Profeta: *Filii Sion exultate... in Domino Deo vestro: quia dedit vobis Doctorem iustitiae.* (Ioël, II, 23). Y el Padre eterno le dió el grado de Maestro de las gentes en la transfiguracion, cuando dijo: *Hic est Filius meus dilectus: ipsum audite.* (Matth. XVII, 5). Y el mismo Señor se atribuyó á sí este título: *Nec vocemini magistri: quia Magister vester unus est Christus.* (Ibid. XXIII, 10). Y otra vez: *Vos vocatis me Magister, et Domine: et benè dicitis: sum etenim.* (Ioan. XIII, 13).

Segunda consideracion. Lo segundo, considera que como dice san Ambrosio: *Primus discendi ardor nobilitas est magistri.* (Lib. II, de Virg.). Mira, pues, qué tal es la nobleza de este divino Maestro, que es Verbo del eterno Padre: *In quo sunt omnes thesauri sapientiae et scientiae Dei.* (Colos. II, 3). Es la primera verdad que ni puede engañar, ni ser engañada; que vino al mundo á desengañarle: *Ego... ad hoc veni in mundum, ut testimonium perhibeam veritati.* (Ioan. XVIII, 37). Y á enseñar la mas alta sabiduría del cielo: *Quae abscondita est, quam praedestinavit Deus ante saecula, in gloriam nostram, quam nemo principum huius saeculi cognovit.* (I ad Cor. II, 7, 8).

Tercera consideracion. Lo tercero, considera que, siendo tanta la nobleza y excelencia del Maestro, es juntamente tan humano, y tan benigno y tratable, tan bien acondicionado, que *coepit facere et docere* (Act. I, 1): primero, lo ponia todo por obra: tan manso, que sufria con gran paciencia las faltas de sus discípulos, su rudeza

y sus imperfecciones, y se acomodaba con ellos y con su poca capacidad; los trataba y enseñaba con tan grande amor y afabilidad: los servia y regalaba con tanta humildad, hasta lavarles los piés, y, como dice san Clemente, levantarse de noche á cubrirlos y abrigarlos. Dichosos los discípulos de tal Maestro: *Beatus homo, quem tu erudieris, Domine.* (Psalm. XCIII, 12).

Afecto para celebrar. Pues cuando llegares á celebrar, haz cuenta que vas á asentarte por su discípulo, y le suplicas te reciba por tal, y te dé las condiciones para ello necesarias. Procura de tu parte tenerlas: *Si quis venit ad me, et non odit patrem suum, et matrem, etc., adhuc autem, et animam suam, non potest meus esse discipulus. Et qui non baiulat crucem suam, et venit post me, non potest meus esse discipulus.* (Luc. XIV, 26, 27). Acuérdate de lo que dicen de él los Evangelistas, que *erat docens sicut potestatem habens.* (Matth. VII, 29). Pídele que te enseñe así poderosamente, no solo alumbrando el entendimiento, sino moviendo la voluntad á ponerlo por obra. Que te enseñe ciencia práctica que se ponga por obra.

Afectos y peticiones para despues de misa. Despues de haber celebrado, considérate como la Magdalena: *Sedens secus pedes Domini audiens verbum illius.* Procura estar allí con atencion y con descuido de todo lo demás, y con humildad, porque *qui appropinquant pedibus Dei accipient de doctrina illius.* (Deut. XXXIII, 3). Díle: *Loquere, Domine, quia audit servus tuus.* (I. Reg. III, 10). *Audiam quid loquatur in me Dominus Deus.* (Psalm. LXXXIV, 9).

Lo que principalmente y muchas veces le has de pedir y desear entrañablemente es: *Doce me facere voluntatem tuam.* (Psalm. CXLII, 10). Mira qué de veces lo repite el Salmista: *Doce me iustificationes tuas. Bonitatem et disciplinam, et scientiam doce me*, etc. (Psalm. CXVIII). Pídele que te enseñe dos puntos principales de esta ciencia: *Ut noverim te, et noverim me:* que conozcas algo de lo mucho que hay que conocer en él; que por el conomiento de su humanidad y de sus obras vengas á cono-

cer algo de sus infinitas perfecciones divinas; y que tambien conozcas algo de lo mucho que hay que conocer en tí de tu bajeza, de tus pecados é imperfecciones.

Acuérdate que la principal doctrina de este divino Maestro está estampada en su vida y ejemplos: *Inspice, et fac secundùm exemplar quod tibi monstratum est.* Acuérdate tambien de aquella solemnísima leccion que leyó en el monte, en la cual cifró toda la sustancia de su doctrina: *Beati pauperes; beati mites; beati qui lugent; beati qui esuriunt, et sitiunt iustitiam; beati misericordes; beati mundo corde; beati pacifici; beati qui persecutionem patiuntur.* (Matth. v).

Las doctrinas que Cristo enseñó en el pesebre y en la cruz. Considera bien las dos principales lecciones que leyó de Prima, y de Vísperas: la de Prima en la cátedra del pesebre, donde enseñó pobreza, humildad, aspereza, mortificacion, trabajos, caridad, etc. La de Vísperas en la cátedra de la cruz, donde nos enseñó: lo primero, cómo le habemos de amar sobre todas las cosas, pues él nos amó mas que á su propia vida, dándola por nosotros. Lo segundo, verdadera obediencia: *Factus obediens usque ad mortem.* Lo tercero, pobreza y desprecio del mundo, pues lo uno y lo otro tuvo con grande extremo. Lo cuarto, amor de los enemigos: *Pater, ignosce illis.* Lo quinto, perseverancia en la penitencia y mortificacion, no condescendiendo con los que decian: *Descendat de cruce;* y otras innumerables virtudes que allí se aprenden.

Últimamente, considera con temor, que este Señor quiere que sus discípulos sean dóciles y diligentes en aprender; porque, si no aprovechan con su enseñanza, los deja y castiga: *Erudire, Ierusalem, ne fortè recedat anima mea à te.* (Ierem. vi, 8). *Apprehendite disciplinam ne quando irascatur Dominus.* (Psalm. ii, 12).

JUEVES.

Considérale como Pastor.

Motivo para despertar. Este dia cuando despertares, considérate como una oveja perdida y descarriada del re-

baño; y que la oveja es animal tan rudo y apto para poco, que, si una vez se pierde, no tiene habilidad para buscar el pastor, ni juntarse con el rebaño, sino que es menester que el mismo pastor la busque y reduzga. Y así, considerando esta inhabilidad, díle al Señor: *Erravi sicut ovis, quae periit: quaere servum tuum.* (Psalm. CXVIII, 176). Pero junto con esto, considérate como oveja racional que, por tener libre albedrío, puedes hacer algo de tu parte para buscar tu Pastor. Y así te levanta con este cuidado de buscarle, y siquiera balar y dar voces, para que por esas te venga á hallar.

PRIMERA CONSIDERACION. Considera, lo primero, la caridad que nos mostró el Padre eterno en enviar á su Hijo para que fuese nuestro Pastor, como lo dijo por su Profeta: *Salvabo gregem meum, et non erit ultrà in rapinam... Et suscitabo super eas* PASTOREM MEUM *qui pascat eas, servum meum David; ipse pascet eas, et ipse erit eis in pastorem.* (Ezech. XXXIV, 22-23). Y por otro Profeta: *Sicut pastor gregem suum pascet: in brachio suo congregabit agnos, et in sinu suo levabit, foetas ipse portabit.* (Isai. XL, 11).

SEGUNDA CONSIDERACION. Lo segundo, considera tambien la caridad que nos mostró el Hijo de Dios en hacer este oficio de Pastor con tanto amor y diligencia, y con tantos géneros de providencias, como declara el Profeta, diciendo: *Ecce ego ipse requiram oves meas, et visitabo eas sicut visitat pastor gregem suum... quando fuerit in medio ovium suarum dissipatarum: sic visitabo oves meas. In pascuis uberrimis pascam eas, et in montibus excelsis Israël erunt pascua earum; ibi requiescent in herbis virentibus... Ego pascam oves meas, et ego eas accubare faciam, dicit Dominus Deus. Quod perierat requiram, et quod abiectum erat reducam, et quod confractum fuerat alligabo, et quod infirmum fuerat consolidabo, et quod pingue et forte custodiam: ego pascam illas in iudicio.* (Ezech. XXXIV, 11-16). Acuérdate bien de todas estas palabras, para que le pidas que haga contigo todos estos oficios.—Y considerando que tienes tan buen Pastor, trae muy continuamente todo este dia en

el pensamiento las palabras de aquel salmo: *Dominus regit me*, ó como dice otra letra: *Dominus pascit me, vel pastor meus est, et nihil mihi deerit.*

TERCERA CONSIDERACION. Lo tercero, considera que quiso tomar Dios para con los hombres oficio de tanto trabajo como el de pastor. Mira con cuánta razon podrá decir lo que dijo Jacob: *Die noctuque aestu urebar et gelu, fugiebatque somnus ab oculis meis, sicque per* triginta tres *annos servivi tibi... ego damnum omne reddebam.* (Genes. XXXI, 39-41): Que es propio de buen pastor pagar todos los daños que hace el ganado. Mira bien y pondera el regalo y amor con que habla de sus ovejas: *Ego sum Pastor bonus, et cognosco oves meas, et cognoscunt me meae... Et animam meam pono pro ovibus meis. Et alias oves habeo, quae non sunt ex hoc ovili: et illas oportet me adducere.* Y otra vez: *Oves meae vocem meam audiunt: Et ego cognosco eas, et sequuntur me: Et ego vitam aeternam do eis: Et non peribunt in aeternum, et non rapiet eas quisquam de manu mea.* (Ioan. X, 14-16; ibid. 27, 28). Que es señal que las trae guardadas y escondidas en sus manos, como cosa que se ama mucho. Y lo que excede todo encarecimiento es haberse dado á sí mismo en pasto para sus ovejas, de manera que coman su misma carne y beban su sangre.

En todo este dia trae muy en la memoria aquella parábola de la oveja perdida. Considera cuán gran amor mostró este buen Pastor en dejar las noventa y nueve ovejas, para buscar la que se habia perdido por su culpa y de su voluntad: y el trabajo que le costó buscarla por montes y valles y desiertos, de dia y de noche, por caminos tan intransitables como tú le has hecho andar buscándote. El llevarla sobre sus hombros, y mostrar tanto gozo de haberla hallado, y hacer tanta fiesta con ella. Y si esto fuera una vez sola, no fuera tanta maravilla; pero que despues de buscado una vez y reducido al rebaño tan á costa del Pastor, te hayas tú querido perder y huir otra y otras innumerables veces, y que otras tantas te haya buscado sin cansarse jamás, ni desampararte, esto causa mayor admiracion.

Afecto para celebrar. Pues, conforme á esto, llégate á celebrar con grandes deseos de estar siempre en el rebaño y debajo de la guarda de tan buen Pastor, y dejarte atar con sus amorosos lazos, é ir por donde te quisiere llevar: aborrecer todos los pastos que te vedare, y contentarte con este solo pasto, y suplicarle que te apaciente con su carne, con sus palabras y con sus ejemplos.

Afectos y peticiones para despues de la misa. Cuando hubieres celebrado, haz cuenta que este buen Pastor te ha ya reducido á su manada y se está alegrando de haberte hallado. Dale muchas gracias por ese amor tan grande que te muestra, y por haberte buscado tantas veces, y sacádote de los dientes rabiosos de los demonios que, como presa suya, te tenian ya para tragarte, y huyendo tú de él te buscaba, y cási por fuerza te sacaba de entre tus enemigos y te reducia á la manada.— Pídele perdon de todo lo que le has hecho trabajar en buscarte, y de haberte huido tantas veces. Suplícale te cure la sarna y haga contigo todos los oficios de buen Pastor. Que te guie y gobierne, te apaciente, te guarde, te cure, te esquilme y se sirva de todo el fruto de tus obras: y que te castigue cuanto quisiere, con tal que no te consienta huir de su rebaño, sino que estés siempre debajo de su guarda y amparo. Y que te señale con la señal de sus ovejas, para que, si alguna vez te descarriares y perdieres, te vuelva á reducir.

Maravíllate mucho de ver que, estando debajo de la providencia de tan buen Pastor, sustentado con tan buenos pastos, seas todavía oveja tan flaca y macilenta y sarnosa; y teme mucho lo que dice el mismo Señor por el profeta Ezequiel: *Vos autem greges mei, haec dicit Dominus Deus: Ecce ego iudico inter pecus et pecus, arietum et hircorum :... Ecce ipse iudico inter pecus pingue, et macilentum.* (Cap. XXXIV, 17 et 20).

VIERNES.

Considérale como Redentor.

Motivo para despertar. Este dia cuando despertares, acuérdate luego de aquellas palabras de Isaías: *Consurge, sede Ierusalem: solve vincula colli tui, captiva filia Sion. Quia haec dicit Dominus: Gratis venundati estis, et sine argento redimemini.* (Cap. LII, 2, 3). Considérate cautivo en una mazmorra oscura, esclavo de un cruelísimo tirano; y que estando así, te dan nuevas que te han venido á rescatar y te dicen aquellas palabras sobredichas. Levántate con alegría y deseo de ser rescatado, considerando que por el pecado se hace el hombre esclavo y cautivo del demonio, y de sus propios vicios y pasiones y deseos desordenados, que son tiranos cruelísimos: y es sujecion y cautiverio mas duro que el de Egipto.

Primera consideracion. Considera, lo primero, la caridad que mostró el Padre eterno á los hombres, pues habiéndose ellos de su propia voluntad vendido y puesto en cautiverio, les envió su propio Hijo unigénito que los rescatase; y aun que para ellos se vendiese él y se entregase á sus enemigos: *Redemptionem misit Dominus populo suo.* (Psalm. CX, 9). Para esto le envió *ut diceret his qui vincti sunt: Exite, et his, qui in tenebris: Revelamini.* (Isaiae, XLIX, 9). Y el mismo dice: *Misit me* Dominus, *ut praedicarem captivis indulgentiam, et clausis apertionem.* (Ibid. cap. LXI, 1). Y su Apóstol tambien lo dijo así: *Proprio Filio suo non pepercit: sed pro nobis omnibus tradidit illum.* (Rom. VIII, 32). Con razon exclama san Gregorio y dice: *Oh inestimabilis dilectio caritatis, ut servum redimeres Filium tradidisti!* Considera tambien la caridad del mismo Hijo; quien *dilexit nos, et tradidit semetipsum pro nobis.* (Ephes. V, 2).

Segunda consideracion. Lo segundo, considera la estimacion grande que Dios hace de tu alma, pues no repara en precio ninguno á trueque de rescatarla, aunque

en demanda de esto le obliguen á entregarse á tan crueles enemigos, que le habian de tratar tan mal. Para que veas en lo que te debes estimar, y no te vendas por tan bajos precios, pues costaste tan caro. Y para que tambien aprendas cuánto debes sentir las penas y trabajos de este Señor, y cómo te debes compadecer cuando considcrares que le atan y le escupen y le azotan, etc., viendo que de su propia voluntad se entregó en manos de los que así le tratan por librarte á tí.

Si el príncipe del reino, por solo amor que te tuviese se dejase vender á un cruelísimo turco por librarte á tí de su poder, despues supieses que le azotaba y trataba muy mal, ¿cómo seria razon que lo sintieses? Y para que tambien te avergüences de ser tan escaso en lo que has de hacer por amor de este Señor, que parece lo andas regateando y escaseando, habiendo él sido tan liberal y largo en lo que á tí te convenia.

Tercera consideracion. Lo tercero, considera aquella caridad y sabiduría de dejar todo el precio de este rescate en el santísimo Sacramento, para que, aunque te vuelvas á vender muchas veces, otras tantas pueda volverte á rescatar y renovar en tí el fruto de aquel rescate, que es lo que pedimos en la oracion: *Ut redemptionis tuae fructum in nobis iugiter sentiamus.*

Y de todo esto colige cuán obligado quedas á no ser mas tuyo, sino de quien te compró por tan gran precio. Así lo dice el apóstol san Pablo: *Non estis vestri; empti enim estis pretio magno* (I Cor. VI, 19, 20); y san Pedro: *Non corruptibilibus auro, vel argento redempti estis... Sed pretioso sanguine quasi agni immaculati Christi.* (I Petri, I, 18, 19). Mira cuán señor queda un hombre de un esclavo que compra por cien ducados y aun por menos, que le sirve toda su vida sin ser señor de cosa alguna, ni de sí mismo, ni de sus propios trabajos: y le azota, y le pringa, y le vende, y le trata como quiere, y hace de él lo que le parece. Pues, ¿cuánta mas razon es que tú seas todo de quien por tan gran precio te compró?

Afecto para celebrar. Conforme á esto, llégate á cele-

brar con este afecto: haz cuenta que abres el cofre de los tesoros de Cristo, y sacas de allí toda la cantidad que te es necesaria para rescatarte, con gran deseo de renovar en tí el fruto de la redencion, suplicando al Señor que eficazmente te redima y libre del poder de todos tus enemigos, y mucho mas de tí mismo, de tus vicios, pasiones, afectos y deseos desordenados.

Afecto y peticiones para despues de misa. Despues de haber celebrado, da muchas gracias á este Señor, de todo tu corazon, por haberte rescatado tan liberalmente y tan á su costa, y por todo lo que en razon de esto hizo y padeció. Pídele perdon de haberte tantas veces vendido de tu propia voluntad, y de haberle obligado á comprarte tan caro. Ofrécete ya muy de veras por su esclavo, y ruégale que haga de tí como cosa suya y te trate como á siervo suyo: *Tuus sum ego, salvum me fac... Servus tuus sum ego: da mihi intellectum, ut sciam testimonia tua.* (Psalm. CXVIII). Ofrécete muy de veras al cumplimiento de su voluntad, y que no pondrás mano, ni harás cosa sin enterarte primero de su gusto. Pídele que te dé mucho temor suyo: *Confige timore tuo carnes meas;* pero que sea temor filial y como él quiere ser temido. Y que aunque sea siervo, te dé un corazon y ánimo muy de hijo, que le ames como á verdadero padre, y le sirvas mas por amor que por temor. Que te haga siervo fiel y prudente en dispensar su hacienda, y diligente en granjear con sus talentos. Que te reprenda y castigue cuando fuere menester, como lo hace con los que quiere bien: *Corripe me, Domine, verumtamen in iudicio, et non in furore tuo, ne fortè ad nihilum redigas me.* (Ierem. x, 24). *Et flagella tuae iracundiae, quae pro peccatis nostris meremur, averte.* Que te señale con la señal de sus siervos y te vista de su librea, para que te precies de ello y seas conocido por tal. Que te aprisione y guarde para que no huyas de su casa.

SÁBADO.

Considérale como Sacerdote *y* sacrificio.

Motivo para despertar. Este dia cuando despertares, considérate como un sacerdote que ha de ir á ofrecer á Dios un grande y solemnísimo sacrificio por sí y por todo el mundo. Mira el cuidado con que es razon que se levante quien ha de hacer tan grande hacienda. Despierta tu diligencia con aquellas palabras del salmo: *Introibo in domum tuam in holocaustis: reddam tibi vota mea, quae distinxerunt labia mea.* (LXV, 13). Mira bien cuánta diligencia es razon poner en disponerte para hacer esta obra, pues para los sacerdotes de la ley vieja se pedian tantas prevenciones y preparaciones para ofrecer sus sacrificios, como en otra parte se declaró.

PRIMERA CONSIDERACION. Considera, lo primero, la caridad que nos mostró el Padre eterno en darnos á su Hijo por nuestro Sacerdote; porque no podia haber otro que fuese bastante á aplacar su ira: *Iuravit Dominus, et non poenitebit eum: tu es sacerdos in aeternum secundùm ordinem Melchisedech.* (Psalm. CIX, 4).

Y la caridad que nos mostró el Hijo de Dios en venir tan de voluntad á esto, viendo que todos los otros sacerdotes y sacrificios no eran bastantes: *Talis enim decebat, ut nobis esset Pontifex, sanctus, innocens, impollutus, segregatus à peccatoribus, et excelsior coelis factus: Qui non habet necessitatem quotidie, quemadmodum sacerdotes, prius pro suis delictis hostias offerre, deinde pro populi: hoc enim fecit semel... lex enim homines constituit sacerdotes infirmitatem habentes: sermo autem iusiurandi, qui post legem est, Filium in aeternum perfectum.-Unde salvare in perpetuum potest; semper vivens ad interpellandum pro nobis.* (Hebr. VII, 25-27). Pondera bien qué tal Pontífice tenemos.

SEGUNDA CONSIDERACION. Lo segundo, considera cuán bien hizo el oficio de sacerdote, que es orar por el pueblo, pues en esto gastó toda su vida, los dias y las noches enteras: *Qui in diebus carnis suae, preces, suppli-*

cationesque cum clamore valido et lacrymis offerens, exauditus est pro sua reverentia. Et quidem cùm esset Filius Dei, didicit ex his quae passus est obedientiam: Et consummatus, factus est omnibus obtemperantibus sibi causa salutis aeternae, appellatus à Deo Pontifex secundùm ordinem Melchisedech. (Hebr. v, 7-10). Y no cesó de hacer este oficio hasta el último espíritu de su vida, y aun ahora le hace en el cielo: *Ubi interpellat pro nobis.*

Y no contento con ser sacerdote, quiso ser el mismo sacrificio; porque no se podia ofrecer otro que tuviese infinito valor, como nosotros lo habíamos menester. Y así: *Neque per sanguinem hircorum aut vitulorum, sed per proprium sanguinem, introivit semel in sancta.* (Hebr. xi, 12).

Tercera consideracion. Lo tercero, considera como no contento con haber ofrecido una vez este sacrificio, que era bastante para redimir mil mundos, quiso dejar modo como lo pudiésemos nosotros ofrecer cada dia, con el mismo valor y eficacia, que cuando él lo ofreció: y quiso dejar tantos sacerdotes, que, como ministros suyos y sustitutos, tuviesen la misma facultad para consagrar y ofrecer aquel divinísimo sacrificio de valor infinito.

Y con saber que habia de haber tantos, tan malos é indignos, que habian de usar mal de esta dignidad, y la habian de profanar y manchar con sus pecados, pasó por este inconveniente por comunicarse á los que quisieren usar bien de esta merced. No hay agradecimiento que pueda llegar á esto.

Afecto para celebrar. Pues conforme á lo dicho, cuando te llegares á celebrar, considérate como ministro y sustituto de este divino y sumo Sacerdote; que en su nombre y persona, y, como si fueses él mismo, ofreces al Padre eterno aquel mismo sacrificio que él ofreció. Y así se lo debes ofrecer por todos los títulos, intentos y fines, por los cuales el mismo Señor y sumo Sacerdote nuestro le ofreció.

Considera que el altar donde se ofrece este divino sacrificio es tu alma, en la cual se derrama la sangre del Cordero. Procura que haya en ese altar siempre fuego

de amor de Dios, que consuma el sacrificio, que así se mandaba en la ley : *Ignis autem in altari semper ardebit, quem nutriet sacerdos, subiiciens ligna manè per singulos dies.* (Levit. VI, 12). La leña, con que se ceba y conserva este fuego, es el ejercicio de todas las virtudes.

Afectos y peticiones para despues de misa. Despues de haber celebrado, da muchas gracias al Señor por haberte hecho tan gran merced de contarte en el número de sus sacerdotes, y ponerte en oficio de tanta dignidad, que excede á la de los Ángeles.

Pídele humildemente perdon de lo mal que has ejercitado este oficio, y de todas las veces que has profanado estos divinos misterios, celebrándolos indignamente, y asimismo de haber profanado el altar de tu corazon, ofreciendo en sacrificio á los ídolos de tus pasiones y afectos desordenados. Suplícale que él mismo consagre este altar de tu alma, y crie en tí un corazon nuevo y limpio: *Cor mundum crea in me, Deus: et spiritum rectum innova in visceribus meis* (Psalm. L, 12); y que te dé la santidad y pureza que se requiere para celebrar dignamente estos sagrados misterios.

Y para que sepas mejor lo que has de pedir, y conozcas las obligaciones en que te pone este oficio, considera la solemnidad de ceremonias y vestiduras con que se adornaba el sacerdote legal (Molina, *Instruccion de sacerdotes,* Trat. II, cap. IV, V y VI) para celebrar aquellos sacrificios tan inferiores á este, como allí se declara. Pide al Señor que, pues te ha hecho sacerdote de tanto mas digno y noble sacerdocio, te dé todas aquellas condiciones y las demás que él mismo quiso significar en aquellas vestiduras y ceremonias, y procura tú de tu parte tenerlas; porque sino, cuanto es mayor la dignidad tanto será mas estrecho el juicio y mas riguroso el castigo, como se dijo arriba.

ARTICULUS III.

RECTE SANCTEQUE VIVENDI REGULA.

Si vis aliquid proficere (de Imit. lib. 1, cap. 21), *noli esse nimis liber, sed sub disciplina cohibe omnes sensus tuos.*

Disciplina, dux itineris salutaris, magistra virtutis, facit in Christo manere, semper ac iugiter Deo vivere, et ad promissa cœlestia, et ad divina praemia pervenire. (S. Cypr. de Hab. Vir.). *Ubi ea non viget,* ait sanctus Ephrem, *ibi magnum animarum naufragium. Ne igitur,* concludit ille, *hodie asperam ducas vitam, et cras mollem ac delicatam; sed canonem unum retine, sicut etiam sancti fecerunt patres, qui ad quinquaginta et ultra annos, suum non mutârunt canonem ac regulam.* Quae hìc ponitur, certas praxes continet pro qualibet die et hebdomada, pro quolibet mense et anno, necnon pro fine vitae. *Rogo te, frater,* cum sancto Bernardo, *sta in Domino sollicitus semper circa custodiam* huius *ordinis, ut ordo* ille *te custodiat.*

Pro qualibet die.

Omnia honestè et secundùm ordinem fiant. (*I Cor.* XIV).

Omnia in gloriam Dei facite. (*Ibid.* X).

1. Horam tum cubandi, tum surgendi habeas determinatam; hinc non minimus pendet totius diei profectus. Pro diversitate temporis, possunt diversae assignari horae. Tempore aestivo, aptior surgendi hora est quarta vel quinta; et hiberno, quinta vel sexta. Quovis tempore, hora cubandi convenientior, nona vel decima. Sex aut septem, ad summum octo horae sufficiunt ad quietem: quod excedit plùs officit quàm proficit sanitati. Adde, cum sancto Vincentio à Paulo, ex tali excessu *ani-*

mum fieri enervem, et non parùm periclitari officia.

2. Statim atque experrectus fueris, mentem sursùm eleva, Deum adora, *praebe* illi *cor tuum*, sanctissimi Iesu, Mariae et Ioseph profer nomina, et signo crucis muni te; deinde sedulus è lecto surgas, tanquam bonus et fidelis famulus quem ad obsequium suum vocat dominus. Sic Domino primitias consecrabis diei, quae felicius ibit, illo coepta auspice.

3. *Dum amictum indues, aliquâ re spirituali mens occupetur. Puta*, inquit sanctus Carolus, *te gratiâ Dei in Baptismo fuisse indutum; te peregrinum in hac vita, et ut in patriam euntem debere gerere;* aut piam quamdam precationem recites, v. g. Ps. *Deus, Deus meus,* aut *Miserere mei, Deus;* vel *Te Deum laudamus.*

4. Decenter vestibus indutus, orationi vocali et mentali, per semi-horam ad minus, vacabis, persuasus cum S. Chyrs., lib. 1 De orand. Deo, *simpliciter impossibile esse, absque orationis praesidio, cum virtute degere, et huius vitae cursum peragere.* Quòd si aliqua de causa tempus illud definitum deflueret, occupatione quae declinari non posset interceptum, aliud pro illo sedulo repones, ad istud Prophetae attendens: *Aruit cor meum, quia oblitus sum comedere panem meum.* Ad faciliorem meditationis praxim, uti poteris aliquo pio auctore qui materiam et methodum orationis suppeditabit. Inter caeteros commendantur V. P. Ludovicus Granatensis, La Puente, Nepveu, Avancinus, etc.

5. Peracta meditatione, ad missam devotè audiendam vel celebrandam procedendum; aut si hora nondum advenerit, lectioni et studio incumbendum, aliisve sui officii muneribus, recogitando sequentia : nempe, 1.° *nihil esse tempore pretiosius;* 2.° *breve illud esse et irrevocabile;* 3.° *in tempore redditionis* à Deo strictè *postulandum esse;* 4.° *clericum non ad inertiam atque ignaviam, sed spiritualis et ecclesiasticae militiae labores vocatum esse;* 5.° Christum Dominum *in laboribus fuisse à iuventute sua;* 6.° *Deum solere negligentes deserere;* 7.° *luxuriam citò decipere hominem otiosum, hominem vagantem; otiositatem Deo et hominibus inutilem reddere, et solam in-*

utilitatem sufficere ad damnationem. Ita passim Scrip., Conc. et SS. PP.

6. Pro audienda missa potior methodus ea est, quâ tacitè sequimur sacerdotis actionem et orationes, v. g. dum sacerdos, *in plano*, peccata sua confitetur, tu tua sincerè detesteris. Dum *gloriam Deo in excelsis* peroptat, et *in terra pacem hominibus bonae voluntatis*, tu nomen Dei laudes eique de acceptis beneficiis gratiam referas. Dum ille Epistolam et Evangelium recitat, petas ut verbum Dei à corde tuo vacuum non revertatur. Dum offert dona, tu corpus, animam et passiones, eo quo voluerit modo, immolandas, offerre coneris; et sic ab initio usque ad finem, et sacerdotis et victimae oblatae spiritum ingrediaris.

7. Si sacerdotii munere donatus es, quidquid, in ordine ad sanctam missam, tibi est peragendum, babes in uno et sancti Caroli monitis ad clerum suum, his concepto verbis: *Qui sacerdotes estis, missae sacrificium saepius facite sanctè ac religiosè. Ad illud faciendum parate vos omni pietate, in tam alti mysterii meditatione toto animo defixi; et quò puriùs id faciatis, propriam conscientiam diligenti, accurato, frequentique examine discutite. In sanctissimi sacrificii actione ab erroribus vel levissimis omnino cavete. Quae de illo piè ritèque celebrando praescripta sunt*[1], *ea vos studiosè diligenterque servate; et eo peracto, pro summi beneficii munere Deo gratias agite... ad minus quadrantis horae spatio.* Vide suprà,

[1] Haec si feceris, ut profectò debes, longè aberis à perluctuosa illa celeritate, quâ tot sacerdotes, rationis et fidei aequè egentes, dicto citiùs sacrum absolvunt. Benedictus XIV, Institutione 34, *parag.* 6, observat: 1.° *Non semel improvisâ morte aliquos sacerdotes oppressos fuisse, ob indignam festinationem quâ rem divinam conficiebant.* 2.° *Vix breviori spatio quàm dimidiae circiter horae, posse omnia in communibus missis peragi, cum debito decore ac devotione.* Et S. P. Benedictus XIII, edicto in omnibus urbis sacrariis apposito, vetuerat ne paramenta sacerdotalia ministrarentur iis sacerdotibus qui in celebranda missa minùs quàm tertiam horae partem insumerent. Vid. Docum. pastor. ill. Ambianensis episcopi (d'Orléans La Motte), super celebratione missae, pag. 23.

pag. 207, ubi gratiarum actionis post missam commendatur necessitas, et modus huius implendi officii traditur.

Concilium Turonense an. 1583 iubet, ut, *expletâ missâ, calix cum patena, et corporalium theca cum vestibus sacerdotalibus, in mundo loco sub sera recondatur*. Haec igitur tibi neglectui non sint, et in sordibus ea iacere non patiaris.

8. Si choro addictus sis, quae huius sunt officii tradet tibi aliud sancti Caroli monitum quod sic habet: *Qui canonici estis, singuli vos canonicalis muneris partes explete. Omnes in choro statutis horis assistite, et ad Deum pro fidelibus pias religiosasque fundite precationes. Dum eo loco estis, memores estote adesse Christum Iesum Dominum, cui servite cum timore et tremore. Non pigri, non somnolenti, non oscitantes adestote; non mente vagâ, non vagis oculis, non indecenti corporis statu. Attentè, studiosè, ritè, piè, religiosè divinas laudes concelebrate;* et psallite Deo, in conspectu Angelorum, cantantes in cordibus vestris Domino.

In choro, nemo privatim, nemo tacitè officium recitet, sed omnes pariter quicumque adestis, senes cum iunioribus, laudate nomen Domini in psalmis, hymnis et canticis. *A quibuscumque colloquiis, à litterarum aut librorum lectionibus, atque ab omni vagatione abstinete. Pro temporis autem et officii ratione, sedete, state, genua flectite, caput aperite et inclinate. Accuratè demum omnia observate quae eo de genere vobis praescripta sunt: ita ut vestro exemplo aliis sacerdotibus, clericisque, et rectè ritèque psallendi, et sanctè orandi, et piè agendi animum addatis. In psalmorum autem, canticorum et hymnorum intelligentiam studiosè incumbite; ut dum psallitis, pro sensuum sanctissimorum quos mente concepistis ratione, vos ad omnem pietatis devotionisque affectum excitetis.* (Hac de causa legi potest Comment. Bellarmini vel Fr. Bellanger aut P. Berthier in Ps.).

Non ordinariae distributionis lucro adducti, sed Dei caritate religionisque cultu commoti, divinis officiis adeste, ut verè et ex animo illa Psalmi verba concinatis;

Voluntariè sacrificabo tibi, et confitebor nomini tuo, Domine, quoniam bonum est. *Divinis officiis absolutis, paululùm omnes in choro piè orate, inde abeundi signo per praefectum dato, consurgentes, quo ordine ad chorum accessistis eodem in sacristiam redite, ubi cappas, qui illis induti estis, et superpellicea, sine strepitu ullo vel susurratione, deponite.*

Canonicales vestros conventus statutis hebdomadae diebus capitulariter habete. Omnes, qui debetis, ad illos convenite. Inde ne discedite, nisi missione à capituli praefecto impetratâ. Singuli ordine et loco sedete. Sententiam modestè dicite, et suo quisque loco, non praeposterè. A verbis scurrilibus abstinete. In rebus consultandis rixas, iurgia et contumelias cavete. In initio et fine uniuscuiusque capituli statutas orationes dicite. Priori loco tractanda proponite quae ad divinum cultum, ad spiritualis vitae progressionem, ad ecclesiasticam disciplinam tuendam, tum quae ad rerum temporalium gubernationem pertinent ne negligite. Omnia imprimis agite pace mutuâ et concordi voluntate. Caritate fraternâ vos invicem diligite; canonici enim estis, qui sicut pro collegii ratione, ex antiquo instituto, una in collegiata ecclesia, unoque item in canonicali domicilio collocati fuistis; ita uno pacis et caritatis foedere, unâque animorum consensione coniunctissimi, sicut nascentis Ecclesiae ministri, quorum erat cor unum et anima una, *experiendo videte, sicut in Psalm. scriptum est:* Quàm bonum et quàm iucundum habitare fratres in unum!

9. Si choro minimè addictus ad divinum teneris officium, parvas recitare horas poteris aliquanto ante prandium; ut nempe, manè laudato, et invocato in meditatione Dei nomine, occasio et facultas tibi sit idem faciendi versus meridiem, ad instar Prophetae, Ps. LIV, 18. Deinde non nihil dabis temporis *examini particulari*, in quo potissimùm aut virtus comparanda, aut vitium extirpandum intenditur: ex eo viri suae salutis studiosi, tum ad morum emendationem, tum ad devotionis augmentum, magnam percepêre utilitatem. Huic autem exercitio praemittenda, nudo capite et flexis genibus,

lectio unius Novi Testamenti capitis, quam rectè inchoabis hâc sancti Ephrem precatione : *Domine, Iesu Christe, aperi aures et oculos cordis mei ad intelligendum sermonem tuum, faciendamque voluntatem tuam.* Veteres christiani, ex S. Chrysostomo, secum, religionis causâ, deferre solebant sanctum Evangelium : convenit profectò ut idem faciat clericus, et id eius multùm interest; nam ex eodem sancto doctore (Hom. 32 in Ioan.), *ubicumque Evangelium est, illuc diabolus ingredi non audet; illinc omnis expellitur vis diabolica.*

10. Ad mensam parcam, frugalem et brevem (utinam piâ aliquâ lectione, saltem aliquot sacrae Scripturae versiculis conditam!) nunquam sine benedictione accedes, nec sine gratiarum actione ab ea recedes; tum exemplo Domini, qui id in coena fecisse legitur, tum ad informationem laicorum qui, heu! saepe huic officio desunt: tum quia, ut ait sanctus Ambrosius, *id à nobis expectat qui nos pascit Deus, ut pro praestitis ab eo escis illi gratiam referamus, et saturati donis ipsius laudes ei dicamus. Inter bibendum et edendum memineris te servum esse Dei, ut servos eius decet, comede et bibe.* (S. Doroth.). Quàm laudanda in clero sobrietas, quantaque secum affert omnis generis bona; tam damnanda ebrietas, tantaque diversi generis importat mala! *Vae qui potentes estis ad bibendum.* (Is. v). *Nunquam ego ebrium castum putabo.* (S. Hier.). Si in laico ebrietas dedecus est ac ignominia, in clerico res est monstruosa et planè horrenda.

11. Post cibi sumptionem, aliquo sermocinationis et oblectationis genere, par quidem est mentem animumque modicè relaxari, sed non nisi colloquiis et oblectamentis licitis, quae loco, tempori et personae congruant, et in quibus honestum et decorum semper servetur. *Omnia honeste fiant.* (I Cor. xiv). *In omni conversatione sancti sitis.* (I Petr. i). *Quae aliàs à summis pontificibus et à sacris conciliis, de clericorum vita, honestate, aleis, lusibus, copiosè ac salubriter sancita fuerunt, eadem ut in posterum, sub iisdem poenis vel maioribus arbitrio ordinarii, observentur, statuit sancta Trid. synodus.* (Sess. 22,

De Ref. c. 1). Vide ne ab iis ullatenus devies; nam, ut ait sanctus Damasus papa, *Violatores sacrorum canonum graviter à SS. PP. iudicantur, et à Spiritu Sancto, cuius instinctu ac dono dictati sunt, damnantur.* Nec te moveat plurium clericorum contraria consuetudo; quia ut notat sanctus Nicolaus I: *Scimus ex sacris Canonibus, quòd non minùs mala consuetudo, quàm pernitiosa corruptela, vitanda sit.*

12. Quae sint personae quibuscum expedit necne, ut familiariter agas et converseris, accipe ex lib. 1 de Imit. Christi, c. 8: *Non omni,* inquit, *reveles cor tuum, sed cum sapiente et timente Deum age causam tuam. Cum iuvenibus et extraneis rarus esto. Cum divitibus noli blandiri, et coram magnatibus non libenter appareas. Cum humilibus et simplicibus, cum devotis et morigeratis sociare, et quae aedificationis sunt pertracta. Non sis familiaris alicui mulieri, sed in communi omnes bonas mulieres Deo commenda. Soli Deo et Angelis eius opta familiaris esse, et hominum notitiam devita.*

13. Transacto recreationis tempore, redi paulisper ad cor, et sacras dic Vesperas. Tum in ea incumbe studia et opera quae status aut munus tuum requirunt; et sicut monet sanctus Carolus: *Ne omittas quotidie aliquid ex sacris Bibliis studiosè legere* [1]. Nam, iuxta S. Chrysostomum, *infinita exhorta sunt mala ex sacrarum Litterarum ignoratione; hinc,* inquit, *multa haereseon lues*

[1] *S. Hieronymus in epist. ad Laetam, hunc eius filiae designabat ordinem pro lectione sacrorum librorum:* Discat primò *Psalterium;* his se canticis avocet, et in *Proverbiis* Salomonis erudiatur ad vitam. In *Ecclesiaste* consuescat quae mundi sunt calcare. In *Iob* virtutis et patientiae exempla sectetur. Ad *Evangelia* transeat, nunquam ea positura de manibus. Apostolorum *Acta* et *Epistolas* totâ cordis imbibat voluntate. Cùmque pectoris sui cellarium his opibus locupletaverit, mandet memoriae *Prophetas, Heptateuchum,* et *Regum* et *Paralipomenon* libros, *Esdrae* quoque et *Esther* volumina. Ad ultimum sine periculo discat *Canticum Canticorum:* ne si in exordio legerit, sub carnalibus verbis, spiritualium nuptiarum epithalamium non intelligens, vulneretur.

pullulavit; hinc vitae in multis neglectus; hinc inutiles et sine lucro labores. Disce igitur *quod doceas, et obtine eum qui secundùm doctrinam est, fidelem sermonem*, etc. (S. Hier.). Sed in hunc finem opus est saltem *Commentarii Menochii*, et *versionis hispanae* P. Scio.

14. Si decentiae et honestatis causâ invisendi tibi quidam sint, id opportuniùs ages, si aliud non requirant circumstantiae, horis pomeridianis; sed memento semper eius quod de clericis in Trid. scriptum est (Sess. 22, De Ref. c. 1), scilicet eos sic debere *vitam moresque componere, ut habitu, gestu, incessu, sermone aliisque omnibus rebus, nil nisi grave, moderatum ac religione plenum prae se ferant.* Visitationes autem quae, pro Ecclesiae ministris, strictioris sunt obligationis, sunt visitationes aegrotorum, afflictorum, pauperum, etc. *Non te pigeat* istud tui muneris implere fideliter; *ex his enim in dilectione* firmaberis; et erit, ut aliquando cum electis audias: *Venite, benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum... infirmus eram, et visitâstis me; in carcere, et venistis ad me.* (Matth. xxv, 36).

15. Sanctissimam Dei matrem virginem Mariam praecipuo pietatis affectu prosequere; et in huius testimonium coronam illius quotidie, aut ante coenam, aut antequam dormitum eas, diligenter recites. Ecclesia testatur, *in Officio Rosarii, cultum hunc eidem esse gratissimum;* et quantùm in votis habeat pia Mater nostraque intersit, ut sic beatam Virginem *iugiter veneremur,* colligi facilè potest ex magnis indulgentiis quas coronis ac rosariis tribuêre summi pontifices. In ea autem precatione recitanda poteris, ad singulas decades, piâ meditatione recolere *vel* totidem reparationis nostrae mysteria, quorum per Mariam petes effectum; *vel* praecipuas huius beatae Virginis virtutes, de quibus Domino gratias ages, et quae tibi, eâ quâ valet apud illum gratiâ, communicari postulabis; *vel* gloriosos illos titulos *Regina Angelorum, Regina Patriarcharum*, etc., qui ipsi tribuuntur in eius litaniis, orando ut tua cum coelitibus admittatur vox, et ut summi quos ab his Maria recipit honores, suppleant quod tuis deest laudibus.

16. Sub vesperam, si liceat, ad visitandum et orandum in sanctissimo Sacramento Dominum Iesum accede: *Ipse enim est sanctificatio nostra et redemptio: ipse consolatio viatorum, et Sanctorum aeterna fruitio.* (De Imit. lib. 4, c. 1). Erubescendum sanè nobis est, quòd in hoc pietatis genere laici nos longè superent. Vix clerici, nisi quâ necessitas adigat, in sacris locis se videndos praebent. Vide ne ingratorum augeas numerum, et exemplum sume ex sancto presbytero Nepotiano, pretiosissima morte functo, de quo sic S. Hieronymus: *Ubicumque eum quaereres, in ecclesia invenires.*

17. Si horis adstrictus sis canonicis [1], operae pretium est, ut *Matutinum et Laudes* pro crastina die, et quidem si fieri potest, ante coenam recites: quia si in posterum

[1] Munus *divini Officii* magni facias; nam *Angelorum opus est*, et *coelestis Hymnodiae praeludium.* (SS. Basil. et Greg. Naz.). In eo, *pro* Ecclesia *legatione fungeris* ad Deum, *tanquam ipsâ* orante *per te.* Stude igitur illud dignè et utiliter persolvere, et cogita frequenter *maledictum* in sacris Litteris eum vocari *qui facit opus Dei negligenter.* Ante eius recitationem *praepara animam tuam;* in aliquem locum orationi aptum secede; statue te in conspectu Dei et sanctissimorum Angelorum; cor purifica contritionis actu; intentionem dirige, uni te Christo et Ecclesiae nec non Sanctis quorum est officium. In hoc recitando *iunge sensum verbis, affectum sensui, exsultationem affectui, gravitatem exsultationi* (S. Bern.), ut nempe tibi non contingat quod plerisque clericis, qui indevotione ac nimiâ celeritate suâ totum officii fructum deperdunt, *et ibi plùs peccant, ubi peccata sua emendare debebant.* (Idem). Attentionem, initio cuiusque psalmi, orationis, et aliarum divini officii partium, renovare, atque excitare satage; praesertim dum illa verba pronuntias: *Deus, in adiutorium meum intende;* in fine etiam cuiusque psalmi, ad haec verba: *Gloria Patri*, etc., et in conclusione orationum, cum dicitur: *Per Dominum*, etc. (Conc. Med. v). Si quando autem te ad sedendum debilitas evidens aut nimia lassitudo compellat, saltem ad incoeptionem officii, ad invitatorium, hymnos et ad orationem Dominicam, surgere non omittas. Si etiam in lecto aegritudinis decumbens, reverenter nihilominus te habeas, prout poteris. (S. Bonav.). Nam, ut ait S. Cyprianus, *placendum est divinis oculis* etiam *habitu corporis.*

differas diem, valde periclitabitur oratio mentalis; quam si omittas, vel ex parte, ut probabilius tunc facies, non meliùs ac feliciùs procedent res tuae. *Nisi quòd lex tua meditatio mea est,* aiebat Propheta, *tunc fortè periissem in humilitate mea.* (Ps. CXVIII).

18. Orationem serotinam, et quidem in communi, si penes te sit, cum examine generali, cum actu contritionis, et cum pia lectione habeas. Illa communi oratione et piâ lectione (quae quartâ saltem horae parte durare debet) mirum in modum mens illuminatur, animus inflammatur, memoria reficitur, tentatio per noctem expellitur, et damna diei reparantur. Libri autem spirituales, quorum lectio imprimis commendatur, sunt *Imitatio Christi; Pugna spiritualis;* opera *S. Franc. Salesii; Rodriguez; Lud. Granatensis;* liber de *Doloribus Christi,* auct. P. Th. de Iesu; acta Martyrum; Vitae Sanctorum, praesertim sancti Caroli, sancti Francisci Xaverii, sancti Vincentii à Paulo, sancti Francisci Salesii, etc.

19. Dum vestes exues, piam quamdam considerationem in animo versa, v. g. inquit sanctus Carolus, sup. *Mane sequenti te forsan vivorum ampliùs non fore numero; peccati causâ hominem gratiâ spoliari; aut aliud eiusmodi, vel precatiunculam habebis.* Stratum ascensurus, te et lectum tuum aquâ asperge benedictâ, dicens: *Per signum crucis, de inimicis nostris libera nos, Deus noster.* Decumbens, commenda Domino, beatae Virgini et sanctissimis Angelis spiritum tuum; et cura ut in *pace Domini*, cum pia mentis affectione et cogitatione, requiescas. Quae enim cogitatio, aut affectio te ante somnum occupaverit, eadem haud dubiè post somnum tenebit. Si tibi per noctem contigerit expergisci, *Memor sis Dei,* exemplo Prophetae, *super stratum tuum,* vel, ut monet sanctus Ambrosius, *psalmos,* aut *Pater noster,* cum devotione recites.

Pro qualibet hebdomada.

1. *Quandoquidem Poenitentiae et Communionis sacramenta, quasi duae columnae sunt,* quibus totum spiri-

tuale aedificium, ut conservetur, *fulcitur;* ideo, inquit sanctus Carolus sup., *saepius quò potueris ad illa accedas; ad Confessionem, singulis hebdomadis, aut saltem quindenis*[1]: et ad Communionem, secundùm consilium *patris spiritualis, qui doctus et pius debuit assumi, et cui te totum oportet committere. Ita,* tamen, *vive, ut quotidie merearis accipere.*

2. Aliquod mortificationis genus, vel internum vel externum, tibi propone, v. g. die veneris ieiunium, aut saltem abstinentiam maiorem in memoriam passionis Christi, vel die sabbati in honorem sanctisimae genitricis Mariae, etc.

3. Fidelium pietas varios hebdomadae dies hoc modo distribuit et consecravit, nempe *diem dominicam* adoratione sanctissimae Trinitatis; *feriam secundam,* subsidio defunctorum; *tertiam,* cultui Angelorum, imprimis custodum; *quartam,* sancti Iosephi, et sanctorum apostolorum Petri et Pauli; *quintam,* sanctissimi Sacramenti; *sextam,* memoriae passionis, et *sabb.* venerationi beatae Virginis. Religiosae huic consuetudini stude te conformare, et nonullas habe praxes aut preces quas, secundùm dictam designationem, quâvis die peragas. Sic illam nutries pietatem, quâ ex Trid. *conspicui esse debent* omnes altaris ministri.

4. Qui curam habent animarum efficient ut, diebus dominicis et festivis, fideles ecclesiam frequentent; quod obtinebunt peragendo decenter ac religiosè divina officia; praedicando, ut par est, verbum Dei[2], et aliis pie-

[1] Qui singulis hebdomadis, *nisi legitimè impediantur,* confiteri *consueverunt,* hunc ex eo capiunt fructum, quòd *omnes et quascumque indulgentias* (eâ, quae iubilaei est, exceptâ) lucrari et *consequi possunt, sine actuali confessione,* si *nullius lethalis culpae conscii sibi sint.* Secus alii, qui *tam frequenti peccatorum confessione animam expiare* non solent; ii enim, quamvis mortalis peccati expertes, debent, quando in brevibus pro indulgentiae consecutione confessio apponitur, saltem in vigilia festivitatis confiteri, si tanti velint boni participes esse. Ita Clemens XIII in decreto dato 9 dec. 1763.

[2] Conc. Trid. sess. 5, cap. 1 et 2, De Reform. «Cùm, inquit, «praecepto divino mandatum sit omnibus quibus animarum

tatis exercitiis quae zelus et amor benè suggerunt; et hâc ratione illos avocabunt à popinis, diversoriis, comessationibus, saltationibus et aliis peccati occasionibus. Unde, dictis diebus sanctè transactis, haud erit difficile eos, per totam hebdomadam, servare insontes.

5. Qui divino applicantur ministerio sapienter facient si dominicis et festivis diebus, paulò maturius quàm caeteri, è lecto surgant; ut nempe antequam se conferant in ecclesiam ad audiendas fidelium confessiones, solitum impendere possint orationi mentali tempus, et suis necessitatibus, priusquam alienis, prospicere sicut ordo caritatis exigit. *A te*, inquiebat sanctus Bernardus Eugenio papae, *tua consideratio inchoët, ne frustra extendaris in alia, te neglecto. Quid enim prodest, si universum mundum lucreris, teipsum perdens? Sapiens, sibi sapiens erit, et bibet de fonte putei sui primus ipse.* Qui aliter se gerunt et negligunt quod in isto monito praescribitur, communiter, praedictis diebus, nihil dant considerationi, nihilque praeparationi ad missam; sed, his praetermissis, quâ pietate possunt celebrare, quove zelo et fructu hortari fideles! Hinc patet quanti sit momenti praesens monitum. Adverte autem quòd, iisdem diebus, parvae horae non sunt remittendae ad tempus de

«cura commissa est, oves suas agnoscere... verbique divini «praedicatione pascere... Plebani et quicumque parochiales vel «alias curam animarum habentes ecclesias obtinent, per se, vel «per alios idoneos, si legitimè fuerint impediti, diebus sal«tem dominicis et festis solemnibus, plebes sibi commissas, «pro sua et earum capacitate, pascant salutaribus verbis: do«cendo ea quae scire omnibus necessarium est ad salutem, an«nuntiandoque eis, cum brevitate et facilitate sermonis, vitia «quae eos declinare, et virtutes quas sectari oportet ut «poenam aeternam evadere *et coelestem gloriam* consequi va«leant.»

Hinc Bonacina, theologus moralis minimè rigidior, in Tract. de Legibus, disp. 5, sic habet: «Ego arbitror mortaliter pecca«re parochum, si uno continuo mense integro, aut etiam si «duobus, vel tribus mensibus totius anni discontinuis non con«cionetur, quia haec videtur materia gravis.» Ita et Pontas, V. *Parochus*, cas. 1.

quo suprà, p. 385, num. 9, sed dicendae immediatè post orationem mentalem, aliàs ad vesperam usque differentur, et secus quàm par est exinde recitabuntur.

6. Diaconi, subdiaconi et clerici inferiorum ordinum duo in festis diebus habent munia implenda, quorum primum est ut, iuxta praescriptum conciliorum, divinis intersint officiis quâ par est modestiâ, exemplari et angelicâ; et quae sui gradûs sunt functiones ibi religiosè obeant, summo id ducentes honori, et pensantes quòd *sic* tantùm *de inferiori gradu potiora capere* possunt et *mereri;* alterum ut catechizandis rudibus ac pueris vacent, in schola ipsis assignata; quod praestare debent maiori quo possunt zelo et afectu, quia munus istud, 1.° Christo Domino est acceptissimum; 2.° animarum saluti planè necessarium; 3.° maximi pro ipsis meriti, testante Ecclesiâ quòd *si fideliter et utiliter impleverint officium suum, habituri sint partem cum ipsis qui verbum Dei benè administraverunt ab initio.* (Pontif. in Ordine Lect.).

Pro quolibet mense.

1. Initio mensis, quempiam Sanctorum qui in illo occurrunt tibi in specialem patronum sortire; sub eius tutela te et tua constitue; singulis diebus, manè scilicet et vespere, aliquam ad eum precem dirige pro tuis et aliorum quos intenderis necessitatibus. Vitam eius lege, et in certa quam adnotaveris virtute te illi, per mensem, stude conformare; tandem in festo illius die, praemissâ in pervigilio debitâ praeparatione, ad sacram synaxim, si liceat, in eius honorem accede; gratulare illi de sua gloria et beatitudine, et gratiis Deo actis pro beneficiis seu ei, seu tibi per eum collatis, suppliciter illum ora ut tibi favere pergat, non per mensis cursum tantùm, sed et per totam tuam vitam. Atque haec est multorum piorum praxis, ad instar sancti Francisci Borgiae qui eius auctor perhibetur; et ea omnia quae complectitur satis monstrant eius utilitatem. Eam ergo amplectere; sed novum quovis mense assumendo protectorem, vide ne veterum obliviscaris. Omnium habe indicem, et exemplo

sancti Aloysii Gonsagae horum nomina identidem recites et invoces.

2. Versus finem mensis, statue tibi diem in qua, salutis suae studiosorum exemplo, te speciali modo ad mortem disponas; nam à momento mortis pendet aeternitas, et in hoc totius felicitatis nostrae cardo vertitur ut benè moriamur. Quod autem hac de causa peragendum tibi est ad sequentia reducitur: 1.° praestitutâ die, subtrahe te, saltem per aliquod tempus, à solitis occupationibus et omnibus superfluis locutionibus, ut tibi et uni necessario vacare possis; 2.° meditatio tua matutina de morte sit eiusque consectariis, et conscientiam tuam diligenter discutiens, vide quid te angeret et turbaret, si iamiam moriturus esses; et *fac nunc quod tunc facere velles;* 3.° accede ad sacrum poenitentiae tribunal, et confessionem tuam perage velut pro ultima vice, et mox ad Dei iudicium citandus; tum, si concedatur, corpore Dominico, quasi coelesti viatico, agonem tuum munias; 4.° die illo, *sic te in omni facto et cogitatu teneas*, quasi modo cursum tuum consummaturus; 5.° vespertinis horis, siste te coram sanctissimo Sacramento, et ibi de novo *omnibus peccatis tuis cum dolore et magna displicentia deploratis*, elice actus virtutum qui solent moribundis suggeri, fidei nimirum, spei, caritatis, resignationis divinae voluntati, et acceptationis omnium quae ei placuerint, et in fine, pro te recita preces *Commendationis animae:* eas longè ante exitum suum quotidie recitabat sanctus Vincentius à Paulo. *Si haec scitis, beati eritis si feceritis ea.* (Ioan. XIII, 17).

3. Semel saltem per mensem cum patre tuo spirituali colloquere de animae tuae statu et de tua agendi ratione [1]. *Hoc enim modo fiet,* inquit sanctus Basilius in Re-

[1] *Summarium capitum rationis conscientiae et quaerendorum à reddente,* ex Reg. Soc. Iesu: 1. An vivat contentus iuxta suam vocationem?

2. Quomodo se habeat circa obedientiam, paupertatem, castitatem, aliasque virtutes, et quarum praecipuè studio intensus sit?

3. An sentiat aliquas animi perturbationes, aut tentationes

gulis, *ut et quod laude dignum sit confirmetur, et quod minùs probandum congruo remedio sanetur*. Neque verò existimes nullo tibi, utpote satis erudito, *opus esse consiliario;* quia, ut ait sanctus Chrysostomus, *solius Dei est nullo opus habere consilio;* et iuxta S. Ioannem Clim. *qui sibi ipsis confidentes* ita opinati sunt, miserè *seducti sunt. Ne innitaris prudentiae tuae* (Prov. III), sed *consilium semper à sapiente perquire*. (Tob. IV). Nam ut legitur apud sanctum Bernardum, *hoc vult Deus ut homo per hominem doceatur; nec aliter*, ex sancto Dorothaeo, *licet salvari*.

4. Qui ecclesiarum regimini praefecti sunt, debent, quovis saltem mense, sacras renovare species (praeceptum est ut fiat quâlibet hebdomadâ) et examinare statum, tum sacrae aedis, tum eius supellectilium, an nempe omnia sint, ut par est, munda et ordinata; nam, in collatione primi ex minoribus ordinibus, *fidelissima*

molestas; et de facilitate seu difficultate, ac modo eis resistendi; et ad quos affectus vel peccata sit magis propensus et incitatus?

4. Quem experiatur in se zelum animarum?

5. Quomodo spiritualibus rebus sit affectus? De oratione mentali et vocali; an illi vacet, et quem modum in ea teneat?

6. Num in usu rerum spiritualium consolationem et devotionem habeat, an verò contrà desolationem, ariditatem et vagationem animi patiatur; quomodo in eis se gerat?

7. De fructu quem ex communione, confessione, examine particulari et aliis exercitiis spiritualibus percipiat?

8. Num post ultimam rationem conscientiae quam reddidit, maiorem an minorem fructum fecerit; quem animum experiatur ad perfectionem consequendam?

9. Quomodo observet regulam sibi praescriptam, et quae sui sunt officii?

10. De mortificationibus, poenitentiis et aliis exercitationibus quae faciunt ad spiritûs profectum; et in specie de praeparatione ad iniurias et ad alia quae ad Christi crucem pertinent ferenda, atque de eorum desiderio?

11. De sociis, et quomodo ex eorum conversatione proficiat in Domino, et an alicui plus sit familiaris quàm aliis?

12. An aversionem animi sentiat ab aliquo, et quomodo sit affectus erga superiores et socios?

horum *cura* ipsis iniuncta est, et sine gravi culpa eam nequeunt negligere. (Vide sup. p. 383, n.° 7). Et semper memineris huius Ecclesiae moniti ad ostiarios: *Sic agite, quasi reddituri Deo rationem pro* iis rebus quae *his clavibus recluduntur*.

5. Si in ea, quà manes, dioecesi instituti sunt et vigent coetus illi ecclesiastici, in quibus de pietate, doctrina, moribus, conscientiae casibus, collationes habentur, frequens iis et assiduus adesto: quia nihil aptius et utilius ad fidei et morum quaestiones elucidandas, ad unitatem doctrinae comparandam, ad conformitatem regiminis servandam, ad animorum consensionem fovendam. Ut optatum tamen pariant fructum, oportet, 1.° ut imparatus nullus accedat, sed ut quisque praeviderit quae tractanda sunt, et ad ea suum adhibuerit studium; 2.° ut procul amendentur contentiones, aemulationes, clamores, aliive excessus qui in tali circumstantia contingere possunt. Quod ut tu et alii praestetis, cogitate et conveniendi causam, et convenientium qualitates et characterem.

6. Concilia volunt ut *clerici comam et tonsuram, patentibus auribus, habeant congruentes*. Ita concilia Basil., Later. II et IV, etc. Ad morem gerendum tam gravi auctoritati, cura frequenter *renovari coronam* tuam (*singulis hebdomadibus, aut saltem quindenis*, aiunt plures synodi), et capillos tibi resecari circiter quovis bimestri. Quoad eorum *cultum*, seu componendi modum, eadem concilia iubent ut non *studiosus*, sed *simplex* sit; verba sunt concilii Mediol. I sub sancto Carolo; et quàm iure merito iudicare potes, 1.° ex iis quae, iam ab apostolicis temporibus, contra feminas torti et compti capilli dicta sunt; 2.° ex modo quo Christus Dominus inter homines apparuit, *humilis*, nempe *et modestus*, ait sanctus Bernardus; 3.° ex *coronae illius similitudine* quam clerici *gestant in capite*, quaeque profectò non benè congruit cum *crinibus mundano more* ordinatis. *Audi* haec, *fili, et ne dimittas legem matris tuae* (Prov. c. 1) ut huic *conformeris saeculo cui renuntiâsti*, aut illis pseudoclericis de quibus sic sanctus Hieronymus (Epist.

ad Eustoch.): *Tales cùm videris, sponsos magis aestimato quàm clericos.*

7. Quatuor anni temporibus recurrentibus, preces et pia opera pro remissione peccatorum proximè commissorum, pro fructuum conservatione, pro Christi ministrorum vocatione et missione, ferventiùs instaura. Haec est enim Ecclesiae mens et voluntas ; haec institutionis quatuor temporum motiva, quibus eò promptiùs ac libentiùs oportet te cedere, quò magis illam piam matrem diligere, et istorum gravitatem ac pondus melius debes percipere.

Pro quolibet anno.

1. *Cùm diuturnâ experimentiâ compertum sit*, ut aiebat S. P. Clemens XI in epist. encyclica, an. 1710, *ad retinendam conservandamque sacerdotalis ordinis dignitatem et sanctimoniam, maximopere conducere ut ecclesiastici viri spiritualibus excercitiis aliquando vacent, quibus quidquid sordium de mundano pulvere contractum est commodè detergitur, ecclesiasticus spiritus reparatur, mentis acies ad divinarum rerum contemplationem extollitur, rectè sanctèque vivendi norma vel instituitur vel confirmatur;* ideo ne hanc utilitatem tibi propositam praetermittas, sed magna cum alacritate suscipe, et quotannis aut saltem biennio, sex aut octo dies, in pio aliquo secessu dictis exercitiis operam da. Consule te generalem, ab ultima recollectione, confessionem, in qua *recogitans* in *amaritudine animae tuae* omnia peccata, omnesque defectus, securiùs *novissima providebis*, gaudium in coelo, et tuae conscientiae pacem ac serenitatem paries. Si unde testamentum condas habes, sapienter facies si illud tunc conficias aut confirmes.

2. *Diem* anniversariam regenerationis tuae, conversionis et ad ordines promotionis, *habeas solemnem, et celebra eam cultu* congruo. *Si enim*, inquit Micrologus, De eccles. observ. c. 50, *quilibet suum natalem, quo ad aeternam mortem natus, observat, quantò magis illum observare debet, quo ad aeternam vitam est regeneratus ?*

Sanctus Carolus, in tertio concilio Mediolanensi, sanxit ut *sacerdotes, quo die eorum quisque sacerdotio initiatus est, illum etiam quotannis recolant missae sacrificio et precibus*. Religioni tibi sit à tam sancto instituto nunquam deviare.

3. Lege quotannis ritus et rubricas, simul et canones ac statuta quae ad te spectant, ut ea semper accuratè valeas custodire, item praecipuos theologiae, seu moralis, seu scholasticae tractatus qui paulatim excidunt, nisi identidem horum refricetur memoria; praeterea Novum Testamentum integrum, et Vetus saltem biennio. *Divinas Scripturas*, ait sanctus Hieronymus, *saepius lege, imo nunquam de manibus sacra lectio deponatur... Tenenti codicem somnus obrepat, et cadentem faciem pagina sancta suscipiat*. O utinam, te è vivis sublato, sic tuum inscribi possit sepulchrum,

Te, veniente die, te decedente, legebat,
Lex sacra; aeterno, lector, nunc lumine gaudet!

4. Praefige tibi unum particulare et radicale vitium, cui utpote infensissimo tuae perfectionis hosti, bellum per totum annum inferas; nec convertaris donec deficiat. Eodem zelo virtutem huic vitio contrariam exerce; et huc spectet quotidianum examen, de quo suprà, pag. 385, n. 9. *Si omni anno unum vitium extirparemus, citò viri perfecti efficeremur*. (De Imit. lib. 1, c. 1, n. 5).

5. Indulgentias quae identidem per annum lucrandae sese offerunt tibi et aliis procurato, eòque diligentiùs quò his magis indigetis, et maiora sunt vestra erga Deum debita. Tanti boni negligentia non argueret certè magnam fidem, nec magnum zelum. Vide in Tractatu de Indulgentiis D. *Collet*, vel potiùs D. *Bouvier*, indulgentias omnibus fidelibus communes, et eas quae certis rebus, puta coronis, crucibus, numismatibus, etc., affixae sunt; hinc intelliges quàm facilè sit huius beneficii fieri saepe participem.

6. Si pastor sis animarum, semel saltem quotannis totam lustra et visita parochiam, vicario tuo aut ludi magistro comite. *Bonus pastor cognoscit* omnes *oves suas*,

et vocat eas nominatim. Habeas catalogum omnium familiarum in particulari: et pro virili parte scias omnium earum membrorum necessitates, tam spirituales quam temporales, quibus subvenire, eo meliori quo poteris modo, studeas, iisdem permotus sensibus quibus Apostolus, dum dicebat: *Libentissimè impendam et superimpendar ipse pro animabus.*

Pro quolibet tempore.

1. *Memor semper sis vocationis tuae, eoque nomine saepe Deo gratias agas, conerisque maximè vitam, ut ministrum Christi decet, instituere: cùm tam multae utilitates ex boni, tot detrimenta ex mali vita sacerdotis proficiscantur.* (S. Carolus).

2. *Omnibus diebus vitae tuae in mente habeto Deum; et cave ne aliquando peccato consentias, et praetermittas praecepta Domini Dei tui.*

3. *Quomodo potueris, ita esto misericors. Si multùm tibi fuerit, abundanter tribue; si exiguum, etiam exiguum libenter impertiri stude, quoniam eleemosyna ab omni peccato et à morte liberat.*

4. *Superbiam nunquam in tuo sensu, aut in tuo verbo, dominari permittas; in ipsa enim initium sumpsit omnis perditio.*

5. *Quod ab alio oderis tibi fieri, vide ne tu aliquando alteri facias.*

6. *Omni tempore benedic Deum; et pete ab eo ut vias tuas dirigat, et omnia consilia tua in ipso permaneant.* (Tobias, in admon. ad filium, c. 4).

7. Quia, ut observant sancti Patres, et constans docet experientia, *à minimis incipiunt qui in maxima proruunt:* ideo nec parva peccata, nec parva officia unquam negligas; sed semper illa sedulò devita, et haec fideliter imple. *Qui timet Deum,* ait Scriptura, *nihil negligit.* Et sanctus Hieronymus: *Mens Christo dedita aequè in maioribus et in minoribus intenta est.*

8. Quotidiana exercitia, et solitas ac ordinarias actiones, etiam naturales, stude semper benè facere: 1.° exemplo Christi, qui *bene omnia fecit;* 2.° quia his con-

tinuò recurrentibus, faciliùs et citiùs assequeris perfectionem, et *fies in Deum dives*, si illa rectè feceris; facies autem sic, si in statu gratiae, propter Dei gloriam et debita cum attentione ac fervore perfeceris.

9. Cùm *mundus totus in maligno positus sit, et longè faciliùs sit domi latere,* quàm foras se posse sufficienter custodire; ideo cellam tuam dilige, nec ab ea exeas, nisi necessitate compulsus et tui officii implendi causâ. *In cella invenies quod deforis saepius amittes.* Dixit quidam : *Quoties inter homines fui, minor homo redii.*

10. *Obsecro te et repetens iterumque monebo,* cave imprimis à sexu muliebri, qui (Eccles. VII, 27) consuetus *est* daemonum *laqueus;* et ut nunquam tibi sit, sicut fuit innumeris, *perdendae vitae et famae* causa, has accipe regulas à sancto Hieronymo olim traditas Nepotiano suo, et ab illis ne latum quidem unguem recede.

Hospitiolum tuum, aut rarò, aut nunquam mulierum pedes terant. Omnes puellas et virgines Christi, aut aequaliter ignora, aut aequaliter dilige. Ne sub eodem tecto mansites; nec in praeterita castitate confidas. Nec David sanctior, nec Salomone potes esse sapientior. Memento semper quòd paradisi colonum de possessione sua mulier eiecerit.

Aegrotanti tibi quilibet sanctus frater assistat, et germana vel mater, aut probatae quaelibet apud omnes fidei. Quòd si huiusmodi non fuerit consanguinatis castimoniaeque personae, multas anus nutrit Ecclesia quae et officium praebeant, et beneficium accipiant ministrando, ut infirmitas quoque tua fructum habeat eleemosynae. Scio quosdam convaluisse corpore, et animo aegrotare coepisse. Periculosè tibi ministrat, cuius vultum frequenter attendis.

Si propter officium clericatûs, aut vidua à te visitatur, aut virgo, nunquam domum solus introëas... Solus cum sola absque arbitro vel teste non sedeas... Caveto omnes suspiciones, et quidquid probabiliter fingi potest ne fingatur ante devita.

Crebra munuscula, et sudariola, et fasciolas, et vestes auro applicitas, ac degustatos cibos, blandasque et dulces litterulas sanctus amor non habet. Mel meum, lumen

meum, meum desiderium, omnes delicias et lepores, et risu dignas urbanitates, et caeteras ineptias amatorum in comoediis erubescimus, in saeculi hominibus detestamur; quantò magis in monachis et in clericis, quorum et sacerdotium proposito, et propositum ornatur sacerdotio.

11. In Sacramentorum administratione, si ad te spectet, bonum et fidelem dispensatorem te semper praebe; nec cuiusquam gratiâ, aut metu, aut quâ spe temporalis commodi, ab officio tuo tantillùm declines. Ad praecipua quinque capita seriò attende: ad Deum, ut glorificetur; ad Sacramentum, ut ritè perficiatur; ad subiectum, ut sanctificetur; ad astantes, ut piè excitentur; ad ministrum, ut crescat in gratia, utque, dum alios à peccati vinculo solvere intendit, seipsum peccati ligamine et catenâ non constringat.

12. Quidquid temporis à divinis officiis, ab orationis contemplationisque exercitatione, ab ecclesiasticis functionibus, et ab aliis necessariis actionibus vacuum habes, non in otio, nec verò in rerum novarum curiositatibus illud contere; sed, cùm in sortem Domini vocatus sis, impende in operibus tuo ordini ac statui congruis. *(S. Carol.)*. Quae sint autem illa disce ex concilio Lingonensi, anno 1404. *Assiduè et devotè orare,* inquit, *sicut et lectioni perfectè intendere, sint opera clericorum.*

13. Si in morbum incideris, cave ne simul cum corpore anima aegrotet. Non plùs quàm par est arti medicorum confidas, sed magis divinae voluntati obtempera. *Cùm infirmor,* aiebat sanctus Paulus, *tunc potens sum... virtus in infirmitate perficitur.* Custodi te à murmuratione, et *exhibe te sicut Dei ministrum in multa patientia.* Valetudine novâ sese confirmante, ad tua implenda officia novos animos concipe. Quae retrò sunt obliviscens, et quasi incipiens ad bravium assequendum, exemplo Apostoli, quotidie contende.

Pro fine vitae.

Si, Deo dante, non praecipiti morte, ut, heu! saepe evenit, abripiaris; sed si contigerit te mentis et rationis

compotem mortem (quamvis saepissime citiùs quàm putatur adveniat) venientem videre, Sacramenta Ecclesiae tempore opportuno postula, et summa cum devotione, astantiumque aedificatione recipe. Ad instar sacrificii Christi pro te in cruce oblati, te totum et tua omnia, in sacrificium boni odoris, sanctissimae Trinitati in aeternum vove, offer, consecra, immola. Variarum virtutum actus, praecipuè fidei, spei, caritatis, contritionis, patientiae, divinae voluntati subiectionis, tentationibus renuntiationis, frequenter elicias. Pravâ daemonum arte in duos salutis scopulos saepe impellimur et inducimur, scilicet in praesumptionem et desperationem. Per vitam nimis confisi de salute malè praesumimus; at in morte nimis abieeti de salute penè desperamus. Contra hos daemonum suggestus, per vitam cum metu et tremore salutem operare; sed in extremis positus, per infinita Christi merita, in bona salutis spe roboreris et confirmeris. *Ille solùm diffidat,* inquit S. Bernardus, *qui tantum peccare potuit quantum Deus bonus est.*

Felix et omni dignus beatitudine, quem extrema dies invenerit sic militantem. (S. Hieron. Epist. ad Julianum).

Canon.

Qui divinis se mancipârunt officiis, studeant haec breviter collecta sedulâ meditatione perlegere, et memoriae commendare, et, divinâ adiuvante gratiâ, iuxta vires adimplere. Vocatione ergo quâ vocati sunt, nec ad dextram, nec ad sinistram, declinantes, ambulent; quatenus divinis iussionibus obtemperantes, ad Christum, de cuius sorte esse noscuntur, qui via, veritas et vita est, eo opitulante, pervenire mereantur. Amen. (Conc. Aquisg. ann. 816, l. 1, c. 145).

PARS SEXTA.

MANUALE ORDINANDORUM.

DE ORDINIBUS CONFERENDIS.

Quando episcopus ordinationem facere disposuerit, omnes qui ad sacrum ministerium accedere voluerint, feriâ quartâ ante ipsam ordinationem, vel quando episcopo videbitur, ad civitatem evocentur. Episcopus autem, sacerdotibus et aliis prudentibus viris peritis divinae legis, ac in ecclesiasticis functionibus exercitatis, sibi ascitis, ordinandorum genus, personam, aetatem, institutionem, mores, doctrinam et fidem diligenter investiget et examinet.

Nullus ad subdiaconatûs ordinem ante vigesimum secundum, ad diaconatûs ante vigesimum tertium, ad presbyteratûs ante vigesimum quintum aetatis suae annum promoveatur. Sciant tamen episcopi non singulos, in ea aetate constitutos, debere ad hos ordines assumi, sed dignos dumtaxat, et quorum probata vita senectus sit. Regulares quoque, nec in minori aetate, nec sine diligenti episcopi examine, ordinentur.

Primâ tonsurâ non initientur, qui sacramentum Confirmationis non susceperint, et fidei rudimenta edocti non fuerint, quique legere et scribere nesciant, et de quibus probabilis coniectura non sit, eos, non saecularis iudicii fugiendi fraude, sed ut Deo fidelem cultum praestent, hoc vitae genus elegisse.

Ad minores ordines promovendi, bonum à parocho et à magistro scholae in qua educantur, testimonium habeant. Hi verò, qui ad singulos maiores erunt assumendi per mensem ante ordinationem episcopum adeant, qui parocho aut alteri, cui magis expedire videbitur, committat, ut nominibus, ac desiderio eorum, qui volent promoveri, publicè in ecclesia propositis, de ipsorum ordinandorum natalibus, aetate, moribus et vità à fide dignis diligenter inquirat, et litteras testimoniales, ipsam inquisitionem factam continentes, ad ipsum episcopum quamprimùm transmittat.

Minores ordines, iis qui saltem latinam linguam intelligant, per temporum interstitia, nisi aliud episcopo magis expedire videretur, conferantur, ut eo accuratius quantùm sit huius disciplinae pondus, possint edoceri, ac in unoquoque munere, iuxta praescriptum episcopi, se exerceant, idque in ea, cui adscripti erunt ecclesia, nisi fortè ex causa studiorum absint; atque ita de gradu in gradum ascendant, ut in eis, cum aetate vitae, meritum et doctrina maior accrescat. Quod, et bonorum morum exemplum et assiduum in ecclesia ministerium, atque maior erga presbyteros et superiores ordines reverentia, et crebrior, quàm antea, corporis Christi communio maximè comprobabunt. Cùmque hinc ad altiores gradus, et sacratissima mysteria sit ingressus, nemo iis initietur, quem non scientiae spes maioribus ordinibus dignum ostendat. Hi verò, non nisi post annum à susceptione postremi gradûs minorum ordinem, ad sacros ordines promoveantur, nisi necessitas, aut Ecclesiae utilitas, iudicio episcopi, aliud exposcat.

Subdiaconi et diaconi ordinentur, habentes bonum testimonium, et in minoribus ordinibus iam probati, ac litteris, et iis, quae ad ordinem exercendum pertinent instructi; qui sperent, Deo auctore, se continere posse, ecclesiis, quibus adscribentur, inserviant; sciantque maximè decere, si saltem diebus dominicis et solemnibus, cùm altari ministraverint, sacram communionem perceperint. Promoti ad sacrum subdiaconatûs ordinem, si per annum saltem in eo non sint versati ad altiorem gradum, nisi aliud

episcopo videatur, ascendere non permittantur. Duo sacri ordines, non eodem die, etiam regularibus, conferantur.

Qui piè et fideliter in ministeriis ante actis, se gesserint, et ad presbyteratûs ordinem assumuntur, bonum habeant testimonium; et hi sint, qui non modo in diaconatu, ad minus annum integrum, nisi ob Ecclesiae utilitatem ac necessitatem aliud episcopo videretur, ministraverint, sed etiam ad populum docendum ea, quae scire omnibus necessarium est ad salutem, ad administranda Sacramenta, diligenti examine praecedente, idonei comprobentur; atque ita pietate et castis moribus conspicui, ut praeclarum bonorum operum exemplum et vitae monita ab eis possint expectari.

Illegitimi, sine dispensatione apostolica, ad sacros ordines promoveri non possunt, ad minores tamen possunt ex dispensatione sui episcopi, ordinari: neque etiam furiosi, amentes, servi, homicidae, irregulares, insigni corporis vitio deformes, aut manci, ordinari possunt.

Examinentur de ordine, in quo sunt constituti, et quando, et à quo illum receperunt.

Clericus saecularis, quamvis aliàs sit idoneus moribus, scientiâ et aetate, ad sacros ordines non promoveatur, nisi prius legitimè constet, eum beneficium ecclesiasticum, quod sibi ad victum honestè sufficiat, pacificè possidere. Id verò beneficium resignare non possit, nisi factâ mentione quòd ad illius beneficii titulum sit promotus; neque ea resignatio admittatur nisi constito, quòd aliunde vivere commodè possit, et aliter facta resignatio nulla sit. Patrimonium verò, vel pensionem obtinentes, ordinari posthac non possint, nisi illi, quos episcopus iudicaverit assumendos pro necessitate, vel commoditate ecclesiarum suarum, eo quoque prius perspecto, patrimonium illud, vel pensionem, verè ab eis obtineri, taliaque esse, quae eis ad vitam sustentandam satis sint: atque illa deinceps sine licentia episcopi alienari, aut extingui, vel remitti, nullatenus possint, donec beneficium ecclesiasticum sufficiens sint adepti, vel aliunde habeant unde vivere possint.

Advertat diligenter Pontifex, cùm ordines confert, ne

in expressione formarum, vel collatione instrumentorum ipsorum ordinum deficiat: frequenter Pontificale respiciat, et maturè procedat. Moneat ordinandos, quòd instrumenta, in quorum traditione caracter imprimitur, tangant. Secretas morosè dicat, ut ordinati ad sacerdotium possint illas cum eo dicere; debent enim consuetudine concelebrare, et etiam verba consecrationis proferre.

Tempora ordinationum sunt, sabbata in omnibus quatuor temporibus, sabbatum ante dominicam de Passione et Sabbatum sanctum.

Clericatus seu prima tonsura, quocumque die, horâ et loco conferri potest.

Minores verò ordines possunt dari singulis dominicis, et festivis diebus duplicibus, ubicumque; in mane tamen.

Ordinandi omnes debent in Ecclesia se praesentare cum tonsura, habitu, et paramentis ordini suo convenientibus, et candelis in manu accensis. Et cùm à notario episcopi nominati fuerint, respondeant, Adsum, *et accedant ad locum ordinationis, secundùm ordinem descriptionis.*

Advertat quoque Pontifex, quòd si unus tantùm sit, per eum ad quemcumque ordinem promovendus; illum admoneat et alloquatur, non in plurali, ut textus dicit, sed in singulari.

In sabbatis quatuor temporum, in quibus fiunt ordinationes generales, tonsurae fieri debent post Kyrie, eleison. *Deinde, dictâ primâ lectione, ordinantur ostiarii; post secundam lectionem, lectores; post tertiam, exorcistae; post quartam, acolythi; post quintam, subdiaconi; finitâ epistolâ, diaconi. Et demum ante ultimum versum tractûs, vel infra octavam Pentecostes, ante ultimum versum sequentiae, ordinantur presbyteri.*

Si ordinationes fiant in sabbato ante dominicam de Passione, quia unica tantùm dicitur lectio; tonsurae debent fieri immediatè post introitum: omnes minores ordines post Kyrie eleison: *subdiaconi immediatè post collectam; diaconi post epistolam; presbyteri ante ultimum versum tractûs.*

Idem servari potest, quandocumque dantur ordines sa-

cri extra tempora, ex dispensatione apostolica. Quod si fiat inter Pascha et Pentecosten, presbyteri ordinantur ante ultimum ℣.; si inter Pentecosten et Septuagesimam, ordinantur ante ℣. Alleluia. *Et antequam ad collationem ordinum procedatur, legitur mandatum apostolicum, sive supplicatio, cuius vigore Pontifici facultas conceditur ordinandi; quibus lectis, dicit Pontifex,* Deo gratias, *et ad ordinationem procedit.*

Si verò Sabbato sancto ordinationes fiant, officium incipitur à prima prophetia, et continuatur prout in ordinario, usque ad litanias inclusivè, in quibus, dicto Ut omnibus fidelibus, etc., *surgit ab accubitu Pontifex, et conversus ad ordinandos, eos benedicit, prout post litanias infrà ponitur. Deinde perficiuntur litaniae, et Pontifex facit confessionem, et dicto* Kyrie, eleison, *pro missa, ordinat ad primam tonsuram. Tum dicit,* Gloria in excelsis Deo, etc.; *quo dicto, ordinat ad quatuor minores ordines. Deinde dicit orationem ordinariam, cum alia pro ordinandis: quibus dictis, ordinat ad subdiaconatum. Tum dicitur epistola, et eâ dictâ ordinat diaconos. Dicitur deinde* Alleluia *cum suo versu, et prima pars tractûs, quibus dictis, ordinat presbyteros; post quorum ordinationem dicitur versus tractûs, evangelium et alia, prout in ordinario.*

Quando autem Pontifex extra missarum solemnia est promoturus aliquos ad primam tonsuram, vel ad quatuor minores ordines, sufficit quòd habeat stolam supra rochetum, vel supra superpelliceum (si sit religiosus) et mitram simplicem. Cùm autem est celebraturus pro sacris ordinibus conferendis, habere debet sandalia et omnia paramenta pontificalia, et dicere psalmum Quàm dilecta! etc.

Ordinationes sacrorum ordinum, statutis à iure temporibus, ac in cathedrali ecclesia, vocatis, praesentibusque ad id ecclesiae canonicis, publicè celebrentur: si autem in alio dioecesis loco, praesente clero loci, dignior, quantùm fieri potuerit, ecclesia semper adeatur.

Cùm igitur ordinationes faciendae sunt, per sacristam, seu alium ad quem spectat, praeparantur omnia quae necessaria sunt pro missa pontificali. Et demum cùm tem-

pus ordinationis instat, horâ competenti, Pontifex cappâ magnâ indutus, capellano illam post eum deferente, venit ad ecclesiam, ubi ordinationes fieri debent, et accedens ante altare genuflexus ibidem aliquandiu orat. Deinde vadit ad sedem, ubi paramenta capere consuevit; vel si non sit in ecclesia sua, ad faldistorium ad cornu epistolae sibi paratum, ubi sedens accipit omnia paramenta pontificalia coloris tempori convenientis, et mitram simplicem, dicens psalmum Quàm dilecta, etc.

Pontifex sic paratus, baculum pastoralem in sinistra tenens, accedit ad gradus altaris, ubi, depositis baculo et mitrâ, factâ altari reverentiâ cum profunda capitis inclinatione, facit cum ministris confessionem: interim cantatur à choro introitus et Kyrie, eleison. *Finitâ confessione, Pontifex ascendit ad altare, illud in medio osculatur, et textum evangelii ad sinistram; incensat altare more solito; resumit mitram, et revertitur ad sedem, seu ad faldistorium, ad cornu epistolae, ubi, depositâ mitrâ, et versâ facie ad altare, oblato sibi per ministrum libro, ex eo legit introitum et* Kyrie, eleison. *Quibus dictis, sedet cum mitra, donec perficiatur à choro ultimum* Kyrie, eleison. *Quo finito, surgit Pontifex, et cum mitra ad faldistorium, ante medium altaris sibi praeparatum accedit, et in illo sedet, renibus altari versis. Tum archidiaconus vocat omnes ordinandos, dicens:* Accedant omnes qui ordinandi sunt. *Quibus ante altare coram Pontifice genuflexis, et in modum coronae dispositis, archidiaconus publice interrogat omnes, si sint aliqui, qui forte non sint confirmati, quia non debent ad ordinationem accedere nisi priùs confirmentur. Et si aliqui confirmandi erunt, tunc depositis Pontifex annulis et chirotecis, lavat manus, reassumit annulos, et confirmat; vel si non erunt aliqui confirmandi, palam interdicit per unum ex suis, sub his verbis:*

Reverendissimus in Christo Pater et Dominus, Dominus N. Dei et apostolicae Sedis gratiâ episcopus N. sub excommunicationis poena praecipit, et mandat omnibus et singulis pro suscipiendis ordinibus hìc praesentibus, ne quis forsan eorum irregularis, aut aliàs à iure, vel ab

homine excommunicatus, interdictus, suspensus, spurius, infamis, aut aliàs à iure probibitus, sive ex aliena dioecesi oriundus, sine licentia sui episcopi, aut non descriptus, examinatus, approbatus et nominatus, ullo pacto audeat ad suscipiendos ordines accedere, et quòd nullus ex ordinatis discedat, nisi missâ finitâ, et benedictione Pontificis acceptâ.

Demum ad ordinationem procedat.

DE CLERICO FACIENDO.

Clericus fieri potest etiam extra missarum solemnia, quocumque die, horâ et loco.

Pro clericis ordinandis, parentur forfices pro incidendis capillis, bacile pro illis imponendis. Et quilibet ordinandorum habere debet suum superpelliceum super brachium sinistrum, et candelam in manu dextera.

Et vocantur omnes tonsurandi nominatim et sigillatim per notarium, et quilibet respondet, Adsum.

Quibus, ante altare, coram Pontifice, in faldistorio cum mitra sedente, genuflexis, Pontifex surgit cum mitra, et dicit:

℣. Sit nomen Domini benedictum;
℟. Ex hoc nunc et usque in saeculum.
℣. Adiutorium nostrum in nomine Domini;
℟. Qui fecit coelum et terram.

Oremus, fratres charissimi, Dominum nostrum Iesum Christum pro his famulis suis, qui ad deponendum comas capitum suorum pro eius amore festinant, ut donet eis Spiritum Sanctum, qui habitum religionis in eis in perpetuum conservet, et à mundi impedimento ac saeculari desiderio corda eorum defendat; ut sicut immutantur in vultibus, ita dextera manus eius virtutis tribuat eis incrementa, et ab omni caecitate spirituali et humana oculos eorum aperiat, et lumen eis aeternae gratiae concedat. Qui vivit et regnat cum Deo Patre in

unitate eiusdem Spiritûs Sancti Deus, per omnia saecucula saeculorum.

Post haec, sedente Pontifice, schola inchoat, et prosequitur antiphonam et psalmum 8 toni.

Ant. Tu es, Domine, qui restitues haereditatem meam mihi.

PSALMUS XV.

Conserva me, Domine, quoniam speravi in te.

Dixi Domino: Deus meus es tu, quoniam bonorum meorum non eges.

Sanctis, qui sunt in terra eius: mirificavit omnes voluntates meas in eis.

Multiplicatae sunt infirmitates eorum: posteà acceleraverunt.

Non congregabo conventicula eorum de sanguinibus: nec memor ero nominum eorum per labia mea.

Repetitur tota antiphona: Tu es, Domine.

Incepto psalmo, Pontifex cum forficibus incidit unicuique extremitates capillorum in quatuor locis, videlicet in fronte, in occipitio, et ad utrămque aurem, deinde in medio capitis, aliquot crines capillorum, et in bacile deponit; et quilibet, cùm tondetur, dicit:

Dominus pars haereditatis meae, et calicis mei: tu es qui restitues haereditatem meam mihi.

Omnibus tonsis, mitrâ depositâ, surgit Pontifex, et, stans versus ad illos, dicit:

Oremus.

Praesta, quaesumus, omnipotens Deus, ut hi famuli tui, quorum hodie comas capitum pro amore divino deposuimus, in tua dilectione perpetuò maneant; et eos sine macula in sempiternum custodias. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

Tum schola inchoat et prosequitur antiphonam sequentem. Quâ inceptâ, Pontifex sedet cum mitra.

Ant. 7 ton. Hi accipient benedictionem à Domino, et

misericordiam à Deo salutari suo, quia haec est generatio quaerentium Dominum.

PSALMUS XXIII.

Domini est terra, et plenitudo eius: orbis terrarum et universi qui habitant in eo.

Quia ipse super maria fundavit eum: et super flumina praeparavit eum.

Quis ascendet in montem Domini, aut quis stabit in loco sancto eius?

Innocens manibus et mundo corde: qui non accepit in vano animam suam, nec iuravit in dolo proximo suo.

Hic accipiet benedictionem à Domino: et misericordiam à Deo salutari suo.

Haec est generatio quaerentium eum: quaerentium faciem Dei Iacob.

Attollite portas, principes, vestras, et elevamini, portae aeternales; et introbit Rex gloriae.

Quis est iste Rex gloriae? Dominus fortis et potens; Dominus potens in praelio.

Attollite portas, principes, vestras, et elevamini, portae aeternales; et introibit Rex gloriae.

Quis est iste Rex gloriae? Dominus virtutum, ipse est Rex gloriae. Gloria Patri, et Filio, etc.

Sicut erat in principio, etc.

Deinde repetitur tota antiphona: Hi accipient, etc.

Quâ finitâ, surgit sine mitra Pontifex, et ad altare conversus, dicit: Oremus.

Et ministri dicunt: Flectamus genua. ℟. Levate.

Et mox ad tonsos genuflexos versus, Pontifex dicit:

Adesto, Domine, supplicationibus nostris, et hos famulos tuos bene✠dicere dignare, quibus in tuo sancto nomine habitum sacrae religionis imponimus; ut, te largiente, et devoti in Ecclesia tua persistere, et vitam percipere mereantur aeternam. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

Tum Pontifex sedet cum mitra, et accipiens manu superpelliceum, dicit singulis:

Induat te Dominus novum hominem, qui secundùm Deum creatus est in iustitia, et sanctitate veritatis.

Et mox imponit illud cuilibet, repetendo: Induat te, etc., *immittens usque ad scapulas, et immediatè trahens, si unum tantùm sit superpelliceum; sicque facit usque ad ultimum, qui eo totaliter induitur; si verò quisque suum superpelliceum habeat, singuli totaliter induuntur. Quo expedito, sine mitra surgit Pontifex, et versus ad illos, dicit:*

Oremus.

Omnipotens sempiterne Deus, propitiare peccatis nostris, et ab omni servitute saecularis habitûs hos famulos tuos emunda; ut, dum ignominiam saecularis habitûs deponunt, tuâ semper in aevum gratiâ perfruantur: ut, sicut similitudinem coronae tuae eos gestare facimus in capitibus, sic tuâ virtute haereditatem subsequi mereantur aeternam in cordibus. Qui cum Patre et Spiritu Sancto vivis et regnas, Deus, per omnia saecula saeculorum. ℟. Amen.

Deinde sedet cum mitra Pontifex, et alloquitur eos sub his verbis:

Filii carissimi, animavertere debetis quòd hodie de foro Ecclesiae facti estis, et privilegia clericalia sortiti estis; cavete igitur ne, propter culpas vestras, illa perdatis, et habitu honesto, bonisque moribus atque operibus, Deo placere studeatis. Quod ipse vobis concedat per Spiritum Sanctum suum. ℟. Amen.

Tum suggerente archidiacono, ordinati redeunt ad loca sua.

DE MINORIBUS ORDINIBUS.

Quatuor minores ordines dari possunt extra missarum solemnia diebus dominicis, et festivis duplicibus; sed in mane tantùm.

Ordinandi omnes ad quatuor minores ordines esse debent superpelliceis induti, cum candela in manu dextera.

DE ORDINATIONE OSTIARIORUM.

Pro ostiariis ordinandis parentur claves ecclesiae. Pontifex, clericis ordinatis, surgit, et cum mitra ad sedem, seu ad faldistorium, ad cornu epistolae revertitur, ubi, depositâ mitrâ, et ad altare conversus, oblato sibi libro, cantat primam collectam, deinde sedet, reassumit mitram et cantatur prima lectio. Interim accedunt duo capellani, cum libro et candela, ante Pontificem, qui, sedens cum mitra, ex eo legit lectionem ipsam. Quibus finitis, surgit Pontifex, et cum mitra ad faldistorium ante medium altaris sibi praeparatum proficiscitur, et in illo sedet, renibus altari versis. Archidiaconus vocat ordinandos dicens:

Accedant qui ordinandi sunt ad officium ostiariorum.

Et mox notarius singulos nominatim vocat, et quilibet respondet: Adsum.

Omnibus in superpelliceis, cum candelis in manibus, coram Pontifice genuflexis, Pontifex admonet illos, dicens:

Suscepturi, filii carissimi, officium ostiariorum, videte quae in domo Dei agere debeatis. Ostiarium oportet percutere cymbalum et campanam, aperire ecclesiam et sacrarium, et librum aperire ei qui praedicat. Providete igitur ne, per negligentiam vestram, illarum rerum, quae intra ecclesiam sunt, aliquid depereat; certisque horis domum Dei aperiatis fidelibus, et semper claudatis infidelibus. Studete etiam ut, sicut materialibus clavibus ecclesiam visibilem aperitis et clauditis, sic et invisibilem Dei domum, corda scilicet fidelium, dictis et exemplis vestris, claudatis diabolo, et aperiatis Deo, ut divina verba quae audierint, corde retineant, et opere compleant: quod in vobis Dominus perficiat per misericordiam suam.

Hae admonitiones non fiunt cardinalibus, neque electis episcopis.

Deinde Pontifex accipit, et tradit omnibus claves ecclesiae, quas successive manu dexterâ singuli tangunt, Pontifice dicente:

Sic, agite, quasi reddituri Deo rationem pro iis rebus, quae his clavibus recluduntur.

Post haec, archidiaconus, sive alius archidiaconi vice fungens, ducit eos ad ostium ecclesiae et facit illos claudere et aperire; tradit etiam eis funem campanarum, faciens eos campanas pulsare; deinde illos reducit ad Pontificem; quibus coram Pontifice genua flectentibus, stans cum mitra Pontifex, versus ad ipsos ordinatos, dicit:

Deum Patrem omnipotentem, fratres carissimi, suppliciter deprecemur, ut hos famulos suos bene✠dicere dignetur, quos in officium ostiariorum eligere dignatus est; ut sit eis fidelissima cura in domo Dei, diebus ac noctibus, ad distinctionem certarum horarum, ad invocandum nomen Domini, adiuvante Domino nostro Iesu Christo, qui cum eo vivit et regnat in unitate Spiritûs Sancti Deus. Per omnia saecula saeculorum. ℟. Amen.

Tum mitrâ depositâ, stans Pontifex, et conversus ad altare, dicit: Oremus.

Et ministri subiungunt: Flectamus genua. ℟. Levate.

Et statim versus ad illos genuflexos, stans sine mitra, dicit:

Domine sancte, Pater omnipotens, aeterne Deus, bene✠dicere dignare hos famulos tuos in officium ostiariorum, ut inter ianitores ecclesiae tuo pareant obsequio, et inter electos tuos, partem tuae mereantur habere mercedis. Per Dominum nostrum Iesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritûs Sancti Deus. Per omnia saecula saeculorum. ℟. Amen.

Post haec, ordinati, suggerente archidiacono, redeunt ad loca sua.

DE ORDINATIONE LECTORUM.

Pro lectoribus ordinandis paretur liber lectionum.

Ostiariis ordinatis, Pontifex, reassumptâ mitrâ, accedit ad sedem suam, vel ad faldistorium à parte epistolae. Interim cantatur primum graduale, vel primum **Alleluia**, ***si sit infra octavam Pentecostes; et Pontifex, sedens cum mitra, oblatis sibi libro et candelâ, legit dictum graduale, vel*** **Alleluia.** ***Quibus dictis, surgit, depositâ mitrâ, et versus ad altare, cantat secundam collectam. Tunc sedet, reassumptâ mitrâ, et cantatur secunda lectio. Interim accedunt duo capellani cum libro et candela ante Pontificem, qui, sedens cum mitra, ex eo legit lectionem ipsam. Quibus dictis, Pontifex revertitur ad faldistorium ante medium altaris positum, ubi sedet cum mitra, et lectores vocantur per archidiaconum, hoc modo:***

Accedant qui ordinandi sunt ad officium lectorum.

Et mox nominantur per notarium, ut supra dictum est. Quibus coram Pontifice cum candelis in manibus genuflexis, Pontifex admonet eos, dicens:

Electi, filii carissimi, ut sitis lectores in domo Dei nostri, officium vestrum agnoscite, et implete. Potens est enim Deus ut augeat vobis gratiam perfectionis aeternae. Lectorem siquidem oportet legere ea quae (*vel* ei qui) praedicat, et lectiones cantare, et benedicere panem, et omnes fructus novos. Studete igitur verba Dei, videlicet lectiones sacras, distinctè et apertè, ad intelligentiam et aedificationem fidelium, absque omni mendacio falsitatis proferre; ne veritas divinarum lectionum, incuriâ vestrâ, ad instructionem audientium corrumpatur. Quod autem ore legitis, corde credatis, atque opere compleatis; quatenus auditores vestros, verbo pariter et exemplo vestro docere possitis. Ideoque dum legitis in alto loco ecclesiae stetis, ut ab omnibus audiamini et videamini, figurantes positione corporali, vos in alto virtutum gradu debere conversari; quatenus cunctis, à quibus audimini, et videmini, coelestis vitae formam

praebeatis; quod in vobis Deus impleat per gratiam suam.

Deinde Pontifex accipit, et tradit omnibus codicem, de quo lecturi sunt, quem manu dexterâ tangunt, dicens:

Accipite, et estote verbi Dei relatores, habituri, si fideliter et utiliter impleveritis officium vestrum, partem cum iis qui verbum Dei benè administraverunt ab initio.

Quibus expeditis, et illis genuflexis, Pontifex stans cum mitra, versus ad eos, dicit:

Oremus, fratres carissimi, Deum Patrem omnipotentem, ut super hos famulos suos, quos in ordinem lectorum dignatur assumere, bene✠dictionem suam clementer effundat, quatenus distinctè legant quae in ecclesia Dei legenda sunt, et eadem operibus impleant. Per Dominum nostrum Iesum Christum Filium, etc. ℟. Amen.

Tum Pontifex, mitrâ depositâ, stans conversus ad altare, dicit: Oremus.

Et ministri subiungunt: Flectamus genua. ℟. Levate.

Deinde conversus ad ordinandos genuflexos, dicit, sine mitra:

Domine sancte, Pater omnipotens, aeterne Deus, bene✠dicere dignare hos famulos tuos in officium lectorum, ut assiduitate lectionum instructi sint, atque ordinati, et agenda dicant, et dicta opere impleant; ut in utroque sanctae Ecclesiae, exemplo sanctitatis suae, consulant. Per Dominum nostrum Iesum, etc. ℟. Amen.

Postea, suggerente archidiacono, redeunt ordinati ad loca sua.

DE ORDINATIONE EXORCISTARUM.

Pro exorcistis ordinandis, paretur liber exorcismorum cuius loco dari potest Pontificale, vel Missale.

Lectoribus ordinatis, Pontifex, reassumptâ mitrâ, accedit ad sedem suam, vel ad faldistorium, ad cornu epistolae, ubi sedens cum mitra, oblatis sibi libro et candelâ,

legit secundum graduale, vel secundum Alleluia, *si sit infra octavam Pentecostes. Interim cantatur à choro ipsum graduale, vel* Alleluia. *Quo finito, surgit Pontifex, depositâ mitrâ, et, versus ad altare, cantat tertiam collectam. Tum sedet, reassumptâ mitrâ, et cantatur tertia lectio. Interim accedunt duo capellani cum libro et candela ante Pontificem, qui ex eo legit lectionem ipsam. Quibus dictis, revertitur ad faldistorium ante altare, et sedet cum mitra. Exorcistae verò vocantur per archidiaconum modo consueto:*

Accedant qui ordinandi sunt ad officium exorcistarum.

Et ipsi singulatim nominantur per notarium, ut priùs dictum est. Quibus coram Pontifice cum candelis in manibus genuflexis, Pontifex admonet eos, dicens:

Ordinandi, filii charissimi, in officium exorcistarum, debetis noscere quod suscipitis. Exorcistam etenim oportet abiicere daemones, et dicere populo, ut qui non communicat, det locum; et aquam in ministerio fundere. Accipitis itaque potestatem imponendi manum super energumenos, et per impositionem manuum vestrarum gratiâ Spiritûs Sancti, et verbis exorcismi pelluntur spiritus immundi à corporibus obsessis. Studete igitur ut, sicut à corporibus aliorum daemones expellitis, ita à mentibus et corporibus vestris omnem immunditiam et nequitiam eiiciatis; ne illis succumbatis, quos ab aliis vestro ministerio effugatis. Discite per officium vestrum vitiis imperare, ne in moribus vestris aliquid sui iuris inimicus valeat vindicare. Tunc etenim rectè in aliis daemonibus imperabitis, cùm priùs in vobis eorum multimodam nequitiam superatis. Quod vobis Dominus agere concedat per Spiritum suum Sanctum.

Post haec, Pontifex accipit et tradit omnibus librum in quo scripti sunt exorcismi; cuius loco tradi potest Pontificale, vel Missale, quem manu dexterâ tangunt, Pontifice dicente:

Accipite, et commendate memoriae, et habete potestatem imponendi manus super energumenos, sive baptizatos, sive catechumenos.

Posteà verò, omnibus devotè genuflexis, Pontifex cum mitra stans dicit:

Deum Patrem omnipotentem, fratres carissimi, supplices deprecemur, ut hos famulos suos bene✠dicere dignetur, in officium exorcistarum, ut sint spirituales imperatores, ad abiiciendos daemones de corporibus obsessis, cum omni nequitia eorum multiformi. Per unigenitum Filium suum Dominum nostrum Iesum Christum, qui cum eo vivit et regnat in unitate Spiritûs Sancti Deus, per omnia saecula saeculorum. ℟. Amen.

Tum conversus ad altare, depositâ mitrâ, dicit: Oremus.

Et ministri subiungunt: Flectamus genua. ℟. Levate.

Et mox, conversus ad ordinatos genuflexos, dicit:

Domine sancte, Pater omnipotens, aeterne Deus, bene✠dicere dignare hos famulos tuos in officium exorcistarum, ut, per impositionem manuum et oris officium potestatem et imperium habeant spiritus immundos coërcendi; ut probabiles sint medici Ecclesiae tuae, gratiâ curationum, virtuteque coelesti confirmati. Per Dominum nostrum Iesum Christum Filium tuum, qui tecum, etc. ℟. Amen.

Post haec, suggerente archidiacono, redeunt ad loca sua.

DE ORDINATIONE ACOLYTHORUM.

Pro acolythis ordinandis parentur candelabrum cum cereo extincto, et urceolus vacuus pro vino, pro Sacramento.

Exorcistis ordinatis, Pontifex, reassumptâ mitrâ, accedit ad sedem suam, vel ad faldistorium, ad cornu epistolae, ubi sedens cum mitra, oblatis sibi libro et candelâ, legit tertium graduale, vel tertium Alleluia, *si sit infra octavam Pentecostes. Interim à choro cantatur ipsum graduale, vel* Alleluia. *Quo finito, surgit Pontifex, depositâ mitrâ, et versus ad altare cantat quartam collectam. Tum*

sedet, reassumptâ mitrâ, et cantatur quarta lectio. Interim accedunt duo capellani cum libro et candela ante Pontificem, qui ex eo legit lectionem ipsam. Quibus dictis, Pontifex revertitur ad faldistorium, ante altare, ubi sedet cum mitra : acolythi verò vocantur per archidiaconum :

Accedant qui ordinandi sunt ad officium acolythorum.

Et mox nominantur per notarium, ut supra. Quibus coram Pontifice, cum candelis in manibus, genuflexis, Pontifex admonet eos, dicens :

Suscepturi, filii carissimi, officium acolythorum, pensate quod suscipitis. Acolythum etenim oportet ceroferarium ferre, luminaria ecclesiae accendere, vinum et aquam ad Eucharistiam ministrare. Studete igitur susceptum officium dignè implere. Non enim Deo placere poteritis, si lucem Deo manibus praeferentes, operibus tenebrarum inserviatis, et per hoc aliis exempla perfidiae praebeatis. Sed sicut Veritas dicit : Luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona; et glorificent Patrem vestrum qui in coelis est. Et sicut apostolus Paulus ait : In medio nationis pravae et perversae, lucete sicut luminaria in mundo, verbum vitae continentes. Sint ergo lumbi vestri praecincti, et lucernae ardentes in manibus vestris, ut filii lucis sitis. Abiiciatis opera tenebrarum, et induamini arma lucis. Eratis enim aliquando tenebrae, nunc autem lux in Domino. Ut filii lucis ambulate. Quae sit verò ista lux, quam tantopere inculcat Apostolus, ipse demonstrat, subdens : Fructus enim lucis est in omni bonitate, et iustitia, et veritate. Estote igitur solliciti in omni iustitia, bonitate et veritate, ut et vos, et alios, et Dei Ecclesiam illuminetis. Tunc etenim in Dei sacrificio dignè vinum suggeretis, et aquam, si vos ipsi Deo sacrificium, per castam vitam, et bona opera oblati fueritis. Quod vobis Dominus concedat per misericordiam suam.

Post haec, Pontifex accipit, et tradit omnibus candelabrum cum candela extincta, quod successive manu dexterâ singuli tangunt, Pontifice dicente :

Accipite ceroferarium, cum cereo, et sciatis vos ad

accendenda ecclesiae luminaria mancipari, in nomine Domini. ℟. Amen.

Tunc accipit et tradit eis urceolum vacuum, quem similiter tangere debent, dicens communiter omnibus:

Accipite urceolum ad suggerendum vinum et aquam in Eucharistiam sanguinis Christi, in nomine Domini. ℟. Amen.

Posteà, eis genuflexis permanentibus, Pontifex, stans cum mitra, versus ad eos, dicit:

Deum Patrem omnipotentem, fratres carissimi, suppliciter deprecemur, ut hos famulos suos bene✠dicere dignetur in ordine acolythorum; quatenus lumen visibile manibus praeferentes, lumen quoque spirituale moribus praebeant: adiuvante Domino nostro Iesu Christo, qui cum eo et Spiritu Sancto vivit et regnat Deus; per omnia saecula saeculorum. ℟. Amen.

Tum Pontifex ad altare se convertens, depositâ mitrâ, stans, dicit: Oremus.

Et ministri: Flectamus genua. ℟. Levate.

Et mox Pontifex, conversus ad eosdem genuflexos, dicit:

Domine sancte, Pater omnipotens, aeterne Deus, qui per Iesum Christum Filium tuum Dominum nostrum, et Apostolos eius, in hunc mundum lumen claritatis tuae misisti; quique, ut mortis nostrae antiquum aboleres chirographum, gloriosissimae illum crucis vexillo affigi, ac sanguinem et aquam ex latere illius pro salute generis humani effluere voluisti: bene✠dicere dignare hos famulos tuos in officium acolythorum; ut ad accendendum lumen Ecclesiae tuae, et ad suggerendum vinum et aquam ad conficiendum sanguinem Christi Filii tui in offerenda Eucharistia, sanctis altaribus tuis fideliter subministrent. Accende, Domine, mentes eorum et corda ad amorem gratiae tuae, ut illuminati vultu splendoris tui, fideliter tibi in sancta Ecclesia deserviant. Per eumdem Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

Oremus.

Domine sancte, Pater omnipotens, aeterne Deus, qui

ad Moysen et Aaron locutus es, ut accenderentur lucernae in tabernaculo testimonii, bene✠dicere dignare hos famulos tuos, ut sint acolythi in Ecclesia tua; Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

Oremus.

Omnipotens sempiterne Deus, fons lucis, et origo bonitatis, qui per Iesum Christum Filium tuum, lumen verum, mundum illuminâsti, eiusque passionis mysterio redemisti, bene✠dicere dignare hos famulos tuos, quos in officium acolythorum consecramus, poscentes clementiam tuam, ut eorum mentes, et lumine scientiae illustres, et pietatis tuae rore irriges; ut ita acceptum ministerium, te auxiliante, peragant, qualiter ad aeternam remunerationem pervenire mereantur. Per eumdem Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

Post haec, suggerente archidiacono, ordinati redeunt ad loca sua.

DE SACRIS ORDINIBUS IN GENERE.

Sacri et maiores ordines sunt subdiaconatus, diaconatus et presbyteratus, ad quos ordinati omnes debent communicare: ideo parentur pro eorum numero hostiae parvae consecrandae.

DE ORDINATIONE SUBDIACONI.

Pro ordinatione subdiaconorum parentur calix vacuus cum patena superposita, urceoli cum manutergio, et liber epistolarum.

Acolythis ordinatis, Pontifex, reassumptâ mitrâ, accedit ad sedem suam, vel ad faldistorium, ad cornu epistolae, ubi sedens cum mitra, oblatis sibi libro et candelâ,

legit quartum graduale, vel quartum Alleluia, *si sit infra octavam Pentecostes; interim à choro cantatur ipsum graduale, vel* Alleluia. *Quo finito, surgit Pontifex, depositâ mitrâ, et versus ad altare cantat quintam collectam.*

Tum sedet, reassumptâ mitrâ, et cantatur quinta lectio: interim accedunt duo capellani cum libro et candela ante Pontificem, qui ex eo legit lectionem ipsam. Quibus dictis, Pontifex revertitur ad sedem suam ante medium altaris; et archidiaconus, versus ad ordinandos, dicit:

Accedant qui ordinandi sunt subdiaconi.

Et notarius unumquemque illorum vocat, dicens:

N. ad titulum ecclesiae N.

N. ad titulum patrimonii sui.

Frater N. professus ordinis N. ad titulum paupertatis.

Et sic de aliis; et quilibet vocatus dicit:

Adsum, *et accedit versùs episcopum.*

Debet autem quilibet ordinandorum in subdiaconum indutus esse amictu, non tamen super caput, albâ et cingulo, habere manipulum in manu sinistra, tunicellam super brachio sinistro, et candelam in manu dextera.

Omnibus autem in subdiaconos ordinandis, competenti spatio coram Pontifice stantibus, Pontifex cum mitra sedens admonet eos (nisi omnes sint religiosi, quia tunc ista admonitio omittitur), *dicens:*

Filii dilectissimi, ad sacrum subdiaconatûs ordinem promovendi, iterum atque iterum considerare debetis attentè, quod onus hodie ultro appetitis. Hactenus enim liberi estis, licetque vobis pro arbitrio et saecularia vota transire. Quòd si hunc ordinem susceperitis, ampliùs non licebit à proposito resilire, sed Deo, cui servire regnare est, perpetuo famulari; et castitatem, illo adiuvante, servare oportebit; atque in Ecclesiae ministerio semper esse mancipatos. Proinde, dum tempus est, cogitate, et si in sancto proposito perseverare placet, in nomine Domini, huc accedite.

Illis tunc accedentibus, et coram Pontifice genuflexis, archidiaconus vocat caeteros ordinandos, dicens:

Accedant qui ordinandi sunt diaconi et presbyteri.

Quibus accedentibus, archidiaconus ordinat eos, videlicet diaconandos paratos amictu, albâ, cingulo et manipulo, stolam in manu sinistra, dalmaticam super brachium sinistrum, et candelam in manu dextera tenentes, contra cornu epistolae altaris, faciebus altari versis; et presbyterandos paratos amictu, albâ, cingulo, manipulo, stolam in modum diaconi, planetam super brachium sinistrum, mappulam albam manu sinistrâ et candelam dexterâ tenentes contra faciem Pontificis ad medium altaris, faciebus similiter altari versis. Quibus sic ordinatis, Pontifex mitram in capite tenens, procumbit super faldistorium, in superiori gradu, sive plano altaris paratum, et omnes ordinandi in locis super tapetia prosternunt se; ministro verò, et alii stantes, genuflectunt; et schola inchoat litanias, choro respondente, vel si officium fiat sine cantu, Pontifex dicit, ministris et capellanis respondentibus:

Kyrie, eleison.
Christe, eleison.
Kyrie, eleison.
Christe, audi nos.
Christe, exaudi nos.

Pater de coelis Deus,	miserere nobis.
Fili, redemptor mundi, Deus,	miserere.
Spiritus Sancte, Deus,	miserere.
Sancta Trinitas, unus Deus,	miserere.
Sancta Maria,	ora pro nobis.
Sancta Dei genitrix,	ora.
Sancta Virgo Virginum,	ora.
Sancte Michaël,	ora.
Sancte Gabriel,	ora.
Sancte Raphaël,	ora.
Omnes sancti Angeli et Archangeli,	orate pro nobis.
Omnes sancti beatorum spirituum Ordines,	orate.
Sancte Ioannes Baptista,	ora.
Sancte Ioseph,	ora.
Omnes sancti Patriarchae et Prophetae,	orate.
Sancte Petre,	ora.

Sancte Paule, ora.
Sancte Andrea, ora.
Sancte Iacobe, ora.
Sancte Ioannes, ora.
Sancte Thoma, ora.
Sancte Iacobe, ora.
Sancte Philippe, ora.
Sancte Bartholomaee, ora.
Sancte Matthaee, ora.
Sancte Simon, ora.
Sancte Thaddaee, ora.
Sancte Mathia, ora.
Sancte Barnaba, ora.
Sancte Luca, ora.
Sancte Marce, ora.
Omnes sancti Apostoli et Evangelistae, orate.
Omnes sancti discipuli Domini, orate.
Omnes sancti Innocentes, orate.
Sancte Stephane, ora.
Sancte Laurenti, ora.
Sancte Vincenti, ora.
Sancti Fabiane et Sebastiane, orate.
Sancti Ioannes et Paule, orate.
Sancti Cosma et Damiane, orate.
Sancti Gervasi et Protasi, orate.
Omnes sancti Martyres, orate.
Sancte Silvester, ora.
Sancte Gregori, ora.
Sancte Ambrosi, ora.
Sancte Augustine, ora.
Sancte Hieronyme, ora.
Sancte Martine, ora.
Sancte Nicolaë, ora.
Omnes sancti Pontifices et Confessores, orate pro nobis.
Omnes sancti Doctores, orate.
Sancte Benedicte, ora.
Sancte Antoni, ora.
Sancte Bernarde, ora.
Sancte Dominice, ora.

Sancte Francisce, ora.
Omnes sancti Sacerdotes et Levitae, orate.
Omnes sancti Monachi et Eremitate, orate.
Sancta Maria Magdalena, ora.
Sancta Agatha, ora.
Sancta Lucia, ora.
Sancta Agnes, ora.
Sancta Caecilia, ora.
Sancta Catharina, ora.
Sancta Anastasia, ora.
Omnes sanctae Virgines et Viduae, orate.
Omnes Sancti et Sanctae Dei, intercedite pro nobis.
Propitius esto, parce nobis, Domine.
Propitius esto, exaudi nos, Domine.
Ab omni malo, libera nos, Domine.
Ab omni peccato, libera.
Ab ira tua, libera.
A subitanea et improvisa morte, libera.
Ab insidiis diaboli, libera.
Ab ira, et odio, et omni mala voluntate, libera.
A spiritu fornicationis, libera.
A fulgure et tempestate, libera.
A morte perpetua, libera.
Per mysterium sanctae incarnationis tuae, libera.
Per adventum tuum, libera.
Per nativitatem tuam, libera.
Per baptismum et sanctum ieiunium tuum, libera.
Per crucem et passionem tuam, libera.
Per mortem et sepulturam tuam, libera.
Per sanctam resurrectionem tuam, libera.
Per admirabilem ascensionem tuam, libera.
Per adventum Spiritûs Sancti Paracliti, libera.
In die iudicii, libera.
Peccatores, te rogamus, audi nos.
Ut nobis parcas, te rogamus.
Ut nobis indulgeas, te rogamus.
Ut ad veram poenitentiam nos perducere digneris, te rogamus.
Ut Ecclesiam tuam sanctam regere et conserva-

re digneris, te rogamus.

Ut Domnum apostolicum, et omnes ecclesiasticos ordines in sancta religione conservare digneris, te rogamus.

Ut inimicos sanctae Ecclesiae humiliare digneris, te rogamus.

Ut regibus et principibus christianis pacem et veram concordiam donare digneris, te rogamus.

Ut cuncto populo christiano pacem et unitatem largiri digneris, te rogamus.

Ut nosmetipsos in tuo sancto servitio confortare et conservare digneris, te rogamus.

Ut mentes nostras ad coelestia desideria erigas, te rogamus.

Ut omnibus benefactoribus nostris sempiterna bona retribuas, te rogamus.

Ut animas nostras, fratrum, propinquorum et benefactorum nostrorum ab aeterna damnatione eripias, te rogamus.

Ut fructus terrae dare et conservare digneris, te rogamus.

Ut omnibus fidelibus defunctis requiem aeternam donare digneris, te rogamus, audi nos.

Surgit Pontifex cum mitra ab accubitu, et se ad ordinandos vertens, et baculum pastoralem in sinistra manu tenens, ordinandis prostratis manentibus, dicit:

Ut hos electos bene✠dicere digneris,
℟. Te rogamus, audi nos.

Secundò dicit:

Ut hos electos bene✠dicere, et sancti✠ficare digneris,
℟. Te rogamus, audi nos.

Tertiò dicit:

Ut hos electos bene✠dicere, et sancti✠ficare, et conse✠crare digneris,
℟. Te rogamus, audi nos.

Tum iterum super faldistorium procumbit, scholâ perficiente litanias:

Ut nos exaudire digneris, te rogamus, audi nos.
Fili Dei, te rogamus, audi nos.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, parce nobis, Domine.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, exaudi nos, Domine.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miserere nobis.
Christe, audi nos.
Christe, exaudi nos.
Kyrie, eleison.
Christe, eleison.
Kyrie, eleison.

Quibus finitis, Pontifex surgens cum mitra, sedet super faldistorium, ante medium altaris, et archidiaconus dicit altâ voce:

Recedant in partem, qui ordinandi sunt diaconi et presbyteri.

Quibus ad aliquem locum idoneum, unde Pontificem celebrantem videre possint, transeuntibus, ad ordinationem subdiaconorum proceditur. Illis itaque coram Pontifice, per ordinem, in modum coronae genuflexis, Pontifex admonet eos, dicens:

Adepturi, filii dilectissimi, officium subdiaconatûs, sedulò attendite quale ministerium vobis traditur. Subdiaconum enim oportet aquam ad ministerium altaris praeparare, diacono ministrare, pallas altaris et corporalia abluere, calicem et patenam in usum sacrificii eidem offerre. Oblationes quae veniunt in altare, panes propositionis vocantur. De ipsis oblationibus tantum decet in altare poni, quantum populo possit sufficere, ne aliquid putridum in sacrario remaneat. Pallae quae sunt in substratorio altaris, in alio vase debent lavari, et in alio corporales pallae. Ubi autem corporales pallae lotae fuerint, nullum aliud linteamen debet lavari, ipsaque lotionis aqua in baptisterium debet vergi. Studete itaque

ut ista visibilia ministeria, quae diximus, nitidè et diligentissimè complentes, invisibilia horum exemplo perficiatis. Altare quidem sanctae Ecclesiae, ipse est Christus, teste Ioanne, qui in Apocalypsi sua altare aureum se vidisse perhibet, stans ante thronum, in quo, et per quem oblationes fidelium Deo Patri consecrantur. Cuius altaris pallae et corporalia sunt membra Christi, scilicet fideles Dei, quibus Dominus quasi vestimentis pretiosis circumdatur, ut ait Psalmista: *Dominus regnavit, decorem indutus est.* Beatus quoque Ioannes in Apocalypsi vidit Filium hominis praecinctum zonâ aureâ, id est, sanctorum catervâ. Si itaque humanâ fragilitate contingat in aliquo fideles maculari, praebenda est à vobis aqua coelestis doctrinae, quâ purificati, ad ornamentum altaris, et cultum divini sacrificii redeant. Estote ergo tales, qui sacrificiis divinis, et Ecclesiae Dei, hoc est, corpori Christi dignè servire valeatis, in vera et catholica fide fundati; quoniam, ut ait Apostolus, omne quod non est ex fide, peccatum est, schismaticum est, et extra unitatem Ecclesiae est. Et ideo si usque nunc fuistis tardi ad Ecclesiam, amodo debetis esse assidui; si usque nunc somnolenti, amodo vigiles; si usque nunc ebriosi, amodo sobrii; si usque nunc inhonesti, amodo casti. Quod ipse vobis praestare dignetur, qui vivit et regnat Deus, in saecula saeculorum. ℟. Amen.

Deinde Pontifex accipit, et tradit omnibus calicem vacuum cum patena vacua superposita, quem successivè manu dexterâ singuli tangunt, Pontifice dicente:

Videte cuius ministerium vobis traditur; ideo vos admoneo, ut ita vos exhibeatis, ut Deo placere possitis.

Et archidiaconus accipit et tradit eis urceolos cum vino et aqua, ac bacile cum manutergio, quae omnia similiter tangere debent.

Postea surgit Pontifex, et versus ad populum, stans cum mitra, dicit:

Oremus Deum ac Dominum nostrum, fratres carissimi, ut super hos servos suos, quos ad subdiaconatûs officium vocare dignatus est, infundat bene✠dictionem suam et gratiam; ut in conspectu eius fideliter servien-

tes, praedestinata Sanctis praemia consequantur, adiuvante Domino nostro Iesu Christo; Qui cum eo vivit et regnat in unitate Spiritûs Sancti Deus, per omnia saecula saeculorum. ℟. Amen.

Tum, depositâ mitrâ, conversus ad altare, Pontifex dicit: Oremus.

Et ministri: Flectamus genua. ℟. Levate.

Et mox Pontifex, versus ad ordinandos genuflexos, dicit sine mitra:

Domine sancte, Pater omnipotens, aeterne Deus, bene✠dicere dignare hos famulos tuos, quos ad subdiaconatûs officium eligere dignatus es; ut eos in sacrario tuo sancto strenuos, sollicitosque coelestis militiae instituas excubitores, sanctisque altaribus tuis fideliter subministrent; et requiescat super eos Spiritus sapientiae et intellectûs, Spiritus consilii et fortitudinis, Spiritus scientiae et pietatis; et repleas eos Spiritu timoris tui, et eos in ministerio divino confirmes; ut obedientes facto, ac dicto parentes, tuam gratiam consequantur. Per Dominum nostrum Iesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate eiusdem Spiritûs Sancti Deus, per omnia saecula saeculorum. ℟. Amen.

Tum Pontifex sedens, acceptâ mitrâ, amictum qui in collo ordinandorum iacet, imponit super caput singulis, dicens:

Accipe amictum, per quem designatur castigatio vocis. In nomine Pa✠tris, et Fi✠lii, et Spiritûs✠Sancti. ℟. Amen.

Tum immittit manipulum in sinistrum brachium cuilibet, dicens:

Accipe manipulum, per quem designantur fructus bonorum operum. In nomine Pa✠tris, et Fi✠lii, et Spiritûs✠Sancti. ℟. Amen.

Post haec, induit quemlibet tunicâ, et si tantùm unica sit, immittit illam cuilibet, solùm usque ad scapulas, ac retrahens postremum totaliter induit, dicens cuilibet:

Tunicâ iucunditatis, et indumento laetitiae induat te Dominus. In nomine Pa✠tris, et Fi✠lii, et Spiritûs✠Sancti. ℟. Amen.

Postea accipit et tradit omnibus librum Epistolarum, manu dexterâ ipsum simul tangentibus, dicens:

Accipite librum Epistolarum, et habete potestatem legendi eas in Ecclesia sancta Dei, tam pro vivis quàm pro defunctis. In nomine Pa✠tris, et Fi✠lii, et Spiritûs✠Sancti. ℟. Amen.

Omnibus expeditis, suggerente archidiacono, ordinati redeunt ad loca sua; unus tamen de noviter ordinatis tunicâ indutus, dicet epistolam suo tempore.

DE ORDINATIONE DIACONI.

Subdiaconis ordinatis, Pontifex, reassumptâ mitrâ, accedit ad sedem suam, vel ad faldistorium, ad cornu epistolae, ubi sedens cum mitra, oblatis sibi libro et candelâ, legit hymnum, Benedictus es, *vel* Alleluia, *cum versu* Benedictus es, *si sit infra octavam Pentecostes. Interim cantatur à choro dictus hymnus, vel* Alleluia, *cum suo versu, ut supra. Quo finito, surgit Pontifex, depositâ mitrâ, et, versus ad altare, dicit in competenti tono:* Gloria in excelsis Deo, *si sit infra octavam Pentecostes, quod dum à choro perficitur, sedet cum mitra. Quo finito, depositâ mitrâ, surgit, et versus ad populum dicit:* Pax vobis, *vel* Dominus vobiscum, *si* Gloria in excelsis Deo *non sit dicendum; et conversus ad altare, cantat orationem missae diei, cum oratione pro ordinatis et ordinandis, sub uno* Per Dominum nostrum, *videlicet:*

Exaudi, quaesumus, Domine, supplicum preces, et devoto tibi pectore famulantes perpetuâ defensione custodi; ut nullis perturbationibus impediti, liberam servitutem tuis semper exhibeamus officiis. Per, etc.

Finitâ oratione, sedet Pontifex, assumptâ mitrâ, et oblato sibi libro et candelâ, legit epistolam. Interim per unum ex subdiaconis noviter ordinatis cantatur epistola. Quâ finitâ, surgit Pontifex, et accedit ad faldistorium ante altare cum mitra, et ibi sedet. Promovendi verò ad

ordinem diaconatûs, per archidiaconum vocantur, dicendo :

Accedant qui ordinandi sunt ad diaconatum.

Et mox singulatim nominantur per notarium, nullâ tamen factâ mentione de titulo. Eis igitur amictu, albâ, cingulo et manipulo paratis, ac stolam in sinistra manu et candelam in dextera, ac dalmaticam super brachium sinistrum tenentibus, et in modum coronae, coram Pontifice genuflexis, archidiaconus, offerens illos Pontifici, dicit:

Reverendissime Pater, postulat sancta mater Ecclesia catholica, ut hos praesentes subdiaconos ad onus diaconii ordinetis.

Pontifex interrogat, dicens: Scis illos dignos esse?

Respondet archidiaconus :

Quantùm humana fragilitas nosse sinit, et scio, et testificor ipsos dignos esse ad huius onus officii.

Et Pontifex dicit : Deo gratias.

Et ad eorum ordinationem procedit. In primis Pontifex cum mitra sedens, clero et populo annuntiat, dicens :

Auxiliante Domino Deo, et Salvatore nostro Iesu Christo, eligimus hos praesentes subdiaconos in ordinem diaconii. Si quis habet aliquid contra illos, pro Deo et propter Deum, cum fiducia exeat, et dicat; verumtamen memor sit conditionis suae.

Et factâ aliquâ morâ, Pontifex, convertens sermonem suum ad ordinandos, admonet eos, dicens :

Provehendi, filii dilectissimi, ad leviticum ordinem, cogitate magnopere ad quantum gradum Ecclesiae ascenditis. Diaconum enim oportet ministrare ad altare, baptizare et praedicare. Sanè in veteri lege ex duodecim una tribus Levi electa est, quae speciali devotione tabernaculo Dei eiusque sacrificiis, ritu perpetuo deserviret. Tantaque dignitas ipsi concessa est, quòd nullus, nisi ex eius stirpe, ad divinum illum cultum atque officium ministraturus assurgeret; adeo ut grandi quodam privilegio haereditatis, et tribus Domini esse mereretur, et dici. Quorum hodie, filii dilectissimi, et nomen et officium tenetis, quia in ministerium tabernaculi testi-

monii, id est, Ecclesiae Dei eligimini in levitico officio, quae semper in procinctu posita, incessabili pugnâ contra inimicos dimicat; unde ait Apostolus: Non est nobis colluctatio adversus carnem et sanguinem, sed adversus principes et potestates, adversus mundi rectores tenebrarum harum, contra spiritualia nequitiae, in coelestibus. Quam Ecclesiam Dei, veluti tabernaculum portare, et munire debetis ornatu sancto, praedicatu divino, exemplo perfecto. Levi quippe interpretatur additus, sive assumptus. Et vos, filii dilectissimi, qui ab haereditate paternâ nomen accipitis, estote assumpti à carnalibus desideriis, à terrenis concupiscentiis, quae militant adversus animam; estote nitidi, mundi, puri, casti, sicut decet ministros Christi, et dispensatores mysteriorum Dei; ut dignè addamini ad numerum ecclesiastici gradûs; ut haereditas et tribus amabilis Domini esse mereamini. Et quia comministri et cooperatores estis corporis et sanguinis Domini, estote ab omni illecebra carnis alieni, sicut ait Scriptura: Mundamini, qui fertis vasa Domini. Cogitate beatum Stephanum, merito praecipuae castitatis ab Apostolis ad officium istud electum. Curate, ut quibus evangelium ore annuntiatis, vivis operibus exponatis, ut de vobis dicatur: Beati pedes evangelizantium pacem, evangelizantium bona. Habete pedes vestros calceatos Sanctorum exemplis, in praeparatione evangelii pacis. Quod vobis Dominus concedat per gratiam suam.

Deinde, si non sint ordinati subdiaconi, ordinandi omnes prosternunt se ubi genuflectebant, et Pontifice ante faldistorium suum genuflectente, dicuntur litaniae, et ordinandi per Pontificem benedicuntur, prout supra, p. 423 *in ordinatione subdiaconi dictum est. Post haec, ordinandis ab accubitu surgentibus, genuflexis tamen manentibus, Pontifex sedens in faldistorio cum mitra, intelligibili voce alloquitur clerum et populum, dicens:*

Commune votum, communis oratio prosequatur, ut hi, totius Ecclesiae prece qui ad diaconatûs ministerium praeparantur, leviticae bene✠dictionis ordine clarescant, et spirituali conversatione praefulgentes, gratiâ

sanctificationis eluceant, praestante Domino nostro Iesu Christo, qui cum Patre et Spiritu Sancto vivit et regnat Deus in saecula saeculorum.

Deinde, surgens cum mitra Pontifex, stans versus ad ordinandos, dicit, altâ voce legendo:

Oremus, fratres carissimi, Deum Patrem omnipotentem, ut super hos famulos suos, quos ad officium diaconatûs dignatur assumere, benedictionis suae gratiam clementer effundat, eisque consecrationis indultae propitius dona conservet, et preces nostras clementer exaudiat, ut quae nostro gerenda sunt ministerio, suo benignus prosequatur auxilio, et quos sacris mysteriis exsequendis pro nostra intelligentia credimus offerendos, suâ benedictione sanctificet et confirmet. Per unigenitum Filium suum Dominum nostrum Iesu Christum, qui cum eo et Spiritu Sancto vivit et regnat Deus.

Deinde, depositâ mitrâ, extensis manibus ante pectus, dicit:

Per omnia saecula saeculorum. ℟. Amen.

℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

℣. Sursum corda. ℟. Habemus ad Dominum.

℣. Gratias agamus Domino Deo nostro.

℟. Dignum et iustum est.

Verè dignum et iustum est, aequum et salutare, nos tibi semper et ubique gratias agere, Domine sancte, Pater omnipotens, aeterne Deus, honorum dator, ordinumque distributor, atque officiorum dispositor, qui in te manens innovas omnia, et cuncta disponis, per verbum, virtutem, sapientiamque tuam, Iesum Christum Filium tuum Dominum nostrum, sempiternâ providentiâ praeparas, et singulis quibusque temporibus aptanda dispensas. Cuius corpus, Ecclesiam videlicet tuam, coelestium gratiarum varietate distinctam, suorumque connexam distinctione membrorum, per legem mirabilem totius compaginis unitam, in augmentum templi tui crescere, dilatarique largiris; sacri muneris servitutem trinis gradibus ministrorum nomini tuo militare constituens; electis ab initio Levi filiis, qui in mysticis operationibus domûs tuae fidelibus excubiis

permanentes, haereditatem benedictionis aeternae sorte perpetuâ possiderent. Super hos quoque famulos tuos, quaesumus, Domine, placatus intende, quos tuis sacris altaribus serviturós in officium diaconatûs suppliciter dedicamus. Et nos quidem tanquam homines divini sensûs et summae rationis ignari, horum vitam, quantum possumus, aestimamus. Te autem, Domine, quae nobis sunt ignota non transeunt, te occulta non fallunt. Tu cognitor es secretorum; tu scrutator es cordium; tu horum vitam coelesti poteris examinare iudicio, quo semper praevales, et admissa purgare, et ea quae sunt agenda concedere.

Hic solus Pontifex, manum dexteram extendens, ponit super caput cuilibet ordinando, et nullus alius, quia non ad sacerdotium, sed ad ministerium consecrantur, dicens singulis:

Accipe Spiritum Sanctum, ad robur, ad resistendum diabolo et tentationibus eius. In nomine Domini.

Postea prosequitur in primo tono, extensam tenens manum dexteram, usque in finem praefationis:

Emitte in eos, quaesumus, Domine, Spiritum Sanctum, quo in opus ministerii tui fideliter exsequendi, septiformis gratiae tuae munere roborantur. Abundet in eis totius forma virtutis; auctoritas modesta, pudor constans, innocentiae puritas, et spiritualis observantia disciplinae. In moribus eorum praecepta tua fulgeant, ut suae castitatis exemplo imitationem sanctam plebs acquirat; et bonum conscientiae testimonium praeferentes in Christo firmi et stabiles perseverent, dignisque successibus de inferiori gradu per gratiam tuam capere potiora mereantur.

Quod sequitur dicit planè legendo, ita tamen quòd à circumstantibus possit audiri.

Per eumdem Dominum nostrum Iesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritûs Sancti Deus, per omnia saecula saeculorum.

Post haec, Pontifex, sedens cum mitra, cuilibet ordinando ante se genuflexo stolam, quam singuli in manu habent, imponit successivè super humerum sinistrum, dicens singulis:

Accipe stolam✠candidam de manu Dei, adimple ministerium tuum; potens enim est Deus, ut augeat tibi gratiam suam. Qui vivit et regnat in saecula saeculorum. ℟. Amen.

Faciens super quemlibet eorum signum crucis, et ministri reflectant capita stolae, et alligent sub brachio dextero.

Post haec, Pontifex, accipiens dalmaticam, induit eâ quemlibet successivè usque ad humeros, et sic fit usque ad ultimum, quem eâ totaliter induit; et hoc, si una tantùm sit dalmatica. Si verò quilibet suam habet, tunc singulos suâ totaliter induit, dicens cuilibet:

Induat te Dominus indumento salutis et vestimento laetitiae, et dalmaticâ iustitiae circumdet te semper. In nomine Domini. ℟. Amen.

Postremò Pontifex accipit, et tradit omnibus, librum Evangeliorum, quem manu dexterâ tangunt, dicens:

Accipe potestatem legendi Evangelium in Ecclesia Dei, tam pro vivis quàm pro defunctis. In nomine Domini. ℟. Amen.

Quo facto, Pontifex, stans ad altare conversus, dicit, sine mitra: Oremus.

Et ministri: Flectamus genua. ℟. Levate.

Et vertens se ad ordinatos, dicit:

Exaudi, Domine, preces nostras, et super hos famulos tuos spiritum tuae bene✠dictionis emitte; ut coelesti munere ditati, et tuae maiestatis gratiam possint acquirere, et benè vivendi aliis exemplum praebere: Per Dominum nostrum Iesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate eiusdem Spiritûs Sancti Deus, per omnia saecula saeculorum. ℟. Amen.

Oremus.

Domine sancte, Pater fidei, spei et gratiae, et profectuum remunerator, qui in coelestibus et terrenis Angelorum ministeriis ubique dispositis, per omnia elementa voluntatis tuae diffundis effectum, hos quoque famulos tuos spirituali dignare illustrare affectu; ut tuis obsequiis expediti, sanctis altaribus tuis ministri puri ac-

crescant; et indulgentiâ tuâ puriores, eorum gradu, quos Apostoli tui in septenarium numerum, beato Stephano duce ac praevio, Spiritu Sancto auctore, elegerunt, digni existant, et virtutibus universis quibus tibi servire oportet, instructi, tibi complaceant: Per Dominum nostrum Iesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate eiusdem Spiritûs Sancti Deus, per omnia saecula saeculorum. ℟. Amen.

Deinde, cùm tempus fuerit, aliquis de noviter ordinatis, dalmaticâ indutus, Evangelium dicet. Ordinati autem statim, suggerente archidiacono, redeunt ad loca sua.

DE ORDINATIONE PRESBYTERI.

Pro ordinatione presbyterorum parentur oleum catechumenorum; calix cum vino et aqua; patena, et hostia desuper posita; medulla panis, et bacile cum buccali pro manibus abluendis, quas singuli ad suas mappulas extergunt.

Diaconis ordinatis, Pontifex ad sedendum in sede sua, vel in faldistorio, in plano iuxta cornu epistolae accedit, et cantatur Tractus, usque ad ultimum versum exclusivè; vel si sit infra octavam Pentecostes, Tractus et Sequentia, usque ad ultimum versum exclusivè. Interim accedunt duo capellani cum libro et candela ante Pontificem, qui ex eo legit ipsum Tractum et Sequentiam, usque ad ultimum versum exclusivè. Deinde Pontifex cum mitra revertitur ante altare, ubi sedet super faldistorium.

Tunc archidiaconus vocat ordinandos voce intelligibili, dicens:

Accedant qui ordinandi sunt ad ordinem presbyteratûs.

Et mox nominatim leguntur per notarium, prout suprà dictum est, nullâ tamen de titulo factâ mentione. Tunc illi more diaconorum parati amictu, albâ, cingulo, stolâ et manipulo, tenentes planetas super brachium sinistrum

complicatas, et in manu dextera candelas, ac mappulas albas pro ligandis et lavandis manibus, ad Pontificem accedunt, et coram eo in modum coronae se disponunt. Tunc archidiaconus praesentat ordinandos Pontifici, dicens:

Reverendissime pater, postulat sancta mater Ecclesia catholica, ut hos praesentes diaconos ad onus presbyterii ordinetis.

Et Pontifex interrogat, dicens:

Scis illos dignos esse?

Respondet archidiaconus:

Quantum humana fragilitas nosse sinit, et scio, et testificor ipsos dignos esse ad huius onus officii.

Pontifex dicit: Deo gratias.

Et annuntiat clero et populo, dicens:

Quoniam, fratres carissimi, rectori navis, et navigio deferendis eadem est, vel securitatis ratio, vel communis timoris; par eorum debet esse sententia, quorum causa communis existit. Neque enim fuit frustrà à patribus institutum, ut de electione illorum, qui ad regimen altaris adhibendi sunt, consulatur etiam populus: quia de vita et conversatione praesentandi, quod nonnumquam ignoratur à pluribus, scitur à paucis; et necesse est, ut faciliùs ei quis obedientiam exhibeat ordinato, cui assensum praebuerit ordinando. Horum siquidem diaconorum in presbyteros, auxiliante Domino, ordinandorum conversatio (quantùm mihi videtur) probata, et Deo placita existit, et digna (ut arbitror) ecclesiastici honoris augmento. Sed ne unum fortasse vel paucos, aut decipiat assensio, vel fallat affectio, sententia est expetenda multorum. Itaque quid de eorum actibus aut moribus noveritis, quid de merito sentiatis liberâ voce pandatis; et his testimonium sacerdotii magis pro merito quàm affectione aliquâ, tribuatis. Si quis igitur habet aliquid contra illos, pro Deo, et propter Deum cum fiducia exeat, et dicat; verumtamen memor sit conditionis suae.

Postea Pontifex, factâ aliquâ morâ, convertens sermonem suum ad ordinandos, admonet eos, dicens:

Consecrandi, filii dilectissimi, in presbyteratûs officium, illud dignè suscipere, ac susceptum laudabiliter exsequi studeatis. Sacerdotem enim oportet offerre, benedicere, praeesse, praedicare et baptizare. Cum magno quippe timore ad tantum gradum adscendendum est, ac providendum ut coelestis sapientia, probi mores et diuturna iustitiae observatio ad id electos commendent. Unde Dominus praecipiens Moysi, ut septuaginta viros de universo Israël in adiutorium suum eligeret, quibus Spiritûs Sancti dona divideret, suggessit; quos tu nôsti, quòd senes populi sunt. Vos siquidem in septuaginta viris et senibus signati estis; si per Spiritum septiformem, Decalogum legis custodientes, probi et maturi in scientia similiter et opere eritis. Sub eodem quoque mysterio, et eâdem figurâ, in Novo Testamento Dominus septuaginta duos elegit, ac binos ante se in praedicationem misit; ut doceret verbo simul et facto, ministros Ecclesiae suae fide et opere debere esse perfectos, seu geminae dilectionis, Dei scilicet et proximi virtute fundatos. Tales itaque esse studeatis, ut in adiutorium Moysi et duodecim Apostolorum, Episcoporum videlicet Catholicorum, qui per Moysen et Apostolos figurantur, dignè, per gratiam Dei, eligi valeatis. Hâc certè mirâ varietate Ecclesia sancta circumdatur, ornatur et regitur; cùm alii in ea pontifices, alii minoris ordinis sacerdotes, diaconi, et subdiaconi diversorum ordinum viri consecrantur; et ex multis, et alternae dignitatis membris unum corpus Christi efficitur. Itaque, filii dilectissimi, quod ad nostrum adiutorium, fratrum nostrorum arbitrium consecrandos elegit, servate, in moribus vestris, castae et sanctae vitae integritatem. Agnoscite quod agitis; imitamini quod tractatis, quatenus mortis Dominicae mysterium celebrantes, mortificare membra vestra à vitiis et concupiscentiis omnibus procuretis. Sit doctrina vestra spiritualis medicina populo Dei; sit odor vitae vestrae delectamentum Ecclesiae Christi; ut praedicatione atque exemplo aedificetis domum, id est, familiam Dei, quatenus nec nos de vestra provectione, nec vos de tanti officii susceptione damnari

à Domino, sed remunerari potius mereamur. Quod ipse nobis concedat per gratiam suam. ℟. Amen.

Si non sint factae ordinationes subdiaconorum vel diaconorum, dicuntur Litaniae, ut suprà in ordinatione subdiaconorum dictum est, pag. 423. *Post haec, surgunt omnes, et ordinandis coram Pontifice binis et binis successivè genuflectentibus, Pontifex, stans ante faldistorium suum cum mitra, et nullâ oratione nulloque cantu praemissis, imponit simul utramque manum super caput cuiuslibet ordinandi successivè, nihil dicens. Idemque faciunt post eum omnes sacerdotes qui adsunt, quorum tres ad plures, planetis, vel saltem cum stolis, parati, si commodè fieri potest, esse deberent. Quo facto, tam Pontifex quàm sacerdotes tenent manus dexteras extensas super illos. Et Pontifex, stans cum mitra, dicit:*

Oremus, fratres carissimi, Deum Patrem omnipotentem, ut super hos famulos suos, quos ad presbyterii munus elegit, coelestia dona multiplicet; et quod eius dignatione suscipiunt, ipsius consequantur auxilio. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

Pontifex, depositâ mitrâ, conversus ad altare, dicit: Oremus.

Et ministri: Flectamus genua. ℟. Levate.

Et mox, conversus ad ordinandos, dicit:

Exaudi nos, quaesumus, Domine Deus noster, et super hos famulos tuos bene✠dictionem Sancti Spiritûs, et gratiae sacerdotalis infunde virtutem; ut quos tuae pietatis aspectibus offerimus consecrandos, perpetuâ muneris tui largitate prosequaris. Per Dominum nostrum Iesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate eiusdem Spiritûs Sancti, Deus.

Tum extensis manibus ante pectus, dicit:

Per omnia saecula saeculorum. ℟. Amen.

℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

℣. Sursum corda. ℟. Habemus ad Dominum.

℣. Gratias agamus Domino Deo nostro.

℟. Dignum et iustum est.

Verè dignum et iustum est, aequum et salutare, nos tibi semper et ubique gratias agere, Domine sancte, Pa-

ter omnipotens, aeterne Deus, honorum auctor, et distributor omnium dignitatum; per quem proficiunt universa; per quem cuncta firmantur, amplificatis semper in melius naturae rationalis incrementis, per ordinem congruâ ratione dispositum. Unde et sacerdotales gradus, atque officia levitarum, sacramentis mysticis instituta creverunt: ut cùm Pontifices summos regendis populis praefecisses, ad eorum societatis et operis adiumentum, sequentis ordinis viros, et secundae dignitatis eligeres. Sic in eremo per septuaginta virorum prudentium mentes, Moysi spiritum propagâsti; quibus ille adiutoribus usus, in populo innumeras multitudines facilè gubernavit. Sic et in Eleazarum et Ithamarum filios Aaron paternae plenitudinis abundantiam transfudisti; ut ad hostias salutares, et frequentioris officii sacramenta ministerium sufficeret sacerdotum. Hâc providentiâ, Domine, apostolis Filii tui doctores fidei comites addidisti, quibus illi orbem totum secundis praedicationibus impleverunt. Quapropter infirmitati quoque nostrae, Domine, quaesumus, haec adiumenta largire; qui quantò fragiliores sumus, tantò his pluribus indigemus. Da, quaesumus, omnipotens Pater, in hos famulos tuos presbyterii dignitatem; innova in visceribus eorum spiritum sanctitatis; ut acceptum à te, Deus, secundi meriti munus obtineant, censuramque morum exemplo suae conversationis insinuent. Sint providi cooperatores ordinis nostri; eluceat in eis totius forma iustitiae, ut bonam rationem dispensationis sibi creditae redditu-ri, aeternae beatitudinis praemia consequantur.

Quod sequitur legat planè, ita tamen quòd à circumstantibus audiri possit.

Per eumdem Dominum nostrum Iesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate eiusdem Spiritûs Sancti Deus, per omnia saecula saeculorum. ℟. Amen.

Pontifex sedet, acceptâ mitrâ, et reflectit orarium, sive stolam ab humero sinistro cuiuslibet, capiens partem quae retrò pendet, et imponens super dexterum humerum, aptat eam ante pectus in modum crucis, singulis dicens:

Accipe iugum Domini; iugum enim eius suave est, et onus eius leve.

Postea, imponit cuilibet successive casulam usque ad scapulas, quam quilibet teneat super humeros complicatam, à parte anteriori deorsum dependentem, singulis dicens:

Accipe vestem sacerdotalem, per quam caritas intelligitur; potens est enim Deus, ut augeat tibi caritatem et opus perfectum. ℟. Deo gratias.

Surgit Pontifex sine mitra, et omnibus genua flectentibus, dicit:

Deus sanctificationum omnium auctor, cuius vera consecratio, plenaque benedictio est, tu, Domine, super hos famulos tuos, quos ad presbyterii honorem dedicamus, munus tuae bene✠dictionis infunde; ut gravitate actuum, et censurâ vivendi probent se seniores, his instituti disciplinis quas Tito et Timoteo Paulus exposuit ut in lege tua die ac nocte meditantes, quod docuerint, credant; quod crediderint, doceant; quod docuerint, imitentur; iustitiam, constantiam, misericordiam, fortitudinem, caeterasque virtutes in se ostendant; exemplo praebeant; admonitione confirment; ac purum et immaculatum ministerii sui donum custodiant; et in obsequium plebis tuae, panem et vinum in corpus et sanguinem Filii tui immaculatâ benedictione transforment; et inviolabili caritate in virum perfectum, in mensuram aetatis plenitudinis Christi, in die iusti et aeterne iudicii Dei, conscientiâ purâ, fide verâ, Spiritu Sancto pleni resurgant. Per eumdem Dominum nostrum Iesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate eiusdem Spiritûs Sancti Deus, per omnia saecula saeculorum. ℟. Amen.

Tunc Pontifex, sine mitra, ante altare conversus, flexis genibus, incipit altâ voce, scholâ prosequente, hymnum:

Veni, creator Spiritus,
Mentes tuorum visita,
Imple supernâ gratiâ
Quae tu creâsti pectora.

Surgit Pontifex, et facit ut in fine hymni habetur; interim schola prosequitur hymnum, qui, si propter ordinandorum multitudinem necesse fuerit, repetatur, omisso primo versu.

Qui diceris Paraclitus,
Altissimi donum Dei,
Fons vivus, ignis, caritas,
Et spiritalis unctio.
Tu septiformis munere,
Digitus Paternae dexterae,
Tu ritè promissum Patris,
Sermone ditans guttura.
Accende lumen sensibus,
Infunde amorem cordibus,
Infirma nostri corporis,
Virtute firmans perpeti.
Hostem repellas longiùs,
Pacemque dones protinùs,
Ductore sic te praevio,
Vitemus omne noxium.
Per te sciamus da Patrem,
Noscamus atque Filium,
Teque utriusque Spiritum
Credamus omni tempore.
Deo Patri sit gloria,
Et Filio qui à mortuis
Surrexit, ac Paraclito,
In saeculorum saecula. ℟. Amen.

Dicto primo versu, surgit Pontifex, et sedet in faldistorio cum mitra; et depositis chirotecis, et annulo pontificali reassumpto, ponitur ei gremiale, sive mappula super gremium, et singuli ordinandi successive coram eo genua flectunt; et Pontifex cum oleo catechumenorum inungit unicuique ambas manus simuliunctas, in modum crucis, producendo cum pollice suo dextero in dictum oleum intincto duas lineas, videlicet, à pollice dexterae manûs usque ad indicem sinistrae, et à pollice sinistrae

usque ad indicem dexterae, ungendo mox totaliter palmas, dicens, dum quemlibet inungit:

Consecrare et sanctificare digneris, Domine, manus istas, per istam unctionem, et nostram bene✠dictionem. ℟. Amen.

Pontifex producit manu dexterâ signum crucis super manus illius quem ordinat, et prosequitur:

Ut quaecumque benedixerint, benedicantur, et quaecumque consecraverint, consecrentur et sanctificentur, in nomine Domini nostri Iesu Christi.

Et quilibet ordinandus respondet: Amen.

Tum Pontifex claudit seu iungit manus cuilibet successivè, quas sic consecratas aliquis ministrorum Pontificis albo paniculo lineo simul, videlicet dexteram super sinistram alligat; et mox unusquisque ad ordinem suum redit, et sic clausas et alligatas manus tenet. Omnium manibus unctis et consecratis, Pontifex pollicem micâ panis tergit; tum tradit cuilibet successivè calicem cum vino et aqua, et patenam superpositam cum hostia, et ipsi illam accipiunt inter indices et medios digitos, et cuppam calicis et patenam simul tangunt, Pontifice singulis dicente:

Accipe potestatem offerre sacrificium Deo, missasque celebrare, tam pro vivis quàm pro defunctis. In nomine Domini. ℟. Amen.

His peractis, Pontifex lavat manus cum medulla panis, et aqua lotionis huiusmodi proiicitur in sacrarium. Deinde cum mitra revertitur ad sedem suam, vel ad faldistorium in cornu epistolae, in plano sibi paratum, ubi sedet cum mitra. Et chorus cantat ultimum versum tractûs vel sequentiae, sive Alleluia. *Interim accedunt duo capellani ante Pontificem cum libro et candela, qui ex eo legit ultimum versum tractûs vel sequentiae, sive* Alleluia. *Legit etiam secretè* Munda cor meum, *atque evangelium.*

Interea unus ex diaconis noviter ordinatis accedit ad altare cum textu Evangelii ante pectus, et dicit: Munda cor meum, etc., *et cantat evangelium. Interim parantur per ministros hostiae super altare, pro numero ordinatorum in ordinibus sacris, qui omnes communicare debent, et proceditur in missa, ordine solito. Interea dum offer-*

torium cantatur, vel etiam priùs, ordinati sacerdotes poterunt lavare manus suas, cum medulla panis et aqua benè mundare, atque extergere mappulis illis quibus ligatae erant, et aqua ablutionis huiusmodi proiiciatur in sacrarium.

Pontifex verò, offertorio lecto, acceptâ mitrâ, vadit ad faldistorium ante medium altaris, et ibi, sedens, accipit offertorium ab omnibus ordinatis, qui omnes accedunt bini et bini ad Pontificem, coram quo genuflexi offerunt illi singulas candelas accensas, et osculantur eius manum, primò presbyteri, tum diaconi successivè, et alii suo ordine.

Accepto singulorum offertorio, Pontifex lavat manus, et surgit sine mitra, ac tollitur faldistorium, et prosequitur missam.

Presbyteri verò ordinati, post Pontificem, vel hinc et inde, ubi magis commodum erit, in terra genuflexi, habeant libros coram se, dicentes :

Suscipe, sancte Pater, etc., *et omnia alia de missa, prout dicit Pontifex : qui tamen benè advertat, quòd secretas morosè dicat, et aliquantulum altè, ita ut ordinati sacerdotes possint secum omnia dicere, et praesertim verba consecrationis, quae dici debent eodem momento per ordinatos, quo dicuntur per Pontificem.*

Secreta pro ordinatis dicitur cum secreta missae diei, sub uno, Per Dominum, etc.

Cùm Pontifex dixerit orationem, Domine Iesu Christe, qui, etc., *osculatur altare, et dat primo ex singulis ordinatis cuiuslibet ordinis sacri ad eum successive accedenti, et altare priùs ad dexteram Pontificis deosculanti, pacem, dicens :* Pax tecum.

Cui ille respondet : Et cum spiritu tuo.

Et quilibet illorum dat sequenti sui ordinis secum ordinato, et ille alteri ; et sic usque ad ultimum continuatur. Si autem ordinatorum parvus sit numerus, Pontifex poterit dare pacem singulis. Postquam verò Pontifex se communicaverit, et totum sanguinem sumpserit, priusquam digitos abluat, accedunt ante altare presbyteri, deinde diaconi, tantum subdiaconi ; quibus ordinatè dis-

positis et genuflexis, Pontifex, factâ reverentiâ Sacramento, et aliquantulum versus cornu evangelii se retrahens, ad eos se convertit, et singuli ex diaconis et subdiaconis tantùm dicunt submissâ voce:

Confiteor Deo, etc. *Et si officium fiat in cantu, unus de noviter ordinatis illud cantat.*

Et Pontifex, stans, capite detecto, versus ad eos, dicit intelligibili voce, nisi officium fiat in cantu:

Misereatur vestri omnipotens Deus, et, dimissis peccatis vestris, perducat vos ad vitam aeternam. ℟. Amen.

Indulgentiam, absolutionem, et remissionem peccatorum vestrorum tribuat vobis omnipotens et misericors Dominus. ℟. Amen.

Et manu dexterâ signum crucis super eos communiter producit. Presbyteri ante communionem non dicunt confessionem, nec datur eis absolutio, quia concelebrant Pontifici; propterea si non sunt alii ordinati, confessio et absolutio praedictae omittuntur.

Tunc accedunt ordinati ad supremum gradum altaris, bini et bini. Pontifex vèrò ponit plures hostias consecratas super patenam, quam ora cuiuslibet communicandi supponit, et singulos communicat, cuilibet dicens:

Corpus Domini nostri Iesu Christi custodiat te in vitam aeternam.

Quilibet respondet: Amen.

Et priusquam communionem sumat, manum Pontificis hostiam tenentem osculatur.

Unus ministrorum Pontificis stat iuxta cornu epistolae altaris, calicem habens, non illum cum quo Pontifex celebravit, sed alium cum vino, et mappulam mundam in manibus, ad quem singuli communicati accedunt, et se purificant, os extergunt, et ad partem se locant. Omnibus communicatis, Pontifex extergit patenam super calicem suum, super eum digitos abluit, sumit ablutionem, accipit mitram, et lavat manus.

Pontifex, lotis manibus, mitrâ depositâ, stans in cornu epistolae altaris, versus ad illud, inchoat in cantu, scholâ prosequente, Responsorium, quod à Septuagesima usque ad Pascha dicitur sine Alleluia.

8 *ton.* Iam non dicam vos servos, sed amicos meos, quia omnia cognovistis quae operatus sum in medio vestri. Alleluia. * Accipite Spiritum Sanctum in vobis paracletum. * Ille est, quem Pater mittet vobis. Alleluia.

℣. Vos amici mei estis, si feceritis quae ego praecipio vobis. * Accipite.

℣. Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto. * Ille est quem.

Incepto responsorio, Pontifex, acceptâ mitrâ, vertit se ad presbyteros ordinatos, qui, ante altare coram ipso stantes, profitentur fidem quam praedicaturi sunt, dicentes:

Credo in Deum, Patrem omnipotentem, creatorem coeli et terrae. Et in Iesum Christum, Filium eius unicum, Dominum nostrum: qui conceptus est de Spiritu Sancto, natus ex Maria Virgine: passus sub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus et sepultus: descendit ad inferos, tertiâ die resurrexit à mortuis: adscendit ad coelos, sedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis: inde venturus est iudicare vivos et mortuos. Credo in Spiritum Sanctum; sanctam Ecclesiam catholicam; Sanctorum communionem; remissionem peccatorum; carnis resurrectionem; vitam aeternam. Amen.

Quo finito, Pontifex, cum mitra sedens super faldistorium ante medium altaris, imponit ambas manus super capita singulorum coram eo genuflectentium, dicens cuilibet:

Accipe Spiritum Sanctum; quorum remiseris peccata, remittuntur eis; et quorum retinueris, retenta sunt.

Deinde, explicans casulam quam unusquisque habet super humeros complicatam, induit illâ quemlibet, singulis dicens:

Stolâ innocentiae induat te Dominus.

Et mox unusquisque iterùm ad Pontificem accedit, et genuflexus ponit manus suas iunctas inter manus Pontificis dicentis cuilibet, si suus est ordinarius:

Promittis mihi et successoribus meis reverentiam et obedientiam?

Et ille respondet: Promitto.

Singulis verò Regularibus:

Promittis Praelato ordinario, etc.

Promittis Pontifici (*vel* Praelato) ordinario tuo pro tempore existenti reverentiam et obedientiam?

Et ille respondet: Promitto.

Si verò Pontifex non est suus ordinarius, dicit singulis, cùm manus eorum inter suas tenet, ut praefertur:

Promittis Pontifici ordinario tuo reverentiam et obedientiam?

Et ille respondet: Promitto.

Tunc Pontifex, tenens manus illius inter suas, osculatur unumquemque, dicens: Pax Domini sit semper tecum.

Et ille respondet: Amen.

His expletis, et eis ad ordinem suum reversis, Pontifex, sedens cum mitra et baculo, admonet eos dicens:

Quia res quam tractaturi estis satis periculosa est, filii dilectissimi, moneo vos ut diligenter totius missae ordinem, atque hostiae consecrationem, ac fractionem, et communionem, ab aliis iam doctis sacerdotibus discatis, priusquam ad celebrandam missam accedatis.

Pontifex surgit cum mitra et baculo, et presbyteris coram eo adhuc genuflexis benedicit, dicens voce competenti.

Benedictio Dei omnipotentis, Pa✠tris, et Fi✠lii, et Spiritûs✠Sancti, descendat super vos, ut sitis benedicti in ordine sacerdotali, et offeratis placabiles hostias pro peccatis atque offensionibus populi, omnipotenti Deo, cui est honor et gloria, per omnia saecula saeculorum. ℟. Amen.

Post haec Pontifex, depositâ mitrâ, et amoto faldistorio, convertit ad altare, prosequitur missam, et cantatur communio: et dicitur postcommunio pro ordinatis sub uno Per Dominum, *cum postcommunione missae diei.*

Deinde dicitur Benedicamus Domino, *vel* Ite, missa est, *prout tempus requirit; et per Pontificem,* Placeat tibi sancta, etc.

Quo dicto, Pontifex, acceptâ mitrâ et baculo pastorali, dat benedictionem solitam, dicens:

Sit nomen Domini benedictum, etc.

Tum sedet, et alloquitur ordinatos sub his verbis:

Filii dilectissimi, diligenter considerate ordinem per vos susceptum, ac onus humeris vestris impositum; studete sanctè et religiosè vivere, atque omnipotenti Deo placere, ut gratiam suam possitis acquirere, quam ipse vobis per suam misericordiam concedere dignetur.

Singuli ad primam tonsuram, vel ad quatuor minores ordines promoti, dicite semel septem psalmos poenitentiales, cum litaniis, versiculis et orationibus; ad subdiaconatum, vel diaconatum, nocturnum talis diei. Ad presbyteratum verò ordinati, post primam vestram missam, tres alias missas, videlicet, unam de Spiritu Sancto, aliam de beata Maria semper virgine, tertiam pro fidelibus defunctis dicite, et omnipotentem Deum etiam pro me orate.

Quod illi devotè suspiciunt, et respondent se facturos.

Tum Pontifex convertit se ad altare, et dicit, submissâ voce:

Dominus vobiscum.

Initium sancti Evangelii secundùm Ioannem. In principio, etc.

Signat altare et se, et revertitur ad sedem, vel ad faldistorium, ubi exuitur sacris vestibus. Ordinati etiam ad presbyteratum dicunt idem evangelium, et in loco convenienti sacras vestes deponunt, et cum eis alii ordinati.

MONITA AD PRESBYTEROS RECENS ORDINATOS.

Cùm experientiâ constet, novos sacerdotes in missa suae ordinationis in varios defectus prolabi solitos esse, et multis difficultatibus idcirco implicari, quòd variae missae partes in variis Missalis partibus requirendae sint, nec continuae occurrant, opere pretium visum est, missas cuilibet ordinationi proprias, ex Missali excerptas, in eorum gratiam et commodum typis hìc mandare, ut unâ

cum pontifice, sicuti tenentur, singula missae verba proferre et celebrare faciliùs possint.

Haec praeterea visum fuit eos commonere.

1.° *Missam ordinationis, aliquot antea diebus praevideant et perlegant, ne quo tempore dicenda erit, quidquam eos impediat aut retardet.*

2.° *Ob reverentiam ordinationis, ornamenta munda et nitida sibi provideant, et quidem, iuxta sacrorum rituum peritiores, albi, quod fieri poterit, coloris.*

3.° *Noverint actiones et caeremonias quas in missa peragit Pontifex, sibi non esse peragendas: sed satis esse quòd singula missae verba attentè et devotè unà cum illo recitent, incipiendo ab istis:* Suscipe, sancte Pater, etc. *Cùm missa ordinationis celebretur ritu solemni, sola dicitur oratio de die cum alia pro ordinandis sub eadem conclusione; commemorationes verò occurrentes praetermittuntur.*

4.° *Eamdem cum Pontifice habeant intentionem, utpote quia unà cum ipso ex consuetudine offerunt et consecrant.*

5.° *Flectant genua ab offertorio usque ad finem missae.*

6.° *Attendant diligenter ita submissâ voce omnia verba proferre, ut ab omnibus Pontifex audiatur; et ita simul cum eo pronuntient, ut nec praecedant, nec protrahant tardiùs, quod praecipuè in verbis consecrationis observabunt.*

MISSAE

A SACERDOTIBUS RECENS ORDINATIS PONTIFICI CONCELEBRANTIBUS RECITANDAE.

SABBATO QUATUOR TEMPORUM ADVENTUS.

Dum Pontifex offert panem cum aliis particulis pro communione Ordinatorum.

Suscipe, sancte Pater omnipotens, aeterne Deus, hanc immaculatam hostiam, quam ego indignus famulus tuus offero tibi Deo meo vivo et vero, pro innumerabilibus peccatis, et offensionibus, et negligentiis meis, et pro omnibus circumstantibus, sed et pro omnibus fidelibus christianis vivis atque defunctis; ut mihi et illis proficiat ad salutem in vitam aeternam. Amen.

Dum mittit aquam in calicem.

Deus, qui humanae substantiae dignitatem mirabiliter condidisti, et mirabiliùs reformâsti: da nobis per huius aquae et vini mysterium, eius divinitatis esse consortes, qui humanitatis nostrae fieri dignatus est particeps, Iesus Christus Filius tuus Dominus noster, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritûs Sancti Deus: Per omnia saecula saeculorum. Amen.

Dum offert calicem.

Offerimus tibi, Domine, calicem salutaris, tuam deprecantes clementiam: ut in conspectu divinae maiestatis tuae, pro nostra et totius mundi salute cum odore suavitatis ascendat. Amen.

Post oblationem calicis.

In spiritu humilitatis et in animo contrito suscipia-

mur à te, Domine, et sic fiat sacrificium nostrum in conspectu tuo hodie, ut placeat tibi, Domine Deus.

Veni, sanctificator omnipotens, aeterne Deus, et benedic hoc sacrificium tuo sancto nomini praeparatum.

Dum lavat manus.

Lavabo inter innocentes manus meas: et circumdabo altare tuum, Domine;

Ut audiam vocem laudis, et enarrem universa mirabilia tua.

Domine, dilexi decorem domûs tuae, et locum habitationis gloriae tuae.

Ne perdas cum impiis, Deus, animam meam, et cum viris sanguinum vitam meam;

In quorum manibus iniquitates sunt: dextera eorum repleta est muneribus.

Ego autem in innocentia mea ingressus sum: redime me, et misere mei.

Pes meus stetit in directo: in ecclesiis benedicam te, Domine.

Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto. Sicut erat in principio, et nunc, et semper, et in saecula saeculorum. Amen.

Post ablutionem manuum.

Suscipe, sancta Trinitas, hanc oblationem, quam tibi offerimus ob memoriam Passionis, Resurrectionis et Ascensionis Iesu Christi Domini nostri, et in honorem beatae Mariae semper virginis, et beati Ioannis Baptistae, et sanctorum apostolorum Petri et Pauli, et istorum et omnium Sanctorum; ut illis proficiat ad honorem, nobis autem ad salutem, et illi pro nobis intercedere dignentur in coelis, quorum memoriam agimus in terris. Per eumdem Christum Dominum nostrum. Amen.

Dum Pontifex vertit se ad populum.

Orate, fratres, ut meum ac vestrum sacrificium acceptabile fiat apud Deum Patrem omnipotentem.

Circumstantes respondent: Suscipiat Dominus sacrificium, etc.

Ordinati dicunt: Amen.

Secreta.

Sacrificiis praesentibus, quaesumus, Domine, placatus intende: ut et devotioni nostrae proficiant, et saluti.

Pro Ordinatis.

Tuis, quaesumus, Domine, operare mysteriis: ut haec tibi munera dignis mentibus offeramus. Per Dominum nostrum Iesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritûs Sancti Deus.

De Sancta Maria. Secreta.

In mentibus nostris, quaesumus Domine, verae fidei sacramenta confirma: ut, qui conceptum de Virgine Deum verum et hominem confitemur, per eius salutiferae resurrectionis potentiam, ad aeternam mereamur pervenire laetitiam.

Contra persecutores Ecclesiae. Secreta.

Protege nos, Domine, tuis mysteriis servientes: ut divinis rebus inhaerentes, et corpore tibi famulemur, et mente. Per Dominum.

Vel pro Papa. Secreta.

Oblatis, quaesumus Domine, placare muneribus: ut famulum tuum N. quem Pastorem Ecclesiae tuae praeesse voluisti, assidua protectione guberna. Per Dominum.

Collecta. Et famulos.

Et famulos tuos Papam nostrum N., Antistitem nostrum N., et Regem nostrum N., Reginam, et Principem cum prole Regia, populo sibi commisso, et exercitu suo ab omni adversitate custodi, pacem, et salutem nostris concede temporibus: et ab Ecclesia tua cunctam repelle nequitiam: et gentes Paganorum, et haereticorum dexterae tuae potentiâ conterantur: et captivos christianos

qui in Saracenorum potestate detinentur, tuâ misericordiâ liberare, et fructus terrae dare et conservare digneris.

Si oratio concludit: Qui tecum, *terminabitur:* Per eumdem Dominum.

Praefatio.

Per omnia saecula saeculorum; ℟. Amen. ℣. Dominus vobiscum; ℟. Et cum spiritu tuo. ℣. Sursum corda; ℟. Habemus ad Dominum. ℣. Gratias agamus Domino Deo nostro; ℟. Dignum et iustum est.—Verè dignum et iustum est, aequum et salutare, nos tibi semper et ubique gratias agere, Domine sancte, Pater omnipotens, aeterne Deus, per Christum Dominum nostrum, per quem maiestatem tuam laudant Angeli, adorant Dominationes, tremunt Potestates. Coeli, coelorumque Virtutes, ac beata Seraphim, sociâ exultatione concelebrant. Cum quibus et nostras voces, ut admitti iubeas deprecamur, supplici confessione dicentes:

Sanctus, sanctus, sanctus, Domine Deus Sabaoth. Pleni sunt coeli et terra gloriâ tuâ. Hosanna in excelsis. Benedictus qui venit in nomine Domini. Hosanna in excelsis.

Canon.

Te igitur, clementissime Pater, per Iesum Christum Filium tuum Dominum nostrum, supplices rogamus ac petimus, uti accepta habeas et benedicas haec dona, haec munera, haec sancta sacrificia illibata, in primis quae tibi offerimus pro Ecclesia tua sancta catholica; quam pacificare, custodire, adunare, et regere digneris toto orbe terrarum, unà cum famulo tuo Papa nostro N, et Antistite nostro N., et Rege nostro N. et omnibus orthodoxis, atque catholicae et apostolicae fidei cultoribus.

Memento, Domine, famulorum famularumque tuarum *(hìc fit commemoratio pro vivis: deinde prosequentur cum Pontifice)*, et omnium circumstantium, quorum tibi fides cognita est et nota devotio: pro quibus tibi offerimus, vel qui tibi offerunt hoc sacrificium lau-

dis, pro se, suisque omnibus, pro redemptione animarum suarum, pro spe salutis et incolumitatis suae; tibique reddunt vota sua aeterno Deo, vivo et vero...

Communicantes et memoriam venerantes, in primis gloriosae semper virginis Mariae, genitricis Dei et Domini nostri Iesu Christi, sed et beatorum apostolorum ac martyrum tuorum, Petri et Pauli, Andreae, Iacobi, Ioannis, Thomae, Iacobi, Philippi, Bartolomaei, Matthaei, Simonis et Thaddei; Lini, Cleti, Clementis, Xysti, Cornelii, Cypriani, Laurentii, Chrysogoni, Ioannis et Pauli, Cosmae et Damiani; et omnium Sanctorum tuorum quorum meritis precibusque concedas, ut in omnibus protectionis tuae muniamur auxilio. Per eumdem Christum Dominum nostrum. Amen.

Hanc igitur oblationem servitutis nostrae, sed et cunctae familiae tuae, quaesumus, Domine, ut placatus accipias: diesque nostros in tua pace disponas, atque ab aeterna damnatione nos eripi, et in electorum tuorum iubeas gregi numerari. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Quam oblationem tu, Deus, in omnibus quaesumus, benedictam, adscriptam, ratam, rationabilem, acceptabilemque facere digneris: ut nobis Corpus et Sanguis fiat dilectissimi Filii tui Domini nostri Iesu Christi.

Qui pridie quàm pateretur, accepit panem in sanctas ac venerabiles manus suas: et elevatis oculis in coelum ad te Deum Patrem suum omnipotentem, tibi gratias agens, benedixit, fregit, deditque discipulis suis, dicens: Accipite et manducate ex hoc omnes;

Verba consecrationis, distinctè, attentè et devotè proferenda simul cum Pontifice, ita ut ante Pontificem nec incipiantur nec absolvantur:

Hoc est enim Corpus meum.

Post adorationem Hostiae.

Simili modo postquam coenatum est, accipiens et hunc praeclarum calicem in sanctas ac venerabiles ma-

nus suas: item tibi gratias agens, bene✠dixit, deditque discipulis suis, dicens: Accipite et bibite ex eo omnes;

Verba consecrationis Calicis:

Hic est enim Calix Sanguinis mei, Novi et aeterni Testamenti; mysterium fidei; qui pro vobis et pro multis effundetur in remissionem peccatorum.

Haec quotiescumque feceritis, in mei memoriam facietis.

Post adorationem Calicis.

Unde et memores, Domine, nos, servi tui, sed et plebs tua sancta, eiusdem Christi Filii tui Domini nostri, tam beatae Passionis, nec non et ab inferis Resurrectionis, sed et in coelos gloriosae Ascensionis: offerimus praeclarae maiestati tuae de tuis donis ac datis, Hostiam puram, Hostiam sanctam, Hostiam immaculatam, panem sanctum vitae aeternae, et Calicem salutis perpetuae.

Supra quae propitio ac sereno vultu respicere digneris: et accepta habere, sicut accepta habere dignatus es munera pueri tui iusti Abel, et sacrificium patriarchae nostri Abrahae, et quod tibi obtulit summus sacerdos tuus Melchisedech, sanctum sacrificium, immaculatam Hostiam.

Supplices te rogamus, omnipotens Deus, iube haec perferri per manus sancti Angeli tui in sublime altare tuum, in conspectu divinae maiestatis tuae; ut quotquot ex hac altaris participatione, sacrosanctum Filii tui corpus et sanguinem sumpserimus, omni benedictione coelesti et gratiâ repleamur. Per eumdem Christum Dominum nostrum. Amen.

Commemoratio pro Defunctis.

Memento etiam, Domine, famulorum famularumque tuarum, N. et N. qui nos praecesserunt cum signo fidei,

et dormiunt in somno pacis. *(Orant aliquantulum pro defunctis: deinde prosequuntur).* Ipsis, Domine, et omnibus in Christo quiescentibus, locum refrigerii, lucis et pacis, ut indulgeas deprecamur. Per eumdem Christum Dominum nostrum. Amen.

Ad prima sequentia verba, percutitur pectus.

Nobis quoque peccatoribus famulis tuis, de multitudine miserationum tuarum sperantibus, partem aliquam et societatem donare digneris, cum tuis sanctis Apostolis et Martyribus: cum Ioanne, Stephano, Mathia, Barnaba, Ignatio, Alexandro, Marcellino, Petro, Felicitate, Perpetua, Agatha, Lucia, Agnete, Caecilia, Anastasia, et omnibus Sanctis tuis: intra quorum nos consortium non aestimator meriti, sed veniae, quaesumus, largitor admitte. Per Christum Dominum nostrum,

Per quem haec omnia, Domine, semper bona creas, sanctificas, vivificas, benedicis et praestas nobis:

Dum Pontifex, factâ genuflexione, signat cum Hostia super Calicem:

Per ipsum, et cum ipso, et in ipso, est tibi Deo Patri omnipotenti, in unitate Spiritûs Sancti, omnis honor et gloria.

Per omnia saecula saeculorum. ℟. Amen.

Oremus. Praeceptis salutaribus moniti, et divinâ institutione formati, audemus dicere:

Pater noster, qui es in coelis: sanctificetur nomen tuum: adveniat regnum tuum: fiat voluntas tua sicut in coelo et in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie: et dimitte nobis debita nostra, sicut et nos dimittimus debitoribus nostris: et ne nos inducas in tentationem.

Circumstantes respondent: Sed libera nos à malo.

Ordinati dicunt: Amen.

Libera nos, quaesumus, Domine, ab omnibus malis praeteritis, praesentibus et futuris: et intercedente beatâ et gloriosâ semper virgine Dei Genitrice Mariâ, cum

beatis apostolis tuis Petro et Paulo, atque Andrea et omnibus Sanctis, da propitius pacem in diebus nostris: ut ope misericordiae tuae adiuti, et à peccato simus semper liberi, et ab omni perturbatione securi:

Dum Pontifex frangit Hostiam:

Per eumdem Dominum nostrum Iesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritûs Sancti Deus. Per omnia saecula saeculorum. ℟. Amen.

Pax Domini sit semper vobiscum; ℟. Et cum spiritu tuo.

Dum immittit particulam Hostiae in Calicem:

Haec commixtio et consecratio Corporis et Sanguinis Domini nostri Iesu Christi, fiat accipientibus nobis in vitam eternam. Amen.

Dicendo Agnus Dei, *sese inclinant mediocriter; et percutiunt pectus ad verbum* nobis.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miserere nobis.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miserere nobis.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, dona nobis pacem.

Ad sequentes orationes in inclinatione humerorum etiam perseverant.

Domine Iesu Christe, qui dixisti Apostolis tuis: Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis; ne respicias peccata mea, sed fidem Ecclesiae tuae: eamque secundùm voluntatem tuam pacificare et coadunare digneris. Qui vivis et regnas, Deus, per omnia saecula saeculorum. Amen.

Hic, Pontifex dat pacem primo ex singulis ordinatis cuiuslibet ordinis sacri ad eum successivè accedenti, dicens: Pax tecum.

Ille respondet Pontifici: Et cum spiritu tuo.

Et quilibet illorum dat sequenti sui ordinis secum ordinato, et ille alteri, dicens: Pax tecum; *et sic usque ad ultimum continuatur.*

Recipitur autem pax admovendo genam sinistram sinistrae Pontificis, et eum complectendo; et simili modo datur sequenti.

Domine Iesu Christe, Fili Dei vivi, qui ex voluntate Patris, cooperante Spiritu Sancto, per mortem tuam mundum vivificâsti, libera me per hoc sacrosanctum Corpus, et Sanguinem tuum, ab omnibus iniquitatibus meis, et universis malis: et fac me tuis semper inhaerere mandatis, et à te numquam separari permittas; Qui cum eodem Deo Patre et Spiritu Sancto vivis et regnas, Deus, in saecula saeculorum. Amen.

Perceptio corporis tui, Domine Iesu Christe, quod ego indignus sumere praesumo, non mihi proveniat in iudicium et condemnationem: sed pro tua pietate prosit mihi ad tutamentum mentis et corporis, et ad medelam percipiendam. Qui vivis et regnas cum Deo Patre in unitate Spiritûs Sancti, Deus, per omnia saecula saeculorum. Amen.

Antequam Pontifex accipiat ambas partes Hostiae:

Panem coelestem accipiam, et nomen Domini invocabo.

Tum adhuc inclinati, corde humili percutiendo pectus ter dicunt:

Domine, non sum dignus ut intres sub tecum meum, sed tantùm dic verbo, et sanabitur anima mea.

Dum Pontifex se signat cum Hostia, dicunt:

Corpus Domini nostri Iesu Christi custodiat animam meam in vitam aeternam. Amen.

Dum Pontifex communicat se, devotè cum ipso quiescunt aliquantulum in meditatione sanctissimi Sacramenti; deinde dicunt:

Quid retribuam Domino pro omnibus quae retribuit mihi? Calicem salutaris accipiam, et nomen Domini invocabo. Laudans invocabo Dominum, et ab inimicis meis salvus ero.

Dum Pontifex signat se cum Calice :

Sanguis Domini nostri Iesu Christi custodiat animam meam in vitam aeternam. Amen.

Dum Pontifex pretiosum Sanguinem sumit, piam ad Christum excitant mentem.

Post sumptionem Calicis, fit Communio Sacerdotum ad quam non dicunt Confessionem, quia concelebrant Pontifici.

Dum Pontifex sumit purificationem, finitâ communione :

Quod ore sumpsimus, Domine, purâ mente capiamus: et de munere temporali fiat nobis remedium sempiternum.

Dum abluit digitos :

Corpus tuum, Domine, quod sumpsi, et Sanguis quem potavi, adhaereat visceribus meis : et praesta ut in me non remaneat scelerum macula, quem pura et sancta refecerunt Sacramenta. Qui vivis et regnas in saecula saeculorum. Amen.

Lecto à Pontifice Responsorio Iam non dicam, etc., *novi presbyteri ante altare stantes coram ipso profitentur fidem quam praedicaturi sunt, voce mediocri et distinctâ, dicentes :*

Credo in Deum, Patrem omnipotentem, Creatorem coeli et terrae. Et in Iesum Christum Filium eius unicum Dominum nostrum, qui conceptus est de Spiritu Sancto, natus ex Maria virgine, passus sub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus et sepultus; descendit ad inferos, tertià die resurrexit à mortuis; adscendit ad coelos, sedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis; inde venturus est iudicare vivos et mortuos. Credo in Spiritum Sanctum, sanctam Ecclesiam catholicam, sanctorum communionem, remissionem peccatorum, carnis resurrectionem, vitam aeternam. Amen.

Communio.

Exultavit ut gigas ad currendam viam : à summo coe-

lo egressio eius, et occursus eius usque ad summum eius.

Dominus vobiscum; ℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus. *Postcommunio.*

Quaesumus, Domine Deus noster: ut sacrosancta mysteria, quae pro reparationis nostrae munimine contulisti, et praesens nobis remedium esse facias, et futurum.

Pro Ordinatis.

Quos tuis, Domine, reficis Sacramentis, continuis attolle benignus auxiliis; ut tuae redemptionis effectum, et mysteriis capiamus, et moribus. Per Dominum nostrum Iesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritûs Sancti Deus, per omnia saecula saeculorum. ℟. Amen.

De Sancta Maria. *Postcommunio.*

Gratiam tuam, quaesumus Domine, mentibus nostris infunde: ut qui, Angelo nuntiante, Christi Filii tui incarnationem cognovimus; per passionem eius et crucem, ad resurrectionis gloriam perducamur.

Contra persecutores Ecclesiae. *Postcommunio.*

Quaesumus, Domine Deus noster: ut, quos divina tribuis participatione gaudere, humanis non sinas subiacere periculis. Per Dominum.

Vel pro Papa. *Postcommunio.*

Haec nos, quaesumus Domine, divini sacramenti perceptio protegat: et famulum tuum N. quem Pastorem Ecclesiae tuae praeesse voluisti, unà cum commisso sibi grege salvet semper, et muniat. Per Dominum.

Collecta: Et famulos, *vid. pag.* 452.

Dominus vobiscum; ℟. Et cum spiritu tuo.
Benedicamus Domino; ℟. Deo gratias.
Placeat tibi, sancta Trinitas, obsequium servitutis meae, et praesta: ut sacrificium, quod oculis tuae ma-

iestatis indignus obtuli, tibi sit acceptabile, mihique et omnibus pro quibus illud obtuli, sit, te miserante, propitiabile; per Christum Dominum nostrum. Amen.

Dominus vobiscum; ℟. Et cum spiritu tuo.

Initium sancti Evangelii secundùm Ioannem; ℟. Gloria tibi, Domine.

In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum. Hoc erat in principio apud Deum: omnia per ipsum facta sunt: et sine ipso factum est nihil, quod factum est. In ipso vita erat, et vita erat lux hominum: et lux in tenebris lucet, et tenebrae eam non comprehenderunt. Fuit homo missus à Deo, cui nomen erat Ioannes. Hic venit in testimonium, ut testimonium perhiberet de lumine, ut omnes crederent per illum. Non erat ille lux; sed ut testimonium perhiberet de lumine. Erat lux vera quae illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. In mundo erat, et mundus per ipsum factus est, et mundus eum non cognovit. In propria venit, et sui eum non receperunt. Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri, his qui credunt in nomine eius: qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt. ET VERBUM CARO FACTUM EST, et habitavit in nobis, et vidimus gloriam eius, gloriam quasi Unigeniti à Patre, plenum gratiae et veritatis.

℟. Deo gratias.

SABBATO QUATUOR TEMPORUM QUADRAGESIMAE.

Ut in Sabbato Quatuor Temporum Adventûs, exceptis quae sequuntur.

Secreta.

Praesentibus sacrificiis, quaesumus, Domine, ieiunia nostra sanctifica: ut quod observantia nostra profitetur exterius, intrinsecus operetur.

Pro Ordinatis.

Tuis, quaesumus, Domine, operare mysteriis: ut haec tibi munera dignis mentibus offeramus. Per Dominum nostrum Iesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritûs Sancti Deus.

Aliae Secretae.

Exaudi nos, Deus salutaris noster: ut, per huius sacramenti virtutem, à cunctis nos mentis et corporis hostibus tuearis: gratiam tribuens in praesenti, et gloriam in futuro.

Deus, cui soli cognitus est numerus electorum in superna felicitate locandus; tribue, quaesumus; ut intercedentibus omnibus sanctis tuis, universorum, quos in oratione commendatos suscepimus, et omnium fidelium nomina, beatae praedestinationis liber adscripta retineat. Per Dominum.

Collecta: Et famulos *habet. pag.* 452.

Praefatio.

Per omnia saecula saeculorum; ℟. Amen. ℣. Dominus vobiscum; ℟. Et cum spiritu tuo. ℣. Sursum corda; ℟. Habemus ad Dominum. ℣. Gratias agamus Domino Deo nostro; ℟. Dignum et iustum est.—Verè dignum et iustum est, aequum et salutare, nos tibi semper et ubique gratias agere: Domine sancte, Pater omnipotens, aeterne Deus. Qui corporali ieiunio vitia comprimis, mentem elevas, virtutem largiris et praemia: per Christum Dominum nostrum. Per quem maiestatem tuam laudant Angeli, adorant Dominationes, tremunt Potestates; Coeli, coelorumque Virtutes, ac beata Seraphim, sociâ exultatione concelebrant. Cum quibus et nostras voces, ut admitti iubeas deprecamur, supplici confessione dicentes.

Communio.

Domine Deus meus, in te speravi; libera me ab omnibus persequentibus me, et eripe me.

Dominus vobiscum ; ℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus. *Postcommunio.*

Sanctificationibus tuis, omnipotens Deus, et vitia nostra curentur, et remedia nobis aeterna proveniant.

Pro Ordinatis.

Quos tuis, Domine, reficis Sacramentis, continuis attolle benignus auxiliis: ut tuae redemptionis effectum, et mysteriis capiamus, et moribus. Per Dominum nostrum Iesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritûs Sancti Deus, per omnia saecula saeculorum. ℟. Amen.

Aliae Postcommuniones.

Mundet et muniat nos, quaesumus Domine, divini sacramenti munus oblatum: et, intercedente beatâ Virgine Dei genitrice Mariâ, cum beatis Apostolis tuis Petro et Paulo, atque beato N. et omnibus Sanctis; à cunctis nos reddat et perversitatibus expiatos, et adversitatibus expeditos.

Purificent nos, quaesumus omnipotens Deus, sacramenta quae sumpsimus: et, intercedentibus omnibus sanctis tuis, praesta; ut hoc tuum sacramentunum sit nobis reatus ad poenam, sed intercessio salutaris ad veniam: sit ablutio scelerum, sit fortitudo fragilium, sit contra omnia mundi pericula firmamentum: sit vivorum atque mortuorum fidelium, remissio omnium delictorum. Per Dominum.

Collecta: Et famulos *habet. pag.* 452.

Super populum. Oremus. Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Fideles tuos, Deus, benedictio desiderata confirmet, quae eos et à tua voluntate numquam faciat discrepare, et tuis semper indulgeat beneficiis gratulari. Per Dominum.

SABBATO ANTE DOMINICAM PASSIONIS.

Ut in Sabbato Quatuor Temporum Adventûs, exceptis quae sequuntur.

Secreta.

Oblationibus nostris, quaesumus, Domine, placare susceptis, et ad te nostras etiam rebelles compelle propitius voluntates.

Pro Ordinatis.

Tuis, quaesumus, Domine, operare mysteriis: ut haec tibi munera dignis mentibus offeramus. Per Dominum nostrum Iesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritûs Sancti Deus.

Aliae Secretae.

Vid. Sab. Quat. Temp. Quadrag. pag. 461.
Praefatio ut in Sabbato praecedenti, pag. 462.

Communio.

Dominus regit me, et nihil mihi deerit, in loco pascuae ibi me collocavit: super aquam refectionis educavit me.
Dominus vobiscum; ℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus. *Postcommunio.*

Tua nos, quaesumus, Domine, sancta purificent: et operatione suâ tibi placitos esse perficiant.

Pro Ordinatis.

Quos tuis, Domine, reficis Sacramentis, continuis attolle benignus auxiliis: ut tuae redemptionis effectum et mysteriis capiamus, et moribus: Per Dominum nostrum Iesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritûs Sancti Deus, per omnia saecula saeculorum. ℟. Amen.

Aliae Postcommuniones.

Vide pag. 463.

Super populum. Oremus. Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Deus, qui sperantibus in te misereri potius eligis, quàm irasci: da nobis dignè flere mala quae fecimus: ut tuae consolationis gratiam invenire mereamur. Per Dominum.

Dominus vobiscum, etc., ut pag. 463.

SABBATO SANCTO.

Ut in Sabbato Quatuor Temporum Adventûs, exceptis quae sequuntur.

Secreta.

Suscipe, quaesumus, Domine, preces populi tui, cum oblationibus hostiarum: ut Paschalibus initiati mysteriis, ad aeternitatis nobis medelam, te operante, proficiant.

Pro Ordinatis.

Tuis, quaesumus, Domine, operare mysteriis: ut haec tibi munera dignis mentibus offeramus. Per Dominum nostrum Iesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritûs Sancti Deus.

Collecta: Et famulos *habet. pag.* 452.

Praefatio.

Per omnia saecula saeculorum; ℟. Amen. ℣. Dominus vobiscum; ℟. Et cum spiritu tuo. ℣. Sursum corda; ℟. Habemus ad Dominum. ℣. Gratias agamus Domino Deo nostro; ℟. Dignum et iustum est. — Verè dignum et iustum est, aequum et salutare, te quidem Domine, omni tempore, sed in hac potissimum nocte gloriosiùs

praedicare, cùm Pascha nostrum immolatus est Christus: ipse enim verus est Agnus, qui abstulit peccata mundi. Qui mortem nostram moriendo destruxit, et vitam resurgendo reparavit. Et ideò cum Angelis et Archangelis, cum Thronis et Dominationibus, cumque omni militia coelestis exercitûs, hymnum gloriae tuae canimus, sine fine dicentes:

Sanctus, sanctus, sanctus, Dominus Deus Sabaoth. Pleni sunt coeli et terra glorià tuà. Hosanna in excelsis. Benedictus qui venit in nomine Domini. Hosanna in excelsis.

Canon.

Te igitur, clementissime Pater, per Iesum Christum Filium tuum Dominum nostrum, supplices rogamus ac petimus, uti accepta habeas et benedicas haec dona, haec munera, haec sancta sacrificia illibata, in primis quae tibi offerimus pro Ecclesia tua sancta catholica, quam pacificare, custodire, adunare, et regere digneris toto orbe terrarum: unà cum famulo tuo Papa nostro N. et Antistite nostro N. et Rege nostro N. et omnibus orthodoxis, atque catholicae et apostolicae fidei cultoribus.

Memento, Domine, famulorum famularumque tuarum *(hìc fit commemoratio pro vivis: deinde prosequentur cum Pontifice),* et omnium circumstantium, quorum tibi fides cognita est, et nota devotio; pro quibus tibi offerimus, vel qui tibi offerunt hoc sacrificium laudis, pro se, suisque omnibus, pro redemptione animarum suarum, pro spe salutis et incolumitatis suae; tibique reddunt vota sua aeterno Deo, vivo et vero.

Communicantes et noctem sacratissimam celebrantes Resurrectionis Domini nostri Iesu Christi secundùm carnem: sed et memoriam venerantes, in primis gloriosae semper virginis Mariae, genitricis eiusdem Dei et Domini nostri Iesu Christi: sed et beatorum apostolorum ac martyrum tuorum, Petri et Pauli, Andreae, Iacobi, Ioannis, Thomae, Iacobi, Philippi, Bartholomaei, Matthaei, Simonis et Thaddaei; Lini, Cleti, Clementis,

Xysti, Cornelii, Cypriani, Laurentii, Chrysogoni, Ioannis et Pauli, Cosmae et Damiani, et omnium Sanctorum tuorum: quorum meritis precibusque concedas, ut in omnibus protectionis tuae muniamur auxilio: Per eumdem Christum Dominum nostrum. Amen.

Hanc igitur oblationem servitutis nostrae, sed et cunctae familiae tuae, quam tibi offerimus pro his quoque quos regenerare dignatus es ex aqua et Spiritu Sancto, tribuens eis remissionem omnium peccatorum; quaesumus, Domine, ut placatus accipias, diesque nostros in tua pace disponas, atque ab aeterna damnatione nos eripi, et in electorum tuorum iubeas grege numerari; Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Quam oblationem, etc.; *ut suprà, pag.* 454.

Omisso Agnus Dei, *dicuntur orationes,* Domine Iesu Christe, etc., *sed non datur pacis osculum.*

Non dicitur Communio, sed eius loco dicuntur Vesperae ut sequitur:

Alleluia.

Psalmus CXVI.

Laudate Dominum, omnes gentes: laudate eum omnes populi.

Quoniam confirmata est super nos misericordia eius; et veritas Domini manet in aeternum.

Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto.

Sicut erat in principio, et nunc, et semper, et in saecula saeculorum. Amen.

Alleluia, alleluia, alleluia.

Ad Magnif. *Antiphona.* Vespere autem sabbati.

Canticum beatae Mariae.

Magnificat anima mea Dominum.

Et exultavit spiritus meus: in Deo salutari meo.

Quia respexit humilitatem ancillae suae: ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.

Quia fecit mihi magna qui potens est; et sanctum nomen eius.

Et misericordia eius à progenie in progenies timentibus eum.

Fecit potentiam in brachio suo: dispersit superbos mente cordis sui.

Deposuit potentes de sede, et exaltavit humiles.

Esurientes implevit bonis, et divites dimisit inanes.

Suscepit Israël puerum suum, recordatus misericordiae suae.

Sicut locutus est ad patres nostros: Abraham et semini eius in saecula.

Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto.

Sicut erat in principio, et nunc, et semper, et in saecula saeculorum. Amen.

Antiphona. Vespere autem sabbati, quae lucescit in prima sabbati, venit Maria Magdalene, et altera Maria videre sepulcrum. Alleluia.

℣. Dominus vobiscum; ℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus. *Postcommunio.*

Spiritum nobis, Domine, tuae caritatis infunde: ut quos sacramentis Paschalibus satiâsti, tuâ facias pietate concordes.

Pro Ordinatis.

Quos tuis, Domine, reficis Sacramentis, continuis attolle benignus auxiliis: ut tuae redemptionis effectum et mysteriis capiamus, et moribus. Per Dominum nostrum Iesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritûs Sancti Deus, per omnia saecula saeculorum. ℟. Amen.

Collecta: Et famulos *habet. pag.* 452.

Dominus vobiscum; ℟. Et cum spiritu tuo, etc., ut pag. 460.

℣. Ite, Missa est, alleluia, alleluia. ℟. Deo gratias, alleluia, alleluia. *Caetera,* ut pag. 461.

SABBATO QUATUOR TEMPORUM PENTECOSTES.

Ut in Sabbato Quatuor Temporum Adventûs, exceptis quae sequuntur.

Secreta.

Ut accepta tibi sint, Domine, nostra ieiunia, praesta nobis, quaesumus, huius munere Sacramenti purificatum tibi pectus offerre.

Pro Ordinatis.

Tuis, quaesumus, Domine, operare mysteriis ut, haec tibi munera dignis mentibus offeramus. Per Dominum nostrum Iesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritûs Sancti Deus.

Secreta.

Ut accepta tibi sint, Domine, nostra ieiunia, quaesumus, huius munere Sacramenti purificatum tibi pectus offerre.

Collecta: Et famulos *habet. pag.* 452.

Praefatio.

Per omnia saecula saeculorum; ℟. Amen. ℣. Dominus vobiscum; ℟. Et cum spiritu tuo. ℣. Sursum corda; ℟. Habemus ad Dominum. ℣. Gratias agamus Domino Deo nostro; ℟. Dignum et iustum est.—Verè dignum et iustum est, aequum et salutare, nos tibi semper et ubique gratias agere, Domine sancte, Pater omnipotens, aeterne Deus, per Christum Dominum nostrum. Qui ascendens super omnes coelos, sedensque ad dexteram tuam, promissum Spiritum Sanctum hodiernâ die in filios adoptionis effudit. Quapropter profusis gaudiis, totus in orbe terrarum mundus exultat. Sed et supernae Virtutes, atque angelicae Potestates, hymnum gloriae tuae concinunt, sine fine dicentes:

Sanctus, sanctus, sanctus, Dominus Deus Sabaoth.

Pleni sunt coeli et terra gloriâ tuâ. Hosanna in excelsis. Benedictus qui venit in nomine Domini. Hosanna in excelsis.

Canon.

Te igitur, clementissime Pater, per Iesum Christum Filium tuum Dominum nostrum, supplices rogamus ac petimus, uti accepta habeas et benedicas haec dona, haec munera, haec sancta sacrificia illibata, in primis quam tibi offerimus pro Ecclesia tua sancta catholica: quae pacificare, custodire, adunare, et regere digneris toto orbe terrarum, unà cum famulo tuo Papa nostro N. et Antistite nostro N. et Rege nostro N. et omnibus orthodoxis, atque catholicae et apostolicae fidei cultoribus.

Memento, Domine, famulorum famularumque tuarum (*hìc fit commemoratio pro vivis: deinde prosequentur cum Pontifice*), et omnium circumstantium, quorum tibi fides cognita est, et nota devotio: pro quibus tibi offerimus, vel qui tibi offerunt hoc sacrificium laudis, pro se suisque omnibus, pro redemptione animarum suarum, pro spe salutis et incolumitatis suae; tibique reddunt vota sua aeterno Deo, vivo et vero.

Communicantes et diem sacratissimum Pentecostes celebrantes, quo Spiritus Sanctus Apostolis innumeris linguis apparuit: sed et memoriam venerantes, in primis gloriosae semper Virginis Mariae, genitricis Dei Domini nostri Iesu Christi: sed et beatorum Apostolorum ac martyrum tuorum, Petri et Pauli, Andreae, Iacobi, Ioannis, Thomae, Iacobi, Philippi, Bartholomaei, Matthaei, Simonis et Thaddaei; Lini, Cleti, Clementis, Xysti, Cornelii, Cypriani, Laurentii, Chrysogoni, Ioannis et Pauli, Cosmae et Damiani, et omnium Sanctorum tuorum, quorum meritis precibusque concedas, ut in omnibus protectionis tuae muniamur auxilio. Per eumdem Christum Dominum nostrum. Amen.

Hanc igitur oblationem servitutis nostrae, sed et cunctae familiae tuae, quam tibi offerimus pro his quoque quos regenerare dignatus es ex aqua et Spiritu Sanc-

to, tribuens eis remissionem omnium peccatorum, quaesumus, Domine, ut placatus accipias, diesque nostros in tua pace disponas, atque ab aeterna damnatione nos eripi, et in electorum tuorum iubeas grege numerari: Per Christum Dominum nostrum. Amen. *Caetera ut suprà, pag.* 454.

Communio.

Spiritus ubi vult spirat, et vocem eius audis, alleluia: sed nescis unde veniat, aut quò vadat; alleluia, alleluia, alleluia.

Dominus vobiscum; ℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus. *Postcommunio.*

Praebeant nobis, Domine, divinum tua sancta fervorem, quo eorum pariter et actu delectemur et fructu.

Pro Ordinatis.

Quos tuis, Domine, reficis Sacramentis, continuis attolle benignus auxiliis: ut tuae redemptionis effectum, et mysteriis capiamus, et moribus. Per Dominum nostrum Iesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritûs Sancti Deus, per omnia saecula saeculorum. ℟. Amen.

Postcommunio.

Sancti Spiritûs, Domine, corda nostra mundet infusio: et sui roris intimâ aspersione foecundet. Per Dominum... in unitate eiusdem...

Collecta: Et famulos *habet. pag.* 452.

Dominus vobiscum; ℟. Et cum spiritu tuo, etc., ut pag. 460.

℣. Ite, Missa est; ℟. Deo gratias, etc., ut pag. 461.

SABBATO QUATUOR TEMPORUM SEPTEMBRIS.

Ut in Sabbato Quatuor Temporum Adventûs, exceptis quae sequuntur.

Secreta.

Concede, quaesumus, omnipotens Deus, ut oculis tuae maiestatis munus oblatum, et gratiam nobis devotionis obtineat, et effectum beatae perennitatis acquirat.

Pro Ordinatis.

Tuis, quaesumus, Domine, operare mysteriis; ut haec tibi munera dignis mentibus offeramus. Per Dominum nostrum Iesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritûs Sancti, Deus.

Secreta.

Exaudi, nos, Deus salutaris noster, ut per huius sacramenti virtutem, à cunctis nos mentis et corporis hostibus tuearis, gratiam tribuens in praesenti et gloriam in futuro. Per Dominum...

Tertia Oratio ad lib.

Collecta: Et famulos *habet. pag.* 452.

Praefatio.

Per omnia saecula saeculorum; ℟. Amen. ℣. Dominus vobiscum; ℟. Et cum spiritu tuo. ℣. Sursum corda; ℟. Habemus ad Dominum. ℣. Gratias agamus Domino Deo nostro; ℟. Dignum et iustum est. — Verè dignum et iustum est, aequum et salutare, nos tibi semper et ubique gratias agere, Domine sancte, Pater omnipotens, aeterne Deus: per Christum Dominum nostrum. Per quem maiestatem tuam laudant Angeli, adorant Dominationes, tremunt Potestates. Coeli coelorumque Virtutes, ac beata Seraphim, sociâ exultatione concelebrant. Cum quibus et nostras voces, ut admitti iubeas deprecamur, supplici confessione dicentes:

Sanctus, sanctus, sanctus, Dominus Deus Sabaoth. Pleni sunt coeli et terra gloriâ tuâ. Hosanna in excelsis. Benedictus qui venit in nomine Domini. Hosanna in excelsis.

Communio.

Mense septimo festa celebrabitis, cùm in tabernaculis habitare fecerim filios Israël, cùm educerem eos de terra Aegypti: ego Dominus Deus vester.

Dominus vobiscum; ℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus. *Postcommunio.*

Perficiant in nobis, Domine, quaesumus, tua Sacramenta quod continent: ut quae nunc specie gerimus, rerum veritate capiamus.

Pro Ordinatis.

Quos tuis, Domine, reficis Sacramentis, continuis attolle benignus auxiliis, ut tuae redemptionis effectum, et mysteriis capiamus et moribus. Per Dominum nostrum Iesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritûs Sancti, Deus, per omnia saecula saeculorum. ℟. Amen.

Postcommunio.

Mundet et muniat nos, quaesumus, Domine, divini Sacramenti munus oblatum; et intercedente beata Virgine Dei genitrice Maria, cum beatis Apostolis tuis Petro et Paulo, atque beato N. et omnibus sanctis, à cunctis nos reddat et perversitatibus expiatos, et adversitatibus expeditos. Per Dominum...

Tertia Oratio ad lib.

Collecta: Et famulos *habet. pag.* 452.

Dominus vobiscum, etc., ut pag. 460.

Finito evangelio, omnes Ordinati, genibus flexis, et religioso mentis cultu, per aliquam temporis morulam gratias agant Deo pro felici ordinationis successu; Deumque ipsum totâ animi contentione precentur, ut sacram

illam Spiritûs Sancti unctionem, et robur evangelicum, negligentiâ suâ evanescere non permittant: sed ad munus sacerdotale diligentissimè perdiscendum, tum adiuvante divinâ gratiâ, pro viribus obeundum, maturo labore contendant: in memoriam revocent, se non ut servos inutiles, sed fideles operarios ad excolendam Christi vineam, per manuum episcopalium impositionem assumptos fuisse.

Postea, depositis in loco convenienti vestibus sacris, episcopi manus reverenter osculantur, genuflectentes ante et post osculum, eique gratias rependunt; atque recedentem, si gratum habeat, comitantur: sin autem, factâ altari genuflexione, cum modestia in pace discedunt.

MONITA CIRCA PRIMAM MISSAM ET TRES MISSAS A PONTIFICE IMPOSITAS.

1.° *Si novus sacerdos primam missam aliquandiu post Ordinationem celebret, secedat in solitarium aliquem locum, ubi, abiectâ omni curâ temporali, ad tremendum hocce sacrificium, maiori puritate ac devotione primâ vice offerendum, per aliquot dies se disponat ac praeparet.*

2.° *Prima haec missa, si die Dominicâ aut festo Duplici et supra celebretur, Officio respondeat, si maior erit Duplex secundae classis, nisi occurrat festum superioris ordinis. Curet autem novus sacerdos, ut sit ab omni sollicitudine liber, atque idcirco pompae exterioris et omnis apparatûs negotium aliis ita committat, ut collectis sensibus et devotâ ac religiosâ mente celebret.*

3.° *Non priùs celebret primam missam, quàm diligenter et accuratè totius missae ordinem, ritus ac rubricas Missalis perlegerit, atque ab aliis peritioribus presbyteris didicerit, ut ritè celebrare tum primum assuescat, religiosumque hunc usum deinceps ad omnipotentis Dei gloriam, ad aedificationem fidelium, et ad propriam utilitatem servet semper ac retineat.*

4.° *Meminerit tres missas sibi à Pontifice iniunctas,*

statim post primam missam, quantùm fieri poterit, celebrare: harum una erit de Spiritu Sancto, altera de beatissima Virgine, tertia pro Defunctis. Si autem his diebus occurrat Dominica aut festum Duplex ut suprà, missa tranferatur ad proximiorem diem non impeditam, servato semper eodem ordine inter tres missas.

5.° *Si missa dicatur de Spiritu Sancto votiva, est sine* Gloria, Credo, *et* Prosa; *si in honorem beatae Virginis, votiva etiam dicitur, et quidem diversa pro diversis anni temporibus, sine* Gloria, *nisi celebretur die Sabbati, et sine* Credo: *quae pro Defunctis, quotidiana dicatur, ut in Missali habetur.*

FINIS.

AD MAIOREM DEI GLORIAM.

INDEX.

PARS PRIMA.

Tractatus de sacrificio Missae, et de requisitis ad dignam eius celebrationem.

PARS SECUNDA

continens varias ante missam praeparationes.

PARS TERTIA.

PARS QUARTA.

Monitum pernecessarium de gratiarum actione post missam.

PARS QUINTA

Continens 1.° *Quaedam monita circa orationem mentalem, vel si mavis Methodum illius.*—2.° *Meditationes de variis argumentis.*—3.° *Regulam rectè sanctèque vivendi.*

PARS SEXTA.

Manuale ordinandorum.

LIBROS Y HOJAS VOLANTES

QUE HA DADO Á LUZ

LA LIBRERÍA RELIGIOSA

FUNDADA EN BARCELONA

BAJO LA PROTECCION

DE LA VIRGEN SANTISIMA DE MONSERRAT

Y DEL GLORIOSO SAN MIGUEL

EN EL AÑO DE 1848.

Las obras que ha publicado hasta el presente son las siguientes, advirtiéndose que muchas se han reimpreso varias veces. Se hallan de venta en Barcelona librería de *Riera*, y en provincias en casa los señores Encargados nombrados al efecto.

Obras en 4.° mayor encuadernadas en pasta.

—La santa Biblia en latin y castellano por el P. Scio. Seis tomos, 210 rs.

—Vindicacion de la santa Biblia por el abate Du-Clot. Un tomo, 39 rs.

Obras en 4.° encuadernadas en pasta.

—Estudios filosóficos sobre el Cristianismo por Augusto Nicolás. Tres tomos, 36 rs.

— Historia universal de la Iglesia por Alzog. Cuatro tomos, 44 rs.

—Historia eclesiástica de España por La Fuente. Cuatro tomos, 44 rs.

— Historia de las Variaciones de las iglesias protestantes por Bossuet. Dos tomos, 22 rs.

—Historia de la Compañía de Jesús por Cretineau-Joli. Seis tomos, 66 rs.

—El Protestantismo por Augusto Nicolás. Un tomo, 11 rs.

—Pensamientos de un creyente católico por Debreyne. Un tomo, 11 rs.

—Grandioso tratado del hombre por Sabunde. Un tomo, 11 rs.

—Ensayo sobre el Panteismo por Maret. Un tomo, 11 rs.

—La Cosmogonía y la Geología por Debreyne. Un tomo, 11 rs.

—La Teodicea cristiana por Maret. Un tomo, 11 rs.

—Larraga novísimamente adicionado por el excelentísimo é Ilmo. Sr. Claret. Un tomo, 24 rs.

—Manual de los Confesores por Gaume. Un tomo, 14 rs.

—Las profecías mesiánicas del Antiguo Testamento ó la divinidad del Cristianismo demostrada por la Biblia, por el abate Meignan. Un tomo, 11 rs.

—Ejercicio de perfeccion y virtudes cristianas por el V. P. Alonso Rodriguez. Tres tomos, 33 rs.

—Triunfo del Catolicismo en la definicion dogmática del augusto misterio de la inmaculada Concepcion, por el P. Gual. Un tomo, 11 rs.

—La verdad religiosa por D. José García Mora, Pbro. Un tomo, 11 rs.

—El principio de autoridad vindicado por D. José García Mora, Pbro. Un tomo, 11 rs.

—Filosofía de las leyes bajo el punto de vista cristiano por D. L. Bautain. Un tomo, 11 rs.

Obras en 8.° mayor encuadernadas en pasta.

—Año cristiano por Croisset. Diez y seis tomos, 160 rs.

—El hombre feliz por Almeida. Un tomo, 10 rs.

—Exposicion razonada de los dogmas y moral del Cristianismo por Barran. Dos tomos, 20 rs.

—Historia de la sociedad doméstica por Gaume. Dos tomos, 20 rs.

—Las Glorias de María por san Ligorio. Un tomo, 10 rs.

—El Espíritu de san Francisco de Sales. Un tomo, 10 rs.

—La única cosa necesaria para salvarse por Geramb. Un tomo, 10 rs.

—El Catolicismo en presencia de sus disidentes por Eyzaguirre. Dos tomos, 20 rs.

—Meditaciones del P. Luis de La Puente. Tres tomos, 30 rs.

—Del Papa.—De la Iglesia galicana en sus relaciones con la Santa Sede. Dos tomos, 20 rs.

—Catecismo de Perseverancia por Gaume. Ocho tomos, 80 rs.

—Sermones de Mision, escritos unos y escogidos otros por el Excmo. é Ilmo. Sr. Claret. Tres tomos, 27 rs.

—Coleccion de pláticas dominicales por el Excmo. é Ilmo. Sr. Claret. Siete tomos, 63 rs.

—Tratado de la Usura por el abate Marco Mastrofini. Un tomo, 10 rs.

—Mercedes de la Vírgen María, ó sea Meditaciones aplicadas á la Letanía lauretana. Un tomo, 10 rs.

—La independencia y el triunfo del Pontificado: conferencias predicadas en la iglesia de Santa María del Mar, de Barcelona, por el presbítero D. Eduardo María Vilarrasa, 5 rs.

—Mística Ciudad de Dios: historia divina y vida de la Madre de Dios, manifestada por la misma Señora á sor María de Jesús, abadesa del convento de la Inmaculada Concepcion de la villa de Ágreda. Siete tomos, 63 rs.

—El Evangelio meditado. Cinco tomos, 45 rs.

—Copiosa y variada coleccion de selectos panegíricos. Once tomos, 99 rs.

—Biblia sacra Vulgatæ editionis Sixti V Pont. M. jussu recognita, et Clementis VIII auctoritate edita. Un tomo en diminutos caractéres, 18 rs. en piel de color y relieve.

—Diferencia entre lo temporal y eterno, y crisol de desengaños por el P. Nieremberg. Un tomo, 10 rs.

—La moralizadora y salvadora del mundo es la confesion sacramental, por el P. Gual. Un tomo, 9 rs.

—Historia de la Iglesia desde Nuestro Señor Jesucristo hasta el pontificado de Pio IX, por el abate V. Postel. Un tomo, 11 rs.

—Concordantiarum SS. Scripturæ manuale. Un tomo, 20 rs.

—Correspondencia entre un antiguo director de Seminario y un jóven sacerdote. Un tomo, 9 rs.

—El Catecismo cristiano ó exposicion de la doctrina de Jesucristo, presentada á los hombres de mundo, por el Ilmo. Dupanloup, obispo de Orleans. Un tomo, 7 rs.

—Las dos Inmaculadas, ó sea tratado de las analogías entre la santísima Vírgen y la Silla apostólica, por don Eduardo María Vilarrasa, Pbro. Un tomo, 9 rs.

Obras en 8.° encuadernadas en pasta.

—Catecismo explicado por el Excmo. é Ilmo. Sr. Claret, con 48 estampas. Un tomo, 6 rs.

—Id. id. en catalan, 6 rs.
—Catecismo filosófico por Feller. Cuatro tomos, 24 rs.
—Vida devota por san Francisco de Sales. Un tomo, 6 rs.
—Las delicias de la Religion por Lamourette. Un tomo, 6 rs.
—Confesiones de san Agustin. Dos tomos, 12 rs.
—Historia de la Reforma protestante por Cobbet. Dos tomos, 12 rs.
—Nuevas Cartas por Cobbet. Un tomo, 6 rs.
—Preparacion para la Navidad de Jesús por san Ligorio. Un tomo, 6 rs.
—Tesoro de proteccion en la santísima Vírgen por Almeida. Un tomo, 6 rs.
—Armonía de la Razon y de la Religion por Almeida. Dos tomos, 12 rs.
—Combate espiritual. Dos tomos, 12 rs.
—Tratado de la existencia de Dios por Aubert. Un tomo, 6 rs.
—Tratado de las notas de la Iglesia por Aubert. Un tomo, 6 rs.
—La conformidad con la voluntad de Dios por Rodriguez. Un tomo, 6 rs.
—Historia de María santísima por Orsini. Dos tomos, rs.
—Instruccion de la Juventud por Gobinet. Dos tomos, 12 rs.
—La Biblia de la Infancia por Macías. Un tomo, 6 rs.
—Tratado de la divinidad de la Confesion por Aubert. Un tomo, 6 rs.
—La Tierra Santa por Geramb. Cuatro tomos, 24 rs.
—Guia de pecadores por el V. Granada. Dos tomos, 12 rs.
—Reflexiones sobre la naturaleza por Sturm. Seis tomos, 36 rs.
—Obras de santa Teresa. Cinco tomos, 30 rs.
—Reloj de la pasion por san Ligorio. Un tomo, 6 rs.
—Católica infancia por Varela. Un tomo, 6 rs.
—Vida de santa Catalina de Génova. Un tomo, 6 rs.
—Verdadero libro del pueblo por madama Beaumont. Un tomo, 6 rs.
—¿Á dónde vamos á parar? por Gaume. Un tomo, 6 rs.
—El Evangelio anotado por el Excmo. é Ilmo. Sr. Claret. Un tomo, 4 rs.
—Veni-mecum pii sacerdotis por el Excmo. é Ilmo. señor Caixal, obispo de Urgel. Un tomo, 7 rs.

—Las delicias del campo, ó sea agricultura cubana por el Excmo. é Ilmo. Sr. Claret. Un tomo, 7 rs.

—Llave de oro para los sacerdotes por el Excmo. é Ilmo. Sr. Claret. Un tomo, 7 rs.

—El Nuevo manojito de flores para los confesores por el Excmo. é Ilmo. Sr. Claret. Un tomo, 7 rs.

—Vida de san Luis Gonzaga por Cepari. Un tomo, 6 rs.

—Virginia ó la doncella cristiana por D.ª Cayetana de Aguirre y Rosales. Tres tomos, 18 rs.

—Ejercitatorio de la vida espiritual por el P. Fr. Francisco García de Cisneros. Un tomo, 6 rs.

—El hombre infeliz consolado, por el señor abate D. Diego Zúñiga. Un tomo, 6 rs.

—Historia de santa Isabel de Hungría por el Conde de Montalembert. Dos tomos, 12 rs.

—Práctica de la viva fe de que el justo vive y se sustenta por el P. Jesús. Un tomo, 5 rs.

—Historia del Cristianismo en el Japon, segun el reverendo P. Charlevoix. Un tomo, 6 rs.

—Manual de erudicion sagrada y eclesiástica por Sala. Un tomo, 7 rs.

—Del matrimonio civil: opúsculo formado con la doctrina del P. Perrone en su obra *Del matrimonio cristiano*. Un tomo, 6 rs.

—Meditaciones para todos los dias de Adviento, novena y octava de Navidad y demás dias hasta la de la Epifanía inclusive, por san Ligorio. Un tomo, 5 rs.

—Ejercicios espirituales de san Ignacio explicados por el Excmo. é Ilmo. Sr. Claret. Un tomo, 7 rs.

—De la oracion y consideracion por el V. Granada. Dos tomos, 12 rs.

—Anuario de María por Menghi-d'Arville. Dos tomos, 12 rs.

—El Colegial ó Seminarista teórica y prácticamente instruido, por el Excmo. é Ilmo. Sr. Claret. Dos tomos, 12 rs.

—Coleccion de oraciones y obras piadosas por las cuales han concedido indulgencias los Sumos Pontífices, aprobada como única auténtica por la sagrada Congregacion de Indulgencias. Un tomo, 7 rs. en piel de color y relieve.

—Tratado de la victoria de sí mismo, por el P. Melchor Cano, seguido del Alma victoriosa de la pasion dominante, por el P. Javier Hernandez. Un tomo, 5 rs.

—Coleccion de opúsculos del Excmo. é Ilmo. Sr. Claret. Cuatro tomos, 24 rs.

—Compendio del Catecismo de perseverancia por Gaume. Un tomo, 6 rs.
—La devocion á san José establecida por los hechos, por el P. Antonio Patrignani. Un tomo, 6 rs.
—Los seis libros de san Juan Crisóstomo sobre el sacerdocio. Un tomo, 5 rs.
—El vicio y la virtud: observaciones de una razon despreocupada. Un tomo, 6 rs.
—Arte de canto eclesiástico y cantoral para uso de los Seminarios. Un tomo, 9 rs. en piel de color y relieve.
—La vocacion de los niños. Un tomo, 3 y medio. rs.
—Escuela del corazon con 55 estampas. Un tomo, 7 rs.
—Del Perú á Europa. Un tomo, 6 rs.
—Miscelánea interesante por el Excmo. é Ilmo. señor Claret. Un tomo, 6 rs.

Obras en 16.° encuadernadas en pasta.

—Caractéres de la verdadera devocion por el P. Palau. Un tomo, 4 rs.
—El arte de encomendarse á Dios por el P. Bellati. Un tomo, 4 rs.
—Las horas sérias de un jóven por Sainte-Foix. Un tomo, 5 rs.
—Camino recto para llegar al cielo por el Excmo. é Ilmo. Sr. Claret. Un tomo, 5 rs.
—Id. id. en catalan : 4 rs.
—Ejercicios para la primera comunion por el Excmo. é Ilmo. Sr. Claret. Un tomo, 3 y medio rs.
—La verdadera sabiduría por el Excmo. é Ilmo. Sr. Claret. Un tomo, 4 rs.
—Tardes ascéticas, ó sea una apuntacion de los principales documentos para llegar á la perfeccion de la vida cristiana, por un monje benedictino. Un tomo, 4 rs.
—El Párroco con los enfermos, ó sea algunos avisos prácticos para los principiantes en dicha carrera. Un tomo, 3 rs.
—Manual de meditaciones por el P. Tomás de Villacastin. Un tomo, 4 y medio rs.
—Un mes consagrado á María. Un tomo, 4 y medio rs.
—Memorial de la Mision. Meditaciones cotidianas por el P. Dr. Juan Bautista Verche. Un tomo, 1 real y medio en media pasta.
—Contrato del hombre con Dios, celebrado en el santo Bautismo: por el R. P. Juan Eudes. Un tomo, 2 rs. en media pasta.

—De los deberes del hombre: discurso dirigido á un jóven por Silvio Pellico. Un tomo, 3 y medio rs.
—Nuevo devocionario para las hijas de la purísima Concepcion. Un tomito, 2 y medio rs. en media pasta.
—La Colegiala instruida, por el Excmo. ó Ilmo. señor Claret. Un tomo, 5 rs.
—Expositio litteralis et mystica totius missæ, ac cæremoniarum ejus, ad illam devote celebrandam. Un tomo, 4 rs.
—Tardes de verano en la Granja por el excelentísimo é Ilmo. Sr. Claret. Un tomito, 13 cuartos.
—Tesoro del Carmelo abierto á todos los fieles de ambos sexos. Un tomo, 4 rs.
—El mes de María para los niños. Un tomo, 4 y medio rs. en relieve.

Opúsculos.

—Avisos á un sacerdote: á 30 rs. el ciento.
—Avisos muy útiles á los padres de familia: á 30 rs. el ciento.
—Avisos muy útiles á las casadas: á 30 rs. el ciento.
—Avisos muy útiles á las viudas: á 30 rs. el ciento.
—Avisos saludables á los niños: á 30 rs. el ciento.
—Avisos saludables á las doncellas: á 26 rs. el ciento.
—Avisos á un militar cristiano: á 24 mrs. el ejemplar.
—El rico Epulon en el infierno: á 22 rs. el ciento.
—Reflexiones á todos los Cristianos: á 24 rs. el ciento.
—Resúmen de los principales documentos que necesitan las almas que aspiran á la perfeccion: á 24 rs. el ciento.
—Los tres estados del alma: á 20 rs. el ciento.
—Reglas de espíritu que á unas religiosas muy solícitas de su perfeccion enseñan san Alfonso Ligorio y el V. P. Senyeri Juniore: á 20 rs. el ciento.
—Respeto á los templos: á 22 rs. el ciento.
—Galería del desengaño: á 26 rs. el ciento.
—La Escalera de Jacob y la puerta del cielo: á 30 rs. el ciento.
—Maná del cristiano: á 15 rs. el ciento.
—Idem en catalan: á 15 rs. el ciento.
—El amante de Jesucristo: á 24 mrs. el ejemplar.
—La Cesta de Moisés, á 24 mrs. el ejemplar.
—Religiosas en sus casas, ó las hijas del santísimo é inmaculado Corazon de María: á real y cuartillo el ejemplar.

—Breve noticia del orígen, progresos, gracias é instrucciones de la Archicofradía del sagrado Corazon de María, para la conversion de los pecadores; junto con una Novena, para impetrarla del Corazon inmaculado de María: á real el ejemplar.

—Socorro á los difuntos: á 24 mrs. el ejemplar.

—Bálsamo eficaz para curar un sinnúmero de enfermedades de alma y cuerpo: á 24 mrs. el ejemplar.

—Antídoto contra el contagio protestante: á 30 rs. el ciento.

—El viajero recien llegado. Obrita muy importante en las actuales circunstancias: á 26 rs. el ciento.

—Compendi ó breu explicació de la doctrina cristiana en catalan: á 28 mrs. el ejemplar.

—El Ferrocarril: á 24 mrs. el ejemplar.

—La Época presente: á 24 mrs. el ejemplar.

—La Mision de la mujer: á 23 rs. el ciento.

—Las Conferencias de san Vicente para los sacerdotes: á 50 rs. el ciento.

—Cánticos espirituales: á real el ejemplar.

—Devocionario de los párvulos: á 15 rs. el ciento.

—Máximas espirituales, ó sea reglas para vivir los jóvenes cristianamente, edicion corregida y aumentada: á 24 mrs. el ejemplar.

—Ramillete de lo mas agradable á Dios, y útil al género humano: á 22 rs. el ciento.

—Devocion del santísimo Rosario: á 23 rs. el ciento.

—Excelencias y novena del glorioso san Miguel: á 22 reales el ciento.

—Los Viajeros del ferrocarril: á 24 mrs. el ejemplar.

—Consejos que una madre dió á su hijo al tiempo de despedirse para ir á la guerra de África, y los santos Evangelios: á 7 rs. el ciento.

—El Espejo que á una alma cristiana que aspira á la perfeccion ofrece el Excmo. é Ilmo. Sr. Claret: á 24 mrs. el ejemplar.

—Orígen del Trisagio: á 30 rs. el ciento.

—Nuevo viaje en ferrocarril, ó sea, conversacion sobre la blasfemia y el lenguaje brutal y obsceno: á 24 mrs. el ejemplar.

—Carta ascética que el Excmo. é Ilmo. Sr. Claret escribió al presidente de uno de los coros de la Academia de san Miguel: á 30 rs. el ciento.

—Orígen de la devocion del Escapulario azul celeste: á 22 rs. el ciento.

—Vida de santa Mónica. Un tomito, 24 mrs.

—Verdadero retrato de los neos-filósofos del siglo XIX: á 26 rs. el ciento.

—El Protestantismo por P. J. P.: á 24 mrs. el ejemplar.

—Id. id. en catalan: á real el ejemplar.

—La prosperidad de las familias, ó sea instrucciones prácticas para el buen gobierno y administracion de una casa, por Clotet: á 24 mrs. el ejemplar.

—La buena sociedad glorificada por la juventud del bello sexo. Apuntes históricos de la santa vida de la venerable sierva de Dios, Cristina de Saboya, reina de las Dos Sicilias: á 24 mrs. el ejemplar.

—Lo Escolá ó sian Conferencias entre un missionista y un jovenet, per D. P. A. P.: á 24 mrs. el ejemplar.

—Manná del cristiá considerablement aumentat per los missionistas del immaculat Cor de María: á 24 mrs. el ejemplar.

—Id. en castellano: á 24 mrs. el ejemplar.

—Lletrillas compostas per los missionistas del immaculat Cor de María: á 24 mrs. el ejemplar.

—Reglamento de la Academia de san Miguel.

—Deprecacion á Nuestro Señor para obtener de él la gracia de conocerlo y de amarlo, ó bien cualquier otro favor: á 22 rs. el ciento.

—Libro de oro, ó la humildad en práctica. Un tomito, 24 mrs.

—Vida cristiana, ó práctica fácil de entablarla con medios y verdades fundamentales. Un tomito, 24 mrs.

—El Ángel de la familia ó María Girar: á 30 rs. el ciento.

—Ejercicios espirituales que practica la Cofradía del purísimo Corazon de María: á 24 mrs. el ejemplar.

—El santísimo Rosario explicado por el Excmo. é ilustrísimo Sr. Claret: á real y cuartillo el ejemplar.

—Tratadito de las pequeñas virtudes por el P. Roberti: á 24 mrs. el ejemplar.

—El consuelo de una alma calumniada: á 22 rs. el ciento.

—Ejercicio de preparacion para la muerte: á 23 rs. el ciento.

—Reglas del instituto de los clérigos reglares que viven en comunidad: á 24 mrs. el ejemplar.

—Carta espiritual ó avisos á las niñas: á 26 rs. el ciento.

—Las Bibliotecas populares.

—Constitutiones juventutis in Seminariis: á 22 rs. el ciento.

—El Ángel de Tobías: á 24 mrs. el ejemplar.

—Directorio práctico en obsequio del sagrado Corazon de Jesús: á 24 mrs. el ejemplar.

—El auxiliar de los padres en la cristiana educacion de sus hijos: á 24 mrs. el ejemplar.

Hojas volantes á 64 rs. la resma.

Forman una resma 500 de las de á *pliego;* 1,000 de las de á *medio pliego;* 2,000 de las de á *cuartilla;* y 4,000 de las de á *octavilla.*

---

1. Máximas cristianas: puestas en verso pareado para mejor retenerlas en la memoria. *(En pliego).*
2. Máximas cristianas: puestas igualmente en verso pareado. *(En pliego).*
3. Cédula del Rosario de María santísima. *(En pliego).*
4. Modo de rezar el Rosario. Contiene los quince Misterios, Ofrecimiento, y Letanía lauretana. *(En pliego).*
5. Cédula contra la blasfemia. *(En medio pliego).*
6. Specimen vitæ sacerdotalis. *(En pliego).*
7. Fervorosa y cariñosa exhortacion, que distribuyen impresa los misioneros inmediatamente antes de empezar su santo ministerio. *(En medio pliego).*
8. Aviso importantísimo que distribuyen los mismos antes de terminar sus santas tareas. *(En medio pliego).*
9. Memoria ó recuerdo de la Mision, para distribuir luego de concluida. *(En medio pliego).*
10. Propósitos para conservar el fruto y gracia de la santa Mision. *(En cuartilla).*
11. Oracion de san Bernardo: Acordaos, piadosísima Vírgen María... *Va seguida de una jaculatoria. (En cuartilla).*
12. Suspiros y quejas de María santísima dirigidos á los pecadores verdugos de su santísimo Hijo. *(En cuartilla).*
13. Breve instruccion que dió el Excmo. é Ilmo. señor Arzobispo Claret á un hombre sencillo que encontró por un camino, antes de despedirse de su compañía. *(En octavilla).*
14. Máximas cristianas para niños. *(En pliego).*
15. El amor de Dios y del prójimo. *(En cuartilla).*

16. Convite á la gloria. *(En cuartilla).*
17. Consejos útiles á los jóvenes. *(En medio pliego).*
18. Consejos útiles á las doncellas. *(En medio pliego).*
19. Regla de vida. *(En medio pliego).*
20. Eclipse de sol. *(En cuartilla).*
21. Amenazas del eterno Padre y modo de evitarlas. *(En medio pliego).*
22. Sé fiel hasta la muerte, y te daré la corona de la vida. *(En medio pliego).*
23. Modo de adorar á Jesús sacramentado. *(En cuartilla).*
24. Acto de contricion. *(En cuartilla).*
25. El Carnaval y su entierro. *(En cuartilla).*
26. Observaciones á un cristiano que trabaja en los dias de fiesta. *(En cuartilla).*
27. De la devocion al santísimo Rosario. *(En cuartilla).*
28. Alabado sea Dios. — Contra la blasfemia. *(En cuartilla).*
29. Reloj de la pasion de Nuestro Señor Jesucristo. *(En cuartilla).*
30. Consuelo á un enfermo. *(En cuartilla).*
31. Consuelo á un encarcelado. *(En cuartilla).*
32. Recuerdo al bizarro soldado español. *(En cuartilla).*
33. Prácticas cristianas para todo el año. *(En cuartilla).*
34. Alma perseverante que no se deja seducir. *(En cuartilla).*
35. Alma del Epulon en el infierno. *(En cuartilla).*
36. Triunvirato del universo, ó sea necesidad de la confesion. *(En cuartilla).*
37. La santa Ley de Dios. *(En cuartilla).*
38. Cédula del coro de niñas de la piadosa Union. *(En medio pliego).*
39. Cédula del coro de niños de id. *(En medio pliego).*
40. Devocion al corazon agonizante de Jesús. *(En octavilla).*
41. Máximas para niños y niñas, ó sea Escalera para subir los mismos al cielo. *(En octavilla).*
42. Prácticas cristianas para todos, ó sea Escalera para id. *(En octavilla).*
43. ¿Quién se condenará? *(En medio pliego).*
44. Regla de vida para los sacerdotes. *(En medio pliego).*
45. Decenario de la sagrada pasion. *(En cuartilla).*
46. Excelencias de san Miguel. *(En cuartilla).*
47. Devocion á la santísima Trinidad. *(En cuartilla).*

48. Modo práctico de hacer el Via-Crucis. *(En cuartilla).*
49. Máximas cristianas para todos. *(En pliego).*
50. Letrillas del santísimo Sacramento. *(En octavilla).*
51. Cánticos en honor de María santísima. *(En octavilla).*
52. Cédula de admision á la Cofradía del inmaculado Corazon de María. *(En medio pliego).*
53. Cántico á María santísima. *(En cuartilla).*
54. Los Manaments de la Lley de Dèu. *(En octavilla).*